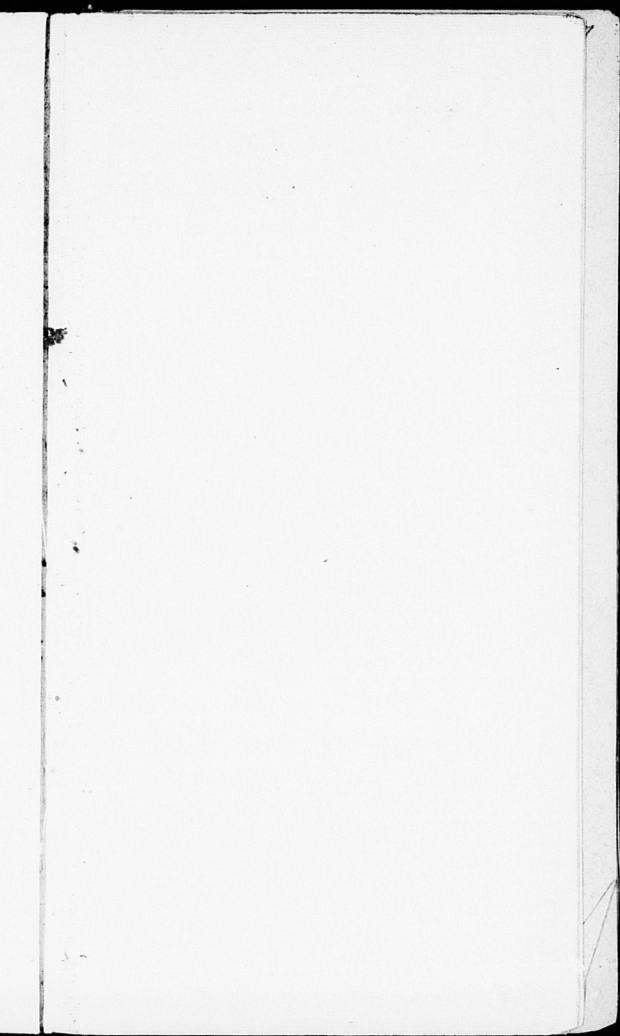

581

Per.
Vak 167

J.

F.

d.

le

r

j

n

Per 16
E 581

N T,

VEN
EN

TUS,

ANDSCHE

REN

AAL

NDEN,

A L,

19.

HANS

G.

PAGNIE.

EN.

694

Aan

Hendrieka Wilhel-
mina van Beest
het aandenken
aan haar afge-
legde geloofs-
belydenis

M. H. Hendring
Bergheff

Julius
10 April
1897

6
10/2

Per 167
581
HET NIEUWE
TESTAMENT,

OF

ALLE BOEKEN DES NIEUWEN
VERBONDS ONZES HEEREN

JEZUS CHRISTUS,

UIT DE GRIEKSCHE TAAL IN ONZE NEDERLANDSCHE
TAAL GETROUWELIJK OVERGEZET;

OP LAST

VAN DE HOOG-MOG. HEEREN

STATEN GENERAAL

DER VEREENIGDE NEDERLANDEN,

EN VOLGENS HET BESLUIT VAN DE

SYNODE NATIONAAL,

GEHOUDEN TE DORDRECHT,

IN DE JAREN 1618 EN 1619.

INGERIGT OVEREENKOMSTIG DE THANS
MEEST GEBRUIKELIJKE

TAAL EN SPELLING.

Liturgische Vereeniging

Aartsbisdom ~~UTRECHT~~

Volgnummer Bibliotheek

694
BIJ DE NEDERLANDSCHE BIJBEL-COMPAGNIE.

TE AMSTERDAM,

J. BRANDT EN ZOON.

TE HAARLEM,

JOHANNES ENSCHEDÉ EN ZONEN.

1881.

ACTE VAN WAARBORG.

De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in hare zitting van 9 Julij 11. de besluiten van 1818 en 1836, betreffende de authenticatie van Bijbels, Testamenten en Psalmboeken naar de Staten-Overzetting, ingetrokken hebbende, is het der Nederlandsche Bijbel-Compagnie gepast voorgekomen, te verklaren, dat zij bij voortduring zal zorg dragen, hare uitgaven, hetzij geheel onveranderd, hetzij naar de thans meest gebruikelijke taal en spelling ingerigt, altijd overeenkomstig de Staten-Overzetting het licht te doen zien, — en heeft zij besloten om, ten einde te doen blijken van de echtheid en naauwkeurigheid der door haar uitgegeven Kerkboeken, deze te voorzien van de nevens or onder de wapens der steden Amsterdam en Haarlem geplaatste handteekeningen der uitgevers.

Gedaan in onze vergadering van den vierden
September 1867.

De Nederlandsche Bijbel-Compagnie,

J. Brandt

Joh. Luschdi & Zonen

DE STATEN GENERAEL

DER

VEREENIGHDE NEDERLANDEN,

Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt, **DOEN TE WETEN**: dat wy van den aenbeginne der Reformatie af in dese Landen ter herten genomen, ende met alle vlijt ende sorghvuldigheyt getracht hebben te besorgen alles wat tot goeden welstant ende voortplantinge van de Oprechte, Ware, Christelicke Gereformeerde Religie, ende den suyeren Godtsdienst heeft mogen strecken ende noodigh was: ende onder anderen mede dat Godts Heyligh Woort, na den rechten sin, ooghmerck ende verstant van den gront-text ende sprake, daer inne Godt de Heere Almachtigh genadelick gelieft heeft sijne Leere ende Godtsdienst, door ingeven des Heyligen Geests te openbaren, mochte worden uytleyleyt, geleert, ende gepredickt, op dat daer door de saligheyt der zielen, ende het eeuwigh welvaren meer ende meer gevordert soude worden. Doch aengemerckt zijnde dat noyt eenige Oversettinge van de Heylige Schrifture uyt den originelen Text in de Nederlantsche sprake en was gedaen, hadden wy al over lange versocht ende gecommiteert eenige voorname geleerde Mannen, Theologanten ende Dienaren van de Gereformeerde Kercken, om een nieuwe Nederlantsche Oversettinge der Heylige Schrifture uyt de oorspronckelike talen te voorschijn te brengen, by welcke dit werck van tijt tot tijt loffelicken begonnen wesende, is de voortgahng daervan nochtans door haerlieder ontijdhig afsterven tot noch toe verhindert geworden. Waeromme, op dat dit soo noodigh ende Goddelick werck eyndelick eens ten effecte gebracht, ende dese onse Christelicke yver ende voornemen voldaeen mochte worden, hebben wy volgens het exempel der eerster Kercken by de tijden der Oudtvaderen, als oock op het exempel der nabuerige ende andere Gereformeerde Rijken, Furstendommen, ende Republiicken, goet gevonden gehadt, die van de Synode Nationael in den jare 1618 ende 1619, tot Dordrecht vergadert, te versoeken, autoriseeren ende lasten, de voorseide Oversettinge by der hant te nemen, ende daar toe, als oock tot de Revisie van dien, eenige geleerde ende ervarene Theologanten te deputeren. Ende de Oversettinge door den genadigen zegen van Godt Almachtigh by de voorsz. voortreffelicke Mannen in de Hebreusche ende Griecsche talen ervaren, ten eynde gebracht, ende door andere geleerde Theologanten naerder oversien zijnde, hebben het bedencken ende goet vinden der selver doen hooren, ende daer uyt bevonden hebbende, dat in dese Oversettinge alles was by gebracht, dat de waerheyt, de eygenschap van de woorden, ende de sin derselver, kan vereysschen. **SOO IS 'T**, dat wy na rijpe deliberatie, ende hier op gehadt hebbende het advijs van den Rade van State deser Vereenighde Nederlanden, de meergemelte Oversettinge hebben geapprobeert ende geauthoriseert, gelijk wy deselve autoriseeren ende approbeeren mits dezen: ten eynde dat deselve in de Kercken ende publike Scholen der Vereenighde Nederlanden, ende andere Rijken ende Lantschappen onder onse gehoorsameyheit resorteerende, inoge worden aengenomen ende gebruyckt, ende dat dien volgens alle Kerckelicke Vergaderingen, Kerckendienaren, Professoren ende Doctoren in de Heylige Theologie, Regenten van Collegien, ende voorts allen ende een yegelicken, die dit eenighsins aengaeen magh, in 't exerceren van derselver diensten ende bedieningen haer daer na mogen reguleeren, omme alsoo de eenigheyt, welstant ende dienst der gemelte Nederlantsche Gereformeerde Kercken ende Scholen meer ende meer te vorderen: Daer toe Godt Almachtigh genadelick gelieve sijnen zegen te verleenen. Gedaen ter Vergaderinge van de Hooghgemelte Staten Generael.

In den Hage den 29 Julij 1637.

Was gearapheert,

A. PLOOS VAN AMSTEL, vt.

Onder stont,

Ter Ordonnantie van dezelve.

Geteekent,

CORNELIS MUSCH.

REGISTER

VAN

ALLE BOEKEN

DES

NIEUWEN TESTAMENTS.

	Bladz.
Het Euangelium van Mattheüs	1.
Het Euangelium van Markus	38.
Het Euangelium van Lukas.....	62.
Het Euangelium van Johannes	102.
De Handelingen der Apostelen, beschreven door Lukas.	131.
Zendbrief van Paulus aan de Romeinen	170.
I. Zendbrief van Paulus aan die van Korinthe.....	186.
II. Zendbrief van Paulus aan die van Korinthe.....	201.
Zendbrief van Paulus aan die van Galatië.....	211.
Zendbrief van Paulus aan die van Efeze	216.
Zendbrief van Paulus aan de Philippensen.....	221.
Zendbrief van Paulus aan de Kolossensen.....	225.
I. Zendbrief van Paulus aan de Thessalonicensen	228.
II. Zendbrief van Paulus aan de Thessalonicensen.....	231.
I. Zendbrief van Paulus aan Timotheüs	233.
II. Zendbrief van Paulus aan Timotheüs	237.
Zendbrief van Paulus aan Titus	240.
Zendbrief van Paulus aan Philemon	242.
Zendbrief van Paulus aan de Hebreëen.....	243.
Algemeene Zendbrief van Jacobus.....	254.
I. Algemeene Zendbrief van Petrus	258.
II. Algemeene Zendbrief van Petrus.....	262.
I. Algemeene Zendbrief van Johannes.....	264.
II. Zendbrief van Johannes.....	268.
III. Zendbrief van Johannes.....	269.
Algemeene Zendbrief van Judas	269.
De Openbaring van Johannes.....	270.

M A T T H E Û S.

STAMENTS.

Bladz.

.....	1.
.....	38.
.....	62.
.....	102.
hreven door Lukas.	131.
en	170.
Korinthe.....	186.
n Korinthe.....	201.
alatië.....	211.
eze	216.
ensen.....	221.
ensen.....	225.
salonicensen	228.
ssalonicensen.....	231.
üs	233.
eüs	237.
.....	240.
.....	242.
.....	243.
.....	254.
.....	258.
.....	262.
.....	264.
.....	268.
.....	269.
.....	269.
.....	270.

HOOFDSTUK 1.

1. Het Boek des geslachts van JESUS CHRISTUS, den zoon Davids, den zoon Abrahams.

2. Abraham gewon Izaäk; en Izaäk gewon Jakob; en Jakob gewon Juda en zijne broeders;

3. En Juda gewon Fares en Zara, bij Thamar; en Fares gewon Esrom; en Esrom gewon Aram;

4. En Aram gewon Aminadab; en Aminadab gewon Naässon; en Naässon gewon Salmon;

5. En Salmon gewon Boöz, bij Rachab; en Boöz gewon Obed, bij Ruth; en Obed gewon Jesse;

6. En Jesse gewon David den Koning; en David de Koning gewon Salomon, bij degene die Uria's [*vrouw was geweest*];

7. En Salomon gewon Roboam; en Roboam gewon Abia; en Abia gewon Asa;

8. En Asa gewon Josafat; en Josafat gewon Joram; en Joram gewon Ozias;

9. En Ozias gewon Joatham; en Joatham gewon Achaz; en Achaz gewon Ezekias;

10. En Ezekias gewon Manasse; en Manasse gewon Amon; en Amon gewon Josias;

11. En Josias gewon Jechonias en zijne broeders, omtrent de Babylonische overvoering.

12. En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias Salathiël; en Salathiël gewon Zorobabel;

13. En Zorobabel gewon Abiud; en Abiud gewon Eljakim; en Eljakim gewon Azor;

14. En Azor gewon Sadok; en Sadok gewon Achim; en Achim gewon Eliud;

15. En Eliud gewon Eleazar; en Eleazar gewon Matthan; en Matthan gewon Jakob.

16. En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JESUS, gezegd Christus.

17. Al de geslachten dan van Abraham tot David [*zijn*] veertien geslachten; en van David tot de Babylonische overvoering [*zijn*] veertien geslachten; en van de Babylonische overvoering tot Christus [*zijn*] veertien geslachten.

18. De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: want als Maria zijne moeder met Jozef ondertrouwd was, eer zij te zamen gekomen waren, werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19. Jozef nu haar man, alzo hij regtvaardig was, en haar niet wilde openbaar te schande maken, was van wil haar heimelijk te verlaten.

20. En alzo hij deze dingen in den zin had, zie, de Engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, [*gij*] zoon Davids, zijt niet bevreesd Maria uwe vrouw tot u te nemen. Want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit den Heiligen Geest.

21. En zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten JESUS. Want hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

22. En dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden 't geen van den Heer gesproken is doorden Profeet, zeggende:

23. Zie, de maagd zal zwanger worden, en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Emmanuël, 't welk is, overgezet zijnde, God met ons.

24. Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de Engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen,

25. En bekende haar niet, totdat zij dezen haren eerstgeborenen zoon gebaard had; en heette zijnen naam Jezus.

HOOFDSTUK 2.

1. Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, [*gelegen*] in Judea, in de dagen van den Koning Herodes, zie, [*eenige*] Wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen,

2. Zeggende: waar is de geborene Koning der Joden? Want wij hebben gezien zijne ster in 't Oosten, en zijn gekomen om hem te aanbidden.

3. De Koning Herodes nu [*dit*] gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem.

4. En bijeen vergaderd hebbende al de Overpriesters en Schriftgeleerden des volks, vroegde van hen, waar de Christus zoude geboren worden.

5. En zij zeiden tot hem: te Bethlehem in Judea [*gelegen*]. Want alzoo is geschreven door den Profeet:

6. En gij Bethlehem, [*gij*] land van Juda, zijt geenszins de minste onder de Vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, die mijn volk Israël weiden zal.

7. Toen heeft Herodes de Wijzen heimelijk geroepen, en vernam naarstiglijk van hen den tijd, wanneer de ster verschenen was.

8. En hen naar Bethlehem zendende, zeide: reist heen, en onderzoek naarstiglijk naar het kindeken, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook kome, en hetzelfde aanbidde.

9. En zij den Koning gehoord hebbende zijn heengereisd; en zie, de ster, die zij in 't Oosten gezien hadden, ging hen vóór, totdat zij kwam en stond boven [*de plaats*] waar het kindeken was.

10. Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde.

11. En in het huis gekomen zijnde, vonden zij het kindeken met Maria zijne moeder; en nedervallende hebben zij hetzelfde aanbeden. En hunne schatten opgedaan hebbende, bragten zij hem geschenken: goud, en wierook, en myrrhe.

12. En door goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden wederkeeren tot Herodes, vertrokken zij door eenen ande-

ren weg weder naar hun land.

13. Toen zij nu vertrokken waren, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, zeggende: sta op, en neem tot u het kindeken en zijne moeder, en vlied in Egypte, en weesaldaar, totdat ik het u zeggen zal. Want Herodes zal het kindeken zoeken, om hetzelfde te dooden.

14. Hij dan opgestaan zijnde nam het kindeken en zijne moeder tot zich in den nacht, en vertrok naar Egypte,

15. En was aldaar tot den dood van Herodes; opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heer gesproken is door den Profeet, zeggende: uit Egypte heb ik mijnen Zoon geroepen.

16. Als Herodes zag dat hij van de Wijzen bedrogen was, toen werd hij zeer toornig, en [*eenigen*] afgezonden hebbende, heeft omgebragt al de kinderen, die binnen Bethlehem en in al deszelfs landpalen [*waren*], van twee jaren [*oud*] en daaronder, naar den tijd dien hij van de Wijzen naarstiglijk onderzocht had.

17. Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is door den Profeet Jeremias, zeggende:

18. Eene stem is in Rama gehoord, geklag, geweën, en veel gekerm; Rachel beweende hare kinderen, en wilde niet vertroost wezen, omdat zij niet zijn.

19. Toen Herodes nu gestorven was, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, in Egypte,

20. Zeggende: sta op, neem het kindeken en zijne moeder tot u, en trek in het land Israëls; want zij zijn gestorven die de ziel des kindekens zochten.

21. Hij dan opgestaan zijnde heeft tot zich genomen het kindeken en zijne moeder, en is gekomen in het land Israëls.

22. Maar als hij hoorde dat Archelaüs in Judea Koning was, in de plaats van zijnen vader Herodes, vreesde hij daarheen te gaan; maar door goddelijke openbaring vermaand in den droom is hij vertrokken in de deelen van Galilea.

23. En [*daar*] gekomen zijnde nam hij zijne woonplaats in de stad genaamd Nazareth; opdat vervuld zoude worden wat door de Profeten ge-

ar hun land.
vertrokken
Engel des
Jozef in den
sta op, en
leken en zij-
in Egypte,
tdat ik het
ant Herodes
oeken, om
estaan zijn-
ken en zijne
den nacht,
gypte,
aar tot den
; opdat ver-
hetgeen van
is door
eggende: uit
lijnen Zoon

zag dat hij
dregen was,
er toornig,
zonden heb-
bragt al de
nen Bethle-
zelfs land-
aan twee ja-
onder, naar
van de Wij-
onderzocht

vuld gewor-
oken is door
as, zeggende:
is in Rama
geween, en
hel beweene-
, en wilde
zen, omdat

s nu gestor-
e Engel des
t Jozef in
gypte,
a op, neem
zijne moeder
in het land
zijn gestor-
es kindekens

gestaan zijn-
ch genomen
zijne moeder,
het land Is-

hoorde dat
udea Koning
ts van zijnen
vreesde hij
; maar door
baring ver-
droom is hij
e deelen van

gekomen zijn-
ne woonplaats
naamd Naza-
ld zoude wor-
de Profeten
ge-

gezegd is, dat hij Nazarener
zal geheeten worden.

HOOFDSTUK 3.

1. En in die dagen kwam
Johannes de Dooper, predi-
kende in de woestijn van Ju-
dea.

2. En zeggende: bekeert u;
want het Koninkrijk der he-
melen is nabij gekomen.

3. Want deze is het van wel-
ken gesproken is door Jesajas
den Profeet, zeggende: de
stem des roependen in de woes-
tijn: bereidt den weg des Hee-
ren, maakt zijne paden regt.

4. En dezelve Johannes had
zijne kleeding van kemelshaar,
en eenen lederen gordel om
zijne lendenen; en zijn voed-
sel was sprinkhanen en wilde
honig.

5. Toen is tot hem uitgegaan
Jeruzalem en geheel Judea
en het geheele land rondom
den Jordaan;

6. En werden van hem ge-
doopt in den Jordaan, belij-
dende hunne zonden.

7. Hij dan ziende velen van
de Farizeeën en Sadduceeën tot
zijnen doop komen, sprak tot
hen: gij adderen-gebroedsels,
wie heeft u aangewezen te
vlieden van den toekomenden
toorn?

8. Brengt dan vruchten voort
der bekeering waardig.

9. En meent niet bij u zel-
ven te zeggen: wij hebben
Abraham tot eenen vader.
Want ik zeg u, dat God zelfs
uit deze steenen kan Abraham
kinderen verwekken.

10. En is ook alreeds de bijl
aan den wortel der boomen
gelegd; alle boom dan die
geen goede vrucht voort-
brengt, wordt uitgehouwen
en in het vuur geworpen.

11. Ik doop u wel met wa-
ter tot bekeering; maar die
na mij komt is sterker dan
ik, wiens schoenen ik niet
waardig ben [hem na] te dra-
gen; die zal u met den Hei-
ligen Geest en met vuur doo-
pen.

12. Wiens wan in zijne hand
is, en zal zijnen dorschvloer
doorzuiveren, en zijne tarwe
in zijne schuur te zamen bren-
gen, en zal het kaf met on-
uitblusschelijk vuur verbran-
den.

13. Toen kwam Jezus van Ga-
lilea naar den Jordaan tot
Johannes, om van hem ge-
doopt te worden.

14. Doch Johannes weigerde
hem zeer, zeggende: mij is

noodig van u gedoopt te wor-
den, en komt gij tot mij?

15. Maar Jezus antwoorden-
de zeide tot hem: laat nu
af; want aldus betaamt ons
alle gerechtigheid te vervullen.
Toen liet hij van hem af.

16. En Jezus gedoopt zijn-
de is terstond opgeklommen
uit het water; en zie, de
hemelen werden hem geopend,
en hij zag den Geest Gods
nederdalen gelijk eene duif,
en op hem komen.

17. En zie, eene stem uit
de hemelen, zeggende: deze
is mijn Zoon, mijn geliefde,
in welken ik mijn welbeha-
gen heb.

HOOFDSTUK 4.

1. Toen werd Jezus van den
Geest weggeleid in de woes-
tijn, om verzocht te worden
van den duivel.

2. En als hij veertig dagen
en veertig nachten gevast had,
hongerde hem ten laatste.

3. En de verzoeker tot hem
gekomen zijnde, zeide: indien
gij Gods Zoon zijt, zeg dat
deze steenen brooden worden.

4. Doch hij antwoordende
zeide: er is geschreven: de
mensch zal bij brood alleen
niet leven, maar bij alle woord,
dat door den mond Gods
uitgaat.

5. Toen nam hem de duivel
mede naar de heilige stad,
en stelde hem op de tinne
des Tempels,

6. En zeide tot hem: indien
gij Gods Zoon zijt, werp u
zelven nederwaarts; want er
is geschreven, dat hij zijne
Engelen van u bevelen zal,
en [dat] zij u op de handen
zullen nemen, opdat gij niet
t' eeniger tijd uwen voet aan
eenen steen aanstoot.

7. Jezus zeide tot hem: er
is wederom geschreven: gij
zult den Heer uwen God
niet verzoeken.

8. Wederom nam hem de dui-
vel mede op eenen zeer hoo-
gen berg, en toonde hem al
de Koninkrijken der wereld,
en hunne heerlijkheid;

9. En zeide tot hem: al deze
dingen zal ik u geven, indien
gij nedervallende mij zult
aanbidden.

10. Toen zeide Jezus tot hem:
ga weg, satan; want er staat
geschreven: den Heer uwen
God zult gij aanbidden, en
hem alleen dienen.

11. Toen liet de duivel van hem
af; en zie, de Engelen zijn
toegekomen, en dienden hem.

12. Als nu Jezus gehoord had dat Johannes overgeleverd was, is hij wedergekeerd naar Galilea;

13. En Nazareth verlaten hebbende is komen wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zabulon en Nefthalim;

14. Opdat vervuld zoude worden hetgeen gesproken is door Jesajas den Profeet, zeggende:

15. Het land Zabulon en het land Nefthalim, [aan den] weg der zee, over den Jordaän, Galilea der volken;

16. Het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en dengenen die zaten in het land en schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan.

17. Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

18. En Jezus wandelende aan de zee van Galilea, zag twee broeders, [namelyk] Simon, gezegd Petrus, en Andreas zijnzen broeder, 't net in de zee werpende; (want zij waren visschers.)

19. En hij zeide tothen: volgt mij na, en ik zal u visschers der menschen maken.

20. Zij dan terstond de netten verlatende zijn hem nagevolgd.

21. En hij van daar voortgegaan zijnde zag twee andere broeders, [namelyk] Jacobus den [zoon] van Zebedeus, en Johannes zijnzen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeus, hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.

22. Zij dan terstond verlatende 't schip en hunnen vader, zijn hem nagevolgd.

23. En Jezus omging geheel Galilea, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Euangelium des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

24. En zijn gerucht ging [van daar] uit in geheel Syrië; en zij bragten tot hem allen die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanzieken, en geraakten; en hij geneasde dezelve.

25. En vele scharen volgden hem na, van Galilea, en [van] Dekapolis, en [van] Jeruzalem, en [van] Judea, en [van] over den Jordaän.

HOOFDSTUK 5.

1. En [Jezus] de scharen ziende is geklommen op eenen berg, en als hij nedergezeten was, kwamen zijne discipelen tot hem.

2. En zijnen mond geopend hebbende leerde hij hen, zeggende:

3. Zalig [zijn] de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

4. Zalig [zijn] die treuren; want zij zullen vertroost worden.

5. Zalig [zijn] de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

6. Zalig [zijn] die hongeren en dorsten [naar] de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7. Zalig [zijn] de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

8. Zalig [zijn] de reinen van harte; want zij zullen God zien.

9. Zalig [zijn] de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genoemd worden.

10. Zalig [zijn] die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

11. Zalig zijt gij als u [de menschen] smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken, om mijnen wil.

12. Verblijdt en verheugt [u]; want uw loon [is] groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de Profeten, die vóór u [gewest zijn].

13. Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal [het] gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen, en van de menschen vertreden te worden.

14. Gij zijt het licht der wereld; eene stad boven op eenen berg liggende kan niet verborgen zijn.

15. Noch men steekt geene kaars aan, en zet die onder eene korenmaat; maar op een kandelaar, en zij schijnt allen, die in het huis [zijn].

16. Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.

17. Meent niet dat ik gekomen ben om de wet of de Profeten te onthinden; ik ben niet gekomen om [die] te ont-

ontbinden, maar te vervullen.
18. Want voorwaar zeg ik u: totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota, noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.

19. Zoo wie dan een van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen alzoo zal geleerd hebben, [die] zal de minste genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar zoo wie [dezelve] zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen.

20. Want ik zeg u: tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en der Farizeën, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

21. Gij hebt gehoord dat [tot] de Ouden gezegd is: gij zult niet dooden; maar zoo wie doodt, [die] zal strafbaar zijn door het gerigt.

22. Doch ik zeg u: zoo wie ten onrechte op zijnen broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gerigt; en wie tot zijnen broeder zegt: Raka! die zal strafbaar zijn door den grooten Raad. Maar wie zegt: gij dwaas! die zal strafbaar zijn door het helsche vuur.

23. Zoo gij dan uwe gave zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtigt wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft,

24. Laat daar uwe gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan, en offer uwe gave.

25. Wees haastiglijk welgezind [tegen] uwe wederpartij, terwijl gij nog met hem op den weg zijt, opdat de wederpartij niet misschien u den Regter overlevere, en de Regter u den dienaar overlevere, en gij in de gevangenis geworpen wordt.

26. Voorwaar ik zeg u: gij zult daar geenszins uitkomen, totdat gij den laatsten penning zult betaald hebben.

27. Gij hebt gehoord dat [van] de Ouden gezegd is: gij zult geen overspel doen.

28. Maar ik zeg u, dat zoo wie eene vrouw [aan]ziet om dezelve te begeeren, die heeft alreeds overspel in zijn hart met haar gedaan.

29. Indien dan uw regter cog u ergert, trek het uit, en werp het van u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam

in de hel geworpen worde.
30. En indien uwe regter hand u ergert, houw die af, en werp [haar] van u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de hel geworpen worde.

31. Er is ook gezegd: zoo wie zijne vrouw verlaten zal, die geve haar eenen scheidsbrief.

32. Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzaak van hoererij, die maakt dat zij overspel doet; en zoo wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel.

33. Wederom hebt gij gehoord, dat [van] de Ouden gezegd is: gij zult den eed niet breken, maar gij zult den Heere uwe eeden houden.

34. Maar ik zeg u: zweer ganschelijk niet: noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods;

35. Noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank zijner voeten; noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings;

36. Noch bij uw hoofd zult gij niet zweren, omdat gij niet één haar kunt wit of zwart maken.

37. Maar laat zijn uw woord: ja, ja; neen, neen; wat boven deze is, dat is uit den boozen.

38. Gij hebt gehoord dat gezegd is: oog om oog, en tand om tand.

39. Maar ik zeg u, dat gij den boozen niet wederstaat; maar zoo wie u op de regter wang slaat, keer hem ook de andere toe;

40. En zoo iemand met u regten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;

41. En zoo wie u zal dwingen ééne mijl te gaan, ga met hem twee [mijlen].

42. Geef dengenen die [iets] van u bidt, en keer u niet af van dengenen die van u leenen wil.

43. Gij hebt gehoord dat er gezegd is: gij zult uwen naasten liefhebben, en uwen vijand zult gij haten.

44. Maar ik zeg u: hebt uwe vijanden lief; zegent hen die u vervloeken; doet wel dengenen die u hateren, en bidt voor degenen die u geweld doen, en die u vervolgen;

45. Opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders die in de hemelen is. Want hij doet zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over

regtvaardigen en onregtvaardigen.

46. Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?

47. En indien gij uwe broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzoo?

48. Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.

HOOFDSTUK 6.

1. Hebt acht, dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden; anders hebt gij geen loon bij uwen Vader, die in de hemelen is.

2. Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de Synagogen en op de straten doen, opdat zij van de menschen geëerd mogen worden; voorwaar zeg ik u: zij hebben hun loon weg.

3. Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uwe linker [hand] niet weten, wat uwe regter doet;

4. Opdat uwe aalmoes in het verborgene zij; en uw Vader, die in 't verborgene ziet, die zal 't u in 't openbaar vergelden.

5. En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden; want die plegen gaarne in de Synagogen, en op de hoeken der straten staande te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien worden. Voorwaar ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

6. Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende bid uwen Vader die in het verborgene is; en uw Vader die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

7. En als gij bidt, zoo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de Heidenen; want zij meenen dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden.

8. Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet wat gij noodig hebt, eer gij hem bidt.

9. Gij dan bidt aldus: Onze Vader, die in de hemelen [zijt]! Uw naam worde geheiligd.

10. Uw Koningrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, [alzoo] ook op de aarde.

11. Ons dagelijksch brood geef ons heden.

12. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.

13. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boozen. Want uw is het Koningrijk, en de kracht, en de heerlijkheid in de eeuwigheid, Amen!

14. Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw hemelsche Vader ook u vergeven;

15. Maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.

16. En wanneer gij vast, toont geen droevig gezigt, gelijk de geveinsden; want zij mismaken hunne aangezigten, opdat zij van de menschen mogen gezien worden, als zij vasten. Voorwaar ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

17. Maar gij, als gij vast, zalf uw hoofd, en wasch uw aangezicht,

18. Opdat het van de menschen niet gezien worde, als gij vast, maar van uwen Vader, die in het verborgene is; en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u in 't openbaar vergelden.

19. Vergadert u geene schatten op de aarde, waar ze de mot en roest verderven, en waar de dieven doorgraven en stelen.

20. Maar vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet doorgraven, noch stelen.

21. Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22. De kaars des lichaams is het oog; indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht wezen.

23. Maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien dan het licht dat in u is, duisternis is, hoe groot [zal] de duisternis [zelve zijn]?

24. Niemand kan twee heeren dienen; want, of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den eenen aanhangen en den anderen verachten; gij kunt niet God dienen en den Mammon.

25. Daarom zeg ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten, en wat gij drinken zult, noch voor uw lichaam,

chaam, waarmede gij u kleeden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel, en het ligchaam dan de kleeding?

26. Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaijen, noch maaijen, noch verzamelen in de schuren, en uw hemelsche Vader voedt [nogtans] dezelve; gaat gij dezelve niet [zeer] veel te boven?

27. Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

28. En wat zijt gij bezorgd voor de kleeding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen; zij arbeiden niet, noch spinnen niet;

29. En ik zeg u dat ook Salomon in al zijne heerlijkheid niet is bekleed geweest gelijk een van deze.

30. Indien nu God het gras des velds, dat heden is en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, zal hij u niet veel meer [kleeden], gij kleingelooivigen?

31. Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: wat zullen wij eten? of: wat zullen wij drinken? of: waarmede zullen wij ons kleeden?

32. Want al deze dingen zoeken de Heidenen. Want uw hemelsche Vader weet dat gij al deze dingen behoeft.

33. Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods, en zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

34. Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen; want de morgen zal voor het zijne zorgen; [elke] dag heeft genoeg aan zijn zelfs kwaad.

HOOFDSTUK 7.

1. Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

2. Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke maat gij meet, zal u weder gemeten worden.

3. En wat ziet gij den splinter die in het oog uws broeders is; maar den balk die in uw oog is merkt gij niet?

4. Of, hoe zult gij tot uwen broeder zeggen: laat toe dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, er is een balk in uw oog.

5. Gij geeft de, werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit uws broeders oog uit te doen.

6. Geeft het heilige den bon-

den niet, noch werpt uwe paarden niet voor de zwijnen, opdat zij niet t' eeniger tijd dezelve met hunne voeten vertreden, en [zieh] omkeerende u verscheuren.

7. Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

8. Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

9. Of welk mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zou bidden om brood, die hem eenen steen zal geven?

10. En zoo hij hem om eenen visch zou bidden, die hem eene slang zal geven?

11. Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal uw Vader, die in de hemelen is, goede [gaven] geven den genen, die ze van hem bidden.

12. Alle [dingen] die gij wilt dat u de menschen zouden doen, doet gij hun ook alzoo; want dat is de wet en de Profeten.

13. Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort, en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan.

14. Want de poort is eng, en de weg is naauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

15. Maar wacht [u] van de valsche Profeten, welke in schaapskleederen tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven.

16. Aan hunne vruchten zult gij hen kennen. Leest men ook eene druif van doornen, of vijgen van distelen?

17. Alzoo een ieder goede boom brengt voort goede vruchten, en een kwade boom brengt voort kwade vruchten.

18. Een goede boom kan geene kwade vruchten voortbrengen, noch een kwade boom goede vruchten voortbrengen.

19. Een ieder boom die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in 't vuur geworpen.

20. Zoo zult gij dan dezelve aan hunne vruchten kennen.

21. Niet een iegelijk, die tot mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen; maar die daar doet den wil mijns Vaders, die in de hemelen is.

22. Velen zullen ten dien dage

ge tot mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in uwen naam geprofeteerd, en in uwen naam duivelen uitgeworpen, en in uwen naam vele krachten gedaan?

23. En dan zal ik hun openlijk aanzeggen: ik heb u nooit gekend. Gaat weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt.

24. Een iegelijk dan, die deze mijne woorden hoort, en dezelve doet, dien zal ik vergelijken bij een voorzigtig man, die zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft.

25. En er is slagregen nedergevallen, en de waterstroommen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.

26. En een iegelijk die deze mijne woorden hoort, en dezelve niet doet, die zal bij eenen dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft.

27. En de slagregen is nedergevallen, en de waterstroommen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot.

28. En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, [dat] de scharen zich ontzetten over zijne leer.

29. Want hij leerde hen als magt hebbende, en niet als de Schriftgeleerden.

HOOFDSTUK 8.

1. Toen hij nu van den berg afgeklimmen was, zijn hem vele scharen gevolgd.

2. En zie, een melaatsche kwam, en aanbad hem, zeggende: Heer, indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

3. En Jezus de hand uitstreckende heeft hem aangeraakt, zeggende: ik wil, word gereinigd. En terstond werd [hij van] zijne melaatscheheid gereinigd.

4. En Jezus zeide tot hem: zie dat gij [dit] niemand zegt; maar ga heen, toon u zelven den Priester, en offer de gave, die Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

5. Als nu Jezus te Kapernaum ingegaan was, kwam tot hem een Hoofdman over honderd, biddende hem,

6. En zeggende: Heer, mijn

knecht ligt t' huis geraakt, en lijdt zware pijnen.

7. En Jezus zeide tot hem: ik zal komen en hem genezen.

8. En de Hoofdman over honderd antwoordende zeide: Heer, ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen; maar spreek alleenlijk één woord, en mijn knecht zal genezen worden.

9. Want ik ben ook een mensch onder de magt [van anderen], hebbende onder mij krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: ga, en hij gaat; en tot den anderen: kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: doe dat, en hij doet het.

10. Jezus nu [dit] hoorende heeft zich verwonderd, en zeide tot degenen die [hem] volgden: voorwaar zeg ik u, ik heb zelfs in Israël zoo groot geloof niet gevonden.

11. Doch ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, en Izaäk, en Jakob, aanzitten in, het Koninkrijk der hemelen.

12. En de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weening zijn, en knersing der tanden.

13. En Jezus zeide tot den Hoofdman over honderd: ga heen, en u geschiede gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dier zelfder ure.

14. En Jezus gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijner vrouws moeder [te bed] liggen, hebbende de koorts.

15. En hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op, en diende hen.

16. En als het laat geworden was, hebben zij velen van den duivel bezeten tot hem gebracht, en hij wierp de [booze] geesten uit met het woord, en hij genas allen die kwalijk gesteld waren;

17. Opdat vervuld zou worden wat gesproken was door Jesajas den Profeet, zeggende: hij heeft onze krankheden [op zich] genomen, en [onze] ziekten gedragen.

18. En Jezus vele scharen ziende rondom zich, beval aan de andere zijde over te varen.

19. En er kwam een zeker Schriftgeleerde tot hem, en zeide tot hem: Meester, ik zal u volgen, waar gij ook heengaat.

20. En

20. En Jezus zeide tot hem: de vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet waar hij het hoofd nederlegge.

21. En een ander uit zijne discipelen zeide tot hem: Heer, laat mij toe, dat ik eerst heenga, en mijnen vader begrave.

22. Doch Jezus zeide tot hem: volg mij, en laat de dooden hunne dooden begraven.

23. En als hij in het schip gegaan was, zijn hem zijne discipelen gevolgd.

24. En zie, er ontstond eene groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd; doch hij sliep.

25. En zijne discipelen bij [hem] komende hebben hem opgewekt, zeggende: Heer, behoed ons, wij vergaan.

26. En hij zeide tot hen: wat zijt gij vreesachtig, gij kleingeloofigen? Toen stond hij op, en bestrafte de winden en de zee; en er werd groote stilte.

27. En de menschen verwonderden zich, zeggende: hoedanig een is deze, dat ook de winden en de zee hem gehoorzaam zijn?

28. En als hij over aan de andere zijde was gekomen in het land der Gergesenen, zijn hem twee van den duivel bezeten ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg konde voorbijgaan.

29. En zie, zij riepen, zeggende: Jezus, gij Zoon Gods, wat hebben wij met u [te doen]? Zijt gij hier gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?

30. En verre van hen was eene kudde van vele zwijnen weidende.

31. En de duivelen baden hem, zeggende: indien gij ons uitwerpt, laat ons toe, dat wij in die kudde zwijnen varen.

32. En hij zeide tot hen: gaat heen. En zij uitgaande voeren heen in de kudde zwijnen; en zie, de geheele kudde zwijnen stortte van de steilte af in de zee, en stierven in 't water.

33. En die ze weidden zijn gevlugt; en als zij in de stad gekomen waren, boodschappen zij al [deze] dingen, en wat den bezetenen [geschied was].

34. En zie, de geheele stad ging uit Jezus te gemoet; en als zij hem zagen, baden zij, dat hij uit hunne landpalen wilde vertrekken.

HOOFDSTUK 9.

1. En in 't schip gegaan zijnde voer hij over, en kwam in zijne stad. En zie, zij bragten tot hem eenen geraakten, op een bed liggende.

2. En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakten: zoon, zijt welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.

3. En zie, sommigen der Schriftgeleerden zeiden in zich zelven: deze lastert [God].

4. En Jezus ziende hunne gedachten, zeide: waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?

5. Want wat is ligter, te zeggen: de zonden zijn u vergeven; of te zeggen: sta op en wandel?

6. Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde de zonden te vergeven, (toen zeide hij tot den geraakten): sta op, neem uw bed op, en ga henen naar uw huis.

7. En hij opgestaan zijnde ging henen naar zijn huis.

8. De scharen nu [dat] ziende, hebben zich verwonderd, en God verheerlijkt, die zoodanige magt den menschen gegeven had.

9. En Jezus van daar voortgaande, zag enen mensch in het tolhuis zitten, genaamd Mattheüs, en zeide tot hem: volg mij. En hij opstaande volgde hem.

10. En het geschiedde, als hij in het huis [van Mattheüs] aanzat, zie, vele tollenaars en zondaars kwamen, en zatten mede aan met Jezus en zijne discipelen.

11. En de Farizeën [dat] ziende, zeiden tot zijne discipelen: waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaren?

12. Maar Jezus [zulks] hoo rende, zeide tot hen: die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet noodig, maar die ziek zijn.

13. Doch gaat heen en leert, wat het zij: ik wil barmhertigheid, en niet offerande. Want ik ben niet gekomen om te roepen regtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

14. Toen kwamen de discipelen van Johannes tot hem, zeggende: waarom vasten wij

en de Farizeën veel, en uwe discipelen vasten niet?

15. En Jezus zeide tot hen: kunnen ook de bruiloftskinderen treuren, zoo lang de bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.

16. Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en er wordt eene ergere scheur.

17. Noch men doet geenen nieuwen wijn in oude [leder-] zakken; anders zoo bersten de [leder-]zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de [leder-]zakken verderven; maar men doet nieuwen wijn in nieuwe [leder-]zakken, en beide te zamen worden behouden.

18. Als hij deze dingen tot hen sprak, zie, een Overste kwam, en aanbad hem, zeggende: mijne dochter is nu terstond gestorven; doch kom en leg uwe hand op haar, en zij zal leven.

19. En Jezus opgestaan zijnde volgde hem, en zijne discipelen.

20. (En zie, eene vrouw, die twaalf jaren het bloedvloeijen gehad had, komende tot hem van achteren, raakte den zoom van zijn kleed aan.

21. Want zij zeide in zich zelve: indien ik alleenlijk zijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden.

22. En Jezus zich omkeerende en haar ziende, zeide: zijt welgemoed, dochter, uw geloof heeft u behouden. En de vrouw werd gezond van die zelfde ure af.)

23. En als Jezus in het huis van den Oversten kwam, en zag de pijpers en de woelende schare,

24. Zeide hij tot hen: vertrekt, want het dochtertje is niet dood, maar slaapt. En zij belachten hem.

25. Als nu de schare uitgedreven was, ging hij in, en greep hare hand; en het dochtertje stond op.

26. En dit gerucht ging uit door dat geheele land.

27. En als Jezus van daar voortging, zijn hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: [gij] Zoon Davids, ontferm u onzer.

28. En als hij in huis gekomen was, kwamen de blinden tot hem. En Jezus zeide tot hen: geloof gij, dat ik dat doen kan? Zij zeiden tot hem: ja Heer.

29. Toen raakte hij hunne oogen aan, zeggende: u geschiede naar uw geloof.

30. En hunne oogen zijn geopend geworden. En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: ziet, dat het niemand wete.

31. Maar zij uitgegaan zijnde, hebben hem ruchtbaar gemaakt door dat geheele land.

32. Als deze nu uitgingen, zie, zoo bragten zij tot hem eenen mensch, die stom en van den duivel bezeten was.

33. En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: er is nooit desgelijks in Israël gezien.

34. Maar de Farizeën zeiden: hij werpt de duivelen uit door den Oversten der duivelen.

35. En Jezus omging al de steden en vlekken, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Euangelium des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

36. En hij de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over haar, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, gelijk schapen, die geenen herder hebben.

37. Toen zeide hij tot zijne discipelen: de oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige.

38. Bidt dan den Heer des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

HOOFDSTUK 10.

1. En zijne twaalf discipelen tot zich geroepen hebbende, heeft hun magt gegeven over de onreine geesten, om dezelve uit te werpen, en om alle ziekte en alle kwale te genezen.

2. De namen nu der twaalf Apostelen zijn deze: de eerste, Simon gezegd Petrus, en Andreas zijn broeder; Jacobus de [zoon] van Zebedeus, en Johannes zijn broeder; 3. Philippus en Bartholomeus; Thomas en Mattheüs de tollenaar; Jacobus de [zoon] van Alpheüs, en Lebbeüs toegenaaamd Thaddeüs;

4. Simon Kananites en Judas Iskarioth, die hem ook ver-raden heeft.

5. De-

5. Deze twaalf heeft Jezus uitgezonden, en hun bevel gegeven, zeggende: gij zult niet heengaan op den weg der Heidenen, noch gij zult niet ingaan in [eenige] stad der Samaritanen.

6. Maar gaat veel meer heen tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

7. En heengaande predikt, zeggende: het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

8. Geneest de kranken, reinigt de melaatschen, wekt de dooden op, werpt de duivelen uit. Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

9. Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch koper [geld] in uwe gordels,

10. Noch male tot den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf. Want de arbeider is zijn voedsel waardig.

11. En in welke stad of vlek gij zult inkomen, onderzoek wie daarin waardig is; en blijft aldaar totdat gij [daar] uitgaat.

12. En als gij in het huis gaat, zoo groet hetzelfde.

13. En indien dat huis waardig is, zoo kome uw vrede over hetzelfde; maar indien het niet waardig is, zoo keere uw vrede weder tot u.

14. En zoo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden hooren, uitgaande uit dat huis of uit dezelve stad, schudt het stof van uwe voeten af.

15. Voorwaar zeg ik u: het zal den lande van Sodom en Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

16. Zie, ik zend u als schapen in 't midden der wolven; zijt dan voorzigtig gelijk de slangen, en opregt gelijk de duiven.

17. Maar wacht u voor de menschen; want zij zullen u overleveren in de Raadsvergaderingen, en in hunne Synagogen zullen zij u geeselen.

18. En gij zult ook voor Stadhouders en Koningen geleid worden om mijnentwil, hun en den Heidenen tot getuigenis.

19. Doch wanneer zij u overleveren, zoo zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij spreken zult; want het zal u in dezelve ure gegeven worden, wat gij spreken zult.

20. Want gij zijt niet die spreekt, maar [het is] de Geest uws Vaders, die in u spreekt.

21. En de [eene] broeder zal den [anderen] broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind, en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen dooden.

22. En gij zult van allen gehaat worden om mijnen naam; maar die volstandig zal blijven tot het einde, die zal zalig worden.

23. Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen, vliedt in de andere; want voorwaar zeg ik u: gij zult [uwe reis door] de steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des menschen zal gekomen zijn.

24. De discipel is niet boven den meester, noch de dienstknecht boven zijnen heer.

25. Het [zij] den discipel genoeg, dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer. Indien zij den heer des huizes Beelzebub hebben geheeten, hoe veel te meer zijne huisgenooten?

26. Vreest dan hen niet; want er is niets bedekt, 't welk niet zal ontdekt worden, en verborgen, 't welk niet zal geweten worden.

27. 't Geen ik u zeg in de duisternis, zegt in 't licht; en 't geen gij hoort in het oor, predikt dat op de daken.

28. En vreest u niet voor degenen, die 't ligchaam dooden, en de ziel niet kunnen dooden; maar vreest veel meer hem, die beide ziel en ligchaam kan verderven in de hel.

29. Worden niet twee muschjes om een penningje verkocht? En niet één van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.

30. En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld.

31. Vreest dan niet, gij gaat vele muschjes te boven.

32. Een iegelijk dan die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ik ook belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen [is].

33. Maar zoo wie mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor mijnen Vader, die in de hemelen [is].

34. Meent niet dat ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.

35. Want ik ben gekomen om

den mensch tweedragtig te maken tegen zijnen vader, en de dochter tegen hare moeder, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

36. En zij [zullen] des menschen vijanden [worden] die zijne huisgenooten [zijn].

37. Die vader of moeder lief heeft boven mij, is mijns niet waardig; en die zoon of dochter lief heeft boven mij, is mijns niet waardig.

38. En die zijn kruis niet [op zich] neemt, en mij navolgt, is mijns niet waardig.

39. Die zijne ziel vindt, zal [de] zelve verliezen; en die zijne ziel zal verloren hebben om mijnentwil, zal dezelve vinden.

40. Die u ontvangt, ontvangt mij; en wie mij ontvangt, ontvangt hem, die mij gezonden heeft.

41. Die eenen Profeet ontvangt in den naam eens Profeten, zal het loon eens Profeten ontvangen; en die eenen regtvaardigen ontvangt in den naam eens regtvaardigen, zal het loon eens regtvaardigen ontvangen.

42. En zoo wie eenen van deze kleinen te drinken geeft, alleenlijk eenen beker koud [waters], in den naam eens discipels, voorwaar zeg ik u: hij zal zijn loon geenszins verliezen.

HOOFDSTUK 11.

1. En het is geschied, toen Jezus geëindigd had zijne twaalf discipelen bevelen te geven, dat hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2. En Johannes in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen,

3. En zeide tot hem: zijt gij degene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

4. En Jezus antwoordde en zeide tot hen: gaat henen en boodschapt Johannes weder, 't geen gij hoort en ziet:

5. De blinden worden ziende, en de kreupelen wandelen, de melaatschen worden gereinigd, en de dooven hooren, de dooden worden opgewekt, en den armen wordt 't Euangelium verkondigd.

6. En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

7. Als nu deze heengingen, heeft Jezus tot de scharen beginnen te zeggen van Jo-

hannes: wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

8. Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een mensch met zachte kleederen bekleed? Zie, die zachte [kleederen] dragen zijn in der Koningen huizen.

9. Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Eenen Profeet? Ja ik zeg u: ook veel meer dan eenen Profeet.

10. Want deze is 't, van wien geschreven staat: zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg bereiden zal voor u heen.

11. Voorwaar zeg ik u: onder degenen die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan, meerder dan Johannes de Dooper; doch die de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij.

12. En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld.

13. Want al de Profeten en de wet hebben tot Johannes toe geprofeeteerd.

14. En zoo gij het wilt aanemen, hij is Elias die komen zoude.

15. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

16. Doch waarbij zal ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk de kinderkens, die op de markten zitten, en hunnen gezellen toeroepen,

17. En zeggen: wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst. Wij hebben u klaglieders gezongen, en gij hebt niet geweend.

18. Want Johannes is gekomen noch etende noch drinkende, en zij zeggen: hij heeft den duivel.

19. De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: zie daar een mensch, [die] een vraat en wijnzuiper [is], een vriend van tollenaars en zondaren. Doch de wijsheid is geregtvaardigd geworden van hare kinderen.

20. Toen begon hij de steden, in welke zijne krachten meest geschied waren, te verwijten, omdat zij zich niet bekeerd hadden.

21. Wee u, Chorazin! wee u, Bethsaida! want zoo in

Tyrus en Sidon de krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in zak en asch bekeerd hebben.

22. Doch ik zeg u: het zal Tyrus en Sidon verdragelijk zijn in den dag des oordeels, dan ulieden.

23. En gij Kapernaüm, die tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden. Want zoo in Sodom die krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zou tot op den huidigen dag gebleven zijn.

24. Doch ik zeg u, dat het den lande van Sodom verdragelijk zal zijn in den dag des oordeels, dan u.

25. In dien zelfden tijd antwoordde Jezus en zeide: ik dank u, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.

26. Ja Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

27. Alle dingen zijn mij overgegeven van mijnen Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader; noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en wien het de Zoon wil openbaren.

28. Komt herwaarts tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven.

29. Neemt mijn juk op u, en leert van mij, dat ik zachtmoedig ben, en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uwe zielen.

30. Want mijn juk is zacht, en mijn last is ligt.

HOOFDSTUK 12.

1. In dien tijd ging Jezus op eenen Sabbatdag door 't gezaaide; en zijne discipelen baden honger, en begonnen arem te plukken en te eten.

2. En de Farizeën [dat] ziende zeiden tot hem: zie, uwe discipelen doen wat niet is geoorloofd te doen op den Sabbat.

3. Maar hij zeide tot hen: hebt gij niet gelezen wat David gedaan heeft, toen hem hongerde, en hun die met hem [waren]?

4. Hoe dat hij gegaan is in 't Huis Gods, en de toonbroden gegeten heeft, die hem niet geoorloofd waren te eten, noch ook hun die met

hem [waren], maar den Priesteren alleen.

5. Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de Priesters den Sabbat ontheiligen in den Tempel, op de Sabbatdagen, en [nogtans] onschuldig zijn?

6. En ik zeg u, dat een meerdere dan de Tempel hier is.

7. Doch zoo gij geweten hadt, wat het zij: ik wil barmhartigheid en niet offerande; gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.

8. Want de Zoon des menschen is een Heer ook van den Sabbat.

9. En van daar voortgaande, kwam hij in hunne Synagoge.

10. En zie, daar was een mensch, die eene dorre hand had, en zij vraagden hem, zeggende: is het ook geoorloofd op de Sabbatdagen te genezen? (opdat zij hem mogten beschuldigen.)

11. En hij zeide tot hen: welk mensch zal er zijn onder u, die één schaap heeft, en zoo datzelve op eenen Sabbatdag in eene gracht valt, [die] hetzelfde niet zal aangrijpen en uitheffen?

12. Hoe veel gaat nu een mensch een schaap te boven? Zoo is het dan op de Sabbatdagen geoorloofd wel te doen.

13. Toen zeide hij tot dien mensch: strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld gezond gelijk de andere.

14. En de Farizeën uitgaan zijnde hielden te zamen raad tegen hem, hoe zij hem dooden mogten.

15. Maar Jezus [dat] wetende vertrok van daar, en vele scharen volgden hem, en hij genas hen allen,

16. En gebod hun scherpe lijken, dat zij hem niet openbaar maken zouden;

17. Opdat vervuld zoude worden hetgeen gesproken is door Jesajas den Profeet, zeggende:

18. Zie mijnen knecht, welken ik verkoren heb, mijnen beminden, in welken mijne ziel een welbehagen heeft. Ik zal mijnen Geest op hem leggen, en hij zal het oordeel den Heidenen verkondigen.

19. Hij zal niet twisten, noch roepen, noch er zal niemand zijne stem op de straten hooren.

20. Het gekrookte riet zal hij niet verbrekken, en het

rookende lemmet zal hij niet uitblusschen, totdat hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.

21. En in zijnen naam zullen de Heidenen hopen.

22. Toen werd tot hem gebracht een van den duivel bezeten, [die] blind en stom [was]; en hij genas hem, alzo dat de blinde en stomme beide sprak en zag.

23. En al de scharen ontzetten zich, en zeiden: is niet deze de Zoon Davids?

24. Maar de Farizeën [dit] gehoord hebbende zeiden: deze werpt de duivelen niet uit, dan door Beëlzebul, den Oversten der duivelen.

25. Doch Jezus kennende hunne gedachten, zeide tot hen: een ieder Koninkrijk, dat tegen zich zelven verdeeld is, wordt verwoest; en een iedere stad of huis, dat tegen zich zelven verdeeld is, zal niet bestaan.

26. En indien de satan den satan uitwerpt, zoo is hij tegen zich zelven verdeeld; hoe zal dan zijn Rijk bestaan?

27. En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe regters zijn.

28. Maar indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

29. Of hoe kan iemand in het huis eens sterken inkomen, en zijne vaten ontrooven, tenzij dat hij eerst den sterken gebonden hebbe, en alsdan zal hij zijn huis berooven.

30. Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

31. Daarom zeg ik u: alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden; maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.

32. En zoo wie [eenig] woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, 't zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw noch in de toekomst.

33. Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed; of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad. Want uit de vrucht wordt de boom gekend.

34. Gij adderen-gebroedsels,

hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt? Want uit den overvloed des harten spreekt de mond.

35. De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten; en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.

36. Maar ik zeg u, dat van elk ijdel woord, hetwelk de menschen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen rekenschap geven in den dag des oordeels.

37. Want uit uwe woorden zult gij geregtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden.

38. Toen antwoordden sommigen der Schriftgeleerden en Farizeën, zeggende: Meester, wij wilden van u [wel] een teeken zien.

39. Maar hij antwoordde en zeide tot hen: het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jonas den Profeet.

40. Want gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.

41. De mannen van Nineve zullen opstaan in 't oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas. En zie, meer dan Jonas is hier.

42. De Koningin van 't Zuiden zal opstaan in 't oordeel met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid Salomons. En zie, meer dan Salomon is hier.

43. En wanneer de onreine geest van den mensch uitgegaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust, en vindt haar niet.

44. Dan zegt hij: ik zal wederkeeren in mijn huis, van waar ik uitgegaan ben; en komende vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd, en versierd.

45. Dan gaat hij heen en neemt met zich zeven andere geesten, boozere dan hij zelf; en ingegaan zijnde wonen zij aldaar, en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste. Alzo zal 't ook met

Hoofdst. 12.
met
46.
scha
moes
buit
spre
47.
zie,
ders
ken
48.
zeid
[dat
moes
broe
49.
ken
zeid
en r
50.
mijn
hem
der

1.
uit
zat
2.
vele
een
en
oov
3.
le
zeg
ging
4.
een
en
ate
5.
op
wa
en
dat
de
6.
wa
wo
ner
7.
in
ner
ten
8.
in
vru
he
der
9.
ho
10.
kon
wa
doo
11.
zei
geg
der
me
is

met dit boos geslacht zijn.
46. En als hij nog tot de scharen sprak, zie, zijne moeder en broeders stonden buiten, zoekende hem te spreken.

47. En iemand zeide tot hem: zie, uwe moeder en uwe broeders staan [daar] buiten, zoekende u te spreken.

48. Maar hij antwoordende zeide tot dengenen die hem [dat] zeide: wie is mijne moeder, en wie zijn mijne broeders?

49. En zijne hand uitstrekende over zijne discipelen, zeide hij: zie mijne moeder en mijne broeders.

50. Want zoo wie den wil mijns Vaders doet die in de hemelen is, die is mijn broeder, en zuster, en moeder.

HOOFDSTUK 13.

1. En te dien dage Jezus uit het huis gegaan zijnde, zat bij de zee.

2. En tot hem vergaderden vele scharen, zoodat hij in een schip ging en nederzat, en al de schare stond op den oever.

3. En hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: zie, een zaaijer ging uit om te zaaijen;

4. En als hij zaaide viel een deel [zaads] bij den weg; en de vogelen kwamen, en aten datzelfde op.

5. En een ander [deel] viel op steenachtige [plaatsen], waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6. Maar als de zon opgegaan was, zoo is 't verbrand geworden; en omdat het geen wortel had, is 't verdord.

7. En een ander [deel] viel in de doornen; en de doornen wisselen op, en verstikken hetzelfde.

8. En een ander [deel] viel in de goede aarde, en gaf vrucht; het eene honderd-, het andere zestig, en het andere dertig [voud].

9. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10. En de discipelen tot hem komende zeiden tot hem: waarom spreekt gij tot hen door gelijkenissen?

11. En hij antwoordende zeide tot hen: omdat het u gegeven is, de verborgenheden des Koninkrijks der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven.

12. Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloediglijk hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

13. Daarom spreek ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en hoorende niet hooren, noch ook verstaan.

14. En in hen wordt de profetie van Jesajas vervuld, die zegt: met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.

15. Want het hart dezès volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord; en hunne oogen hebben zij toegedaan, opdat zij niet t' eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.

16. Doch uwe oogen zijn zalig, omdat zij zien, en uwe ooren, omdat zij hooren.

17. Want voorwaar ik zeg u, dat vele Profeten en regtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen die gij ziet, en hebben [ze] niet gezien, en te hooren die dingen die gij hoort, en hebben [ze] niet gehoord.

18. Gij dan hoort de gelijkenis van den zaaijer.

19. Als iemand dat woord des Koninkrijks hoort, en niet verstaat, zoo komt de booze, en ruikt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was. Deze is degene die bij den weg bezaaid is.

20. Maar die in steenachtige [plaatsen] bezaaid is, deze is degene die het woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt.

21. Doch hij heeft geen wortel in zich zelve, maar is voor eenen tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des woords wil, zoo wordt hij terstond geërgerd.

22. En die in de doornen bezaaid is, deze is degene die het woord hoort; en de zorgvuldigheid dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms verstikken het woord, en het wordt onvruchtbaar.

23. Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene die het woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt, en voortbrengt, de een honderd-, de ander

zestig-, en de ander dertig [voud].

24. Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mensch, die goed zaad zaaide in zijn nen akker.

25. En als de menschen slapen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.

26. Toen het nu [tot] kruid opgeschoten was, en vrucht voortbragt, toen openbaarde zich ook het onkruid.

27. En de dienstknechten van den heer des huizes gingen, en zeiden tot hem: heer, hebt gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid; van waar heeft hij dan dit onkruid?

28. En hij zeide tot hen: een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: wilt gij dan dat wij heengaan, en datzelve vergaderen?

29. Maar hij zeide: neen, opdat gij het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt.

30. Laat ze beide te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaijers zeggen: vergadert eerst dat onkruid, en bindt het in bossen, om hetzelfde te verbranden; maar de tarwe brengt te zamen in mijne schuur.

31. Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: het Koninkrijk der hemelen is gelijk het mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft genomen, en in zijnen akker gezaaid;

32. Hetwelk wel het minste is onder al de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is 't het meeste van de moeskruident, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.

33. Eene andere gelijkenis sprak hij tot hen, [zeggende]: het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zuurdeesem, hetwelk eene vrouw nam, en verborg in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.

34. Al deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen; en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet;

35. Opdat vervuld zou worden wat gesproken is door

den Profeet, zeggende: ik zal mijnen mond opendoen door gelijkenissen; ik zal voortbrengen dingen die verborgen waren van de grondlegging der wereld.

36. Toen nu Jezus de scharen [van zich] gelaten had, ging hij naar huis; en zijne discipelen kwamen tot hem, zeggende: verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.

37. En hij antwoordende zeide tot hen: die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen;

38. En de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks; en het onkruid zijn de kinderen des boozen;

39. En de vijand die hetzelfde gezaaid heeft, is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaijers zijn de Engelen.

40. Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd, en met vuur verbrand wordt, alzoo zal het [ook] zijn in de voleinding dezer wereld.

41. De Zoon des menschen zal zijne Engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn Koninkrijk vergaderen al de ergerissen, en degenen die de ongerechtigheid doen;

42. En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; daar zal weening zijn en knersing der tanden.

43. Dan zullen de regtvaardigen blinken gelijk de zon, in het Koninkrijk Luns Vaders. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

44. Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verborg [dien], en van blijdschap over denzelfen gaat hij heen, en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker.

45. Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman, die schoone paarden zoekt;

46. Welke, hebbende eene paarl van groote waarde gevonden, ging heen, en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

47. Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een net geworpen in de zee, en dat allerlei soorten [van vischen] te zamen brengt;

48. Hetwelk, wanneer het vol geworden is, [de visschers]

sche

ken

het

ten

zij v

49.

eind

Eng

booz

regt

50.

vur

zijn

tand

51.

heb

Zij

52.

om,

de

mel

een

zijn

din

53.

Jezu

dig

54.

vad

hun

zich

van

wijs

55.

tim

der

zijn

Joz

das

56.

nie

[ko

les

57.

geë

her

eer

en

58.

vel

we

1.

de

ger

2.

ten

Do

de

ke

3.

ne

he

ke

de

zij

4.

he

ha

5.

vr

schers] aan den oever optrekken, en nederzittende lezen het goede uit in [hunne] vaten, maar het kwade werpen zij weg.

49. Alzoo zal het in de vol-einding der eeuwen wezen: de Engelen zullen uitgaan, en de boozen uit het midden der regtvaardigen afscheiden;

50. En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; daar zal zijn weening en knersing der tanden.

51. En Jezus zeide tot hen: hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot hem: ja Heer.

52. En hij zeide tot hen: daarom, een iegelijk Schriftgeleerde in 't Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk een heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

53. En het is geschied, als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok hij van daar.

54. En gekomen zijnde in zijn vaderland leerde hij hen in hunne Synagoge, zoodat zij zich ontzetten, en zeiden: van waar [komt] dezen die wijsheid en die krachten?

55. Is deze niet de zoon des timmermans? En is zijne moeder niet genaamd Maria, en zijne broeders, Jacobus en Jozes, en Simon en Judas?

56. En zijne zusters, zijn zij niet alle bij ons? Van waar [komt] dan dezen dit alles?

57. En zij werden aan hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: een Profeet is niet onge-eerd dan in zijn vaderland en in zijn huis.

58. En hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, van wege hun ongelooft.

HOOFDSTUK 14.

1. Te dier zelfder tijd hoorde Herodes de Viervorst het gerucht van Jezus,

2. En zeide tot zijne knechten: deze is Johannes de Dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in hem.

3. Want Herodes had Johannes gevangen genomen, en hem gebonden, en in den kerker gezet, om Herodias wil, de huisvrouw van Philippus zijnen broeder.

4. Want Johannes zeide tot hem: het is u niet geoorloofd haar te hebben.

5. En willende hem dooden, vreesde hij het volk, omdat

zij hem hielden voor een Profeet.

6. Maar als de dag der geboorte van Herodes gehouden werd, danste de dochter van Herodias in het midden [van hen], en zij behaagde aan Herodes;

7. Waarom hij haar met eede beloofde te geven, wat zij ook eischen zoude.

8. En zij te voren onderrigt zijnde van hare moeder, zeide: geef mij hier in eenen schotel het hoofd van Johannes den Dooper.

9. En de Koning werd bedroefd; doch om de eeden, en degenen die [met hem] aanzaten, gebood hij, dat het [haar] zoude gegeven worden,

10. En zond henen, en ont-hoofdde Johannes in den kerker.

11. En zijn hoofd werd ge-bragt in eenen schotel, en het dochtertje gegeven; en zij droeg het hare moeder.

12. En zijne discipelen kwamen, en namen het ligchaam weg, en begroeven hetzelfde; en gingen en boodschapten het Jezus.

13. En [als] Jezus [dit] hoorde, vertrok hij van daar te scheep naar eene woeste plaats alleen; en de scharen [dat] hoorende, zijn hem te voet gevolgd uit de steden.

14. En Jezus uitgaande zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hunne zieken.

15. En als het nu avond werd, kwamen zijne discipelen tot hem, zeggende: deze plaats is woest, en de tijd is nu voorbijgegaan; laat de scharen van u, opdat zij heen-gaan in de vlekken, en zich zelven spijs koopen.

16. Maar Jezus zeide tot hen: het is hun niet noodig heen te gaan; geeft gij hun te eten.

17. Doch zij zeiden tot hem: wij hebben hier niet dan vijf brooden en twee visschen.

18. En hij zeide: brengt mij dezelve hier.

19. En hij beval de scharen neder te zitten op het gras, en nam de vijf brooden en de twee visschen, en opwaarts ziende naar den hemel zegen-de dezelve; en als hij ze ge-broken had, gaf hij de brooden den discipelen, en de discipelen den scharen.

20. En zij aten allen en werden verzadigd, en zij na-men

men op, het overschot der brokken, twaalf volle korven.

21. Die nu gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

22. En terstond dwong Jezus zijne discipelen, in het schip te gaan, en voor hem af te varen naar de andere zijde, terwijl hij de scharen van zich zoude laten.

23. En als hij nu de scharen van zich gelaten had, klom hij op den berg alleen, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zoo was hij daar alleen.

24. En het schip was nu midden in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was [hun] tegen.

25. Maar ter vierder wake des nachts kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.

26. En de discipelen ziende hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: het is een spooksel! en zij schreeuwden van vrees.

27. Maar terstond sprak hen Jezus aan, zeggende: zijt goeds moeds; ik ben het, vreest niet.

28. En Petrus antwoordde hem, en zeide: Heer, indien gij 't zijt, zoo gebied mij tot u te komen op 't water.

29. En hij zeide: kom. En Petrus klom neder van 't schip, en wandelde op 't water, om tot Jezus te komen;

30. Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken, riep hij, zeggende: Heer, behoud mij.

31. En Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan, en zeide tot hem: gij kleingeloovige, waarom hebt gij gewankeld?

32. En als zij in het schip geklommen waren, stilde de wind.

33. Die nu in het schip [waren], kwamen en aanbaden hem, zeggende: waarlijk, gij zijt Gods Zoon.

34. En overgevaren zijnde, kwamen zij in het land Gennesaret.

35. En als de mannen van die plaats hem werden kennende, zonden zij in dat geheele omliggende land, en bragten tot hem allen die kwalijk gesteld waren,

36. En baden hem, dat zij alleenlijk den zoom van zijn kleed zouden mogen aanra-

ken; en zoo velen als [dien] aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 15.

1. Toen kwamen tot Jezus [eenige] Schriftgeleerden en Farizeën, die van Jeruzalem [waren], zeggende:

2. Waarom overtreden uwe discipelen de inzetting der Ouden? Want zij wasschen hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3. Maar hij antwoordende zeide tot hen: waarom overtreedt ook gij het gebod Gods door uwe inzetting?

4. Want God heeft geboden, zeggende: eer uwen vader en moeder; en: wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

5. Maar gij zegt: zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: [het is] eene gave, zoo wat u van mij zoude kunnen ten nutte komen, en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, [die voldoet].

6. En gij hebt [alzo] Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

7. Gij geveinsden, wel heeft Jesajas van u geprofeteerd, zeggende:

8. Dit volk genaakt mij met hunnen mond, en eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van mij.

9. Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, [die] geboden van menschen [zijn].

10. En als hij de schare tot zich geroepen had, zeide hij tot hen: hoort en verstaat.

11. Hetgeen ten monde ingaat ontreinigt den mensch niet, maar hetgeen ten monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.

12. Toen kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden tot hem: weet gij [wel], dat de Farizeën deze rede hoorende, geërgerd zijn geweest?

13. Maar hij antwoordende zeide: alle plant, die mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14. Laat hen varen; zij zijn blindleidslieden der blinden; indien nu de blinde den blinden leidt, zoo zullen zij beiden in de gracht vallen.

15. En Petrus antwoordende zeide tot hem: verklaar ons deze gelijkenis.

16. Maar Jezus zeide: zijt ook gijlieden als nog onwetend?

17. Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat,

in

in den heimelijk worpen?

18. Maar monde u uit het reinigen?

19. Want voort doodslag, rijken, getuigen?

20. Deze den men het eten handen o niet.

21. En de vert van Tyru?

22. En z vrouw mende, de: He vids, ont ne docht duivel be

23. Doch niet één cipelen baden h haar van ons na.

24. Maar zeide: ik dan tot van het l

25. En hem, zeg

26. Doch zeide: h het broc men, en te werpe

27. En doch de van de b van de t

28. Toen en zeide groot is v de gelij dochter zelfde ur

29. En trekkend van Gali berg, en

30. En hem gek zich stommen anderen, de voete genas de

31. Alzo verwonde men spr gezond, lende, e en zij ve Israels.

in den buik komt, en in de heimelijkheid wordt uitgeworpen?

18. Maar die dingen, die ten monde uitgaan, komen voort uit het hart, en dezelve ontreinigen den mensch.

19. Want uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoerijen, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen.

20. Deze dingen zijn het die den mensch ontreinigen; maar het eten met ongewasschen handen ontreinigt den mensch niet.

21. En Jezus van daargaan- de vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon.

22. En zie, eene Kanaanese vrouw uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heer, [gij] Zoon Davids, ontferm u mijner; mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23. Doch hij antwoordde haar niet één woord. En zijne discipelen tot hem komende baden hem, zeggende: laat haar van u, want zij roept ons na.

24. Maar hij antwoordende zeide: ik ben niet gezonden dan tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

25. En zij kwam en aanbad hem, zeggende: Heer, help mij.

26. Doch hij antwoordde en zeide: het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen, en den hondekens [voor] te werpen.

27. En zij zeide: ja Heer, doch de hondekens eten ook van de brokjes, die daar vallen van de tafel hunner heeren.

28. Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar: o vrouw, groot is uw geloof; u geschiedde gelijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van die zelfde ure.

29. En Jezus van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galilea, en klom op den berg, en zat daar neder.

30. En vele scharen zijn tot hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen, en vele anderen, en wierpen hen voor de voeten van Jezus; en hij genas dezelve.

31. Alzoo dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den God Israëls.

32. En Jezus zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide: ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu drie dagen bij mij gebleven zijn, en hebben niet wat zij eten zouden; en ik wil hen niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

33. En zijne discipelen zeiden tot hem: van waar [zullen] wij zoo vele brooden in de woestijn [bekomen], dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34. En Jezus zeide tot hen: hoe veel brooden hebt gij? Zij zeiden: zeven, en weinige vischjes.

35. En hij gebod de scharen neder te zitten op de aarde.

36. En hij nam de zeven brooden en de visschen, en als hij gedankt had, brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, en de discipelen [gaven ze] de schare.

37. En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, zeven volle manden.

38. En die daar gegeten hadden, waren vier duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

39. En de scharen van zich gelaten hebbende, ging hij in 't schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

HOOFDSTUK 16.

1. En de Farizeën en Sadduceën tot hem gekomen zijnde, en [hem] verzoekende, begeerden van hem, dat hij hun een teeken uit den hemel zou toonen.

2. Maar hij antwoordde en zeide tot hen: als het avond geworden is, zegt gij: schoon weder, want de hemel is rood.

3. En des morgens: heden onweder, want de hemel is droevig rood. Gij geverinsden, het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet [onderscheiden]?

4. Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hetzelfde zal geen teeken gegeven worden dan 't teeken van Jonas den Profet. En hen verlatende ging hij weg.

5. En als zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten brooden [mede] te nemen.

6. En

6. En Jezus zeide tot hen: ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën.

7. En zij overleiden bij zich zelve, zeggende: [*'t is*], omdat wij geene brooden [*mede*] genomen hebben.

8. En Jezus [*dat*] wetende zeide tot hen: wat overlegt gij bij u zelve, gij kleingeloo- vigen, dat gij geene brooden [*mede*] genomen hebt?

9. Verstaat gij nog niet? Noch gedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijfduizend [*man- nen*], en hoe veel korven gij opnaamt;

10. Noch aan de zeven broo- den der vier duizend [*mannen*], en hoe veel manden gij op- naamt?

11. Hoe? Verstaat gij niet, dat ik u van geen brood ge- sproken heb, [*als ik zeide*] dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën?

12. Toen verstonden zij, dat hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van de leer der Farizeën en Sadduceën.

13. Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesarea Philippi, vraagde hij zijnen discipelen, zeggende: wie zeggen de menschen, dat ik, de Zoon des menschen, ben?

14. En zij zeiden: sommigen, Johannes de Dooper; en an- deren, Elias; en anderen, Jeremias, of een van de Pro- feten.

15. Hij zeide tot hen: maar gij, wie zegt gij dat ik ben?

16. En Simon Petrus an- woordende zeide: gij zijt de Christus, de Zoon des leven- den Gods.

17. En Jezus antwoordende zeide tot hem: zalig zijt gij Simon Bar-Jona; want vleesch en bloed heeft u [*dat*] niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is.

18. En ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze Petra zal ik mijne gemeente bou- wen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overwel- digen.

19. En ik zal u geven de sleu- telen van 't Koninkrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

20. Toen verbood hij zijnen

discipelen, dat zij niemand zeggen zouden, dat hij was Jezus de Christus.

21. Van toen aan begon Je- zus zijnen discipelen te ver- toonen, dat hij moest heen- gaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de Ouderlingen en Overpriesters en Schrift- geleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.

22. En Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen, zeggende: Heer, [*zijt*] u genadig; dit zal u geenszins geschieden.

23. Maar hij zich omkee- rende zeide tot Petrus: ga weg achter mij satanas; gij zijt mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der men- schen zijn.

24. Toen zeide Jezus tot zij- ne discipelen: zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zich zelve, en neme zijn kruis op, en volge mij.

25. Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal 't zelve verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal om mijnentwil, die zal het- zelve vinden.

26. Want wat baat het eenen mensch, zoo hij de geheele wereld gewint, en lijdt scha- de zijner ziel? Of wat zal een mensch geven tot lossing van zijne ziel?

27. Want de Zoon des men- schen zal komen in de heer- lijkheid zijns Vaders met zijne Engelen; en alsdan zal hij een iegelijk vergelden naar zijn doen.

28. Voorwaar zeg ik u: er zijn sommigen van die hier staan, welke den dood niet smaken zullen, totdat zij den Zoon des menschen zullen hebben zien komen in zijn Koninkrijk.

HOOFDSTUK 17.

1. En na zes dagen nam Jezus met zich Petrus en Jacobus, en Johannes zijnen broeder, en bragt hen op eenen hoogen berg alleen.

2. En hij werd voor hen ver- anderd van gedaante; en zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en zijne kleederen werden wit, gelijk het licht.

3. En zie, van hen werden gezien Mozes en Elias met hem te zamen sprekende.

4. En Petrus antwoordende zeide tot Jezus: Heer,

het

het is
zoo gij
drie tab
u ééne
en ééne

5. Ter
zie, ee
hen ov
eene st
gende:
Zoon,
behagen

6. En
hoorend
gezig, a
vreesd.

7. En
de raak
staat op

8. En
de zag
Jezus a

9. En
afkwam
zeggend
gezig, a
mensch
uit de d

10. En
den hem
gen dan
dat Eli

11. Doe
de zeide
wel eer
weder o

12. Ma
nu geko
hem ni
hebben
wat zij
zal ook
van hen

13. Toe
cipelen
hannes
ken had

14. En
gekome
hem ee
voor he
zeggend

15. He
mijnen
ziek, en
want m
't vuur
water.

16. En
discipel
ben her
zen.

17. En
zeide:
keerd g
ik nog
lang zal
Brengt

18. En
en de d
uit, en
zen van

het is goed dat wij hier zijn; zoo gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en éénen voor Elias.

5. Terwijl hij nog sprak, zie, eene luchtige wolk heeft hen overschaduwd. En zie, eene stem uit de wolk, zeggende: deze is mijn geliefde Zoon, in welken ik mijn welbehagen heb; hoort hem.

6. En de discipelen [dit] hoorende vielen op hun aangezicht, en werden zeer bevreesd.

7. En Jezus bij hen komende raakte hen aan, en zeide: staat op en vreest niet.

8. En hunne oogen opheffende zagen zij niemand dan Jezus alleen.

9. En als zij van den berg afkwamen, gebood hun Jezus, zeggende: zegt niemand dit gezigt, totdat de Zoon des menschen zal opgestaan zijn uit de dooden.

10. En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: wat zeggen dan de Schriftgeleerden, dat Elias eerst moet komen?

11. Doch Jezus antwoordende zeide tot hen: Elias zal wel eerst komen, en alles weder oprigten;

12. Maar ik zeg u, dat Elias nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend; doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild; alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen lijden.

13. Toen verstonden de discipelen dat hij hen van Johannes den Dooper gesproken had.

14. En als zij bij de schare gekomen waren, kwam tot hem een mensch, vallende voor hem op de knieën, en zeggende:

15. Heer, ontferm u over mijnen zoon, want hij is maanziek, en is in zwaar lijden; want menigmaal valt hij in 't vuur, en menigmaal in 't water.

16. En ik heb hem tot uwe discipelen gebragt, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17. En Jezus antwoordende zeide: o ongeloovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog met ulieden zijn? Hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem mij hier.

18. En Jezus bestrafte hem, en de duivel ging van hem uit, en het kind werd genezen van die ure af.

19. Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20. En Jezus zeide tot hen: om uws ongeloofs wil; want voorwaar zeg ik u, zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: ga heen van hier derwaarts, en hij zal heengaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21. Maar dit geslacht vaart niet uit dan door bidden en vasten.

22. En als zij in Galilea verkeerden, zeide Jezus tot hen: de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen,

23. En zij zullen hem dooden, en ten derden dage zal hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

24. En als zij te Kapernaüm ingekomen waren, gingen tot Petrus die de Didrachmen ontvingen, en zeiden: uw Meester, betaalt hij de Didrachmen niet?

25. Hij zeide: ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: wat dunkt u Simon, de Koningen der aarde, van wie nemen zij tollén of schatting? Van hunne zonen of van de vreemden?

26. Petrus zeide tot hem: van de vreemden. Jezus zeide tot hem: zoo zijn dan de zonen vrij.

27. Maar opdat wij hun geen aanstoot geven, ga henen naar de zee, werp den angel [uit], en den eersten visch die opkomt, neem, en zijnen mondgeopend hebbende, zult gij eenen stater vinden; neem dien, en geef hem aan hen voor mij en u.

HOOFDSTUK 18.

1. Te dier zelfder ure kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: wie is toch de meeste in het Koninkrijk der hemelen?

2. En Jezus een kindeken tot zich geroepen hebbende, stelde dat in het midden van hen.

3. En zeide: voorwaar zeg ik u, indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkeken, zoo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.

4. Zoo wie dan zich zelven zal vernederen gelijk dit kindeken, deze is de meeste in 't Koninkrijk der hemelen.

5. En zoo wie zoodanig een kin-

kindeken ontvangt in mijnen naam, die ontvangt mij.

6. Maar zoo wie eenen van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem nuttiger dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

7. Wee der wereld van de ergernissen; want het is noodzakelijk dat de ergernissen komen; doch wee dien mensch, door welken de ergernis komt.

8. Indien dan uwe hand of uw voet u ergert, houw ze af, en werp ze van u. 't Is u beter tot het leven in te gaan, kreupel of verminkt [*zijnde*], dan twee handen of twee voeten hebbende in 't eeuwige vuur geworpen te worden.

9. En indien uw oog u ergert, trek het uit, en werp het van u. 't Is u beter maar één oog hebbende tot het leven in te gaan, dan twee oogen hebbende in 't heltsche vuur geworpen te worden.

10. Ziet toe dat gij niet éenen van deze kleinen veracht; want ik zeg ulieden, dathunne Engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is.

11. Want de Zoon des menschen is gekomen om zalig te maken wat verloren was.

12. Wat dunkt u: indien eenig mensch honderd schapen had, en één uit dezelve afgedwaald was, zal hij niet de negen en negentig laten, en op de bergen heengaande het afgedwaalde zoeken?

13. En indien het geschiedt, dat hij hetzelfde vindt, voorwaar ik zeg u, dat hij zich meer verblijdt over hetzelfde, dan over de negen en negentig, die niet afgedwaald zijn geweest.

14. Alzoo is de wil niet uws Vaders die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren ga.

15. Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tusschen u en hem alleen; indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.

16. Maar indien hij [*u*] niet hoort, zoo neem nog een of twee met u, opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta.

17. En indien hij dezelve geen gehoor geeft, zoo zeg het der gemeente; en indien hij ook

der gemeente geen gehoor geeft, zoo zij hij u als de heiden en de tollenaar.

18. Voorwaar zeg ik u: al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen.

19. Wederom zeg ik u: indien er twee van u te zamen stemmen op de aarde over eenige zaak, die zij zouden mogen begeeren, dat die hun zal geschieden van mijnen Vader die in de hemelen is.

20. Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.

21. Toen kwam Petrus tot hem, en zeide: Heer, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven? Tot zevenmaal?

22. Jezus zeide tot hem: ik zeg u niet tot zevenmaal, maar tot zeventig maal zeven [*maal*].

23. Daarom wordt het Koninkrijk der hemelen vergeleken bij een zeker Koning, die rekening met zijne dienstknechten houden wilde.

24. Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebragt een die hem schuldig was tien duizend talenten.

25. En als hij niets had om te betalen, beval zijn heer, dat men hem zoude verkoopen, en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat [*de schuld*] zoude betaald worden.

26. De dienstknecht dan nedervallende aanbad hem, zeggende: heer, wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27. En de heer dezès dienstknechts met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen, en de schuld hem kwijtgescholden.

28. Maar dezelve dienstknecht uitgaande heeft gevonden eenen zijner mededienstknechten, die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvallende, greep [*hem*] bij de keel, zeggende: betaal mij wat gij schuldig zijt.

29. Zijn mededienstknecht dan nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende: zijt lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

30. Doch hij wilde niet; maar ging heen, en wierp hem in de

de gevangenis, totdat hij de schuld zoude betaald hebben.

31. Als nu zijne mededienstknechten zagen hetgeen geschied was, zijn zij zeer bedroefd geworden, en komende verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.

32. Toen heeft hem zijn heer tot zich geroepen, en zeide tot hem: gij booze diensknacht, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, dewijl gij mij gebeden hebt;

33. Behoordnet gij ook niet u over uwen mededienstknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

34. En zijn heer vertoornd zijnde, leverde hem den pijnders over, totdat hij zoude betaald hebben al wat hij hem schuldig was.

35. Alzoo zal ook mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

HOOFDSTUK 19.

1. En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat hij vertrok van Galilea, en kwam over den Jordaan, in de landpalen van Judea.

2. En vele scharen volgden hem, en hij genas ze aldaar.

3. En de Farizeën kwamen tot hem, verzoekende hem, en zeggende tot hem: is het eenen mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?

4. Doch hij antwoordende zeide tot hen: hebt gij niet gelezen, die van den beginne [den mensch] gemaakt heeft, dat hij hen gemaakt heeft man en vrouw?

5. En gezegd heeft: daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch zijn;

6. Alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch. Hetgeen dan God te zamen gevoegd heeft scheidde de mensch niet.

7. Zij zeiden tot hem: waarom heeft dan Mozes geboden eenen scheidbrief te geven, en haar te verlaten?

8. Hij zeide tot hen: Mozes heeft van wege de hardigheid uwer harten u toegelaten uwe vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het alzoo niet geweest.

9. Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat anders

dan om hoererij, en eene andere trouwt. [die] doet overspel; en die de verlatene trouwt, doet [ook] overspel.

10. Zijne discipelen zeiden tot hem: indien de zaak des menschen met de vrouw alzoo staat, zoo is het niet oorbaar te trouwen.

11. Doch hij zeide tot hen: allen vatten dit woord niet, maar dien het gegeven is.

12. Want er zijn gesnedenen, die uit moeders lijf alzoo geboren zijn; en er zijn gesnedenen, die van de menschen gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die zich zelve gesneden hebben om het Koninkrijk der hemelen. Die [dit] vatten kan, vatte [het].

13. Toen werden kinderkens tot hem gebragt, opdat hij de handen hun zou opleggen, en bidden; en de discipelen bestraften dezelve.

14. Maar Jezus zeide: laat af van de kinderkens, en verhindert hen niet tot mij te komen; want derzulken is het Koninkrijk der hemelen.

15. En als hij hun de handen opgelegd had, vertrok hij van daar.

16. En zie, er kwam een tot hem, en zeide tot hem: goede Meester, wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?

17. En hij zeide tot hem: wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, [namelijk] God. Doch wilt gij in 't leven ingaan, onderhoud de geboden.

18. Hij zeide tot hem: welke? En Jezus zeide: [deze:] gij zult niet dooden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven;

19. Eer uwen vader en moeder; en: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelve.

20. De jongeling zeide tot hem: al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af; wat ontbreekt mij nog?

21. Jezus zeide tot hem: zoo gij wilt volmaakt zijn, ga henen, verkoop wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

22. Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23. En Jezus zeide tot zijne discipelen: voorwaar ik zeg

u, dat een rijke bezwaarlijk in het Koninkrijk der hemelen zal ingaan.

24. En wederom zeg ik u: het is lichter dat een kemel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het Koninkrijk Gods.

25. Zijne discipelen nu *[dit]* hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: wie kan dan zalig worden?

26. En Jezus *[hen]* aanzien- de zeide tot hen: bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

27. Toen antwoordde Petrus en zeide tot hem: zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd; wat zal ons dan geworden?

28. En Jezus zeide tot hen: voorwaar ik zeg u, dat gij, die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal geze- ten zijn op den troon zijner heerlijkheid, *[dat]* gij ook zult zitten op twaalf troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

29. En zoo wie zal verlaten hebben huizen, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijns naams wil, *[die]* zal honderdvoud ontvangen, en het eeuwige leven beërven.

30. Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en *[vele]* laatsten de eersten.

HOOFDSTUK 20.

1. Want het Koninkrijk der hemelen is gelijk een heer des huizes, die met den morgen- stond uitging, om arbeiders te huren in zijnen wijngaard.

2. En als hij met de arbeiders eens geworden was voor eenen penning des daags, zond hij hen henen in zijnen wijn- gaard.

3. En uitgegaan zijnde om- trent de derde ure, zag hij anderen ledig staande op de markt.

4. En hij zeide tot dezelve: gaat gij ook henen in den wijn- gaard, en zoo wat regt is zal ik u geven. En zij gingen.

5. Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij desgelijks.

6. En uitgegaan zijnde om- trent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: wat staat gij hier den geheelen dag ledig?

7. Zij zeiden tot hem: omdat

ons niemand gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: gaat ook gij henen in den wijngaard, en zoo wat regt is zult gij ontvangen.

8. Als het nu avond gewor- den was, zeide de heer des wijngaards tot zijnen rent- meester: roep de arbeiders, en geef hun het loon, begin- nende van de laatsten tot de eersten.

9. En als zij kwamen die ter elfder ure *[gehuurd waren]*, ontvingen zij ieder eenen pen- ning.

10. En de eersten komende meenden dat zij meer ont- vangen zouden; en zij zelve ontvingen ook elk eenen pen- ning.

11. En *[dien]* ontvangen heb- bende murmureerden zij te- gen den heer des huizes,

12. Zeggende: deze laatsten hebben *[maar]* één uur gear- beid, en gij hebt hen ons ge- lijk gemaakt, die wij den last des daags en de hitte gedra- gen hebben.

13. Doch hij antwoordende zeide tot eenen van hen: vriend, ik doe u geen onregt; zijt gij niet met mij eens geworden voor éénen penning?

14. Neem het uwe, en ga henen. Ik wil dezen laatsten ook geven gelijk als u.

15. Of is het mij niet geoor- loofd te doen met het mijne wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?

16. Alzoo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uit- verkoren.

17. En Jezus opgaande naar Jeruzalem, nam tot zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

18. Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpries- teren en Schriftgeleerden over- geleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen,

19. En zij zullen hem den Hei- denen overleveren, om hem te bespotten, en te geeselen, en te kruisigen; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

20. Toen kwam de moeder van de zonen van Zebedeus tot hem met hare zonen, *[hem]* aan- biddende, en begeerende wat van hem.

21. En hij zeide tot haar: wat wilt gij? Zij zeide tot hem: zeg dat deze mijne twee zo- nen zitten mogen de een tot uwe regter, en de ander tot uwe

uwe linker[hand] in uw Koninkrijk.

22. Maar Jezus antwoordde en zeide: gijlieden weet niet wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken dien ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden waarmede ik gedoopt word? Zij zeiden tot hem: wij kunnen.

23. En hij zeide tot hen: mijnen drinkbeker zult gij wel drinken, en met den doop waarmede ik gedoopt word, zult gij gedoopt worden; maar het zitten tot mijne regter, en tot mijne linker[hand] staat bij mij niet te geven; maar [het zal gegeven worden] wien het bereid is van mijnen Vader.

24. En als de [andere] tien [dat] hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders.

25. En als hen Jezus tot zich geroepen had, zeide hij: gij weet, dat de Oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de Grootten gebruiken magt over hen.

26. Doch alzoo zal 't onder u niet zijn; maar zoo wie onder u zal willen groot worden, [die] zij uw dienaar;

27. En zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, die zij uw dienstknecht;

28. Gelijk de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijne ziel te geven [tot] een rantsoen voor velen.

29. En als zij van Jericho uitgingen, is hem eene groote schare gevolgd.

30. En zie, twee blinden zittende aan den weg, als zij hoorden dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heer, gij Zoon Davids, ontferm u onzer.

31. En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zouden; maar zij riepen te meer, zeggende: ontferm u onzer, Heer, gij Zoon Davids.

32. En Jezus [stil]staande riep hen en zeide: wat wilt gij dat ik u doe?

33. Zij zeiden tot hem: Heer, dat onze oogen geopend worden.

34. En Jezus innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogen ziende, en zij volgden hem.

te Bethphage, aan den olijfberg, toen zond Jezus twee discipelen, zeggende tot hen:

2. Gaat heen in het vlek, dat tegen u over [ligt], en gij zult terstond eene ezelin gebonden vinden, en een veulen met haar; ontbindt ze en brengt ze tot mij.

3. En indien u iemand iets zegt, zoo zult gij zeggen, dat de Heer deze noodig heeft; en hij zal ze terstond zenden.

4. Dit alles nu is geschied opdat vervuld worde hetgeen gesproken is door den Profeet, zeggende:

5. Zegt de dochter Sions: zie, uw Koning komt [tot] u zachtmoedig en gezeten op eene ezelin, en een veulen zijnde een jong eener jukdragende [ezelin].

6. En de discipelen heengegaan zijnde, en gedaan hebbende zelyk Jezus hun bevelen had,

7. Bragten de ezelin en het veulen, en leidden hunne klederen op dezelve, en zetten [hem] daar op.

8. En de meeste achare spreidden hunne klederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9. En de scharen die voor gingen en die volgden, riepen zeggende: Hozanna den zoon Davids! Gezegend [is] hij die komt in den naam des Heeren! Hozanna in de hoogste [hemelen]!

10. En als hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad beroerd, zeggende: wie is deze?

11. En de scharen zeiden: deze is Jezus, de Profeet van Nazareth in Galilea.

12. En Jezus ging in den Tempel Gods, en dreef uit allen die verkochten en kochten in den Tempel, en keerde om de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen die de duiven verkochten.

13. En hij zeide tot hen: er is geschreven: mijn Huis zal een huis des gebeds genoemd worden, maar gij hebt dat tot eenen moordenaarskuil gemaakt.

14. En er kwamen blinden en kreupelen tot hem in den Tempel, en hij genas dezelve.

15. Als nu de Overpriesters en Schriftgeleerden zagen de wonderheden, die hij deed, en de kinderen roepende in den Tempel, en zeggende: Hozanna den Zoon Davids, namen zij dat zeer kwalijk.

B 16. En

HOOFDSTUK 21.

1. En als zij nu Jeruzalem genaakten, en gekomen waren

16. En zeiden tot hem: hoort gij [*wel*,] wat deze zeggen? En Jezus zeide tot hen: ja. Hebt gij nooit gelezen: uit den mond der jonge kinderen en der zuigelingen hebt gij [*u*] lof toeberaid?

17. En hen verlatende ging hij van daar uit de stad naar Bethanië, en overnachtte aldaar.

18. En des morgens vroeg, als hij wederkeerde naar de stad, hongerde hem.

19. En ziende eenen vijgeboom aan den weg, ging hij naar hem toe, en vond niets aan denzeiven dan alleenlijk bladeren. En zeide tot hem: uit u worde geene vrucht meer in eeuwigheid. En de vijgeboom verdorde terstond.

20. En de discipelen [*dat*] ziende verwonderden zich, zeggende: hoe is de vijgeboom [*zoo*] terstond verdord?

21. Doch Jezus antwoordende zeide tot hen: voorwaar zeg ik u, indien gij geloofd hadt, en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleenlijk doen hetgeen den vijgeboom [*is geschied*], maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: word opgeheven en in de zee geworpen; het zoude geschieden.

22. En al wat gij zult begeeren in 't gebed, geloovende, zult gij ontvangen.

23. En als hij in den Tempel gekomen was, kwamen tot hem, terwijl hij leerde, de Overpriesters en de Ouderlingen des volks, zeggende: door wat magt doet gij deze dingen? En wie heeft u deze magt gegeven?

24. En Jezus antwoordende zeide tot hen: ik zal u ook een woord vragen, hetwelk indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen door wat magt ik deze dingen doe.

25. De doop van Johannes, van waar was [*die*]? Uit den hemel of uit de menschen? En zij overleiden bij zich zelve en zeiden: indien wij zeggen: uit den hemel, zoo zal hij ons zeggen: waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

26. En indien wij zeggen: uit de menschen, zoo vreezen wij de schare; want zij houden allen Johannes voor een Profeet.

27. En zij Jezus antwoordende, zeiden: wij weten 't niet. En hij zeide tot hen: zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik dit doe.

28. Maar wat dunkt u? Een

mensch had twee zonen, en gaande tot den eersten zeide: zoon, ga heen, werk heden in mijnen wijngaard.

29. Doch hij antwoordde, en zeide: ik wil niet; en daarna berouw hebbende ging hij benen.

30. En gaande tot den tweeden, zeide desgelijks. En deze antwoordde, en zeide: ik [*ga*], heer, en hij ging niet.

31. Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: de eerste. Jezus zeide tot hen: voorwaar ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods.

32. Want Johannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd; doch gij [*zulks*] ziende hebt daarna geen berouw gehad, om hem te gelooven.

33. Hoort eene andere gelijkenis. Er was een heer des huizes, die eenen wijngaard plantte en zette eenen tuin daar om, en groef eenen wijnpersbak daar in, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde buiten [*lands*].

34. Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden om zijne vruchten te ontvangen.

35. En de landlieden, nemende zijne dienstknechten, hebben den eenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden gesteruigd.

36. Wederom zond hij andere dienstknechten, meer [*in getal*] dan de eersten, en zij deden hun desgelijks.

37. En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: zij zullen mijnen zoon ontzien.

38. Maar de landlieden den zoon ziende, zeiden onder elkander: deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, en zijne erfenis [*aan ons*] behouden.

39. En hem nemende wierpen zij [*hem*] uit, buiten den wijngaard, en doodden [*hem*].

40. Warner dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij die landlieden doen?

41. Zij zeiden tot hem: hij zal de kwaden eenen kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard anderen landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

42. Jezus zeide tot hen: hebt

onen, en
en zeide:
heden in

rdde, en
en daarna
ging hij

den twee-
En deze
eide: ik
ging niet.
wee heeft
gedaan?
de eerste.
voorwaar
naars en
n in het

is tot u
der gereg-
hem niet
ollenaars
a geloofd;
nde hebt
gehad,

de gelijke-
des hui-
rd plant-
uin daar
wijnpers-
de eenen
dien den
e buiten-

er vruch-
hij zijne
landlie-
n te ont-
nemen-
en, heb-
gen, en
en den

ij andere
r [in ge-
n zij de-

zond hij
eggende:
ontzien.
den den
nder el-
genaam;
dooden,
ons] be-

de wier-
iten den
a [hem].
heer des
al, wat
a doen?
em: hij
kwaden
zal den
ndlieden
vruchten
geven.
en: hebt
gij

gij nooit gelezen in de Schrif-
ten: de steen, dien de bouw-
lieden verworpen hebben, de-
ze is geworden tot een hoofd
des hoeks. Van den Heer is
dit geschied, en het is won-
derlijk in onze oogen.

43. Daarom zeg ik ulieden,
dat het Koninkrijk Gods van
u zal weggenomen worden, en
een volk gegeven, dat zijne
vruchten voortbrenge.

44. En wie op dezen steen
valt, die zal verpletterd wor-
den; en op wien hij valt, dien
zal hij vermorselen.

45. En als de Overpriesters
en Farizeën deze zijne gelijke-
nissen hoorden, verstonden
zij dat hij van hen sprak.

46. En zoekende hem te van-
greesden zij de scharen,
dewijl deze hem hielden voor
een Profeet.

HOOFDSTUK 22.

1. En Jezus antwoorde-
de. sprak tot hen wederom
door gelijkenissen, zeggende:

2. Het Koninkrijk der heme-
len is gelijk een zeker Kon-
ning, die zijnen zoon eene
bruiloft bereid had.

3. En zond zijne dienstknech-
ten uit om de genoodigden
ter bruiloft te roepen; en zij
wilden niet komen.

4. Wederom zond hij andere
dienstknechten uit, zeggende:
zegt den genoodigden: zie,
ik heb mijn middagmaal be-
reid, mijne ossen en de ge-
meste [beesten] zijn geslacht,
en alle dingen zijn gereed;
komt tot de bruiloft.

5. Maar zij [zulks] niet ach-
tende zijn heengegaan, deze
tot zijnen akker, gene tot zij-
ne koopmanschap.

6. En de anderen grepen zijne
dienstknechten, deden [hun]
smaadheid aan, en doodden
hen.

7. Als nu de Koning [dat]
hoorde, werd hij toornig, en
zijne krijgsheren zendende
heeft die doodslagers vernield,
en hunne stad in brand gesto-
ken.

8. Toen zeide hij tot zijne
dienstknechten: de bruiloft is
wel bereid, doch de genoo-
digden waren 't niet waar-
dig.

9. Daarom gaat op de uitgan-
gen der wegen, en zoo velen
als gij er zult vinden, roept
hen tot de bruiloft.

10. En dezelve dienstknech-
ten uitgaande op de wegen,
vergaderden allen die zij von-
den, beide kwaden en goeden;

en de bruiloft werd vervuld
met aanzittende [gasten].

11. En als de Koning inge-
gaan was om de aanzittende
[gasten] te overzien, zag hij
aldaar eenen mensch niet ge-
kleed [zijnde] met een brui-
loftskleed;

12. En zeide tot hem: vriend
hoe zijt gij hier ingekomen.
geen bruiloftskleed [aan] heb-
bende? En hij verstomde.

13. Toen zeide de Koning tot
de dienaars: bindt zijne han-
den en voeten, neemt hem
weg, en werpt [hem] uit in
de buitenste duisternis; daar
zal zijn weening en knersing
der tanden.

14. Want velen zijn geroepen,
maar weinigen uitverkoren.

15. Toen gingen de Farizeën
henen en bielden te zamen
raad, hoe zij hem verstrikken
zouden in [zine] rede.

16. En zij zonden uit tot hem
hunne discipelen met de He-
rodianen, zeggende: Meester,
wij weten dat gij waarachtig
zijt, en den weg Gods in waar-
heid leert, en naar niemand
vraagt; want gij ziet den per-
soon der menschen niet aan.

17. Zeg ons dan: wat dunkt
u? Is het geoorloofd den
Keizer schatting te geven of
niet?

18. Maar Jezus bekennde
hunne boosheid, zeide:

19. Gij geveinsden, wat ver-
zoekt gij mij? Toont mij den
schattingpenning. En zij brag-
ten hem eenen penning.

20. En hij zeide tot hen:
wiens is dit beeld en het op-
schrift?

21. Zij zeiden tot hem: des
Keizers. Toen zeide hij tot
hen: geeft dan den Keizer
wat des Keizers is, en Gode
wat Gods is.

22. En zij dit hoorende
verwonderden zich; en hem
verlatende, zijn zij weggegaan.

23. Te dien zelfden dage kwa-
men tot hem de Sadduceën,
die zeggen dat er geene op-
standing is, en vraagden hem,

24. Zeggende: Meester, Mo-
zes heeft gezegd: indien iemand
sterft geene kinderen hebben-
de, zoo zal zijn broeder deszelfs
vrouw trouwen, en zijnen
broeder zaad verwekken.

25. Nu waren er bij ons ze-
ven broeders; en de eerste
[eene vrouw] getrouwd heb-
bende, stierf; en dewijl hij
geen zaad had, zoo liet hij
zijne vrouw voor zijnen broe-
der.

26. Desgelijks ook de tweede,
en

en de derde, tot den zevenden toe.

27. Ten laatste na allen is ook de vrouw gestorven.

28. In de opstanding dan, wiens vrouw zal zij wezen van die zeven? Want zij hebben haar allen gehad.

29. Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods.

30. Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk, noch worden ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als Engelen Gods in den hemel.

31. En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen hetgeen van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt:

32. Ik ben de God Abrahams, en de God Izaaks, en de God Jakobs? God is niet een God der dooden, maar der levenden.

33. En de scharen [dit] hooerende werden verslagen over zijne leer.

34. En de Farizeën gehoord hebbende dat hij den Sadduceën den mond gestopt had, zijn te zamen bijeen vergaderd.

35. En een uit hen [zijnde] een Wetgeleerde, heeft gevraagd, hem verzoekende, en zeggende:

36. Meester, welk is het groote gebod in de wet?

37. En Jezus zeide tot hem: gij zult liefhebben den Heer uwen God met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand.

38. Dit is het eerste, en het groote gebod.

39. En het tweede dezen gelijk, [is]: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelve.

40. Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de Profeten.

41. Als nu de Farizeën te zamen vergaderd waren, vraagde hen Jezus,

42. En zeide: wat dunkt u van den Christus? Wiens zoon is hij? Zij zeiden tot hem: Davids [zoon].

43. Hij zeide tot hen: hoe noemt hem dan David in den Geest [zijn] Heer, zeggende:

44. De Heer heeft gezegd tot mijnen Heer: zit aan mijne rechter[hand], tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

45. Indien hem dan David

[zijn] Heer noemt, hoe is hij zijn Zoon?

46. En niemand konde hem een woord antwoorden; noch niemand durfde hem van dien dag aan [iets] meer vragen.

HOOFDSTUK 23.

1. Toen sprak Jezus tot de scharen en tot zijne discipelen,

2. Zeggende: de Schriftgeleerden en de Farizeën zijn gezeten op den stoel van Mozes;

3. Daarom, al wat zij u zeggen dat gij houden zult, houdt [dat] en doet [het]; maar doet niet naar hunne werken. Want zij zeggen het, en doen het niet.

4. Want zij binden lasten die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouders der menschen; maar zij willen die met hunnen vinger niet verroeren.

5. En al hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedenkecdels breed, en maken de zoomen van hunne kleederen groot.

6. En zij beminnen de voor-aanzitting in de maaltijden, en de voorgestoelten in de Synagogen;

7. Ook de begroetingen op de markten, en van de menschen genoemd te worden: Rabbi, Rabbi.

8. Doch gij zult niet Rabbi genoemd worden; want één is uw Meester, [namelijk] Christus; en gij zijt allen broeders.

9. En zult niemand uwen vader noemen op de aarde; want één is uw Vader, [namelijk] die in de hemelen is.

10. Noch gij zult niet meesters genoemd worden; want één is uw Meester, [namelijk] Christus.

11. Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn.

12. En wie zich zelve verhoogt zal, [die] zal vernederd worden; en wie zich zelve zal vernederen, [die] zal verhoogd worden.

13. Maar wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij sluit het Koninkrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij [daar] niet ingaat, noch degenen die ingaan zouden, laat ingaan.

14. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij eet de huizen der

Ho
der
bid
zw
15
der
der
lan
te
wo
eer
me
16
lie
zw
Te
zo
bij
is
17
wa
go
go
18
he
nie
ren
die
19
wa
ve
ve
20
he
ze
2
Te
ve
wa
2
me
Go
zit
2
de
de
en
en
st
oc
he
ge
ar
2
di
de
2
de
de
te
sc
zi
ti
2
ni
di
op
ze
2
d
d
p

der weduwen op, en [dat] onder den schijn van lang te bidden. Daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.

15. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; wat gij omreist zee en land om éenen Jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij [zijt].

16. Wee u, gij blinde leidslieden, die zegt: zoo wie gezworen zal hebben bij den Tempel, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des Tempels, die is schuldig.

17. Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, het goud, of de Tempel die het goud heiligt?

18. En zoo wie gezworen zal hebben bij het altaar, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave, die daar op is, die is schuldig.

19. Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, de gave, of het altaar dat de gave heiligt?

20. Daarom, wie zweert bij het altaar, die zweert bij hetzelfde, en bij al wat daar op is.

21. En wie zweert bij den Tempel, die zweert bij denzelven, en bij dien die daar in woont.

22. En wie zweert bij den hemel, die zweert bij den troon Gods, en bij dien die daar op zit.

23. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij vertient de munt, en de dille, en het komijn, en gij laat na het zwaarste der wet, [namelijk] het oordeel, en de barmhartigheid, en het geloof. Deze dingen moest men doen, en de andere niet nalaten.

24. Gij blinde leidslieden, die gij de mug uitzijgt, en den kemel doorzwelgt.

25. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij reinigt het buitenste des drinkbikers en des schotels, maar van binnen zijn zij vol van roof en onmatigheid.

26. Gij blinde Farizeër, reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.

27. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij zijt de wit gepleisterde graven gelijk, die

van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn ze vol doodsbeenderen en alle onreinheid.

28. Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten regtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.

29. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij bouwt de graven der Profeten op, en versiert de grafteekenen der regtvaardigen;

30. En zegt: indien wij ten tijde onzer vaderen waren geweest, wij zouden met hen geene gemeenschap gehad hebben aan het bloed der Profeten.

31. Aldus getuigt gij [tegen] u zelve, dat gij kinderen zijt dergenen die de Profeten gedood hebben.

32. Gij [dan] ook vervult de maat uwer vaderen.

33. Gij slangen, gij adderengebroadels, hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden?

34. Daarom zie, ik zend tot u Profeten, en Wijzen, en Schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij [sommigen] dooden en kruisigen, en [sommigen] uit dezelve zult gij geeselen in uwe Synagogen, en zult hen vervolgen van stad tot stad;

35. Opdat op u kome al het regtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed van den regtvaardigen Abel af, tot op het bloed van Zacharia den zoon van Barachia, welken gij gedood hebt tusschen den Tempel en het altaar.

36. Voorwaar zeg ik u: al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37. Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn; hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkkerwijs eene hen hare kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild.

38. Zie, uw huis wordt u woest gelaten.

39. Want ik zeg u: gij zult mij van nu aan niet zien, tot dat gij zeggen zult: gezegend [is] hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 24.

1. En Jezus ging uit en vertrok van den Tempel; en zijne discipelen kwamen bij hem,

en de derde, tot den zevenden toe.

27. Ten laatste na allen is ook de vrouw gestorven.

28. In de opstanding dan, wiens vrouw zal zij wezen van die zeven? Want zij hebben haar allen gehad.

29. Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods.

30. Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk, noch worden ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als Engelen Gods in den hemel.

31. En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen hetgeen van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt:

32. Ik ben de God Abrahams, en de God Izaäks, en de God Jakobs? God is niet een God der dooden, maar der levenden.

33. En de scharen *[dit]* hoorende werden verslagen over zijne leer.

34. En de Farizeën gehoord hebbende dat hij den Sadduceën den mond gestopt had, zijn te zamen bijeen vergaderd.

35. En een uit hen *[zijnde]* een Wetgeleerde, heeft gevraagd, hem verzoekende, en zeggende:

36. Meester, welk is het groote gebod in de wet?

37. En Jezus zeide tot hem: gij zult liefhebben den Heer uwen God met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand.

38. Dit is het eerste, en het groote gebod.

39. En het tweede dezen gelijk, *[is]*: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelve.

40. Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de Profeten.

41. Als nu de Farizeën te zamen vergaderd waren, vraagde hen Jezus,

42. En zeide: wat dunkt u van den Christus? Wiens zoon is hij? Zij zeiden tot hem: Davids *[zoon]*.

43. Hij zeide tot hen: hoe noemt hem dan David in den Geest *[zijnen]* Heer, zeggende:

44. De Heer heeft gezegd tot mijnen Heer: zit aan mijne regter*[hand]*, tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

45. Indien hem dan David

[zijnen] Heer noemt, hoe is hij zijn Zoon?

46. En niemand konde hem een woord antwoorden; noch niemand durfde hem van dien dag aan *[iets]* meer vragen.

HOOFDSTUK 23.

1. Toen sprak Jezus tot de scharen en tot zijne discipelen,

2. Zeggende: de Schriftgeleerden en de Farizeën zijn gezeten op den stoel van Mozes;

3. Daarom, al wat zij u zeggen dat gij houden zult, houdt *[dat]*, en doet *[het]*; maar doet niet naar hunne werken. Want zij zeggen het, en doen het niet.

4. Want zij binden lasten die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouders der menschen; maar zij willen diemet hunnen vinger niet verroeren.

5. En al hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedenkcédels breed, en maken de zoomen van hunne kleederen groot.

6. En zij beminnen de voor-aanzitting in de maaltijden, en de voorgestoelten in de Synagogen;

7. Ook de begroetingen op de markten, en van de menschen genoemd te worden: Rabbi, Rabbi:

8. Doch gij zult niet Rabbi genoemd worden; want één is uw Meester, *[namelijk]* Christus; en gij zijt allen broeders.

9. En zult niemand uwen vader noemen op de aarde; want één is uw Vader, *[namelijk]* die in de hemelen is.

10. Noch gij zult niet meesters genoemd worden; want één is uw Meester, *[namelijk]* Christus.

11. Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn.

12. En wie zich zelve verhoogt zal vernederd worden; en wie zich zelve zal vernederen, *[die]* zal verhoogd worden.

13. Maar wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij sluit het Koninkrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij *[Jaar]* niet ingaat, noch degenen die ingaan zouden, laat ingaan.

14. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij eet de huizen der

der weduwen op, en [dat] onder den schijn van lang te bidden. Daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.

15. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; wat gij omreist zee en land om éenen Jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij [zijt].

16. Wee u, gij blinde leidslieden, die zegt: zoo wie gezworen zal hebben bij den Tempel, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des Tempels, die is schuldig.

17. Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, het goud, of de Tempel die het goud heiligt?

18. En zoo wie gezworen zal hebben bij het altaar, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave, die daar op is, die is schuldig.

19. Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, de gave, of het altaar dat de gave heiligt?

20. Daarom, wie zweert bij het altaar, die zweert bij hetzelfde, en bij al wat daar op is.

21. En wie zweert bij den Tempel, die zweert bij denzelven, en bij dien die daar in woont.

22. En wie zweert bij den hemel, die zweert bij den troon Gods, en bij dien die daar op zit.

23. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij verdient de munt, en de dille, en het komijn, en gij laat na het zwaarste der wet, [namelijk] het oordeel, en de barmhartigheid, en het geloof. Deze dingen moest men doen, en de andere niet nalaten.

24. Gij blinde leidslieden, die gij de mug uitzijgt, en den kemel doorzwelgt.

25. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij reinigt het buitenste des drinkbakers en des schotels, maar van binnen zijn zij vol van roof en onmatigheid.

26. Gij blinde Farizeër, reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.

27. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij zijt de wit gepleisterde graven gelijk, die

van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn ze vol doodsbeenderen en alle onreinheid.

28. Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten regtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.

29. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij bouwt de graven der Profeten op, en versiert de grafteekenen der regtvaardigen;

30. En zegt: indien wij ten tijde onzer vaders waren geweest, wij zouden met hen geene gemeenschap gehad hebben aan het bloed der Profeten.

31. Aldus getuigt gij [tegen] u zelve, dat gij kinderen zijt dergenen die de Profeten gedood hebben.

32. Gij [dan] ook vervult de maat uwer vaders.

33. Gij slangen, gij adderengebroedsels, hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvliesen?

34. Daarom zie, ik zend tot u Profeten, en Wijzen, en Schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij [sommigen] dooden en kruisigen, en [sommigen] uit dezelve zult gij geeselen in uwe Synagogen, en zult hen vervolgen van stad tot stad;

35. Opdat op u kome al het regtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed van den regtvaardigen Abel af, tot op het bloed van Zacharia den zoon van Barachia, welken gij gedood hebt tusschen den Tempel en het altaar.

36. Voorwaar zeg ik u: al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37. Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn; hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild.

38. Zie, uw huis wordt u woest gelaten.

39. Want ik zeg u: gij zult mij van nu aan niet zien, tot dat gij zeggen zult: gezegend [is] hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 24.

1. En Jezus ging uit en vertrok van den Tempel; en zijne discipelen kwamen bij hem,

hem, om hem de gebouwen des Tempels te toonen.

2. En Jezus zeide tot hen: ziet gij niet al deze dingen? Voorwaar zeg ik: hier zal niet [één] steen op den [anderen] steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3. En als hij op den olijfberg gezeten was, gingen de discipelen tot hem alleen, zeggende: zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk [zal] het teeken [zijn] van uwe toekomst en van de voleinding der wereld?

4. En Jezus antwoordende zeide tot hen: ziet toe, dat u niemand verleide;

5. Want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben de Christus; en zij zullen velen verleiden.

6. En gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen. Ziet toe, wordt niet verschrikt; want al [die] dingen moeten geschieden; maar nog is het einde niet.

7. Want het [eene] volk zal tegen het [andere] volk opstaan, en het [eene] Koningrijk tegen het [andere] Koningrijk; en er zullen zijn hongersnooden, en pestilentien, en aardbevingen in verscheidene plaatsen.

8. Doch al die dingen [zijn maar] een beginsel der smarten.

9. Alsdan zullen zij u overleveren in verdrukking, en zullen u dooden, en gij zult gehaat worden van alle volken, om mijns naams wil.

10. En dan zullen er velen geërgerd worden, en zullen elkander overleveren, en elkander haten.

11. En vele valsche Profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden.

12. En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde van velen verkouden.

13. Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

14. En dit Euangelium des Koningrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot eene getuigenis allen volken, en dan zal het einde komen.

15. Wanneer hij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël den Profeet, staande in de heilige plaats, (die [het] leest die merke daarop);

16. Dat alsdan die in Ju-

dea zijn, vlieden op de bergen.

17. Die op het dak is, kome niet af, om iets uit zijn huis weg te nemen;

18. En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijne kleederen weg te nemen.

19. Maar wee de bevruchte en de zogende [vrouwen] in die dagen.

20. Doch bidt dat uwe vlugt niet geschiede des winters, noch op eenen Sabbat.

21. Want alsdan zal groote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.

22. En zoo die dagen niet verkort werden, geen vleesch zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.

23. Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: zie, hier is de Christus, of daar; gelooft het niet.

24. Want er zullen valsche Christussen en valsche Profeten opstaan, en zullen groote teekenen en wonderheden doen, alzoo dat zij (indien het mogelijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.

25. Zie, ik heb [het] u voorged.

26. Zoo zij dan tot u zullen zeggen: zie, hij is in de woestijn, gaat niet uit; zie, [hij is] in de binnenkameren, gelooft het niet.

27. Want gelijk de bliksem uitgaat van het Oosten, en schijnt tot het Westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen.

28. Want alwaar het doode ligchaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

29. En terstond na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30. En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des menschen; en dan zullen al de geslachten der aarde weenen, en zullen den Zoon des menschen zien komende op de wolken des hemels, met groote kracht en heerlijkheid.

31. En hij zal zijne Engelen uit-

uitzenden met eene bazuin van groot geluid, en zij zullen zijne uitverkorenen bijeen vergaderen uit de vier winden, van [het eene] uiterste der hemelen tot het [andere] uiterste derzelve.

32. En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is.

33. Alzoo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zoo weet dat [het] nabij is voor de deur.

34. Voorwaar ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

35. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

36. Doch van dien dag en ure weet niemand, ook niet de Engelen der hemelen, dan mijn Vader alleen.

37. En gelijk de dagen van Noach [waren], alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

38. Want gelijk zij waren in de dagen vóór den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welchen Noach in de ark ging;

39. En bekenden 't niet, totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40. Alsdan zullen er twee op den akker zijn; de een zal aangenomen en de ander zal verlaten worden.

41. Er zullen twee [vrouwen] malen in den molen; de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

42. Waakt dan; want gij weet niet in welke ure uw Heer komen zal.

43. Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had in welke nachtwake de dief komen zou, hij zoude gevaakt hebben, en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

44. Daarom zijt ook gij bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

45. Wie is dan de getrouwe en voorzigtige dienstknecht, welchen zijn heer over zijne dienstdoden gesteld heeft, om hunlieden [hun] voedsel te geven ter regter tijd?

46. Zalig is die dienstknecht, welchen zijn heer komende zal vinden alzoo doende.

47. Voorwaar ik zeg u, dat hij hem zal zetten over al zijne goederen.

48. Maar zoo die kwade dienstknecht in zijn hart zoude zeggen: mijn heer vertoeft te komen;

49. En zoude beginnen, [zijne] mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards;

50. Zoo zal de heer dezès dienstknechts komen ten dage, in welchen hij [hem] niet verwacht, en ter ure die hij niet weet;

51. En zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden; daar zal weening zijn, en knersing der tanden.

HOOFDSTUK 25.

1. Alsdan zal het Koninkrijk der hemelen-gelijk zijn tien maagden, welke hare lampen namen, en gingen uit, den bruidegom te gemoet.

2. En vijf van haar waren wijs, en vijf waren dwaas.

3. Die dwaas [waren], hare lampen nemende, namen geene olie met zich;

4. Maar de wijze namen olie in hare vaten met hare lampen.

5. Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij alle sluimerig, en vielen in slaap.

6. En te middernacht geschiedde een geroep: zie de bruidegom komt; gaat uit hem te gemoet!

7. Toen stonden al die maagden op, en bereidden hare lampen.

8. En de dwaze zeiden tot de wijze: geeft ons van uwe olie, want onze lampen gaan uit.

9. Doch de wijze antwoordden, zeggende: [geenszins], opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopers, en koopt voor u zelve.

10. Als zij nu heengingen om te koopen, kwam de bruidegom, en die gereed [waren] gingen met hem in tot de bruiloft; en de deur werd gesloten.

11. Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: heer, heer, doe ons open.

12. En hij antwoordende zeide: voorwaar zeg ik u, ik ken u niet.

13. Zoo waakt dan, want gij weet den dag niet, noch de ure, in welke de Zoon des menschen komen zal.

14. Want [het is] gelijk een mensch, die buiten 's lands reizende zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over.

15. En den eenen gaf hij vijf talenten, en den anderen twee, en den derden één, een iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde terstond.

16. Die nu de vijf talenten ontvangen had ging heen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten.

17. Desgelijks ook die de twee [ontvangen had], die won ook andere twee.

18. Maar die het ééne ontvangen had, ging heen en groef in de aarde, en verborg het geld zijns heeren.

19. En na eenen langen tijd kwam de heer van dezelve dienstknechten, en hield rekening met hen.

20. En die de vijf talenten ontvangen had, kwam, en bragt tot hem andere vijf talenten, zeggende: heer, vijf talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere vijf talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

21. En zijn heer zeide tot hem: wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinige zijt gij getrouw geweest, over vele zal ik u zetten; ga in in de vreugde uws heeren.

22. En die de twee talenten ontvangen had, kwam ook tot hem, en zeide: heer, twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, twee andere talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

23. Zijn heer zeide tot hem: wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinige zijt gij getrouw geweest, over vele zal ik u zetten; ga in in de vreugde uws heeren.

24. Maar die het ééne talent ontvangen had, kwam ook, en zeide: heer, ik kende u dat gij een hard mensch zijt, maaijende waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar [waar] gij niet gestrooid hebt;

25. En bevreesd zijnde ben ik heengegaan, en heb uw talent verborgen in de aarde; zie, gij hebt het uwe.

26. Maar zijn heer antwoordende zeide tot hem: gij booze en luije dienstknecht, gij wist dat ik maai waar ik niet gezaaid heb, en van daar vergader waar ik niet gestrooid heb.

27. Zoo moest gij dan mijn geld den wisselaren gedaan hebben, en ik komende zou

het mijne wedergenomen hebben met woeker.

28. Neemt dan van hem het talent weg, en geeft het den genen, die de tien talenten heeft.

29. Want een iegelijk die heeft [dien] zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van den genen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

30. En den onnutten dienstknecht werpt uit in de buitenste duisternis; daar zal weening zijn en knersing der tanden.

31. En wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid, en al de heilige Engelen met hem, dan zal hij zitten op den troon zijner heerlijkheid.

32. En voor hem zullen al de volken vergaderd worden, en hij zal hen van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.

33. En hij zal de schapen tot zijne regter [hand] zetten, maar de bokken tot [zijne] linker [hand].

34. Alsdan zal de Koning zegen tot degenen die tot zijne regter [hand zijn]: komt gij gezegenden mijns Vaders, beeft dat Koningrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.

35. Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij tedrinken gegeven; ik was een vreemdeling, en gij hebt mij geherbergd;

36. [Ik was] naakt, en gij hebt mij gekleed; ik ben krank geweest, en gij hebt mij bezocht; ik was in de gevangenis, en gij zijt tot mij gekomen.

37. Dan zullen de regtvaardigen hem antwoorden, zeggende: Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien, en gespijzigd; of dorstig, en te drinken gegeven?

38. En wanneer hebben wij u een vreemdeling gezien, en geherbergd; of naakt, en gekleed?

39. En wanneer hebben wij u krank gezien, of in de gevangenis, en zijn tot u gekomen?

40. En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: voorwaar zeg ik u, voor zoo veel gij [dit] éénen van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij [dat] mij gedaan.

41. Dan

41. Dan degenen
zijn: ga
vervloekt
vuur, 't
zijne eng
42. Wan
weest, e
eten geg
geweest
te drink
43. Ik v
en gij he
naakt, e
kleed; k
genis, e
zocht.
44. Dan
antwoor
wanneer
rig gezie
vreemde
krank, e
en hebb
45. Dan
den en
ik u, v
éenen v
gedaan
mij ook
46. En
eeuwige
vaardig

1. E

Jezus
digd
discipe

2. Gij
gen he
des me
worden
den.

3. To
prieste
den,
volks
prieste
Kajata

4. Er
men,
heid v

5. De
't Fe
roer v

6. A
was,
den r

7. K
hebb
met

goot
hij a

8. E
zien
lijk,
verli

9. V
nen
pen
wor

41. Dan zal hij zeggen ook tot degenen die ter linker [*hand zijn*]: gaat weg van mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, 'twelk den duivel en zijne engelen bereid is.

42. Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij niet te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij niet te drinken gegeven;

43. Ik was een vreemdeling, en gij hebt mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, en gij hebt mij niet bezocht.

44. Dan zullen ook deze hem antwoorden, zeggende: Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben u niet gediend?

45. Dan zal hij hen antwoorden en zeggen: voorwaar zeg ik u, voor zoo veel gij [*dit*] éénen van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het mij ook niet gedaan.

46. En deze zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de rechtvaardigen in dat eeuwige leven.

HOOFDSTUK 26.

1. En het is geschied, als Jezus al deze woorden geëindigd had, dat hij tot zijne discipelen zeide:

2. Gij weet dat na twee dagen het Pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden.

3. Toen vergaderden de Overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de Ouderlingen des volks, in de zaal des Hoogepriesters, die genaamd was Kajafas;

4. En beraadslaagden te zamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5. Doch zij zeiden: niet in 't Feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.

6. Als nu Jezus te Bethanie was, ten huize van Simon den melaatschen,

7. Kwam tot hemeene vrouw, hebbende eene albasteren flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op zijn hoofd, daar hij aan [*tafel*] zat.

8. En zijne discipelen [*dat*] ziende namen het zeer kwalijk, zeggende: waartoe dit verlies?

9. Want deze zalf had kunnen duur verkocht, en [*de penningen*] den armen gegeven worden.

10. Maar Jezus [*zulks*] verstaande zeide tot hen: waarom doet gij deze vrouw moeite aan? Want zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

11. Want de armen hebt gij altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

12. Want als zij deze zalf op mijn ligchaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot [*eene voorbereiding van*] mijne begrafenis.

13. Voorwaar zeg ik u: alwaar dit Euangelium gepredikt zal worden in de geheele wereld, [*daar*] zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 'tgeen zij gedaan heeft.

14. Toen ging een van de twaalfen, genaamd Judas Iskarioth, tot de Overpriesters,

15. En zeide: wat wilt gij mij geven, en ik zal hem u overleveren? En zij hebben hem toegelegd dertig-zilveren [*penningen*].

16. En van toen af zocht hij gelegenheid, opdat hij hem overleveren mogt.

17. En op den eersten [*dag*] der ongehevelde [*brooden*] kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot hem: waar wilt gij dat wij u bereiden het Pascha te eten?

18. En hij zeide: gaat henen in de stad tot zulk eenen, en zegt hem: de Meester zegt: mijn tijd is nabij; ik zal bij u het Pascha houden met mijne discipelen.

19. En de discipelen deden gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het Pascha.

20. En als het avond geworden was, zat hij aan met de twaalfen.

21. En toen zij aten zeide hij: voorwaar ik zeg u, dat een van u mij zal verraden.

22. En zij zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot hem te zeggen: ben ik het Heer?

23. En hij antwoordende zeide: die de hand met mij in den schotel indoopt, die zal mij verraden.

24. De Zoon des menschen gaat wel heen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door wien de Zoon des menschen verraden wordt; het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren was geweest.

25. En Judas, die hem verried, antwoordde en zeide: ben ik het Rabbi? Hij zeide tot hem: gij hebt het gezegd.

26. En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende brak hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

27. En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun [*dien*], zeggende, drinkt allen daar uit.

28. Want dat is mijn bloed, het [*bloed*] des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden.

29. En ik zeg u, dat ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik met u dezelve nieuw zal drinken in 't Koninkrijk mijns Vaders.

30. En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den olijfborg.

31. Toen zeide Jezus tot hen: gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht; want er is geschreven: ik zal den herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.

32. Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

33. Doch Petrus antwoordende zeide tot hem: al werden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.

34. Jezus zeide tot hem: voorwaar ik zeg u, dat gij in dezen zelfden nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, mij driemaal zult verloochenen.

35. Petrus zeide tot hem: al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. Desgelijks zeiden ook al de discipelen.

36. Toen ging Jezus met hen in eene plaats, genaamd Gethsemane, en zeide tot de discipelen: zit hier neder tot dat ik heenga, en aldaar zal gebeden hebben.

37. En met zich nemende Petrus en de twee zonen van Zebedeüs, begon hij droevig en zeer beangst te worden.

38. Toen zeide hij tot hen: mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier, en waakt met mij.

39. En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan; doch niet gelijk ik wil, maar gelijk gij [*wilt*].

40. En hij kwam tot de discipelen, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: kunt gij dan niet één uur met mij waken?

41. Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

42. Wederom ten tweedenmaal heengaande bad hij, zeggende: mijn Vader, indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat ik hem drinke, uw wil geschiede.

43. En komende [*bij hen*] vond hij hen wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.

44. En hen latende ging hij wederom henen, en bad ten derdenmaal, zeggende dezelve woorden.

45. Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: slaapt [*nu*] voort, en rust. Zie, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

46. Staat op, laat ons gaan. Zie, hij is nabij die mij verraadt.

47. En als hij nog sprak, zie, Judas een van de twaalfen kwam, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, [*gezonden*] van de Overpriesters en Ouderlingen des volks.

48. En die hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: dien ik zal kussen, dezelve is 't, grijpt hem.

49. En terstond komende tot Jezus, zeide hij: wees gegroet Rabbi. En hij kuste hem.

50. Maar Jezus zeide tot hem: vriend, waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus, en grepen hem.

51. En zie, een van degenen die met Jezus waren, de hand uitstekende trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des Hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52. Toen zeide Jezus tot hem: keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.

53. Of meent gij dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en hij zal mij reer dan twaalf legioenen Engelen bijzetten?

54. Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, [*die zeggen*] dat het alzoo geschieden moet?

55. Ter zus tot uitgegaan moordenaar en stokken; de leerende gij hebt

56. Doe opdat d ten v Toen v len, he 57. Die hadden tot Kaj ter, al den en waren.

58. En van v des Ho gegaan dienaar 59. Er de Oud le groo sche g opdat ten, e

60. En sche g ren, z niets. 61. M twee zeiden kan breken zelver

62. E staan woord gen d 63. I en de dende zweer dat g Chris

64. J hebt ulied zien zitter krach op de 65. ' gepri zegge gelas nog nu h terin 66. zij hij i 67. aang met 68. kin

fdst. 26.

de dis-
slapen-
s: kunt
net mijopdat
komt;
g, maarweeden-
l hij,
indien
zij niet
zij dat
il ge-j hen]
slapen-
warenng hij
dat ten
dezelf-zijne
hen:
rust.
geko-
men-
erd ingaan.
e mijprak,
waal-
eene
arden
van
erlin-had
zeg-
ssen,e tot
groetnem?
nier?
sloe-
, enenen
aard
nst-
ers,em:
zij-
die
llenmij-
en,
aalf
a?
rif-
eg-
nie-

Ter

55. Ter zelfder ure sprak Jezus tot de scharen: gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar, met zwaarden en stokken, om mij te vangen; dagelijks zat ik bij u, leerende in den Tempel, en gij hebt mij niet gegrepen.

56. Doch dit alles is geschied, opdat de schriften der Profeten zouden vervuld worden. Toen vlugten al de discipelen, hem verlatende.

57. Die nu Jezus gevangen hadden, leidden [hem] henen tot Kajafas den Hoogepriester, alwaar de Schriftgeleerden en Ouderlingen vergaderd waren.

58. En Petrus volgde hem van verre tot aan de zaal des Hoogepriesters, en binnen gegaan zijnde zat hij bij de dienaren, om het einde te zien.

59. En de Overpriesters, en de Ouderlingen, en de geheele groote Raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden mochten, en vonden niets.

60. En hoewel er vele valsche getuigenis toegekomen waren, zoo vonden zij [toch] niets.

61. Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: deze heeft gezegd: ik kan den Tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.

62. En de Hoogepriester opstaande zeide tot hem: antwoordt gij niets? Wat getuigen deze tegen u?

63. Doch Jezus zweeg stil; en de Hoogepriester antwoordende zeide tot hem: ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt, of gij zijt de Christus, de Zoon Gods?

64. Jezus zeide tot hem: gij hebt het gezegd. Doch ik zeg ulieden: van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen, zittende ter regter[hand] der kracht [Gods], en komende op de wolken des hemels.

65. Toen verscheurde de Hoogepriester zijne kleederen, zeggende: hij heeft [God] gelasterd; wat hebben wij nog getuigen noodig? Zie, nu hebt gij zijne [Gods] lastering gehoord.

66. Wat dunkt ulieden? En zij antwoordende zeiden: hij is des doods schuldig.

67. Toen spogen zij in zijn aangezicht, en sloegen hem met vuisten.

68. En anderen gaven hem kinnebakslagen, zeggende:

profeteer ons Christus, wie is 't die u geslagen heeft?

69. En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: gij waart ook met Jezus den Galileër.

70. Maar hij loochende het voor allen, zeggende: ik weet niet wat gij zegt.

71. En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere [dienstmaagd] en zeide tot degenen die aldaar [waren]: deze was ook met Jezus den Nazarener.

72. En hij loochende het wederom met eenen eed, [zeggende:] ik ken den mensch niet.

73. En een weinig daarna, die er stonden bijkomende zeiden tot Petrus: waarlijk, gij zijt ook van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74. Toen begon hij [zich] te vervloeken, en te zweren: ik ken den mensch niet.

75. En terstond kraaide de haan; en Petrus werd indachtig des woords van Jezus, die tot hem gezegd had: eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En naar buiten gaande weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK 27.

1. Als het nu morgenstond geworden was, hebben al de Overpriesters en de Ouderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden.

2. En hem gebonden hebben de, leidden zij [hem] weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus den Stadhouder.

3. Toen heeft Judas, die hem verraden had, ziende dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren [penningen] den Overpriesters en den Ouderlingen wedergebracht,

4. Zeggende: ik heb gezondigd, verradende het onschuldige bloed. Maar zij zeiden: wat gaat ons [dat] aan? Gij moogt toezien.

5. En als hij de zilveren [penningen] in den Tempel geworpen had, vertrok hij; en heengaande verworpte [zich zilveren].

6. En de Overpriesters de zilveren [penningen] nemende zeiden: het is niet geoorloofd dezelve in de offerkist te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7. En te zamen raad genomen

hebbende, kochten zij daarmede den akker des pottelbakkers, tot eene begrafenis voor de vreemdelingen.

8. Daarom is die akker genoemd: de akker des bloeds, tot op den huidigen dag.

9. Toen is vervuld geworden 't geen gesproken is door den Profeet Jeremias, zeggende: en zij hebben de dertig zilveren [penningen] genomen, de waarde des gewaardeerden van de kinderen Israëls, welken zij gewaardeerd hebben;

10. En hebben dezelve gegeven voor den akker des pottelbakkers, volgens hetgeen mij de Heer bevolen heeft.

11. En Jezus stond voor den Stadhouder; en de Stadhouder vraagde hem, zeggende: zijt gij de Koning der Joden? En Jezus zeide hem: gij zegt het.

12. En als hij van de Overpriesters en de Ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde hij niets.

13. Toen zeide Pilatus tot hem: hoort gij niet hoe vele [zaken] zij tegen u getuigen?

14. Maar hij antwoordde hem niet op één eenig woord, alzo dat de Stadhouder zich zeer verwonderde.

15. En op het Feest was de Stadhouder gewoon het volk eenen gevangenen los te laten, welken zij wilden.

16. En zij hadden toen eenen welbekenden gevangenen, genaamd Barabbas.

17. Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: welken wilt gij dat ik u zal loslaten, Barabbas of Jezus, die genaamd wordt Christus?

18. Want hij wist dat zij hem door nijdigheid overgeleverd hadden.

19. En als hij op den regterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: heb [toch] niet te doen met dien regtvaardigen; want ik heb heden veel geleden in den droom om zijnentwil.

20. Maar de Overpriesters en de Ouderlingen hebben descharen aangeraden dat zij zouden Barabbas begeeren, en Jezus dooden.

21. En de Stadhouder antwoordende zeide tot hen: welken van deze twee wilt gij dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Barabbas.

22. Pilatus zeide tot hen: wat zal ik dan doen [met] Jezus, die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: laat hem gekruisigd worden.

23. Doch de Stadhouder zeide: wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: laat hem gekruisigd worden.

24. Als nu Pilatus zag, dat hij niet vorderde, maar veel meer [dat er] oproer werd, nam hij water, en wiesch de handen voor de schare, zeggende: ik ben onschuldig van het bloed dezes regtvaardigen; gijlieden moogt toezien.

25. En al het volk antwoordende zeide: zijn bloed [kome] over ons en over onze kinderen.

26. Toen liet hij hun Barabbas los; maar Jezus gegeeseld hebbende gaf hij hem over om gekruisigd te worden.

27. Toen namen de krijgsknechten des Stadhouders Jezus met zich in het regthuis, en vergaderden over hem de gansche bende.

28. En als zij hem ontkleed hadden, deden zij hem eenen purperen mantel om;

29. En eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten [die] op zijn hoofd, en eenen rietstok in zijne regter [hand]; en vallende op hunne knieën voor hem, bespotten zij hem, zeggende: wees gegroet, gij Koning der Joden!

30. En op hem gespogen hebbende, namen zij den rietstok en sloegen op zijn hoofd.

31. En toen zij hem bespotten hadden, deden zij hem den mantel af, en deden hem zijne kleederen aan, en leidden hem henen om te kruisigen.

32. En uitgaande vonden zij eenen man van Cyrène, met name Simon; dezen dwongen zij dat hij zijn kruis droeg.

33. En gekomen zijnde tot de plaats genaamd Golgotha, welke is gezegd hoofdscheelplaats,

34. Gaven zij hem te drinken edik met gal gemengd; en als hij [dien] gesmaakt had, wilde hij niet drinken.

35. Toen zij nu hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, het lot werpende; opdat vervuld zoude worde hetgeen gezegd is door den Profeet: zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en hebben het lot over mijne kleding geworpen.

36. En zij nederzittende bevaarden hem aldaar.

37. En zij stelden boven zijn hoofd zijne beschuldiging geschreven: DEZE IS JEZUS, DE KONING DER JODEN.

38 Toen

33. To
twee m
een ter
ker [zij
39. En
terden
ne hoo
40. En
Tempel
dagen
ven.
zijt, zo
41. En
prieste
leerden
Farizee
zeiden
42. A
hij kan
lossen
Israëls
van h
hem g
43. H
trouw
losse,
wil.
ik ber
44. En
ook d
hem g
45. E
werd
heele
ure to
46. E
ure r
stem.
LAMA
mijn
hebt
47. I
stond
zeide
48. I
[toe]
en [d
bend
stok
49.
houd
Elias
losse
50.
eene
gaf c
51.
des
en,
en c
steer
52.
open
heil
ren
53.
gaar
ding
ge s
nen
54.
der

uder zei-
kwaads
te meer,
te kruisigd

zag, dat
aar veel
er werd,
riesch de
re, zeg-
aldig van
ardigen;
i.

ntwoor-
ed [ko-
nze kin-

Barab-
geeseld
n over
en.

krijgs-
ders Je-
et regt-
er hem

ntkleed
i eenen

a door-
de, zet-
id, en
regter
hunne
potten
ees ge-
oden!
en heb-
estok
l.

bespot
n den
n zij-
eiden
igen.

en zij
met
ongen
droeg.
ot de
otha,
cheël-

inken
n als
wil-

kruis-
ij zij
wer-
oude
door
ijne
ield,
ijne

e be-

zijn
ging
us,

Toen

33. Toen werden met hem twee moordenaars gekruisigd, een ter regter, en een ter linker [zijde].

39. En die voorbijgingen lasterden hem schuddende hunne hoofden,

40. En zeggende: gij die den Tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt, verlos u zelve. Indien gij de Zoon Gods zijt, zoo kom af van het kruis.

41. En desgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden en Ouderlingen en Farizeën [hem] bespottende, zeiden:

42. Anderen heeft hij verlost, hij kan zich zelve niet verlossen. Indien hij de Koning Israëls is, dat hij nu afkome van het kruis, en wij zullen hem gelooven.

43. Hij heeft op God betrouwd; dat hij hem nu verlosse, indien hij hem [wel] wil. Want hij heeft gezegd: ik ben Gods Zoon.

44. En hetzelfde verweten hem ook de moordenaars, die met hem gekruisigd waren.

45. En van de zesde ure aan werd er duisternis over de geheele aarde, tot de regende ure toe.

46. En omtrent de negende ure riep Jezus met eene groote stem, zeggende: ELI, ELI, LAMA SABACHTHANI? dat is: mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?

47. En sommigen van die daar stonden, [zulks] hoorende, zeiden: deze roept Elias.

48. En terstond een van hen [toe]lopende nameenspons, en [die] met edik gevuld hebbende, stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken.

49. Doch de anderen zeiden: houd op, laat ons zien of Elias komt, om hem te verlossen.

50. En Jezus wederom met eene groote stem roepende, gaf den geest.

51. En zie, het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden;

52. En de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen, die ontslapen waren, werden opgewekt.

53. En uit de graven uitgaan zijnde na zijne opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen.

54. En de Hoofdman over honderd, en die met hem Jezus

bewaarden, ziende de aardbeving, en de dingen die geschied waren, werden zeer bevreesd, zeggende: waarlijk, deze was Gods Zoon.

55. En aldaar waren vele vrouwen van verre aanschouwende, die Jezus gevolgd waren van Galilea, om hem te dienen;

56. Onder welke was Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus en Jozes, en de moeder der zonen van Zebedeüs.

57. En als het avond geworden was, kwam een rijk man van Arimathea, met naem Jozef, die ook zelf een discipel van Jezus was.

58. Deze kwam tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus. Toen beval Pilatus, dat [hem] het ligchaam gegeven zou worden.

59. En Jozef het ligchaam nemende, wond hetzelfde in een zuiver fijn lijnwaad;

60. En leide dat in zijn nieuwen graf, hetwelk hij in eene steenrots uitgehouwen had; en eenen grooten steen [tegen] de deur van het graf gewenteld hebbende ging hij weg.

61. En aldaar was Maria Magdalena, en de andere Maria, zittende tegenover het graf.

62. Des anderen daags nu, welke is na de voorbereiding, vergaderden de Overpriesters en de Farizeën tot Pilatus,

63. Zeggende: heer, wij zijn indachtig, dat deze verleider nog levende gezegd heeft: na drie dagen zal ik opstaan.

64. Beveel dan dat het graf verzekerd worde tot den derden dag toe, opdat zijne discipelen misschien niet komen bij nacht, en stelen hem, en zeggen tot het volk: hij is opgestaan van de dooden; en [zoo] zal de laatste dwaling erger zijn dan de eerste.

65. En Pilatus zeide tot hen: gij hebt eene wacht, gaat henen, verzekert het gelijk gij het verstaat.

66. En zij heengaande verzekerden het graf met de wacht, den steen verzegeld hebbende.

HOOFDSTUK 28.

1. En laat [na] den Sabbat, als het begon te lichten tegen den eersten [dag] der week, kwam Maria Magdalena, en de andere Maria, om het graf te bezien.

2. En zie, er geschiedde eene groote aardbeving; want een

Engel des Heeren, nederdalende uit den hemel, kwam toe, en wentelde den steen af van de deur, en zat op denzelven.

3. En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne kleeding wit gelijk sneeuw.

4. En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als dooden.

5. Maar de Engel antwoordende zeide tot de vrouwen: vreesst gijlieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus, die gekruisigd was.

6. Hij is hier niet; want hij is opgestaan, gelijk hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heer gelegen heeft.

7. En gaat haastiglijk heen, en zegt zijnen discipelen, dat hij opgestaan is van de dooden; en zie, hij gaat u voor naar Galilea; daar zult gij hem zien. Zie, ik heb het ulieden gezegd.

8. En haastiglijk uitgaande van het graf, met vrees en groote blijdschap, liepen zij henen om *[hetzelve]* zijnen discipelen te boodschappen.

9. En als zij heengingen, om zijnen discipelen te boodschappen, zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: weest gegroet. En zij tot *[hem]* komende, grepen zijne voeten, en aanbaden hem.

10. Toen zeide Jezus tot haar: vreesst niet; gaat heen, boodschapt mijnen broeders, dat zij heengaan naar Galilea, en aldaar zullen zij mij zien.

11. En als zij heengingen, zie, eenigen van de wacht kwamen in de stad, en boodschapten den Overpriesters al de dingen die geschied waren.

12. En zij vergaderd zijnde met de Ouderlingen, en tezamen raad genomen hebbende, gaven zij den krijgsknechten veel gelds.

13. En zeiden: zegt: zijne discipelen zijn des nachts gekomen, en hebben hem gestolen, als wij sliepen.

14. En indien zulks komt gehoord te worden van den Stadhouder, wij zullen hem tevreden stellen, en maken dat gij zonder zorg zijt.

15. En zij het geld genomen hebbende deden gelijk zij geleerd waren. En dit woord is verbreid geworden bij de Joden tot op den huidigen dag.

16. En de elf discipelen zijn heengegaan naar Galilea, naar

den berg waar Jezus hen bescheiden had.

17. En als zij hem zagen, baden zij hem aan; doch sommigen twijfelden.

18. En Jezus bij hen komende sprak tot hen, zeggende: mij is gegeven alle magt in hemel en op aarde.

19. Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; leerende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb.

20. En zie, ik ben met ulieden al de dagen, tot de vol-einding der wereld. Amen.

HET HEILIG EUANGELIUM, NAAR [DE BESCHRIJVING VAN] M A R K U S.

HOOFDESTUK 1.

1. Het begin des Euangeli-ums van JEZUS CHRISTUS den Zoon Gods.

2. Gelijk geschreven is in de Profeten: zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen bereiden zal.

3. De stem des roependen in de woestijn: bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt.

4. Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den Doop der bekeering tot vergeving der zonden.

5. En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruzalem, en werden allen van hem gedoopt in de rivier den Jordaan, belijdende hunne zonden.

6. En Johannes was gekleed met kemelshaar, en met eenen lederen gordel om zijnelenden, en at sprinkhanen en wilden honig.

7. En hij predikte, zeggende: na mij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben nederbukkende den riem zijner schoenen te ontbinden.

8. Ik heb ulieden wel gedoopt met water, maar hij zal u doopen met den Heiligen Geest.

9. En het geschiedde in die zelfde dagen, dat Jezus kwam

van

van Nazareth [gelegen] in Galilea, en werd van Johannes gedoopt in den Jordaan.

10. En terstond als hij uit het water opklim, zag hij de hemelen opengaan, en den Geest gelijk eene duif op hem nederdalen.

11. En er geschiedde eene stem uit de hemelen: gij zijt mijn geliefde Zoon, in welken ik mijn welbehagen heb.

12. En terstond dreef hem de Geest uit in de woestijn.

13. En hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den satan; en was bij de wilde gedierten, en de Engelen dienden hem.

14. En nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus in Galilea, predikende het Euangelium des Koningrijks Gods,

15. En zeggende: de tijd is vervuld, en het Koningrijk Gods nabij gekomen; bekeert u, en geloof het Euangelium.

16. En wandelende bij de Galileesche zee, zag hij Simon en Andreas zijnen broeder, werpende het net in de zee (want zij waren visschers).

17. En Jezus zeide tot hen: volgt mij na, en ik zal maken dat gij visschers der menschen zult worden.

18. En zij terstond hunne netten verlatende, zijn hem gevolgd.

19. En van daar een weinig voortgegaan zijnde, zag hij Jacobus den zoon van Zebedeus, en Johannes zijnen broeder, en dezelve in het schip hunne netten vermakende.

20. En terstond riep hij hen; en zij latende hunnen vader Zebedeus in het schip met de huurliingen, zijn hem nagevolgd.

21. En zij kwamen binnen Kapernaüm; en terstond op den Sabbatdag in de Synagoge gegaan zijnde, leerde hij.

22. En zij versloegen zich over zijne leer; want hij leerde de hen als magt hebbende, en niet als de Schriftgeleerden.

23. En er was in hunne Synagoge een mensch met eenen onreinen geest, en hij riep uit,

24. Zeggende: laat af, wat hebben wij met u [te doen], gij Jezus Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u, wie gij zijt,

[namelijk] de Heilige Gods.

25. En Jezus bestrafte hem, zeggende: zwijg stil, en ga uit van hem.

26. En de onreine geest hem scheurende, en roepende met eene groote stem, ging uit van hem.

27. En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder elkander vraagden, zeggende: wat is dit? Wat nieuwe leer is deze, dat hij met magt ook de onreine geesten gebiedt, en zij hem gehoorzaam zijn?

28. En zijn gerucht ging terstond uit in het geheele omliggende land van Galilea.

29. En van stonden aan uit de Synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andreas met Jacobus en Johannes.

30. En Simons vrouws moeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij hem van haar.

31. En hij tot haar gaande vatte hare hand, en rigtte haar op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende henlieden.

32. Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, bragten zij tot hem allen die kwalijk gesteld, en van den duivel bezeten waren.

33. En de geheele stad was bijeen vergaderd omtrent de deur.

34. En hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, en wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij hem kenden.

35. En des morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde ging hij uit, en ging henen in eene woeste plaats, en bad aldaar.

36. En Simon, en die met hem [waren], zijn hem nagevolgd.

37. En zij hem gevonden hebbende zeiden tot hem: zij zoeken u allen.

38. En hij zeide tot hen: laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat ik ook daar predike; want daartoe ben ik uitgegaan.

39. En hij predikte in hunne Synagogen door geheel Galilea, en wierp de duivelen uit.

40. En tot hem kwam een melaatsche, biddende hem, en vallende voor hem op de knieën, en tot hem zeggende: indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

41. En Jezus met barmhartig-

tigheid innerlijk bewogen zijnde strekte de hand uit, en raakte hem aan, en zeide tot hem: ik wil, word gereinigd.

42. En als hij [dit] gezegd had, ging de melaatschheid terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43. En als hij hem strengelijk verboden had, deed hij hem terstond van zich gaan.

44. En zeide tot hem: zie, dat gij niemand iets zegt; maar ga henen en vertoon u zelfden den Priester, en offer voor uwe reiniging hetgeen Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

45. Maar hij uitgegaan zijnde begon vele dingen te verkondigen, en dat woord te verbreiden; alzoo dat hij niet meer konde openbaarlijk in de stad komen, maar was buiten in de woeste plaatsen; en zij kwamen tot hem van alle kanten.

HOOFDSTUK 2.

1. En na [sommige] dagen is hij wederom binnen Kapernaüm gekomen; en het werd gehoord dat hij in huis was.

2. En terstond vergaderden [daar] velen, alzoo dat ook zelfs de [plaatsen] omtrent de deur [hen] niet meer konden bevatten; en hij sprak het woord tot hen.

3. En er kwamen [sommigen] tot hem, brengende eenen geraakten, die van vier gedragen werd.

4. En niet kunnende tot hem genaken overmits de schare, ontdekten zij het dak waar hij was; en [dat] opgebroken hebbende, lieten zij het beddeken neder daar de geraakte op lag.

5. En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakten: zoon, uwe zonden zijn u vergeven.

6. En sommigen van de Schriftgeleerden zaten aldaar, en overdachten in hunne harten:

7. Wat spreekt deze aldus [Gods] lasteringen? Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?

8. En Jezus terstond in zijnen geest bekennende dat zij alzoo in zich zelfden overdachten, zeide tot hen: wat overdenkt gij deze dingen in uwe harten?

9. Wat is ligter, te zeggen tot den geraakten: de zonden zijn u vergeven; of te zeggen:

sta op, en neem uw beddeken op, en wandel?

10. Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft om de zonden op de aarde te vergeven, (zeide hij tot den geraakten):

11. Ik zeg u: sta op, en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

12. En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zoodat zij zich allen ontzetten, en verheerlijkten God, zeggende: wij hebben nooit zulks gezien.

13. En hij ging wederom uit naar de zee; en de geheele schare kwam tot hem, en hij leerde hen.

14. En voorbijgaande zag hij Levi [den zoon] van Alphëus zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: volg mij. En hij opstaande volgde hem.

15. En het geschiedde als hij aanzat in deszelfs huis, dat ook vele tollenaars en zondaren aanzaten met Jezus en zijne discipelen; want zij waren velen, en waren hem gevolgd.

16. En de Schriftgeleerden en de Farizeën, ziende hem eten met de tollenaars en zondaren, zeiden tot zijne discipelen: wat [is 't], dat hij met de tollenaars en zondaren eet en drinkt?

17. En Jezus [dat] hoorende zeide tot hen: die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet noodig, maar die ziek zijn; ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

18. En de discipelen van Johannes en van de Farizeën vastten; en zij kwamen en zeiden tot hem: waarom vasten de discipelen van Johannes en van de Farizeën, en uwe discipelen vasten niet?

19. En Jezus zeide tot hen: kunnen ook de bruiloftskinderen vasten, terwijl de bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd zij den bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten.

20. Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in dezelve dagen.

21. En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt des-

eszelfs op [iets]

kleed], e

ere scheu

22. En n

ven wijn

ten; and

oet de

ten, en

gestort,

verderven

wijn moet

der] zakk

23. En h

kij op een

het gezaa

discipelen

de aren te

24. En e

tot hem:

zij op de

niet geoor

25. En h

gij nooit

gedaan h

had en

dengenen

ren]?

26. Hoe

het Hui

van Abja

ter, en d

ten heef

geoorloof

Priesteren

heeft den

waren?

27. En l

Sabbat i

mensc

den Sabb

28. Zoo

mensche

den Sabb

1. En

de Synag

een men

verdorpe

2. En zi

of hij op

nezen zo

schuldige

3. En hi

die de v

sta op in

4. En h

het geoe

gen goe

te doen?

houden,

zij zwege

5. En

rondom

een bedd

verhardi

de hij t

uwe han

te ze uit

hersteld

andere.

ddeden

gt we-
men-
le zon-
geven,
(kten):
n neem
henen

ij op,
nomen
naller
at zij
n ver-
ende:
ks ge-

om uit
ehee-
en hij

zag
Al-
huis,
mij-
olgde

als
huis,
n en
Jezus
at zij
hem

en en
eten
aren:
elen:
et de
et en

oren-
zond
cij-
maar
t ge-
regt-
aars

Jo-
zeën
en
vas-
nan-
en
?

nen:
nde-
rui-
lan-
hij
niet

ko-
rom
ijn,
in

nen
een
urt
des-

ezelfs nieuw aangenaade
p [iets] af van het oude
kleed], en er wordt eene er-
ere scheur.

22. En niemand doet nieu-
wen wijn in oude [leder] zak-
ken; anders de nieuwe wijn
doet de [leder]zakken ber-
sten, en de wijn wordt uit-
gestort, en de [leder]zakken
verderven; maar nieuwen
wijn moet men in nieuwe [le-
der] zakken doen.

23. En het geschiedde, dat
hij op eenen Sabbatdag door
het gezaaide ging; en zijne
discipelen begonnen al gaan-
de aren te plukken.

24. En de Farizeën zeiden
tot hem: zie, waarom doen
zij op den Sabbatdag wat
niet geoorloofd is?

25. En hij zeide tot hen: hebt
gij nooit gelezen wat David
gedaan heeft, als hij nood
had en hem hongerde, en
dengenen die met hem [wa-
ren]?

26. Hoe hij ingegaan is in
het Huis Gods, ten tijde
van Abjathar den Hoogepries-
ter, en de toonbrooden gege-
ten heeft, die niemand zijn
geoorloofd te eten dan den
Priesteren, en ook gegeven
heeft dengenen die met hem
waren?

27. En hij zeide tot hen: de
Sabbat is gemaakt om den
mensch, niet de mensch om
den Sabbat.

28. Zoo is dan de Zoon des
mensen een Heer ook van
den Sabbat.

HOOFDSTUK 3.

1. En hij ging wederom in
de Synagoge; en aldaar was
een mensch hebbende eene
verdorpe hand.

2. En zij namen hem waar,
of hij op den Sabbat hem ge-
nezen zou, opdat zij hem be-
schuldigen mogten.

3. En hij zeide tot den mensch,
die de verdorpe hand had:
sta op in het midden.

4. En hij zeide tot hen: is
het geoorloofd op Sabbatda-
gen goed te doen, of kwaad
te doen? Eenen mensch te be-
houden, of te dooden? En
zij zwegen stil.

5. En als hij hen met toorn
rondom aangezien had, met-
een bedroefd zijnde over de
verharding van hun hart, zei-
de hij tot den mensch: strek
uwe hand uit. En hij strek-
te ze uit; en zijne hand werd
hersteld, gezond gelijk de
andere.

6. En de Farizeën uitgegaan
zijnde, hebben terstond met
de Herodianen te zamen raad
gehouden tegen hem, hoe zij
hem zouden dooden.

7. En Jezus vertrok met zij-
ne discipelen naar de zee, en
hem volgde eene groote men-
igte van Galilea, en van
Judea.

8. En van Jeruzalem, en van
Idumea, en [van] over den
Jordaan; en die [van] omtrent
Tyrus en Sidon, eene
groote menigte, gehoord heb-
bende hoe groote dingen hij
deed, kwamen tot hem.

9. En hij zeide tot zijne disci-
pelen, dat een scheepje
steeds omtrent hem blijven
zou, om der scharen wil, op-
dat zij hem niet zouden ver-
dringen.

10. Want hij had er velen
genezen, alzoo dat hem al
degenen die [eenige] kwalen
hadden, overvielen, opdat zij
hem mogten aanraken.

11. En de onreine geesten,
als zij hem zagen, vielen voor
hem neder en riepen, zeg-
gende: gij zijt de Zoon
Gods.

12. En hij gebod hun scher-
pelijk, dat zij hem niet zou-
den openbaar maken.

13. En hij klom op den berg,
en riep tot zich die hij wilde,
en zij kwamen tot hem.

14. En hij stelde er twaalf,
opdat zij met hem zouden zijn,
en opdat hij dezelve zou uit-
zenden om te prediken,

15. En om magt te hebben,
de ziekten te genezen, en de
duivelen uit te werpen.

16. En Simon gaf hij den
[toe]naam Petrus;

17. En Jacobus den [zoon]
van Zebedeüs, en Johannes
den broeder van Jacobus, en
gaf hun de [toe]namen Boa-
nerges, hetwelk is, zonen
des donders;

18. En Andreas en Philip-
pus, en Bartholomeüs, en
Mattheüs, en Thomas, en Ja-
cobus, den [zoon] van Al-
pheüs, en Thaddeüs, en Si-
mon Kananites,

19. En Judas Iskarioth, die
hem ook verraden heeft.

20. En zij kwamen in huis;
en daar vergaderde wederom
eene schare, alzoo dat zij ook
zelfs niet konden brood eten.

21. En als degenen die hem
bestonden, [dit] hoorden, gin-
gen zij uit om hem vast te
houden; want zij zeiden: hij
is buiten zijne zinnen.

22. En de Schriftgeleerden,
die

die van Jeruzalem afgekomen waren, zeiden: hij heeft Beelzebub, en door den Oversten der duivelen werpt hij de duivelen uit.

23. En hen tot zich geroepen hebbende, zeide hij tot hen in gelijkenissen: hoe kan de satan den satan uitwerpen?

24. En indien een koninkrijk tegen zich zelfen verdeeld is, zoo kan dat koninkrijk niet bestaan.

25. En indien een huis tegen zich zelfen verdeeld is, zoo kan dat huis niet bestaan.

26. En indien de satan tegen zich zelfen opstaat, en verdeeld is, zoo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.

27. Er kan niemand in eens sterken huis ingaan en zijne vaten ontroofen, indien hij niet eerst den sterken bindt; en alsdan zal hij zijn huis berooven.

28. Voorwaar ik zeg u, dat al de zonden den kinderender menschen zullen vergeven worden, en allerlei lasteringen waarmede zij zullen gelasterd hebben.

29. Maar zoo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geene vergeving in der eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.

30. Want zij zeiden: hij heeft eenen onreinen geest.

31. Zoo kwamen dan zijne broeders en zijne moeder, en buiten staande zonden zij tot hem, en riepen hem.

32. En de schare zat rondom hem, en zij zeiden tot hem: zie, uwe moeder en uwe broeders daar buiten zoeken u.

33. En hij antwoordde hen, zeggende: wie is mijne moeder, of mijne broeders?

34. En rondom overzien hebbende die om hem zaten, zeide hij: zie, mijne moeder, en mijne broeders.

35. Want zoo wie den wil Gods doet, die is mijn broeder, en mijne zuster, en moeder.

HOOFDSTUK 4.

1. En hij begon wederom te leeren omtrent de zee; en er vergaderde eene groote schare bij hem, alzoo dat hij in het schip gegaan zijnde nederzat op de zee; en de geheele schare was op het land aan de zee.

2. En hij leerde hen vele dingen door gelijkenissen, en hij zeide in zijne leering tot hen:

3. Hoort toe; zie, een zaaijer ging uit om te zaaijen.

4. En het geschiedde in 't zaaijen, dat het eene [deel zaads] viel bij den weg; en de vogelen des hemels kwamen, en aten het op.

5. En het andere viel op het steenachtige, waar 't niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6. Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had zoo is het verdord.

7. En het andere viel in de doornen; en de doornen wiesden op, en verstikten hetzelve; en het gaf geene vrucht.

8. En het andere viel in de goede aarde, en gaf vrucht, die opging en wies; en het eene droeg dertig, en het andere zestig, en het andere honderd [voud].

9. En hij zeide tot hen: wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10. En als hij nu alleen was, degenen die omtrent hem [waren], met de twaalfen, vraagden hem naar de gelijkenis.

11. En hij zeide tot hen: het is u gegeven te verstaan de verborgenheid des Koninkrijks Gods; maar dengenen die buiten zijn geschieden al deze dingen door gelijkenissen;

12. Opdat zij ziende zien, en niet bemerken, en hoorende hooren, en niet verstaan; opdat zij zich niet t' eeniger tijd bekeeren, en hun de zonden vergeven worden.

13. En hij zeide tot hen: weet gij deze gelijkenis niet? En hoe zult gij al de gelijkenissen verstaan?

14. De zaaijer [is, die] het woord zaait.

15. En deze zijn, die bij den weg [bezaaid worden], waarin het woord gezaaid wordt; en als zij het gehoord hebben, zoo komt de satan terstond, en neemt het woord weg, hetwelk in hunne harten gezaaid was.

16. En deze zijn desgelijks, die op de steenachtige [plaatsen] bezaaid worden, welke als zij het woord gehoord hebben, terstond hetzelve met vreugde ontvangen,

17. En hebben geen wortel in zich zelfen, maar zijn voor eenen tijd. Daarna als verdrukking of vervolging komt om des woords wil, zoo worden zij terstond geërgerd.

18. En deze zijn, die in de doornen bezaaid worden, [namelijk] degenen die het woord hooren,

19. En de zorgvuldigheden de-

zer

zer were
des rijk
lijkheden
dingen i
het wo
vruchtba

20. En
goede aa
ke het v
nemen
het eene

re zestig
derd [vo
21. En

komt oo
onder de
het bed
niet op
laar gez

22. War
gen, da
worden;
[om] ver

opdat he
de kome
23. Zoo

om te h
24. En
wat gij
gij meet

den, en
[meer] t
25. War

zal gege
niet hee
men w
heeft.

26. En
Koningr
mensch
wierp,

27. En
stond n
zaad uit
dat hij z

28. War
zelve vr
kruid,
het voll

29. En
voordoe
de sikk
oogst da

30. En
len wij
vergelijk

kenis z
lijken?

31. [Na
taardzaa
het in d
het min

32. En
is, gaat
meeste
den, en

alzoos
mels on
nen nest
33. En
sen vele

st 3, 4.
in 't
e [deel
; en de
namen,
op het
et niet
et ging
geene

gegaan
nd ge-
geenen
erdord.
in de
n wies-
hetzel-
vrucht.
in de
rucht,
en het
niet an-
andere

: wie
en, die

n was,
m [wa-
vraag-
enis.

n: het
an de
oning-
genen
den al
uissen;
en, en
brende
n; op-
er tijd
onden

et gij
e zult
staan?
] het

ij den
vaarin
t; en
, zoo
, en
twelk
was.
lijks,
plaat-
welke
heb-
met

ortel
voor
ver-
komt
wor-

n de
[na-
oord

n de-
zer

zer wereld, en de verleiding des rijkdoms, en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen inkomende, verstikken het woord, en 't wordt onvruchtbaar.

20. En deze zijn, die in de goede aarde bezaaid zijn; welke het woord hooren en aannemen, en dragen vruchten, het eene dertig, en het andere zestig, en het andere honderd [voud].

21. En hij zeide tot hen: komt ook de kaars, opdat zij onder de korenmaat of onder het bed gezet worde? [Is 't] niet opdat zij op den kandelaar gezet worde?

22. Want er is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden; en er is niets geschied [om] verborgen [te zijn], maar opdat het in 't openbaar zoude komen.

23. Zoo iemand oore heeft om te hooren, die hoore.

24. En hij zeide tot hen: ziet wat gij hoort. Met wat maat gij meet zal u gemeten worden, en u die hoort zal [meer] toegelegd worden.

25. Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

26. En hij zeide: alzoo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierp,

27. En [voorts] sliep, en opstond nacht en dag; en het zaad uitsproot, en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe.

28. Want de aarde brengt van zelve vrucht voort; eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

29. En als de vrucht [zich] voordoet, terstond zendt hij de sikkels er in, omdat de oogst daar is.

30. En hij zeide: waarbij zullen wij het Koninkrijk Gods vergelijken? Of met wat gelijkenis zullen wij hetzelfde gelijken?

31. [Namelijk] bij een mostaardzaad, hetwelk, wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van al de zaden die op de aarde [zijn].

32. En wanneer 't gezaaid is, gaat het op en wordt het meeste van al de moeskruidenten, en maakt groote takken, alzoo dat de vogelen des hemels onder zijne schaduw kunnen nestelen.

33. En door zulke gelijkenissen vele sprak hij tot hen het

woord, naar dat zij het hooren konden.

34. En zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet; maar hij verklaarde alles zijnen discipelen in 't bijzonder.

35. En op denzelfden dag, als 't nu avond geworden was, zeide hij tot hen: laat ons overvaren aan de andere zijde.

36. En zij de schare gelaten hebbende namen hem mede, gelijk hij in het schip was; en er waren nog andere scheepjes met hem.

37. En er werd een groote storm van wind; en de baren sloegen over in 't schip, al zoo dat het nu vol werd.

38. En hij was in 't achterschip, slapende op een oorkussen; en zij wekten hem op, en zeiden tot hem: Meester, bekommert het u niet dat wij vergaan?

39. En hij opgewekt zijnde bestrafte den wind, en zeide tot de zee: zwijg, wees stil. En de wind ging liggen, en er werd groote stilte.

40. En hij zeide tot hen: wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe, hebt gij geen geloof?

41. En zij vreesden met groote vrees, en zeiden tot elkander: wie is toch deze, dat ook de wind en de zee hem gehoorzaam zijn?

HOOFDSTUK 5.

1. En zij kwamen over op de andere zijde der zee, in 't land der Gadarenen.

2. En zoo hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette hem uit de graven een mensch met eenen onreinen geest;

3. Welke [zijne] woning in de graven had, en niemand konde hem binden, ook zelfs niet met ketenen.

4. Want hij was menigmaal met boeijen en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken en de boeijen verbrijzeld, en niemand was magtig om hem te temmen;

5. En hij was altijd nacht en dag op de bergen en in de graven, roepende en slaande zich zelve met steenen.

6. Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij [toe], en aanbad hem.

7. En met eene groote stem roepende, zeide hij: wat heb ik met u [te doen] Jezus, gij Zoon Gods des Allerhoogsten? Ik bezweer u bij God, dat

dat gij mij niet pijnigt.

8. (Want hij zeide tot hem: gij onreine geest, ga uit van den mensch.)

9. En hij vraagde hem: welke is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: mijn naam is Legio, want wij zijn velen.

10. En hij bad hem zeer, dat hij hen buiten dat land niet wegzond.

11. En aldaar aan de bergen was eene groote kudde zwijnen weidende;

12. En al de duivelen baden hem, zeggende: zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelve mogen varen.

13. En Jezus liet het hun terstond toe; en de onreine geesten uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in de zee, (er waren er nu omtrent twee duizend) en versmoorden in de zee.

14. En die de zwijnen weidenden zijn gevlugt, en boodschappen [zulks] in de stad en op het land; en zij gingen uit om te zien wat het was, dat er geschied was.

15. En zij kwamen tot Jezus en zagen den bezetenen zittende, en gekleed, en wel bij zijn verstand, [namelyk] die het legioen gehad had; en zij werden bevreesd.

16. En die het gezien hadden vertelden hun wat den bezetenen geschied was, en [ook] van de zwijnen.

17. En zij begonnen hem te bidden, dat hij van hunne landpalen wegging.

18. En als hij in 't schip ging, bad hem degene die bezeten was geweest, dat hij met hem mogt zijn;

19. Doch Jezus liet hem [dat] niet toe, maar zeide tot hem: ga henen naar uw huis tot de uwen, en boodschap hun wat groote dingen u de Heer gedaan heeft, en [hoe] hij zich uwer ontfermd heeft.

20. En hij ging henen, en begon te verkondigen in het [land] van Dekapolis wat groote dingen hem Jezus gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

21. En als Jezus wederom in 't schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde eene groote schare bij hem; en hij was bij de zee.

22. En zie, er kwam een van de Oversten der Synagoge, met name Jairus, en hem ziende viel hij aan zijne voeten,

23. En bad hem zeer, zeggende:

de: mijn dochttertje is in haar uiterste; [ik bid u], dat gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven.

24. En hij ging met hem, en eene groote schare volgde hem, en zij verdrongen hem.

25. En eene zekere vrouw, die twaalf jaren den vloed des bloeds gehad had,

26. En veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het bare [daaraan] te koste gelegd, en geen baat gevonden had, maar met welke het veel-er erger geworden was;

27. [Deze] van Jezus hoorende, kwam onder de schare van achteren, en raakte zijn kleed aan.

28. Want zij zeide: indien ik maar zijne kleederen mag aanraken, ik zal gezond worden.

29. En terstond is de fontein haars bloeds opgedroogd; en zij gevoelde aan haar lichaam, dat zij van die kwaal genezen was.

30. En terstond Jezus bekende in zich zelve de kracht, die van hem uitgegaan was, keerde zich om in de schare, en zeide: wie heeft mijne kleederen aangeraakt?

31. En zijne discipelen zeiden tot hem: gij ziet dat de schare u verdringt, en zegt gij: wie heeft mij aangeraakt?

32. En hij zag rondom, om haar te zien, die dat gedaan had.

33. En de vrouw vreezende en bevende, wetende wat aan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem al de waarheid.

34. En hij zeide tot haar: dochter, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede, en zijt genezen van deze uwe kwaal.

35. Terwijl hij nog sprak kwamen [eenigen] van des Oversten der Synagoge [huis], zeggende: uwe dochter is gestorven; wat zijt gij den Meester nog moeilijk?

36. En Jezus terstond gehoord hebbende 't woord dat er gesproken werd, zeide tot den Oversten der Synagoge: vrees niet, geloof alleenlijk.

37. En hij liet niemand toe hem te volgen, dan Petrus, en Jacobus, en Johannes den broeder van Jacobus;

38. En kwam in 't huis van den Oversten der Synagoge, en zag de beroerte, [en degenen] die zeer weenden en huilden.

39. En

Hoofd

39. En de hij beroert. Het k maar 40. E maar had ui den v kinds hem [waar 41. E kinds. Talith zijnde tje, (i 42. E dochte want [oud] met g 43. E dat ni ten, zoude

1. E en kw en zij hem. 2. En den v Synag die [h zich, [komen En w hem g ke kr den ge 3. Is man, de br Jozes, mon? hier b aan he 4. En een P dan in der [zi huis. 5. En kracht weinig en gen 6. En over h de vle leerend 7. En twaalv te zen en gaf reine g 8. En zij nie den we staf; g geen g

n haar
dat gij
p haar
n wor-

m, en
e hem,

vrouw,
ed des

ad van
en al
koste
onden
t veel-

; hoo-
schare
te zijn

dien ik
ag aan-
orden.
ontein
roogd;
ar lig-
kwaal

beken-
racht,
a was,
chare,
e klee-

zeiden
scha-
gt gij:
kt?
n, om
gedaan

ezende
at aan
kwam
r, en
eid.
haar:
eest u
vrede,
ze uwe

sprak
n des
[huis],
is ge-
j den

d ge-
woord
zeide
synago-
enlijk.
nd toe
etrus,
es den

huis
Syna-
e, [en
den en

39. En

39. En ingegaan zijnde, zeide hij tot hen: wat maakt gij beroerte, en [wat] weent gij? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40. En zij belachten hem; maar hij, als hij hen allen had uitgedreven, nam bij zich den vader en de moeder des kinds, en degenen die met hem [waren], en ging binnen waar het kind lag.

41. En hij vatte de hand des kinds, en zeide tot haar: Talitha kûmi! hetwelk is zijnde overgezet: gij dochtertje, (ik zeg u:) sta op.

42. En terstond stond het dochttertje op, en wandelde; want het was twaalf jaren [oud]; en zij ontzetten zich met groote ontzetting.

43. En hij gebod hun zeer, dat niemand zou datzelve weten, en zeide dat men haar zoude te eten geven.

HOOFDSTUK 6.

1. En hij ging van daar weg, en kwam in zijn vaderland, en zijne discipelen volgden hem.

2. En als het Sabbat geworden was, begon hij in de Synagoge te leeren; en velen die [hem] hoorden ontzetten zich, zeggende: van waar [komen] dezen deze dingen? En wat wijsheid is dit die hem gegeven is, dat ook zulke krachten door zijne handen geschieden?

3. Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jacobus en Jozes, en van Judas en Simon? En zijn zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan hem geërgerd.

4. En Jezus zeide tot hen: een Profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland, en onder [zijne] magen, en in zijn huis.

5. En hij konde aldaar geene kracht doen; dan hij leide weinige zieken de handen op, en genas hen.

6. En hij verwonderde zich over hun ongeloof, en omging de vlekken [daar] rondom, leerende.

7. En hij riep tot zich de twaalfen, en begon hen uit te zenden twee aan twee, en gaf hun magt over de onreine geesten.

8. En hij gebod hun, dat zij niets zouden nemen tot den weg, dan alleenlijk eenen staf; geene male, geen brood, geen geld in den gordel;

9. Maar dat zij schoentolen zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn.

10. En hij zeide tot hen: zoo waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar totdat gij van daar uitgaat.

11. En zoo wie u niet zullen ontvangen, noch u hooren, vertrekkende van daar, schudt het stof af, dat onder aan uwe voeten is, hun tot eene getuigenis. Voorwaar zeg ik u: het zal Sodom of Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

12. En uitgegaan zijnde predikten zij, dat zij zich zouden bekeeren.

13. En zij wierpen vele duivelen uit, en zalfden vele kranken met olie, en maakten hen gezond.

14. En de Koning Herodes hoorde het (want zijn naam was openbaar geworden) en zeide: Johannes, die daar doopte, is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem.

15. Anderen zeiden: hij is Elias; en anderen zeiden: hij is een Profeet, of als een der Profeten.

16. Maar als het Herodes hoorde, zeide hij: deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de dooden opgewekt.

17. Want dezelve Herodes [eenigen] uitgezonden hebbende, had Johannes gevangen genomen, en hem in de gevangenis gebonden, uit oorzaak van Herodias de huisvrouw van zijnen broeder Philippus, omdat hij haar getrouwd had.

18. Want Johannes zeide tot Herodes: het is u niet geoorloofd de huisvrouw uws broeders te hebben.

19. En Herodias leide op hem toe, en wilde hem doden, en konde niet;

20. Want Herodes vreesde Johannes, wetende dat hij een regtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.

21. En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes op den dag zijner geboorte eenen maaltijd aanrigte voor zijne Grooten, en de Oversten over duizend, en de voornaamsten van Galilea;

22. En als de dochter van dezelve Herodias inkwam,

en dansté, en Herodes, en degenen die mede aanzaten behaagde, zoo zeide de Koning tot het dochttertje: eisch van mij wat gij ook wilt, en ik zal 't u geven.

23. En hij zwoer haar: zoo wat gij van mij zult eischen zal ik u geven, [ook] tot de helft mijns koninkrijks.

24. En zij uitgegaan zijnde zeide tot hare moeder: wat zal ik eischen? En die zeide: het hoofd van Johannes den Dooper.

25. En zij terstond met haast ingaande tot den Koning, heeft het geëischt, zeggende: ik wil dat gij mij nu terstond in eenen schotel geeft het hoofd van Johannes den Dooper.

26. En de Koning zeer bedroefd geworden zijnde, [nogtans] om de eeden, en degenen die mede aanzaten, wilde hij haar [hetzelve] niet afslaan.

27. En de Koning zond terstond eenen scherprechter, en gebodt zijn hoofd daar te brengen. Deze nu ging heen, en onthoofdde hem in de gevangenis.

28. En bragt zijn hoofd in eenen schotel, en gaf hetzelve het dochttertje, en het dochttertje gaf hetzelve hare moeder.

29. En als zijne discipelen [dit] hoorden, gingen zij en namen zijn dood ligchaam weg, en leiden dat in een graf.

30. En de Apostelen kwamen [weder] te zamen tot Jezus, en boodschapten hem alles, beide wat zij gedaan hadden, en wat zij geleerd hadden.

31. En hij zeide tot hen: komt gijlieden in eene woeste plaats hier alleen, en rust een weinig; want er waren velen die kwamen en die gingen; en zij hadden zelfs geen gelegenheid om te eten.

32. En zij vertrokken in een schip, naar eene woeste plaats alleen.

33. En de scharen zagen hen heenvaren, en velen werden hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden derwaarts, en kwamen hen voor, en gingen te zamen tot hem.

34. En Jezus uitgaande zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen; want zij waren als schapen

die geen herder hebben; en hij begon hen vele dingen te leeren.

35. En als 't nu laat op den dag geworden was, kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden: deze plaats is woest, en het is nu laat op den dag.

36. Laat hen van u, opdat zij heengaan in de omliggende dorpen en vlekken, en brooden voor zich zelven mogen koopen; want zij hebben niet wat zij eten zullen.

37. Maar hij antwoordende zeide tot hen: geeft gij hun te eten. En zij zeiden tot hem: zullen wij heengaan, en koopen voor twee honderd penningen brood, en hun te eten geven?

38. En hij zeide tot hen: hoe veel brooden hebt gij? Gaat hen en beziet [het]. En toen zij het vernomen hadden, zeiden zij: vijf, en twee visschen.

39. En hij gebodt hun dat zij hen allen zouden doen nederzitten bij waardschappen, op het groene gras.

40. En zij zaten neder in gedeelten bij honderd te zamen, en bij vijftig te zamen.

41. En als hij de vijf brooden en de twee visschen genomen had, zag hij op naar den hemel, zeggende, en brak de brooden, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze hun zouden voorleggen; en de twee visschen deelde hij voor allen.

42. En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden.

43. En zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de visschen.

44. En die daar de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.

45. En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en voor heen te varen aan de andere zijde, tegen[over] Bethsaida, terwijl hij de schare van zich zou laten.

46. En als hij dezelve hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.

47. En als het nu avond was geworden, zoo was 't schip in 't midden van de zee, en hij was alleen op het land.

48. En hij zag dat zij zich zeer pijnigden om ['t schip] voort te krijgen, (want de wind was hun tegen). En omtrent de vierde wake des nachts kwam hij tot hen,

wan-

wandele wilde h

49. En delen o dat het schreeu

50. Wa len, en terstond

en zein moed, niet.

51. En het sch en zij

mate ze waren v

52. Wa let op den; w hard.

53. En waren, land G

den ald

54. En gegaan den zij

55. [E gende l gonnen

genen, ren, on se waa

was.

56. En in vlek dorpen

kranken baden k

zoom mogten hem aa

zond.

1. En de Fari Schrift ruzalem

2. En van zij reine.

schene berispt

3. Wa de Jode zij [ee

wijls w inzettin

4. En de] etc zij [ee

En vele die zij houden

wassch en kan en bed

5. Da Farizee den: v

wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.

49. En zij ziende hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer.

50. Want zij zagen hem alleen, en werden ontroerd; en terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: zijt weigemoed, ik ben 't; vreest u niet.

51. Er hij klom tot hen in het schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich bovenmate zeer in zich zelve, en waren verwonderd;

52. Want zij hadden niet geliet op *[het mirakel]* der brooden; want hun hart was verhard.

53. En als zij overgevaren waren, kwamen zij in 't land Genesarec, en haven-den aldaar.

54. En als zij uit 't schip gegaan waren, terstond werden zij hem kennende;

55. *[En]* het geheele omliggende land doorlopende, begonnen zij op beddekens, degenen die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse waar zij hoorden dat hij was.

56. En zoo waar hij kwam in vlekken, of steden, of dorpen, daar leiden zij de krankten op de markten, en baden hem, dat zij maar den zoom zijns kleeds aanraken mogten. En zoo velen als er hem aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

1. En tot hem vergaderden de Farizeën, en sommigen der Schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren;

2. En ziende dat sommigen van zijne discipelen met onreine, dat is, met ongewasschene handen brood aten, berispten zij *[hen]*.

3. Want de Farizeën en al de Joden eten niet, tenzij dat zij *[eerst]* de handen dikwijls wasschen, houdende de inzetting der Ouden.

4. En van de markt *[komen-de]* eten zij niet, tenzij dat zij *[eerst]* gewasschen zijn. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, *[als namelijk]* de wasschingen der drinkbekers, en kannen, en koperen vaten, en bedden.

5. Daarna vraagden hem de Farizeën en de Schriftgeleerden: waarom wandelen uwe

discipelen niet naar de inzetting der Ouden, maar eten brood met ongewasschen handen?

6. Maar hij antwoordde en zeide tot hen: wel heeft Jesusas van u geveinsd geprofeteerd, gelijk geschreven is: dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van mij.

7. Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, *[die]* geboden *[zijn]* der menschen.

8. Want nalatende 't gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *[als namelijk]* wassching der kannen, en drinkbekers, en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9. En hij zeide tot hen: gij doet *[zekeer]* Gods gebod wel te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10. Want Mozes heeft gezegd: eer uwen vader en uwe moeder. En: wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

11. Maar gijlieden zegt: zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *[het is]* Corban, *(dat is [te zeggen] eene gave,)* zoo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen *[die voldoet]*;

12. En gij laat hem niet meer toe, iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen,

13. Makende *[alzo]* Gods woord krachteloos door uwe inzetting, die gij ingezet hebt; en dergelijke dingen doet gij vele.

14. En tot zich de gansche schare geroepen hebbende, zeide hij tot hen: hoort mij allen en verstaat.

15. Er is niets van buiten den mensch in hem ingaande, hetwelk hem kan ontreinigen. Maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het welke den mensch ontreinigen.

16. Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

17. En toen hij van de schare in huis gekomen was, vraagden hem zijne discipelen van de gelijkenis.

18. En hij zeide tot hen: zijt ook gij alzo onwetend? Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19. Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende al de spijzen.

20. En hij zeide: hetgeen uit-
gaat

gaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch.

21. Want van binnen uit het hart der menschen komen voort, kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen,

22. Dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, booze oogen, lastering, hoovaardij, onverstand.

23. Al deze booze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mensch.

24. En van daar opstaande ging hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde hij niet dat het iemand wist, en hij konde [nogtans] niet verborgen zijn.

25. Want eene vrouw, welker dochtertje eenen onreinen geest had, van hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan zijne voeten.

26. Deze nu was eene Grieksche vrouw, van geboorte uit Syro-Phenicië, en zij bad hem, dat hij den duivel uitwierp uit hare dochter.

27. Maar Jezus zeide tot haar: laat eerst de kinderen verzadigd worden; want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme, en den hondekens [voor]werpe.

28. Maar zij antwoordde en zeide tot hem: ja Heer, doch ook de hondekens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29. En hij zeide tot haar: om dezes woords wil, ga henen; de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30. En als zij in haar huis kwam, vond zij dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

31. En hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galilea, door het midden der landpalen van Dekapolis.

32. En zij bragten tot hem eenen dooven, die zwaarlijk sprak, en baden hem dat hij de hand op hem leide.

33. En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak hij zijne vingers in zijne ooren, en gespogen hebbende raakte hij zijne tong aan.

34. En opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte hij, en zeide tot hem: Effatha! dat is: word geopend.

35. En terstond werden zijne ooren geopend, en de band zijner tong werd los, en hij sprak regt.

36. En hij gebod hunlieden dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat hij hun ook gebod, zoo verkondigden zij het des te meer.

37. En zij ontzetten zich bovenmate zeer, zeggende: hij heeft alles wel gedaan, en hij maakt dat de dooven hooren, en de stommen spreken.

HOOFDSTUK 8.

1. In die zelfde dagen, als er eene geheel groote schare was, en zij niet hadden wat zij eten zouden, riep Jezus zijne discipelen tot zich, en zeide tot hen:

2. Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare; want zij nu drie dagen bij mij gebleven zijn, en hebben niet wat zij eten zouden.

3. En indien ik hen nuchteren naar hun huis laat gaan, zoo zullen zij op den weg bezwijken; want sommigen van hen komen van verre.

4. En zijne discipelen antwoordden hem: van waar zal iemand dezen met brooden hier in de woestijn kunnen verzadigen?

5. En hij vraagde hun: hoe veel brooden hebt gij? En zij zeiden: zeven.

6. En hij gebod de schare neder te zitten op de aarde, en hij nam de zeven brooden, en gedankt hebbende brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen, en zij leiden ze de schare voor.

7. En zij hadden weinige vischjes; en als hij ze gezegend had, zeide hij, dat zij ook die zouden voorleggen.

8. En zij hebben gegeten, en zijn verzadigd geworden, en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9. Die nu gegeten hadden waren omtrent vier duizend; en hij liet hen gaan.

10. En terstond in 't schip gegaan zijnde met zijne discipelen, is hij gekomen in de deelen van Dalmanutha.

11. En de Farizeën gingen uit, en begonnen met hem te twisten, begeerende van hem een teeken van den hemel, hem verzoekende.

12. En hij zwaarlijk zuchtende in zijnen geest, zeide: wat begeert dit geslacht een teeken? Voorwaar ik zeg u: zoo dit geslacht een teeken gegeven zal worden.

13. En hij verliet hen; en wederom in het schip gegaan zijnde

voer
ere zij
14. En
den ver
nemen,
één bro
15. En
gende:
den zuu
en van
Herodes
16. En
elkande
omdat v
ben.
17. En
nende,
overlegt
brooden
niet, n
Hebt gij
18. Oog
niet,
hoort gi
19. En
Ik de vi
de vijf
vele vol
gij opna
twaalf.
20. En
onder de
hoe vel
brokken
zeiden:
21. En
verstaat
22. En
en zij b
blinden
hij hem
23. En
den geno
hij hem
en spoo
leide de
vraagde
24. En
Ik zie de
sie hen a
25. Daa
den wed
en deed
werd her
len ver e
26. En
huis, zeg
vlek, ne
in 't vle
27. En
discipelen
van Cesa
den weg
discipelen
wie zegg
ik ben?
28. En z
hannes d
ren, Eli
van de P
29. En
maar gi

lieden
zeggen
ij hun
digden
ch bo-
le: hij
en hij
hooren,
.
8.
n, als
schare
en wat
us zij-
en zei-
et ont-
e schag-
en bij
hebben
a.
uchte-
gaan,
eg be-
en van
a ant-
aar zal
en hier
verza-
: hoe
En zij
schare
aarde
oeden,
brak
disci-
ouden
den ze
visch-
d had,
e zou-
en, en
n, en
ot der
den.
adden
izend;
schip
disci-
in de
en uit,
etwist-
m een
hem
zuch-
zeide:
ht een
zeg u:
en ge-
en we-
n zijn-
de

voer hij weg naar de an-
ere zijde.
14. En zijne discipelen had-
den vergeten brood mede te
nemen, en hadden niet dan
één brood met zich in het schip.
15. En hij gebood hun, zeg-
gende: ziet toe, wacht u van
den zuurdeesem der Farizeën,
en van den zuurdeesem van
Herodes.
16. En zij overleiden onder
elkander, zeggende: [*'t is*]
omdat wij geene brooden heb-
ben.
17. En Jezus [*dat*] beken-
nende, zeide tot hen: wat
overlegt gij dat gij geene
brooden hebt? Bemerkt gij nog
niet, noch verstaat gij niet?
Hebt gij nog uw verhard hart?
18. Oogen hebbende ziet gij
niet, en ooren hebbende
hoort gij niet?
19. En gedenkt gij niet, toen
ik de vijf brooden brak onder
de vijf duizend mannen, hoe
vele volle korven met brokken
gij opnaamt? Zij zeiden hem:
twaalf.
20. En toen ik de zeven [*brak*]
onder de vier duizend mannen,
hoe vele volle manden met
brokken gij opnaamt? En zij
zeiden: zeven.
21. En hij zeide tot hen: hoe,
verstaat gij niet?
22. En hij kwam te Bethsaïda;
en zij bragten tot hem eenen
blinden, en baden hem, dat
hij hem aanraakte.
23. En de hand des blind-
den genomen hebbende, leidde
hij hem uit buiten het vlek,
en spooog in zijne oogen, en
leide de handen op hem, en
vraagde hem of hij iets zag.
24. En hij opziende, zeide:
ik zie de menschen, want ik
zie hen als boomen, wandelen.
25. Daarna leide hij de han-
den wederom op zijne oogen,
en deed hem opzien. En hij
werd hersteld, en zag hen al-
len ver en klaar.
26. En hij zond hem naar zijn
huis, zeggende: ga niet in het
vlek, noch zeg het niemand
in 't vlek.
27. En Jezus ging uit en zijne
discipelen naar de vlekken
van Cesarea Philippi. En op
den weg vraagde hij zijnen
discipelen, zeggende tot hen:
wie zeggen de menschen dat
ik ben?
28. En zij antwoordden: Jo-
hannes de Dooper; en ande-
ren, Elias; en anderen, een
van de Profeten.
29. En hij zeide tot hen:
maar gijlieden, wie zegt gij

dat ik ben? En Petrus ant-
woordende zeide tot hem:
gij zijt de Christus.
30. En hij gebood hun scher-
pelijk, dat zij het niemand
zouden zeggen van hem.
31. En hij begon hen te lee-
ren, dat de Zoon des men-
schen veel moest lijden, en
verworpen worden van de
Ouderlingen, en Overprieste-
ren, en Schriftgeleerden, en ge-
dood worden, en na drie dagen
wederom opstaan.
32. En dit woord sprak hij
vrij uit; en Petrus hem tot
zich genomen hebbende, begon
hem te bestraffen;
33. Maar hij zich omkeeren-
de, en zijne discipelen aanzien-
de, bestrafte Petrus, zeggen-
de: ga heen achter mij sa-
tanás; want gij verzint niet
de dingen die Gods zijn, maar
die der menschen zijn.
34. En tot zich geroepen heb-
bende de schare met zijne dis-
cipelen, zeide hij tot hen:
zoo wie achter mij wil komen,
die verloochene zich zelven,
en neme zijn kruis op, en vol-
ge mij.
35. Want zoo wie zijn leven
zal willen behouden, die zal
't zelve verliezen; maar zoo
wie zijn leven zal verliezen
om mijnentwil, en [*om*] des
Euangeliums [*wil*], die zal
't zelve behouden.
36. Want wat zoude het den
mensch baten, zoo hij de ge-
heele wereld won, en zijner
ziel schade leed?
37. Of wat zal een mensch
geven tot lossing van zijne
ziel?
38. Want zoo wie zich mijns
en mijner woorden zal ge-
schaamd hebben in dit overs-
pelig en zondig geslacht,
diens zal zich de Zoon des
menschen ook schamen, wan-
neer hij zal komen in de heer-
lijkheid zijns Vaders, met de
heilige Engelen.

HOOFDSTUK 9.

1. En hij zeide tot hen:
voorwaar ik zeg u, dat er som-
migen zijn van degenen die
hier staan, die den dood niet
zullen smaken, totdat zij zul-
len hebben gezien, dat het
Koningrijk Gods met kracht
gekomen zij.
2. En na zes dagen nam Je-
zus met zich Petrus, en Ja-
cobus, en Johannes, en bragt
hen op eenen hoogen berg be-
zijden alleen; en hij werd voor
hen van gedaante veranderd.
3. En zijne kleederen werden
blin-

blinkend, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde [zoo] wit maken kan.

4. En van hen werd gezien Elias met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5. En Petrus antwoordende zeide tot Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; en laat ons drie tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en voor Elias éénen.

6. Want hij wist niet wat hij zeide; want zij waren zeer bevreesd.

7. En er kwam eene wolk, die hen overschaduwde, en eene stem kwam uit de wolk, zeggende: deze is mijn geliefde Zoon; hoort hem.

8. En haastiglijk rondom ziende, zagen zij niemand meer dan Jezus alleen bij hen.

9. En als zij van den berg afkwamen, gebod hij hun, dat zij niemand verhalen zouden 't geen zij gezien hadden, dan wanneer de Zoon des menschen uit de dooden zoude opgestaan zijn.

10. En zij behielden dit woord bij zich zelve, vragende onder elkander, wat het was, uit de dooden opstaan.

11. En zij vraagden hem zeggende: waarom zeggen de Schriftgeleerden, dat Elias eerst komen moet?

12. En hij antwoordende zeide tot hen: Elias zal wel eerst komen, en alles weder oprigten; en [*t zal geschieden*] gelijk geschreven is van den Zoon des menschen, dat hij veel lijden zal en veracht worden.

13. Maar ik zeg u, dat ook Elias gekomen is, en zij hebben hem gedaan al wat zij gewild hebben, gelijk van hem geschreven is.

14. En als hij bij de discipelen gekomen was, zag hij eene groote schare rondom hen, en [*eenige*] Schriftgeleerden met hen twistende.

15. En terstond de geheele schare hem ziende werd verbaasd, en toeloopende groetten zij hem.

16. En hij vraagde de Schriftgeleerden: wat twist gij met dezen?

17. En een uit de schare antwoordende zeide: Meester, ik heb mijnen zoon tot u gebracht, die eenen stommen geest heeft.

18. En waar hij hem ook aangrijpt, zoo scheurt hij hem, en schuimt, en knerst met

zijne tanden, en verdort; en ik heb uwe discipelen gezegd, dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekonnen.

19. En hij antwoordde hem, en zeide: o ongeloovig geslacht, hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn? Hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem tot mij.

20. En zij bragten denzelven tot hem; en als hij hem zag, scheurde hem terstond de geest; en hij vallende op de aarde, wentelde zich als schuimende.

21. En hij vraagde zijnen vader: hoe langen tijd is 't, dat hem dit overkomen is? En hij zeide hem: van [*zijne*] kindsheid af.

22. En menigmaal heeft hij hem ook in 't vuur en in 't water geworpen, om hem te verderen; maar zoo gij iets kunt, zijt met innerlijke ontferming over ons bewogen, en help ons.

23. En Jezus zeide tot hem: zoo gij kunt gelooven; alle dingen zijn mogelijk dengenen die geloof.

24. En terstond de vader des kinds roepende met tranen zeide: ik geloof Heer, kom mijne ongeloovigheid te hulp.

25. En Jezus ziende dat de schare gezamenlijk toeliep, bestrafte den onreinen geest, zeggende tot hem: gij stomme en doove geest, ik beveel u, ga uit van hem, en kom niet meer in hem.

26. En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; en [*het kind*] werd als dood, al zoo dat velen zeiden, dat het gestorven was.

27. En Jezus hem bij de hand grijpende, rigtte hem op; en hij stond op.

28. En als hij in huis gegaan was, vraagden hem zijne discipelen alleen: waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

29. En hij zeide tot hen: dit geslacht kan nergens door uitgaan, dan door bidden en vasten.

30. En van daar weggaande reisden zij door Galilea; en hij wilde niet dat het iemand wist.

31. Want hij leerde zijne discipelen, en zeide tot hen: de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem dooden; en gedood zijnde zal hij ten derden dage weder opstaan.

ort; en
ezegd,
erpen,
onnen.
e hem,
ag ge-
k nog
ang zal
Brengt

nzelfen
m zag,
nd de
op de
schui-

nen va-
is 't,
nen is?
[zijne]

eft hij
n in 't
hem te
gij iets
ke ont-
gen, en

t hem:
a; alle
ngen en

er des
t tra-
Heer,
heid te

dat de
oeliep,
geest,
stomme
veel u,
om niet

en hem
uit; en
pod, al-
dat het

de hand
op; en

gegaan
jne dis-
m heb-
nen uit

nen: di
loor uit
en vas

gaande
; en hi
nd wist
jne dis-
nen: de
al over
handen
ij zullen
od zijn
en dage

2. Maar

32. Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden hem te vragen.

33. En hij kwam te Kaper-naüm; en in 't huis gekomen zijnde vraagde hij hun: waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg?

34. Doch zij zwegen; want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste [zoude zijn].

35. En nedergezeten zijnde, riep hij de twaalven, en zeide tot hen: indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar.

36. En nemende een kindeken stelde hij dat midden onder hen, en omving het met zijne armen, en zeide tot hen:

37. Zoo wie een van zoodanige kinderkens zal ontvangen in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij zal ontvangen, die ontvangt mij niet, maar dien [die mij gezonden heeft].

38. En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester, wij hebben eenen gezien, die de duivelen uitwierp in uwen naam, welke ons niet volgt; en wij hebben 't hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

39. Doch Jezus zeide: verbiedt hem niet, want er is niemand die eene kracht doen zal in mijnen naam, en haastiglijk van mij zal kunnen kwalijk spreken.

40. Want wie tegen ons niet is, die is vóór ons.

41. Want zoo wie ulieden eenen beker waters zal geven te drinken in mijnen naam, omdat gij Christus [discipelen] zijt, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

42. En zoo wie eenen van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem beter dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en dat hij in de zee geworpen ware.

43. En indien uwe hand u ergert, houw haar af; 't is u beter verminkt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende henen te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk vuur.

44. Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

45. En indien uw voet u ergert, houw hem af; het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende, geworpen te

worden in de hel, in het onuitblusschelijk vuur.

46. Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

47. En indien uw oog u ergert, werp het uit; 't is u beter maar één oog hebbende in het Koninkrijk Gods in te gaan, dan twee oogen hebbende in 't helsche vuur geworpen te worden.

48. Waar hun worm niet sterft, en 't vuur niet uitgebluscht wordt.

49. Want een ieder zal met vuur gezouten worden, en iedere offerande zal met zout gezouten worden.

50. Het zout is goed; maar indien het zout onzout wordt, waarmede zult gij dat smakelijk maken? Hebt zout in u zelve, en houdt vrede onder elkander.

HOOFDSTUK 10.

1. En van daar opgestaan zijnde ging hij naar de landpalen van Judea, door de overzijde van den Jordaan; en de scharen kwamen wederom te zamen bij hem, en, gelijk hij gewoon was, leerde hij hen wederom.

2. En de Farizeën tot hem komende vraagden hem, of het eenen man geoorloofd is [zijne] vrouw te verlaten; hem verzoekende.

3. Maar hij antwoordende zeide tot hen: wat heeft u Mozes geboden?

4. En zij zeiden: Mozes heeft toegelaten eenen scheidbrief te schrijven, en [haar] te verlaten.

5. En Jezus antwoordende zeide tot hen: van wege de hardigheid uwer harten heeft hij ulieden dat gebod geschreven;

6. Maar van het begin der schepping heeft God hen man en vrouw gemaakt.

7. Daarom zal een mensch zijnen vaderen moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen.

8. En die twee zullen tot één vleesch zijn, alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch.

9. Hetgeen dan God te zamen gevoegd heeft, scheidde de mensch niet.

10. En in het huis vraagden hem zijne discipelen wederom van 'tzelve.

11. En hij zeide tot hen: zoo wie zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel tegen haar.

12. En indien eene vrouw haren man zal verlaten, en met een ander trouwen, die doet overspel.

13. En zij bragten kinderken tot hem, opdat hij hen aanraken zoude; en de discipelen bestraffen degenen, die hen tot hem bragten.

14. Maar Jezus [*dat*] ziende nam het zeer kwalijk, en zeide tot hen: laat de kinderken tot mij komen, en verhindert hen niet; want derzullen is het Koningrijk Gods.

15. Voorwaar zeg ik u, zoo wie het Koningrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeken, die zal in 't zelve geenszins ingaan.

16. En hij omving hen met zijne armen, [*en*] de handen op hen gelegd hebbende, zeggende hij dezelve.

17. En als hij uitging op den weg, liep een tot hem, en voor hem op de knieën vallende vraagde hem: goede Meester, wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beërve?

18. En Jezus zeide tot hem: wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, [*namelijk*] God.

19. Gij weet de geboden: gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven; gij zult niemand te kort doen; eer uwen vader en moeder.

20. Doch hij antwoordende zeide tot hem: Meester, al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid af.

21. En Jezus hem aanzien- de beminde hem, en zeide tot hem: één ding ontbreekt u; ga henen, verkoop alles wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel. En kom herwaarts, neem het kruis op, en volg mij.

22. Maar hij treurig geworden zijnde over dat woord, ging bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23. En Jezus rondom ziende, zeide tot zijne discipelen: hoe bezwaarlijk zullen degenen die goed hebben in het Koningrijk Gods inkomen!

24. En de discipelen werden verbaasd over deze zijne woorden. Maar Jezus wederom antwoordende, zeide tot hen: kinderen, hoe zwaar is 't, dat degenen die op het goed hun vertrouwen zetten, in 't Koningrijk Gods ingaan.

25. Het is ligter dat een kermel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het Koningrijk Gods inga.

26. En zij werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: wie kan dan zalig worden?

27. Doch Jezus hen aanzien- de, zeide: bij de menschen is het onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God.

28. En Petrus begon tot hem te zeggen: zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.

29. En Jezus antwoordende zeide: voorwaar zeg ik ulieden, er is niemand die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijnent- wilen des Euangeliums [*wil*],

30. Of hij ontvangt honderd- voud, nu in dezen tijd, huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinde- ren, en akkers, met de ver- volgingen, en in de toeko- mende eeuw het eeuwige leven.

31. Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en [*velen*], die de laatsten [*zijn*], de eersten.

32. En zij waren op den weg, gaande op naar Jeruzalem, en Jezus ging vóór hen; en zij waren verbaasd, en hem volgende waren zij bevreesd. En de twaalfen wederom tot zich nemende, begon hij hun te zeggen de dingen, die hem overkomen zouden,

33. [*Zeggende:*] zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren, en den Schrift- geleerden overgeleverd wor- den, en zij zullen hem ter dood veroordeelen, en hem den Heidenen overleveren:

34. En zij zullen hem bes- potten, en hem geeselen, en hem bespuwen, en hem doo- den; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

35. En tot hem kwamen Ja- cobus en Johannes, de zo- nen van Zebedeüs, zeggende: Meester, wij wilden [*wel*] dat gij ons deelt zoo wat wij begeeren zullen.

36. En hij zeide tot hen: wat wilt gij dat ik u doe?

37. En zij zeiden tot hem: geef ons dat wij mogen zit- ten, de een aan uwe regter [*hand*], en de ander aan uwe linker [*hand*] in uwe heerlijk- heid.

38. Maar

Hoof

38. gij w
Kunt
ken,
den
daar
39.
wij k
tot
ik d
ken
word
word
40.
regte
[hand
ven;
word
41.
[dit]
het v
zeer
42.
geroe
hen:
die g
te zij
pij vo
Groot
hen.
43. I
u nie
der v
den,
44. E
ste za
aller
45. V
mense
gedien
te die
ven [
velen.
46. E
en als
en ee
Jerich
van T
blinde
lende.
47. E
Jezus
begon
zeggen
vids.
48. E
opdat
hij rie
Zoon
ner.
49. E
zeide
zoude
den,
goeder
roept
50. E
gewor
en kw
51. E
zeide
dat ik

38. Maar Jezus zeide tot hen: gij weet niet wat gij begeert. Kunt gij den drinkbeker drin- ken, dien ik drink, en met den doop gedoopt worden, daar ik mede gedoopt word?

39. En zij zeiden tot hem: wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: den drinkbeker, dien ik drink, zult gij wel drin- ken, en met den doop gedoopt worden, daar ik mede gedoopt word;

40. Maar het zitten tot mijne regter en tot mijne linker [hand] staat bij mij niet te ge- ven; maar [*'t zal gegeven worden*] dien het bereid is.

41. En als de [*andere*] tien [*dit*] hoorden, begonnen zij het van Jacobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.

42. Maar Jezus hen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: gij weet dat degenen, die geacht worden Oversten te zijn der volkeren, heerschappij voeren over hen, en hunne Grooten gebruiken magt over hen.

43. Doch alzoo zal 't onder u niet zijn; maar zoo wie onder u groot zal willen wor- den, die zal uw dienaar zijn;

44. En zoo wie van u de eer- ste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.

45. Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijne ziel te ge- ven [*tot*] een rantsoen voor velen.

46. En zij kwamen te Jericho; en als hij, en zijne discipelen, en eene groote schare, van Jericho, uitging, zat de zoon van Timeüs, Bar-Timeüs de blinde, aan den weg, bede- lende.

47. En hoorende dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, gij Zoon Davids, ontferm u mijner.

48. En velen bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: gij Zoon Davids, ontferm u mij- ner.

49. En Jezus [*stil*]staande, zeide dat men hem roepen zoude; en zij riepen den blinden, zeggende tot hem: heb goeden moed, sta op, hij roept u.

50. En hij zijnen mantel af- geworpen hebbende, stond op, en kwam tot Jezus.

51. En Jezus antwoordende zeide tot hem: wat wilt gij dat ik u doen zal? En de blind-

de zeide tot hem: Rabboni, dat ik ziende mag worden.

52. En Jezus zeide tot hem: ga henen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg.

HOOFDSTUK 11.

1. En toen zij Jeruzalem ge- naakten tot Bethphage en Be- thanië aan den olijfborg, zond hij twee van zijne discipelen uit,

2. En zeide tot hen: gaat henen in 't vlek, dat tegen u over is; en terstond als gij in 't zelve komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op het- welk geen mensch gezeten heeft; ontbindt het en brengt het.

3. En indien iemand tot u zegt: waarom doet gij dat? zoo zegt, dat de Heer hetzel- ve noodig heeft; en hij 'zal het terstond herwaarts zenden.

4. En zij gingen henen, en vonden het veulen gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding; en zij ontbon- den hetzelve.

5. En sommigen van degenen die aldaar stonden, zeiden tot hen: wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?

6. Doch zij zeiden tot hen, gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten hen gaan.

7. En zij bragten het veulen tot Jezus, en wierpen hunne kleederen daar op; en hij zat op hetzelve.

8. En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en an- deren hieuen meijen van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9. En die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna! Gezegend [*is*] hij, die komt in den naam des Heeren!

10. Gezegend [*zij*] het Kon- ingrijk onzes vaders Da- vids, hetwelk komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste [*hemelen*]!

11. En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den Tempel; en als hij alles rondom gezien had, en het nu avondstond was, ging hij uit naar Betha- nië met de twaalfen.

12. En des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde hem.

13. En ziende van verre eenen vijgeboom, die bladeren had, ging hij [*om te zien*] of hij ook iets op denzelfen zoude vin- den; en daar bij gekomen zijn-

de, vond hij niets dan bladeren; want 't was de tijd der vijgen niet.

14. En Jezus antwoordende zeide tot denzelven: niemand *ete [eenige]* vrucht meer van u in der eeuwigheid. En zijne discipelen hoorden 't.

15. En zij kwamen te Jeruzalem. En Jezus in den Tempel *gegaan zijnde*, begon degenen, die in den Tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen die de duiven verkochten, keerde hij om,

16. En liet niet toe dat iemand enig vat door den Tempel droeg.

17. En hij leerde, zeggende tot hen: is er niet geschreven: mijn Huis zal een huis des gebeds genoemd worden allen volken? Maar gij hebt dat *[tot]* eenen kuil der moordenaren gemaakt.

18. En de Schriftgeleerden en Overpriesters hoorden *[dat]*, en zochten hoe zij hem doodden zouden; want zij vreesden hem, omdat de gansche schare ontzet was over zijne leer.

19. En als het nu laat geworden was, ging hij uit buiten de stad.

20. En des morgens vroeg *vrijgaande* zagen zij dat de vijgeboom verdord was van de wortelen af.

21. En Petrus *[zulks]* indachtig geworden zijnde, zeide tot hem: Rabbi, zie, de vijgeboom, dien gij vervloekt hebt, is verdord.

22. En Jezus antwoordende zeide tot hen: hebt geloof op God.

23. Want voorwaar zeg ik u, dat zoo wie tot dezen berg zal zeggen: word opgeheven en in de zee geworpen, en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal gelooven dat hetgeen hij zegt geschieden zal, het zal hem geworden zoo wat hij zegt.

24. Daarom zeg ik u: alle dingen, die gij biddende begeert, gelooft dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.

25. En wanneer gij staat om te bidden, vergeeft indien gij iets hebt tegen iemand, opdat ook uw Vader die in de hemelen is, ulieden uwe misdaden vergeve.

26. Maar indien gij niet vergeeft, zoo zal uw Vader, die in de hemelen is, ook uwe misdaden niet vergeven.

27. En zij kwamen wederom te Jeruzalem; en als hij in den Tempel wandelde, kwamen tot hem de Overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de Ouderlingen;

28. En zeiden tot hem: door wat magt doet gij deze dingen? En wie heeft u deze magt gegeven, dat gij deze dingen doen zoudt?

29. Maar Jezus antwoordende zeide tot hen: ik zal u ook één woord vragen; antwoordt mij ook, en zoo zal ik u zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.

30. De doop van Johannes, was die uit den hemel of uit de menschen? Antwoordt mij.

31. En zij overleiden onder zich, zeggende: indien wij zeggen: uit den hemel, zoo zal hij zeggen: waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

32. Maar indien wij zeggen: uit de menschen, zoo vreezen wij het volk; want zij hielden allen van Johannes, dat hij waarlijk een Profet was.

33. En antwoordende zeiden zij tot Jezus: wij weten het niet. En Jezus antwoordende zeide tot hen: zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK 12.

1. En hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: een mensch plantte eenen wijngaard, en zette eenen tuin daar om, en groef eenen wijpersbak, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien aan de landlieden, en reisde buitenlands.

2. En als de tijd was, zond hij eenen dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden ontvinge van de vrucht des wijngaards.

3. Maar zij namen en sloegen hem, en zonden *[hem]* ledig henen.

4. En hij zond wederom eenen anderen dienstknecht tot hen; en dien steenigden zij, en wonden hem het hoofd, en zonden *[hem]* henen schandelijk gehandeld zijnde.

5. En wederom zond hij eenen anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, *[waarvan]* zij sommigen sloegen, en sommigen doodden.

6. Als hij dan nog eenen zoon had, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: zij zullen immers mijnen zoon ontzien.

7. Maar onder e erfgenaa hem doe onze zij

8. En a hem, e buiten d

9. Wat wijnga men en ven, en anderen

10. Heb niet gele de bouw ben, dez hoofd de

11. Van schied, in onze

12. En vangen, schare; dat hij sprak, en ginge

13. En eenigen Herodian *[zijne]* r

14. De den tot weten

zijt, en want gij mensche leert der heid; is Keizer s niet? Zu geven?

15. En geveinsd wat verz mij een *[dien]* z

16. En En hij is dit be En zij Keizers.

17. En zeide tot Keizer en Gode verwond

18. En tot hem er geen vraagden

19. Mee geschrev broeder achterla nalaat, zelfs vro

nen broe 20. Er v ders; en vrouw, e laad na.

7. Maar die landlieden zeiden onder elkander: deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, en de erfenis zal onze zijn.

8. En zij namen en doodden hem, en wierpen [hem] uit buiten den wijngaard.

9. Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen en de landlieden verderven, en den wijngaard aan anderen geven.

10. Hebt gij ook deze Schrift niet gelezen? De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks.

11. Van den Heer is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.

12. En zij zochten hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden dat hij die gelijkenis op hen sprak, en zij verlieten hem en gingen weg.

13. En zij zonden tot hem eenigen der Farizeën en der Herodianen, opdat zij hem in [zijne] rede vangen zouden.

14. Deze nu kwamen en zeiden tot hem: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar gij leert den weg Gods in waarheid; is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet? Zullen wij geven, of-niet geven?

15. En hij wetende hunne geveinsdheid zeide tot hen: wat verzoeket gij mij? Brengt mij eenen penning, dat ik [dien] zie.

16. En zij bragten [eenen]. En hij zeide tot hen: wiens is dit beeld en het opschrift? En zij zeiden tot hem: des Keizers.

17. En Jezus antwoordende zeide tot hen: geeft dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is. En zij verwonderden zich over hem.

18. En de Sadduceën kwamen tot hem, welke zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden hem, zeggende:

19. Meester, Mozes heeft ons geschreven: indien iemands broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geene kinderen nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken.

20. Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en stervende liet geen zaad na.

21. De tweede nam haar ook, en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na; en de derde desgelijks.

22. En [al] de zeven namen dezelve, en lieten geen zaad na; de laatste van allen is ook de vrouw gestorven.

23. In de opstanding dan, wanneer zij zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij van deze zijn? Want die zeven hebben haar tot eene vrouw gehad.

24. En Jezus antwoordende zeide tot hen: dwaalt gij niet, daarom dat gij de Schriften niet weet, noch de kracht Gods?

25. Want als zij uit de dooden zullen opgestaan zijn, zoo trouwen zij niet, noch worden nietten huwelijk gegeven; maar zij zijn gelijk Engelen, die in de hemelen [zijn].

26. Doch aangaande de dooden, dat zij opgewekt zullen worden: hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in het doornenbosch tot hem gesproken heeft, zeggende: ik ben de God Abrahams, en de God Izaaks, en de God Jacobs?

27. God is niet een [God] der dooden, maar een God der levenden. Gij dwaalt dan zeer.

28. En een der Schriftgeleerden hoorende dat zij te zamen in woorden waren, [en] wetende dat hij hun wel geantwoord had, kwam tot hem, en vraagde hem: welk is het eerste gebod van allen?

29. En Jezus antwoordde hem: het eerste van al de geboden is: hoor, Israel, de Heer onze God is een enig Heer.

30. En gij zult den Heer uwen God liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uw verstand, en uit geheel uwe kracht. Dit is het eerste gebod.

31. En het tweede [dezen] gelijk, [is] dit: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelve. Er is geen ander gebod grooter dan deze.

32. En de Schriftgeleerde zeide tot hem: Meester, gij hebt wel in waarheid gezegd, dat er een enig God is, en er is geen ander dan hij;

33. En, hem lief te hebben uit geheel het hart, en uit geheel het verstand, en uit geheel de ziel, en uit geheel de kracht, en den naasten lief te hebben als zich zelve, is meer dan al de brandofferen en de slagtofferen.

34. En Jezus ziende dat hij verstandiglijk geantwoord had zeide tot hem: gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods. En niemand durfde hem meer vragen.

35. En Jezus antwoordde en zeide, leerende in den Tempel: hoe zeggen de Schriftgeleerden, dat de Christus een zoon Davids is?

36. Want David zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: de Heer heeft gezegd tot mijnen Heer: zit aan mijne regter[hand], totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

37. David dan zelf noemt hem [zijnen] Heer; en hoe is hij zijn zoon? En de menigte der schare hoorde hem gaarne.

38. En hij zeide tot hen in zijne leer: wacht u voor de Schriftgeleerden, die daar gaarne willen wandelen in lange kleederen, en gegroet zijn op de markten,

39. En de voorgestoelten [hebben] in de Synagogen, en de vooraanzittingen in de maaltijden;

40. Welke de huizen der weduwen opeten, en [dat] onder den schijn van lang te bidden. Deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

41. En Jezus gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijken wierpen veel [daar in].

42. En er kwam eene arme weduwe, die wierp twee kleine [penningkens daar in], hetwelk is een oort.

43. En [Jezus] zijn discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: voorwaar ik zeg u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft, dan allen die in de schatkist geworpen hebben;

44. Want zij allen hebben van hunnen overvloed [daar in] geworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had [daar in] geworpen, haren ganschen leeftogt.

HOOFDSTUK 13.

1. En als hij uit den Tempel ging, zeide een van zijne discipelen tot hem: Meester, zie hoedanige steenen, en hoedanige gebouwen!

2. En Jezus antwoordende zeide tot hem: ziet gij deze groote gebouwen? Er zal niet [één] steen op den [anderen]

steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3. En als hij gezeten was op den olijfborg tegenover den Tempel, vraagden hem Petrus, en Jacobus, en Johannes, en Andreas, alleen:

4. Zeg ons wanneer zullen deze dingen zijn? En welk is het teeken wanneer al deze dingen voleindigd zullen worden?

5. En Jezus hun antwoordende begon te zeggen: ziet toe dat u niemand verleide.

6. Want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben [de Christus], en zullen velen verleiden.

7. En wanneer gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen, zoo wordt niet verschrikt: want [dit] moet geschieden. Maar nog is het einde niet.

8. Want het [eene] volk zal tegen het [andere] volk opstaan, en het [eene] koninkrijk tegen het [andere] koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen, en er zullen hongersnooden wezen, en beroerten. Deze dingen zijn [maar] beginselen der smarten.

9. Maar ziet gij voor u zelve toe; want zij zullen u overleveren in de Raadsvergaderingen, en in de synagogen; gij zult geslagen worden, en voor Stadhouders en Koningen zult gij gesteld worden, om mijnentwil, hun tot eene getuigenis.

10. En het Euangelium moet eerst gepredikt worden onder al de volken.

11. Doch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd, wat gij spreken zult, noch bedenkt het niet; maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, dat spreekt. Want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

12. En de [eene] broeder zal den [anderen] broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen dooden.

13. En gij zult gehaat worden van allen, om mijns naams wil; maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

14. Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan door den Profeet Daniël gesproken is, staande

waar

den.
was op
den
etrus,
es, en

zullen
welk is
l deze
n wor-

twoor-
: ziet
eide.
komen
eggen-
s], en

it hoo-
eruch-
wordt
[dit]
ar nog

olk zal
olk op-
oning-
e] ko-
aard-
eide ne
n hon-
beroer-
[maar]

u zel-
llen u
adsver-
ynago-
n wor-
ders en
ld wor-
nun tot

n moet
onder

j u lei-
e leve-
nen niet
en zult,
; maar
gegeven
preekt.
et die
Heilige

der zal
overle-
a de va-
inderen
ouders,

at wor-
snaams
den zal
al zalig

zult zien
pesting,
feet Da-
staande
waar

waar 't niet behoort, (die het leest, die merke daarop), alsdan die in Judea zijn, dat zij vlieden op de bergen;

15. En die op het dak is, kome niet af in het huis, noch ga niet in, om iets uit zijn huis weg te nemen;

16. En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijn kleeft te nemen.

17. Maar wee de bevruchte en de zogende [vrouwen] in die dagen.

18. Doch bidt dat uwe vlugt niet geschiede des winters.

19. Want die dagen zullen zulke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van den beginne der schepselen, die God geschapen heeft, tot nu toe, noch ook niet zijn zal.

20. En indien de Heer de dagen niet verkort had, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wil, die hij heeft uitverkoren, heeft hij de dagen verkort.

21. En alsdan zoo iemand tot ulieden zal zeggen: zie hier is de Christus; of: zie hij is daar; geloof het niet.

22. Want er zullen valsche Christussen, en valsche Profeten opstaan, en zullen teekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien 't mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

23. Maar gijlieden ziet toe; zie, ik heb u alles voorzegd.

24. Maar in die dagen, nadie verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven.

25. En de sterren des hemels zullen daar uit vallen, en de krachten die in de hemel zijn, zullen bewogen worden.

26. En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien, komende in de wolken, met groote kracht en heerlijkheid.

27. En alsdan zal hij zijne Engelen uitzenden, en zal zijne uitverkorenen bijeen vergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels.

28. En leert van den vijgboom deze gelijkenis: wanneer nu zijn tak teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is.

29. Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat [het] nabij voor de deur is.

30. Voorwaar ik zeg u, dat dit geslacht niet zal voorbij-

gaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

31. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

32. Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de Engelen die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

33. Ziet toe, waakt en bidt; want gij weet niet wanneer de tijd is.

34. Gelijk een mensch buitenlands reizende, zijn huis verliet, en zijnen dienstknechten magt gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebod dat hij zoude waken;

35. Zoo waakt dan (want gij weet niet wanneer de heer des huizes komen zal, [des avonds] laat, of ter middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond)

36. Opdat hij niet onvoorzien kome, en u slapende vinde.

37. En hetgeen ik u zeg, [dat] zeg ik allen: waakt.

HOOFDSTUK 14.

1. En het Pascha en [het Feest] der ongehevelde [brooden] was na twee dagen; en de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij hem met listigheid vangen en dooden zouden;

2. Maar zij zeiden: niet in het Feest, opdat niet misschien oproer onder het volk worde.

3. En als hij te Bethanië was in 't huis van Simon den melaatschen, daar hij aan [tafel] zat, kwam eene vrouw hebbende eene albasteren flesch met zalf van onvervalschten nardus, van grooten prijs; en de albasteren flesch gebroken hebbende goot die op zijn hoofd.

4. En er waren sommigen die dat zeer kwalijk namen bij zich zelve, en zeiden: waartoe is dit verlies der zalf geschied?

5. Want dezelve had kunnen boven de drie honderd penningen verkocht, en [die] den armen gegeven worden; en zij vergrimden tegen haar.

6. Maar Jezus zeide: laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? Zij heeft eengood werk aan mij gewrocht.

7. Want de armen hebt gij altijd met u, en wanneer gij wilt kunt gij hun weldoen; maar mij hebt gij niet altijd.

8. Zij heeft gedaan 't geen zij konde; zij is voorgekomen

om mijn ligchaam te zalven [tot eene voorbereiding] ter begrafenis.

9. Voorwaar zeg ik u, alwaar dit Euangelium gepredikt zal worden in de geheele wereld, [daar] zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 't geen zij gedaan heeft.

10. En Judas Iskariot, een van de twaalfen ging heen tot de Overpriesters, opdat hij hem hun zoude overleveren.

11. En zij [dat] hoorende waren verblijd, en beloofden hem geld te geven, en hij zocht hoe hij hem bekwaamelijk overleveren zoude.

12. En op den eersten dag der ongehevelde [brooden], wanneer zij 't Pascha slagten, zeiden zijne discipelen tot hem: waar wilt gij dat wij henengaan, en bereiden dat gij het Pascha eet?

13. En hij zond twee van zijne discipelen uit, en zeide tot hen: gaat henen in de stad, en u zal een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters; volgt dien.

14. En zoo waar hij ingaat, zegt tot den heer des huizes: de Meester zegt: waar is de eetzaal, daar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

15. En hij zal u wijzen eene groote opperzaal, toegerust [en] gereed; bereidt het ons aldaar.

16. En zijne discipelen gingen uit, en kwamen in de stad, en vonden het gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het Pascha.

17. En als het avond geworden was, kwam hij met de twaalfen.

18. En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: voorwaar ik zeg u, dat een van u, die met mij eet, mij zal verraden.

19. En zij begonnen bedroefd te worden, en de een na den ander tot hem te zeggen: ben ik 't? En een ander: ben ik 't?

20. Maar hij antwoordde en zeide tot hen: [t is] een uit de twaalfen, die met mij in den schotel indoopt.

21. De Zoon des menschen gaat wel henen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door wien de Zoon des menschen verraden wordt; het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren ware geweest.

22. En als zij aten, nam Jezus brood, en als hij gezegend had, brak hij 't, en gaf 't

hun, en zeide: neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

23. En nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun [dien]; en zij dronken allen uit denzelven.

24. En hij zeide tot hen: dat is mijn bloed, het [bloed] des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt.

25. Voorwaar ik zeg u, dat ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik dezelve zal nieuw drinken in het Koninkrijk Gods.

26. En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den olijfberg.

27. En Jezus zeide tot hen: gij zult in dezen nacht allen aan mij geërgerd worden; want er is geschreven: ik zal den herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

28. Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

29. En Petrus zeide tot hem: of zij ook allen geërgerd werden, zoo zal ik toch niet [geërgerd worden].

30. En Jezus zeide tot hem: voorwaar ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij mij driemaal zult verloochenen.

31. Maar hij zeide nog des te meer: al moest ik met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. En insgelijks zeiden zij ook allen.

32. En zij kwamen in eene plaats, welker naam was Gethsemane, en hij zeide tot zijne discipelen: zit hier neder totdat ik gebeden zal hebben.

33. En hij nam met zich Petrus, en Jacobus, en Johannes, en begon verbaasd en zeer beangst te worden;

34. En zeide tot hen: mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt.

35. En een weinig voortgegaan zijnde viel hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van hem voorbijging.

36. En hij zeide: Abba, Vader, alle dingen zijn u mogelijk; neem dezen drinkbeker van mij weg; doch niet wat ik wil, maar wat gij [wilt].

37. En hij kwam en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon, slaapt gij? Kunt gij niet één uur waken?

38. Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt. De geest

reest [is] met vlees.
39. En zijnde, welfde w
40. En vond hiende, v
en beziet we
gouden
41. En maal, e
[au] vo
genoeg;
Zie, de
wordt o
den der
42. Sta
Zie, d
nabij.
43. En sprak, een was
met he
met z
[gezond
ters, e
en de C
44. En hun eer
ven, z
sen za
hem,
henen.
45. En ging hi
zeide:
kuste h
46. En den aar
47. En daarbij
trekker
knecht
en hieu
48. En zeide t
gaan r
ken al
naar o
49. Da
den in
en gij
maar
de Sc
worden
50. En zijn al
51. En volgde
lijnwa
naakte
gen gr
52. E
latend
gevlod
53. E
tot de
hem
priest
en de

mt, eet, geest [is] wel gewillig, maar
et vleesch is zwak.
39. En wederom henengegaan
zijnde, bad hij, sprekende de-
zelfde woorden.
40. En wedergekeerd zijnde
vond hij hen wederom sla-
gende, want hunne oogen wa-
ren bezwaard; en zij wisten
niet wat zij hem antwoorden
zouden.
41. En hij kwam ten derden
maal, en zeide tot hen: slaapt
[nu] voort en rust. Het is
genoeg; de ure is gekomen.
Zie, de Zoon des menschen
wordt overgeleverd in de han-
den der zondaren.
42. Staat op, laat ons gaan.
Zie, die mij verraadt is
nabij.
43. En terstond als hij nog
sprak, kwam Judas aan, die
een was van de twaalfen, en
met hem eene groote schare
met zwaarden en stokken,
[gezonden] van de Overpries-
ters, en de Schriftgeleerden,
en de Ouderlingen.
44. En die hem verried, had
hem een gemeen teeken ge-
geven, zeggende: dien ik kus-
sen zal, die is 't; grijpt
hem, en leidt hem zekerlijk
henen.
45. En als hij gekomen was,
ging hij terstond tot hem, en
zeide: Rabbi, Rabbi, en
kuste hem.
46. En zij sloegen hunne han-
den aan hem, en grepen hem.
47. En een dergenen, die
daarbij stonden, het zwaard
trekkende, sloeg den dienst-
knecht des Hoogepriesters,
en hieuw hem zijn oor af.
48. En Jezus antwoordende
zeide tot hen: zijt gij uitge-
gaan met zwaarden en stok-
ken als tegen eenen moorde-
naar om mij te vangen?
49. Dagelijks was ik bij ulie-
den in den Tempel leerende,
en gij hebt mij niet gegrepen;
maar [dit geschiedt], opdat
de Schriften vervuld zouden
worden.
50. En zij hem verlatende
zijn allen gevloten.
51. En een zeker jongeling
volgde hem, hebbende een
lijnwaad omgedaan over het
naakte [lijf]; en de jongelin-
ken grepen hem.
52. En bij het lijnwaad ver-
latende is naakt van hen
gevloden.
53. En zij leidden Jezus hen
tot den Hoogepriester; en bij
hem vergaderden al de Over-
priesters, en de Ouderlingen,
en de Schriftgeleerden.

54. En Petrus volgde hem
van verre, tot binnen in de
zaal des Hoogepriesters, en
hij was mede zittende met de
dienaren, en zich warmen-
de bij het vuur.
55. En de Overpriesters en de
geheele Raad zochten getui-
genis tegen Jezus om hem te
dooden, en vonden niets:
56. Want velen getuigden
valschelijk tegen hem, en de
getuigenissen waren niet een-
parig.
57. En eenigen opstaande
getuigden valschelijk tegen
hem, zeggende:
58. Wij hebben hem hooren
zeggen: ik zal dezen Tempel,
die met handen gemaakt is,
afbreken, en in drie dagen
eenen anderen zonder han-
den gemaakt, bouwen.
59. En ook alzoo was hun-
ne getuigenis niet eenparig.
60. En de Hoogepriester in
het midden opstaande vraag-
de Jezus, zeggende: antwoordt
gij niets? Wat getuigen dezen
tegen u?
61. Maar hij zweeg stil en
antwoordde niets. Wederom
vraagde hem de Hoogepries-
ter, en zeide tot hem: zijt gij
de Christus, de Zoon des ge-
zegenden [Gods]?
62. En Jezus zeide: ik ben 't.
En gijlieden zult den Zoon
des menschen zien zitten
ter regter[hand] der kracht
[Gods], en komen met de
wolken des hemels.
63. En de Hoogepriester
verscheurende zijne kleederen,
zeide: wat hebben wij nog
getuigen noodig?
64. Gij hebt de [Gods] laste-
ring gehoord; wat dunkt ulie-
den? En zij allen veroordeel-
den hem des doods schuldig
te zijn.
65. En sommigen begonnen
hem te bespuwen, en zijn
aangezicht te bedekken, en
met vuisten te slaan, en tot
hem te zeggen: profeteer.
En de dienaars gaven hem
kinnebakslagen.
66. En als Petrus beneden in
de zaal was, kwam eene van
de dienstmaagden des Hoo-
gepriesters;
67. En ziende Petrus zich
warmende, zag zij hem aan,
en zeide: ook gij waart met
Jezus den Nazarener.
68. Maar hij heeft het geloof-
chend, zeggende: ik ken [hem]
niet, en ik weet niet wat gij
zegt. En hij ging buiten in de
voorzaal, en de haan kraaide.
69. En de dienstmaagd hem

wederom ziende begon te zeggen tot degenen die daar bij stonden: deze is een van die.

70. Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna, die daarbij stonden zeiden wederom tot Petrus: waarlijk gij zijt een van die; want gij zijt ook een Galileer, en uwe spraak gelijkt.

71. En hij begon [*zich zelven*] te vervloeken en te zweren: ik ken dezen mensch niet, dien gij zegt.

72. En de haan kraaide de tweede maal; en Petrus werd indachtig des woords, hetwelk Jezus tot hem gezegd had: eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En hij [*zich*] van daar makende, weende.

HOOFDSTUK 15.

1. En terstond des morgens vroeg hielden de Overpriesters te zamen raad, met de Ouderlingen en de Schriftgeleerden, en den geheelen Raad; en Jezus gebonden hebbende, bragten zij [*hem*] henen, en gaven [*hem*] aan Pilatus over.

2. En Pilatus vraagde hem: zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordende zeide tot hem: gij zegt het.

3. En de Overpriesters beschuldigden hem van vele [*zaken*]; maar hij antwoordde niets.

4. En Pilatus vraagde hem wederom, zeggende: antwoordt gij niet? Zie, hoe vele [*zaken*] zij tegen u getuigen.

5. En Jezus heeft niet meer geantwoord, zoodat Pilatus zich verwonderde.

6. En op het Feest liet hij hun eenen gevangenen los, wien zij ook begeerden.

7. En er was een, genaamd Barabbas, gevangen met [*andere*] mede-oproermakers, die in het oproer eenen doodslag gedaan had.

8. En de schare riep uit, en begon te begeeren, [*dat hij deed*] gelijk hij hun altijd gedaan had.

9. En Pilatus antwoordde hun, zeggende: wilt gij dat ik u den Koning der Joden loslaat?

10. (Want hij wist, dat hem de Overpriesters door nijd overgeleverd hadden.)

11. Maar de Overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Barabbas zoude loslaten.

12. En Pilatus antwoordende zeide wederom tot hen:

wat wilt gij dan dat ik [*met hem*] doen zal, wien gij een Koning der Joden noemt?

13. En zij riepen wederom: kruis hem.

14. Doch Pilatus zeide tot hen: wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer: kruis hem.

15. Pilatus nu willende de schare genoeg doen, heeft hun Barabbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij [*hem*] gegeeseld had, om gekruist te worden.

16. En de krijgsknechten leidden hem binnen in de zaal, welke is het Regthuis, en riepen de gansche bende te zamen;

17. En deden hem eenen purperen mantel aan, en eene doornen kroon gevlochten hebbende, zetten hem [*die*] op;

18. En begonnen hem te groeten, [*zeggende*]: wees gegroet, [*gij*] Koning der Joden.

19. En sloegen zijn hoofd met eenen rietstok, en bespogen hem, en vallende op de knieën aanbaden hem.

20. En als zij hem bespot hadden, deden zij hem den purperen mantel af, en deden hem zijne eigene kleederen aan, en leidden hem uit om hem te kruisigen.

21. En zij dwongen eenen Simon van Cyrene, die [*daar*] voorbijging, komende van den akker, den vader van Alexander en Rufus, dat hij zijn kruis droeg.

22. En zij bragten hem tot de plaats Golgotha, hetwelk is, overgezet zijnde, Hoofdascheelplaats.

23. En zij gaven hem gemyrheden wijn te drinken; maar hij nam [*dien*] niet.

24. En als zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zoude.

25. En het was de derde ure, en zij kruisigden hem.

26. En het opschrift zijner beschuldiging was boven hem geschreven: DE KONING DER JODEN.

27. En zij kruisigden met hem twee moordenaars, eenen aan [*zijne*] regter, en eenen aan zijne linker [*zijde*].

28. En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: en hij is met de misdadigen gerekend.

29. En die voorbijgingen lasterden hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha!

gij

gij die en in

30. B af van

31. E prieste

leerden al spo

ren v hij nie

32. D Israëls

kruis, geloov

hem g den h

33. E men v over d

negen

34. E Jezus

gende

BACHT

gezet

God, lat

35. E daarb

de z Elias.

36. E eene s

haar hem

houdt

Elias

nemen

37. E van [

gaf de

38. E Temp

van b

39. E honde

over

hij al

gegeve

deze n

40. E van v

de, on

Magd

der v

en Jo

41. V Galile

volgd

den; die n

opgek

42. h gewo

berei

vóór-

43. E math

Raad

Koni

tende

ging

k [met
gij een
at?
derom :

de tot
kwaads
meer :

de de
esthun
en gaf
[m] ge-
nuist te

en leid-
e zaal,
en rie-
te za-

en pur-
eene
en heb-
e] op ;
e groe-
groet ,

afd met
spogen
knieën

ot had-
en pur-
en hem
aan ,
a hem

en Si-
[daar]
an den
lexan-
ij zijn

tot de
k is ,
scheël-

emyr-
maar

uisigd
zijne
tot lot
gelijk

e ure ,

zijner
hem
DER

them
an aan
aan

rvuld
t: en
n ge-

las-
hun
Ha!
gij

gij die den Tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt.]

30. Behoud u zelve, en kom af van het kruis.

31. En insgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden, zeiden tot elkander, al spottende: hij heeft anderen verlost, zich zelve kan hij niet verlossen.

32. De Christus, de Koning Israëls kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met hem gekruist waren, smaadden hem.

33. En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

34. En ter negender ure riep Jezus met groote stem, zeggende: ELOI, ELOI, LAMMA SABBACHTHANI? 't Welk is, overgezet zijnde, mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?

35. En sommigen van die daarbij stonden, [dit] hoorende zeiden: zie, hij roept Elias.

36. En er liep een, en vulde eene spons met edik, en stak haar op eenen rietstok, en gaf hem te drinken, zeggende: houdt stil; laat ons zien of Elias komt, om hem af te nemen.

37. En Jezus eene groote stem van [zich] gegeven hebbende, gaf den geest.

38. En het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

39. En de Hoofdman over honderd, die daarbij tegenover hem stond, ziende dat hij alzoo roepende den geest gegeven had zeide: waarlijk, deze mensch was Gods Zoon.

40. Ener waren ook vrouwen van verre [dit] aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus den kleinen, en Jozes moeder, en Salome;

41. Welke ook, toen hij in Galilea was, hem waren gevolgd, en hem gediend hadden; en vele andere [vrouwen] die met hem naar Jeruzalem opgekomen waren.

42. En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de vóór-Sabbat,

43. Kwam Jozef, die van Arimathea [was], een eerlijk Raadsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtende; en zich verstoutende ging hij in tot Pilatus, en be-

geerde het ligchaam van Jezus.

44. En Pilatus verwonderde zich, dat hij alreeds gestorven was; en den Hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende vraagde hem, of hij lang gestorven was.

45. En als hij het van den Hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het ligchaam.

46. En hij kocht zijn lijnwaad, en hem afgenomen hebbende, wond [hem] in dat zijn lijnwaad, en leide hem in een graf, 't welk uit eene steenrots gehouwen was; en hij wentelde eenen steen tegen de deur des grafs.

47. En Maria Magdalena, en Maria [de moeder] van Jozes aanschouwden, waar hij gelegd werd.

HOOFDSTUK 16.

1. En als de Sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdalena, en Maria de [moeder] van Jacobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en hem zalfden.

2. En zeer vroeg op den eersten [dag] der week, kwamen zij tot het graf, als de zon opging;

3. En zeiden tot elkander: wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?

4. (En opziende zagen zij dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5. En in het graf ingegaan zijnde zagen zij eenen jongeling zittende ter regter [zijde], bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd.

6. Maar hij zeide tot haar: zijt niet verbaasd; gij zoekt Jezus den Nazarener, die gekruist was; hij is opgestaan, hij is hier niet; zie de plaats waar zij hem gelegd hadden;

7. Doch gaat henen, zegt zijnen discipelen en Petrus, dat hij u voorgaat naar Galilea; aldaar zult gij hem zien, gelijk hij ulieden gezegd heeft.

8. En zij haastiglijk uitgegaan zijnde vloten van het graf; en beving en ontzetting had haar bevangen; en zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

9. En als [Jezus] opgestaan was des morgens vroeg op den eersten [dag] der week, verscheen hij eerst Maria Magdalena, uit welke hij zeven duivelen uitgeworpen had.

10. Deze henengaande boodschapte het den genen, die met

met hem geweest waren, welke treurden en weenden.

11. En als deze hoorden dat hij leefde, en van haar gezien was, geloofden zij het niet.

12. En na dezen is hij geopenbaard in eene andere gedaante, aan twee van hen, daar zij wandelden, en in het veld gingen.

13. Deze ook henengaande boodschappen het den anderen; [maar] zij geloofden ook die niet.

14. Daarna is hij geopenbaard aan de elfen daar zij aanzaten, en verweet [hun] hunne ongeloofigheid en hardigheid der harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen, die hem gezien hadden, nadat hij opgestaan was.

15. En hij zeide tot hen: gaat henen in de geheele wereld, prelikt het Euangelium allen creaturen.

16. Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

17. En dengenen die geloofd zullen hebben, zullen deze teekenen volgen: in mijnen naam zullen zij duivelen uitwerpen; met nieuwe tongen zullen zij spreken;

18. Slangen zullen zij opnemen; en al is het dat zij iets doodelijks zullen drinken, dat zal hun niet schaden. Op kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.

19. De Heer dan nadat hij tot hen gesproken had, is opgenomen in den hemel en is gezeten aan de regter[hand] Gods.

20. En zij uitgegaan zijnde predikten overal; en de Heer wrocht mede, en bevestigde het woord door teekenen die daarop volgden. Amen.

HET HEILIG EUANGELIUM,

NAAR [DE BESCHRIJVING
VAN]

L U K A S.

HOOFDSTUK 1.

1. Nademaal velen ter hand genomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de

dingen, die onder ons volkomene zekerheid hebben;

2. Gelijk ons overgeleverd hebben die van den beginne zelve aanschouwers en dienaars des woords geweest zijn;

3. Zoo heeft het ook mij goed gedacht, hebbende alles van voren aan naarstiglijk onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theophilus,

4. Opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij onderwezen zijt.

5. In de dagen van Herodes den Koning van Judea, was een zeker Priester met name Zacharias, van de dagorde van Abia; en zijne vrouw was uit de dochteren Aarons, en haar naam Elizabeth.

6. En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en regten des Heeren onberispelijk.

7. En zij hadden geen kind, omdat Elizabeth onvruchtbaar was, en zij beiden verop hunne dagen gekomen waren.

8. En het geschiedde, dat als hij het Priesterambt bediende voor God in de beurt zijner dagorde,

9. Naar de gewoonte der priesterlijke bediening, hem te lotte was gevallen, dat hij zoude ingaan in den Tempel des Heeren om te reukofferen.

10. En al de menigte des volks was buiten biddende ter ure des reukoffers.

11. En van hem werd gezien een Engel des Heeren staande ter regter[zijde] van het altaar des reukoffers;

12. En Zacharias [hem] ziende werd ontroerd, en vreesde op hem gevallen.

13. Maar de Engel zeide tot hem: vrees niet Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uwe vrouw Elizabeth zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Johannes.

14. En u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijne geboorte verblijden.

15. Want hij zal groot zijn voor den Heer; noch wijn noch sterken drank zal hij niet drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijner moeders lijf af.

16. En zal velen der kinderen Israëls bekeeren tot den Heer hunnen God.

17. En hij zal voor hem henen gaan

gaan i
van El
harten
kinder
men te
regtva
te bere
18. E
den E
dat w
en mij
dagen
19. E
en zei
briel,
ben u
te spr
te ver
20. E
en nie
op de
geschi
wil d
niet g
vuld
nen ti
21. E
tende
ren v
lang v
22. E
hij to
zij be
zigt
had.
en ble
23. I
de da
vuld
huis
24. I
Eliza
vruch
vijf m
25. A
gedaa
hij [
mijne
mens
26. I
werd
God
in Ga
27. C
dertr
wien
het b
der m
28.
ingek
gegre
Heer
gezeg
29.
werd
dit a
hoed
zijn.
30.
haar
gij
vond

st. 1.
volko-
everd
ginne
a die-
zijn;
mij
alles
iglijk
an u
elijke
nnen
waar-
rodes
was
na-
agor-
rouw
Aa-
Eli-
regt-
elen-
reg-
elijk.
kind,
baar
hun-
dat
be-
de
ries-
e lo-
oude
des
a.
des
ende
zien
aan-
het
dien-
rees
tot
ias,
ord,
al u
zult
nes.
p en
zul-
orte
zijn
wijn
niet
vor-
ders
de-
den
nen
aan

gaan in den geest en kracht van Elias, om te bekeerende harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzaam tot de voorzigtigheid der regtvaardigen, om den Heer te bereiden een toegerust volk.

18. En Zacharias zeide tot den Engel: waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijne vrouw is ver ophare dagen gekomen.

19. En de Engel antwoordde, en zeide tot hem: ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken, en u deze dingen te verkonligen.

20. En zie, gij zult zwijgen, en niet kunnen spreken, tot op den dag dat deze dingen geschied zullen zijn, om dies wil dat gij mijne woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.

21. En het volk was wachtende op Zacharias, en waren verwonderd, dat hij zoo lang vertoefde in den Tempel.

22. En als hij uitkwam konde hij tot hen niet spreken; en zij bekenden dat hij een gezigt in den Tempel gezien had. En hij wenkte hun toe, en bleef stom.

23. En het geschiedde, als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging.

24. En na die dagen werd Elizabeth zijne vrouw bevrucht; en zij verborg zich vijf maanden, zeggende:

25. Alzoo heeft mij de Heer gedaan, in de dagen in welke hij [mij] aangezien heeft, om mijne versmaadheid onder de menschen weg te nemen.

26. En in de zesde maand werd de Engel Gabriël van God gezonden naar eene stad in Galilea genaamd Nazareth,

27. Tot eene maagd die ondertrouwd was met eenen man, wiens naam was Jozef, uit het huis Davids; en de naam der maagd was Maria.

28. En de Engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: wees gegroet gij begenadigde; de Heer [is] met u; gij [zijt] gezegend onder de vrouwen.

29. En als zij [hem] zag werd zij zeer ontroerd over dit zijn woord, en overleide hoedanig deze groetenis mogt zijn.

30. En de Engel zeide tot haar: vrees niet Maria, want gij hebt genade bij God gevonden.

31. En zie, gij zult bevrucht worden, en eenen zoon baren, en zult zijnen naam heeten Jezus.

32. Deze zal groot zijn, en de Zoon des Allerhoogster genoemd worden. En God de Heer zal hem den troon zijns vaders Davids geven.

33. En hij zal over het huis Jacobs Koning zijn in der eeuwigheid, en zijns Koninkrijks zal geen einde zijn.

34. En Maria zeide tot den Engel: hoe zal dat wezen? dewijl ik geen man beken.

35. En de Engel antwoordende zeide tot haar: de Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwten. Daarom ook dat Heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genoemd worden.

36. En zie, Elizabeth uwe nicht is ook zelve bevrucht met eenen zoon in haren onderdom; en deze maand is haar, die onvruchtbaar genoemd was, de zesde.

37. Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.

38. En Maria zeide: zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar uw woord. En de Engel ging weg van haar.

39. En Maria opgestaan zijnde in die zelfde dagen, reisde met haast naar het gebergte in eene stad van Juda,

40. En kwam in het huis van Zacharias, en groette Elizabeth.

41. En het geschiedde als Elizabeth de groetenis van Maria hoorde, zoo sprong het kindeken op in haren buik. En Elizabeth werd vervuld met den Heiligen Geest,

42. En riep uit met groote stem, en zeide: gezegend [ijst] gij onder de vrouwen, en gezegend [is] de vrucht uws buiks.

43. En van waar [komt] mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?

44. Want zie, als de stem uwer groetenis in mijne oorer geschiedde, zoo sprong het kindeken van vreugde op in mijnen buik.

45. En zalig is [zij] die geloofd heeft; want de dingen, die haar van den Heer gezegd zijn, zullen volbragt worden.

46. En Maria zeide: mijne ziel maakt groot den Heer,

47. En mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker;

48. Omdat hij de nederheid zijner dienstmaagd heeft aangeezen. Want zie, van nu aan zullen mij zalig spreken al de geslachten;

49. Want groote dingen heeft aan mij gedaan hij die magtig is, en heilig [is] zijn naam;

50. En zijne barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degenen die hem vrezen.

51. Hij heeft een krachtig werk gedaan door zijnen arm. Hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten.

52. Hij heeft magtigen van de troonen afgetrokken, en nederigen heeft hij verhoogd.

53. Hongerigen heeft hij met goederen vervuld, en rijken heeft hij ledig weggezonden.

54. Hij heeft Israël zijnen knecht opgenomen, opdat hij gedachtig ware der barmhartigheid,

55. (Gelijk hij gesproken heeft tot onze vaders, [namelijk] tot Abraham, en zijn zaad) in der eeuwigheid.

56. En Maria bleef bij haar omtrent drie maanden, en keerde weder tot haar huis.

57. En de tijd van Elizabeth werd vervuld, dat zij baren zoude, en zij baarde eenen zoon.

58. En die daar rondom woonde, en hare magen, hoorden dat de Heer zijne barmhartigheid grootelijks aan haar bewezen had, en waren met haar verblijd.

59. En het geschiedde dat zij op den achtsten dag kwamen, om 't kindeken te besnijden, en noemden het Zacharias, naar den naam zijns vaders.

60. En zijne moeder antwoordde en zeide: niet [alzo]; maar hij zal Johannes heeten.

61. En zij zeiden tot haar: er is niemand in uwe maagschap, die met dien naam genaamd wordt.

62. En zij wenkten zijnen vader, hoe hij wilde dat hij genaamd zoude worden.

63. En als hij een schrijftafeltje geëischt had, schreef hij, zeggende: Johannes is zijn naam. En zij verwonderden zich allen.

64. En terstond werd zijn mond geopend, en zijne tong [losgemaakt]; en hij sprak, God lovende.

65. En er kwam vrees over allen die rondom hen woonde, en in het geheele gebergte

van Judea werd veel gesproken van al deze dingen.

66. En allen die het hoorden namen het ter harte, zeggende: wat zal toch dit kindeken wezen? En de hand des Heeren was met hem.

67. En Zacharias zijn vader werd vervuld met den Heiligen Geest, en profeteerde, zeggende:

68. Geloofd [zij] de Heer, de God Israels; want hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebragt zijnen volke;

69. En heeft eenen horen der zaligheid ons opgericht, in het huis van David zijnen knecht;

70. Gelijk hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van den beginne der wereld [geweesst zijn],

71. [Namelijk] eene verlossing van onze vijanden, en van de hand van al degenen die ons haten;

72. Opdat hij barmhartigheid deed aan onze vaders, en gedachtig ware aan zijn heilig verbond,

73. [En] den eed, dien hij Abraham onzen vader gezworen heeft, om ons te geven,

74. Dat wij verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, hem dienen zouden zonder vrees,

75. In heiligheid en gerechtigheid voor hem, al de dagen onzes levens.

76. En gij kindeken zult een Profeet des Allerhoogsten genoemd worden; want gij zult voor het aangezicht des Heeren henen gaan, om zijne wegen te bereiden;

77. Om zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergaving hunner zonden,

78. Door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte;

79. Om te verschijnen den genen die gezeten zijn in duisternis, en schaduw des doods; om onze voeten te rigten op den weg des vredes.

80. En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en was in de woestijnen tot den dag zijner vertooning aan Israël.

HOOFDSTUK 2.

1. En het geschiedde in die zelfde dagen dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de geheele wereld

reld besce

2. Deze

geschiedde

Syrië Sta

3. En zi

schreven

lijk naar

4. En J

Galilea

naar J

vids, di

wordt, (

en gesla

5. Om l

met Mar

de vrou

6. En h

daar wa

vuld we

zoude.

7. En z

geboren

in doek

der in c

henliede

de herb

8. En

die zel

houden

den de

kudde.

9. En

Heeren

heerlijk

scheen

met gr

10. En

vrees

kondig

die al

11. [N

gebore

ke is

de stad

12. E

zijn: g

den in

liggen

13. E

[daar]

menig

legers

gende

14. E

ste [

aarde

welbe

15. E

Engel

waren

herde

laat

Bethl

het

is, h

kond

16. J

en v

en h

krib

17.

den

gespro-

hoor-
harte,
ch dit
e hand
em.n va-
et den
ofteer-Heer,
at hij
lossing
volke;
en der
t, in
zijnn heeft
heir-
en be-
zijn),
erlos-
e, en
genenartig-
eren,
zijnn hij
ge-
te ge-ijnde
nden,
ondergtig-
ageneen
ge-
zult
eren
en teder
erge-ewe-
heid
ons
uitnge-
uis-
ds;
opop.
st,
tot
aandie
ge-
zer
ve-
eld

reld beschreven zoude worden.

2. Deze eerste beschrijving ge-
schiedde als Cyrenius over
Syrie Stadhouder was.3. En zij gingen allen om be-
schreven te worden, een iege-
lijk naar zijn eigene stad.4. En Jozef ging ook op van
Galilea, uit de stad Nazareth
naar Judea, tot de stad Dav-
ids, die Bethlehem genaamd
wordt, (omdat hij uit hethuis
en geslacht Davids was);5. Om beschreven te worden
met Maria zijne ondertrouw-
de vrouw, welke bevrucht was.6. En het geschiedde als zij
daar waren, dat de dagen verv-
uld werden, dat zij baren
zoude.7. En zij baarde haren eerst-
geboren zoon, en wond hem
in doeken, en leide hem ne-
der in de kribbe, omdat voor
henlieden geene plaats was in
de herberg.8. En er waren herders in
die zelfde landstreek, zich
houdende in het veld, en hiel-
den de nachtwacht over hunne
kudde.9. En zie, een Engel des
Heeren stond bij hen, en de
heerlijkheid des Heeren om-
scheen hen; en zij vreesden
met groote vrees.10. En de Engel zeide tot hen:
vreest niet; want zie, ik ver-
kondig u groote blijdschap,
die al den volke wezen zal;11. [Namelijk], dat u heden
geboren is de Zaligmaker, wel-
ke is Christus de Heer, in
de stad Davids.12. En dit zal u het teeken
zijn: gij zult het kindeken vin-
den in doeken gewonden, en
liggende in de kribbe.13. En van stonden aan was
[daar] met den Engel eene
menigte des hemelschen heir-
legers, prijzende God en zeg-
gende;14. Eere [zij] God in de hoog-
ste [hemelen], en vrede op
aarde, in de menschen een
welbehagen.15. En het geschiedde, als de
Engelen van hen weggevaren
waren naar den bemel, dat de
herders tot elkander zeiden:
laat ons dan henengaan tot
Bethlehem, en laat ons zien
het woord dat daar geschied
is, hetwelk de Heer ons heeft
kond gedaan.16. En zij kwamen met haast,
en vonden Maria, en Jozef,
en het kindeken liggende in de
kribbe.17. En als zij het gezien had-
den maakten zij alom bekend't woord, dat hun van dit
kindeken gezegd was.18. En allen die het hoor-
den, verwonderden zich over
hetgeen hun gezegd werd van
de herders.19. Doch Maria bewaarde deze
woorden alle tezamen, over-
leggende [die] in haar hart.20. En de herders keerden
wederom, verheerlijkende en
prijzende God over alles wat
zij gehoord en gezien hadden,
gelijk tot hen gesproken was.21. En als acht dagen vervuld
waren, dat men het kindeken
besnijden zoude, zoo werd zijn
naam genaamd Jezus, welke
genoemd was van den Engel,
eer hij in het ligchaam ont-
vangen was.22. En als de dagen harer
reiniging vervuld waren naar
de wet van Mozes, bragten zij
hem te Jeruzalem, opdat zij
[hem] den Heer voorstelden,23. (Gelijk geschreven is in
de wet des Heeren: al wat
mannelijk is dat de moeder
opent, zal den Heere heilig
genoemd worden)24. En opdat zij offerandega-
ven naar hetgeen dat in de
wet des Heeren gezegd is, een
paar tortelduiven, of twee jon-
ge duiven.25. En zie, er was een mensch
te Jeruzalem, wiens naam was
Simeon; en deze mensch was
regtvaardig en godvreezend,
verwachtende de vertroosting
Israëls; en de Heilige Geest
was op hem.26. En hem was eene godde-
lijke openbaring gedaan door
den Heiligen Geest, dat hij
den dood niet zien zoude, eer
hij den Christus des Heeren
zoude zien.27. En hij kwam door den
Geest in den Tempel; en als de
ouders het kindeken Jezus in-
bragten, om naar de gewoonte
der wet met hem te doen,28. Zoo nam hij hetzelve in
zijne armen, en loofde God,
en zeide:29. Nu laat gij, Heer, uwen
dienstknecht gaan in vrede,
naar uw woord.30. Want mijne oogen hebben
uwe zaligheid gezien.31. Die gij bereid hebt voor
het aangezicht van al de volken;
32. Een licht tot verlichting
der Heidenen, en tot heerlijk-
heid van uw volk Israël.33. En Jozef en zijne moeder
verwonderden zich over het-
geen dat van hem gezegd werd.34. En Simeon zegende hen-
lieden, en zeide tot Maria
zij-

zijne moeder: zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teeken dat wedersproken zal worden,

35. (En ook een zwaard zal door uw zelfverziel gaan), opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.

36. En daar was Anna eene Profetes, eene dochter Phanuëls, uit den stam van Aser. Deze was tot grooten ouderdom gekomen, welke met [haren] man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af.

37. En zij was eene weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, welke niet week uit den Tempel, met vasten en bidden, [God] dienende nacht en dag.

38. En deze te dier zelfder ure daarbij komende heeft insgelijks den Heer beleden, en sprak van hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

39. En als zij alles voleindigd hadden, wat naar de wet des Heeren [te doen] was, keerden zij wederom naar Galilea, tot hunne stad Nazareth.

40. En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid; en de genade Gods was over hem.

41. En zijne ouders reisden alle jaren naar Jeruzalem op het Feest van Pascha.

42. En toen hij twaalf jaren [oud] geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte van den feestdag,

43. En de dagen [aldaar] voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het kind Jezus te Jeruzalem; en Jozef en zijne moeder wist 't niet;

44. Maar meenende dat hij in 't gezelschap op den weg was, gingen zij eenedagreise, en zochten hem onder de magen, en onder de bekenden.

45. En als zij hem niet vonden, keerden zij wederom naar Jeruzalem, hem zoekende.

46. En 't geschiedde, na drie dagen, dat zij hem vonden in den Tempel, zittende in het midden der Leeraren, hen horende, en hen ondervragende.

47. En allen die hem hoorden ontzetten zich over zijn verstand, en antwoorden.

48. En zij hem ziende werden verslagen, en zijne moeder zeide tot hem: kind, waarom hebt gij ons zoo gedaan? Zie, uw vader en ik hebben u met angst gezocht.

49. En hij zeide tot hen: wat

[is het] dat gij mij gezocht hebt? Wist gij niet, dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?

50. En zij verstonden het woord niet, dat hij tot hen sprak.

51. En hij ging met hen af, en kwam te Nazareth, en was hun onderdanig. En zijne moeder bewaarde al deze dingen in haar hart.

52. En Jezus nam toen wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de menschen.

HOOFDSTUK 3.

1. En in 't vijftiende jaar der regering van den Keizer Tiberius, als Pontius Pilatus Stadhouder was over Judea, en Herodes een Viervorst over Galilea, en Philippus zijn broeder een Viervorst over Iturea en over het land Trachonitis, en Lysanias een Viervorst over Abilene,

2. Onder de Hoogepriesters Annas en Kajafas; geschiedde het woord Gods tot Johannes den zoon van Zacharias, in de woestijn.

3. En hij kwam in al het omliggende land des Jordaans, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden;

4. Gelijk geschreven is in 't boek der woorden van Jesajas den Profeet, zeggende: de stem des roependen in de woestijn: bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt.

5. Alle dal zal gevuld worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden, en de kromme [wegen] zullen tot eenen regten [weg] worden, en de oneffene tot effene wegen.

6. En alle vleesch zal de zaligheid Gods zien.

7. Hij zeide dan tot de scharen, die uitkwamen om van hem gedoopt te worden: gij adderen-gebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8. Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig; en begint niet te zeggen bij u zelve: wij hebben Abraham tot eenen vader. Want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

9. En de bijl ligt ook alreeds aan den wortel der boomen; alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen, en in het vuur geworpen.

10. En de scharen vraagden hem,

Hoofd

hem,
dan d
11. E
zeide
ken l
die ge
heeft
12. E
naar
en ze
wat z
13. E
niet n
zet is
14. E
krijgs
wat z
zeide
overla
mand
en laa
bezold
15. E
te, er
overle
hij ni
ware
16. Z
aan a
u wel
komt
wien
riem
ontbin
met d
vuur
17. V
is, en
vloer
we za
men
zal h
vuur
18. H
ander
verko
Euang
19. M
Vierv
werd
vrouw
broed
[stuk]
20. Z
boven
dat h
genis
21. I
al het
Jezus
bad,
werd
22. I
op he
melij
duif,
schie
gende
Zoon
behag
23. I
trent

hem, zeggende: wat zullen wij dan doen?

11. En hij antwoordende zeide tot hen: die twee rokken heeft deele hem mede, die geen heeft; en die spijs heeft, doe desgelijks.

12. En er kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden, en zeiden tot hem: Meester, wat zullen wij doen?

13. En hij zeide tot hen: eischt niet meer, dan hetgeen u gezet is.

14. En hem vraagden ook de krijgslieden, zeggende: en wij, wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: doet niemand overlast, noch ontvreemdt niemand het zijne met bedrog; en laat u vergenoegen met uwe bezoldingen.

15. En als het volk verwachtte, en allen in hunne harten overleiden van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus ware,

16. Zoo antwoordde Johannes aan allen, zeggende: ik doop u wel met water; maar hij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben den riem van zijne schoenen te ontbinden; deze zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur;

17. Wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en de tarwe zal hij in zijne schuur zamen brengen, maar het kaf zal hij met onuitblusschelijk vuur verbranden.

18. Hij dan ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde den volke het Euangelium.

19. Maar als Herodes de Viervorst van hem bestraft werd, om Herodias wil, de vrouw van Philippus zijnen broeder, en over alle booze [stukken] die Herodes deed,

20. Zoo heeft hij ook dit nog boven alles daartoe gedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21. En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd, en Jezus [ook] gedoopt was, en bad, dat de hemel geopend werd,

22. En dat de Heilige Geest op hem nederdaalde in lichamelijke gedaante gelijk eene duif, en dat er eene stem geschiedde uit den hemel, zeggende: gij zijt mijn geliefde Zoon; in u heb ik mijn welbehagen.

23. En hij Jezus begon omtrent dertig jaren [oud] te

wezen, zijnde! (alzo men meende) de zoon van Jozef, den [zoon] van Heli.

24. Den [zoon] van Matthat, den [zoon] van Levi, den [zoon] van Melchi, den [zoon] van Janna, den [zoon] van Jozef,

25. Den [zoon] van Matthatias, den [zoon] van Amos, den [zoon] van Naüm, den [zoon] van Esli, den [zoon] van Naggai,

26. Den [zoon] van Maäth, den [zoon] van Matthatias, den [zoon] van Simeï, den [zoon] van Jozef, den [zoon] van Juda,

27. Den [zoon] van Johannas, den [zoon] van Resa, den [zoon] van Zorobabel, den [zoon] van Salathiël, den [zoon] van Neri,

28. Den [zoon] van Melchi, den [zoon] van Addi, den [zoon] van Kosam, den [zoon] van Elmodam, den [zoon] van Er,

29. Den [zoon] van Jozes, den [zoon] van Eliëzer, den [zoon] van Jorim, den [zoon] van Matthat, den [zoon] van Levi,

30. Den [zoon] van Simeon, den [zoon] van Jada, den [zoon] van Jozef, den [zoon] van Jonaan, den [zoon] van Eljakim,

31. Den [zoon] van Meles, den [zoon] van Mainan, den [zoon] van Matthatha, den [zoon] van Nathan, den [zoon] van David,

32. Den [zoon] van Jesse, den [zoon] van Obed, den [zoon] van Boëz, den [zoon] van Salmon, den [zoon] van Naässon,

33. Den [zoon] van Aminadab, den [zoon] van Aram, den [zoon] van Esrom, den [zoon] van Fares, den [zoon] van Juda,

34. Den [zoon] van Jakob, den [zoon] van Izaäk, den [zoon] van Abraham, den [zoon] van Thara, den [zoon] van Nachor,

35. Den [zoon] van Saruch, den [zoon] van Ragau, den [zoon] van Falek, den [zoon] van Heber, den [zoon] van Sala,

36. Den [zoon] van Kainan, den [zoon] van Arphaxad, den [zoon] van Sem, den [zoon] van Noach, den [zoon] van Lamech,

37. Den [zoon] van Mathusala, den [zoon] van Enoch, den [zoon] van Jared, den [zoon] van Malaleël, den [zoon] van Kainan,

38. Den [zoon] van Enos, den [zoon] van Seth, den [zoon] van Adam, den [zoon] van God.

HOOFDSTUK 4.

1. En Jezus vol des Heiligen Geestes keerde wederom van den Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn;

2. En werd veertig dagen verzocht van den duivel, en at gansch niet in die dagen; en als dezelve geëindigd waren, zoo hongerde hem ten laatste.

3. En de duivel zeide tot hem: indien gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen, dat hij brood worde.

4. En Jezus antwoordde hem, zeggende: er is geschreven, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woord Gods.

5. En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem al de Koninkrijken der wereld, in een oogenblik tijds.

6. En de duivel zeide tot hem: ik zal u al deze magt en de heerlijkheid van dezelve [*koninkrijken*] geven; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze wien ik ook wil.

7. Indien gij dan mij zult aanbidden, zoo zal het alles uwe zijn.

8. En Jezus antwoordende zeide tot hem: ga weg van mij satan; want er is geschreven: gij zult den Heer uwen God aanbidden, en hem alleen dienen.

9. En hij leidde hem naar Jeruzalem, en stelde hem op de tinne des Tempels, en zeide tot hem: indien gij de Zoon Gods zijt, werp u zelve van hier nederwaarts.

10. Want er is geschreven, dat hij zijne Engelen van u bevelen zal, dat zij u bewaren zullen.

11. En dat zij u op de handen nemen zullen, opdat gij uwen voet niet t'eeniger tijd aan eenen steen stoot.

12. En Jezus antwoordende zeide tot hem: er is gezegd: gij zult den Heer uwen God niet verzoeken.

13. En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van hem voor eenen tijd.

14. En Jezus keerde wederom door de kracht des Geestes naar Galilea; en het gerucht van hem ging uit door het geheele omliggende land.

15. En hij leerde in hunne Synagogen, en werd van allen geprezen.

16. En hij kwam te Nazareth, waar hij opgevoed was, en

ging naar zijne gewoonte op den dag des Sabbats in de Synagoge, en stond op om te lezen.

17. En hem werd gegeven het boek van den Profeet Jesajas; en als hij het boek opengedaan had vond hij de plaats waar geschreven was:

18. De Geest des Heeren [*is*] op mij; daarom heeft hij mij gezalfd; hij heeft mij gezonden om den armen het Euangelium te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van harte;

19. Om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezigt; om de verslagenen henen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20. En als hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat hij neder; en de oogen van allen in de Synagoge waren op hem geslagen.

21. En hij begon tot hen te zeggen: heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld.

22. En zij gaven hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit zijnen mond voortkwamen, en zeiden: is deze niet de zoon Jozefs?

23. En hij zeide tot hen: gij zult zonder twijfel tot mij dit spreekwoord zeggen: medicijnmeester genees u zelve. Al wat wij gehoord hebben, dat in Kapernaüm geschied is, doe [*dat*] ook hier in uw vaderland.

24. En hij zeide: voorwaar ik zeg u, dat geen Profeet aangenaam is in zijn vaderland.

25. Maar ik zeg u in waarheid: er waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elias, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land;

26. En tot geene van haar werd Elias gezonden, dan naar Sarepta van Sidon, tot eene vrouw, [*die*] weduwe [*was*].

27. En er waren vele melaatschen in Israël ten tijde van den Profeet Eliza, en geen van hen werd gereinigd dan Naaman de Syriër.

28. En zij werder allen in de Synagoge met toorn vervuld, als zij dit hoorden;

29. En opstaande wierpen zij hem uit buiten de stad, en leidden hem op den top des bergs, op welken hunne stad gebouwd was, om hem

van

van de steilte af te werpen.
30. Maar hij door het midden van hen doorgestaan zijnde ging weg.

31. En hij kwam af te Kaper-naüm, eene stad van Galilea, en leerde hen op de Sabbat-dagen.

32. En zij versloegen zich over zijne leer; want zijn woord was met magt.

33. En in de Synagoge was een mensch hebbende eenen geest eens onreinen duivels; en riep uit met groote stem,

34. Zeggende: laat af, wat hebben wij met u [te doen], gij Jezus Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u wie gij zijt, [namelijk] de Heilige Gods.

35. En Jezus bestrafte hem, zeggende: zwijg stil, en ga van hem uit. En de duivel hem in 't midden geworpen hebbende, voer van hem uit, zonder hem iets te beschadigen.

36. En er kwam eene verbaasheid over allen; en zij spraken te zamen tot elkander, zeggende: wat woord is dit, dat hij met magt en kracht de onreinen geesten gebiedt, en zij varen uit?

37. En het gerucht van hem ging uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

38. En [Jezus] opgestaan zijnde uit de Synagoge, ging in 't huis van Simon; en Simons vrouws moeder was met eene groote koorts bevangen, en zij baden hem voor haar.

39. En staande boven haar, bestrafte hij de koorts, en [de koorts] verliet haar; en zij van stonden aan opstaande diende henlieden.

40. En als de zon onderging, allen die kranken hadden, met verscheidene ziekten [bevangen], bragten die tot hem, en hij leide een iegelijk van hen de handen op, en genas dezelve.

41. En er voeren ook duivelen uit van velen, roepende, en zeggende: gij zijt de Christus, de Zoon Gods. En [hen] bestraffende liet hij die niet spreken, omdat zij wisten dat hij de Christus was.

42. En als het dag werd, ging hij uit, en trok naar eene woeste plaats; en de scharen zochten hem, en kwamen tot hij hem, en hielden hem op, dat hij van hen niet zoude wegaan.

43. Maar hij zeide tot hen:

ik moet ook andere steden het Euangelium van het Koningrijk Gods verkondigen; want daartoe ben ik uitgezonden.

44. En hij predikte in de Synagogen van Galilea.

HOOFDSTUK 5.

1. En het geschiedde als de schare op hem aandrong, om het woord Gods te hooren, dat hij stond bij het meer Gennesaret.

2. En hij zag twee schepen aan [den oever] van 't meer liggende, en de visschers waren daar uit gegaan, en spoelden de netten.

3. En hij ging in een vandie schepen, 't welk van Simon was, en bad hem, dat hij een weinig van het land afstak; en nederzittende leerde hij de scharen uit het schip.

4. En als hij afliet van spreken, zeide hij tot Simon: steek af naar de diepte, en werp uwe netten uit om te vangen.

5. En Simon antwoordde en zeide tot hem: Meester, wij hebben den geheelen nacht over gearbeid, en niet gevangen; doch op uw woord zal ik het net uitwerpen.

6. En als zij dat gedaan hadden, besloten zij eene groote menigte visschen, en hun net scheurde.

7. En zij wenkten hunne medegenooten, die in het andere schip waren, dat zij hen zouden komen helpen. En zij kwamen, en vulden beide de schepen, zoodat zij bijna zonken.

8. En Simon Petrus [dat] ziende viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heer, ga uit van mij. want ik ben een zondig mensch.

9. Want verbaasheid had hem bevangen, en allen die met hem waren, over de vangst der visschen, die zij gevangen hadden.

10. En desgelijks oock Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, die Simons medegenooten waren. En Jezus zeide tot Simon: vrees niet; van nu aan zult gij menschen vangen.

11. En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, verlieten zij alles en volgden hem.

12. En het geschiedde als hij in eene dier steden was, zie, daar [was] een man vol melaatschheid; en Jezus ziende viel hij op het aangezicht, en bad hem, zeggende, Heer,

zoo gij wilt, gij kunt mij reinigen.

13. En hij de hand uitstrekkende raakte hem aan, en zeide: ik wil, word gereinigd. En terstond ging de melaatschheid van hem.

14. En hij gebod hem, dat hij het niemand zeggen zoude; maar ga henen [zeide hij] vertoon u zelven den Priester, en offer voor uwe reiniging, gelijk Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

15. Maar het gerucht van hem ging te meer voort; en vele scharen kwamen te zamen om [hem] te hooren, en door hem genezen te worden van hunne krankheden.

16. Maar hij vertrok in de woestijnen, en bad [aldaar].

17. En het geschiedde in eenen van die dagen, dat hij leerde, en [er] zaten Farizeën en Leeraars der wet, die van alle vlekken van Galilea, en Judea, en Jeruzalem gekomen waren; en de kracht des Heeren was [daar], om hen te genezen.

18. En zie, [eenige] mannen bragten op een bed eenen mensch die geraakt was, en zochten hem in te brengen, en voor hem te leggen.

19. En niet vindende, waardoor zij hem inbrengen mogten, overmits de schare, zoo klonnen zij op het dak, en lieten hem door de tighelen neder met 't beddeken, in het midden voor Jezus.

20. En hij ziende hun geloof zeide tot hem: mensch, uwe zonden zijn u vergeven.

21. En de Schriftgeleerden en de Farizeën begonnen te overdenken, zeggende: wie is deze, die [Gods] lastering spreekt? Wie kan de zonden vergeven dan God alleen?

22. Maar Jezus hunne overdenkingen bekenkende, antwoordde en zeide tot hen: wat overdenkt gij in uwe harten?

23. Wat is ligtelijker te zeggen: uwe zonden zijn u vergeven; of te zeggen: sta op en wandel?

24. Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde de zonden te vergeven (zeide hij tot den geraakten): ik zeg u, sta op, en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

25. En hij terstond voor hen opstaande, [en] opgenomen hebbende hetgeen waar hij op

gelegen had, ging henen naar zijn huis, God verheerlijkende.

26. En ontzetting heeft [hen] allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vrees, zeggende: wij hebben heden ongeloofelijke dingen gezien.

27. En na dezen ging hij uit, en zag eenen tollenaar, met name Levi, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: volg mij.

28. En hij alles verlatende stond op, en volgde hem.

29. En Levi rigtte hemeen grooten maaltijd aan, in zijn huis; en [er] was eene groote schare van tollenaars, en van anderen die met hen aanzaten.

30. En hunne Schriftgeleerden en de Farizeën murmurerden tegen zijne discipelen, zeggende: waarom eet en drinkt gij met tollenaars en zondaren?

31. En Jezus antwoordende zeide tot hen: die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet noodig, maar die ziek zijn.

32. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

33. En zij zeiden tot hem: waarom vasten de discipelen van Johannes dikwijls, en doen gebeden, desgelijks ook [de discipelen] der Farizeën; maar de uwen eten en drinken?

34. Doch hij zeide tot hen: kunt gij de bruiloftskinderen, terwijl de bruidegom bij hen is, doen vasten?

35. Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn; dan zullen zij vasten in die dagen.

36. En hij zeide ook tot hen eene gelijkenis: niemand zet eenen lap van een nieuw kleed, op een oud kleed; anders zoo scheurt ook dat nieuwe [het oude], en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.

37. En niemand doet nieuwen wijn in oude [leder]zakken; anders zoo zal de nieuwe wijn de [leder]zakken doen bersten, en de [wijn] zal uitgestort worden, en de [leder]zakken zullen verderven.

38. Maar nieuwen wijn moet men in nieuwe [leder]zakken doen, en zij worden beide te zamen behouden.

39. En niemand die ouden drinkt,

rinkt, begeert terstond nieu-
wen; want hij zegt: de oude
is beter.

HOOFDSTUK 6.

1. En het geschiedde op
den tweeden eersten Sabbat,
dat hij door het gezaaide ging,
en zijne discipelen plukten
aren, en aten ze, [die] wrij-
vende met de handen.

2. En sommigen der Farize-
en zeiden tot hen: waarom
doet gij wat niet geoorloofd
is, te doen op de Sabbaten?

3. En Jezus hun antwoor-
dende zeide: hebt gij ook dat
niet gelezen, hetwelk David
deed wanneer hem hongerde,
en den genen die met hem
waren?

4. Hoe hij ingegaan is in het
Huis Gods, en de toon-
brooden genomen en gegeten
heeft, en ook gegeven den ge-
nen die met hem waren, wel-
ke niet zijn geoorloofd te eten,
dan alleen den Priesteren.

5. En hij zeide tot hen: de
Zoon des menschen is een
Heer ook des Sabbats.

6. En het geschiedde ook op
eenen anderen Sabbat, dat
hij in de Synagoge ging, en
leerde. En daar was een
mensch, en zijne regterhand
was dor.

7. En de Schriftgeleerden en
de Farizeën namen hem waar,
of hij op den Sabbat genezen
zoude; opdat zij [eenige] be-
schuldiging tegen hem mogten
vinden.

8. Doch hij kende hunne ge-
dachten, en zeide tot den
mensch, die de dorre hand
had: rijds op, en sta in het mid-
den. En hij opgestaan zijnde,
stond [overeinde].

9. Zoo zeide dan Jezus tot
hen: ik zal u vragen, wat
is geoorloofd op de Sabbaten?
Goed te doen, of kwaad te
doen? Eenen mensch te be-
houden, of te verdoen?

10. En hen allen rondom aan-
gezien hebbende, zeide hij
tot den mensch: strek uwe
hand uit. En hij deed alzoo;
en zijne hand werd hersteld,
gezond gelijk de andere.

11. En zij werden vervuld
met uitzinnigheid, en sprak-
ten te zamen met elkander,
wat zij Jezus doen zouden.

12. En het geschiedde in die
dagen, dat hij uitging naar
den berg om te bidden; en
hij bleef den nacht over in
t gebed tot God.

13. En als het dag was ge-
worden, riep hij zijne disci-

pelen tot zich, en verkoos er
twaalf uit hem, die hij ook
Apostelen noemde:

14. [Namelijk] Simon, wel-
ken hij ook Petrus noemde,
en Andreas zijnen broeder,
Jacobus en Johannes, Philip-
pus en Bartholomeüs,

15. Mattheüs en Thomas, Ja-
cobus den [zoon] van Alpha-
eus, en Simon genoemd Ze-
lotes,

16. Judas [den zoon] van Jaco-
bus, en Judas Iskariot, die
ook de verrader geworden is.

17. En met hen afgekomen
zijnde, stond hij op eene
vlakke plaats, en [met hem]
de schare zijner discipelen,
en eene groote menigte des
volks van geheel Judea en Je-
ruzalem, en van den zeekant
van Tyrus en Sidon,

18. Die gekomen waren om
hem te hooren, en om van
hunne ziekten genezen te wor-
den, en die van onreine gees-
ten gekweld waren; en zij
werden genezen.

19. En al de schare zocht
hem aan te raken; want er
ging kracht van hem uit, en
hij genas ze allen.

20. En hij zijne oogen op-
slaande over zijne discipelen,
zeide: zalig zijt gij armen,
want uwer is het Koninkrijk
Gods;

21. Zalig zijt gij die nu
hongert, want gij zult verza-
digd worden; zalig zijt gij
die nu weent, want gij zult
laghen;

22. Zalig zijt gij wanneer
u de menschen haten, en
wanneer zij u afscheiden, en
smaden, en uwen naam als
kwaad verwerpen, om des
Zoons des menschen wil.

23. Verblijdt u in dien dag,
en zijt vrolijk; want zie,
uw loon is groot in den
hemel; want hunne vaders
deden desgelijks den Profe-
ten.

24. Maar wee u gij rijken,
want gij hebt uwen troost
weg;

25. Wee u die verzadigd zijt,
want gij zult hongeren; wee
u die nu lacht, want gij
zult treuren en weenen;

26. Wee u wanneer al de
menschen wel van u spreken,
want hunne vaders deden des-
gelijks den valschen profe-
ten.

27. Maar ik zeg ulieden, die
[dit] hoort: hebt lief uwe
vijanden; doet wel den genen
die u haten;

28. Zegent degenen die u
ver-

vervloeken, en bidt voor degenen die u geweld doen.

29. Dengenen die u aan de wang slaat, bied ook de andere, en dengenen die u den mantel neemt, verhinder ook den rok niet [*te nemen*].

30. Maar geef een iegelijk die van u begeert; en van dengenen, die het uwe neemt, eisch niet weder.

31. En gelijk gij wilt dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.

32. En indien gij liefhebt die u liefhebben, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars hebben lief degenen die hen liefhebben.

33. En indien gij goed doet dengenen die u goed doen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars doen 't zelfde.

34. En indien gij leent dengenen, van welken gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars leenen den zondaren, opdat zij evangelijk weder mogen ontvangen.

35. Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn; want hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen.

36. Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37. En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden;

38. Geeft, en u zal gegeven worden; eene goede, neêrge drukte, en geschudde, en overloopende maat zal men in uwen schoot geven; want met dezelfde maat waarmee de gij meet, zal ulieden weder gemeten worden.

39. En hij zeide tot hen eene gelijkenis: kan ook wel een blinde eenen blinden op den weg leiden? Zullen zij niet beiden in de gracht vallen?

40. De discipel is niet boven zijn meester; maar een iegelijk volmaakt [*discipel*] zal zijn gelijk zijn meester.

41. En wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is, en den balk die in uw eigen oog is, merkt gij niet?

42. Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: broeder, laat toe dat ik den splinter die

in uw oog is uitdoe; daar gij zelf den balk die in uw oog is, niet ziet? Gij geveinsde, doe eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit te doen, die in uws broeders oog is.

43. Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, noch geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt.

44. Want een iegelijke boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend. Want men leest geene vijgen van doornen, noch men snijdt geene druif van bramen.

45. De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zijns harten; en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten. Want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond.

46. En wat noemt gij mij: Heer, Heer, en doet niet hetgeen ik zeg?

47. Een iegelijk die tot mij komt, en mijne woorden hoort, en dezelve doet, ik zal u toonen wien hij gelijk is.

48. Hij is gelijk een mensch die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fundament op eene steenrots. Als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en konde dat niet bewegen; want het was op de steenrots gegrond.

49. Maar die ze gehoord, en niet gedaan zal hebben, is gelijk een mensch die een huis bouwde op de aarde zonder fundament; tegen hetwelk de waterstroom aansloeg; en het viel terstond, en de val van datzelfde huis was groot.

HOOFDSTUK 7.

1. Nadat hij nu al zijne woorden voleindigd had ten aanhoore van het volk, ging hij in te Kapernaüm.

2. En een dienstknecht van eenen zekeren Hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde lag op zijn sterven.

3. En van Jezus gehoord hebbende zond hij tot hem de Ouderlingen der Joden, hem biddende dat hij wilde komen, en zijnen dienstknecht gezond maken.

4. Dezen nu tot Jezus gekomen zijnde, baden hem ernstiglijk, zeggende: hij is waardig dat gij hem dat doet.

5. Want

5. Wan

lief, en

magoge

6. En J

als hij

huis was

over hor

vianden

Heer n

want i

dat gij

inkomen

7. Daar

zelve n

om tot u

[het] me

knecht z

8. Want

onder de

gesteld, k

ten onde

dezen: g

den and

komt; e

knecht:

[het].

9. En J

verwonde

zich omk

schare d

zeg ulied

geloof ze

vonden.

10. En d

wedergek

huis, v

dienstkne

11. En h

volgenden

naar een

in, en m

van zijne

grootte sch

12. En a

stad gena

doode wer

een eenigg

moeder [

weduwe; i

van de sta

13. En d

werd inne

over haar

tot haar:

14. En hi

te de ba

nu stonde

ongeling,

15. En d

le, en be

hij gaf her

16. En v

en, en zij

eggende:

nder ons

heeft zijn

17. En di

ing uit in

het omk

18. En de

annes bo

deze din

5. Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de Synagoge gebouwd.

6. En Jezus ging methen. En als hij nu niet ver van 't huis was, zond de Hoofdman over honderd tot hem [eenige] vrienden, en zeide tot hem: Heer neem de moeite niet; want ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen.

7. Daarom heb ik ook mij zelven niet waardig geacht om tot u te komen; maar zeg [het] met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

8. Want ik ben ook een mensch onder de magt [van anderen] gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij; en ik zeg tot dezen: ga, en hij gaat; en tot den anderen: kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: doe dat, en hij doet [het].

9. En Jezus dit hoorende, verwonderde zich zijner; en zich omkeerende zeide tot de schare die hem volgde: ik zeg ulieden, ik heb zoo groot geloof zelfs in Israël niet gevonden.

10. En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den kranken dienstknecht gezond.

11. En het geschiedde op den volgenden [dag] dat hij ging naar eene stad genaamd Nain, en met hem gingen velen van zijne discipelen, en eene groote schare.

12. En als hij de poort der stad genaakte, ziedaar, een doode werd uitgedragen, [die] een eeniggeborene zoon zijner moeder [was], en zij [was] weduwe; en eene groote schare van de stad [was] met haar.

13. En de Heer haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: ween niet.

14. En hij ging toe, en raakte de baar aan, (de dragers nu stonden stil) en hij zeide: ongeling, ik zeg u, sta op.

15. En de doode zat overeinde, en begon te spreken; en hij gaf hem zijne moeder.

16. En vrees beving hen allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: een groot Profeet is onder ons opgestaan, en God heeft zijn volk bezocht.

17. En dit gerucht van hem ging uit in geheel Judea, en in het omliggende land.

18. En de discipelen van Johannes boodschappen hem van deze dingen.

19. En Johannes zekere twee van zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zond hen tot Jezus, zeggende: zijt gij degene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

20. En als de mannen tot hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de Dooper heeft ons tot u afgezonden, zeggende: zijt gij die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

21. En in dezelve ure genas hij er velen van ziekten en kwalen, en booze geesten, en vele blinden gaf hij het gezigt.

22. En Jezus antwoordende zeide tot hen: gaat henen en boodschapt Johannes weder de dingen die gij gezien en gehoord hebt, [namelijk] dat de blinden worden ziende, de kreupelen wandelen, de meelaatschen gereinigd worden, de dooven hooren, de dooden opgewekt worden, den armen het Euangelium verkondigd wordt.

23. En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

24. Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon hij tot de scharen van Johannes te zeggen: wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

25. Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Eenen mensch met zachte kleederen bekleed? Zie, die in heerlijke kleding en wellust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.

26. Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Eenen Profeet? Ja ik zeg u: ook veel meer dan eenen Profeet.

27. Deze is het van wien geschreven is: zie ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen bereiden zal.

28. Want ik zeg ulieden: onder die van vrouwen geboren zijn, is niemand meerder Profeet dan Johannes de Dooper; maar de minste in 't Koninkrijk Gods is meerder dan hij.

29. En al het volk [hem] hoorende, en de tollenaars, die met den doop van Johannes gedoopt waren, regtvaardigden God.

30. Maar de Farizeën en de Wetgeleerden hebben den raad Gods tegen zich zelven verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.

31. En de Heer zeide: bij

wien zal ik dan de menschen van dit geslacht vergelijken? En wien zijn zij gelijk?

32. Zij zijn gelijk de kinderen, die op de markt zitten, en elkander toeroepen en zeggen: wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

33. Want Johannes de Doo-per is gekomen, noch brood etende, noch wijn drinkende, en gij zegt: hij heeft den duivel.

34. De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en gij zegt: ziet daar een mensch, [die] een vraat en wijnzuiper [is], een vriend van tollenaars en zondaren.

35. Doch de wijsheid is geregtvaardigd geworden van al hare kinderen.

36. Een een der Farizeën bad hem, dat hij met hem at; en ingegaan zijnde in des Farizeërs huis zat hij aan.

37. En zie, eene vrouw in de stad, welke eene zondares was, verstaande dat hij in des Farizeërs huis aanzat, bragt eene alabasteren flesch met zalf.

38. En staande achter aan zijne voeten, weenende, begon zij zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste zijne voeten, en zalfde ze met de zalf.

39. En de Farizeër, die hem genoodigd had, [zulks] ziende, sprak bij zich zelve, zeggende: deze, indien hij een Profeet ware, zoude wel weten wat en hoedanige vrouw deze is, die hem aanraakt; want zij is eene zondares.

40. En Jezus antwoordende zeide tot hem: Simon, ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester zeg het.

41. [Jezus zeide]: een zeker schuldeheer had twee schuldenaars; de een was schuldig vijf honderd penningen, en de ander vijftig.

42. En als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan wie van deze zal hem meer lief hebben?

43. En Simon antwoordende zeide: ik acht dat hij het [is], dien hij het meeste kwijt gescholden heeft. En hij zeide tot hem: gij hebt regt geoordeeld.

44. En hij zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; wa-

ter hebt gij niet tot mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt, en met 't haar haars hoofds afgedroogd.

45. Gij hebt mij geenens kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten mijne voeten te kussen.

46. Met olie hebt gij mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalf gezalfd.

47. Daarom zeg ik u: hare zonden zijn [haar] vergeven, die vele waren, want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48. En hij zeide tot haar: uwe zonden zijn [u] vergeven.

49. En die mede aanzaten begonnen te zeggen bij zich zelve: wie is deze die ook de zonden vergeeft?

50. Maar hij zeide tot de vrouw: uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede.

HOOFDSTUK 8.

1. En het geschiedde daarna, dat hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Euangelium van het Koninkrijk Gods; en de twaalfen [waren] met hem,

2. En sommige vrouwen, die van booze geesten en krankheden genezen waren, [namelijk] Maria, genoemd Magdalena, van welke zeven duivelen uitgegaan waren,

3. En Johanna, de huisvrouw van Chusas, den rentmeester van Herodes, en Susanna, en andere vele, die hem dienden van hare goederen.

4. Als nu eene groote schare bijeen vergaderde, en zij van alle steden tot hem kwamen, zoo zeide hij door gelijkenis:

5. Een zaaijer ging uit om zijn zaad te zaaijen; en als hij zaaide viel het eene bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten dat op.

6. En het andere viel op eene steenrots, en opgewassen zijnde is het verdord, omdat het geene vochtigheid had.

7. En het andere viel in het midden van de doornen, en de doornen mede opwassen- de verstikten hetzelfde.

8. En het andere viel op de goede aarde, en opgewassen zijnde bragt het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende riep hij: wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

9. En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: wat mag deze gelijkenis wezen?

10. En hij zeide: u is 't gegeven de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te verstaan; maar tot de anderen [*spreek ik*] in gelijkenissen, opdat zij ziende niet zien, en hoorende niet verstaan.

11. Dit is nu de gelijkenis: het zaad is het woord Gods.

12. En die bij den weg [*bezaaid worden*], zijn deze die hooren; daarna komt de duivel en neemt het woord uit hun hart weg, opdat zij niet zouden gelooven, en zalig worden.

13. En die op de steenrots [*bezaaid worden*], zijn deze die, wanneer zij het gehoord hebben, het woord met vreugde ontvangen; en deze hebben geen wortel, die maar voor eenen tijd gelooven, en in den tijd der verzoeking wijken zij af.

14. En dat in de doornen valt, deze zijn die gehoord hebben, en heengaan verstikt worden door de zorgvuldigheden, en rijkdom, en wellusten des levens, en voldragen geene [*vrucht*].

15. En dat in de goede aarde [*valt*], zijn deze, die het woord gehoord hebbende, 't zelve in een eerlijk en goed hart bewaren, en in volständigkeit vruchten voortbrengen.

16. En niemand die eene kaars ontsteekt, bedekt dezelve met een vat, of zet ze onder een bed; maar zet ze op eenen kandelaar, opdat degenen die inkomen, het licht zien mogen.

17. Want er is niets verborgen, dat niet openbaar zal worden; noch heimelijk, dat niet bekend zal worden, en in 't openbaar komen.

18. Ziet dan, hoe gij hoort; want zoo wie heeft dien zal gegeven worden; en zoo wie niet heeft, ook hetgeen dat hij meent te hebben zal van hem genomen worden.

19. En zijne moeder en [*zijne*] broeders kwamen tot hem, en konden bij hem niet komen van wege de schare.

20. En hem werd gebodschapt [*van eenigen*] die zeiden: uwe moeder en uwe broeders staan daar buiten, begeerende u te zien.

21. Maar hij antwoordde en zeide tot hen: mijne moeder en mijne broeders zijn deze, die Gods woord hooren, en datzelve doen.

22. En 't geschiedde in eenen van die dagen, dat hij in een schip ging, en zijne discipelen [*met hem*]; en hij zeide tot hen: laat ons overvaren aan de andere zijde des meers. En zij staken af.

23. En als zij voeren, viel hij in slaap; en er kwam een storm van wind op het meer, en zij werden vol [*waters*], en waren in nood.

24. En zij gingen tot hem, en wekten hem op, zeggende: Meester, meester wij vergaan. En hij opgestaan zijnde bestrafte den wind en de watergolven; en zij hielden op, en er werd stilte.

25. En hij zeide tot hen: waar is uw geloof? Maar zij bevreesd zijnde verwonderden zich, zeggende tot elkander: wie is toch deze, dat hij ook de winden en het water gebiedt en zij zijn hem gehoorzaam?

26. En zij voeren voort naar het land der Gadarenen, hetwelk is tegenover Galilea.

27. En als hij aan het land uitgegaan was, ontmoette hem een zeker man uit de stad, die van over langen tijd met duivelen was bezeten geweest; en was met geene klederen gekleed, en bleef in geen huis, maar in de graven;

28. En hij Jezus ziende, en zeer roepende, viel voor hem neder, en zeide met eene groote stem: wat heb ik met u [*te doen*]. Jezus gij Zoon van God den Allerhoogste? Ik bid u dat gij mij niet pijnigt.

29. Want hij had den onreinen geest geboden, dat hij van den mensch zoude uitvaren; want hij had hem menigen tijd bevangen gehad; en hij werd met ketenen en met boeien gebonden om bewaard te zijn. En hij verbrak de banden, en werd van den duivel gedreven in de woestijnen.

30. En Jezus vroegde hem, zeggende: welke is uw naam? En hij zeide: Legio. Want vele duivelen waren in hem gevaren.

31. En zij baden hem, dat hij hun niet gebieden zoude in den afgrond henen te varen.

32. En aldaar was eene kudde van vele zwijnen weiden op den berg, en zij baden hem, dat hij hun wilde toelaten in dezelve te varen. En hij liet het hun toe.

33. En de duivelen uitvarende van den mensch, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de stelte af in 't meer, en versmoorde.

34. En die ze weldiden zien-
de hetgeen geschied was,
zijn gevlugt; en henengaande
boodschappen het in de stad,
en op het land.

35. En zij gingen uit om te
zien hetgeen geschied was,
en kwamen tot Jezus, en
vonden den mensch, van wel-
ken de duivelen uitgevaren
waren, zittende aan de voe-
ten van Jezus, gekleed en
wel bij zijn verstand; en zij
werden bevreesd.

36. En ook die het gezien
hadden verhaalden hun, hoe
de bezetene was verlost ge-
worden.

37. En de geheele menigte
van het omliggende land der
Gadarenen baden hem, dat
hij van hen wegging, want zij
waren met groote vrees be-
vangen; en hij in het schip
gegaan zijnde keerde wederom.

38. En de man, van welken
de duivelen uitgevaren waren,
bad hem dat hij mogt bij
hem zijn. Maar Jezus liet
hem van zich gaan, zeggende:

39. Keer weder naar uw huis,
en vertel wat groote dingen
u God gedaan heeft. En hij
ging henen door de geheele
stad, verkondigende wat
groote dingen Jezus hem ge-
daan had.

40. En het geschiedde, als
Jezus wederkeerde, dat hem
de schre re ontving, want zij
waren allen hem verwachtede.

41. En zie, er kwam een
man, wiens naam was Jai-
rus, en hij was een Overste
der Synagoge; en hij viel aan
de voeten van Jezus, en bad
hem dat hij in zijn huis wil-
de komen:

42. Want hij had eene eenige
dochter van omtrent twaalf
jaren, en deze lag op haar
sterven. En als hij henenging,
zoo verdrongen hem de scha-
ren.

43. En eene vrouw die
twaalf jaren lang den vloed
des bloeds gehad had, welke
al haren leeftocht aan medi-
cijnmeesters te koste gelegd
had, en van niemand had
kunnen genezen worden,

44. Van achteren tot hem ko-
mende raakte den zoom
zijns kleeds aan; en ter-
stond stelpde de vloed haars
bloeds.

45. En Jezus zeide: wie is
't die mij heeft aange-
raakt? En als zij het allen
miszaakten, zeide Petrus en
die met hem waren: Meester
de scharen drukken en ver-

dringen u, en zegt gij: wie is
't die mij aangeraakt heeft?

46. En Jezus zeide: iemand
heeft mij aangeraakt; want ik
heb bekend, dat kracht van
mij uitgegaan is.

47. De vrouw nu ziende
dat zij niet verborgen was,
kwam bevende, en voor hem
nedervallende verklaarde hem
voor al het volk, om wat
oorzaak zij hem aangeraakt
had, en hoe zij terstond ge-
nezen was.

48. En hij zeide tot haar:
dochter zijt welgemoed, uw
geloof heeft u behouden; ga
henen in vrede.

49. Als hij nog sprak, kwam
er een van [het huis] van den
Oversten der Synagoge, zeg-
gende tot hem: uwe dochter
is gestorven; zijt den Mees-
ter niet moeilijk.

50. Maar Jezus [dat] hoo-
rende antwoordde hem, zeg-
gende: vrees niet, geloof al-
leenlijk, en zij zal behouden
worden.

51. En als hij in 't huis
kwam, liet hij niemand inkom-
men dan Petrus, en Jaco-
bus, en Johannes, en den
vader en de moeder des
kinds.

52. En zij schreiden allen,
en maakten misbaar over het-
zelve. En hij zeide: schreit
niet; zij is niet gestorven,
maar zij slaapt.

53. En zij belachten hem,
wetende dat zij gestorven
was.

54. Maar als hij hen allen
uitgedreven had, greep hij
hare hand en riep, zeggende:
kind, sta op.

55. En haar geest keerde we-
der, en zij is terstond opge-
staan; en hij gebood dat
men haar te eten geven zoude.

56. En hare ouders ontzetten
zich; en hij beval hun, dat
zij niemand zouden zeggen
hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK 9.

1. En zijne twaalf discipe-
len te zamen geroepen heb-
bende, gaf hij hun kracht
en magt over al de duivelen,
en om ziekten te genezen,

2. En zond hen henen om te
prediken het Koninkrijk Gods
en de kranken gezond te ma-
ken.

3. En hij zeide tot hen:
neemt niets mede tot den weg,
noch staven, noch male,
noch brood, noch geld; noch
iemand van u zal twee rok-
ken hebben.

4. En

4. En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar, en gaat van daar uit.

5. En zoo wie u niet zullen ontvangen, uitgaande van die stad, schudt ook 't stof af van uwe voeten, tot eene getuigenis tegen hen.

6. En zij uitgaande doorgingen al de vlekken, verkondigende 't Euangelium, en genezende [de zieken] overal.

7. En Herodes de Viervorst hoorde al de dingen die van hem geschieden, en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan.

8. En van sommigen, dat Elias verschenen was; en [van] anderen, dat een Profeet van de ouden was opgestaan.

9. En Herodes zeide: Johannes heb ik onthoofd; wie is nu deze, van welken ik zulke dingen hoor? En hij zocht hem te zien.

10. En de Apostelen wedergekeerd zijnde verhaalden hem al wat zij gedaan hadden. En hij nam hen mede en vertrok alleen in eene woeste plaats der stad genaamd Bethsaida.

11. En de scharen [dat] verstaande, volgden hem; en hij ontving haar, en sprak tot haar van het Koninkrijk Gods; en die genezing noodig hadden, maakte hij gezond.

12. En de dag begon te dalen; en de twaalfen tot hem komende zeiden tot hem: laat de schare van u, opdat zij henengaande in de omliggende vlekken en in de dorpen herberg nemen mogen, en spijs vinden; want wij zijn hier in eene woeste plaats.

13. Maar hij zeide tot hen: geeft gij haar te eten. En zij zeiden: wij hebben niet meer dan vijf brooden, en twee vischen, tenzij dan dat wij henengaan, en spijs koopen voor al dit volk;

14. Want er waren omtrent vijf duizend mannen. Doch hij zeide tot zijne discipelen: doet hen nederzitten bij zatten, elk van vijftig.

15. En zij deden alzo, en deden hen allen nederzitten.

16. En hij de vijf brooden en de twee visschen genomen hebbende, zag op naar den hemel, en zegende die, en brak ze, en gaf ze den discipelen, om de schare voor te leggen.

17. En zij aten en werden

allen verzadigd; en er werd opgenomen 't geen hun van de brokken overgeschoten was, twaalf korven.

18. En het geschiedde, als hij alleen was biddende, dat de discipelen met hem waren, en hij vraagde hun, zeggende: wie zeggen de scharen, dat ik ben?

19. En zij antwoordende zeiden: Johannes de Doopt; en anderen, Elias; en anderen, dat eenig Profeet van de ouden opgestaan is.

20. En hij zeide tot hen: maar gijlieden wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide: Christus Gods.

21. En hij gebod hun scherpelyk en beval, dat zij dit niemand zeggen zouden;

22. Zeggende: de Zoon des menschen moet veel lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen, en Overpriesters, en Schriftgeleerden, en gedood, en ten derden dage opgewekt worden.

23. En hij zeide tot allen: zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zich zelven, en neme zijn kruis dagelijks op, en volge mij.

24. Want zoo wie zijn leven behouden wil, die zal 't verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal, om mijnentwil, die zal 't behouden.

25. Want wat baat het eenen mensch, die de geheele wereld zoude winnen en zich zelven verliezen, of schade [zijns zelfs] lijden?

26. Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, diens zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer hij komen zal in zijne heerlijkheid, en [in de heerlijkheid] des Vaders, en der heilige Engelen.

27. En ik zeg u waarlijk: er zijn sommigen van degenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij het Koninkrijk Gods zullen gezien hebben.

28. En het geschiedde omtrent acht dagen na deze woorden, dat hij medenam Petrus, en Johannes, en Jacobus, en klom op den berg om te bidden.

29. En als hij bad, werd de gedaante zijns aangezichts veranderd, en zijne kleding wit [en] zeer blinkend.

30. En zie, twee mannen spraken met hem, welke waren Mozes en Elias;

31. Welke gezien zijnde in heerlijkheid, zeiden zijnen uitgang, dien hij zoude volbrengen te Jeruzalem.

32. Petrus nu, en die met hem [waren], waren metslaap bezwaard; en ontwaakt zijnde, zagen zij zijne heerlijkheid, en de twee mannen die bij hem stonden.

33. En het geschiedde als zij van hem afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus: Meester, het is goed dat wij hier zijn; en laat ons drie Tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en voor Elias éénen: niet wetende, wat hij zeide.

34. Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk, en overschaduwde hen; en zij werden bevreemd, als die in de wolk ingingen.

35. En er geschiedde eene stem uit de wolk, zeggende: deze is mijn geliefde Zoon; hoort hem.

36. En als de stem geschiedde, zoo werd Jezus alleen gevonden; en zij zwegen stil, en verhaalden in die dagen niemand iets van hetgeen zij gezien hadden.

37. En het geschiedde des daags daaraan, als zij van den berg afkwamen, dat hem eene groote schare in het gemeet kwam.

38. En zie een man van de schare riep uit, zeggende: Meester, ik bid u, zie toch mijnen zoon aan, want hij is mij een eeniggeborene;

39. En zie een geest neemt hem, en van stonden aan roept hij, en hij scheurt hem dat hij schuimt, en wijkt naauwelijks van hem, en verplettert hem.

40. En ik heb uwe discipelen gebeden, dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekonnen.

41. En Jezus antwoordende zeide: O ongeloovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn, en ulieden verdragen? Breng uwen zoon hier.

42. En nog, als hij [naar hem] toe kwam, scheurde hem de duivel, en verscheurde [hem]; maar Jezus bestrafte den onreinen geest, en maakte het kind gezond, en gaf hem zijnen vader weder.

43. En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods. En als zij allen zich verwonderden over al de dingen, die Jezus gedaan had,

zeide hij tot zijne discipelen: 44. Legt gij deze woorden in uwe ooren; want de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in der menschen handen.

45. Maar zij verstonden dit woord niet, en het was voor hen verborgen, alzoo dat zij het niet begrepen; en zij vreesden, van dat woord hem te vragen.

46. En er rees eene overlegging onder hen, namelijk wie van hen de meeste ware.

47. Maar Jezus ziende de overlegging hunner harten, nam een kindeken, en stelde dat bij zich.

48. En zeide tot hen: zoo wie dit kind ontvangen zal in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij ontvangen zal, die ontvangt hem die mij gezonden heeft. Want die de minste onder u allen is, die zal groot zijn.

49. En Johannes antwoordde en zeide: Meester, wij hebben eenen gezien, die in uwen naam de duivelen uitwierp, en wij hebben het hem verboden, omdat hij [u] met ons niet volgt.

50. En Jezus zeide tot hem: verbiedt het niet. Want wie tegen ons niet is, die is voor ons.

51. En het geschiedde, als de dagen zijner opnemng vervuld werden, zoo rigtte hij zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te reizen.

52. En hij zond boden uit voor zijn aangezicht; en zij henengereisd zijnde, kwamen in een vlek der Samaritanen, om voor hem [herberg] te bereiden.

53. En zij ontvingen hem niet, omdat zijn aangezicht was [als] reizende naar Jeruzalem.

54. Als nu zijne discipelen Jacobus en Johannes [dat] zagen, zeiden zij: Heer wilt gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdale, en deze verslinde, gelijk ook Elias gedaan heeft?

55. Maar zich omkeerende bestrafte hij hen, en zeide: gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt.

56. Want de Zoon des menschen is niet gekomen om der menschen zielen te verderven, maar om te behouden. En zij gingen naar een ander vlek.

57. En het geschiedde op den weg als zij reisden, dat een tot

tot hem zeide: Heer ik zal u volgen, waar gij ook henen gaat.

58. En Jezus zeide tot hem: de vossen hebben hollen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar hij het hoofd nederlegge.

59. En hij zeide tot eenen anderen: Volg mij. Doch hij zeide: Heer, laat mij toe, dat ik henen ga, en eerst mijnen vader begrave.

60. Maar Jezus zeide tot hem: Laat de dooden hunne dooden begraven; doch gij, ga henen, en verkondig het Koninkrijk Gods.

61. En ook een ander zeide: Heer, ik zal u volgen; maar laat mij eerst toe, dat ik afscheid neem van degenen die in mijn huis zijn.

62. En Jezus zeide tot hem: niemand die zijne hand aan den ploeg slaat, en ziet naar 't geen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods.

HOOFDSTUK 10.

1. En na dezen stelde de Heer nog andere zeventig, en zond hen henen voor zijn aangezigt twee en twee, in iedere stad en plaats, waar hij komen zoude.

2. Hij zeide dan tot hen: de oogst is wel groot, maar, de arbeiders zijn weinige; daarom bidt den Heer des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

3. Gaat henen; zie, ik zend u als lammeren in 't midden der wolven.

4. Draagt geenen buidel noch male, noch schoenen; en groet niemand op den weg.

5. En in wat huis gij zult ingaan, zegt eerst: vrede [zij] dezen huize.

6. En indien aldaar een zoon des vredes is, zoo zal uw vrede op hem rusten; maar indien niet, zoo zal [uw vrede] tot u wederkeeren.

7. En blijft in datzelfde huis, etende en drinkende hetgeen van hen [voorgezet wordt]. Want de arbeider is zijn loon waardig; gaat niet over van [t eene huis] in [t andere] huis.

8. En in welke stad gij zult ingaan, en zij u ontvangen, eet hetgeen ulieden voorgezet wordt;

9. En geneest de krankten die daar in zijn, en zegt tot hen: het Koninkrijk Gods is nabij u gekomen.

10. Maar in wat stad gij

zult ingaan, en zij u niet ontvangen, uitgaande op hunne straten, zoo zegt:

11. Ook het stof, dat uit uwe stad aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden; nogtans zoo weet dit, dat het Koninkrijk Gods nabij u gekomen is.

12. En ik zeg u, dat het [dien van] Sodom verdragelijker wezen zal in dien dag, dan dezelve stad.

13. Wee u Chorazin, wee u Bethsaida; want zoo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren, die in u geschied zijn, zij zouden eertijds in zak en asch zittende zich bekeerd hebben;

14. Doch het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in 't oordeel, dan ulieden.

15. En gij Kapernaüm, die tot den hemel toe verhoogt zijt, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden.

16. Wie u hoort die hoort mij; en wie u verwerpt die verwerpt mij; en wie mij verwerpt, die verwerpt degenen die mij gezonden heeft.

17. En de zeventigen zijn wedergekeerd met blijdschap, zeggende: Heer, ook de duivelen zijn ons onderworpen in uwen naam.

18. En hij zeide tot hen: ik zag den satan, alseen bliksem, uit den hemel vallen.

19. Zie ik geef u de magt om op slangen en schorpioenen te treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u eenigzins beschadigen.

20. Doch verblijdt u daarin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veel meer dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.

21. Te dier ure verheugde zich Jezus in den geest, en zeide: Ik dank u, Vader. Heer des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard; ja Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

22. Alle dingen zijn mij van mijnen Vader overgegeven; en niemand weet wie de Zoon is, dan de Vader; en wie de Vader is, dan de Zoon, en dien het de Zoon zal willen openbaren.

23. En zich keerende naar de discipelen, zeide hij [tot hen] alleen: zalig zijn de oogen, die zien hetgeen gij ziet.

24. Want ik zeg u, dat vele

Profeten en Koningen hebben begeerd te zien 't geen gij ziet, en hebben 't niet gezien, en te hooren 't geen gij hoort, en hebben 't niet gehoord.

25. En zie, een zeker Wetgeleerde stond op, hem verzoekende, en zeggende: Meester wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

26. En hij zeide tot hem: wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij?

27. En hij antwoordende zeide: gij zult den Heer uwen God liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit geheel uw verstand, en uwen naasten als u zelve.

28. En hij zeide tot hem: gij hebt regt geantwoord; doe dat, en gij zult leven.

29. Maar hij willende zich zelve regtvaardigen, zeide tot Jezus: en wie is mijn naaste?

30. En Jezus antwoordende zeide: een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke hem ook uitgetogen, en daartoe [zware] slagen gegeven hebbende, gingen henen, en lieten [hem] half dood liggen.

31. En bij geval kwam een zeker Priester denzelfden weg af, en hem ziende ging hij tegenover [hem] voorbij.

32. En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij en zag [hem], en ging tegenover [hem] voorbij.

33. Maar een zeker Samaritaan reizende kwam omtrent hem; en hem ziende werd hij met innerlijke ontferming bewogen.

34. En hij tot [hem] gaande verbond zijne wonden, gietende daar in olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg, en verzorgde hem.

35. En des anderen daags weggaande langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: draag zorg voor hem; en zoo wat gij meer [aan hem] te koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik weder kom.

36. Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen die onder de moordenaars gevallen was?

37. En hij zeide: die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: ga henen en doe gij desgelijks.

38. En het geschiedde, als zij

reisden, dat hij kwam in een plek; en eene zekere vrouw met name Martha ontving hem in haar huis.

39. En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook zittende aan de voeten van Jezus zijn woord hoorde.

40. Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daar bij komende zeide: Heer, trekt gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe.

41. En Jezus antwoordende zeide tot haar: Martha, Martha, gij bekommert en ontrent u over vele dingen;

42. Maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

HOOFDSTUK 11.

1. En het geschiedde, toen hij in eene zekere plaats was biddende, als hij ophield, dat een van zijne discipelen tot hem zeide: Heer leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijne discipelen geleerd heeft.

2. En hij zeide tot hen: wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, die in de hemelen [zijt], uw naam worde geheiligd; uw Koningrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in den hemel, [alzo] ook op de aarde;

3. Geef ons elken dag ons dagelijksch brood;

4. En vergeef ons onze zonden; want ook wij vergeven eenen iegelijk die ons schuldig is. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boosen.

5. En hij zeide tot hen: wie van u zal eenen vriend hebben, en zal te middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: vriend leen mij drie brooden,

6. Overmits mijn vriend van de reis tot mij gekomen is, en ik heb niet dat ik hem voorzette;

7. En dat die van binnen antwoordende zoude zeggen: doe mij geene moeite aan; de deur is nu gesloten, en mijne kinderen zijn met mij in de slaapkamer; ik kan niet opstaan, om u te geven.

8. Ik zeg ulieden: hoewel hij niet zoude opstaan en hem geven, omdat hij zijn vriend is, nogtans om zijner onbeschaamdheid wil zal hij opstaan, en hem geven zoo veel als hij er behoeft.

9. En

9. En ik zeg ulieden: bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

10. Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

11. En wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem eenen steen geven? Of ook om eenen visch, zal hem voor eenen visch eene slang geven?

12. Of zoo hij ook om een ei zoude bidden, zal hij hem eenen schorpioen geven?

13. Indien dan gij die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven den- genen die hem bidden?

14. En hij wierp eenen duivel uit, en die was stom. En het geschiedde, als de duivel uitgevaren was, dat de stomme sprak, en de scharen verwonderden zich.

15. Maar sommigen van hen zeiden: hij werpt de duivelen uit door Beëlzebul den Oversten der duivelen.

16. En anderen [hem] verzoekende, begeerden van hem een teeken uit den hemel.

17. Maar hij kennende hunne gedachten, zeide tot hen: een ieder Koningrijk dat tegen zich zelven verdeeld is, wordt verwoest; en een huis tegen zich zelven [verdeeld zijnde], valt.

18. Indien nu ook de satan tegen zich zelven verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan? Dewijl gij zegt, dat ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp.

19. En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze uwe zonen uit? Daarom zullen deze uwe regters zijn.

20. Maar indien ik door den vinger Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koningrijk Gods tot u gekomen.

21. Wanneer een sterke gewapende zijn hof bewaart, zoo is [al] wat hij heeft in vrede.

22. Maar als een daarover komt, die sterker is dan hij, en hem overwint, die neemt zijne geheele wapenrusting, daar hij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.

23. Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

24. Wanneer de onreine geest van den mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door dorre plaat-

sen, zoekende rust; en die niet vindende, zegt hij: ik zal wederkeeren in mijn huis waar ik uitgevaren ben.

25. En komende vindt hij het [met bezemen] gekeerd en versierd.

26. Dan gaat hij henen, en neemt met zich zeven andere geesten, boozter dan hij zelf is; en ingegaan zijnde wonen zij aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste.

27. En het geschiedde, als hij deze dingen sprak, dat eene zekere vrouw de stem verheffende uit de schare, tot hem zeide: zalig is de buik die u gedragen heeft, en de borsten, die gij hebt gezogen.

28. Maar hij zeide: ja zalig zijn degenen die het woord Gods hooren, en datzelve bewaren.

29. En als de scharen digt bijeen vergaderden, begon hij te zeggen: dit is een boos geslacht; het verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van Jonas den Profet.

30. Want gelijk Jonas den Nineviten een teeken geweest is, alzoo zal ook de Zoon des menschen zijn dit geslacht.

31. De Koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, en zal hen veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid Salomons; en zie, meer dan Salomon is hier.

32. De mannen van Nineve zullen opstaan in 't oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en zie, meer dan Jonas is hier.

33. En niemand die eene kaars ontsteekt, zet [die] in het verborgene, noch onder eene korenmaat; maar op eenen kandelaar, opdat degenen die inkomen het licht zien mogen.

34. De kaars des ligchaams is het oog. Wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele ligchaam verlicht; maar zoo het boos is, zoo is ook uw [geheele] ligchaam duister.

35. Ziet dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij.

36. Indien dan uw ligchaam geheel verlicht is, niet hebbende eenig deel dat duister

is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de kaars met het schijnsel u verlicht.

37. Als hij nu [dit] sprak, bad hem een zeker Farizeër, dat hij bij hem het middagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde zat hij aan.

38. En de Farizeër [dat] zien- de verwonderde zich, dat hij niet eerst voor het middagmaal zich gewasschen had.

39. En de Heer zeide tot hem: nu gij Farizeën, gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels; maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid.

40. Gij onverstondigen, die het buitenste heeft gemaakt, heeft hij ook niet het binnenste gemaakt?

41. Doch geeft tot aalmoezen 't geen er in is; en zie, alles is u rein.

42. Maar wee u Farizeën, want gij verdient munt en ruit, en alle moeskruid, en gij gaat voorbij het oordeelen de liefde Gods. Dit moest men doen, en het andere niet nalaten.

43. Wee u Farizeën, want gij bemint het voorgestoelte in de Synagogen, en de begroetingen op de markten.

44. Wee u gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij zijt gelijk de graven die niet openbaar zijn; en de menschen die daarover wandelen weten het niet.

45. En een van de Wetgeleerden antwoordende zeide tot hem: Meester, als gij deze dingen zegt, zoo doet gij ook ons smaadheid aan.

46. Doch hij zeide: wee ook u Wetgeleerden, want gij belast de menschen met lasten zwaar om te dragen; en zelven raakt gij die lasten niet aan met eenen van uwe vingers.

47. Wee u, want gij bouwt de graven der Profeten, en uwe vaders hebben dezelve gedood.

48. Zoo getuigt gij dan dat gij mede behagen hebt aan de werken uwer vaders; want zij hebben hen gedood, en gij bouwt hunne graven.

49. Daarom ook de wijsheid Gods zegt: ik zal Profeten en Apostelen tot hen zenden, en van die zullen zij [sommigen] dooden, en [sommigen] zullen zij uitjagen;

50. Opdat van dit geslacht afgeëischt worde het bloed van al de Profeten, dat vergoten is van de grondlegging der wereld af;

51. Van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die gedood is tusschen het altaar en het Huis [Gods], ja ik zeg u: het zal afgeëischt worden van dit geslacht.

52. Wee u gij Wetgeleerden, want gij hebt den sleutel der kennis weggenomen; gij zelve zijt niet ingegaan, en die ingingen hebt gij verhinderd.

53. En als hij deze dingen tot hen zeide, begonnen de Schriftgeleerden en Farizeën hard aan te houden, en hem van vele dingen te doen spreken;

54. Hem lagen leggende, en zoekende iets uit zijnen mond te bejagen, opdat zij hem beschuldigen mogten.

HOOFDSTUK 12.

1. Daarentusschen als vele duizenden der schare bijeen vergaderd waren, zoodat zij elkander vertraden, begon hij te zeggen tot zijne discipelen: vooreerst wacht u zelve voor den zuurdeesem der Farizeën, welke is geveinsdheid.

2. En er is niets bedekt, dat niet zal ontdekt worden; en verborgen, dat niet zal geweten worden.

3. Daarom al wat gij in duisternis gezegd heb, zal in het licht gehoord worden; en wat gij in het oor gesproken hebt, in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden.

4. En ik zeg u mijnen vrienden, vreest u niet voor degenen die het ligchaam dooden, en daarna niet meer kunnen doen.

5. Maar ik zal u toonen wien gij vreezen zult: vreest dien, die nadat hij gedood heeft, [ook] magt heeft in de hel te werpen; ja ik zeg u: vreest dien.

6. Worden niet vijf muschjes verkocht voor twee penningen? En niet één van die is voor God vergeten.

7. Ja ook de haren uws hoofds zijn alle geteld. Vreest dan niet; gij gaat vele muschjes te boven.

8. En ik zeg u: een iegelijk die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de Engelen Gods.

9. Maar wie mij verloochenen zal voor de menschen, die zal verloochend worden voor de Engelen Gods.

10. En een iegelijk die [eenig] woord spreken zal tegen den Zoon des menschen, het zal hem

hem vergeven worden; maar wie tegen den Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien zal het niet vergeven worden.

11. En wanneer zij u henen brengen zullen in de Synagogen, en [tot] de Overheden en de Magten, zoo zijt niet bezorgd hoe of wat gij tot verantwoording zeggen, of wat gij spreken zult.

12. Want de Heilige Geest zal u in dezelve ure leeren hetgeen [gij] spreken moet.

13. En een uit de schare zeide tot hem: Meester, zeg mijnen broeder, dat hij met mij de erfenis deele.

14. Maar hij zeide tot hem: mensch, wie heeft mij tot een regter of scheidsman over ulieden gesteld?

15. En hij zeide tot hen: ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in den overvloed [gelegene], dat iemand leeft uit zijne goederen.

16. En hij zeide tot hen eene gelijkenis, en sprak: eens rijken menschen land had wel gedragen;

17. En hij overleide bij zich zelven, zeggende: wat zal ik doen? Want ik heb niet, waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.

18. En hij zeide: dit zal ik doen; ik zal mijne schuren afbreken, en grootere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas en deze mijne goederen;

19. En ik zal tot mijne ziel zeggen: ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren; neem rust, eet, drink, zijt vrolijk.

20. Maar God zeide tot hem: gij dwaas, in dezen nacht zal men uwe ziel van u afeischen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?

21. Alzoo [is het met dien], die zich zelven schatten vergadert, en niet rijk is in God.

22. En hij zeide tot zijne discipelen: daarom zeg ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult; noch voor het ligchaam, waarmede gij u kleeden zult.

23. Het leven is meer dan 't voedsel, en het ligchaam dan de kleeding.

24. Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaijen, noch maaijen, welke geene spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve; hoe veel gaat gij de vogelen te boven?

25. Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne

el tot zijne lengte toedoen?

26. Indien gij dan ook het minste niet kunt, wat zijt gij voor de andere dingen bezorgd?

27. Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen. Zij arbeiden niet, noch spinnen niet; en ik zeg u: ook Salomon in al zijne heerlijkheid is niet bekleed geweest als een van deze.

28. Indien nu God het gras, dat heden op het veld is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoe veel meer u gij kleingeloo- vigen?

29. En gijlieden, vraagt niet wat gij eten, of wat gij drinken zult; en weest niet wan- kelmoe- dig.

30. Want al deze dingen zoeken de volkeren der wereld; maar uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.

31. Maar zoekt het Koning- rijk Gods, en al deze dingen zullen u toegeworpen wor- den.

32. Vrees niet, gij klein kud- den, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koningrijk te geven.

33. Verkoopt hetgeen gij hebt, en geeft aalmoes. Maakt u zelven buidels die niet verouden, eenen schat die niet afneemt, in de hemelen, waar de dief niet bijkomt, noch de mot verderft.

34. Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.

35. Laat uwe lendenen om- gord zijn, en de kaarsen brandende.

36. En zijt gij den menschen gelijk, die op hunnen heer wachten, wanneer hij weder- komen zal van de bruiloft, opdat als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen open- doen.

37. Zalig zijn die dienstknech- ten, welke de heer als hij komt zal wakende vinden; voorwaar ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en zal hen doen aanzitten, en bij- komende zal hij hen dienen.

38. En zoo hij komt in de tweede [nacht] wake, en komt in de derde wake, en vindt hen alzoo, zalig zijn de- zelve dienstknechten.

39. Maar weet dit, dat in- dien de heer des huizes gewen- ten had in welk uur de dief zoude komen, hij zoude gewaakt hebben, en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

40. Gij dan zijt ook bereid; want in welk uur gij het niet

meent, zal de Zoon des menschen komen.

41. En Petrus zeide tot hem: Heer, zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

42. En de Heer zeide: wie is dan de getrouwe en voorzichtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstboden zal zetten, om [hun] ter regter tijd het bescheidene deel spijs te geven?

43. Zalig is de dienstknecht, welken zijn heer, als hij komt, zal vinden alzoo doende.

44. Waarlijk ik zeg ulieden, dat hij hem over al zijne goederen zetten zal.

45. Maar indien deze dienstknecht in zijn hart zoude zeggen: mijn heer vertoeft te komen, en zoude beginnen de knechten en de dienstmaagden te slaan, en te eten en te drinken, en dronken te worden;

46. Zoo zal de heer deszelven dienstknechts komen ten dage, in welken hij hem niet verwacht, en ter ure die hij niet weet, en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.

47. En die dienstknecht welke geweten heeft den wil zijns heeren, en [zich] niet bereid, noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele [slagen] geslagen worden.

48. Maar die [denzelven] niet geweten heeft, en gedaan heeft [dingen] die slagen waardig zijn, die zal met weinige [slagen] geslagen worden. En een iegelijk wien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en wien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

49. Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik indien het alreeds ontstoken is?

50. Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden; en hoe word ik geperst, totdat het volbragt zij?

51. Meent gij dat ik gekomen ben om vrede te geven op de aarde? Neen, zeg ik u, maar veeleer verdeeldheid.

52. Want van nu aan zullen er vijf in een huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie.

53. De vader zal tegen den zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare

schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

54. En hij zeide ook tot de scharen: wanneer gij eene wolk ziet opgaan van 't westen, terstond zegt gijlieden: er komt regen; en 't geschiedt alzoo.

55. En wanneer gij den zuidenwind [ziet] waaijen, zoo zegt gij: er zal hitte zijn; en het geschiedt.

56. Gij geveinsden, het aanschijn der aarde en des hemels weet gij te beproeven; en hoe beproeft gij dezen tijd niet?

57. En waarom oordeelt gij ook van u zelven niet hetgeen regt is?

58. Want als gij henen gaat met uwe wederpartij voor de Overheid, zoo doet naarstigheid op den weg om van hem verlost te worden, opdat hij misschien u niet voor den Regter trekke, en de Regter u den geregtsdienaar overlevere, en de geregtsdienaar u in de gevangenis werpe.

59. Ik zeg u: gij zult van daar geenszins uitgaan, totdat gij ook het laatste penningken betaald zult hebben.

HOOFDSTUK 13.

1. En er waren te dier zelfder tijd eenigen tegenwoordig, die hem boodschappen van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2. En Jezus antwoordde, en zeide tot hen: meent gij, dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven al de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3. Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4. Of die achttien, op welke de toren in Siloam viel, en doodde hen; meent gij dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle menschen die in Jeruzalem wonen?

5. Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

6. En hij zeide deze gelijkenis: een zeker [man] had eenen vijgeboom geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.

7. En hij zeide tot den wijngaardenier: zie, ik kom nu drie jaren zoekende vrucht op

op dezen vijeboom, en vind ze niet; houw hem uit; waartoe beslaat hij ook onnuttiglijk de aarde?

8. En hij antwoordende zeide tot hem: heer, laat hem ook [nog] dit jaar, tot dat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben;

9. En indien hij vrucht zal voortbrengen, [laat hem staan]; maar indien niet, zoo zult gij hem namaals uithouwen.

10. En hij leerde op den Sabbat in eene der Synagogen.

11. En zie, er was eene vrouw, die eenen geest der krankheid achttien jaren lang gehad had; en zij was te zamen gebogen, en konde zich ganschelijk niet oprigten.

12. En Jezus haar ziende riep haar tot zich, en zeide tot haar: vrouw, gij zijt verlost van uwe krankheid.

13. En hij leide de handen op haar, en zij werd terstond weder regt, en verheerlijkte God.

14. En de Overste der Synagoge, kwalijk nemende dat Jezus op den Sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: er zijn zes dagen, in welke men moet werken; komt dan in dezelve, en laat u genezen, en niet op den dag des Sabbats.

15. De Heer dan antwoordde hem en zeide: gij geveinsden, maakt niet een iegelijk van u op den Sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt [hem] henen om te doen drinken?

16. En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de satan, zie, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet losgemaakt worden van dezen band, op den dag des Sabbat?

17. En als hij dit zeide, werden zij allen beschaamd die zich tegen hem stelden; en al de schare verblijdde zich over al de heerlijke dingen, die van hem geschiedden.

18. En hij zeide: wien is het Koninkrijk Gods gelijk? en waarbij zal ik hetzelfde vergelijken?

19. Het is gelijk een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op, en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelden in zijne takken.

20. En hij zeide wederom: waarbij zal ik het Koninkrijk Gods vergelijken?

21. Het is gelijk een zuurdeesem, hetwelk eene vrouw nam, en verborg in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.

22. En hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, leerende, en rigtende [zijne] reis naar Jeruzalem.

23. En er zeide een tot hem: Heer, zijn er ook weinigen die zalig worden? En hij zeide tot hen:

24. Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen (zeg ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen;

25. [Namelijk] nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn, en de deur zal gesloten hebben; en gij zult beginnen buiten te staan, en aan de deur te kloppen, zeggende: heer, heer, doe ons open. En hij zal antwoorden en tot u zeggen: ik ken u niet van waar gij zijt.

26. Alsdan zult gij beginnen te zeggen: wij hebben in uwe tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27. En hij zal zeggen: ik zeg u, ik ken u niet van waar gij zijt; wijkt van mij af alle gij werkers der ongerechtigheid.

28. Aldaar zal zijn weening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham, en Izaak, en Jakob en al de Profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen.

29. En daar zullen er komen van Oosten en Westen, en van Noorden en Zuiden, en zullen aanzitten in het Koninkrijk Gods.

30. En zie, er zijn laatsten, die de eersten zullen zijn; en er zijn eersten, die de laatsten zullen zijn.

31. Te dien zelfden dage kwamen er eenige Farizeën, zeggende tot hem: ga weg, en vertrek van hier; want Herodes wil u dooden.

32. En hij zeide tot hen: gaat henen, en zegt dien vos: zie, ik werp duivelen uit, en maak gezond, heden en morgen; en ten derden [dage] word ik voleindigd.

33. Doch ik moet heden en morgen, en den volgenden [dag] reizen; want het gebeurt niet, dat een Profeet gedood wordt buiten Jeruzalem.

34. Jeruzalem, Jeruzalem,

gij die de Profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn; hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens onder de vleugelen [vergaderf], en gijlieden hebt niet gewild.

35. Zie, uw huis wordt ulieden woest gelaten. En voorwaar ik zeg u, dat gij mij niet zult zien, totdat [de tijd] zal gekomen zijn, als gij zult zeggen: gezegend [is] hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 14.

1. En 't geschiedde, als hij gekomen was in 't huis van eenen der Oversten der Farizeën, op den Sabbat, om brood te eten, dat zij hem waarnamen.

2. En zie, er was een zeker waterzuchtig mensch voor hem.

3. En Jezus antwoordende zeide tot de Wetgeleerden en Farizeën, en sprak: is 't ook geoorloofd op den Sabbat gezond te maken?

4. Maar zij zwegen stil. En hij nam [hem], en genas hem, en liet [hem] gaan.

5. En hij hun antwoordende zeide: wiens ezel of os van ulieden zal in eenen put vallen, en die hem niet terstond zal uittrekken op den dag des Sabbats?

6. En zij konden hem daarop niet weder antwoorden.

7. En hij zeide tot de genoodigden eene gelijkenis, aanmerkende hoe zij de vooraanzittingen verkozen, zeggende tot hen:

8. Wanneer gij van iemand ter bruiloft genoodigd zult zijn, zoo zet u niet in de eerste zitplaats, opdat niet misschien een waardiger dan gij, van hem genoodigd zij;

9. En hij komende, die u en hem genoodigd heeft, tot u zegge: geef dezen plaats; en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaats te houden.

10. Maar wanneer gij genoodigd zult zijn, ga henen, en zet u in de laatste plaats, opdat, wanneer hij komt die u genoodigd heeft, hij tot u zegge: vriend, ga hooger op. Alsdan zal het u eere zijn voor degenen die met u aanzitten.

11. Want een iegelijk, die zich zelf verhoogt, zal vernederd worden; en die

zich zelf vernederd, zal verhoogd worden.

12. En hij zeide ook tot degenen die hem genoodigd had: wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch [uwe] rijke geburen; opdat ook dezelve u niet te eeniger tijd weder noodigen, en u vergelding geschiede.

13. Maar wanneer gij eenen maaltijd zult houden, zoo noodig armen, verminkten, kreupelen, blinden;

14. En gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der regtvaardigen.

15. En als een van degenen die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot hem: zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods.

16. Maar hij zeide tot hem: een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodigde er velen.

17. En hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genoodigden te zeggen: komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18. En zij begonnen allen [zich] eendragtiglijk te verontschuldigen. De eerste zeide tot hem: ik heb eenen akker gekocht, en het is noodig dat ik uitga, en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19. En een ander zeide: ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga henen om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20. En een ander zeide: ik heb eene vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21. En dezelve dienstknecht [weder]gekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: ga haastiglijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen, en verminkten, en kreupelen, en blinden hier in.

22. En de dienstknecht zeide: heer, het is geschied gelijk gij bevolen hebt, en nog is er plaats.

23. En de heer zeide tot den dienstknecht: ga uit in de wegen, en heggen, endwing hen in te komen, opdat mijn huis vol worde.

24. Want ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen, die

genoodigd waren, mijn avondmaal smaken zal.

25. En vele scharen gingen met hem; en hij zich omkeerende zeide tot haar:

26. Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.

27. En wie zijn kruis niet draagt, en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28. Want wie van u, willen de eenen toren bouwen, zit niet eerst neder, en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking [noodig is]?

29. Opdat niet misschien als hij het fundament gelegd heeft, en niet kan voleindigen, allen die het zien hem beginnen te bespotten.

30. Zeggende: deze mensch heeft beginnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31. Of wat koning gaande naar den krijg om tegen eenen anderen koning te slaan, zit niet eerst neder, en beraadslaagt, of hij magtig is met tien duizend te ontmoeten den genen, die met twintig duizend tegen hem komt?

32. Anderzins zendt hij gezanten uit terwijl de gene nog ver is, en begeert hetgeen tot vrede [dient].

33. Alzoo dan een iegelijk van u, die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34. Het zout is goed; maar indien 't zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden?

35. Het is noch tot het land, noch tot den mesthoop bekwam; men werpt het weg. Wie ooren heeft om te hooren die hoore.

HOOFDSTUK 15.

1. En al de tollenaars en de zondaars naderden tot hem, om hem te hooren.

2. En de Farizeën en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3. En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4. Welk mensch onder u hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negen en negentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij 't zelve vindt?

5. En als hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouderen, verblijd zijnde.

6. En t' huis komende roept hij de vrienden en de geburen te zamen, zeggende tot hen: weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was.

7. Ik zeg ulieden, dat er alzoo blijdschap zal zijn in den hemel over éenen zondaar, die zich bekeert, [meer] dan over negen en negentig rechtvaardigen, die de bekeering niet noodig hebben.

8. Of welke vrouw hebben de tien penningen, indien zij éenen penning verliest, ontsleeft niet eene kaars, en keert het huis [met bezemen], en zoekt naarstiglijk totdat zij [dien] vindt?

9. En als zij [dien] gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en de geburinnen te zamen, zeggende: weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden, dien ik verloren had.

10. Alzoo (zeg ik ulieden) is er blijdschap voor de Engelen Gods over éenen zondaar die zich bekeert.

11. En hij zeide: een zeker mensch had twee zonen;

12. En de jongste van hen zeide tot den vader: vader, geef mij het deel des goeds dat [mij] toekomt. En hij deelde hun het goed.

13. En niet vele dagen daarna, de jongste zoon, alles bijeen vergaderd hebbende, is weggereisd in een ver[gelegen] land, en heeft aldaar zijn goed doorgebragt, levende overdagdiglijk.

14. En als hij het alles verteerd had, werd er een groote hongersnood in dat land, en hij begon gebrek te lijden.

15. En hij ging henen en voegde zich bij eenen van de burgers deszelven lands; en die zond hem op zijn land, om de zwijnen te weiden.

16. En hij begeerde zijnen buik te vullen met den draf, dien de zwijnen aten; en niemand gaf ze hem.

17. En tot zich zelven gekomen zijnde, zeide hij: hoe vele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger?

18. Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u,

19. En ik ben niet meer waardig

dig uw zoon genoemd te worden; maak mij als een van uwe huurlingen,

20. En opstaande ging hij naar zijnen vader. En als hij nog ver [*van hem*] was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen; en [*toe*]loopende viel hem om zijnen hals, en kustte hem.

21. En de zoon zeide tot hem: vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet waardig uw zoon genoemd te worden.

22. Maar de vader zeide tot zijne dienstknechten: brengt [*hier*] voort het beste kleed, en doet het hem aan, en geeft eenen ring aan zijne hand, en schoenen aan de voeten;

23. En brengt het gemeste kalf, en slagt het; en laat ons eten en vrolijk zijn,

24. Want deze mijn zoon was dood, en is weder levend geworden; en hij was verloren, en is gevonden. En zij begonnen vrolijk te zijn.

25. En zijn oudste zoon was in het veld; en alzoó hij kwam en het huis genaakte, hoorde hij het gezang en het gerei.

26. En tot zich geroepen hebbende eenen van de knechten, vraagde wat dat mogt zijn.

27. En deze zeide tot hem: uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslagt, omdat hij hem gezond weder ontvangen heeft.

28. Maar hij werd toornig, en wilde niet ingaan. Zooging dan zijn vader uit, en bad hem.

29. Doch hij antwoordende zeide tot den vader: zie, ik dien u [*nu*] zoo vele jaren, en heb nooit uw gebod overtreden; en gij hebt mij nooit een bokje gegeven, opdat ik met mijne vrienden mogt vrolijk zijn.

30. Maar als deze uw zoon gekomen is, die uw goed met hoeren doorgebracht heeft, zoo hebt gij hem het gemeste kalf geslagt.

31. En hij zeide tot hem: kind, gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is uwe.

32. Men behoorde dan vrolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood, en is weder levend geworden; en hij was verloren, en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

1. En hij zeide ook tot zijne discipelen: er was een zeker rijk mensch, welke eenen rentmeester had; en deze werd

bij hem verklaagd, als die zijne goederen doorbragt.

2. En hij riep hem, en zeide tot hem: hoe hoor ik dit van u? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap; want gij zult niet meer kunnen rentmeester zijn.

3. En de rentmeester zeide bij zich zelven: wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rentmeesterschap van mij neemt? Graven kan ik niet, te bedelen schaam ik mij.

4. Ik weet wat ik doen zal, opdat, wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen.

5. En hij riep tot zich een iegelijk van de schuldenaars zijns heeren, en zeide tot den eersten: hoe veel zijt gij mijnen heer schuldig?

6. En hij zeide: honderd vaten olie. En hij zeide tot hem: neem uw handschrift, en nederzittende, schrijf haastiglijk vijftig.

7. Daarna zeide hij tot eenen anderen: en gij, hoe veel zijt gij schuldig? En hij zeide: honderd mudden tarwe. En hij zeide tot hem: neem uw handschrift, en schrijf tachtig.

8. En de heer prees den onrechtvaardigen rentmeester, omdat hij voorzigtiglijk gedaan had; want de kinderen dezer wereld zijn voorzigtiger dan de kinderen des lichts in hun geslacht.

9. En ik zeg ulieden: maakt u zelven vrienden uit der onrechtvaardigen Mammon, opdat wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

10. Die getrouw is in het minste, die is ook in het groote getrouw; en die in 't minste onrechtvaardig is, die is ook in 't groote onrechtvaardig.

11. Zoo gij dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u 't ware vertrouwen?

12. En zoo gij in eens anderen [*goed*] niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?

13. Geen huisknecht kan twee heeren dienen; want of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben; of hij zal den eenen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt God niet dienen en der Mammon.

14. En al deze dingen hoorden ook de Farizeën, die geld-

gie-

gierig waren, en zij beschimp-
ten hem.

15. En hij zeide tot hen: gij zijt, die u zelven regtvaardigt voor de menschen; maar God kent uwe harten. Want wat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

16. De wet en de Profeten [zijn] tot op Johannes; van dien tijd af wordt het Koningrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op 't zelve.

17. En het is ligter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel der wet valle.

18. Een iegelijk die zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk die de verlatene van den man trouwt, die doet [ook] overspel.

19. En er was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vrolijk en prachtig.

20. En er was een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

21. En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijne zweren.

22. En het geschiedde dat de bedelaar stierf, en van de Engelen gedragen werd in den schoot Abrahams.

23. En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijne oogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijnen schoot.

24. En hij riep en zeide: vader Abraham, ontferm u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in 't water doope, en verkoele mijne tong; want ik lijd smarten in deze vlam.

25. Maar Abraham zeide: kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwa-
de; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten.

26. En boven dit alles, tus-
schen ons en ulieden is eene
grootte kloof gevestigd, zoodat
degenen die van hier tot u
willen overgaan, niet zouden
kunnen, noch ook die [daar
zijn], van daar tot ons over-
komen.

27. En hij zeide: ik bid u
dan vader, dat gij hem zendt
tot mijns vaders huis.

28. Want ik heb vijf broeders;
dat hij hun [dit] betuige, op-
dat ook zij niet komen in deze
plaats der pijniging.

29. Abraham zeide tot hem:
zij hebben Mozes en de Prof-
eten; dat zij die hooren.

30. En hij zeide: neen, vader
Abraham, maar zoo iemand
van de dooden tot hen henen-
ging, zij zouden zich bekeeren.

31. Doch [Abraham] zeide tot
hem: indien zij Mozes en de
Profeten niet hooren, zoo zul-
len zij ook, al ware het dat
er iemand uit de dooden op-
stond, zich niet laten gezeggen.

HOOFDSTUK 17.

1. En hij zeide toe de dis-
cipelen: het kan niet wezen,
dat er geene ergernissen kom-
men; doch wee [hem] door
welken zij komen.

2. Het zoude hem nuttiger zijn,
dat een molensteen om zijnen
hals gedaan ware, en hij in
de zee geworpen, dan dat hij
eenen van deze kleinen zoude
ergeren.

3. Wacht u zelven. En in-
dien uw broeder tegen u zon-
digt, zoo bestraf hem; en in-
dien het hem leed is, zoo
vergeef het hem.

4. En indien hij zevenmaal
's daags tegen u zondigt, en
zevenmaal 's daags tot u we-
derkeert, zeggende: het is mij
leed; zoo zult gij 't hem
vergeven.

5. En de Apostelen zeiden
tot den Heer: vermeerder ons
het geloof.

6. En de Heer zeide: zoo gij
een geloof hadt als een mos-
taardzaad, gij zoudt tot de-
zen moerbezieboom zeggen:
word ontworteld, en in de
zee geplant; en hij zoude u ge-
hoorzaam zijn.

7. En wie van u heeft eenen
diensknacht ploegende of
[de beesten] hoedende, die
tot hem, als hij van den ak-
ker inkomt, terstond zal zeg-
gen: kom bij, en zit aan?

8. Maar zal hij niet tot hem
zeggen: bereid dat ik 't
avond zal eten, en omgord
u en dien mij, totdat ik zal
gegeten en gedronken heb-
ben; en eet en drink gij
daarna?

9. Dankt hij ook denzelven
diensknacht, omdat hij ge-
daan heeft 't geen hem be-
volen was? Ik meen, neen.

10. Alzoo ook gij, wanneer
gij zult gedaan hebben al
't geen u bevolen is, zoo
zegt: wij zijn onnutte dienst-
knech-

knechten; want wij hebben [maar] gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen.

11. En het geschiedde, als hij naar Jeruzalem reisde, dat hij door 't midden van Samarië en Galilea ging.

12. En als hij in een zeker vlek kwam, ontmoetten hem tien mekaatsche mannen, welke stonden van verre.

13. En zij verhieven [hunne] stem, zeggende: Jezus, Meester, ontferm u onzer!

14. En als hij hen zag, zeide hij tot hen: gaat henen en vertoont u zelve den Priesteren. En het geschiedde, terwijl zij henengingen, dat zij gereinigd werden.

15. En een van hen ziende dat hij genezen was, keerde wederom, met groote stem God verheerlijkende.

16. En hij viel op het aangezicht voor zijne voeten, hem dankende; en dezelve was een Samaritaan.

17. En Jezus antwoordende zeide: zijn niet de tien gereinigd geworden? En waar zijn de negen?

18. En zijn er geen gevonden die wederkeeren, om God eer te geven, dan deze vreemdeling?

19. En hij zeide tot hem: sta op, en ga henen; uw geloof heeft u behouden.

20. En gevraagd zijnde van de Farizeën, wanneer het Koningrijk Gods komen zoude, heeft hij hun geantwoord en gezegd: het Koningrijk Gods komt niet met uiterlijk ge-laat.

21. En men zal niet zeggen: ziehier, of: ziedaar; want zie, het Koningrijk Gods is binnen ulieden.

22. En hij zeide tot de discipelen: er zullen dagen komen, wanneer gij zult begeeren eenen der dagen van den Zoon des menschen te zien, en gij zult [dien] niet zien.

23. En zij zullen tot u zeggen: zie hier, of zie daar is hij; gaat niet henen, en volgt niet.

24. Want gelijk de bliksem, die van het een [einde] onder den hemel bliksemt, [en] tot het andere onder den hemel schijnt, alzoo zal ook de Zoon des menschen wezen in zijnen dag.

25. Maar eerst moet hij veel lijden, en verworpen worden van dit geslacht.

26. En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzoo

zal het ook zijn in de dagen van den Zoon des menschen:

27. Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag, op welken Noach in de ark ging; en de zondvloed kwam, en verdierden allen.

28. Desgelijks ook, gelijk het geschiedde in de dagen van Lot: zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden;

29. Maar op welken dag Lot van Sodom uitging, regende het vuur en sulfer van den hemel, en verdierf hen allen.

30. Even alzoo zal het zijn in den dag, op welken de Zoon des menschen openbaard zal worden.

31. In dien zelve dag, wie op het dak zal zijn, en zijn huisraad in huis, die kome niet af, om hetzelfde weg te nemen; en wie op den akker zijn zal, die keere desgelijks niet naar hetgene dat achter is.

32. Gedenkt aan de vrouw van Lot.

33. Zoo wie zijn leven zal zoeken te behouden, die zal het verliezen; en zoo wie hetzelfde zal verliezen, die zal het in 't leven behouden.

34. Ik zeg u: in dien nacht zullen twee op één bed zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

35. Twee [vrouwen] zullen te zamen malen; de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

36. Twee zullen op den akker zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

37. En zij antwoordden en zeiden tot hem: waar Heer? En hij zeide tot hen: waar 't ligchaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden.

HOOFDSTUK 18.

1. En hij zeide ook eene gelijkenis tot hen, daartoe [strekken] dat men altijd bidden moet, en niet vertragen;

2. Zeggende: er was een zeker Regter in eene stad, die God niet vreesde, en geen mensch ontzag.

3. En er was eene zekere weduwe in dezelfde stad, en zij kwam tot hem, zeggende: doe mij regt tegen mijne wederpartij.

4. En
[langer]
na zei
hoewel
geen n
5. No
duwe
zal ik
zij nie
mij he
6. En
wat de
zegt.
7. Za
doen
die d
roeper
dig is
8. Ik
haast
doch
als hi
loof v
9. E
miger
vertru
dig w
achtte
10. 7
op in
den;
er,
naar
11.
dit
ik d
gelij
roov
over
ze te
12.
weel
alle
13.
re
den
zijn
zijt
14.
af
[me
ied
hoe
en
zal
15.
kin
die
cip
str
16.
[k
la
m
w
ni
l
w
za
k
k

de dagen
schen:
ken, zij
zij wer-
geven,
ken No-
en de
verdiert

gelijk
e dagen
j dron-
erkoch-
bouw-

dag Lot
egende
van den
allen.
het zijn
ken de
open-

g, wie
en zijn
kome
weg te
akker
gelijks
t ach-

vrouw

en zal
ie zal
o wie
die
uden.
nacht
zijn;
, en
rden.
en te
e zal
ndere

ak-
nge-
ver-

en
eer?
waar
zul-
lerd

eene
rtoe
tijd
ver-

ze-
die
een

ve-
zij
de:
ve-

En

4. En hij wilde voor eenen [*tangen*] tijd niet; maar daarna zeide hij bij zich zelven: hoewel ik God niet vrees, en geen mensch ontzie,

5. Nogtans omdat deze weduwe mij moeilijk valt, zoo zal ik haar regt doen, opdat zij niet eindelijk kome, en mij het hoofd breke.

6. En de Heer zeide: hoort wat de onregtvaardige Regter zegt.

7. Zal God dan geen regt doen zijnen uitverkorenen, die dag en nacht tot hem roepen, hoewel hij lankmoedig is over hen?

8. Ik zeg u, dat hij hun haastiglijk regt doen zal; doch de Zoon des menschen, als hij komt, zal hij ook geloof vinden op de aarde?

9. En hij zeide ook tot sommigen, die bij zich zelven vertrouwen, dat zij regtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis:

10. Twee menschen gingen op in den Tempel om te bidden; de een was een Farizeer, en de ander een tollenaar.

11. De Farizeër staande bad dit bij zich zelven: O God, ik dank u, dat ik niet ben gelijk de andere menschen, roovers, onregtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar.

12. Ik vast tweemaal ter week; ik geef tienden van alles wat ik bezit.

13. En de tollenaar van verre staande, wilde ook zelfs de oogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijne borst, zeggende: O God, zijt mij zondaar genadig.

14. Ik zeg ulieden: deze ging af geregtvaardigd in zijn huis [*meer*] dan die; want een ieder die zich zelven verhoogt, zal vernederd worden, en die zich zelven vernedert, zal verhoogd worden.

15. En zij bragten ook de kinderkens tot hem, opdat hij die zoude aanraken; en de discipelen [*dat*] ziende bestraften dezelve.

16. Maar Jezus riep dezelve [*kinderkens*] tot zich, en zeide; laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert hen niet, want derzulken is het Koninkrijk Gods.

17. Voorwaar zeg ik u: zoo wie het Koninkrijk Gods niet zal ontvangen als een kinderkens, die zal geenszins in 't zelve komen.

18. En een zeker Overste vraagde hem, zeggende: goede Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

19. En Jezus zeide tot hem: wat noemt gij mij goed? Niemand is goed aan één, [*namelijk*] God.

20. Gij weet de geboden: gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven; eer uwen vader en uwe moeder.

21. En hij zeide: al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid aan.

22. Doch Jezus dit hoorende zeide tot hem: nog één ding ontbreekt u; verkoop alles wat gij hebt, en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

23. Maar als hij dit hoorde werd hij geheel droevig; want hij was zeer rijk.

24. Jezus nu ziende dat hij geheel droevig geworden was, zeide: hoe zwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan.

25. Want het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in 't Koninkrijk Gods inga.

26. En die [*dit*] hoorden zeiden: wie kan dan zalig worden?

27. En hij zeide: de dingen die onmogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.

28. En Petrus zeide: zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.

29. En hij zeide tot hen: voorwaar ik zeg ulieden, dat er niemand is, die verlaten heeft huis, of ouders, of broeders, of vrouw, of kinderen, om het Koninkrijk Gods.

30. Die niet zal veelvoudig wederontvangen in dezen tijd, en in de toekomstende eeuw het eeuwige leven.

31. En hij nam de twaalfen bij zich, en zeide tot hen: zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbragt worden aan den Zoon des menschen, wat geschreven is door de Profeten.

32. Want hij zal den Heidenen overgeleverd worden, en hij zal bespot worden, en smadelijk genandeld worden, en bespogen worden;

33. En [*hem*] gegeeseld hebben.

bende, zullen zij hem doden; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

34. En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

35. En het geschiedde, als hij nabij Jericho kwam, dat een zekere blinde aan den weg zat, bedelende.

36. En deze hoorende de schare voorbijgaan, vroegde wat dat ware;

37. En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38. En hij riep, zeggende: Jezus gij Zoon Davids, ontferm u mijner.

39. En die voorbijgingen bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: Zoon Davids, ontferm u mijner.

40. En Jezus *[stil]* staande beval dat men denzelven tot hem brengen zoude; en als hij nabij *[hem]* gekomen was, vroegde hij hem,

41. Zeggende: wat wilt gij dat ik u doen zal? En hij zeide: Heer, dat ik ziende mag worden.

42. En Jezus zeide tot hem: word ziende; uw geloof heeft u behouden.

43. En terstond werd hij ziende, en volgde hem, God verheerlijkende; en al het volk *[dat]* ziende gaf Gode lof.

HOOFDSTUK 19.

1. En *[Jezus]* ingekomen zijnde, ging hij door Jericho.

2. En zie, er was een man met name geheeten Zacheüs; en deze was een Overste der tollenaars, en hij was rijk.

3. En hij zocht Jezus te zien, wie hij was; en kon niet van wege de schare, omdat hij klein van persoon was.

4. En vooruitlopende klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij hem mogt zien; want hij zoude langs dien *[weg]* voorbijgaan.

5. En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende zag hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs, haast u en kom af; want ik moet heden in uw huis blijven.

6. En hij haastte zich en kwam af, en ontving hem met blijdschap.

7. En allen die het zagen murmureerden, zeggende: hij is tot eenen zondigen man ingegaan om te herbergen.

8. En Zacheüs stond en zeide tot den Heer: zie, de helft van mijne goederen, Heer, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog onvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

9. En Jezus zeide tot hem: heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is.

10. Want de Zoon des menschen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

11. En als zij dat hoorden, voegde hij daarbij, en zeide eene gelijkenis, omdat hij nabij Jeruzalem was, en *[omdat]* zij meenden dat het Koninkrijk Gods terstond zoude openbaar worden.

12. Hij zeide dan: een zeker welgeboren man reisde in een ver*[gelegen]* land, om voor zich zelf een koninkrijk te ontvangen, en *[dan]* weder te keeren.

13. En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: doet handeling totdat ik kom.

14. En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: wij willen niet dat deze over ons koning zij.

15. En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij 't koninkrijk ontvangen had, dat hij zeide dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, dien hij het geld gegeven had, opdat hij weten mogt, wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16. En de eerste kwam, en zeide: heer, uw pond heeft tien ponden daartoe gewonnen.

17. En hij zeide tot hem: wel, gij goede dienstknecht, dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb magt over tien steden.

18. En de tweede kwam, en zeide: heer, uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19. En hij zeide ook tot dezen: en gij, wees over vijf steden.

20. En een ander kwam, zeggende: heer, zie *[hier]* uw pond, 't welk ik in eenen zweetdoek weggelegd had;

21. Want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg wat gij niet gelegd hebt, en gij maait wat gij niet gezaaid hebt.

22. Maar hij zeide tot hem: uit uwen mond zal ik u oordeelen, gij booze dienstknecht;

gij wist dat ik een straf mensch ben, nemende weg wat ik niet gelegd heb, en maaijende wat ik niet gezaaid heb.

23. Waarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik komende had hetzelfde met woeker mogen eischen?

24. En hij zeide tot degenen die bij hem stonden: neemt dat pond van hem weg, en geeft het dien, die de tien ponden heeft.

25. En zij zeiden tot hem: heer, hij heeft tien ponden.

26. Want ik zeg u, dat eenen iegelijk die heeft zal gegeven worden; maar van degenen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

27. Doch deze mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat ik over hen koning zoude zijn, brengt hier, en slaat hen [hier] voor mij dood.

28. En dit gezegd hebbende reisde hij voor [hen] henen, en ging op naar Jeruzalem.

29. En het geschiedde als hij nabij Bethphage en Bethanië gekomen was aan den berg, genaamd den olijfsberg, dat hij twee van zijne discipelen uitzond,

30. Zeggende: gaat henen in dat vlek, dat tegenover is; in 't welk inkomende zult gij een veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten; ontbindt hetzelfde, en brengt het.

31. En indien iemand u vraagt: waarom ontbindt gij [dat]? zoo zult gij alzoo tot hem zeggen: omdat het de Heer noodig heeft.

32. En die uitgezonden waren, henengegaan zijnde, vonden het gelijk hij hun gezegd had.

33. En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelfde tot hen: waarom ontbindt gij het veulen?

34. En zij zeiden: de Heer heeft het noodig.

35. En zij bragten hetzelfde tot Jezus. En hunne kleederen op het veulen geworpen hebbende, zetten zij Jezus daar op.

36. En als hij [voort] reisde, spreidden zij hunne kleederen onder [hem] op den weg.

37. En als hij nu genaakte aan den afgang des olijfsbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stem, van wege al de krachtige daden die zij gezien hadden,

38. Zeggende: gezegend [is] de Koning, die daar komt in den naam des Heeren! Vrede [zij] in den hemel, en heerlijkheid in de hoogste [plaatsen]!

39. En sommigen der Farizeën uit de schare zeiden tot hem: Meester bestraf uwe discipelen.

40. En hij antwoordende zeide tot hen: ik zeg ulieden dat, zoo deze zwijgen, de steenen haast roepen zullen.

41. En als hij nabij kwam, en de stad zag, weende hij over haar,

42. Zeggende: och of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede [dient]! Maar nu is het verborgen voor uwe oogen.

43. Want er zullen dagen over u komen, dat uwe vijanden eene begraving rondom u zullen opwerpen, en zullen u omsingelen, en u van alle zijden benaauwen,

44. En zullen u tot den grond nederwerpen, en uwe kinderen in u; en zij zullen in u den [eenen] steen op den [anderen] steen niet laten; daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet bekend hebt.

45. En gegaan zijnde in den Tempel, begon hij uit te drijven degenen die daar in verkochten en kochten,

46. Zeggende tot hen: er is geschreven: mijn huis is een huis des gebeds; maar gij hebt dat tot eenen kuil der moordenaren gemaakt.

47. En hij leerde dagelijks in den Tempel; en de Overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de Oversten des volks zochten hem te dooden;

48. En zij vonden niet, wat zij doen zouden; want al het volk hing hem aan, en hoorde [hem].

HOOFDSTUK 20.

1. En het geschiedde in eenen van die dagen, als hij in den Tempel het volk leerde, en het Evangelium verkondigde, dat de Overpriesters en Schriftgeleerden met de Ouderlingen daarover kwamen,

2. En spraken tot hem, zeggende: zeg ons door wat magt gij deze dingen doet; of wie hij is die u deze magt heeft gegeven?

3. En hij antwoordende zeide tot hen: ik zal u ook een woord vragen; en zegt mij:

4. De Doop van Johannes, was die uit den hemel, of uit de menschen?

5. En zij overleiden onder zich, zeggende: indien wij zeggen: uit den hemel, zoo zal hij zeggen: waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

6. En indien wij zeggen: uit de menschen, zoo zal ons al het volk steenigen; want zij houden voor zeker dat Johannes een Profeet was.

7. En zij antwoordden, dat zij niet wisten van waar [die was].

8. En Jezus zeide tot hen: zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

9. En hij begon tot het volk deze gelijkenis te zeggen: een zeker mensch plantte eenen wijngaard, en hij verhuurde dien aan landlieden, en trok eenen langen tijd buiten 's lands.

10. En als het de tijd was, zond hij tot de landlieden eenen dienstknecht, opdat zij hem van de vrucht des wijngaards geven zouden; maar de landlieden sloegen denzelfden, en zonden [hem] ledig henen.

11. En wederom zond hij nog eenen anderen dienstknecht; maar ook dien geslagen en smadelijk gehandeld hebbende, zonden zij [hem] ledig henen.

12. En wederom zond hij nog eenen derden; maar zij verwondden ook dezen, en wierpen [hem] uit.

13. En de heer des wijngaards zeide: wat zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon zenden; mogelijk dezen ziende zullen zij [hem] ontzien.

14. Maar als de landlieden hem zagen, overleiden zij onder elkander, en zeiden: deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, opdat de erfenis onze worde.

15. En als zij hem buiten den wijngaard uitgeworpen hadden, doodden zij [hem]. Wat zal dan de heer des wijngaards hun doen?

16. Hij zal komen en deze landlieden verderven, en zal den wijngaard aan anderen geven. En als zij [dat] hoorden, zeiden zij: dat zij verre.

17. Maar hij zag hen aan, en zeide: wat is dan dit, hetwelk geschreven staat: de steen dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is tot een hoofd des hoeks geworden?

18. Een iegelijk die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

19. En de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten te dier zelfder ure de handen aan hem te slaan; maar zij vreesden het volk; want zij verstonden dat hij deze gelijkenis tegen hen gesproken had.

20. En zij namen [hem] waar, en zonden verspieders uit, die zich zelven veinsden regtvaardig te zijn; opdat zij hem in [zijne] rede vangen mogten, om hem der heerschappij en der magt des Stadhouders over te leveren.

21. En zij vraagden hem, zeggende: Meester wij weten dat gij regt spreekt, en leert, en den persoon niet aanneemt, maar leert den weg Gods in waarheid;

22. Is het ons geoorloofd den Keizer schatting te geven, of niet?

23. En hij hunne arglistigheid bemerkende, zeide tot hen: wat verzoekt gij mij?

24. Toont mij eenen penning; wiens beeld en opschrift heeft hij? En zij antwoordende zeiden: des Keizers.

25. En hij zeide tot hen: geeft dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods [is].

26. En zij konden hem in [zijn] woord niet vatten voor het volk; en zich verwonderende over zijn antwoord zwegen zij stil.

27. En tot hem kwamen sommigen der Sadduceën, welke tegensprekende [zeggen] dat er geene opstanding is, en vraagden hem,

28. Zeggende: Meester, Mozes heeft ons geschreven: zoo iemands broeder sterft, die eene vrouw heeft, en hij sterft zonder kinderen, dat zijn broeder de vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken.

29. Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en hij stierf zonder kinderen.

30. En de tweede nam die vrouw, en [ook] deze stierf zonder kinderen.

31. En de derde nam dezelve [vrouw], en desgelijks ook de zeven, en hebbende geene kinderen nagelaten, en zijn gestorven.

32. En ten laatste na allen stierf ook de vrouw.

33. In de opstanding dan, wiens vrouw van deze zal zij zijn? Want die zeven hebben dezelve tot eene vrouw gehad.

34. En Jezus antwoordende zeide tot hen: de kinderen dezer

zer eeuw trouwen, en worden ten huwelijk uitgegeven;

35. Maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven, en de opstanding uit de dooden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden:

36. Want zij kunnen niet meer sterven; want zij zijn den Engelen gelijk. En zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.

37. En dat de dooden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doornebosch, als hij den Heer noemt den God Abrahams, en de God Izaaks, en den God Jakobs.

38. [God] nu is niet een God der dooden, maar der levenden; want zij leven hem allen.

39. En sommigen der Schriftgeleerden antwoordende zeiden: Meester gij hebt wel gezegd.

40. En zij durfden hem niet meer iets vragen.

41. En hij zeide tot hen: hoe zeggen zij, dat de Christus Davids zoon is?

42. En David zelf zegt in het boek der Psalmen: de Heer heeft gezegd tot mijnen Heer: zit aan mijne regter[hand],

43. Totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

44. David dan noemt hem [zijn] Heer; en hoe is hij zijn zoon?

45. En daar al het volk [het] hoorde, zeide hij tot zijne discipelen:

46. Wacht u van de Schriftgeleerden, die daar willen wandelen in lange kleederen, en beminnen de groetingen op de markten, en de voorgestoelten in de Synagogen, en de vooraanzittingen in de maaltijden;

47. Die der weduwen huizen opeten, en onder eenen schijn lange gebeden doen; deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

HOOFDSTUK 21.

1. En opziende zag hij de rijken hunne gaven in de schatkist werpen.

2. En hij zag ook eens zekere arme weduwe twee kleine [penningens] daar in werpen.

3. En hij zeide: waarlijk ik zeg u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft [in]geworpen.

4. Want die allen hebben van hunnen overvloed geworpen

tot de gaven Gods; maar deze heeft van haar gebrek al den leeftogt dien zij had, [daar in] geworpen.

5. En als sommigen zeiden van den Tempel dat hij met schoone steenen en begiftigingen versierd was, zeide hij:

6. [Wat] deze dingen [aangaat], die gij aanschouwt, er zullen dagen komen, in welke niet [één] steen op [den anderen] steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken.

7. En zij vraagden hem, zeggende: Meester, wanneer zullen dan deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen zullen geschieden?

8. En hij zeide: ziet dat gij niet verleid wordt; want velen zullen er komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben [de Christus]. En de tijd is nabij gekomen; gaat dan hen niet na.

9. En wanneer gij zult hooren van oorlogen en beroerten, zoo wordt niet verschrikt. Want deze dingen moeten eerst geschieden; maar [nog] is terstond het einde niet.

10. Toen zeide hij tot hen: het [éene] volk zal tegen het [andere] volk opstaan, en het [éene] koninkrijk tegen het [andere] koninkrijk.

11. En er zullen groote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden, en pestilentien; er zullen ook schrikkelijke dingen, en groote teekenen van den hemel geschieden.

12. Maar vóór dit alles zullen zij hunne handen aan u lieden slaan, en [u] vervolgen, [u] overleverende in de Synagogen en gevangenissen; en gij zult getrokken worden voor Koningen en Stadhouders om mijns naams wil.

13. En [dit] zal u overkomen tot eene getuigenis.

14. Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken, [hoe] gij u verantwoorden zult.

15. Want ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaan, allen die zich tegen u zetten.

16. En gij zult overgeleverd worden ook van ouders, en broeders, en magen, en vrienden; en zij zullen er [sommigen] uit u dooden.

17. En gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wil.

18. Doch niet één haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

19. Be

19. **Bezt** uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

20. Maar wanneer gij zien zult dat Jeruzalem van heirlegers omsingeld wordt, zoo weet alsdan dat hare verwoesting nabij gekomen is.

21. Alsdan die in Judea zijn, dat zij vlieden naar de bergen; en die in het midden van dezelve zijn, dat zij daar uit trekken; en die op de velden zijn, dat zij in dezelve niet komen.

22. Want deze zijn dagen der wraak, opdat alles vervuld worde wat geschreven is.

23. Doch wee de bevruchte, en de zogende [*vrouwen*] in die dagen; want er groote nood zijn zal in het land, en toorn over dit volk.

24. En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn.

25. En er zullen teekenen zijn in de zon, en maan, en sterren; en op de aarde benaauwdheid der volkeren, met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven;

26. En den menschen het hart zal bezwijken van vrees, en verwachting der dingen, die het aardrijk zullen overkomen. Want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27. En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien komen in eene wolk met groote kracht en heerlijkheid.

28. Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog, en heft uwe hoofden opwaarts, omdat uwe verlossing nabij is.

29. En hij zeide tot hen eene gelijkenis: ziet den vijgeboom, en al de boomen.

30. Wanneer zij nu uitspruiten, en gij [*dat*] ziet, zoo weet gij uit u zelve dat de zomer nu nabij is.

31. Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat het Koninkrijk Gods nabij is.

32. Voorwaar ik zeg u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

34. En wacht u zelve, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserijen, en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens [*over*]kome.

35. Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

36. Waakt dan ten allen tijde, biddende dat gij moogt waardig geacht worden, te ontvlieden al deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

37. Des daags nu was hij leerende in den Tempel; maar des nachts ging hij uit, en vernachtte op den berg, genaamd de olijf[*berg*].

38. En al het volk kwam des morgens vroeg tot hem in den Tempel, om hem te hooren.

HOOFDSTUK 22.

1. **En** het Feest der ongehevelde [*brooden*], genaamd Pascha, was nabij.

2. En de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij hem ombrengen zouden; want zij vreesden het volk.

3. En de satan voer in Judas, die toegenaamd was Iskarioth, zijnde uit het getal der twaalfen.

4. En hij ging henen, en sprak met de Overpriesters en de Hoofdmannen, hoe hij hem hun zoude overleveren.

5. En zij waren verblijd, en zijn het eens geworden, dat zij hem geld geven zouden.

6. En hij beloofde het, en zocht gelegenheid om hem hun over te leveren zonder oproer.

7. En de dag der ongehevelde [*brooden*] kwam, op welken het Pascha moest geslacht worden.

8. En hij zond Petrus en Johannes uit, zeggende: gaat henen, en bereidt ons het Pascha, opdat wij het eten mogen.

9. En zij zeiden tot hem, waar wilt gij dat wij he bereiden?

10. En hij zeide tot hen: ziet als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters; volgt hem in het huis waar hij ingaat.

11. En gij zult zeggen tot den huisvader van dat huis: de Meester zegt u: waar is

de

de eetzaal, daar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

12. En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen; bereidt het aldaar.

13. En zij henegaande vonden het, gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het Pascha.

14. En als de ure gekomen was, zat hij aan, en de twaalf Apostelen met hem.

15. En hij zeide tot hen: ik heb grootelijks begeerd dit Pascha met u te eten, eer dat ik lijde.

16. Want ik zeg u, dat ik niet meer daarvan eten zal, totdat het vervuld zal zijn in 't Koningrijk Gods.

17. En als hij eenen drinkbeker genomen had, en gedankt had, zeide hij: neemt dezen en deelt *[dien]* onder ulieden.

18. Want ik zeg u, dat ik niet drinken zal van de vrucht des wijnstoks, totdat het Koningrijk Gods zal gekomen zijn.

19. En hij nam brood, en als hij gedankt had brak het, en gaf het hun, zeggende: dat is mijn ligchaam; 't welk voor u gegeven wordt; doet dat tot mijne gedachtenis.

20. Desgelijks ook den drinkbeker na het Avondmaal, zeggende: deze drinkbeker *[is]* het Nieuwe Testament in mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt.

21. Doch zie, de hand desgenen, die mij verraadt, is met mij aan de tafel.

22. En de Zoon des menschen gaat wel henen, gelijk besloten is; doch wee dien mensch door welken hij verraden wordt.

23. En zij begonnen onder elkander te vragen, wie van hen het toch mogt zijn, die dat doen zoude.

24. En er werd ook twisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

25. En hij zeide tot hen: de Koningen der volken heerschen over hen, en die magt over hen hebben worden welddadige *[Heeren]* genoemd.

26. Doch gij niet alzo; maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een die dient.

27. Want wie is meerder? Die aanzit, of die dient? Is 't niet, die aanzit? Maar ik ben in het midden van u, als een die dient.

28. En gij zijt degenen, die

met mij steeds gebleven zijt in mijne verzoeken.

29. En ik verordineer u het Koningrijk, gelijkerwijs mijn Vader mij *[dat]* verordineerd heeft;

30. Opdat gij eet en drinkt aan mijne tafel in mijn Koningrijk, en zit op troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

31. En de Heer zeide: Simon, Simon, zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe;

32. Maar ik heb voor u geboden, dat uw geloof niet ophoude; en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33. En hij zeide tot hem: Heer, ik ben bereid met u ook in de gevangenis en in den dood te gaan.

34. Maar hij zeide: ik zeg u, Petrus, de haan zal heden niet kraaijen, eer gij driemaal zult verloochend hebben, dat gij mij kent.

35. En hij zeide tot hen: als ik u uitzond zonder buidel, en male, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: niets.

36. Hij zeide dan tot hen: maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem; desgelijks ook eene male; en die geen heeft, die verkoopte zijn kleed, en koope een zwaard.

37. Want ik zeg u dat nog dit hetwelk geschreven is, in mij moet volbragt worden, namelijk: en hij is met de misdadigen gerekend. Want ook die dingen die van mij *[geschreven zijn]*, hebben een einde.

38. En zij zeiden: Heer, zie hier twee zwaarden. En hij zeide tot hen: het is genoeg.

39. En uitgaande vertrok hij, gelijk hij gewoon was, naar den olijfberg; en hem volgden ook zijne discipelen.

40. En als hij aan die plaats gekomen was, zeide hij tot hen: bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

41. En hij scheidde zich van hen af, omtrent eenen steenworp, en knielde neder, en bad.

42. Zeggende: Vader, of gij wildet dezen drinkbeker van mij wegnemen! Doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede.

43. En van hem werd gezien een Engel uit den hemel, die hem versterkte.

44. En in zwaren strijd zijnde, bad hij te ernstiger; en

zijn zweet werd gelijk groote droppelen bloeds, die op de aarde aflepen.

45. En als hij van het gebed opgestaan was, kwam hij tot zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid.

46. En hij zeide tot hen: wat slaapt gij? Staat op, en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

47. En als hij nog sprak, ziedaar eene schare; en een van de twaalf, die genaamd was Judas, ging hen voor, en kwam bij Jezus, om hem te kussen.

48. En Jezus zeide tot hem: Judas, verraadt gij den Zoon des menschen met eenen kus?

49. En die bij hem waren ziende wat er geschieden zoude, zeiden tot hem: Heer, zullen wij met het zwaard slaan?

50. En een uit hen sloeg den dienstknecht des Hoocepriesters, en hieuw [hem] zijn regter oor af.

51. En Jezus antwoordende zeide: laat hen tot hiertoe [geworden]. En raakte zijn oor aan, en heelde hem.

52. En Jezus zeide tot de Overpriesters, en de Hoofdmannen des Tempels, en de Ouderlingen, die tegen hem gekomen waren: zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar?

53. Als ik dagelijks met u was in den Tempel, zoo hebt gij de handen tegen mij niet uitgestoken; maar dit is uwe ure, en de magt der duisternis.

54. En zij grepen hem, en leidden [hem weg], en bragten hem in het huis des Hoocepriesters. En Petrus volgde van verre.

55. En als zij vuur ontstoken hadden in 't midden van de zaal, en zij te zamen nederzaten, zat Petrus in het midden van hen;

56. En eene zekere dienstmaagd ziende hem bij 't vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: ook deze was met hem.

57. Maar hij verloochende hem, zeggende: vrouw, ik ken hem niet.

58. En kort daarna een ander hem ziende zeide: ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide: mensch ik ben niet.

59. En als het omtrent een uur geleden was, bevestigde [dat] een ander, zeggende: in

waarheid, ook deze was met hem: want hij ook een Galileër is.

60. Maar Petrus zeide: mensch ik weet niet wat gij zegt. En terstond als hij nog sprak kraaide de haan.

61. En de Heer zich omkeerende, zag Petrus aan; en Petrus werd indachtig des woords des Heeren, hoe hij hem gezegd had: eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij mij driemaal verloochenen.

62. En Petrus naar buiten gaande, weende bitterlijk.

63. En de mannen, die Jezus hielden, bespotten hem, en sloegen [hem].

64. En als zij hem overdekt hadden, sloegen zij hem op 't aangezicht, en vraagden hem, zeggende: profeteer wie het is, die u geslagen heeft.

65. En vele andere dingen zeiden zij tegen hem, lasterende.

66. En als het dag geworden was, vergaderden de Ouderlingen des volks, en de Overpriesters en Schriftgeleerden, en bragten hem in hunnen Raad,

67. Zeggende: zijt gij de Christus? Zeg het ons. En hij zeide tot hen: indien ik het u zeg, gij zult het niet geloovent;

68. En indien ik ook vraag, gij zult mij niet antwoorden, of loslaten.

69. Van nu aan zal de Zoon des menschen gezeten zijn aan de regter[hand] der kracht Gods.

70. En zij zeiden alien: zijt gij dan de Zoon Gods? En hij zeide tot hen: gij zegt, dat ik het ben.

71. En zij zeiden: wat hebben wij nog getuigenis van noode? Want wij zelven hebben het uit zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK 23.

1. En de geheele menigte van hen stond op, en leidde hem tot Pilatus.

2. En zij begonnen hem te beschuldigen, zeggende: wij hebben bevonden dat deze het volk verkeert, en verbiedt den Keizer schatting te geven, zeggende, dat hij zelf Christus de Koning is.

3. En Pilatus vraagde hem, zeggende: zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordde hem en zeide: gij zegt het.

4. En Pilatus zeide tot de Overpriesters en de scharen: ik

ik vind geene schuld in dezen mensch.

5. En zij bielden te sterker aan, zeggende: hij beroert het volk, leerende door geheel Judea, begonnen hebbende van Galilea tot hiertoe.

6. Als nu Pilatus van Galilea hoorde, vraagde hij, of die mensch een Galileër was.

7. En verstaande dat hij uit het gebied van Herodes was, zond hij hem henen tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was.

8. En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was van over lang begeerig geweest hem te zien, omdat hij veel van hem hoorde, en hoopte eenig teeken te zien, dat van hem gedaan zoude worden;

9. En hij vraagde hem met vele woorden; doch hij antwoordde hem niets.

10. En de Overpriesters en de Schriftgeleerden stonden, en beschuldigden hem heftiglijk.

11. En Herodes met zijne krijgslieden, hem veracht en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem weder tot Pilatus.

12. En op denzelfden dag werden Pilatus en Herodes vrienden met elkander; want zij waren te voren in vijandschap tegen den anderen.

13. En als Pilatus de Overpriesters, en de Oversten, en 't volk bijeen geroepen had, zeide hij tot hen:

14. Gij hebt dezen mensch tot mij gebragt, als eenen die het volk afkeerig maakt; en zie, ik heb [hem] in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geene schuld gevonden van 't geen daar gij hem mede beschuldigt;

15. Ja ook Herodes niet; want ik heb ulieden tot hem gezonden; en zie, er is van hem niets gedaan, dat des doods waardig is.

16. Zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

17. En hij moest hun op het Feest eenen loslaten.

18. Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende: weg met dezen, en laat ons Bar-abbas los,

19. Welke was om zeker oproer, dat in de stad geschied was, en [om] eenen doodslag, in de gevangenis geworpen.

20. Pilatus dan riep [hun]

wederom toe, willende Jezus loslaten.

21. Maar zij riepen daartegen, zeggende: kruis [hem], kruis hem.

22. En hij zeide ter derden maal tot hen: wat heeft deze dan kwaads gedaan? Ik heb geene schuld des doods in hem gevonden; zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

23. Maar zij hielden aan met groot geroep, eischende dat hij zoude gekruist worden; en hun en der Overpriesteren geroep werd geweldiger.

24. En Pilatus oordeelde dat hun eisch geschieden zoude;

25. En hij liet hun los den genen, die om oproer en doodslag in de gevangenis geworpen was, welken zij geëischt hadden; maar Jezus gaf hij over tot hunnen wil.

26. En als zij hem wegleidde, namen zij eenen Simon van Cyrene, komende van den akker, en leiden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droeg.

27. En eene groote menigte van volk, en van vrouwen volgde hem, welke ook weenden en hem beklagden.

28. En Jezus zich tot haar keerende zeide: gij dochters van Jeruzalem, weent niet over mij, maar weent over u zelve en over uwe kinderen.

29. Want zie, er komen dagen, in welke men zeggen zal: zalig [zijn] de onvruchtbaren, en de buiken die niet gebaar hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben.

30. Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: valt op ons; en tot de heuvelen: bedekt ons.

31. Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?

32. En er werden ook twee anderen, zijnde kwaaddoeners, geleid, om met hem gedood te worden.

33. En toen zij kwamen op de plaats genaamd Hoofdscheel [plaats], kruisigde men hem aldaar; en de kwaaddoeners, den eenen ter regter, en den anderen ter linker [zijde].

34. En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En verdeelende zijne kleederen, wierpen zij het lot.

35. En het volk stond en zag het aan; en ook de Oversten met hen beschimpten [hem], zeggende: anderen heeft

hij verlost, dat hij nu zich zelve verlosse, zoo hij is de Christus de uitverkorene Gods.

36. En ook de krijgsknechten tot [hem] komende, bespotten hem, en bragten hem edik;

37. En zeiden: indien gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos u zelve.

38. En er was ook een opschrift boven hem geschreven, met Grieksche, en Romeinsche, en Hebreuwsche letters: DEZE IS DE KONING DER JODEN.

39. En een van de kwaaddoeners, die gehangen waren, lasterde hem, zeggende: indien gij de Christus zijt, verlos u zelve en ons.

40. Maar de andere antwoordende bestrafte hem, zeggende: vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?

41. En wij toch regtvaardiglijk; want wij ontvangen [straf] waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.

42. En hij zeide tot Jezus: Heer, gedenk mijner, als gij in uw Koningrijk zult gekomen zijn.

43. En Jezus zeide tot hem: voorwaar zeg ik u, heden zult gij met mij in het paradijs zijn.

44. En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

45. En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des Tempels scheurde midden [door].

46. En Jezus roepende met groote stem zeide: Vader, in uwe handen beveel ik mijnen geest. En als hij dat gezegd had, gaf hij den geest.

47. Als nu de Hoofdman over honderd zag wat er geschied was, verheerlijkte hij God, en zeide: waarlijk, deze mensch was regtvaardig.

48. En al de scharen, die te zamen gekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen, die geschied waren, keerden wederom slaande op hunne borsten.

49. En al zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen, die hem te zamen gevolgd waren van Galilea, en zagen dit aan.

50. En zie, een man met name Jozef, zijnde een Raadsheer, een goed en regtvaardig man.

51. (Deze had niet mede bewilligd in hunnen raad en handel) van Arimathea, eene stad der Joden, en die ook zelf het Koningrijk Gods verwachtte.

52. Deze ging tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus.

53. En als hij hetzelfde afgenomen had, wond hij dat in een fijn lijnwaad, en leide het in een graf, in eene rots gehouwen, waar nog nooit iemand in gelegd was.

54. En het was de dag der voorbereiding, en de Sabbat kwam aan.

55. En ook de vrouwen, die met hem gekomen waren uit Galilea, volgden na, en aanschouwden het graf, en hoe zijn ligchaam gelegd werd.

56. En wedergekeerd zijnde bereidden zij specerijen en zalven; en op den Sabbat rustten zij naar het gebod.

HOOFDSTUK 24.

1. En op den eersten [dag] der week, zeer vroeg in den morgenstond, gingen zij naar het graf, dragende de specerijen, die zij bereid hadden, en sommigen met haar.

2. En zij vonden den steen afgewenteld van het graf.

3. En ingegaan zijnde vonden zij het ligchaam des Heeren Jezus niet.

4. En het geschiedde, als zij daarover twijfelmoedig waren, zie, twee mannen stonden bij haar in blinkende kleederen.

5. En als zij zeer oevreesd werden, en 't aangezigt naar de aarde neigden, zeiden zij tot haar: wat zoekt gij den levenden bij de dooden?

6. Hij is hier niet, maar hij is opgestaan. Gedenkt hoe hij tot u gesproken heeft, als hij nog in Galilea was.

7. Zeggende: de Zoon des menschen moet overgeleverd worden in de handen der zondige menschen, en gekruisigd worden, en ten derden dage weder opstaan.

8. En zij werden indachtig zijner woorden.

9. En wedergekeerd zijnde van het graf, boodschapten zij al deze dingen aan de elve en aan al de anderen.

10. En [deze] waren Maria Magdalena, en Johanna, en Maria [de moeder] van Jacobus, en de anderen met haar, die dit tot de Apostelen zeiden.

11. En hare woorden schenen

voor

voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.

12. Doch Petrus opstaande liep tot het graf; en nederbukkende zag hij de linnen doeken liggende alleen, en ging weg, zich verwonderende bij zich zelve van 't geen geschied was.

13. En zie, twee van hen gingen op denzelfden dag naar een vlek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaus;

14. En zij spraken te zamen onder elkander van al deze dingen, die er gebeurd waren.

15. En het geschiedde, terwijl zij te zamen spraken en elkander ondervraagden, dat Jezus zelf bij [hen] kwam, en met hen ging.

16. En hunne oogen werden gehouden, dat zij hem niet kenden.

17. En hij zeide tot hen: wat redenen zijn dit, die gij wandelende onder elkander verhandelt? [waarom] ziet gij droevig?

18. En de een wiens naam was Kleopas, antwoordende zeide tot hem: zijt gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn?

19. En hij zeide tot hem: welke? En zij zeiden tot hem: de dingen aangaande Jezus den Nazarener, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk;

20. En hoe onze Overpriesters en Oversten denzelven overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en hem gekruisigd hebben.

21. En wij hoopten dat hij was degene die Israël verlossen zoude. Doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn.

22. Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontsteld, die vroeg in den morgenstond aan het graf geweets zijn.

23. En zijn ligchaam niet vindende kwamen zij, en zeiden, dat zij ook een gezigt van Engelen gezien hadden, die zegden dat hij leeft.

24. En sommigen dergenen die met ons zijn, gingen henen tot het graf, en bevonden 't alzo, gelijk ook de vrouwen gezegd hadden; maar hem zagen zij niet.

En hij zeide tot hen: o

onverstandigen en tragen van harte om te gelooven al hetgeen dat de Profeten gesproken hebben.

26. Moest de Christus niet deze dingen lijden, en [alzo] in zijne heerlijkheid ingaan?

27. En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, leidde hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van hem [geschreven] was.

28. En zij kwamen nabij het vlek daar zij naar toe gingen; en hij hield zich, alsof hij verder gaan zoude.

29. En zij dwongen hem, zeggende: blijf met ons, want het is bij den avond, en de dag is gedaald. En hij ging in, om met hen te blijven.

30. En het geschiedde, als hij met hen aanzat, nam hij het brood, en zegende het; en als hij het gebroken had gaf hij het hun.

31. En hunne oogen werden geopend, en zij kenden hem; en hij kwam weg uit hun gezigt.

32. En zij zeiden tot elkander: was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg, en als hij ons de Schriften opende?

33. En zij opstaande ter zelfder ure keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elve te zamen vergaderd, en die met hen waren;

34. Welke zeiden: de Heer is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.

35. En zij vertelden 't geen op den weg [geschied was], en hoe hij hun bekend was geworden in 't breken des broods.

36. En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in 't midden van hen, en zeide tot hen: vrede zij ulieden.

37. En zij verschrikt en zeer bevreesd geworden zijnde, meenden dat zij eenen geest zagen.

38. En hij zeide tot hen: wat zijt gij ontroerd? En waarom klimmen [zulke] overleggingen in uwe harten?

39. Ziet mijne handen en mijne voeten; want ik ben het zelf. Tast mij aan, en ziet; want een geest heeft geen vleesch en beenen, gelijk gij ziet dat ik heb.

40. Als hij dit zeide, toonde hij hun de handen en de voeten.

41. En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden, en zich verwonderden, zeide hij tot

tot hen: hebt gij hier iets om te eten?

42. En zij gaven hem een stuk van eenen gebraden visch, en van honigraten.

43. En hij nam het, en at het voor hunne oogen.

44. En hij zeide tot hen: dit zijn de woorden, die ik tot u sprak, als ik nog met u was, [namelijk] dat het alles moest vervuld worden, wat van mij geschreven is in de wet van Mozes, en Profeten, en Psalmen.

45. Toen opende hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden.

46. En zeide tot hen: al-zoo is er geschreven, en al-zoo moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan ten derden dage;

47. En in zijnen naam gepredikt worden bekeering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem.

48. En gij zijt getuigen van deze dingen.

49. En zie, ik zend de belofte mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.

50. En hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en zijne handen opheffende zegende hij hen.

51. En het geschiedde als hij hen zegende, dat hij van hen scheidde, en werd opgenomen in den hemel.

52. En zij aanbaden hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.

53. En zij waren allen tijd in den Tempel, lovende en dankende God. Amen.

HET HEILIG EUANGELIUM, NAAR [DE BESCHRIJVING VAN] JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

1. In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.

2. Dit was in den beginne bij God.

3. Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder t

zelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

4. In hetzelfde was het leven, en het leven was 't licht der menschen.

5. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelfde niet begrepen.

6. Er was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes.

7. Deze kwam tot eene getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8. Hij was het licht niet, maar [was gezonden], opdat hij van het licht getuigen zoude.

9. [Dit] was het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch komende in de wereld.

10. Hij was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt; en de wereld heeft hem niet gekend.

11. Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet aangenomen.

12. Maar zoo velen hem aangenomen hebben, dien heeft hij magt gegeven kinderen Gods te worden, [namelijk] die in zijnen naam gelooven;

13. Welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesch, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn.

14. En het Woord is vleesch geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des eeniggeborenen van den Vader) vol van genade en waarheid.

15. Johannes getuigt van hem, en heeft geroepen, zeggende: deze was het van welken ik zeide: die na mij komt, is vóór mij geworden; want hij was eer dan ik.

16. En uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.

17. Want de wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.

18. Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft [hem ons] verklaard.

19. En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden [eenige] Priesters en Leviten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: wie zijt gij?

20. En hij beleet, en loochende het niet; en beleet: ik ben de Christus niet.

21. En

21. En zij vraagden hem: wat dan? Zijt gij Elias? En hij zeide: ik ben [die] niet. Zijt gij de Profeet? En hij antwoordde: neen.

22. Zij zeiden dan tot hem: wie zijt gij? opdat wij antwoord geven mogen den genen, die ons gezonden hebben; wat zegt gij van u zelven?

23. Hij zeide: ik ben de stem des roependen in de woestijn: maakt den weg des Heeren regt; gelijk Jesajas de Profeet gesproken heeft.

24. En de afgezondenen waren uit de Farizeën;

25. En zij vraagden hem en spraken tot hem: waarom doopt gij dan, zoo gij de Christus niet zijt, noch Elias, noch de Profeet?

26. Johannes antwoordde hun, zeggende: ik doop met water; maar hij staat midden onder ulieden, dien gij niet kent.

27. Dezelve is het die na mij komt, welke vóór mij geworden is, wien ik niet waardig ben dat ik zijnen schoenriem zoude ontbinden.

28. Deze dingen zijn geschied in Bethabara, over den Jordaan, daar Johannes was doopende.

29. Des anderen daags zag Johannes Jezus tot hem komende, en zeide: zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.

30. Deze is het van welken ik gezegd heb: na mij komt een man die vóór mij geworden is; want hij was eer dan ik.

31. En ik kende hem niet, maar opdat hij aan Israël zoude geopenbaard worden, daarom ben ik gekomen doopende met het water.

32. En Johannes getuigde, zeggende: ik heb den Geest gezien nederdalen uit den hemel gelijk eene duif, en bleef op hem.

33. En ik kende hem niet, maar die mij gezonden heeft om te doopen met water, die had mij gezegd: op welken gij zult den Geest zien nederdalen, en op hem blijven, die is die met den Heiligen Geest doopt.

34. En ik heb gezien en heb getuigd, dat deze de Zoon Gods is.

35. Des anderen daags wederom stond Johannes, en twee uit zijne discipelen.

36. En ziende op Jezus [daar] wandelende, zeide hij: zie het Lam Gods.

37. En die twee discipelen hoorden hem [dat] spreken, en zij volgden Jezus.

38. En Jezus zich omkeerende en ziende hen volgen, zeide tot hen:

39. Wat zoekt gij? En zij zeiden tot hem: Rabbi († welk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester,) waar woont gij?

40. Hij zeide tot hen: komt en ziet. Zij kwamen en zagen waar hij woonde, en bleven dien dag bij hem. En het was omtrent de tiende ure.

41. Andreas de broeder van Simon Petrus was een van de twee, die het van Johannes gehoord hadden, en hem gevolgd waren.

42. Deze vond eerst zijnen broeder Simon, en zeide tot hem: wij hebben gevonden den Messias, † welk is, overgezet zijnde, de Christus.

43. En hij leidde hem tot Jezus, en Jezus hem aanziende zeide: gij zijt Simon, de zoon van Jonas: gij zult genoemd worden Cefas, hetwelk overgezet wordt Petrus.

44. Des anderen daags wilde Jezus henengaan naar Galilea, en vond Philippus, en zeide tot hem: volg mij.

45. Philippus nu was van Bethsaida, uit de stad van Andreas en Petrus.

46. Philippus vond Nathanaël, en zeide tot hem: wij hebben [dien] gevonden, van welken Mozes in de wet geschreven heeft, en de Profeten [namelijk] Jezus den zoon Jozefs, van Nazareth.

47. En Nathanaël zeide tot hem: kan uit Nazareth iets goeds zijn? Philippus zeide tot hem: kom en zie.

48. Jezus zag Nathanaël tot hem komen, en zeide van hem: zie, waarlijk een Israeliet, in welken geen bedrog is.

49. Nathanaël zeide tot hem: van waar kent gij mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: eer u Philippus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u.

50. Nathanaël antwoordde en zeide tot hem: Rabbi, gij zijt de Zoon Gods, gij zijt de Koning Israëls.

51. Jezus antwoordde en zeide tot hem: omdat ik u gezegd heb: ik zag u onder den vijgeboom, zoo geloof gij; gij zult grootere dingen zien dan deze.

52. En zeide tot hem: voorwaar,

waar, voorwaar zeg ik ulieden: van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de Engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.

HOOFDSTUK 2.

1. En op den derden dag was er eene bruiloft te Kana in Galilea; en de moeder van Jezus was aldaar.

2. En Jezus was ook genoodigd, en zijne discipelen, tot de bruiloft.

3. En als er wijn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: zij hebben geen en wijn.

4. Jezus zeide tot haar: vrouw wat heb ik met u [*te doen*]? Mijne ure is nog niet gekomen.

5. Zijne moeder eide tot de dienaars: zoo wat hij ulieden zal zeggen, [*dat*] doet.

6. En aldaar waren zes steenen watervaten gesteld, naar de reiniging der Joden, elk houdende twee of drie metreten.

7. Jezus zeide tot hen: vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.

8. En hij zeide tot hen: schept nu, en draagt het tot den hofmeester. En zij droegen 't.

9. Als nu de hofmeester het water, dat wijn geworden was, geproefd had (en hij wist niet, van waar [*de wijn*] was: maar de dienaren, die het water geschept hadden, wisten het), zoo riep de hofmeester den bruidegom,

10. En zeide tot hem: alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; [*maar*] gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.

11. Dit beginsel der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea, en heeft zijne heerlijkheid geopenbaard; en zijne discipelen geloofden in hem.

12. Daarna ging hij af naar Kapernaüm, hij en zijne moeder, en zijne broeders, en zijne discipelen; en bleven aldaar niet vele dagen.

13. En het Pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

14. En hij vond in den Tempel die ossen, en schapen, en duiven verkochten, en de wisselaars [*daar*] zittende.

15. En eenen geesel van touwens gemaakt hebbende, dreef

hij hen allen uit den Tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren stortte hij uit, en keerde de tafelen om.

16. En hij zeide tot degenen die de duiven verkochten: neemt deze dingen van hier weg, maakt niet het Huis mijns Vaders tot een huis van koophandel.

17. En zijne discipelen werden indachtig dat er geschreven is: de ijver uws Huizes heeft mij verslonden.

18. De Joden antwoordden dan, en zeiden tot hem: wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?

19. Jezus antwoordde en zeide tot hen: breekt dezen Tempel, en in drie dagen zal ik denzelven oprigten.

20. De Joden zeiden dan: zes en veertig jaren is [*orer*] dezen Tempel gebouwd, en gij, zult gij dien in drie dagen oprigten?

21. Maar hij zeide [*dit*] van den Tempel zijns ligchaams.

22. Daarom als hij opgestaan was van de dooden, werden zijne discipelen gedachtig, dat hij dit tot hen gezegd had, en zij geloofden de Schrift, en het woord, dat Jezus gesproken had.

23. En als hij te Jeruzalem was op het Pascha in het Feest, geloofden velen in zijnen naam, ziende zijne teekenen die hij deed.

24. Maar Jezus zelf betrouwde hun zichzelfens niet, omdat hij hen allen kende.

25. En dat hij niet van noode had dat iemand geuigen zoude van den mensch, want hij zelf wist wat in den mensch was.

HOOFDSTUK 3.

1. En er was een mensch uit de Farizeën, wiens naam was Nicodemus, een Overste der Joden;

2. Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot hem: Rabbi, wij weten dat gij zijt een Leeraar van God gekomen; want niemand kan deze teekenen doen die gij doet, zoo God met hem niet is.

3. Jezus antwoordde en zeide tot hem: voorwaar, voorwaar zeg ik u, tenzij iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

4. Nicodemus zeide tot hem: hoe kan een mensch geboren worden [*nu*] oud zijnde?

Kan

Kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan, en geboren worden?

5. Jezus antwoordde: voorwaar, voorwaar zeg ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.

6. Hetgeen uit het vleesch geboren is, [dat] is vleesch; en hetgeen uit den Geest geboren is, [dat] is geest.

7. Verwonder u niet dat ik u gezegd heb: gijlieden moet wederom geboren worden.

8. De wind blaast waar henen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt en waar hij henegaat; alzoo is een iegelijk die uit den Geest geboren is.

9. Nicodemus antwoordde en zeide tot hem: hoe kunnen deze dingen geschieden?

10. Jezus antwoordde en zeide tot hem: zijt gij een Leeraar Israels, en weet gij deze dingen niet?

11. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: wij spreken wat wij weten, en getuigen wat wij gezien hebben; en gijlieden neemt onze getuigenis niet aan.

12. Indien ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven, indien ik ulieden de hemelsche zoude zeggen?

13. En niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, [namelijk] de Zoon des menschen, die in den hemel is.

14. En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden;

15. Opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

16. Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijnen eeniggeborenen Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17. Want God heeft zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat hij de wereld veroordeelen zoude, maar opdat de wereld door hem zoude behouden worden.

18. Die in hem gelooft wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft is alreeds veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den naam des eeniggeborenen Zoons van God.

19. En ditis het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hunne werken waren boos.

20. Want een iegelijk die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden;

21. Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

22. Na dezen kwam Jezus en zijne discipelen in 't land van Judea, en onthield zich aldaar met hen, en doopte.

23. En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren, en zij kwamen daar, en werden gedoopt.

24. Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

25. Er rees dan eene vraag [van eenigen] uit de discipelen van Johannes met de Joden over de reiniging.

26. En zij kwamen tot Johannes, en zeiden tot hem: Rabbi, die met u was over den Jordaan, welken gij getuigenis gaaf, zie, die doopt, en zij komen allen tot hem.

27. Johannes antwoordde en zeide: een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven zij.

28. Gij zelve zijt mijne getuigen, dat ik gezegd heb: ik ben de Christus niet; maar dat ik voor hem henen uitgezonden ben.

29. Die de bruid heeft is de bruidegom; maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des bruidegoms. Zoo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.

30. Hij moet wassen, maar ik minder worden.

31. Die van boven komt, is boven allen; die uit de aarde is [voortgekomen], die is uit de aarde, en spreekt uit de aarde. Die uit den hemel komt, is boven allen.

32. En hetgeen hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt hij, en zijne getuigenis neemt niemand aan.

33. Die zijne getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld dat God waarachtig is.

34. Want dien God gezonden heeft, die spreekt de woorden

Gods; want God geeft [hem] den Geest niet met mate.

35. De Vader heeft den Zoon lief, en heeft alle dingen in zijne hand gegeven.

36. Die in den Zoon geloofd, die heeft het eeuwige leven, maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

HOOFDSTUK 4.

1. Als dan de Heer verstond, dat de Farizee gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes,

2. (Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar zijne discipelen),

3. Zoo verliet hij Judea, en ging wederom henen naar Galilea.

4. En hij moest door Samaria gaan.

5. Hij kwam dan in eene stad van Samaria, genaamd Sichar, nabij het stuk lands, hetwelk Jakob zijnen zoon Jozef gaf.

6. En aldaar was [de] fontein Jakobs. Jezus dan vermoeid zijnde van de reis, zat alzo neder nevens de fontein. Het was omtrent de zesde ure.

7. Er kwam eene vrouw uit Samaria om water te putten. Jezus zeide tot haar: geef mij te drinken.

8. (Want zijne discipelen waren henengegaan in de stad opdat zij zouden spijs koopen).

9. Zoo zeide dan de Samaritaansche vrouw tot hem: hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij drinken, die ik eene Samaritaansche vrouw ben? Want de Joden houden geene gemeenschap met de Samaritanen.

10. Jezus antwoordde en zeide tot haar: indien gij de gave Gods kendet, en wie hij is, die tot u zegt: geef mij drinken, zoo zoudt gij van hem hebben begeerd, en hij zoude u levend water gegeven hebben.

11. De vrouw zeide tot hem: Heer, gij hebt niet om mede te putten, en de put is diep, van waar hebt gij dan het levend water?

12. Zijt gij meerder dan onze vader Jakob, die ons den put gegeven heeft? En hij zelf heeft daaruit gedronken, en zijne kinderen, en zijn vee.

13. Jezus antwoordde en zeide tot haar: een ieder die van dit water drinkt, zal wederom dorsten;

14. Maar zoo wie gedronken

zal hebben van het water dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat ik hem zal geven, zal in hem worden eene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

15. De vrouw zeide tot hem: Heer, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet [moet] komen om te putten.

16. Jezus zeide tot haar: ga henen, roep uwen man, en kom hier.

17. De vrouw antwoordde en zeide: ik heb geen man. Jezus zeide tot haar: gij hebt wel gezegd, ik heb geen man.

18. Want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet; dat hebt gij met waarheid gezegd.

19. De vrouw zeide tot hem: Heer, ik zie dat gij een Profeet zijt.

20. Onze vaders hebben op dezen berg aanbeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden.

21. Jezus zeide tot haar: vrouw, geloof mij, de ure komt, wanneer dat gijlieden noch op dezen berg, noch te Jeruzalem den Vader zult aanbidden.

22. Gijlieden aanbidt wat gij niet weet; wij aanbidden wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden.

23. Maar de ure komt, en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook al zulken, die hem [alzo] aanbidden.

24. God is een geest, en die hem aanbidden, moeten [hem] aanbidden in geest en waarheid.

25. De vrouw zeide tot hem: ik weet dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus) wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal hij ons alle dingen verkondigen.

26. Jezus zeide tot haar: ik ben het, die met u spreek.

27. En daarop kwamen zijne discipelen, en verwonderden zich dat hij met eene vrouw sprak; nogtans zeide niemand: wat vraagt gij? of: wat spreekt gij met haar?

28. Zoo verliet de vrouw dan haar watervat, en ging henen in de stad, en zeide tot de lieden:

29. Komt, ziet eenen mensch, die mij gezegd heeft alles wat ik

Hoof

ik g
de C
30. f
en k
31. f
hem
Rabb
32. f
ik he
die f
33. f
peler
hem
34. f
ne s
desge
heeft
35. f
zijn
[dan
ik ze
en
want
te o
36. f
loon
eeuw
zame
zaait
37. f
waan
die
maai
38. f
te n
bear
ben
tot
39. f
uit d
om
getu
alles
40. f
tot
den
blee
dage
41. f
mee
42. f
wij
uws
zelve
en
is d
der
43. f
hij
naar
44. f
tuig
eige
45. f
kwa
lilei
ding
op l
ook
geg
46. f
der

ik gedaan heb; is deze niet de Christus?

30. Zij dan gingen uit de stad, en kwamen tot hem.

31. En ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet.

32. Maar hij zeide tot hen: ik heb eene spijs om te eten, die gij niet weet.

33. Zoo zeiden dan de discipelen tegen elkander: heeft hem iemand te eten gebragt?

34. Jezus zeide tot hen: mijne spijs is, dat ik doe dek wil desgenen die mij gezonden heeft, en zijn werk volbrengende.

35. Zegt gijlieden niet: het zijn nog vier maanden, en [dan] komt de oogst? Zie, ik zeg u: heft uwe oogen op, en aanschouwt de landen; want zij zijn alreeds wit om te oogsten.

36. En die maait ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwigen leven; opdat zich te zamen verblijde, beide die zaait en die maait.

37. Want hierin is die spreuk waarachtig: een ander is 't die zaait, en een ander die maait.

38. Ik heb u uitgezonden om te maaijen hetgeen gij niet bearbeid hebt: anderen hebben 't bearbeid, en gij zijt tot hunnen arbeid ingegaan.

39. En vele der Samaritanen uit die stad geloofden in hem, om 't woord der vrouw die getuigde: hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

40. Als dan de Samaritanen tot hem gekomen waren, baden zij hem dat hij bij hen bleef; en hij bleef aldaar twee dagen.

41. En er geloofden er veel meer om zijns words wil,

42. En zeiden tot de vrouw: wij gelooven niet meer om uws zeggens wil; want wij zelve hebben [hem] gehoord, en weten dat deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld.

43. En na de twee dagen ging hij van daar, en ging henen naar Galilea.

44. Want Jezus heeft zelf getuigd, dat een Profeet in zijn eigen vaderland geen eer heeft.

45. Als hij dan in Galilea kwam, ontvingen hem de Galileërs, gezien hebbende al de dingen, die hij te Jeruzalem op het Feest gedaan had; want ook zij waren tot het Feest gegaan.

46. Zoo kwam dan Jezus wederom te Kana, in Galilea,

waar hij 't water wijn gemaakt had. En daar was een zekere koninklijke [hoveling], wiens zoon krank was te Kapernaüm.

47. Deze gehoord hebbende dat Jezus uit Judea in Galilea kwam, ging tot hem, en bad hem dat hij afkwam, en zijnen zoon gezond maakte; want hij lag op zijn sterven.

48. Jezus dan zeide tot hem: tenzij dat gijlieden teekenen en wonderen ziet, zoo zult gij niet gelooven.

49. De koninklijke [hoveling] zeide tot hem: Heer, kom af eer mijn kind sterft.

50. Jezus zeide tot hem: ga henen, uw zoon leeft. En de mensch geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging henen.

51. En als hij nu afging, kwamen hem zijne dienstknechten te gemoet, en boodschapten, zeggende: uw kind leeft.

52. Zoo vraagde hij dan van hen de ure, in welke het beter met hem geworden was; en zij zeiden tot hem: gisteren te zeven ure verliet hem de koorts.

53. De vader bekende dan, dat het op dezelfde ure [was] in welke Jezus tot hem gezegd had: uw zoon leeft. En hij geloofde zelf, en zijn geheele huis.

54. Dit tweede teeken heeft Jezus wederom gedaan, als hij uit Judea in Galilea gekomen was.

HOOFDSTUK 5.

1. Na dezen was een Feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

2. En er is te Jeruzalem aan de Schaaps[poort] een badwater, hetwelk in het Hebreuwsch toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.

3. In dezelve lag eene groote menigte van zieken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters.

4. Want een Engel daalde neder op zekeren tijd in het badwater, en beroerde het water; die dan het eerst dara in kwam na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.

5. En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had.

6. Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hij nu langen

tijd gelegen had, zeide tot hem: wilt gij gezond worden?

7. De kranke antwoordde hem: Heer, ik heb niet éénen mensch, om mij te werpen in 't badwater, wanneer het water beroerd wordt: en terwijl ik kom, zoo daalt een ander vóór mij neder.

8. Jezus zeide tot hem: sta op, neem uw bedden op, en wandel.

9. En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn bedden op, en wandelde. En het was Sabbat op denzelfden dag.

10. De Joden zeiden dan tot dengenen die genezen was: het is Sabbat, 't is u niet geoorloofd het bedden te dragen.

11. Hij antwoordde hun: die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: neem uw bedden op, en wandel.

12. Zij vraagden hem dan: wie is de mensch, die u gezegd heeft: neem uw bedden op, en wandel.

13. En die gezond gemaakt was wist niet wie hij was: want Jezus was ontweken, alzo er eene [groot]e schare in die plaats was.

14. Daarna vond hem Jezus in den Tempel, en zeide tot hem: zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

15. De mensch ging henen, en boodschapte den Joden, dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had.

16. En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten hem te dooden, omdat hij deze dingen op den Sabbat deed.

17. En Jezus antwoordde hun: mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk [ook].

18. Daarom zochten dan de Joden te meer hem te dooden, omdat hij niet alleen den Sabbat brak, maar ook zeide dat God zijn eigen Vader was, zich zelven Gode evengelijk makende.

19. Jezus dan antwoordde, en zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, de Zoon kan niets van zichzelf doen, tenzij hij den Vader dat ziet doen: want zoo wat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.

20. Want de Vader heeft den Zoon lief en toont hem alles wat hij doet, en hij zal hem grootere werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21. Want gelijk de Vader de

dooden opwekt en levend maakt, alzo maakt ook de Zoon levend die hij wil.

22. Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven.

23. Opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet die hem gezonden heeft.

24. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: die mijn woord hoort, en gelooft hem die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in 't leven.

25. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: de ure komt en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stem van den Zoon Gods, en die ze gehoord hebben zullen leven.

26. Want gelijk de Vader het leven heeft in zich zelven, alzo heeft hij ook den Zoon gegeven het leven te hebben in zich zelven;

27. En heeft hem magt gegeven ook gerigt te houden, omdat hij des menschen Zoon is.

28. Verwondert u daar niet over; want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, zijne stem zullen hooren,

29. En zullen uitgaan. die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis.

30. Ik kan van mij zelven niets doen. Gelijk ik hoor, oordeel ik; en mijn oordeel is regtvaardig; want ik zoek niet mijnen wil, maar den wil des Vaders die mij gezonden heeft.

31. Indien ik van mij zelven getuig, mijne getuigenis is niet waarachtig.

32. Er is een ander die van mij getuigt, en ik weet dat de getuigenis welke hij van mij getuigt waarachtig is.

33. Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven;

34. Doch ik neem geene getuigenis van eenen mensch; maar dit zeg ik opdat gijlieden zoudt behouden worden.

35. Hij was eene brandende en lichtende kaars, en gijlieden hebt u voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen.

36. Maar

36. Maar ik heb eene getuigenis meerder dan [die] van Johannes. Want de werken die mij de Vader gegeven heeft om die te volbrengen, dezelve werken die ik doe getuigen van mij, dat mij de Vader gezonden heeft.

37. En de Vader die mij gezonden heeft, die heeft zelf van mij getuigd. Gij hebt noch zijne stem ooit gehoord, noch zijne gedaante gezien.

38. En zijn woord hebt gij niet in u blijvende; want gij dien niet geloofd, dien hij gezonden heeft.

39. Onderzoek de Schriften; want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben; en die zijn 't die van mij getuigen.

40. En gij wilt tot mij niet komen, opdat gij 't leven moogt hebben.

41. Ik neem geene eer van menschen;

42. Maar ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in uzelfen niet hebt.

43. Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en gij neemt mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigenen naam, dien zult gij aannemen.

44. Hoe kunt gij gelooven, die gij eer van elkander neemt, en de eer die van God alleen is, niet zoekt?

45. Meent niet dat ik u verklagen zal bij den Vader: die u verklaagt is Mozes, op wien gij gehoopt hebt.

46. Want indien gij Mozes geloofd, zoo zoudt gij mij gelooven; want hij heeft van mij geschreven.

47. Maar zoo gij zijne schriften niet geloofd, hoe zult gij mijne woorden gelooven?

beproevende; want hij wist zelf wat hij doen zoude).

7. Philippus antwoordde hem: voor twee honderd penningen brood is dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8. Een van zijne discipelen. [namelijk] Andreas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem:

9. Hier is een jongken, dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischkens; maar wat zijn deze onder zoo velen?

10. En Jezus zeide: doet de menschen nederzitten. En er was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11. En Jezus nam de brooden, en gedankt hebbende deelde hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen die nedergezeten waren; desgelijks ook van de vischkens zoo veel zij wilden.

12. En als zij verzadigd waren zeide hij tot zijne discipelen: vergadert de overgeschotene brokken, opdat er niets verloren ga.

13. Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke overgeschoten waren dengenen die gegeten hadden.

14. De menschen dan gezien hebbende het teeken dat Jezus gedaan had, zeiden: deze is waarlijk de Profeet, die in de wereld komen zoude.

15. Jezus dan wetende dat zij zouden komen en hem met geweld nemen opdat zij hem Koning maakten, ontweek wederom op den berg, hij zelf alleen.

16. En als 't avond geworden was, gingen zijne discipelen af naar de zee.

17. En in het schip gegaan zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapernaüm. En het was alreeds duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen.

18. En de zee verhief zich, overmits er een groote wind waaide.

19. En als zij omtrent vijf en twintig of dertig stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus wandelende op de zee, en komende bij het schip; en zij werden bevreesd.

20. Maar hij zeide tot hen: ik ben 't, zijt niet bevreesd.

21. Zij hebben dan hem gewilliglijk in het schip genomen;

HOOFDSTUK 6.

1. Na dezen vertrok Jezus over de zee van Galilea, welke is [de zee] van Tiberias.

2. En hem volgde eene groote schare, omdat zij zijne tekenen zagen, die hij deed aan de krankten.

3. En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met zijne discipelen.

4. En het Pascha, het Feest der Joden, was nabij.

5. Jezus dan de oogen opheffende, en ziende dat eene groote schare tot hem kwam, zeide tot Philippus: van waar zullen wij brooden koopen opdat deze eten mogen?

6. (Doch dit zeide hij hem

men; en terstond kwam het schip aan het land, daar zij naar toe voeren.

22. Des anderen daags de schare, die aan de andere zijde der zee stond, ziende dat aldaar geen ander scheepken was dan dat ééne, daar zijne discipelen in gegaan waren, en dat Jezus met zijne discipelen in dat scheepken niet was gegaan, maar [dat] zijne discipelen alleen weggevaaren waren;

23. (Doch er kwamen andere scheepkens van Tiberias nabij de plaats daar zij het brood gegeten hadden, als de Heer gedankt had.)

24. Toen dan de schare zag dat Jezus aldaar niet was, noch zijne discipelen, zoo gingen zij ook in de schepen, en kwamen te Kapernaüm, zoekende Jezus.

25. En als zij hem gevonden hadden over de zee, zeiden zij tot hem: Rabbi, wanneer zijt gij hier gekomen?

26. Jezus antwoordde hun en zeide: voorwaar, voorwaar zeg ik u, gij zoekt mij, niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar omdat gij van de brooden gegeten hebt, en verzadigd zijt.

27. Werkt niet [om] de spijs die vergaat, maar [om] de spijs die blijft tot in 't eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden geven zal; want dezen heeft God de Vader verzegeld.

28. Zij zeiden dan tot hem: wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?

29. Jezus antwoordde 'en zeide tot hen: dit is het werk Gods, dat gij gelooft in hem die mij gezonden heeft.

30. Zij zeiden dan tot hem: wat teeken doet gij dan, opdat wij het mogen zien, en u gelooven? Wat werkt gij?

31. Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, gelijk geschreven is: hij gaf hun het brood uit den hemel te eten.

32. Jezus dan zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel; maar mijn Vader geeft u het ware brood uit den hemel.

33. Want het brood Gods is hij die uit den hemel nederdaalt, en die der wereld het leven geeft.

34. Zij zeiden dan tot hem: Heer, geef ons altijd dit brood.

35. En Jezus zeide tot hen: ik ben het brood des levens; die tot mij komt, zal geenszins hongeren, en die in mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.

36. Maar ik heb u gezegd, dat gij mij ook gezien hebt, en gij gelooft niet.

37. Al wat mij de Vader geeft zal tot mij komen; en die tot mij komt, zal ik geenszins uiterwerpen.

38. Want ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat ik mijnen wil zoude doen, maar den wil desgenen die mij gezonden heeft.

39. En dit is de wil des Vaders die mij gezonden heeft, dat al wat hij mij gegeven heeft, ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekken ten uitersten dage.

40. En dit is de wil desgenen die mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

41. De Joden dan murmureerden over hem, omdat hij gezegd had: ik ben het brood dat uit den hemel nedergedaald is.

42. En zij zelden: is deze niet Jezus de zoon Jozefs, wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt deze dan: ik ben uit den hemel nedergedaald?

43. Jezus antwoordde dan, en zeide tot hen: murmureert niet onder elkander.

44. Niemand kan tot mij komen, tenzij dat de Vader die mij gezonden heeft, hem trekke; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

45. Er is geschreven in de Profeten: en zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die [het] van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot mij.

46. Niet dat iemand den Vader gezien heeft, dan die van God is; deze heeft den Vader gezien.

47. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: die in mij gelooft, heeft het eeuwige leven.

48. Ik ben het brood des levens.

49. Uwe vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, en zij zijn gestorven.

50. Dit is het brood dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mensch daarvan etc, en niet sterve.

51. Ik ben het levende brood, dat uit den hemel nedergedaald is; zoo iemand van dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het brood dat ik geven zal, is mijn vleesch, 't welk ik geven zal voor 't leven der wereld.

52. De Joden dan straden onder elkander, zeggende: hoe kan ons deze [zijn] vleesch te eten geven?

53. Jezus dan zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, tenzij dat gij het vleesch van den Zoon des menschen eet, en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u zelve.

54. Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

55. Want mijn vleesch is waarlijk spijs, en mijn bloed is waarlijk drank.

56. Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die blijft in mij, en ik in hem.

57. Gelijkerwijs mij de levende Vader gezonden heeft, en ik leef door den Vader, [alzo] die mij eet, dezelve zal leven door mij.

58. Dit is het brood dat uit den hemel nedergedaald is. Niet gelijk uwe vaders het manna gegeten hebben, en zijn gestorven; die dit brood eet zal in der eeuwigheid leven.

59. Deze dingen zeide hij in de Synagoge, leerende te Kapernaüm.

60. Velen dan van zijne discipelen [dit] hoorende, zeiden: deze reden is hard; wie kan dezelve hooren?

61. Jezus nu wetende bij zich zelve dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide hij tot hen: ergert ulieden dit?

62. [Wat zoude 't] dan [zijn], zoo gij den Zoon des menschen zaagt opvaren waar hij te voren was?

63. De Geest is het die levend maakt; het vleesch is niet nut; de woorden die ik tot u spreek zijn geest en zijn leven.

64. Maar er zijn sommigen van ulieden die niet gelooven. Want Jezus wist van den beginne wie zij waren die niet geloofden, en wie hij was die hem verraden zoude.

65. En hij zeide: daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan, tenzij dat het

hem gegeven zij van mijnen Vader.

66. Van toen af gingen velen zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met hem.

67. Jezus dan zeide tot de twaalf: wilt gijlieden ook niet weggaan?

68. Simon Petrus dan antwoordde hem: Heer, tot wien zullen wij henengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens!

69. En wij hebben geloofd en bekend, dat gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

70. Jezus antwoordde hem: heb ik u niet twaalf uitverkoren? En één uit u is een duivel.

71. En hij zeide [dit van] Judas Simons[zoön] Iskariot. Want deze zoude hem verraden, zijnde een van de twaalf.

HOOFDSTUK 7.

1. En na dezen wandelde Jezus in Galilea; want hij wilde in Judea niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te dooden.

2. En het Feest der Joden [namelijk] de [loof]huttenzetting was nabij.

3. Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: vertrek van hier, en ga benen in Judea, opdat ook uwe discipelen uwe werken mogen aanschouwen, die gij doet.

4. Want niemand doet iets in het verborgene en zoekt zelf dat men openlijk van hem spreke; indien gij deze dingen doet, zoo openbaar u zelve aan de wereld.

5. Want ook zijne broeders geloofden niet in hem.

6. Jezus dan zeide tot hem: mijn tijd is nog niet hier; maar uw tijd is altijd bereid.

7. De wereld kan ulieden niet haten; maar mij haat zij, omdat ik van dezelve getuig, dat hare werken boos zijn.

8. Gaat gijlieden op tot dit Feest: ik ga nog niet op tot dit Feest, want mijn tijd is nog niet vervuld.

9. En als hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef hij in Galilea.

10. Maar als zijne broeders opgegaan waren, toen ging hij ook zelf op tot het Feest; niet openlijk, maar als in het verborgene.

11. De Joden dan zochten hem in het Feest, en zeiden: waar is hij?

12. En er was veel gemurmels

van hem onder de scharen. Sommigen zeiden: hij is goed, en anderen zeiden: neen, maar hij verleidt de schare.

13. Nogtans sprak niemand vrijmoediglijk van hem, om de vrees der Joden.

14. Doch als het nu in het midden van het Feest was, zoo ging Jezus op in den Tempel, en leerde.

15. En de Joden verwonderden zich, zeggende: hoe weet deze de Schriften, daar hij ze niet geleerd heeft?

16. Jezus antwoordde hun, en zeide: mijne leer is mijne niet, maar desgenen die mij gezonden heeft.

17. Zoo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekenne, of zij uit God is, dan [of] ik van mij zelven spreek.

18. Die van zich zelven spreekt, zoekt zijne eigene eer; maar die de eer zoekt desgenen die hem gezonden heeft, die is waarachtig, en geene ongerechtigheid is in hem.

19. Heeft Mozes u niet de wet gegeven? En niemand van u doet de wet. Wat zoekt gij mij te dooden?

20. De schare antwoordde en zeide: gij hebt den duivel, wie zoekt u te dooden?

21. Jezus antwoordde en zeide tot hen: één werk heb ik gedaan, en gij verwondert u allen.

22. Daarom, Mozes heeft ulieden de besnijdenis gegeven (niet dat ze uit Mozes is, maar uit de vaderen) en gij besnijdt eenen mensch op den Sabbat.

23. Indien een mensch de besnijdenis ontvangt op den Sabbat, opdat de wet van Mozes niet gebroken worde, zijt gij toornig op mij, dat ik eenen geheelen mensch gezond gemaakt heb op den Sabbat?

24. Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een regtvaardig oordeel.

25. Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: is dezeniet dien zij zoeken te dooden?

26. En zie, hij spreekt vrijmoediglijk, en zij zeggen hem niets. Zouden nu wel de Oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?

27. Doch dezen weten wij, van waar hij is; maar de Christus, wanneer hij komen zal, zoo zal niemand weten van waar hij is.

28. Jezus dan riep in den Tempel, leerende en zegen-

de: en gij kent mij, en gij weet van waar ik ben; en ik ben van mij zelven niet gekomen, maar hij is waarachtig die mij gezonden heeft, welken gijlieden niet kent.

29. Maar ik ken hem, want ik ben van hem, en hij heeft mij gezonden.

30. Zij zochten hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

31. En velen uit de schare geloofden in hem, en zeiden: wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal hij ook meer teekenen doen dan die, welke deze gedaan heeft?

32. De Farizeën hoorden dat de schare dit van hem murmelde; en de Farizeën en de Overpriesters zonden dienaren, opdat zij hem grijpen zouden.

33. Jezus dan zeide tot hen: nog eenen kleinen tijd ben ik bij u, en ik ga henen tot den genen die mij gezonden heeft.

34. Gij zult mij zoeken, en gij zult [mij] niet vinden, en waar ik ben, kunt gij niet komen.

35. De Joden dan zeiden tot elkander: waar zal deze henen gaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken leeren?

36. Wat is dit voor eene reden, die hij gezegd heeft: gij zult mij zoeken, en zult [mij] niet vinden; en waar ik ben kunt gij niet komen?

37. En op den laatsten dag, [zijnde] den grootsten [dag] des Feestes, stond Jezus en riep, zeggende: zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke.

38. Die in mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt: stroommen des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeijen.

39. (En dit zeide hij van den Geest, welken ontvangen zouden die in hem gelooven. Want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.)

40. Velen dan uit de schare deze reden hoorende zeiden: deze is waarlijk de Profeet.

41. Andreas zeide: deze is de Christus; en anderen zeiden: zal dan de Christus uit Galilea komen?

42. Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit het zaad Davids, en van het vlek Bethlehem, daar David was?

43. Er werd dan tweedragt on-

onder wil.

44. E wilder niema hem.

45. D tot de

zeen

waaro gebrag

46. D nooit

gespro

47. D woord

den ve

48. H sten i

de Far

49. M wet ni

50. N welke

komer

hen;

51. O den r

eerst v

52. Z den to

Galile

dat u

opgest

53. E nen n

1. M den o

2. E kwam

Temp

tot he

de lee

3. E de Fa

eene

greper

4. E de in

tot he

is op

oversp

5. E wet

gestee

dan,

6. E verzo

hadde

digen

kende

ger in

7. E gen,

zeide

den z

eerst

8. E de sch

en gij
en ik
geko-
achtig
wel-

want
heeft

an te
sloeg
tot zijne
nen.
schare
eiden:
geko-
meer
welke

en dat
mur-
en de
naren,
ouden.
hen:
nen ik
t den-
heeft.
n, en
n, en
niet

n tot
enen-
zullen
ver-
den de

eden,
jult
niet
kunt

dag,
dag]
us en
mand
ij en

gelij-
troo-
s zul-
en.
an den
zou-
oven.
was
s nog

schare
iden:
et.
e is
a zei-
s uit

, dat
uit
var
daa

dragt
on-

onder de schare om zijnent-
wil.

44. En sommigen van hen
wilden hem grijpen; maar
niemand sloeg de handen aan
hem.

45. De dienaars dan kwamen
tot de Overpriesters en Fari-
zeën, en die zeiden tot hen:
waarom hebt gij hem niet
gebragt?

46. De dienaars antwoordden:
noot heeft een mensch alzoo
gesproken, gelijk deze mensch.

47. De Farizeën dan ant-
woordden hun: zijt ook gijlie-
den verleid?

48. Heeft iemand uit de Over-
sten in hem geloofd, of uit
de Farizeën?

49. Maar deze schare, die de
wet niet weet, is vervloekt.

50. Nicodemus zeide tot hen,
welke des nachts tot hem ge-
komen was, zijnde een uit
hen;

51. Oordeelt ook onze wet
den mensch, tenzij dat zij
eerst van hem gehoord heeft,
en verstaat wat hij doet?

52. Zij antwoordden en zei-
den tot hem: zijt gij ook uit
Galilea? Onderzoek en zie,
dat uit Galilea geen Profeet
opgestaan is.

53. En een iegelijk ging he-
nen naar zijn huis.

HOOFDSTUK 8.

1. Maar Jezus ging naar
den olijf berg.

2. En des morgens vroeg
kwam hij wederom in den
Tempel, en al het volk kwam
tot hem; en nedergezeten zijn-
de leerde hij hen.

3. En de Schriftgeleerden en
de Farizeën bragten tot hem
eene vrouw, in overspel ge-
grepen;

4. En haar gesteld hebben-
de in het midden, zeiden zij
tot hem: Meester, deze vrouw
is op de daad zelve gegrepen,
overspel begaande.

5. En Mozes heeft ons in de
wet geboden, dat dezulken
gesteenigd zullen worden: gij
dan, wat zegt gij?

6. En dit zeiden zij, hem
verzoekende, opdat zij [*iets*]
hadden, om hem te beschul-
digen. Maar Jezus nederbuk-
kende schreef met den vin-
ger in de aarde.

7. En als zij hem bleven vra-
gen, rigtte hij zich op en
zeide tot hen: die van ulie-
den zonder zonde is, werpe
eerst den steen op haar.

8. En wederom nederbukken-
de schreef hij in de aarde.

9. Maar zij [*dit*] hoorende
en van [*hunne*] conscientie
overtuigd zijnde, gingen uit,
de een na den ander, be-
ginnende van de oudsten tot
de laatsten; en Jezus werd
alleen gelaten, en de vrouw
in 't midden staande.

10. En Jezus zich oprigten-
de en niemand ziende dan de
vrouw, zeide tot haar: vrouw
waar zijn deze uwe beschul-
digers? Heeft u niemand ver-
oordeeld?

11. En zij zeide: niemand
Heer. En Jezus zeide tot haar:
zoo veroordeel ik u ook niet;
ga henen, en zondigniet meer.

12. Jezus dan sprak wederom
tot henlieden, zeggende: ik
ben het licht der wereld; die
mij volgt zal in de duister-
nis niet wandelen, maar zal
het licht des levens hebben.

13. De Farizeën dan zeiden
tot hem: gij getuigt van u
zelven; uwe getuigenis is niet
waarachtig.

14. Jezus antwoordde, en
zeide tot hen: hoewel ik van
mij zelve getuig, zoo is [*nog-
tans*] mijne getuigenis waar-
achtig; want ik weet van
waar ik gekomen ben, en
waar ik henenga; maar gijlie-
den weet niet van waar ik
kom, en waar ik henenga.

15. Gij oordeelt naar den
vlesche; ik oordeel niemand.

16. En indien ik ook oordeel,
mijn oordeel is waarachtig;
want ik ben niet alleen; maar
ik, en de Vader die mij ge-
zonden heeft.

17. En er is ook in uwe wet
geschreven, dat de getuigenis
van twee menschen waarach-
tig is.

18. Ik ben 't die van mij
zelven getuig, en de Vader,
die mij gezonden heeft, ge-
tuigt van mij.

19. Zij dan zeiden tot hem:
waar is uw Vader? Jezus ant-
woordde: gij kent noch mij,
noch mijnen Vader; indien
gij mij kendet, zoo zoudt gij
ook mijnen Vader kennen.

20. Deze woorden sprak Je-
zus bij de schatkist, leerende
in den Tempel; en niemand
greep hem, want zijne ure
was nog niet gekomen.

21. Jezus dan zeide wederom
tot hen: ik ga henen, en gij
zult mij zoeken, en in uwe
zonde zult gij sterven; waar
ik henenga kunt gijlieden niet
komen.

22. De Joden dan zeiden: zal
hij ook zich zelve dooden,
omdat hij zegt: waar ik henen-
ga,

ga kunt gijlieden niet komen?

23. En hij zeide tot hen: gijlieden zijt van beneden, ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, ik ben niet uit deze wereld.

24. Ik heb u dan gezegd, dat gij in uwe zonden zult sterfen. Want indien gij niet gelooft dat ik [die] ben, zult gij in uwe zonden sterfen.

25. Zij zeiden dan tot hem: wie zijt gij? En Jezus zeide tot hen: wat ik van den beginne ulieden ook zeg.

26. Ik heb vele dingen van u te zeggen, en te oordeelen; maar die mij gezonden heeft is waarachtig; en de dingen die ik van hem gehoord heb, dezelve spreek ik tot de wereld.

27. Zij verstonden niet dat hij hun van den Vader sprak.

28. Jezus dan zeide tot hen: wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan dat ik [die] ben, en [dat] ik van mij zelven niets doe; maar deze dingen spreek ik, gelijk mijn Vader mij geleerd heeft.

29. En die mij gezonden heeft, is met mij. De Vader heeft mij niet alleen gelaten; want ik altijd doe wat hem behagelijk is.

30. Als hij deze dingen sprak geloofden velen in hem.

31. Jezus dan zeide tot de Joden, die [in] hem geloofden: indien gijlieden in mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk mijne discipelen;

32. En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrij maken.

33. Zij antwoordden hem: wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt gij [dan]: gij zult vrij worden?

34. Jezus antwoordde hun: voorwaar, voorwaar zeg ik u, een iegelijk die de zonde doet is een dienstknecht der zonde.

35. En de dienstknecht blijft niet eeuwiglijk in het huis; de zoon blijft er eeuwiglijk.

36. Indien dan de Zoon u zal vrij gemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.

37. Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt mij te doden, want mijn woord heeft in u geene plaats.

38. Ik spreek wat ik bij mijnen Vader gezien heb; gij doet dan ook, wat gij bij uwen vader gezien hebt.

39. Zij antwoordden en zeiden tot hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken Abrahams doen.

40. Maar nu zoekt gij mij te doden, eenen mensch die u de waarheid gesproken heb, welke ik van God gehoord heb. Dat deed Abraham niet.

41. Gij doet de werken uws vaders. Zij zeiden dan tot hem: wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben eenen Vader [namelijk] God.

42. Jezus dan zeide tot hen: indien God uw Vader ware, zoo zoudt gij mij liefhebben; want ik ben van God uitgegaan, en kom [van hem].

Want ik ben ook van mij zelven niet gekomen, maar hij heeft mij gezonden.

43. Waarom kent gij mijne spraak niet? [Het is] omdat gij mijn woord niet kunt hooren.

44. Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen. Die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven, want geene waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar, en de vader derzelve [leugen].

45. Maar mij, omdat ik [u] de waarheid zeg, gelooft gij niet.

46. Wie van u overtuigt mij van zonde? En indien ik de waarheid zeg, waarom gelooft gij mij niet?

47. Die uit God is hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt.

48. De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt en den duivel hebt?

49. Jezus antwoordde: ik heb den duivel niet, maar ik eer mijnen Vader, en gij onteert mij.

50. Doch ik zoek mijne eer niet; er is één, die ze zoekt en oordeelt.

51. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.

52. De Joden dan zeiden tot hem: nu bekennen wij dat gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de Profeten

en

en z
woor
die z
in de

53. 2
vader

ven
gesto
zelven

54.
ik m
ne e

't di
zegt

55. I
maar

ik ze
zoo z

[dat
ik k

woor

56. A
met v

dat h
en hi

is ver

57. I
hem:

tig je
ham

58. J
waar

Abra

59. 2
op,

pen.

en gi

de do

en gi

1. F
hij e

de ge

2. E

den

wie l

of zij

zoude

3. Je

deze

zijne

gesch

Gods

baard

4. Ik

ken

den l

is; d

niema

5. Zo

ben,

werel

6. D

hij o

slijk

streef

des b

7. E

wasch

loam

word

en zegt gij: zoo iemand mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?

53. Zijt gij meerder dan onze vader Abraham, welke gestorven is? En de Profeten zijn gestorven; wien maakt gij u zelfen?

54. Jezus antwoordde: indien ik mij zelfen eer, zoo is mijne eer niets; mijn Vader is 't die mij eert, welken gij zegt dat uw God is.

55. En gij kent hem niet, maar ik ken hem: en indien ik zeg dat ik hem niet ken, zoo zal ik ulieden gelijk zijn. [dat is] een leugenaar; maar ik ken hem, en bewaar zijn woord.

56. Abraham uw vader heeft met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zoude, en hij heeft [hem] gezien en is verblijd geweest.

57. De Joden dan zeiden tot hem: gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?

58. Jezus zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, eer Abraham was, ben ik.

59. Zij namen dan steenen op, dat zij ze op hem wierpen. Maar Jezus verborg zich, en ging uit den Tempel, gaande door het midden van hen, en ging alzo voorbij.

HOOFDSTUK 9.

1. En voorbijgaande, zag hij eenen mensch blind van de geboorte af;

2. En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Rabbi, wie heeft er gezondigd? Deze of zijne ouders, dat hij blind zoude geboren worden?

3. Jezus antwoordde: noch deze heeft gezondigd, noch zijne ouders; maar [dit is geschied] opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

4. Ik moet werken de werken desgenen die mij gezonden heeft, zoc lang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5. Zoo lang ik in de wereld ben, zoo ben ik het licht der wereld.

6. Dit gezegd hebbende, spoog hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden.

7. En zeide tot hem: ga henen, wasch u in het badwater Siloam, (hetwelk overgezet wordt: Uitgezonden). Hij dan

ging henen en wiesch zich, en kwam ziende.

8. De geburen dar, en die hem te voren gezien hadden dat hij blind was, zeiden: is deze niet die zat en bedelde?

9. Anderen zeiden: hij is het; en anderen: hij is hem gelijk. Hij zeide: ik ben 't.

10. Zij dan zeiden tot hem: hoe zijn u de oogen geopend?

11. Hij antwoordde en zeide: de mensch genaamd Jezus maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: ga henen aan het badwater Siloam, en wasch u. En ik ging henen, en wiesch mij, en ik werd ziende.

12. Zij dan zeiden tot hem: waar is die? Hij zeide: ik weet het niet.

13. Zij bragten hem tot de Farizeën, hem [namelijk] die te voren blind [gewest was].

14. En het was Sabbat, als Jezus het slijk maakte, en zijne oogen opende.

15. De Farizeën dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was. En hij zeide tot hen: hij leide slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16. Sommigen dan uit de Farizeën zeiden: deze mensch is van God niet; want hij houdt den Sabbat niet. Anderen zeiden: hoe kan een mensch [die] een zondaar is zulke teekenen doen? En er was tweedragt onder hen.

17. Zij zeiden wederom tot den blinden: gij, wat zegt gij van hem, dewijl hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: hij is een Profet.

18. De Joden dan geloofden van hem niet dat hij blind geweest was, en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen, die ziende geworden was.

19. En zij vraagden hun, zeggende: is deze uw zoon, welken gij zegt dat blind geboren is? Hoe ziet hij dar nu?

20. Zijne ouders antwoordden hun en zeiden: wij weten dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21. Maar hoe hij nu ziet, weten wij niet: of wie zijne oogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft [zijn] ouderdom, vraagt hem zelfen; hij zal van zich zelfen spreken.

22. Dit zeiden zijne ouders, omdat zij de Joden vreesden. Want de Joden hadden alreeds te zamen een besluit gemaakt,

zoo iemand hem beleed Christus te zijn, dat die uit de Synagoge zoude geworpen worden.

23. Daarom zeiden zijne ouders: hij heeft [zijn] ouderdom, vraagt hem zelve.

24. Zij dan riepen voor de tweede maal den mensch die blind geweest was, en zeiden tot hem: geef God de eer. Wij weten dat deze mensch een zondaar is.

25. Hij dan antwoordde en zeide: of hij een zondaar is weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.

26. En zij zeiden wederom tot hem: wat heeft hij u gedaan? Hoe heeft hij uwe oogen geopend?

27. Hij antwoordde hun: ik heb het u alreeds gezegd, en gij hebt het niet gehoord; wat wilt gij het wederom hooren? Wilt gijlieden ook zijne discipelen worden?

28. Zij gaven hem dan scheldwoorden, en zeiden: gij zijt zijn discipel, maar wij zijn Mozes discipelen.

29. Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft; maar dezen weten wij niet van waar hij is.

30. De mensch antwoordde, en zeide tot hen: hierin is immers [wat] wonders, dat gij niet weet van waar hij is; en [nogtans] heeft hij mijne oogen geopend.

31. En wij weten dat God de zondaars niet hoort; maar zoo iemand godvruchtig is en zijnen wil doet, dien hoort hij.

32. Van [alle] eeuw is 't niet gehoord, dat iemand eens blindgeborenen oogen geopend heeft.

33. Indien deze van God niet ware, hij zou niets kunnen doen.

34. Zij antwoordden, en zeiden tot hem: gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? En zij wierpen hem uit.

35. Jezus hoorde dat zij hem uitgeworpen hadden; en hem vindende zeide hij tot hem: geloofst gij in den Zoon Gods?

36. Hij antwoordde, en zeide: wie is hij, Heer, opdat ik in hem mag gelooven?

37. En Jezus zeide tot hem: en gij hebt hem gezien, en die met u spreekt, dezelve is 't.

38. En hij zeide: ik geloof, Heer. En hij aanbad hem.

39. En Jezus zeide: ik ben tot een oordeel in deze wereld

gekomen, opdat degenen die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden.

40. En dit hoorden [eenigen] uit de Farizeën, die bij hem waren, en zeiden tot hem: zijn wij dan ook blind?

41. Jezus zeide tot hen: indien gij blind waart, zoo zoudt gij geene zonde hebben; maar nu zegt gij: wij zien; zoo blijft dan uwe zonde.

HOOFDSTUK 10.

1. Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden: dieniet ingaat door de deur in den stal der schapen, maar van elders inklimt, die is een dief en moordenaar.

2. Maar die door de deur ingaat, is een herder der schapen.

3. Dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren zijne stem; en hij roept zijne schapen bij namen, en leidt ze uit.

4. En wanneer hij zijne schapen uitgedreven heeft, zoo gaat hij voor hen henen, en de schapen volgen hem, overmits zij zijne stem kennen.

5. Maar eenen vreemden zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden, overmits zij de stem des vreemden niet kennen.

6. Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen: maar zij verstonden niet wat het was, dat hij tot hen sprak.

7. Jezus dan zeide wederom tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, ik ben de deur der schapen.

8. Allen, zoo velen als er vóór mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

9. Ik ben de deur; indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

10. De dief komt niet dan opdat hij stele, en slagte, en verderve; ik ben gekomen opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben.

11. Ik ben de goede Herder; de goede herder stelt zijn leven voor de schapen.

12. Maar de huurling, en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen, en verlaat de schapen, en vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstroot de schapen.

13. En de huurling vliedt, overmits hij een huurling is,

en

en heeft geene zorg voor de schapen.

14. Ik ben de goede Herder: en ik ken de mijnen, en word van de mijnen gekend.

15. Gelijkerwijs de Vader mij kent, [alzo] ken ik ook den Vader; en ik stel mijn leven voor de schapen.

16. Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen; en zij zullen mijne stem hooren, en het zal worden ééne kudde [en] één herder.

17. Daarom heeft mij de Vader lief, overmits ik mijn leven afleg, opdat ik hetzelfde wederom neme.

18. Niemand neemt hetzelfde van mij, maar ik leg het van mij zelve af: ik heb magt hetzelfde af te leggen, en heb magt hetzelfde wederom te nemen. Dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.

19. Er werd dan wederom tweedragt onder de Joden, om dezer woorden wil.

20. En velen van hen zeiden: hij heeft den duivel, en is uitzinnig; wat hoort gij hem?

21. Anderen zeiden: dit zijn geene woorden eens bezetenen; kan ook de duivel der blinden oogen openen?

22. En het was het Feest der vernieuwing des Tempels te Jeruzalem; en het was winter.

23. En Jezus wandelde inden Tempel in 't voorhof Salomons.

24. De Joden dan omringden hem, en zeiden tot hem: hoe lang houdt gij onze ziel op? Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit.

25. Jezus antwoordde hun: ik heb het u gezegd, en gij geloofst het niet. De werken die ik doe in den naam mijns Vaders, die getuigen van mij.

26. Maar gijlooft niet; want gij zijt niet van mijne schapen, gelijk ik u gezegd heb.

27. Mijne schapen hooren mijne stem, en ik ken dezelve, en zij volgen mij;

28. En ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid; en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken.

29. Mijn Vader die ze mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders.

30. Ik en de Vader zijn één.

31. De Joden dan namen wederom steenen op, om hem te steenigen.

32. Jezus antwoordde hun: ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader; om welk werk van die steenigt gij mij?

33. De Joden antwoordden hem, zeggende: wij steenigen u niet over [eenig] goed werk, maar over [Gods] lastering en omdat gij een mensch zijnde u zelve God maakt.

34. Jezus antwoordde hun: is er niet geschreven in uwe wet: ik heb gezegd: gij zijt Goden?

35. Indien [de wet] die Goden genoemd heeft, om welken het woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden,

36. Zegt gijlieden [tot mij] wien de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft: gij lastert [God]; omdat ik gezegd heb: ik ben Gods Zoon?

37. Indien ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo geloofst mij niet.

38. Maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet geloofst, zoo geloofst de werken; opdat gij moogt bekennen en gelooven, dat de Vader in mij is, en ik in hem.

39. Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.

40. En hij ging wederom over den Jordaan, tot de plaats daar Johannes eerst doopte, en hij bleef aldaar.

41. En velen kwamen tot hem, en zeiden: Johannes deed wel geen teeken; maar alles wat Johannes van dezen zeide, was waar.

42. En velen geloofden daar in hem.

HOOFDSTUK 11.

1. En er was een zeker [man] krank, [genaamd] Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en van hare zuster Martha.

2. Maria nu was degene die den Heer gezalfd heeft met zalf, en zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren; welker broeder Lazarus krank was.

3. Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heer, zie, dien gij liefhebt, is krank.

4. En Jezus [dat] hoorende, zeide: deze krankheid is niet tot den dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door dezelve verheerlijkt worde.

5. Jezus nu had Martha, en hare zuster, en Lazarus lief.

6. Als hij dan gehoord had dat

dat hij krank was, toen bleef hij [nog] twee dagen in de plaats daar hij was.

7. Daarna zeide hij verder tot de discipelen: laat ons wederom naar Judea gaan.

8. De discipelen zeiden tot hem: Rabbi, de Joden hebben u nu [onlangs] gezocht te steenigen; en gaat gij wederom derwaarts?

9. Jezus antwoordde: zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10. Maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11. Dit sprak hij; en daarna zeide hij tot hen: Lazarus onze vriend slaapt; maar ik ga henen om hem uit den slaap op te wekken.

12. Zijne discipelen dan zeiden: Heer, indien hij slaapt, zoo zal hij gezond worden.

13. Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden dat hij sprak van de rust des slaaps.

14. Toen zeide dan Jezus tot hen vrij uit: Lazarus is gestorven;

15. En ik ben blijde om u wentwil, dat ik daar niet geweest ben, opdat gij gelooven moogt; doch laat ons tot hem gaan.

16. Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot [zijne] medediscipelen: laat ons ook gaan, opdat wij met hem sterven.

17. Jezus dan gekomen zijnde vond dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.

18. (Bethanië nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van [daar]).

19. En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haren broeder.

20. Martha dan, als zij hoorde dat Jezus kwam, ging hem te gemoet; doch Maria bleef in huis zitten.

21. Zoo zeide Martha dan tot Jezus: Heer, waart gij hier geweest, zoo ware mijn broeder niet gestorven;

22. Maar ook nu weet ik, dat alles wat gij van God begeeren zult, God u het geven zal.

23. Jezus zeide tot haar: uw broeder zal weder opstaan.

24. Martha zeide tot hem: ik weet dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage.

25. Jezus zeide tot haar: ik ben de opstanding en het leven; die in mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven;

26. En een iegelijk die leeft, en in mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid. Gelooft gij dat?

27. Zij zeide tot hem: ja, Heer, ik heb geloofd, dat gij zijt de Christus, de Zoon Gods, die in de wereld komen zoude.

28. En dit gezegd hebbende ging zij henen en riep Maria hare zuster heimelijk, zeggende: de Meester is daar, en hij roept u.

29. Deze als zij [dat] hoorde, stond haastelijk op, en ging tot hem.

30. (Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was in de plaats, daar hem Martha te gemoet gekomen was).

31. De Joden dan die met haar in 't huis waren, en haar vertroosten, ziende Maria dat zij haastelijk opstond, en uitging, volgden haar, zeggende: zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar weene.

32. Maria dan, als zij kwam daar Jezus was, en hem zag, viel aan zijne voeten, zeggende tot hem: Heer, indien gij hier geweest waart, zoo ware mijn broeder niet gestorven.

33. Jezus dan als hij haar zag weenen, en de Joden die met haar kwamen, [ook] weenen, werd zeer bewogen in den geest, en ontroerde zich zelve;

34. En zeide: waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot hem: Heer, kom en zie het.

35. Jezus weende.

36. De Joden dan zeiden: zie, hoe lief hij hem had.

37. En sommigen uit hen zeiden: kon hij, die de oogen des blinden geopend heeft, niet maken dat ook deze niet gestorven ware?

38. Jezus dan wederom in zich zelve zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf; en het was eene spelonk, en een steen was er op gelegd.

39. Jezus zeide: neem den steen weg. Martha de zuster des gestorvenen zeide tot hem: Heer, hij riekt nu al, want hij heeft vier dagen [aldaar gelegen].

40. Jezus zeide tot haar: heb ik u niet gezegd, dat, zoo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?

41. Zij namen dan den steen weg,

weg,
En
waar
dank
hebt.
42.
altijd
schar
heb
zij zo
mij g
43.
riep
zarus
44.
uit,
voete
zijn
met
zeide
en la
45.
die t
en a
geen
loofd
46.
ginge
zeide
zus g
47.
de E
Raad
wij c
doet
48.
ten l
len
Rom
wegr
en v
49.
Kaja
Hoo
hen
50.
het o
sterv
gehe
51.
zich
gepr
prof
sterv
52.
volk
kind
ware
ren.
53.
slaap
hem
54.
mee
maa
land
stad
verk
disc
55.
was
land

ar: ik
het le-
ft, zal
gestor-
e leeft,
l niet
id. Ge-
n: ja,
dat zij
Zoon
komen
bbende
Maria
zeg-
ar, en
hoor-
op, en
in het
ar was
a Mar-
n was).
ie met
n, en
de Ma-
stond,
r, zeg-
der graf,
kwam
n zag,
eggen-
nen zij
ware
ven.
haar
en die
wee-
den
zel-
ebt zij
en tot
e het.
: zie,
en zei-
oogen
heeft,
e niet
om in
n zijn-
f; en
en een
t den
zuster
e tot
u al,
n [al-
: heb
zoo zij
jkheid
steen
weg,

weg, daar de gestorvene lag. En Jezus hief de oogen opwaarts, en zeide: Vader, ik dank u, dat gij mij gehoord hebt.

42. Doch ik wist dat gij mij altijd hoort; maar om der schare wil, die rondom staat, heb ik [dit] gezegd, opdat zij zouden gelooven, dat gij mij gezonden hebt.

43. En als hij dit gezegd had, riep hij met groote stem: Lazarus kom uit.

44. En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezicht was omwonden met eenen zweetdoek. Jezus zeide tot hen: ontbindt hem, en laat hem henengaan.

45. Velen dan uit de Joden, die tot Mariagekomen waren, en aanschouwd hadden hetgeen Jezus gedaan had, geloofden in hem.

46. Maar sommigen van hen gingen tot de Farizeën, en zeiden tot hen hetgeen Jezus gedaan had.

47. De Overpriesters dan en de Farizeën vergaderden den Raad, en zeiden: wat zullen wij doen? Want deze mensch doet vele teekenen.

48. Indien wij hem alzoo laten [geworden], zij zullen allen in hem gelooven, en de Romeinen zullen komen, en wegnemen beide onze plaats en volk.

49. En een uit hen, [namelijk] Kajafas, die deszelven jaars Hoogepriester was, zeide tot hen: gij verstaat niets;

50. Noch gij overlegt niet, dat het ons nut is, dat één mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga.

51. En dit zeide hij niet uit zich zelven; maar zijnde Hoogepriester deszelven jaars, profeteerde hij, dat Jezus sterven zoude voor het volk;

52. En niet alleen voor dat volk, maar opdat hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zoude vergaderen.

53. Van dien dag dan af raadslaagden zij te zamen, dat zij hem dooden zouden.

54. Jezus dan wandelde niet meer vrij onder de Joden, maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad genaamd Efraïm, en verkeerde aldaar met zijne discipelen.

55. En het Pascha der Joden was nabij; en velen uit dat land gingen op naar Jeruza-

lem voor het Pascha, opdat zij zich zelven reinigden.

56. Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander. staande in den Tempel: wat dunkt u? [Dunkt u], dat hij niet komen zal tot het Feest?

57. De Overpriesters nu en de Farizeën hadden een gebod gegeven, dat, zoo iemand wist waar hij was, hij het zoude te kennen geven, opdat zij hem mogten vangen.

HOOFDSTUK 12.

1. Jezus dan kwam zes dagen vóór het Pascha te Bethanïë, daar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken hij opgewekt had uit de dooden.

2. Zij bereidden hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lazarus was een van degenen die met hem aanzaten.

3. Maria dan genomen hebbende een pond zalf van onverschachten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalf.

4. Zoo zeide dan een van zijne discipelen, [namelijk] Judas Simons[zoon] Iskarioth die hem verraden zoude:

5. Waarom is deze zalf niet verkocht voor drie honderd penningen, en den armen gegeven?

6. En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en had de beurs, en droeg hetgeen gegeven werd.

7. Jezus dan zeide: laat af van haar. Zij heeft dit bewaard tegen den dag mijner begrafenis.

8. Want de armen hebt gijlieden altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

9. Eene groote schare dan der Joden verstond dat hij aldaar was, en kwamen niet alleen om Jezus wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de dooden opgewekt had.

10. En de Overpriesters be- raadslaagden, dat zij ook Lazarus dooden zouden;

11. Want velen van de Joden gingen henen om zijnentwil, en geloofden in Jezus.

12. Des anderen daags eene groote schare, die tot het Feest gekomen was, hoorden dat Jezus naar Jeruzalem kwam,

13. Namen de takken van palmbloemen, en gingen uit hem te gemoet, en riepen: Hozanna, Gezegend [is] hij, die komt in den naam des Heeren; [hij, die is] de Koning Israëls.

14. En Jezus vond eenen jongen ezel, en zat daar op, gelijk geschreven is:

15. Vrees niet, gij dochter Sions; zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin.

16. Doch dit verstonden zijne discipelen in 't eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig dat dit van hem geschreven was, en [dat] zij hem dit gedaan hadden.

17. De schare dan die met hem was, getuigde dat hij Lazarus uit het graf geroepen, en hem uit den dooden opgewekt had.

18. Daarom ging ook de schare hem te gemoet, overmits zij gehoord had, dat hij dat teeken gedaan had.

19. De Farizeën dan zeiden onder elkander: ziet gij [wel], dat gij gansch niet vordert? Zie, de [geheele] wereld gaat hem na.

20. En er waren sommige Grieken uit degenen, die opgekomen waren opdat zij op het Feest zouden aanbidden.

21. Deze dan gingen tot Philippus, die van Bethsaida in Galilea was, en baden hem, zeggende: heer, wij wilden Jezus [wel] zien.

22. Philippus kwam, en zeide het Andreas; en Andreas en Philippus wederom zeiden 't Jezus.

23. Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: de ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.

24. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft 't zelve alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.

25. Die zijn leven liefheeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven.

26. Zoo iemand mij dient, die volge mij; en waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn. En zoo iemand mij dient, de Vader zal hem eeren.

27. Nu is mijne ziel ontroerd, en wat zal ik zeggen? Vader, verlos mij uit deze ure. Maar

hierom ben ik in deze ure gekomen.

28. Vader, verheerlijk uw naam. Er kwam dan een stem uit den hemel, [zeggende]: en ik heb [hem] verheerlijkt, en ik zal [hem] wederom verheerlijken.

29. De schare dan die daar stond en [dit] hoorde, zeide dat er een donderslag geschied was. Anderen zeiden: een Engel heeft tot hem gesproken.

30. Jezus antwoordde en zeide: niet om mijnentwil is deze stem geschied, maar om uwentwil.

31. Nu is het oordeel dezer wereld; nu zal de Overste dezer wereld buiten geworpen worden.

32. En ik, zoo wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot mij trekken.

33. (En dit zeide hij betekende hoedanigen dood hij sterven zoude.)

34. De schare antwoordde hem: wij hebben uit de wet gehoord, dat de Christus blijft in der eeuwigheid; en hoe zegt gij dat de Zoon des menschen moet verhoogd worden? Wie is deze Zoon des menschen?

35. Jezus dan zeide tot hen: nog eenen kleinen tijd is het licht bij ulieden; wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange. En die in de duisternis wandelt, weet niet waar hij henegaat.

36. Terwijl gij 't licht hebt, gelooft in het licht, opdat gij kinderen des lichts moogt zijn. Deze dingen sprak Jezus; en weggaande verborg hij zich van hen.

37. En hoewel hij zoo vele teekenen voor hen gedaan had, [nogtans] geloofden zij in hem niet;

38. Opdat het woord van Jesajas den Profeet vervuld werd dat hij gesproken heeft: Heer, wie heeft onze prediking geloofd? En wien is de arm des Heeren geopenbaard?

39. Daarom konden zij niet gelooven, dewijl Jesajas wederom gezegd heeft:

40. Hij heeft hunne oogen verblind, en hun hart verhard, opdat zij met de oogen niet zien, en met het hart [niet] verstaan, en zij bekeerd worden, en ik hen geneze.

41. Dit zeide Jesajas, toen hij zijne heerlijkheid zag, en van hem sprak.

42. Nogtans geloofden ook zelfs velen uit de Oversten in hem; maar om der Farizeen wil beleden zij het niet, opdat zij uit de Synagoge niet zouden geworpen worden.

43. Want zij hadden de eer der menschen lief, meer dan de eer Gods.

44. En Jezus riep, en zeide: die in mij geloof, geloof in mij niet, maar in dengeenen die mij gezonden heeft.

45. En die mij ziet, die ziet dengeenen die mij gezonden heeft.

46. Ik ben een licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk die in mij geloof, in de duisternis niet blijve.

47. En indien iemand mijne woorden gehoord en niet geloofd zal hebben, ik oordeel hem niet. Want ik ben niet gekomen opdat ik de wereld oordeele, maar opdat ik de wereld zalig make.

48. Die mij verwerpt, en mijne woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt; het woord dat ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laatsten dage.

49. Want ik heb uit mij zelve niet gesproken; maar de Vader die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal, en wat ik spreken zal.

50. En ik weet dat zijn gebod het eeuwige leven is. Hetgeen ik dan spreek, dat spreek ik alzoo gelijk mij de Vader gezegd heeft.

't bekken, en begon de voeten der discipelen te wasschen, en af te droogen met den linnen doek, waarmede hij omgord was.

6. Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot hem: Heer, zult gij mij de voeten wasschen?

7. Jezus antwoordde en zeide tot hem: wat ik doe weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

8. Petrus zeide tot hem: gij zult mijne voeten niet wasschen in der eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: indien ik u niet wasch, gij hebt geen deel met mij.

9. Simon Petrus zeide tot hem: Heer, niet alleen mijne voeten, maar ook de handen en het hoofd.

10. Jezus zeide tot hem: die gewasschen is heeft niet noodig dan de voeten te wasschen, maar is geheel rein. En gijlieden zijt rein, doch niet allen.

11. Want hij wist wie hem verraden zoude; daarom zeide hij: gij zijt niet allen rein.

12. Als hij dan hunne voeten gewasschen, en zijne kleederen genomen had, zat hij wederom aan, en zeide tot hen: verstaat gij wat ik ulieden gedaan heb?

13. Gij heet mij Meester en Heer, en gij zegt wel; want ik ben 't.

14. Indien dan ik, de Heer en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wasschen.

15. Want ik heb u een exempel gegeven, opdat gelijkerwijs ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.

16. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: een dienstknecht is niet meer dan zijn heer, noch een gezant meer dan die hem gezonden heeft.

17. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zoo gij dezelve doet.

18. Ik zeg niet van u allen; ik weet welke ik uitverkooren heb, maar [dit geschiedt], opdat de Schrift vervuld worde: die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijne verzenen opgeheven.

19. Van nu zeg ik het ulieden eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt dat ik het ben.

20. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zoo ik iemand zend,

HOOFDSTUK 13.

1. En vóór het feest van 't Pascha, Jezus wetende dat zijne ure gekomen was, dat hij uit deze wereld zoude overgaan tot den Vader, alzoo hij de zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zoo heeft hij hen liefgehad tot het einde.

2. En als het avondmaal gedaan was, (toen nu de duivel in 't hart van Judas Simons[zoon] Iskarioth gegeven had, dat hij hem verraden zoude.)

3. Jezus, wetende dat de Vader hem alle dingen in de handen gegeven had, en dat hij van God uitgegaan was, en tot God henenging,

4. Stond op van het avondmaal, en leide [zijne] kleederen af, en nemende eenen linnen doek, omgordde zich zelve.

5. Daarna goot hij water in

wie [*dien*] ontvangt, die ontvangt mij; en wie mij ontvangt, die ontvangt hem die mij gezonden heeft.

12. Jezus deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde, en zeide: voorwaar, voorwaar zeg ik u, dat een van ulieden mij zal verraden.

22. De discipelen dan zagen op elkander, twijfelende van wien hij [*dat*] zeide.

23. En een van zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.

24. Simon Petrus dan wenkte dezen, dat hij vragen zoude, wie hij toch ware van welken hij [*dit*] zeide.

25. En deze vallende op de borst van Jezus, zeide tot hem: Heer, wie is 't?

26. Jezus antwoordde: deze is 't, dien ik de bete, als ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze Judas Simons[*zoon*] Iskarioth.

27. En na de bete, toen voer de satan in hem. Jezus dan zeide tot hem: wat gij doet, doe het haastelijk.

28. En dit verstond niemand dergenen die aanzaten, waartoe hij hem [*dat*] zeide.

29. Want sommigen meenden, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide: koop hetgeen wij noodig hebben tot het Feest; of, dat hij den armen wat geven zoude.

30. Hij dan de bete genomen hebbende, ging terstond uit. En het was nacht.

31. Als hij dan uitgegaan was zeide Jezus: nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in hem verheerlijkt.

32. Indien God in hem verheerlijkt is, zoo zal ook God hem verheerlijken in zich zelve, en hij zal hem terstond verheerlijken.

33. Kinderkens, nog eenen kleinen [*tijd*] ben ik bij u. Gij zult mij zoeken, en gelijk ik den Joden gezegd heb: waar ik henenga kunt gij niet komen, [*alzo*] zeg ik ulieden nu ook.

34. Een nieuw gebod geef ik u, dat gij elkander liefhebt. Gelijk ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.

35. Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander.

36. Simon Petrus zeide tot

hem: Heer, waar gaat gij henen? Jezus antwoordde hem: waar ik henenga kunt gij mij nu niet volgen; maar gij zult mij nemaal volgen.

37. Petrus zeide tot hem: Heer, waarom kan ik u nu niet volgen? Ik zal mijn leven voor u zetten.

38. Jezus antwoordde hem: zult gij uw leven voor mij zetten? Voorwaar, voorwaar zeg ik u, de haan zal niet kraaijen, totdat gij mij driemaal verloochend zult hebben.

HOOFDSTUK 14.

1. Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.

2. In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zoo zoude ik het u gezegd hebben; ik ga henen om u plaats te bereiden.

3. En zoo wanneer ik henen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar ik ben.

4. En waar ik henenga, weet gij, en den weg weet gij.

5. Thomas zeide tot hem: Heer, wij weten niet waar gij henengaat: en hoe kunnen wij den weg weten?

6. Jezus zeide tot hem: ik ben de weg, en de waarheid, en het leven. Niemand komt tot den Vader dan door mij.

7. Indien gijlieden mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook mijnen Vader gekend hebben; en van nu kent gij hem, en hebt hem gezien.

8. Philippus zeide tot hem: Heer, toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9. Jezus zeide tot hem: ben ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij mij niet gekend Philippus? Die mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien; en hoe zegt gij: toon ons den Vader?

10. Gelooft gij niet dat ik in den Vader [*ben*], en de Vader in mij is? De woorden die ik tot ulieden spreek, spreek ik van mij zelve niet; maar de Vader die in mij blijft, dezelve doet de werken.

11. Gelooft mij, dat ik in den Vader [*ben*], en de Vader in mij is; en indien niet, zoo gelooft mij om de werken zelve.

12. Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden: die in mij gelooft, de werken die ik doe, zal hij ook doen, en zal meerder doen

doen
henen
13. E
zult
ik de
den Z
14. Z
in m
doen.
15.
zoo b
16. E
den,
deren
hij bi
heid;
17. [
waarh
niet l
ziet
niet;
want
zal in
18. I
laten;
19. N
en de
meer
zien;
leven.
20. I
kenne
der [
ik in
21. D
en de
die m
liefhe
gelief
liefhe
ven a
22. J
zeide
't, da
zult
de we
23. J
zeide
mij l
woord
der z
wij z
en z
maker
24. D
die l
niet.
lieden
niet,
mij ge
25. D
gespro
26. M
lige G
zenden
die za
u ind
ik u g
27. V
vrede
wijs d
geef i

doen dan deze. Want ik ga, henen tot mijnen Vader;

13. En zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, dat zal ik doen, opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.

14. Zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen.

15. Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden.

16. En ik zal den Vader bidden, en hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat hij bij u blijve in der eeuwigheid;

17. [Namelijk] den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet hem niet en kent hem niet; maar gij kent hem, want hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.

18. Ik zal u geene weezen laten; ik kom [weder] tot u.

19. Nog eenen kleinen [tijd], en de wereld zal mij niet meer zien, maar gij zult mij zien; want ik leef, en gij zult leven.

20. In dien dag zult gij bekenen, dat ik in mijnen Vader [ben], en gij in mij, en ik in u.

21. Die mijne geboden heeft, en dezelve bewaart, die is 't die mij lief heeft; en die mij lief heeft zal van mijnen Vader geliefst worden; en ik zal hem lief hebben, en ik zal mij zelve aan hem openbaren.

22. Judas, niet de Iskarioth, zeide tot hem: Heer, wat is 't, dat gij u zelve aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld?

23. Jezus antwoordde en zeide tot hem: zoo iemand mij lief heeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem lief hebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

24. Die mij niet lief heeft, die bewaart mijne woorden niet. En het woord dat gij-lieden hoort is het mijne niet, maar des Vaders, die mij gezonden heeft.

25. Deze dingen heb ik tot u gesproken, bij u blijvende.

26. Maar de Trooster de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in mijnen naam, die zal u alles leeren, en zal u indachtig maken alles wat ik u gezegd heb.

27. Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u; niet gelijkerwijs de wereld [hem] geeft, geef ik [hem] u. Uw hart

worde niet ontroerd, noch zijt niet versaaagd.

28. Gij hebt gehoord, dat ik tot u gezegd heb: ik ga henen en kom [weder] tot u. Indien gij mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden, omdat ik gezegd heb: ik ga henen tot den Vader; want mijn Vader is meerder dan ik.

29. En nu heb ik het u gezegd eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt.

30. Ik zal niet meer veel met u spreken; want de Overste dezer wereld komt, en heeft aan mij niets.

31. Maar opdat de wereld wete dat ik den Vader liefheb, en alzoo doe gelijkerwijs mij de Vader geboden heeft: staat op, laat ons van hier gaan.

HOOFDSTUK 15.

1. Ik ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.

2. Alle rank die in mij geen vrucht draagt, die neemt hij weg; en alle die vrucht draagt, die reinigt hij, opdat zij meer vrucht drage.

3. Gijlieden zijt nu rein, om het woord dat ik tot u gesproken heb.

4. Blijft in mij, en ik in u. Gelijkerwijs de rank geene vrucht kan dragen van zichzelf, zoo zij niet in den wijnstok blijft, alzoo ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft.

5. Ik ben de wijnstok, [en] gij de ranken; die in mij blijft, en ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder mij kunt gij niets doen.

6. Zoo iemand in mij niet blijft, die is buitengeworpen gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in 't vuur, en zij worden verbrand.

7. Indien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

8. Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijne discipelen zijn.

9. Gelijkerwijs de Vader mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad; blijft in deze mijne liefde.

10. Indien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven; gelijkerwijs ik de geboden mijns Vaders bewaard heb, en blijf in zijne liefde.

11. Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat mijne blijdschap in u blijve, en uwe blijdschap vervuld worde.

12. Dit is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkertwijls ik u liefgehad heb.

13. Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.

14. Gij zijt mijne vrienden, zoo gij doet wat ik u gebied.

15. Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet; maar ik heb u vrienden genoemd, want al wat ik van mijnen Vader gehoord heb, [*dat*] heb ik u bekend gemaakt.

16. Gij hebt mij niet uitverkoren; maar ik heb u uitverkoren, en ik heb u gesteld dat gij zoudt henengaan, en vrucht dragen, en [*dat*] uwe vrucht blijve, opdat zoo wat gij van den Vader begeeren zult in mijnen naam, hij u [*dat*] geve.

17. Dit gebied ik u, opdat gij elkander liefhebt.

18. Indien u de wereld haat, zoo weet dat zij mij eer dan u gehaat heeft.

19. Indien gij van de wereld waart, zoo zoude de wereld het hare lief hebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

20. Gedenkt des woords dat ik u gezegd heb: een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

21. Maar al deze dingen zullen zij u doen om mijns naams wil, omdat zij hem niet kennen die mij gezonden heeft.

22. Indien ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken hadde, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hunne zonde.

23. Die mij haat, die haat ook mijnen Vader.

24. Indien ik de werken onder hen niet hadde gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beide mij en mijnen Vader gehaat.

25. Maar [*dit geschiedt*] opdat het woord vervuld worde, dat in hunne wet geschreven

is: zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.

26. Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, dien ik u zenden zal van den Vader. [*namelijk*] de Geest der waarheid, die van den Vader uitgaat, die zal van mij getuigen.

27. En gij zult ook getuigen, want gij zijt van den beginne met mij geweest.

HOOFDSTUK 16.

1. Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2. Zij zullen u uit de Synagogen werpen; ja de ure komt, dat een iegelijk die u zal doden, zal meenen Gode eenen dienst te doen.

3. En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben, noch mij.

4. Maar deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat wanneer de ure zal gekomen zijn, gij derzelver moogt gedenken, dat ik ze u gezegd heb; doch deze dingen heb ik u van 't begin niet gezegd, omdat ik bij ulieden was.

5. En nu ga ik henen tot dengenen die mij gezonden heeft; en niemand van u vraagt mij: waar gaat gij henen?

6. Maar omdat ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft de droefheid uw hart vervuld.

7. Doch ik zeg u de waarheid; het is u nuttig dat ik wegga; want indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien ik henenga, zoo zal ik hem tot u zenden.

8. En die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel.

9. Van zonde, omdat zij in mij niet gelooven;

10. En van gerechtigheid, omdat ik tot mijnen Vader henenga, en gij zult mij niet meer zien;

11. En van oordeel, omdat de Overste dezer wereld geoordeeld is.

12. Nog vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen.

13. Maar wanneer die zal gekomen zijn, [*namelijk*] de Geest der waarheid, hij zal u in al de waarheid leiden. Want hij zal van zichzelf niet spreken, maar zoo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken, en de toekomstende

de dingen zal hij u verkondigen.

14. Die zal mij verheerlijken; want hij zal het uit het mijne nemen, en zal het u verkondigen.

15. Al wat de Vader heeft, is mijne; daarom heb ik gezegd, dat hij 't uit het mijne zal nemen, en u verkondigen.

16. Eenen kleinen [tijd], en gij zult mij niet zien; en wederom eenen kleinen [tijd], en gij zult mij zien; want ik ga henen tot den Vader.

17. [Somnigen] dan uit zijne discipelen zeiden tot elkander: wat is dit, dat hij tot ons zegt: eenen kleinen [tijd], en gij zult mij niet zien; en wederom, eenen kleinen [tijd], en gij zult mij zien; en, want ik ga henen tot den Vader?

18. Zij zeiden dan: wat is dit dat hij zegt: eenen kleinen [tijd]? Wij weten niet wat hij zegt.

19. Jezus dan bekende dat zij hem wilden vragen, en zeide tot hen: vraagt gij daarvan onder elkander, dat ik gezegd heb: eenen kleinen [tijd], en gij zult mij niet zien; en wederom, eenen kleinen [tijd], en gij zult mij zien?

20. Voorwaar, voorwaar ik zeg u, dat gij zult schrijven en klagelijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.

21. Eene vrouw wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken gebaar heeft, zoo gedenkt zij de benaauwdheid niet meer, om de blijdschap dat een mensch ter wereld geboren is.

22. En gij dan hebt nu wel droefheid, maar ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen.

23. En in dien dag zult gij mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar ik zeg u: al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, [dat] zal hij u geven.

24. Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijnen naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

25. Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt, dat ik niet meer door gelijkenissen

tot u spreken zal, maar zal u vrij uit van den Vader verkondigen.

26. In dien dag zult gij in mijnen naam bidden; en ik zeg u niet dat ik den Vader voor u bidden zal.

27. Want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij mij liefgehad hebt, en hebt geloofd dat ik van God ben uitgegaan.

28. Ik ben van den Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen; wederom verlaat ik de wereld, en ga henen tot den Vader.

29. Zijne discipelen zeiden tot hem: zie, nu spreekt gij vrij uit, en zegt geene gelijkenis.

30. Nu weten wij dat gij alle dingen weet, en gij hebt niet van noode dat u iemand vraagt. Hierom gelooven wij dat gij van God uitgegaan zijt.

31. Jezus antwoorde hun: geloof gij nu?

32. Zie, de ure komt en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden, een iegelijk naar 't zijne, en gij mij alleen zult laten. En [nogtans] ben ik niet alleen: want de Vader is met mij.

33. Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij in mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

HOOFDSTUK 17.

1. Dit heeft Jezus gesproken, en hij hief zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader, de ure is gekomen; verheerlijk uwen Zoon, opdat ook uw Zoon u verheerlijk.

2. Gelijkerwijs gij hem magt gegeven hebt over alle vleesch, opdat al wat gij hem gegeven hebt, hij hun het eeuwige leven geve.

3. En dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, dien gij zonden hebt.

4. Ik heb u verheerlijkt op de aarde; ik heb voleindigd het werk, dat gij mij gegeven hebt om te doen.

5. En nu verheerlijk mij gij Vader bij u zelve, met de heerlijkheid, die ik bij u had, eer de wereld was.

6. Ik heb uwen naam geopenbaard den menschen, die gij mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren uwe, en gij hebt mij dezelve gegeven, en zij hebben uw woord bewaard.

7. Nu hebben zij bekend, dat

alles, wat gij mij gegeven hebt, van u is.

8. Want de woorden die gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend, dat ik van u uitgegaan ben, en hebben geloofd, dat gij mij gezonden hebt.

9. Ik bid voor hen; ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die gij mij gegeven hebt; want zij zijn uwe.

10. En al het mijne is uwe, en het uwe is mijne; en ik ben in hen verheerlijkt.

11. En ik ben niet meer in de wereld, maar deze zijn in de wereld; en ik kom tot u. Heilige Vader, bewaar hen in uw naam, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als wij.

12. Toen ik met hen in de wereld was, bewaarde ik hen in uw naam. Die gij mij gegeven hebt, heb ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis, opdat de Schrift vervuld worde.

13. Maar nu kom ik tot u, en spreek dit in de wereld, opdat zij mijne blijdschap vervuld mogen hebben in hen zelve.

14. Ik heb hun uw woord gegeven, en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als ik van de wereld niet ben.

15. Ik bid niet dat gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat gij hen bewaart van den boozen.

16. Zij zijn niet van de wereld, gelijkterwijls ik van de wereld niet ben.

17. Heilig hen in uwe waarheid; uw woord is de waarheid.

18. Gelijkerwijls gij mij gezonden hebt in de wereld, [alzo] heb ik hen ook in de wereld gezonden.

19. En ik heilig mij zelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.

20. En ik bid niet alleen voor deze, maar ook voor degenen die door hun woord in mij gelooven zullen;

21. Opdat zij allen één zijn, gelijkterwijls gij Vader in mij, en ik in u, dat ook zij in ons één zijn; opdat de wereld geloove dat gij mij gezonden hebt.

22. En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één

zijn, gelijk als wij één zijn.

23. Ik in hen, en gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne, dat gij mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk gij mij liefgehad hebt.

24. Vader, ik wil dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die gij mij gegeven hebt; opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die gij mij gegeven hebt; want gij hebt mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld.

25. Regtvaardige Vader, de wereld heeft u niet gekend; maar ik heb u gekend, en deze hebben bekend, dat gij mij gezonden hebt.

26. En ik heb hun uw naam bekend gemaakt, en zal [hem] bekend maken, opdat de liefde waarmede gij mij liefgehad hebt in hen zij, en ik in hen.

HOOFDSTUK 18.

1. Jezus dit gezegd hebbende, ging uit met zijne discipelen over de beek Kedron, daar een hof was, in welken hij ging en zijne discipelen.

2. En Judas, die hem verried, wist ook die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

3. Judas 'dan genomen hebbende de bende [krijgsknechten], en [eenige] dienaars van de Overpriesters en Farizeën, kwam aldaar met lantaarnen, en fakkelen, en wapenen.

4. Jezus dan wetende alles wat over hem komen zoude, ging uit, en zeide tot hen: wien zoekt gij?

5. Zij antwoordden hem: Jezus den Nazarener. Jezus zeide tot hen: ik ben 't. En Judas die hem verried, stond ook bij hen.

6. Als hij dan tot hen zeide: ik ben 't, gingen zij achterwaarts, en vielen ter aarde.

7. Hij vraagde hun dan wederom: wien zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazarener.

8. Jezus antwoordde: ik heb u gezegd dat ik 't ben. Indien gij dan mij zoekt, zoo laat deze henengaan;

9. Opdat het woord vervuld zoude worden, dat hij gezegd had: uit degenen die gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren.

10. Simon Petrus dan hebbende

zijn;
mij;
én,
enne,
et, en
ijk gj

waar
zijn;
op
mo-
ij mij
hebt
rond-

, de
kend;
en de-
ij mü

naam
[hem]
e lief-
iefge-
ik in

8.
heb-
e dis-
dron,
wel-
disci-

ver-
, de-
s ver-
zijne

heb-
nech-
e van
zeën,
rnen,

alles
oude,
hen:

: Je-
Jezus
t. En
stond

eide:
ach-
ter

we-
? En
Naza-

k heb
ndien
laat

rvuld
ezegd
mij
mand

heb-
ben-

bende een zwaard, trok het-
zelve [uit], en sloeg des Hoo-
gepriesters dienstknecht, en
hieuw zijn regteroor af. En
de naam des dienstknechts
was Malchus.

11. Jezus dan zeide tot Pe-
trus: steek uw zwaard in de
scheede. Den drinkbeker dien
mij den Vader gegeven heeft,
zal ik dien niet drinken?

12. De bende dan, en de
Overste over duizend, en de
dienaars der Joden namen
Jezus gezamenlijk, en bonden
hem.

13. En leidden hem henen,
eerst tot Annas: want hij was
der vrouws vader van Kaja-
fas, welke deszelven jaars
Hoogepriester was.

14. Kajafas nu was degene
die den Joden geraden had,
dat het nuttig was dat één
mensch voor het volk stierf.

15. En Simon Petrus volgde
Jezus, en een ander discipel.
Deze discipel nu was den Hoo-
gepriester bekend, en ging
met Jezus in des Hoogepries-
ters zaal.

16. En Petrus stond buiten
aan de deur. De andere disci-
pel dan, die den Hooge-
priester bekend was, ging uit,
en sprak met de deurwaarster,
en bragt Petrus in.

17. De dienstmaagd dan die
de deurwaarster was, zeide
tot Petrus: zijt ook gij niet
uit de discipelen van dezen
mensch? Hij zeide: ik ben
niet.

18. En de dienstknechten en
de dienaars stonden, hebbende
een kolenvuur gemaakt,
omdat het koud was, en
warmden zich. Petrus stond
bij hen en warmde zich.

19. De Hoogepriester dan
vraagde Jezus van zijne disci-
pelen, en van zijne leer.

20. Jezus antwoordde hem:
ik heb vrij uit gesproken tot
de wereld; ik heb altijd
geleerd in de Synagogen en
in den Tempel, daar de Jo-
den van alle plaatsen te za-
men komen, en in 't ver-
borgene heb ik niets gespro-
ken.

21. Wat ondervraagt gij mij?
Ondervraagt degenen die 't
gehoord hebben, wat ik tot
hen gesproken heb; zie, deze
weten wat ik gezegd heb.

22. En als hij dit zeide, een
van de dienaren die daarbij
stond, gaf Jezus eenen kin-
nebakslag, zeggende: ant-
woordt gij alzoo den Hooge-
priester?

23. Jezus antwoordde hem:
indien ik kwalijk gesproken
heb, betuig van het kwade;
en indien wel, waarom slaat
gij mij?

24. (Annas dan had hem ge-
bonden gezonden tot Kajafas,
den Hoogepriester.)

25. En Simon Petrus stond,
en warmde zich; zij zeiden
dan tot hem: zijt ook gij niet
uit zijne discipelen? Hij loo-
chende het, en zeide: ik ben
niet.

26. Een van de dienstknech-
ten des Hoogepriesters, die
maagschap was van dengenen
dien Petrus het oor afgehou-
wen had, zeide: heb ik u niet
gezien in den hof met hem?

27. Petrus dan loochende het
wederom. En terstond kraaide
de haan.

28. Zij dan leidden Jezus van
Kajafas in 't Regthuis. En
het was des morgens vroeg;
en zij gingen niet in 't Regt-
huis, opdat zij niet veront-
reinigd zouden worden, maar
opdat zij het Pascha eten
mogten.

29. Pilatus dan ging tot hen
uit, en zeide: wat beschul-
diging brengt gij tegen dezen
mensch?

30. Zij antwoordden en zei-
den tot hem: indien dezegen
kwaaddoener ware, zoo zou-
den wij hem u niet overgele-
verd hebben.

31. Pilatus dan zeide tot hen:
neemt gij hem, en oordeelt
hem naar uwe wet. De Joden
dan zeiden tot hem: het is
ons niet geoorloofd iemand
te dooden;

32. Opdat het woord van Je-
zus vervuld werd, dat hij ge-
zegd had, beteekenende hoe-
danigen dood hij sterven zoude.

33. Pilatus dan ging wede-
rom in 't Regthuis, en riep
Jezus, en zeide tot hem: zijt
gij de Koning der Joden?

34. Jezus antwoordde hem:
zegt gij dit van u zelve, of
hebben 't u anderen van mij
gezegd?

35. Pilatus antwoordde: ben
ik een Jood? Uw volk en de
Overpriesters hebben u aan
mij overgeleverd; wat hebt
gij gedaan?

36. Jezus antwoordde: mijn
Koningrijk is niet van deze
wereld; indien mijn Koning-
rijk van deze wereld ware,
zoo zouden mijne dienaars
gestreden hebben, opdat ik
den Joden niet ware overge-
leverd; maar nu is mijn Ko-
ningrijk niet van hier.

37. Pilatus dan zeide tot hem: zijt gij dan een Koning? Jezus antwoordde: gij zegt dat ik een Koning ben. Hiertoe ben ik geboren, en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat ik der waarheid getuigenis geven zoude; een iegelijk die uit de waarheid is, hoort mijne stem.

38. Pilatus zeide tot hem: wat is waarheid? En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: ik vind geene schuld in hem.

39. Doch gij hebt eene gewoonte, dat ik u op het Pascha eenen loslaat. Wilt gij dan, dat ik u den Koning der Joden loslaat?

40. Zij dan riepen allen wederom, zeggende: niet dezen, maar Bar-abbas. En Bar-abbas was een moordenaar.

HOOFDSTUK 19.

1. Toen nam Pilatus dan Jezus, en geeselde *[hem]*.

2. En de krijgsknechten eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten *[die]* op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om;

3. En zeiden: wees gegroet, gij Koning der Joden. En zij gaven hem kinnebakslagen.

4. Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: zie, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij wetet, dat ik in hem geene schuld vind.

5. Jezus dan kwam uit, dragende de doornen kroon en het purperen kleed. En *[Pilatus]* zeide tot hen: zie, de mensch!

6. Als hem dan de Overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: kruis *[hem]*, kruis *[hem]*. Pilatus zeide tot hen: neemt gijlieden hem en kruis *[hem]*. Want ik vind in hem geene schuld.

7. De Joden antwoordden hem: wij hebben eene wet, en naar onze wet moet hij sterven, want hij heeft zich zelven Gods Zoon gemaakt.

8. Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreemd;

9. En ging wederom in 't Regthuis, en zeide tot Jezus: van waar zijt gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10. Pilatus dan zeide tot hem: spreekt gij tot mij niet? Weet gij niet dat ik magt heb u te kruisigen, en magt heb u los te laten?

11. Jezus antwoordde: gij zoudt geene magt hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom die mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.

12. Van toen af zocht Pilatus hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des Keizers vriend niet; een iegelijk die zich zelven Koning maakt, wederspreekt den Keizer.

13. Als Pilatus dan dit woord hoorde, bragt hij Jezus uit, en zat neder op den regterstoel, in de plaats genaamd Lithostrotos, en in het Hebreeuwsch Gabbatha.

14. En het was de voorbereiding van het Pascha, en omtrent de zesde ure; en hij zeide tot de Joden: zie uwen Koning.

15. Maar zij riepen: neem weg, neem weg, kruis hem. Pilatus zeide tot hen: zal ik uwen Koning kruisigen? De Overpriesters antwoordden: wij hebben geen Koning dan den Keizer.

16. Toen gaf hij hem dan hun over, opdat hij gekruist zoude worden. En zij namen Jezus, en leidden *[hem]* weg.

17. En hij dragende zijn kruis, ging uit naar de *[plaats]* genaamd Hoofdscheelplaats, welke in het Hebreeuwsch genaamd wordt Golgotha;

18. Alwaar zij hem kruisten; en met hem twee anderen, aan elke zijde eenen, en Jezus in 't midden.

19. En Pilatus schreef ook een opschrift, en zette *[dat]* op het kruis; en er was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN.

20. Dit opschrift dan lazen velen van de Joden; want de plaats, daar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in 't Hebreeuwsch, in 't Grieksch, *[en]* in 't Latijn.

21. De Overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: schrijf niet: de Koning der Joden; maar dat hij gezegd heeft: ik ben de Koning der Joden.

22. Pilatus antwoordde: wat ik geschreven heb, *[dat]* heb ik geschreven.

23. De krijgsknechten dan, als zij Jezus gekruist hadden, namen zijne kleederen, (en maakten vier deelen, voor elken krijgsknecht een deel)

en

en den rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheellijk geweven.

24. Zij dan zeiden tot elkander: laat ons dien niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wiens [*die*] zijn zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt: zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en over mijne kleeding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.

25. En bij het kruis van Jezus stonden zijne moeder, en zijner moeders zuster, Maria Klopas [*vrouw*], en Maria Magdalena.

26. Jezus nu ziende [*zijne*] moeder, en den discipel dien hij liefhad, daarbij staande, zeide tot zijne moeder: vrouw, zie, uw zoon.

27. Daarna zeide hij tot den discipel: zie uwe moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn [*huis*].

28. Hierna Jezus wetende dat nu alles volbragt was, opdat de Schrift zoude vervuld worden, zeide: mij dorst.

29. Daar stond dan een vat vol edik, en zij vulden eene spons met edik, en omleiden ze met hyzop, en bragten ze aan zijnen mond.

30. Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide hij: het is volbragt; en het hoofd buigende gaf den geest.

31. De Joden dan, opdat de lichamen niet aan 't kruis zouden blijven op den Sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag des Sabbats was groot), baden Pilatus, dat hunne beeren zouden gebroken, en zij weggenomen worden.

32. De krijgsknechten dan kwamen en braken wel de beenen des eersten, en des anderen, die met hem gekruist was;

33. Maar komende tot Jezus, als zij zagen dat hij gestorven was, zoo braken zij zijne beenen niet.

34. Maar een der krijgsknechten doorstak zijne zijde met eene speer, en terstond kwam er bloed en water uit.

35. En die het gezien heeft die heeft het getuigd, en zijne getuigenis is waarachtig; en hij weet dat hij zegt hetgeen dat waar is, opdat ook gij gelooven moogt:

36. Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: geen been van

hem zal verbroken worden.

37. En wederom zegt eene andere Schrift: zij zullen zien in welken zij gestoken hebben.

38. En daarna Jozef van Arimathea, (die een discipel van Jezus was, maar bedekt om de vrees der Joden) bad Pilatus, dat hij mogt het ligchaam van Jezus wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het ligchaam van Jezus weg.

39. En Nicodemus kwam ook (die 's nachts tot Jezus eerst gekomen was) brengende een mengsel van myrrhe en aloë, omtrent honderd ponden [*gewichts*].

40. Zij namen dan het ligchaam van Jezus, en bonden dat in linnen doeken met de specerijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.

41. En er was in de plaats, daar hij gekruist was, een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest.

42. Aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK 20.

1. En op den eersten [*dag*] der week ging Maria Magdalena vroeg, als 't nog duister was, naar het graf, en zag den steen van het graf weggenomen.

2. Zij liep dan, en kwam tot Simon Petrus en tot den anderen discipel, welken Jezus liefhad, en zeide tot hen: zij hebben den Heer weggenomen uit het graf, en wij weten niet waar zij hem gelegd hebben.

3. Petrus dan ging uit en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf.

4. En deze twee liepen te gelijk; en de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf.

5. En als hij nederbukte, zag hij de doeken liggen; nogtans ging hij [*er*] niet in.

6. Simon Petrus dan kwam, en volgde hem, en ging in 't graf, en zag de doeken liggen.

7. En den zweetdoek, die op zijn hoofd geweest was, [*zag hij*] niet bij de doeken liggen, maar in 't bijzonder in eene [*andere*] plaats te zamen gerold.

8. Toen ging dan ook de andere discipel [*er*] in, die eerst tot het graf gekomen was, en zag het, en geloofde.

9. Want

9. Want zij wisten nog de Schrift niet, dat hij van de dooden moest opstaan.

10. De discipelen dan gingen wederom naar huis.

11. En Maria stond buiten bij het graf, weenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf.

12. En zag twee Engelen in witte [kleederen] zitten, eenen aan het hoofd, en eenen aan de voeten, daar het ligchaam van Jezus gelegen had.

13. En die zeiden tot haar: vrouw, wat weent gij? Zij zeide tot hen: omdat zij mijnen Heer weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij hem gelegd hebben.

14. En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan; en zij wist niet dat het Jezus was.

15. Jezus zeide tot haar: vrouw, wat weent gij? Wien zoekt gij? Zij meenende dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heer, zoo gij hem [weg]-gedragen hebt, zeg mij waar gij hem gelegd hebt, en ik zal hem wegnemen.

16. Jezus zeide tot haar: Maria. Zij zich omkeerende, zeide tot hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd, Meester.

17. Jezus zeide tot haar: raak mij niet aan; want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader, maar ga henen tot mijne broeders, en zeg hun: ik vaar op tot mijnen Vader, en uwen Vader, en tot mijnen God, en uwen God.

18. Maria Magdalena ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heer gezien had en [dat] hij haar dit gezegd had.

19. Als het dan avond was op denzelfden eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, daar de discipelen vergaderd waren om de vrees der Joden, kwam Jezus en stond in 't midden, en zeide tot hen: vrede zij ulieden.

20. En dit gezegd hebbende toonde hij hun zijne handen en [zijne] zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heer zagen.

21. Jezus dan zeide wederom tot hen: vrede zij ulieden. Gelijkerwijs mij de Vader gezonden heeft, zend ik ook ulieden.

22. En als hij dit gezegd had, blies hij [op hen], en zeide tot hen: ontvangt den Heiligen Geest.

23. Zoo gij iemands zonden

vergeeft, dien worden zij vergeven; zoo gij iemands [zonden] houdt, [dien] zijn zij gebonden.

24. En Thomas, een van de twaalf, gezegd Didymus, was met hen niet toen Jezus [daar] kwam.

25. De andere discipelen dan zeiden tot hem: wij hebben den Heer gezien. Doch hij zeide tot hen: indien ik in zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steek in 't teeken der nagelen, en steek mijne hand in zijne zijde, ik zal geenszins gelooven.

26. En na acht dagen waren zijne discipelen wederom binnē, en Thomas met hen; [en] Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in 't midden, en zeide: vrede zij ulieden.

27. Daarna zeide hij tot Thomas: breng uwen vinger hier, en zie mijne handen, en breng uwe hand en steek ze in mijne zijde; en zijt niet ongeloovig, maar geloovig.

28. En Thomas antwoordde, en zeide tot hem: mijn Heer, en mijn God.

29. Jezus zeide tot hem: omdat gij mij gezien hebt, Thomas, zoo hebt gij geloofd; zalig [zijn zij], die niet zullen gezien hebben, en [nogtans] zullen geloofd hebben.

30. Jezus dan heeft nog wel vele andere teekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek.

31. Maar deze zijn geschreven, opdat gij geloovet dat Jezus is de Christus, de Zoon Gods, en opdat gij geloovende 't leven hebt in zijnen naam.

HOOFDSTUK 21.

1. Na dezen openbaarde Jezus zich zelven wederom den discipelen aan de zee van Tiberias. En hij openbaarde zich aldus:

2. Daar waren te zamen Simon Petrus, en Thomas, gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galilea was, en de [zonen] van Zebedeus, en twee andere van zijne discipelen.

3. Simon Petrus zeide tot hen: ik ga visschen. Zij zeiden tot hem: wij gaan ook met u. Zij gingen uit, en traden terstond in 't schip, en in dien nacht vingē zij niets.

4. En

ij ver-
[zon-
zij ge-
an de
rmus,
Jezus

n dan
hebben
hij
ik in
teet-
rijnen
n der
hand
geens-

waren
a bin-
[en]
euren
ad in
vrede

Tho-
hier,
breng
mij-
geloo-

rdde,
Heer,

om-
Tho-
hoofd;
zul-
[nog-
en.
g wel
n de
dis-
zijn

chre-
t dat
Zoon
eloo-
rijnen

E Jen-
n Ti-
arde

a Si-
ge-
mael,
lilea
bebe-
a zij-

tot
zei-
ook
en
hip,
a zij

En

4. En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet dat het Jezus was.

5. Jezus dan zeide tot hen: kinderkens, hebt gij niet eenige toespijs? Zij antwoordden hem: neen.

6. En hij zeide tot hen: werpt het net aan de regterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen 't dan, en konden hetzelfde niet meer trekken van wege de menigte der visschen.

7. De discipel dan welken Jezus liefhad, zeide tot Petrus: 't is de Heer. Simon Petrus dan hoorende dat het de Heer was, omgordde het opperkleed, (want hij was naakt) en wierp zich zelven in de zee.

8. En de andere discipelen kwamen met het scheepken, (want zij waren niet ver van 't land, maar omtrent twee honderd ellen), slepende het net met de visschen.

9. Als zij dan aan het land gegaan waren, zagen zij een kolenvuur liggen, en visch daarop liggen, en brood.

10. Jezus zeide tot hen: brengt van de visschen die gij nu gevangen hebt.

11. Simon Petrus ging op, en trok het net op het land, vol groote visschen. [tot] honderd drie en vijftig; en hoe-wel er zoo vele waren, zoo scheurde het net niet.

12. Jezus zeide tot hen: komt herwaarts, houdt het middagmaal. En niemand van de discipelen durfde hem vragen: wie zijt gij? wetende dat het de Heer was.

13. Jezus dan kwam, en nam het brood, en gaf het hun, en den visch desgelijks.

14. Dit was nu de derde maal, dat Jezus zijnen discipelen geopenbaard is, nadat hij van de dooden opgewekt was.

15. Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon, Jona[zoön], hebt gij mij liever dan deze? Hij zeide tot hem: ja Heer, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: weid mijne lammeren.

16. Hij zeide wederom tot hem ten tweeden maal: Simon, Jona[zoön], hebt gij mij lief? Hij zeide tot hem: ja Heer, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: hoed mijne schapen.

17. Hij zeide tot hem ten

derden maal: Simon, Jona[zoön], hebt gij mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat hij ten derden maal tot hem zeide: hebt gij mij lief? en zeide tot hem: Heer, gij weet alle dingen, gij weet dat ik u liefheb. Jezus zeide tot hem: weid mijne schapen.

18. Voorwaar, voorwaar zeg ik u: toen gij jonger waart, gorddet gij u zelven, en wandeldet alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zoo zult gij uwe handen uitstrekken, en een ander zal u gorden, en brengen waar gij niet wilt.

19. En dit zeide hij, beteeke-nende met hoedanigen dood hij God verheerlijken zoude. En dit gesproken hebbende, zeide hij tot hem: volg mij.

20. En Petrus zich omkeere-nde, zag den discipel volgen, welken Jezus liefhad, die ook in 't avondmaal op zijne borst gevallen was, en gezegd had: Heer, wie is het, die u verraden zal?

21. Als Petrus dezen zag, zeide hij tot Jezus: Heer, maar wat [zal] deze?

22. Jezus zeide tot hem: indien ik wil dat hij blijve totdat ik kom, wat gaat het u aan? Volg gij mij.

23. Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zoude sterven. En Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij niet sterven zoude; maar, indien ik wil dat hij blijve totdat ik kom, wat gaat het u aan?

24. Deze is de discipel die van deze dingen getuigt, en deze dingen geschreven heeft; en wij weten dat zijne getuigenis waarachtig is.

25. En er zijn nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft, welke zoo zij elk bijzonder geschreven werden, ik acht dat ook de wereld zelve de geschrevene boeken niet zoude vatten. Amen.

DE HANDELINGEN

DER

H. APOSTELEN,

BESCHREVEN DOOR

L U K A S,

HOOFDSTUK 1.

1. Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theophilus, van al
F 6 het-

hetgeen dat Jezus begonnen heeft beide te doen en te leeren;

2. Tot op den dag in welchen hij opgenomen is, nadat hij door den Heiligen Geest aan de Apostelen, die hij uitverkoren had, bevelen had gegeven.

3. Aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zich zelven levend vertoond heeft, met vele gewisse kenteekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen die het Koningrijk Gods aangaan.

4. En als hij met [hen] vergaderd was, beval hij hun, dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, die gij [zeide hij] van mij gehoord hebt.

5. Want Johannes doopte wel met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

6. Zij dan die te zamen gekomen waren, vraagden hem, zeggende: Heer, zult gij in dezen tijd aan Israël het Koningrijk weder oprigten?

7. En hij zeide tot hen: het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijne eigene magt gesteld heeft.

8. Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal; en gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judea en Samaria, en tot aan het uiterste der aarde.

9. En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen daar zij 't zagen, en eene wolk nam hem weg van hunne oogen.

10. En alzoo zij hunne oogen naar den hemel hielden, terwijl hij henenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleeding;

11. Welke ook zeiden: gij Galileesche mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzoo komen, gelijkterwijs gij hem naar den hemel hebt zien henenvaren.

12. Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem van den berg, die genaamd wordt de olijf[berg], welke is nabij Jeruzalem, liggende [van daar] eene Sabbatsreis.

13. En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, [namelijk] Petrus en Jacobus,

en Johannes, en Andreas, Philippus en Thomas, Bartholomeüs en Mattheüs, Jacobus Alphetis[zoön], en Simon Zelotes, en Judas [de broeder] van Jacobus.

14. Deze allen waren een-drachtelijk volhardende in het bidden en smeeken, met de vrouwen, en Maria de moeder van Jezus, en met zijne broederen.

15. En in dezelve dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak (er was nu ne schare bijeen van ontrent honderd en twintig personen):

16. Mannen broeders, deze Schrift moest vervuld worden, welke de Heilige Geest door den mond Davids voorgezegt heeft van Judas, die de leidsman geweest is dergenen die Jezus vingen;

17. Want hij was met ons gerekend, en had het lot dezer bediening verkregen.

18. Deze dan heeft verworven eenen akker door het loon der ongerechtigheid, en voortwaarts over gevallen zijnde is midden opgebersten, en al zijne ingewanden zijn uitgestort.

19. En het is bekend geworden allen die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die akker in hunne eigene taal genoemd wordt Akel-dama, dat is: een akker des bloeds.

20. Want er staat geschreven in het boek der Psalmen: zijne woonstede worde woest, en er zij niemand, die in dezelve wone. En: een ander neme zijn Opzieners-amt.

21. Het is dan noodig, dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd, in welchen de Heer Jezus onder ons in- en uitgegaan is,

22. Beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe in welchen hij van ons opgenomen is, een derzelve met ons getuige worde zijner opstanding.

23. En zij stelden er twee, Jozef genaamd Barsabas, die toegenaamd was Justus, en Matthias.

24. En zij baden en zeiden: Gij Heer, gij kenner der harten van allen; wijs van deze twee eenen aan, dien gij uitverkoren hebt,

25. Om te ontvangen het lot dezer bediening en Apostelschaps, waarvan Judas afge- weken is, dat hij henenging in zijne eigene plaats.

26. En

26. En ten; en thias, meene t Apostele

1. En ster[see] waren 2 bijeen.

2. En uit den lijk als gedreven 't geheeten.

3. En verdeelt en het van hen

4. En vuld m en beg andere hun ga

5. En ruzalen tige m dergene mel zij

6. En was, k men, een ieg eigene

7. En len, e zeggene zijn n spreke

8. En iegelijk welke

9. Par Elamit van M en Ka Azië,

10. En lie, E Libye [ligt], nen, l nooten

11. K wij h de gro ken.

12. E len, dig, den a zijn?

13. E zeiden wijs. 14. M met stem, Joods len di

26. En zij wierpen hunne loten; en het lot viel op Matthias, en hij werd met gemeene toestemming tot de elf Apostelen gekozen.

HOOFDSTUK 2.

1. En als de dag des Pinkster[feestes] vervuld werd, waren zij allen eendragtelijk bijeen.

2. En er geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen gedrevenen wind, en vervulde 't geheele huis daar zij zaten.

3. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op eenen iegelijk van hen.

4. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoo als de Geest hun gaf uit te spreken.

5. En er waren Joden te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen van alle volken dergenen die onder den hemel zijn.

6. En als deze stem geschied was, kwam de menigte te zamen, en werd beroerd; want een iegelijk hoorde hen in zijne eigene taal spreken.

7. En zij ontzetten zich allen, en verwonderden zich, zeggende tot elkander: zie, zijn niet al deze, die daar spreken, Galileërs?

8. En hoe hooren wij heneen iegelijk in onze eigene taal, in welke wij geboren zijn?

9. Parthers en Meders, en Elamiten, en die inwoners zijn van Mesopotamië, en Judea, en Kappadocië, Pontus, en Azië,

10. En Phrygië, en Pamphylie, Egypte, en de deelen van Libyë, hetwelk bij Cyrene [ligt], en uitlandsche Romeinen, beide Joden en Jodengenooten,

11. Kretensen en Arabieren; wij hooren hen in onze talen de groote werken Gods spreken.

12. En zij ontzetten zich allen, en werden twijfelmoe-dig, zeggende de een tegen den anderen: wat wil toch dit zijn?

13. En anderen spottende zeiden: zij zijn vol zoeten wijns.

14. Maar Petrus staande met de elf, verhief zijne stem, en sprak tot hen: gij Joodsche mannen, en gij allen die te Jeruzalem woont,

dit zij u bekend, en laat mijne woorden tot uwe ooren ingaan.

15. Want deze zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is [eerst] de derde ure van den dag.

16. Maar dit is 't wat gesproken is door den Profeet Joel:

17. En het zal zijn in de laatste dagen, (zegt God), ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteren, en uwe jongelingen zullen gezigten zien, en uwe ouden zullen droomen.

18. En ook op mijne dienst-knechten en op mijne dienst-maagden, zal ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.

19. En ik zal wonderen geven, in den hemel boven, en teekenen op de aarde beneden, bloed, en vuur, en rookdamp.

20. De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat de groote en doorluchtige dag des Heeren komt.

21. En het zal zijn, dat een iegelijk die den naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

22. Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus den Nazarener eenen man van God onder ulieden betoond door krachten, en wonderen, en teekenen, die God door hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook gij zelven weet;

23. Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onregtvaardigen aan het [kruis] gehecht, en gedood.

24. Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzoo het niet mogelijk was, dat hij van denzelven [dood] zoude gehouden worden.

25. Want David zegt van hem: ik zag den Heer allen tijd voor mij; want hij is aan mijne rechter[hand], opdat ik niet bewogen worde.

26. Daarom is mijn hart verblijd, en mijne tong verheugt zich; ja ook mijn vleesch zal rusten in hope;

27. Want gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten, noch zult uwen Heiligen niet [over]geven, om verderving te zien.

28. Gij hebt mij de wegen des levens bekend gemaakt; gij zult mij vervullen met verheuging door uw aangezicht.

29. Gij mannen broeders, 't is [mij] geoorloofd vrij uit tot u te spreken van den Patriarch David, dat hij beide gestorven en begraven is; en zijn graf is onder ons tot op dezen dag.

30. Alzoo hij dan een Profeet was, en wist, dat God hem met eede gezworen had, dat hij uit de vrucht zijner lendenen, zoo veel het vleesch aangaat, den Christus verwekken zoude, om [hem] op zijnen troon te zetten;

31. Zoo heeft hij [dit] voorziende gesproken van de opstanding van Christus, dat zijne ziel niet is verlaten in de hel, noch zijn vleesch verderving heeft gezien.

32. Dezen Jezus heeft God opgewekt, waarvan wij allen getuigen zijn.

33. Hij dan door de regter[hand] Gods verhoogd zijnde, en de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader, heeft dit uitgestort dat gij nu ziet en hoort.

34. Want David is niet opgevaren in de hemelen; maar hij zegt: de Heer heeft gesproken tot mijnen Heer: zit aan mijne regter[hand].

35. Totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

36. Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God hem tot eenen Heer en Christus gemaakt heeft, [namelijk] dezen Jezus dien [gij] gekruist hebt.

37. En als zij [dit] hoorden, werden zij verslagen in 't hart, en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen: wat zullen wij doen, mannen broeders?

38. En Petrus zeide tot hen: bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam van Jezus Christus, tot vergeving der zonden; en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.

39. Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen die daar ver zijn, zoo velen als er de Heer onze God toe roepen zal.

40. En met veel meer andere woorden betuigde hij, en vermaande [hen], zeggende: wordt behouden van dit verkeerd geslacht.

41. Die dan zijn woord gaarne

aannamen, werden gedoopt; en er werden op dien dag [tot hen] toegedaan omtrent drie duizend zielen.

42. En zij waren volhardende in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.

43. En eene vrees kwam over alle zielen; en vele wonderen en teekenen geschieden door de Apostelen.

44. En allen die geloofden waren bijeen en hadden alle dingen gemeen.

45. En zij verkochten [hunne] goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naardat elk noodig had.

46. En dagelijks eendragtelijk in den Tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten;

47. En prezen God, en hadden genade bij het gansche volk. En de Heer deed dagelijks tot de gemeente die zalig werden.

HOOFDSTUK 3.

1. Petrus nu en Johannes gingen te zamen op naar den Tempel, omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende [ure].

2. En een zeker man, die kreupel was van zijner moeders lijf, werd gedragen; welken zij dagelijks zetten aan de deur des Tempels, genaamd de Schoone, om eene aalmoes te begeeren van degenen die in den Tempel gingen.

3. Welke Petrus en Johannes ziende, als zij in den Tempel zouden ingaan, bad dat hij eene aalmoes mogt ontvangen.

4. En Petrus sterk op hem ziende, met Johannes, zeide: zie op ons.

5. En hij hield [de oogen] op hen, verwachtende dat hij iets van hen zoude ontvangen.

6. En Petrus zeide: zilver en goud heb ik niet; maar hetgeen ik heb dat geef ik u: in den naam van Jezus Christus den Nazarener, sta op en wandel.

7. En hem grijpende bij de regter hand, rigtte [hem] op; en terstond werden zijne voeten en enkelen vast.

8. En hij opspringende stond en wandelde, en ging met hen in den Tempel, wandelende en springende, en lovende God.

9. En

gedoopt;
dag [tot
ent drie

hardende
elen, en
en in
s, en in

am over
onderen
den door

eloofden
den alle

[hunne]
verdeel-
n, naar-

ragtelijk
urdende,
s brood
e zamen
voudig-

en had-
gansche
ed dage-
die zalig

K 3.

ohannes
aar den
ure des
neggende

an, die
moeders
elken zij
de deur
md de
moes te
die in

ohannes
Tempel
dat hij
ontvan-

op hem
zeide:

gen] op
hij iets
en.

lver en
aar het-
k u: in
Christus
op en

bij de
em] op;
ne voe-

e stond
met hen
delende
lovende

9. En al het volk zag hem wandelen, en God loven.

10. En zij kenden hem dat hij die was, die om eene aalmoes gezeten had aan de Schoone poort des Tempels; en zij werden vervuld met verbaasheid en ontzetting over hetgeen dat hem geschied was.

11. En als de kreupele, die gezond gemaakt was, [aan] Petrus en Johannes vasthield, liep al 't volk gezamenlijk tot hen in het voorhof, hetwelk Salomons [voorhof] genaamd wordt, verbaasd zijnde.

12. En Petrus [dat] ziende antwoordde tot het volk: gij Israëlitische mannen, wat verwondert gij u over dit? Of wat ziet gij [zoo] sterk op ons, alsof wij door onze eigene kracht of godzaligheid dezen hadden doen wandelen?

13. De God Abrahams, en Izaäks, en Jakobs, de God onzer vaders, heeft zijn kind Jezus verheerlijkt, welken gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde dat men [hem] zoude loslaten.

14. Maar gij hebt den heiligen en rechtvaardigen verloochend, en hebt begeerd dat u een man, die een doodslager was, zoude geschonken worden;

15. En den Vorst des levens hebt gij gedood, welken God opgewekt heeft uit de dooden; waarvan wij getuigen zijn.

16. En door het geloof in zijnen naam heeft zijn naam dezen gesterkt, dien gij ziet en kent; en het geloof dat door hem is, heeft hem deze volmaakte gezondheid gegeven in uwer aller tegenwoordigheid.

17. En nu, broeders, ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uwe Oversten;

18. Maar God heeft alzoovervuld, hetgeen hij door den mond van al zijne Profeten te voren verkondigd had, dat de Christus lijden zoude.

19. Betert u dan, en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden; wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren.

20. En hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u te voren gepredikt is;

21. Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der

wederoprigting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van al zijne heilige Profeten van [alle] eeuw.

22. Want Mozes heeft tot de vaders gezegd: de Heer uw God zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broeders gelijk mij; dien zult gij hoo-ren in alles wat hij tot u spreken zal.

23. En het zal geschieden, dat alle ziele die dezen Profeet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid zal worden uit het volk.

24. En ook al de Profeten van Samuël aan, en die daarna [gevolgd zijn], zoo velen alser hebben gesproken, die hebben ook deze dagen te voren verkondigd.

25. Gijlieden zijt kinderen der Profeten, en des verbonds, hetwelk God met onze vaders opgericht heeft, zeggende tot Abraham: en in uw zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

26. God opgewekt hebbende zijn kind Jezus, heeft denzelven eerst tot u gezonden, dat hij ulieden zegenen zoude, daarin dat hij een iegelijk [van u] afkeere van uwe boosheden.

HOOFDSTUK 4.

1. En terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de Priesters, en de Hoofdman des Tempels, en de Sadduceen;

2. Zeer t' onvrede zijnde, omdat zij het volk leerden, en verkondigden in Jezus de opstanding uit de dooden;

3. En sloegen de handen aan hen, en zetten hen in bewaring tot den anderen dag. Want 't was nu avond.

4. En velen van degenen die het woord gehoord hadden, geloofden; en het getal der mannen werd omtrent vijf duizend.

5. En het geschiedde des anderen daags, dat hunne Oversten, en Ouderlingen, en Schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden;

6. En Annas de Hoogepriester, en Kajafas, en Johannes, en Alexander, en zoo velen er van het hoogepriesterlijk geslacht waren.

7. En als zij hen in het midden gesteld hadden, vraagden zij: door wat kracht of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?

8. Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met den Heiligen Geest,

Geest, tot hen: gij Oversten des volks, en gij Ouderlingen Israëls,

9. Alzoo wij heden regterlijk onderzocht worden over de weldaad aan een krank mensch [*geschied*], waardoor hij gezond geworden is;

10. Zoo zij u allen kennelijk, en het gansche volk Israëls, dat door den naam van Jezus Christus den Nazarener, dien gij gekruist hebt, welken God van de dooden heeft opgewekt, door hem [*zeg ik*] staat deze hier voor u gezond.

11. Deze is de steen, die van u de bouwlieden veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is.

12. En de zaligheid is in geen en anderen. Want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

13. Zij nu ziende de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes, en vernemende dat zij ongeleerde en slechte menschen waren, verwonderden zich, en kenden hen dat zij met Jezus geweest waren;

14. En ziende den mensch bij hen staan die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15. En hen geboden hebben de uit te gaan buiten den Raad, overleiden zij met elkander,

16. Zeggende: wat zullen wij deze menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen geschied zij, is openbaar allen die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen.

17. Maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenigen mensch in dezen naam spreken.

18. En als zij hen geroepen hadden zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken noch leeren, in den naam van Jezus.

19. Maar Petrus en Johannes antwoordende zeiden tot hen: oordeelt gij, of het regt is voor God, ulieden meer te hooren dan God.

20. Want wij kunnen niet laten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben.

21. Maar zij dreigden hen nog meer, en lieten hen gaan, niets vindende hoe zij hen

straffen zouden, om des volks wil; want zij verheerlijkten allen God over hetgeen dat er geschied was.

22. Want de mensch was meer dan veertig jaren oud, aan welken dit teeken der genezing geschied was,

23. En zij losgelaten zijnde kwamen tot de hunnen, en verkondigden al wat de Overpriesters en de Ouderlingen tot hen gezegd hadden.

24. En als dezen [*dat*] hoorden, hieven zij eendragtelijk [*hunne*] stem op tot God, en zeiden: Heer, gij zijt de God, die gemaakt hebt den hemel, en de aarde, en de zee, en alle dingen, die in dezelve zijn;

25. Die door den mond van David uwen knecht gezegd hebt: waarom woeden de Heidenen, en hebben de volken ijdele dingen bedacht?

26. De Koningen der aarde zijn [*te zamen*] opgestaan, en de Oversten zijn bijeen vergaderd, tegen den Heer, en tegen zijn Gezalfden.

27. Want in waarheid zijn vergaderd tegen uw heilig kind Jezus, welken gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus, met de Heidenen en de volken Israëls;

28. Om te doen al wat uwe hand en uw raad te voren bepaald had, dat geschieden zoude.

29. En nu [*dan*], Heer, zie op hunne dreigingen, en geef uwen dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken;

30. Daarin, dat gij uwe hand uitstrekt tot genezing, en dat teekenen en wonderengeschieden door den naam van uw heilig kind Jezus.

31. En als zij gebeden hadden, werd de plaats in welke zij vergaderd waren, bewogen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het woord Gods met vrijmoedigheid.

32. En der menigte van degenen die geloofden was één hart en [*éene*] ziel; en niemand zeide dat iets van 't geen hij had zijn eigen ware, maar alle dingen waren hun gemeen.

33. En de Apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding des Heeren Jezus; en er was groote genade over hen allen.

34. Want er was ook niemand onder hen die gebrek had.

Want

Want
ters
huizen
en br
kocht
[dien]
Apost
35. E
uitged
dig ha
36. E
telen
(t we
een
een I
Cypru
37. A
had,
bragt
aan d

1. E
name
zijne
have
2. E
ook
vrouw
deel,
voete
3. E
as,
uw h
Heili
en d
des l
4. Z
bleef
koch
uwe
gij d
voor
mens
Gode
5. E
den
gaf
groot
hoor
6. E
staan
en d
groe
7. E
uren
vrou
wete
was.
8. E
haar
het
koch
zoo
9. E
wat
hebt
zoek
Zie
uwe
zijn
u u

des volks
erlijken
geen dat

ch was
en oud,
der ge-

n zijnde
nen, en
de Over-
erlingen

[t] hoor-
ragtelijk
God, en
de God,
hemel,
zee, en
dezelve

ond van
gezegd
den de
de vol-
ch?

er aarde
gestaan,
bijeën
a Heer,

n.
eid zijn
dig kind
gezelfil
en Pon-
Heide-
els;

at uwe
ren be-
chieden

er, zie
en geef
met al-
woord

re hand
en dat
geschie-
van uw

n had-
n wel-
n, be-
n allen
eiligen
woord

d.
an de-
was
l; en
ts van
ware,
n hun

gaven
igenis
Hee-
grootte

emand
had.
Want

Want zoo velen als er bezit-
ters waren van landen of
huizen, die verkochten zij,
en bragten den prijs der ver-
kocht [goederen], en leidden
[dien] aan de voeten der
Apostelen.

35. En aan een iegelijk werd
uitgedeeld naardat elk noo-
dig had.

36. En Jozes, van de Apos-
telen togenaamd Barnabas,
(’twelk is, overgezet zijnde,
een zoon der vertroosting)
een Leviet, van geboorte uit
Cyprus,

37. Alzoo hij eenen akker
had, verkocht [dien], en
bragt het geld, en leidde het
aan de voeten der Apostelen

HOOFDSTUK 5.

1. En een zeker man, met
name Ananias, met Saffira
zijne vrouw verkocht eene
have;

2. En onttrok van den prijs,
ook met medeweten zijner
vrouw, en bragt een zeker
deel, en leidde [dat] aan de
voeten der Apostelen.

3. En Petrus zeide: Anani-
as, waarom heeft de satan
uw hart vervuld, dat gij den
Heiligen Geest liegen zoudt,
en onttrekken van den prijs
des lands?

4. Zoo het gebleven ware,
bleef het niet uwe? En ver-
kocht zijnde, was het niet in
uwe magt? Wat is ’t dat
gij deze daad in uw hart hebt
voorgenomen? Gij hebt den
mensen niet gelogen, maar
God.

5. En Ananias deze woor-
den hoorende viel neder, en
gaf den geest. En er kwam
grootte vrees over allen die dit
hoorden.

6. En de jongelingen op-
staande schikten hem toe,
en droegen [hem] uit, en be-
groeven [hem].

7. En ’t was omtrent drie
uren daarna, dat ook zijne
vrouw daar inkwam, niet
wetende wat er geschied
was.

8. En Petrus antwoordde
haar: zeg mij, hebt gijlieden
het land voor zoo veel ver-
kocht? En zij zeide: ja voor
zoo veel.

9. En Petrus zeide tot haar:
wat is ’t dat gij onder u
hebt overeengestemd te ver-
zoeken den Geest des Heeren?
Zie de voeten dergenen die
uwen man begraven hebben
zijn voor de deur, en zullen
u uitdragen.

10. En zij viel terstond ne-
der voor zijne voeten, en gaf
den geest. En de jongelingen
ingekomen zijnde vonden haar
dood, en droegen [haar] uit,
en begroeven [haar] bij haren
man.

11. En er kwam grootte vrees
over de geheele gemeente, en
over allen die dit hoorden.

12. En door de handen der
Apostelen geschieden vele
teekenen en wonderen onder
het volk; en zij waren allen
eendragtelijk in het voorhof
Salomons.

13. En van de anderen durfde
niemand zich bij hen voegen;
maar het volk hield hen in
grootte achtung.

14. En er werden meer en
meer toegedaan die den Heer
geloofden, menigten beide van
mannen en van vrouwen;

15. Alzoo dat zij de kranken
uitdroegen op de straten, en
leiden op bedden en beddekens,
opdat als Petrus kwam, ook
maar de schaduw iemand van
hen beschaduwden mogt.

16. En ook de menigte uit de
omliggende steden kwam ge-
zamenlijk te Jeruzalem, bren-
gende kranken, en die van on-
reine geesten gekweld waren,
welke allen genezen werden.

17. En de Hoogepriester stond
op, en allen die met hem
waren (welke was de sekt der
Sadduceën) en werden vervuld
met nijdigheid,

18. En sloegen hunne handen
aan de Apostelen, en zetten
hen in de gemeene gevangenis.

19. Maar de Engel des Heeren
opende des nachts de deuren
der gevangenis, en leidde hen
uit, en zeide:

20. Gaat henen, en staat, en
spreekt in den Tempel tot het
volk al de woorden dezes le-
vens.

21. Als zij nu [dit] gehoord
hadden, gingen zij tegen den
morgenstond in den Tempel,
en leerden. Maar de Hooge-
priester, en die met hem wa-
ren, gekomen zijnde riepen
den Raad te zamen, en al de
Oudsten der kinderen Israëls,
en zonden naar den kerker,
om hen te halen.

22. Doch als de dienaars daar
kwamen, vonden zij hen in de
gevangenis niet, maar keerden
wederom, en boodschapten
[dit].

23. Zeggende: wij vonden wel
den kerker met alle verzekerd-
heid toegesloten, en de wach-
ters buiten staande voor de
deuren; maar als wij [die] ge-

opend hadden, vonden wij niemand daar binnen.

24. Toen nu de [*Hooge*]priester, en de Hoofdman des Tempels, en de Overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zoude.

25. En er kwam een, en boodschapte hun, zeggende: zie, de mannen die gij in de gevangenis gezet hebt, staan in den Tempel, en leeren het volk.

26. Toen ging de Hoofdman henen, met de dienaren, en bracht hen, [*doch*] niet met geweld; (want zij vreesden het volk, opdat zij niet gesteenigd werden.)

27. En als zij hen gebragt hadden, stelden zij hen voor den Raad; en de Hoogepriester vraagde hen, en zeide:

28. Hebben wij u niet ernstelijk aangezegd, dat gij in dezen naam niet zoudt leeren? En zie, gij hebt met deze uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed dezès menschen over ons brengen.

29. Maar Petrus en de Apostelen antwoordden, en zeiden: men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen.

30. De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, welken gij omgebragt hebt, hangende [*hem*] aan het hout.

31. Dezen heeft God door zijne regter [*hand*] verhoogd [*tot*] eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving der zonden.

32. En wij zijn zijne getuigen van deze woorden; en ook de Heilige Geest, welken God gegeven heeft dengenen die Hem gehoorzaam zijn.

33. Als zij nu [*dit*] hoorden berstte hun [*het hart*]; en zij hielden raad om hen te dooden.

34. Maar een zekere Farizeër stond op in den Raad, met name Gamaliël, een Leeraar der wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gebood dat men de Apostelen een weinig zoude doen buiten [*staan*];

35. En zeide tot hen: gij Israëlitische mannen, ziet voor u wat gij doen zult aangaande deze menschen.

36. Want vóór deze dagen stond Theudas op, zeggende dat hij wat was, wien een getal van omtrent vier honderd mannen aanhing; welke is omgebragt, en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid en tot niet geworden.

37. Na hem stond op Judas de Gallieër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volks afvallig achter zich; en deze is ook vergaan, en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden.

38. En nu zeg ik ulieden: houdt af van deze menschen, en laat hen [*gaan*]; want indien deze raad, of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden;

39. Maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien gevonden wordt ook tegen God te strijden.

40. En zij gaven hem gehoor; en als zij de Apostelen tot hen geroepen hadden, geeselden zij [*deze*], en geboden [*hun*] dat zij niet zouden spreken in den naam van Jezus, en lieten hen gaan.

41. Zij dan gingen henen van 't aangezicht des Raads, verblijd zijnde dat zij waren waardig geacht geweest om zijns naams wil smaadheid te lijden.

42. En zij hielden niet op alle dagen in den Tempel en bij de huizen te leeren, en Jezus Christus te verkondigen.

HOOFDSTUK 6.

1. En in dezelve dagen, als de discipelen vermenigvuldigd, onstond eene murmureering der Griekschen tegen de Hebreëen, omdat hunne weduwen in de dagelijksche bediening verzuimd werden.

2. En de twaalve riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: het is niet behoorlijk dat wij het woord Gods nalaten, en de tafelen dienen.

3. Ziet dan om, broeders, naar zeven mannen uit u, die [*goede*] getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak.

4. Maar wij zullen volharden in den gebede, en in de bediening des woords.

5. En dit woord behaagde al de menigte; en zij verkozen Stefanus, eenen man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en Philippus, en Prochorus, en Nicanor, en Timon, en Parmenas, en Nicolaüs, eenen Jodengenoot van Antiochië;

6. Welke zij voor de Apostelen stelden; en [*deze*], als zij gebeden hadden, leiden hun de handen op.

Judas
gen der
te veel
ch; en
en al-
gaven,
n.

lieden:
schen;
ant in-
erker uit
het ge-

mit God
et bre-
sschien
tegen

gehoor;
tot hen
den zij
[hun]
ken in
en lie-

en van
s, ver-
waren
st om
heid te

diet op
apel en
en Je-
nigen.

6.
en, als
vuldig-
urm-
tegen
ne we-
che be-
n.

oen de
n tot
s niet
woord
tafelen

eders,
u, die
en, vol
en der
mogen
e zaak.
arden
de be-

ngde al
rkozen
vol des
Gees-
rcho-
simon,
olaüs,
Anti-

aposte-
als zij
n hun

7. En

7. En het woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en eene groote schare der Priesteren werd den geloove gehoorzaam.

8. En Stefanus vol geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9. En er stonden op sommigen, die waren van de Synagoge, genaamd der Libertijnen, en der Cyreneërs. en der Alexandrijnen, en dergenen, die van Cilicië en Azië waren, en twistten met Stefanus.

10. En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door welken hij sprak.

11. Toen maakten zij mannen uit, die zeiden: wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God.

12. En zij beroerden het volk, en de Ouderlingen, en de Schriftgeleerden; en [hem] aanvallende grepen zij hem, en leidden hem voor den Raad;

13. En stelden valsche getuigen, en zeiden: deze mensch houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats, en de wet:

14. Want wij hebben hem hooren zeggen, dat deze Jezus de Nazarener deze plaats zal verbreken, en [dat] hij de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgeleverd heeft.

15. En allen die in den Raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht eens Engels.

HOOFDSTUK 7.

1. En de Hoogepriester zeide: zijn dan deze dingen alzo?

2. En hij zeide: gij mannen broeders en vaders, hoort toe: de God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, [nog] zijnde in Mesopotamië, eer hij woonde in Charran;

3. En zeide tot hem: ga uit uw land, en uit uwe maagschap, en kom in een land, dat ik u wijzen zal.

4. Toen ging hij uit het land der Chaldeen, en woonde in Charran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bragt hij hem over in dit land, daar gij nu in woont;

5. En hij gaf hem geen erfdeel in hetzelfde, ook niet éenen voetstap; en beloofde dat hij hem 't zelve tot eene bezitting geven zoude, en zijn zaad na hem, als hij [nog] geen kind had.

6. En God sprak alzoo, dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude, in een vreemd land, en [dat] zij het zouden dienstbaar maken en kwalijk handelen vier honderd jaren.

7. En het volk dat zij dienen zullen, zal ik oordeelen, sprak God. En daarna zullen zij uitgaan, en zij zullen mij dienen in deze plaats.

8. En hij gaf hem het verbond der besnijdenis, en alzoo gewon hij Izaäk, en besneed hem op den achtsten dag; en Izaäk [gewon] Jakob, en Jakob de twaalf Patriarchen.

9. En de Patriarchen, wijd zijnde verkochten Jozef, [om] naar Egypte [gebragt te worden]; en God was met hem.

10. En verlost hem uit al zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Pharao den Koning van Egypte, en hij stelde hem tot eenen Overste over Egypte en zijn geheele huis.

11. En er kwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benaauwdheid; en onze vaders vonden geen spijs.

12. Maar als Jakob hoorde dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders eerstmaal uit.

13. En in de tweede [reis] werd Jozef zijnen broederen bekend, en het geslacht Jozefs werd Pharao openbaar.

14. En Jozef zond henen, en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geslacht [bestaande] in vijf en zeventig zielen.

15. En Jakob kwam af in Egypte, en stierf, hij zelf en onze vaders.

16. En zij werden overgebragt naar Sichem, en gelegd in 't graf hetwelk Abraham gekocht had voor eene som gelds, van de zonen Emmors [des vaders] van Sichem.

17. Maar als nu de tijd der belofte, die God Abraham gezworen had, genaakte, wies het volk, en vermenigvuldigde in Egypte;

18. Totdat een andere Koning opstond die Jozef niet gekend had.

19. Deze gebruikte listigheid te-

tegen ons geslacht, en handelde kwalijk met onze vaders, zoodat zij hunne jonge kinderen moesten wegwerpen, opdat zij niet zouden voortelen.

20. In welken tijd Mozes werd geboren, en was uitnemend schoon, welke drie maanden opgevoed werd in 't huis zijns vaders.

21. En als hij weggeworpen was, nam hem de dochter van Pharao op, en voedde hem voor zich zelve op tot eenen zoon.

22. En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren, en was magtig in woorden en in werken.

23. Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam [hem] in zijn hart zijne broeders de kinderen Israëls te bezoeken.

24. En ziende eenen die onrecht leed, beschermde hij [hem], en wreekte dengenen dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.

25. En hij meende dat zijne broeders zouden verstaan, dat God door zijne hand hun verlossing geven zoude; maar zij hebben 't niet verstaan.

26. En den volgenden dag werd hij van hen gezien, daar zij vochten, en hij drong hen tot vrede, zeggende: mannen, gij zijt broeders; waarom doet gij elkander ongelijk?

27. En die zijnen naasten ongelijk deed, verstiet hem, zeggende: wie heeft u tot een Overste en Regter over ons gesteld?

28. Wilt gij mij [ook] ombrengen, gelijkerwijs gij gisteren den Egyptenaar omgebragt hebt?

29. En Mozes vlugtte op dat woord, en werd een vreemdeling in 't land Madiam, waar hij twee zonen gewon.

30. En als veertig jaren vervuld waren, verscheen hem de Engel des Heeren in de woestijn des bergs Sina in een vlamig vuur van het doornenbosch.

31. Mozes nu [dat] ziende verwonderde zich over het gezicht; en als hij derwaarts ging om [dat] te bezien, zoo geschiedde eene stem des Heeren tot hem,

32. [Zeggende]: ik ben de God uwer vaders, de God Abrahams, en de God Izaäks, en de God Jakobs. En Mozes werd zeer bevende, en durfde [het] niet bezien.

33. En de Heer zeide tot hem:

ontbind de schoenen van uwe voeten: want de plaats, in welke gij staat, is heilig land.

34. Ik heb merkkelijk gezien de mishandeling mijns volks dat in Egypte is, en ik heb hun zuchten gehoord, en ben nedergekomen om hen daaruit te verlossen; en nu kom herwaarts, ik zal u naar Egypte zenden.

35. Dezen Mozes, welken zij verloochend hadden, zeggende: wie heeft u tot een Overste en Regter gesteld? dezen [zeg ik] heeft God tot eenen Overste en Verlosser gezonden door de hand des Engels, die hem verschenen was in het doornenbosch.

36. Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en teekenen in 't land van Egypte, en in de roode zee, en in de woestijn, veertig jaren.

37. Deze is de Mozes, die tot de kinderen Israëls gezegd heeft: de Heer uw God zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broederen, gelijk mij; dien zult gij hooren.

38. Deze is 't die in de vergadering [des volks] in de woestijn was met den Engel, die tot hem sprak op den berg Sina, en [met] onze vaders, welke de levende woorden ontving, om ons [die] te geven.

39. Welken onze vaders niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen [hem], en keerden met hunne harten [weder] naar Egypte;

40. Zeggende tot Aäron: maak ons Goden, die voor ons henengaan. Want [wat] dezen Mozes [aangaat], die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet wat hem geschied is.

41. En zij maakten een kalf in die dagen, en bragten offerande tot den afgod, en verheugden zich in de werken hunner handen.

42. En God keerde [zich], en gaf hen over, dat zij het heir des hemels dienden, gelijk geschreven is in het boek der Profeten: hebt gij ook slagtofferen en offeranden mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls?

43. Ja, gij hebt opgenomen den tabernakel van Moloch, en het gesternte van uwen God Remphan, de afbeeldingen die gij gemaakt hebt om die te aanbidden; en ik zal u overvoeren op gene [zijde] van Babylonië.

44. De

44. De Tabernakel der getuigenis was onder onze vaders in de woestijn, gelijk geordineerd had hij die tot Mozes zeide, dat hij denzelven maken zoude naar de afbeelding die hij gezien had.

45. Welken ook onze vaders ontvangen hebbende, met Jozua gebragt hebben in het [land] dat de Heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezigt onzer vaders, tot de dagen Davids toe;

46. Welke voor God genade gevonden heeft, en begeerd heeft te vinden eene woonstede voor den God Jakobs.

47. En Salomon bouwde hem een huis.

48. Maar de Allerhoogste woont niet in Tempelen met handen gemaakt; gelijk de Profeet zegt:

49. De hemel is mij een troon, en de aarde een voetbank mijner voeten. Hoedanig huis zult gij mij bouwen? zegt de Heer; of, welke is de plaats mijner rust?

50. Heeft niet mijne hand al deze dingen gemaakt?

51. Gij hardnekkigen en onbesnedenen van harten en ooren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest, gelijk uwe vaders, [alzo] ook gij.

52. Wien van de Profeten hebben uwe vaders niet vervolgd? En zij hebben gedood degenen die te voren verkondigd hebben de komst des Regtvaardigen, van welken gijlieden nu verraders en moordenaars geworden zijt.

53. Gij die de wet ontvangen hebt door bestellingen der Engelen, en hebt [ze] niet gehouden.

54. Als zij nu dit hoorden, berstten hunne harten, en zij knersten de tanden tegen hem.

55. Maar hij vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus, staande ter regter[hand] Gods.

56. En hij zeide: zie, ik zie de hemelen geopend, en den Zoon des menschen staande ter regter[hand] Gods.

57. Maar zij roepende met groote stem, stopten hunne ooren, en vielen eendragtelijk op hem aan.

58. En zij wierpen hem ter stad uit, en steenigden [hem]; en de getuigen leiden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus.

59. En zij steenigden Stefanus, aanroepende, en zeggende: Heer Jezus ontvang mijnen geest.

60. En vallende op de knien riep hij met groote stem: Heer, reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had ontsliep hij.

HOOFDSTUK 8.

1. En Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En er werd te dien dage eene groote vervolging tegen de gemeente, die te Jeruzalem was; en zij werden allen verstrooid door de landen van Judea en Samaria, behalve de Apostelen.

2. En [eenige] godvruchtige mannen droegen Stefanus te zamen [ten grave], en maakten grooten rouw over hem.

3. En Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen; en trekkende mannen en vrouwen, leverde hen over in de gevangenis.

4. Zij dan nu die verstrooid waren gingen [het land] door, en verkondigden het woord.

5. En Philippus kwam af in de stad van Samaria, en predikte hun Christus.

6. En de scharen hielden zich eendragtelijk aan hetgeen van Philippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de teekenen die hij deed.

7. Want van velen die onreine geesten hadden, gingen [dezelve] uit, roepende met groote stem; en vele geraakten en kreupelen werden genezen.

8. En er werd groote blijdschap in die stad.

9. En een zeker man, met name Simon, was te voren in de stad plegende tooverij, en verrukkende de zinnen des volks van Samaria, zeggende van zich zelve, dat hij wat groots was;

10. Welken zij allen aanhingen van den kleinen tot den grooten, zeggende: deze is de groote kracht Gods.

11. En zij hingen hem aan, omdat hij eenen langen tijd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12. Maar toen zij Philippus geloofden, die het Euangelium van 't Koninkrijk Gods en [van] den naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt beide mannen en vrouwen.

13. En Simon geloofde ook zelf,

zelf, en gedoopt zijnde bleef gedurig bij Philippus; en zien- de de teekenen en groote krach- ten, die er geschiedden, ont- zette hij zich.

14. Als nu de Apostelen die te Jeruzalem waren, hoorden dat Samaria het woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes;

15. Welke afgekomen zijnde baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mog- ten.

16. (Want hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleenlijk ge- doopt in den naam des Hee- ren Jezus).

17. Toen leiden zij de handen op hen, en zij ontvingen den Heiligen Geest.

18. En als Simon zag, dat door de oplegging van de han- den der Apostelen de Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij hun geld aan,

19. Zeggende: geeft ook mij deze magt, opdat zoo wien ik de handen opleg, hij den Heiligen Geest ontvang.

20. Maar Petrus zeide tot hem: uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt dat de gave Gods door geld verkregen wordt.

21. Gij hebt geen deel noch lot in dit woord; want uw hart is niet regt voor God.

22. Bekeer u dan van deze uwe boosheid, en bid God, of mis- schien u deze overlegging uws harten vergeven werd.

23. Want ik zie dat gij zijt in eene gansch bittere gal, en zamenknooping der ongereg- tigheid.

24. Doch Simon antwoordende zeide: bidt gijlieden voor mij tot den Heer, opdat niets over mij kome van hetgeen gij ge- zegd hebt.

25. Zij dan nu, als zij het woord des Heeren betuigd en ge- sproken hadden, keerden we- derom naar Jeruzalem, en ver- kondigden het Evangelium [in] vele vlekken der Samaritanen.

26. En een Engel des Heeren sprak tot Philippus, zeggende: sta op, en ga henen tegen het Zuiden, op den weg die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke woest is.

27. En hij stond op en ging henen; en zie, een Moorman, een Kamerling, [en] een mag- tig heer van Candace, de Ko- ningin der Mooren, die over al haren schat was, welke was gekomen om aan te bidden te Jeruzalem;

28. En hij keerde wederom, en zat op zijnen wagen, en las den Profeet Jesajas.

29. En de Geest zeide tot Phi- lippus: ga toe, en voeg u bij dezen wagen.

30. En Philippus liep toe, en hoorde hem den Profeet Jesa- jas lezen, en zeide: verstaat gij ook hetgeen gij leest?

31. En hij zeide: hoe zoude ik toch kunnen, zoo mij niet iemand onderrigt? En hij bad Philippus, dat hij op zoude kom- men, en bij hem zitten.

32. En de plaats der Schrif- tuur, die hij las, was deze: hij is gelijk een schaap ter slagting geleid; en gelijk een lam stemmeeloos is voor dien die het scheert, alzoo doet hij zijnen mond niet open.

33. In zijne vernedering is zijn oordeel weggenomen, en wie zal zijn geslacht verhalen? Want zijn leven wordt van de aarde weggenomen.

34. En de Kamerling ant- woordde Philippus, en zeide: ik bid u, van wien zegt de Profeet dit? Van zich zelfen, of van iemand anders?

35. En Philippus deed zijnen mond open, en beginnende van die zelfde Schrift, verkondigde hem Jezus.

36. En alzoo zij over weg reis- den, kwamen zij aan een zeker water; en de Kamerling zeide: zie daar water; wat verhin- dert mij gedoopt te wor- den?

37. En Philippus zeide: in- dien gij van ganscher harte geloofd, zoo is het geoorloofd. En hij antwoordende zeide: ik geloof dat Jezus Christus de Zoon Gods is.

38. En hij gebod den wagen stil te houden; en zij daalden beiden af in het water, zoo Philippus als de Kamerling; en hij doopte hem.

39. En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Philippus weg, en de Kamerling zag hem niet meer; want hij reisde zijnen weg met blijdschap.

40. Maar Philippus werd ge- vonden te Azote; en [het land] doorgaande, verkondigde hij het Evangelium [in] alle steden, totdat hij te Cesarea kwam.

HOOFDSTUK 9.

1. En Saulus blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den Hoogepriester,

2. En begeerde brieven van hem

hem na
Synagog
eenigen
waren,
beide r
zoude g
Jeruzale
3. En
geschied
mascus
scheen
den hem
4. En t
de, hoo
tot hem
wat ver
5. En
Heer?
ben Je
Het is v
gen de
6. En
baasd
wat wi
En de
sta op,
u zal
wat gij
7. En
hem ov
den ve
de stem
8. En
de aar
oogen
mand.
leidende
mascus.
9. En
dat hij
noch d
10. En
cipel te
Anania
hem in
En hij
ik, Hee
11. En
hem:
straat
vraag
naar
lus, v
hij bid
12. En
gezien,
me An
de har
wederom
13. En
Heer,
van d
kwaad
ruzale
14. En
de Ove
den all
roepen
15. M
hem:
mij ee
mijnen

hem naar Damascus aan de Synagogen, opdat zoo hij eenigen, die van dien weg waren, vond, hij [dezelve] beide mannen en vrouwen zoude gebonden brengen naar Jeruzalem.

3. En als hij reisde, is 't geschied, dat hij nabij Damascus kwam, en hem omscheen snellijk een licht van den hemel.

4. En ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij eene stem die tot hem zeide: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

5. En hij zeide: wie zijt gij Heer? En de Heer zeide: ik ben Jezus dien gij vervolgt. Het is u hard te verzenen tegen de prikkels te slaan.

6. En hij bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heer, wat wilt gij dat ik doen zal? En de Heer [zeide] tot hem: sta op, en ga in de stad, en u zal [aldaar] gezegd worden, wat gij doen moet.

7. En de mannen die met hem over weg reisden, stonden verbaasd, hoorende wel de stem, maar niemand ziende.

8. En Saulus stond op van de aarde; en als hij zijne oogen opendeed, zag hij niemand. En zij hem bij de hand leidende, bragten hem te Damascus.

9. En hij was drie dagen dat hij niet zag, en at niet, noch dronk niet.

10. En er was een zeker discipel te Damascus, met name Ananias; en de Heer zeide tot hem in een gezigt: Ananias. En hij zeide: zie, [hier ben] ik, Heer.

11. En de Heer [zeide] tot hem: sta op en ga in de straat genaamd de Regte, en vraag in het huis van Judas naar [eenen] met name Saulus, van Tarsen: want zie hij bidt.

12. En hij heeft in een gezigt gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand opleide, opdat hij wederom ziende werd.

13. En Ananias antwoordde: Heer, ik heb uit velen gehoord van dezen man, hoe veel kwaad hij uwe heiligen in Jeruzalem gedaan heeft;

14. En heeft hier magt van de Overpriesters, om te binden allen die uwen naam aanroepen.

15. Maar de Heer zeide tot hem: ga henen; want deze is mij een uitverkoren vat, om mijnen naam te dragen voor

de Heidenen, en de Koningen, en de kinderen Israëls:

16. Want ik zal hem toonen hoe veel hij lijden moet om mijnen naam.

17. En Ananias ging henen en kwam in 't huis; en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul broeder, de Heer heeft mij gezonden, [namelijk] Jezus, die u verschenen is op den weg dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende, en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden.

18. En terstond vielen af van zijne oogen gelijk als schellen, en hij werd terstond wederom ziende; en stond op, en werd gedoopt.

19. En als hij spijs genomen had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen bij de discipelen, die te Damascus waren.

20. En hij predikte terstond Christus in de Synagogen, dat hij de Zoon Gods is.

21. En zij ontzetteden zich allen die het hoorden, en zeiden: is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoorde die dezen naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij dezelve gebonden zoude brengen tot de Overpriesters?

22. Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden die te Damascus woonden, bewijzende dat deze de Christus is.

23. En als vele dagen verlopen waren, zoo hielden de Joden te zamen raad om hem te dooden.

24. Maar hunne laag werd Saulus bekend; en zij bewaarden de poorten beide des daags en des nachts, opdat zij hem dooden mogten.

25. Doch de discipelen namen hem des nachts, en lieten [hem] neder door den muur, [hem] aflatende in eene mand.

26. Saulus nu te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen; maar zij vreesden hem allen, niet geloovende dat hij een discipel was.

27. Maar Barnabas hem tot zich nemende, leidde [hem] tot de Apostelen, en verhaalde hun hoe hij op den weg den Heer gezien had, en dat hij tot hem gesproken had, en hoe hij te Damascus vrijmoediglijk gesproken had in den naam van Jezus.

28. En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem;

29. En vrijmoediglijk sprekende in den naam des Heeren Jezus, sprak hij ook en handelde tegen de Grieksche [Joden]; maar deze trachtten hem te dooden.

30. Doch de broeders [dit] verstaande, geleidden hem tot Cesarea, en zonden hem af naar Tarsen.

31. De gemeenten dan door geheel Judea, en Galilea, en Samaria hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vrees des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd.

32. En 't geschiedde als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen die te Lydda woonden.

33. En aldaar vond hij eenen zekeren mensch, met name Eneas, die acht jaren te bed gelegen had, welke was geraakt.

34. En Petrus zeide tot hem: Eneas, Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid u zelve [het bed]. En hij stond terstond op.

35. En zij zagen hem allen die te Lydda en Saronawoonden, welke zich bekeerden tot den Heer.

36. En te Joppe was eene zekere discipelin met name Tabitha, hetwelk overgezet zijnde is gezegd Dorkas. Deze was vol van goede werken, en aalmoezen, die zij deed.

37. En het geschiedde in die dagen, dat zij krank werd en stierf; en als zij haar gewasschen hadden, leiden zij haar in de opperzaal.

38. En alzoo Lydda nabij Joppe was, de discipelen hoorende dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, biddende dat hij niet zoude vertoeven tot hen over te komen.

39. En Petrus stond op, en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden; en al de weduwen stonden bij hem, weenende en toonende de rokken en kleederen die Dorkas gemaakt had, als zij bij haar was.

40. Maar Petrus, hebbende [hen] allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het ligchaam zeide: Tabitha, sta op. En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende zat zij overeinde.

41. En hij gaf haar de hand, en rigtte haar op; en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij haar levend voor [hen].

42. En [dit] werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heer.

43. En het geschiedde dat hij vele dagen te Joppe bleef bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

1. En er was een zeker man te Cesarea met name Cornelius, een Hoofdman over honderd, uit de bende genaamd de Italiaansche;

2. Godzalig, en vreezende God, met geheel zijn huis, en doende vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende.

3. [Deze] zag in een gezigt klaarkijk omtrent de negende ure des daags eenen Engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius.

4. En hij de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: wat is 't Heer? En hij zeide tot hem: uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5. En nu zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die togenaamd wordt Petrus.

6. Deze ligt t'huis bij eenen Simon lederbereider. die [zijne] huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen wat gij doen moet.

7. En als de Engel, die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten en eenen godzaligen krijgsknecht van degenen die gedurig bij hem waren;

8. En als hij hun alles verhaald had, zond hij hen naar Joppe.

9. En des anderen daags, terwijl deze reisden, en nabij de stad kwamen, klom Petrus op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure.

10. En hij werd hongerig, en begeerde te eten. En terwijl zij het bereidden viel over hem eene vertrekking van zinnen.

11. En hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken aan de vier hoeken gebonden, en nedergelaten op de aarde;

de hand,
n de heil-
en geroe-
hij haar

bekend
en velen
r.
edde dat
ppe bleef
Simon,

K 10.
eker man
e Corne-
over hon-
genaamd

vreezende
huis, en
zen aan
eduriglijk

en gezigt
negen-
nen En-
nkomen
de: Cor-

op hem
bevreest
ide: wat
hij zeide
eden en
tot ge-
nen voor

nen naar
Simon.
t Petrus.
hij eenen
die [zija]
ee; deze
gij doen

, die tot
eggegaan
van zijne
nen god-
van de-
bij hem

alles ver-
nen naar

daags,
en nabij
lom Pe-
bidden.

ongerig.
En ter-
len viel
trekking

emel ge-
vat tot
lijk een
aan de
, en ne-

12: In

12. In hetwelk waren al de viervoetige [*dieren*] der aarde, en de wilde, en de kruipende [*dieren*], en de vogelen des hemels.

13. En er geschiedde eene stem tot hem: sta op Petrus, slagt en eet.

14. Maar Petrus zeide: geenszins Heer, want ik heb nooit gegeten iets dat gemeen of onrein was.

15. En eene stem [*geschiedde*] wederom ten tweedenmaal tot hem: hetgeen God gereinigt heeft zult gij niet gemeen maken.

16. En dit geschiedde tot driemaal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17. En alzoo Petrus in zich zelven twijfelde wat toch 't gezigt mogt zijn, dat hij gezien had, zie, de mannen die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort.

18. En [*iemand*] geroepen hebbende vraagden zij, of Simon, toegenaamd Petrus, daar t' huis lag.

19. En als Petrus op dat gezigt dacht, zeide de Geest tot hem: zie, drie mannen zoeken u;

20. Daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21. En Petrus ging af tot de mannen, die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: zie, ik ben het dien gij zoekt; wat is de oorzaak waarom gij hier zijt?

22. En zij zeiden: Cornelius een Hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en vreezende God, en die [*goede*] getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van eenen heiliger Engel, dat hij u zoude ontbieden tot zijn huis, en dat hij van u woorden der zaligheid zoude hooren.

23. Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij hen in huis. Doch des anderen daags ging Petrus met hen benen; en sommigen der broederen die van Joppe waren, gingen met hem.

24. En des anderen daags kwamen zij te Cesarea. En Cornelius verwachtte hen, te zamen geroepen hebbende die van zijne maagschap en bijzonderste vrienden.

25. En als het geschiedde dat

Petrus inkwam, ging hem Cornelius te gemoet, en vallende aan [*zijne*] voeten aanbad hij.

26. Maar Petrus rigtte hem op, zeggende: sta op, ik ben ook zelf een mensch.

27. En met hem sprekende ging hij in, en vond er velen die te zamen gekomen waren.

28. En hij zeide tot hen: gij weet hoe het eenen Joodschen man ongeoorloofd is zich te voegen, of te gaan tot eenen vreemden; doch God heeft mij getoond dat ik geen mensich zoude gemeen of onrein heeten.

29. Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo vraag ik dan om wat reden gijlieden mij hebt ontboden?

30. En Cornelius zeide: over vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negender ure bad ik in mijn huis.

31. En zie, een man stond voor mij in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius, uw gebed is verhoord, en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

32. Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus; deze ligt t' huis in 't huis van Simon den lederbereider aan de zee; welke hier gekomen zijnde, zal tot u spreken.

33. Zoo heb ik dan van stonden aan tot u gezonden, en gij hebt wel gedaan, dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu [*hier*] tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

34. En Petrus den mond opendoende, zeide: ik verneem in waarheid dat God geen aannemer des persoons is;

35. Maar in allen volke, die hem vreest en gerechtigheid werkt is hem aangenaam.

36. [*Dit is*] het woord dat hij gezonden heeft den kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus; deze is een Heer van allen.

37. Gijlieden weet de zaak die geschied is door geheel Judea, beginnende van Galilea, na den doop, welken Johannes gepredikt heeft;

38. [*Belcogende*] Jezus van Nazareth, hoe hem God gezalfd heeft met den Heiligen Geest, en met kracht; welke [*het land*] doorgestaan is, goeddoende, en genezende allen die van den duivel overweldigd waren; want God was met hem.

39. En wij zijn getuigen van al hetgeen hij gedaan heeft, beide in 't Joodsche land en te Jeruzalem; welken zij gedood hebben, [hem] hangende aan een hout.

40. Dezen heeft God opgewekt ten derden dage, en gegeven, dat hij openbaar zoude worden;

41. Niet al den volke, maar den getuigen die van God te voren verkoren waren, ons [namelijk] die met hem gegeten en gedronken hebben, nadat hij uit de dooden ongestaan was;

42. En heeft ons geboden den volke te prediken, en te be-
tuigen dat hij is degene die van God verordineerd is, tot een Regter van levenden en dooden.

43. Dezen geven getuigenis al de Profeten, dat een iegelijk die in hem gelooft vergeving der zonden ontvangen zal door zijnen naam.

44. Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen die het woord hoorden.

45. En de geloovigen die uit de besnijdenis waren, zoo veel als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich dat de gave des Heiligen Geestes ook op de Heidenen uitgestort werd.

46. Want zij hoorden hen spreken met [vreemde] talen, en God groot maken. Toen antwoordde Petrus:

47. Kan ook iemand het water weren, dat dezen niet gedoopt zouden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij?

48. En hij beval dat zij zouden gedoopt worden in den naam des Heeren. Toen baden zij hem dat hij eenige dagen bij [hen] wilde blijven.

HOOFDSTUK 11.

1. De Apostelen nu, en de broeders, die in Judea waren, hebben gehoord, dat ook de Heidenen het woord Gods aangenomen hadden.

2. En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistten tegen hem degenen die uit de besnijdenis waren;

3. Zeggende: gij zijt ingegaan tot mannen die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten.

4. Maar Petrus beginnende verhaalde het hun vervolgens, zeggende:

5. Ik was in de stad Joppe, biddende; en zag in eene ver-

trekking van zinnen een gezigt, [namelijk] een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, nederdalende, bij de vier hoeken nedergelaten uit den hemel, en kwam tot bij mij;

6. Op welk [laken] als ik de oogen hield, zoo merkte ik, en zag de viervoetige [dieren] der aarde, en de wilde en de kruipende [dieren] en de vogelen des hemels.

7. En ik hoorde eene stem die tot mij zeide: sta op Petrus, slag en eet.

8. Maar ik zeide: geenszins Heer, want nooit is iets, dat gemeen of onrein was, in mijn mond ingegaan.

9. Doch de stem antwoordde mij ten tweedenmaal uit den hemel: hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken.

10. En dit geschiedde tot drie-maal; en alles werd wederom opgetrokken in den hemel.

11. En zie, ter zelfder [ure] stonden er drie mannen voor het huis daar ik in was, die van Cesarea tot mij afgezonden waren.

12. En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zoude, niet twijfelende. En met mij gingen ook deze zes broeders, en wij zijn in des mans huis ingegaan;

13. En hij heeft ons verhaald hoe hij eenen Engel gezien had, die in zijn huis stond, en tot hem zeide: zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd is Petrus;

14. Die woorden tot u zal spreken, door welke gij zult zalig worden, en al uw huis.

15. En als ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons in 't begin.

16. En ik werd gedachtig aan het woord des Heeren, hoe hij zeide: Johannes doopte wel met water, maar gijlieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest.

17. Indien dan God hun even-gelijke gaven gegeven heeft als ook ons, die in den Heer Jezus Christus geloofd hebben, wie was ik toch die God kon weren?

18. En als zij dit hoorden waren zij tevreden, en verheerlijkten God, zeggende: zoo heeft dan God ook den Heidenen de bekeering gegeven ten leven!

19. Degenen nu die verstrooid waren door de ver-

druk
gesch
door
prus
mand
alleen

20. I
prisc
nen v
chies
tot d
gende

21. I
was
getal
zich

22. I
kwan
te di
zij zo
hij [

23. V
tiochi

24. V
zijnde
ziend
maan
een v
den H

25. I
man,
tes, e
een
toege

26. I
Tarse
ken;
den
Antio

27. I
men
Jeruz

28. I
me A
te ke
er een
de w
reld;
onder

29. I
der c
sloot
den t
die in

30. I
en zo
linge
nabas

1. I
tijd
de h
de ge
te ha

2. E

1. I
tijd
de h
de ge
te ha

2. E

1. I
tijd
de h
de ge
te ha

2. E

drukking, die over Stefanus geschied was, gingen [*t'land*] door tot Phenicië toe, en Cyprus, en Antiochië, tot niemand 't woord sprekende, dan alleen tot de Joden.

20. En er waren eenige Cyprusche en Cyreneische mannen uit hen, welke te Antiochië gekomen zijnde spraken tot de Griekschen, verkondigende den Heer Jezus.

21. En de hand des Heeren was met hen; en een groot getal geloofde, en bekeerde zich tot den Heer.

22. En het gerucht van hen kwam tot de ooren der gemeente die te Jeruzalem was; en zij zonden Barnabas uit, dat hij [*t'land*] doorging tot Antiochië toe;

23. Welke daar gekomen zijnde, en de genade Gods ziende, werd verblijd, en vermaande hen allen, dat zij met een voornemen des harten bij den Heer zouden blijven.

24. Want hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes, en des geloofs; en er werd een groote schare den Heer toegevoegd.

25. En Barnabas ging uit naar Tarsen om Saulus te zoeken; en als hij hem gevonden had, bragt hij hem te Antiochië.

26. En het is geschied, dat zij een geheel jaar [*t'zamen*] vergaderden in de gemeente, en eene groote schare leerden; en dat de discipelen eerst te Antiochië Christenen genaamd werden.

27. En in dezelve dagen kwamen [*eenige*] Profeten af van Jeruzalem te Antiochië;

28. En een uit hen, met name Agabus stond op, en gaf te kennen door den Geest, dat er een groote hongersnood zoude wezen over de geheele wereld; welke ook gekomen is onder den Keizer Claudius.

29. En naardat een iegelijk der discipelen vermogt, besloot elk van hen [*iets*] te zenden ten dienste der broederen die in Judea woonden;

30. Hetwelk zij ook deden, en zonden het tot de Ouderlingen door de hand van Barnabas en Saulus.

den broeder van Johannes met het zwaard.

3. En toen hij zag dat het den Joden behagelijk was, voer hij voort om ook Petrus te vangen; (en het waren de dagen der ongehevelde [*brooden*])

4. Welken ook gegrepen hebbende hij in de gevangenis zette, en gaf [*hem*] over aan vier [*wachten, elk*] van vier krijgsknechten, om hem te bewaren, willende na het Paasch-*[feest]* hem voorbrengen voor het volk.

5. Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan.

6. Toen hem nu Herodes zoude voorbrengen, sliep Petrus dien zelfden nacht tusschen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deur bewaarden de gevangenis.

7. En zie, een Engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de woning, en slaande de zijde van Petrus wakte hij hem op, zeggende: sta haastelijk op. En zijne ketenen vielen af van de handen.

8. En de Engel zeide tot hem: omgord u, en bind uwe schoenzolen aan. En hij deed alzo. En hij zeide tot hem: werp uwen mantel om, en volg mij.

9. En uitgaande volgde hij hem, en wist niet dat het waarachtig was hetgeen door den Engel geschiedde; maar hij meende dat hij een gezigt zag.

10. En als zij door de eerste en tweede wacht gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren poort, die naar de stad leidt; welke van zelf hun geopend werd. En uitgegaan zijnde gingen zij eene straat voort; en terstond scheidde de Engel van hem.

11. En Petrus tot zich zelven gekomen zijnde, zeide: nu weet ik waarachtelijk, dat de Heer zijnen Engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft uit de hand van Herodes, en [*uit*] al de verwachting van het volk der Joden.

12. En als hij [*alles*] overleegd had, ging hij naar het huis van Maria de moeder van Johannes, die toegenaaft was Markus, alwaar velen te zamen vergaderd en biddende waren.

13. En als Petrus aan de deur

van de voorpoort klopte, kwam eene dienstmaagd voor om te luisteren, met name Rhode.

14. En zij de stem van Petrus bekennde, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen en boodschapte, dat Petrus voor [aan] de voorpoort stond.

15. En zij zeiden tot haar: gij raast. Doch zij bleef er sterk bij, dat het alzoo was. En zij zeiden: het is zijn Engel.

16. Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem, en ontzetten zich.

17. En als hij hen met de hand gewenkt had, dat zij zwijgen zouden, verhaalde hij hun, hoe hem de Heer uit de gevangenis uitgeleid had; en zeide: boodschapt dit Jacobus en den broederen. En hij uitgegaan zijnde reisde naar eene andere plaats.

18. En als het dag was geworden, was er geen kleine beroerte onder de krijgsknechten, wat toch Petrus mogt geschied zijn.

19. En als Herodes hem gezocht had, en niet vond, en de wachters regterlijk onder-vraagd had, gebod hij dat zij weggeleid zouden worden. En hij vertrok van Judea naar Cesarea, en hield zich [aldaar].

20. En Herodes had in den zin tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zij kwamen eendragtelijk tot hem, en Blastus, die des Konings kamerling was, overreed hebbende, begeerden vrede, omdat hun land gespijzigt werd van des Konings [land].

21. En op eenen gezetten dag Herodes een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den regterstoel gezeten zijnde, deed eene reden tot hen;

22. En het volk riep [hem] toe: eene stem Gods, en niet eens menschen.

23. En van stonden aan sloeg hem een Engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en werd van de wormen gegeten, en gaf den geest.

24. En het woord God wies, en vermenigvuldigde.

25. Barnabas nu en Saulus keerden wederom van Jeruzalem, als zij den dienst volbragt hadden, medegenomen hebbende ook Johannes, die toegenaamd werd Markus.

HOOFDSTUK 13.

1. En er waren te Antiochië in de gemeente die daar was, eenige Profeten en Leer-aars, namelijk Barnabas, en Simeon genaamd Niger, en Lucius van Cyrene, en Manahan, die met Herodes den Viervorst opgevoed was, en Saulus.

2. En als zij den Heer dienden, en vastten, zeide de Heilige Geest: zondert mij af beide Barnabas en Saulus, tot het werk waartoe ik hen geroepen heb.

3. Toen vastten en baden zij; en hun de banden opgelegd hebbende lieten zij hen gaan.

4. Deze dan uitgezonden zijnde van den Heiligen Geest, kwamen af te Seleucië, en van daar scheepten zij af naar Cyprus.

5. En gekomen zijnde te Salamis, verkondigden zij het woord Gods in de Synagogen der Joden; en zij hadden ook Johannes tot eenen dienaar.

6. En als zij het eiland doorgegaan waren tot Paphos toe, vonden zij eenen zekeren toovenaar, eenen valschen Profeet, eenen Jood, wiens naam was Bar-jesus,

7. Welke was bij den Stadhouder Sergius Paulus, eenen verstandigen man. Deze, Barnabas en Saulus tot zich geroepen hebbende, zocht zeer het woord Gods te hooren.

8. Maar Elymas de toovenaar, (want alzoo wordt zijn naam overgezet) wederstond hen, zoekende den Stadhouder van 't geloof af te keeren.

9. Doch Saulus (die ook Paulus [genaamd is]) vervuld met den Heiligen Geest, en de oogen op hem houdende, zeide:

10. O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult gij niet ophouden te verkeerren de regte wegen des Heeren?

11. En nu zie, de hand des Heeren [is] tegen u, en gij zult blind zijn, en de zon niet zien voor eenen tijd. En van stonden aan viel op hem donkerheid en duisternis; en rondom gaande, zocht hij, die [hem] met de hand mogten leiden.

12. Als de Stadhouder zag hetgeen geschied was, toen geloofde hij, verelagen zijnde over de leer des Eeeren.

13. En

13. E
hem v
varen
ge [e
Maar
dende
ruzale
14. E
land]
Antio
Pisidi
de Sy
Sabb
15. E
en de
Overs
hen,
ders,
van v
in u i
16. E
wenkt
de: g
en gij
toe.
17. D
els h
verko
hoogd
waren
en he
gen a
18. E
den
hunne
woesti
19. E
roeid
Kanah
lot h
deeld.
20. E
honde
hij [e
muel
21. E
den
God
van F
stam
ren.
22. E
de, v
tot o
hij o
zeide:
vid o
eenen
die al
23. V
God
verwe
24. A
volke
komst
der be
25. D
loop
meent
lk b
maar
wien

13. En Paulus en die met hem waren, van Paphos afge-
varen zijnde, kwamen te Per-
ge [eene stad] in Pamphylië.
Maar Johannes van henschei-
dende keerde weder naar Je-
ruzalem.

14. En zij van Perge [het
land] doorgaande, kwamen te
Antiochië [eene stad] in
Pisidië; en gegaan zijnde in
de Synagoge op den dag des
Sabbats, zaten zij neder.

15. En na het lezen der wet
en der Profeten, zonden de
Oversten der Synagoge tot
hen, zeggende: mannen broe-
ders, indien er [eenig] woord
van vertroosting tot het volk
in u is, zoo spreekt.

16. En Paulus stond op, en
wenkte met de hand, en zei-
de: gij Israëlitische mannen,
en gij die God vreest, hoort
toe.

17. De God dezès volks Isra-
els heeft onze vaders uit-
verkoren; en het volk ver-
hoogd, als zij vreemdelingen
waren in 't land van Egypte,
en heeft hen met eenen hoogen
arm daar uit geleid.

18. En hij heeft omtrent
den tijd van veertig jaren
hunne zeden verdragen in de
woestijn.

19. En zeven volkeren uitge-
roeid hebbende in het land
Kanaän, heeft hun door het
lot het land derzelve uitge-
deeld.

20. En daarna, omtrent vier
honderd en vijftig jaren, gaf
hij [hun] Regters tot op Sa-
muël den Profeet.

21. En van toen aan begeer-
den zij eenen Koning, en
God gaf hun Saul den zoon
van Kis, eenen man uit den
stam Benjamin, veertig ja-
ren.

22. En dezen afgezet hebben-
de, verwekte hij hun David
tot eenen Koning; welken
hij ook getuigenis gaf, en
zeide: ik heb gevonden Da-
vid den [zoon] van Jesse,
eenen man naar mijn hart,
die al mijnen wil zal doen.

23. Van dezès zaad heeft
God Israëls, naar de belofte,
verwekt den Zaligmaker Jezus;
24. Als Johannes eerst al den
volke Israëls, vóór zijne aan-
komst, gepredikt had den doop
der bekeering.

25. Doch als Johannes den
loop vervulde, zeide hij: wie
meent gijlieden dat ik ben?
Ik ben [de Christus] niet;
maar zie, hij komt na mij,
wien ik niet waardig ben de

schoenen [zijner] voeten te
ontbinden.

26. Mannen broeders, kinde-
ren van het geslacht Abra-
hams, en die onder u God
vreezen, tot u is het woord
dezer zaligheid gezonden.

27. Want die te Jeruzalem
wonen, en hunne Oversten,
dezen niet kennende, hebben
ook de stemmen der Profeten,
die op elken Sabbat[dag] ge-
lezen worden, [hem] veroor-
deelende, vervuld;

28. En geen oorzaak des doods
vindende, hebben zij van Pi-
latus begeerd dat hij zoude ge-
dood worden.

29. En als zij alles volbragt
hadden wat van hem geschre-
ven was, namen zij [hem] af
van het hout, en leiden [hem]
in het graf.

30. Maar God heeft hem uit
de dooden opgewekt.

31. Welke gezien is geweest
vele dagen lang, van degenen
die met hem opgekomen wa-
ren van Galilea tot Jeruzalem,
die zijne getuigen zijn bij 't
volk.

32. En wij verkondigen u
de belofte die tot de va-
deren geschied is, dat [na-
melijk] God dezelve vervuld
heeft aan ons hunne kin-
deren, als hij Jezus verwekt
heeft;

33. Gelijk ook in den twee-
den Psalm geschreven staat:
gij zijt mijn Zoon, heden heb
ik u gegeneerd.

34. En dat hij hem uit de
dooden heeft opgewekt, alzoo
dat hij niet meer zal tot ver-
derving keeren, heeft hij al-
dus gezegd: ik zal ulieden de
weldadigheden Davids geven
die getrouw zijn.

35. Waarom hij ook in eenen
anderen [Psalm] zegt: gij zult
uwen Heiligen niet [over]ge-
ven, om verderving te zien.

36. Want David, als hij in
zijn tijd den raad Gods ge-
diend had, is ontslapen, en
is bij zijne vaderen gelegd, en
heeft wel verderving gezien;

37. Maar hij, dien God opge-
wekt heeft, heeft geen ver-
derving gezien.

38. Zoo zij u dan bekend,
mannen broeders, dat door
dezen u vergeving der zonden
verkondigd wordt;

39. En [dat] van allen, waar-
van gij niet kondt geregvaard-
digd worden door de wet van
Mozes, door dezen een iege-
lijk die gelooft, geregvaard-
digd wordt.

40. Ziet dan toe, dat over

ulieden niet kome hetgeen gezegd is in de Profeten :

41. Ziet gij verachters, en verwondert u, en verdwijnt: want ik werk een werk in uwe dagen, een werk hetwelk gij niet zult gelooven, zoo het u iemand verhaalt.

42. En als de Joden uitgegaan waren uit de Synagoge, baden de Heidenen dat tegen den naasten Sabbat hun dezelfde woorden zouden gesproken worden.

43. En als de Synagoge gescheiden was, volgden velen van de Joden en van de Godsdienstige Jodengenooten, Paulus en Barnabas; welke tot hen spraken, en hen vermaanden te blijven bij de genade Gods.

44. En op den volgende Sabbath kwam bijna de geheele stad te zamen, om 't woord Gods te hooren.

45. Doch de Joden de scharen ziende werden met nijdigheid vervuld, en wedspraken hetgeen van Paulus gezegd werd, wedsprekende en lasterende.

46. Maar Paulus en Barnabas vrijmoedigheid gebruikende zeiden: het was noodig dat eerst tot u het woord Gods gesproken zoude worden; doch nademaal gij hetzelfde verstoot, en u zelven des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, zie, wij keeren ons tot de Heidenen.

47. Want alzoo heeft ons de Heer geboden, [zeggende]: ik heb u gesteld tot een licht der Heidenen, opdat gij zoudt zijn tot zaligheid, tot aan het uiterste der aarde.

48. Als nu de Heidenen [dit] hoorden, verblijdden zij zich, en prezen het woord des Heeren; en er geloofden zoo velen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.

49. En het woord des Heeren werd door 't geheele land uitgebreid.

50. Maar de Joden maakten op de Godsdienstige en eerlijke vrouwen, en de voornaamsten van de stad, en verwekten vervolging tegen Paulus en Barnabas, en wierpen hen uit hunne landpalen.

51. Doch zij schudden het stof van hunne voeten af tegen dezelfde, en kwamen te Iconië.

52. En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.

in de Synagoge der Joden, en alzoo spraken, dat eene groote menigte beide van Joden en Grieken geloofde.

2. Maar de Joden die ongehoorzaam waren, verwekten en verbitterden de zielen der Heidenen tegen de broeders.

3. Zij verkeerden dan [aldaar] eenen langen tijd, vrijmoediglijk sprekende in den Heer, die getuigenis gaf den woorden zijner genade, en gaf, dat teekenen en wonderen geschieden door hunne handen.

4. En de menigte der stad werd verdeeld, en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de Apostelen.

5. En als er een oploop geschiedde beide van Heidenen en van Joden, met hunne Oversten, om hun smaadheid aan te doen, en te steenigen,

6. Zijn zij, [alles] overlegd hebbende, gevlugt naar de steden van Lycaonië, [namelijk] Lystre en Derbe, en het omliggende land,

7. En verkondigden aldaar het Euangelium.

8. En een zeker man te Lystre zat onmagtig aan de voeten, kreupel zijnde van zijner moeders lijf, die nooit had gewandeld.

9. Deze hoorde Paulus spreken; welke de oogen op hem houdende, en ziende dat hij geloof had om gezond te worden,

10. Zeide met groote stem: sta regt op uwe voeten. En hij sprong op en wandelde.

11. En de scharen ziende hetgeen Paulus gedaan had, verheven hunne stemmen, en zeiden in 't Lycaonisch: de Goden zijn den menschen gelijk geworden, en tot ons nedergekomen.

12. En zij noemden Barnabas Jupiter, en Paulus Mercurius, omdat hij het woord voerde.

13. En de Priester van Jupiter die voor hunne stad was, als hij ossen en kranen aan de voorpoorten gebragt had, wilde hij offeren met de scharen;

14. Maar de Apostelen, Barnabas en Paulus, [dat] hoorende scheurden hunne kleederen, en sprongen onder de schare, roepende,

15. En zeggende: mannen, waarom doet gij deze dingen? Wij zijn ook menschen van gelijke bewegingen als gij, en verkondigen ulieden dat gij u zoudt van deze ijdele [dingen] bekeeren tot den levenden God, die

HOOFDSTUK 14.

1. En het geschiedde te Iconië, dat zij te zamen gingen

den, en
groote
den en

e onge-
wekten
den der
eders.

aldaar]-
moedig-
Heer,
woorden
dat tee-
schied-

n.
er stad
nningen
en som-
n.

oop ge-
eidenen
e Over-
eid aan
n,

verlegd
aar de
[name-
en het

aldaar

te Lys-
de voe-
zijn
had ge-

s spre-
op hem
dat hij
te wor-

stem:
En hij

de het-
d, ver-
en, en
ch: de
hen ge-
ons ne-

Barnabas
curius,
eerde.

n Jupit-
ad was,
sen aan
et had,
de scha-

n, Bar-
[t] hoo-
e klee-
nder de

mannen,
dingen?
en van
gij, en
at gij u
[dingen]
en God,
die

die gemaakt heeft den hemel,
en de aarde, en de zee, en al
hetgeen in dezelve is;

16. Welke in de verledene
tijden al de Heidenen heeft
laten wandelen in hunne we-
gen;

17. Hoewel hij nogtans zich
zelven niet onbetuigd gelaten
heeft, goed doende van den
hemel, ons regen en vrucht-
bare tijden gevende, vervul-
lende onze harten met spijs
en vrolijkheid.

18. En dit zeggende weder-
hielden zij naauwelijks de
scharen, dat zij hun niet of-
ferden.

19. Maar daarover kwamen
Joden van Antiochië en Ico-
nië, en overreedden de scha-
ren, en steenigden Paulus,
en sleepten [hem] buiten de
stad, meenende dat hij dood
was.

20. Doch als hem de discipe-
len omringd hadden, stond
hij op, en kwam in de stad;
en des anderen daags ging
nij met Barnabas uit naar
Derbe.

21. En als zij derzelve stad
het Euangelium verkondigd,
en vele discipelen gemaakt
hadden, keerden zij weder
naar Lystre, en Iconië, en
Antiochië;

22. Versterkende de zielen
der discipelen, [en] verma-
nende dat zij zouden blijven
in 't geloof, en dat wij
door vele verdrukkingen moe-
ten ingaan in 't Koninkrijk
Gods.

23. En als zij hun in elke
gemeente met opsteken der
handen Ouderlingen verkozen
hadden, gebeden hebbende
met vasten, bevalen zij hen
den Heer, in welken zij ge-
loofd hadden.

24. En Pysidië doorgereisd
hebbende, kwamen zij in
Pamphylie.

25. En als zij te Perge het
woord gesproken hadden, kwa-
men zij af naar Attalië.

26. En van daar scheepten zij
af naar Antiochië, van waar
zij der genade Gods bevolen
waren geweest tot het werk
dat zij volbragt hadden.

27. En daar gekomen zijnde,
en de gemeente vergaderd he-
bbende, verhaalden zij, wat
groote dingen God met hen
gedaan had, en dat hij den
Heidenen de deur des geloofs
geopend had.

28. En zij verkeerden aldaar
geenen kleinen tijd met 'de
discipelen.

HOOFDSTUK 15.

1. En sommigen, die afge-
komen waren van Judea, leer-
den de broederen, [zeggende:]
indien gij niet besneden wordt
naar de wijze van Mozes, zoo
kunt gij niet zalig worden.

2. Als er dan geen kleine we-
derstand en twisting geschied-
de bij Paulus en Barnabas te-
gen hen, zoo hebben zij geor-
dineerd, dat Paulus en Barna-
bas, en eenige anderen uit hen,
zouden opgaan tot de Aposte-
len en Ouderlingen naar Jeru-
zalem, over deze vraag.

3. Zij dan, van de gemeente
uitgeleid zijnde, reisden door
Phenicië en Samaria, verha-
lende de bekeering der Heide-
nen; en deden al den broede-
ren groote blijdschap aan.

4. En te Jeruzalem gekomen
zijnde, werden zij ontvangen
van de gemeente, en de Aposte-
len, en de Ouderlingen; en
zij verkondigden wat groote
dingen God met hen gedaan
had;

5. Maar, [zeiden zij,] er zijn
sommigen opgestaan van die
van de sekte der Farizeë, die
geloovig zijn geworden, zeg-
gende, dat men hen moet be-
snijden, en gebieden de wet
van Mozes te onderhouden.

6. En de Apostelen en de
Ouderlingen vergaderden te za-
men om op deze zaak te let-
ten.

7. En als [daarover] groote
twisting geschiedde, stond Pe-
trus op en zeide tot hen: man-
nen broeders, gij weet dat
God van over langen tijd on-
der ons [mij] verkoren heeft,
dat de Heidenen door mijnen
mond het woord des Euange-
liums zouden hooren, en ge-
looven.

8. En God de kenner der har-
ten heeft hun getuigenis gege-
ven, hun gevende den Heiligen
Geest, gelijk als ook ons;

9. En heeft geen onderscheid
gemaakt tusschen ons en hen,
gereinigd hebbende hunne har-
ten door het geloof.

10. Nu dan, wat verzoekt gij
God, om een juk op den hals
der discipelen te leggen, het-
welk noch onze vaders, noch
wij hebben kunnen dragen?

11. Maar wij gelooven door
de genade des Heeren Jezus
Christus zalig te worden, op
zulke wijze als ook gij.

12. En al de menigte zweeg
stil, en hoorden Barnabas en
Paulus verhalen wat groote
teekenen en wonderen God

door hen onder de Heidenen gedaan had.

13. En nadat deze zwegen, antwoordde Jacobus, zeggende: mannen broeders, hoort mij.

14. Simeon heeft verhaald hoe God eerst de Heidenen heeft bezocht, om uit [hen] een volk aan te nemen voor zijnen naam.

15. En hiermede stemmen overeen de woorden der Profeten, gelijk geschreven is:

16. Na dezen zal ik wederkeeren, en weder opbouwen den Tabernakel Davids, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is weder opbouwen, en ik zal denzelven weder oprigten;

17. Opdat de overblijvende menschen den Heer zoeken, en al de Heidenen, over welke mijn naam aangeroepen is, spreekt de Heer, die dit alles doet.

18. Gode zijn al zijne werken van eeuwigheid bekend.

19. Daarom oordeel ik dat men degenen, die uit de Heidenen zich tot God bekeeren, niet beroere;

20. Maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden van de dingen die door de afgoden besmet zijn, en van hoererij, en van het verstikte, en van bloed.

21. Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken Sabbat in de Synagogen gelezen.

22. Toen heeft het den Apostelen en den Ouderlingen, met de geheele gemeente, goed gedacht, [eenige] mannen uit hen te verkiezen, en met Paulus en Barnabas te zenden naar Antiochië: [namelyk], Judas, die toegenaamd wordt Barsabas, en Silas; mannen die voorgangers waren onder de broeders;

23. En schreven door hen dit [navolgende]: de Apostelen, en de Ouderlingen, en de broeders [wenschen] den broederen uit de Heidenen, die in Antiochië, en Svrië, en Cilicië zijn, zaligheid.

24. Nademaal wij gehoord hebben dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben en uwe zielen wankelend gemaakt, zeggende dat gij moet besneden worden, en de wet onderhouden; welken wij [dat] niet bevolen hadden;

25. Zoo heeft het ons een-

eendragtelijk te zamen zijnde goed gedacht [eenige] mannen te verkiezen, en tot u te zenden, met onze geliefden Barnabas en Paulus,

26. Menschen, die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam onzes Heeren Jezus Christus.

27. Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die ook met den mond hetzelfde zullen verkondigen.

28. Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen en meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

29. [Namelyk] dat gij u onthoudt van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van 't verstikte, en van hoererij; van welke dingen indien gij u zelven wacht, zoo zult gij wel doen. Vaart wel.

30. Deze dan, hun afscheid ontvangende hebbende, kwamen te Antiochië; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31. En zij [dien] gelezen hebbende verblijdden zich over de vertroosting.

32. Judas nu en Silas, die ook zelven Profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden, en versterkten hen.

33. En als zij [daar] eenen tijd [lang] vertoefd hadden, lieten hen de broeders [wederom] gaan met vrede tot de Apostelen.

34. Maar het dacht Silas goed aldaar te blijven.

35. En Paulus en Barnabas onthielden zich te Antiochië, leerende en verkondigende met nog vele anderen het woord des Heeren.

36. En na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas: laat ons nu wederkeeren, en bezoeken onze broeders in elke stad, in welke wij het woord des Heeren verkondigd hebben, hoe zij het hebben.

37. En Barnabas raadde dat zij Johannes, die genaamd is Markus, zouden medenemen.

38. Maar Paulus achtte billijk dat men dien niet zoude medenemen, die van Pamphylië aan van hen was afgeweken, en met hen niet was gegaan tot dat werk.

39. Er ontstond dan eene verbittering, alzoo dat zij van elkander gescheiden zijn, en dat Barnabas Markus medenam, en naar Cyprus afschepte;

40. Maar Paulus verkoos Si-

las,

ist. 15.
zijnde
nannen
te zen-
n Bar-
ne zie-
n voor
Jezus

das en
k met
en ver-

n Hei-
ed ge-
meer-
en dan
en:
u ont-
afgoden
ed, en
n hoe-
indien
zult gij

fscheid
wamen
nenigte
ven zij

en heb-
over de

die ook
t. ver-
het vele
en hen.
eenen
adden,
ueeder-
tot de

as goed

arnabas
iochië,
de met
woord

n zeide
aat ons
zoeken
stad, in
es Hee-
n, noe

de dat
amand is
nemen.
tte bil-
zoude
amphy-
afgewe-
was ge-

n eene
dat zij
en zijn,
kus me-
rus af-

oos Si-
las,

las, en reisde henen, der ge-
nade Gods van de broederen
bevolen zijnde.

41. En hij doorreisde Syrië,
en Cilicië, versterkende de ge-
meenten.

HOOFDSTUK 16.

1. En hij kwam te Derbe
en Lystre; en zie, aldaar
was een zeker discipel, met
name Timotheüs, zoon van
eene geloovige Joodsche vrouw,
maar van eenen Griekschen
vader.

2. Welken [goede] getuigenis
gegeven werd van de broede-
ren te Lystre en Iconië.

3. Deze wilde Paulus dat met
hem zoude reizen; en hij nam
en besneed hem, om der Joden
wil die in die plaatsen waren;
want zij kenden allen zijn
vader, dat hij een Griek
was.

4. En alzoó zij de steden
doorreisden, gaven zij hun
de ordonnantiën over, die
van de Apostelen en de Ouder-
lingen te Jeruzalem goedge-
vonden waren, om [die] te
onderhouden.

5. De gemeenten dan werden
bevestigd in het geloof, en
werden dagelijks overvloediger
in getal.

6. En als zij Phrygië, en het
land van Galatië doorgereisd
hadden, werden zij van den
Heiligen Geest verhinderd het
woord in Azië te spreken.

7. [En] aan Mysië gekomen
zijnde, poogden zij naar Bi-
thynië te reizen; en de Geest
liet het hun niet toe.

8. En zij Mysië voorbij ge-
reisd zijnde, kwamen at tot
Troas.

9. En van Paulus werd in
den nacht een gezigt gezien:
er was een Macedonisch man
staande, die hem bad en zeide:
kom over in Macedonië, en
help ons.

10. Als hij nu dit gezigt ge-
zien had, zoo zochten wij
terstond naar Macedonië te
reizen, besluitende [daaruit]
dat ons de Heer geroepen had,
om denzelven het Euangelium
te verkondigen.

11. Van Troas dan afgeva-
ren zijnde, liepen wij regt naar
Samothrace, en den volgenden
[dag] naar Neapolis;

12. En van daar naar Phi-
lippi, welke is de eerste stad
dezes deels van Macedonië,
eene kolonie. En wij onthiel-
den ons in die stad ettelijke
dagen.

13. En op den dag des Sab-

bats gingen wij buiten de stad
aan de rivier, daar het gebed
plagt te geschieden; en ne-
dergezeten zijnde, spraken wij
tot de vrouwen, die t' zamen
gekomen waren.

14. En eene zekere vrouw,
met name Lydia, eene purper-
verkoopster, vande stad Thy-
atire, die God diende, hoorde
[ons]; welker hart de Heer
heeft geopend, dat zij acht
nam op hetgeen van Paulus
gesproken werd.

15. En als zij gedoopt was
en haar huis, bad zij [ons]
zeggende: indien gij hebt ge-
oordeeld dat ik den Heer ge-
trouw ben, zoo komt in mijn
huis, en blijft er. En zij dwong
ons.

16. En het geschiedde als wij
tot het gebed henengingen, dat
eene zekere dienstmaagd heb-
bende eenen waarzeggenden
geest, ons ontmoette, welke
haren heeren groot gewin toe-
bragt met waarzeggen.

17. Dezelve volgde Paulus en
ons achteraan, en riep, zeg-
gende: deze menschen zijn
dienstknechten Gods des
Allerhoogsten, die ons den
weg der zaligheid verkondi-
gen.

18. En dit deed zij vele dagen
lang. Maar Paulus [daarover]
t'onvreden zijnde, keerde zich
om, en zeide tot den geest:
ik gebied u in den naam van
Jezus Christus, dat gij van
haar uitgaat. En hij ging uit
ter zelfder ure.

19. Als nu de heeren van de-
zelve zagen dat de hoop huns
gewins weg was, grepen zij
Paulus en Silas, en trokken
hen naar de markt voor de
Oversten.

20. En als zij hen tot de
Hoofdmannen gebragt hadden,
zeiden zij: deze menschen be-
roeren onze stad, daar zij Jo-
den zijn;

21. En zij verkondigen zeden,
die ons niet geoorloofd zijn
aan te nemen, noch te doen,
alzoó wij Romeinen zijn.

22. En de schare stnd ge-
zamenlijk tegen hen op; en de
Hoofdmannen hun de kleede-
ren afgescheurd hebbende,
bevalen hen te geescelen.

23. En als zij hun vele slagen
gegeven hadden, wierpen zij
hen in de gevangenis, en
geboden den stokwaarder,
dat hij hen zekerlijk bewaren
zoude;

24. Welke zulk een gebod
ontvangen hebbende, wierp
hen in den binnensten kerker,

en verzeekerde hunne voeten in den stok.

25. En omtrent den middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen.

26. En er geschiedde snelkijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fondamenten des kerkers bewogen werden; en terstond werden al de deuren geopend, en de banden van allen werden los.

27. En de stokwaarder wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard, en zoude zich zelven omgebragt hebben, meenende dat de gevangenen ontvloden waren.

28. Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: doe u zelven geen kwaad; want wij zijn allen hier.

29. En als hij licht geëischt had, sprong hij in, en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder [*aan de voeten*].

30. En hen buiten gebragt hebbende, zeide hij: [*lieve*] heeren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?

31. En zij zeiden: geloof in den Heer Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.

32. En zij spraken tot hem het woord des Heeren, en tot allen die in zijn huis waren.

33. En hij nam hen tot zich in dezelfde ure des nachts, en wiesch [*hen*] van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen.

34. En hij bragt hen in zijn huis, en zette [*hun*] de tafel voor, en verheugde zich, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was.

35. En als het dag geworden was, zonden de Hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: laat die menschen los.

36. En de stokwaarder boodschapte deze woorden aan Paulus [*zeggende*]: de Hoofdmannen hebben gezonden dat gij zoudt losgelaten worden; gaat dan nu uit, en reist henen in vrede.

37. Maar Paulus zeide tot hen: zij hebben ons die Romeinen zijn, onveroordeeld in 't openbaar gegeeseld, en in de gevangenis geworpen; en werpen zij ons nu heimelijk daar uit? Niet alzoo; maar dat zij zelven komen, en ons uitleiden.

38. En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom den Hoofdmannen; en zij werden bevreesd, hoorende dat zij Romeinen waren.

39. En zij komende baden hen; en als zij hen uitgeleid hadden, begeerden zij, dat zij uit de stad gaan zouden.

40. En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij in tot Lydia; en de broeders gezien hebbende vertroostten zij dezelve, en gingen uit [*de stad*].

HOOFDSTUK 17.

1. En door Amphipolis en Apollonia hunnen weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonika, alwaar eene Synagoge der Joden was.

2. En Paulus, gelijk hij gewoon was, ging tot hen in, en drie Sabbaten lang handelde hij met hen uit de Schriften;

3. [*Dezelve*] openende, en voor [*oogen*] stellende, dat de Christus moest lijden en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is de Christus, dien ik [*zeide hij*] ulieden verkondig.

4. En sommigen uit hen geloofden, en werden Paulus en Silas toegevoegd, en van Godsdienstige Grieken eene groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige.

5. Maar de Joden, die ongehoorzaam waren [*dit*] benijdende, namen tot zich eenige booze mannen, uit de markt-boeven, en maakten dat het volk te hoop liep, en beroerden de stad; en op 't huis Jasons aanvallende, zochten zij hen tot het volk te brengen.

6. En als zij hen niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de Oversten der stad, roepende: deze, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen;

7. Welke Jason in [*zijn huis*] genomen heeft; en al deze doen tegen de geboden des Keizers, zeggende dat er een andere Koning is, [*namelyk*] een Jezus.

8. En zij beroerden de schare, en de Oversten der stad, die dit hoorden.

9. Doch als zij van Jason en de anderen vergenoeging ontvangen hadden, lieten zij hen gaan.

10. En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Berea; welke daar gekomen zijnde gingen

he-

henen naar de Synagoge der Joden.

11. En deze waren edeler dan die te Thessalonika waren, [als] die het woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzoo waren.

12. Velen dan uit hen geloofden, en der Grieksche eerlijke vrouwen en der mannen niet weinige.

13. Maar als de Joden van Thessalonika verstonden dat het woord Gods ook te Berea van Paulus verkondigd werd, kwamen zij ook daar, en bewogen de scharen.

14. Doch de broeders zonden toen van stonden aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timotheüs bleven aldaar.

15. En die Paulus geleidden bragten hem tot Athene toe; en als zij bevel gekregen hadden aan Silas en Timotheüs, dat zij op het spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij.

16. En terwijl Paulus hen te Athene verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, zien- de dat de stad zoo zeer afgodisch was.

17. Hij handelde dan in de Synagoge met de Joden, en met degenen die godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen die [hem] voorkwamen.

18. En sommigen van de Epicureische en Stoische Philosophen streiden met hem; en sommigen zeiden: wat wil toch deze klapper zeggen? Maar anderen [zeiden]: hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde Goden; omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.

19. En zij namen hem, en bragten [hem] op de [plaats, genaamd] Areopagus, zeggende: kunnen wij [niet] weten welke deze nieuwe leer zij, daar gij van spreekt?

20. Want gij brengt eenige vreemde dingen voor onze ooren; wij willen dan weten wat toch dit zijn wil.

21. (Die van Athene nu allen, en de vreemdelingen die zich daar onthielden, besteedden [hunnen] tijd tot niets anders, dan om wat nieuws te zeggen en te hooren).

22. En Paulus, staande in het midden van de [plaats, genaamd] Areopagus, zeide: gij mannen van Athene, ik be-

merk dat gij allezins gelijk als Godsdienstiger zijt.

23. Want [de stad] doorgaande, en aanschouwende uwe Heilighdommen, heb ik ook een altaar gevonden op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

24. De God die de wereld gemaakt heeft, en alles wat daarin is, deze zijnde een Heer des hemels en der aarde, woont niet in Tempelen met handen gemaakt;

25. En wordt ook van menschen handen niet gediend [als] iets behoevende, alzoo hij zelf allen het leven, en den adem, en alle dingen geeft;

26. En heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, bescheiden hebbende de tijden te voren geordineerd, en de bepalingen van hunne woning;

27. Opdat zij den Heer zouden zoeken, of zij hem immers tasten en vinden mogten; hoewel hij niet ver is van een iegelijk van ons.

28. Want in hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; gelijk ook eenigen van uwe Poëten gezegd hebben: want wij zijn ook zijn geslacht.

29. Wij dan zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen dat de Godheid goud, of zilver, of steen gelijk zij, welke door menschen kunst en bedenking gesneden zijn.

30. God dan de tijden der onwetendheid overgezien hebbende, verkondigt nu allen menschen alom dat zij zich bekeeren;

31. Daarom, dat hij eenen dag gesteld heeft, op welchen hij den aardbodem regtvaardiglijk zal oordeelen, door eenen man, dien hij [daartoe] geordineerd heeft, verzekering [daaraan] doende aan allen, dewijl hij hem uit de dooden opgewekt heeft.

32. Als zij nu de opstanding der dooden hoorden, spotten sommigen [daarmede]; en sommigen zeiden: wij zullen u wederom hiervan hooren.

33. En alzoo is Paulus uit het midden van hen weggegaan.

34. Doch sommige mannen hingen hem aan, en geloofden; onder welke was ook Dionysius de Areopagiter, en eens vrouw met name Damaris, en anderen met dezelve.

HOOFDSTUK 18.

1. En na dezen scheidde Paulus van Athene, en kwam te Korinthe.

2. En vond eenen zekeren Jood, met name Aquila, van geboorte uit Pontus, die onlangs van Italië gekomen was, en Priscilla zijne vrouw (omdat Claudius bevolen had, dat al de Joden uit Rome vertrekken zouden); en hij ging tot hen.

3. En omdat hij van 't zelfde handwerk was, bleef hij bij hen, en werkte; want zij waren tentemakers van handwerk.

4. En hij handelde op elken Sabbat in de Synagoge, en bewoog [tot het geloof] Joden en Grieken.

5. En als Silas en Timotheüs van Macedonië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden dat Jezus is de Christus.

6. Maar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij [zijne] kleederen af, en zeide tot hen: uw bloed [zij] op uw hoofd; ik ben rein; [en] van nu voort zal ik tot de Heidenen hengenaan.

7. En van daar gegaan zijnde kwam hij in het huis van eenen [man] met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de Synagoge.

8. En Crispus de Overste der Synagoge geloofde aan den Heer met geheel zijn huis; en velen van de Korintheërs [hem] hoorende geloofden, en werden gedoopt.

9. En de Heer zeide tot Paulus door een gezigt in den nacht: zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet.

10. Want ik ben met u, en niemand zal [de hand] aan u leggen om u kwaad te doen; want ik heb veel volks in deze stad.

11. En hij onthield zich [aldaar] een jaar en zes maanden, leerende onder hen het woord Gods.

12. Maar als Gallio Stadhouders van Achaje was, stonden de Joden eendragtelijk tegen Paulus op, en bragten hem voor den regterstoel.

13. Zeggende: deze raadt de menschen aan, dat zij God zouden dienen tegen de wet.

14. En als Paulus [zijn] mond zoude opendoen, zeide Gallio tot de Joden: zoo er eenig ongelijk of kwaad stuk

[begaan] ware, o Joden, zoudte ik met reden ulieden verdragen;

15. Maar indien er geschil is over een woord, en namen, en [over] de wet die onder u is, zoo zult gij zelven toezien; want ik wil over deze dingen geen regter zijn.

16. En hij dreef hen weg van den regterstoel.

17. Maar al de Grieken namen Sosthenes den Oversten der Synagoge, en sloegen [hem] voor den regterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18. En als Paulus daar nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broederen, en scheepte van daar naar Syrië, en Priscilla en Aquila met hem, [zijn] hoofd te Kenchrea geschoren hebbende; want hij had eene gelofte [gedaan].

19. En hij kwam te Efeze aan, en liet hen aldaar; maar hij ging in de Synagoge, en handelde met de Joden.

20. En als zij baden dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet.

21. Maar hij nam afscheid van hen, zeggende: ik moet ganschelijk het toekomende Feest te Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, zoo God wil. En hij voer weg van Efeze.

22. En als hij te Cesarea was gekomen, ging hij op [naar Jeruzalem]; en de gemeente gegroet hebbende, ging hij af naar Antiochië.

23. En als hij [aldaar] eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde vervolgens het land van Galatië en Phrygië, versterkende al de discipelen.

24. En een zekere Jood, met name Apollos, van geboorte een Alexandriër, een welsprekend man, kwam te Efeze, magtig zijnde in de Schriften.

25. Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken des Heeren, wetende alleenlijk den doop van Johannes.

26. En deze begon vrijmoedelijk te spreken in de Synagoge; en als hem Aquila en Priscilla gehoord hadden, namen zij hem tot zich, er leidden hem den weg Gods bescheidenlijker uit.

27. En als hij wilde naar Achaje reizen, de broeders [hem] vermaand hebbende, schreven aan de discipelen, dat

Hoofdst. 18.
dat zij welke heeft genen, genade. 28. W den m openb Schrif tus w

1. E Apollo Paulus [des] bende eenige dende 2. Ze den H als g zeider zelfs Heilig 3. Er in zij zeider hanne 4. M nes h der b het v den i kwam Jezus. 5. En werde des H 6. E den c Heilig sprak en pr 7. E twaal 8. E ge, drie hande dende ningu 9. M werde ren, weg l nigte schei gelijk van z 10. jaren die woor den, 11. krach Paul 12. lijf werd gorden

dat zij hem ontvangen zouden; welke daar gekomen zijnde, heeft hij veel toegebragt dengenen, die geloofden door de genade.

28. Want hij overtuigde de Joden met grooten ernst in 't openbaar, bewijzende door de Schriften, dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK 19.

1. En 't geschiedde terwijl Apollos te Korinthe was, dat Paulus de bovenste deelen [des lands] doorgereisd hebbende te Efeze kwam; en eenige discipelen [aldaar] vindende,

2. Zeide hij tot hen: hebt gij den Heiligen Geest ontvangen als gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: wij hebben zelfs niet gehoord of er een Heilige Geest is.

3. En hij zeide tot hen: waarin zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: in den doop van Johannes.

4. Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt den doop der bekeering, zeggende tot het volk dat zij gelooven zouden in dengenen die na hem kwam, dat is in Christus Jezus.

5. En die [hem] hoorden, werden gedoopt in den naam des Heeren Jezus.

6. En als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen; en zij spraken met [vreemde] talen, en profeteerden.

7. En al deze waren omtrent twaalf mannen.

8. En hij ging in de Synagoge, en sprak vrijmoediglijk, drie maanden lang [met hen] handelende, en [hun] aanraderende de zaken van het Koninkrijk Gods.

9. Maar als sommigen verhard werden, en ongehoorzaam waren, kwaad sprekende vanden weg [des Heeren] voor de menigte, week hij van hen, en scheidde de discipelen af, dadelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus.

10. En dit geschiedde twee jaren lang, alzoo dat allen die in Azië woonden, het woord des Heeren Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11. En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus;

12. Alzoo dat ook van zijn lijf op de zieken gedragen werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de ziek-

ten van hen weken, en de booze geesten van hen uitvoeren.

13. En sommigen van de omzwevende Joden, zijnde [duivel] bezweerders, hebben zich onderwonden den naam des Heeren Jezus te noemen over degenen die booze geesten hadden, zeggende: wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt.

14. [Deze] nu waren zekere zeven zonen van Sceva een Joodsch Overpriester, die dit deden.

15. Maar de booze geest antwoordende zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16. En de mensch in welken de booze geest was, sprong op hen, en hen meester geworden zijnde kreeg de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden.

17. En dit werd allen bekend, beide Joden en Grieken, die te Efeze woonden; en er viel eene vrees over hen allen, en de naam des Heeren Jezus werd groot gemaakt.

18. En velen dergenen die geloofden kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden.

19. Velen ook dergenen die ijdele [kunsten] gepleegd hadden, bragten de boeken bijeen, en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid, en berekenden de waarde derzelve, en bevonden vijftig duizend zilveren [penningen].

20. Alzoo wies het woord des Heeren met magt, en nam de overhand.

21. En als deze dingen volbragt waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonië en Achaje doorgestaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22. En als hij naar Macedonië gezonden had twee van degenen die hem dienden, [namelijk] Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd [lang] in Azië.

23. Maar op dien zelfden tijd ontstond er geene kleine beroerte, van wege den weg [des Heeren].

24. Want een met name Demetrius, een zilversmid, die [kleine] zilveren Tempelen van Diana maakte, bragt dien van die kunst geen klein gewin toe.

25. Welke hij t' zamen vergaderd hebbende, met de handwerkers van dergelijke dingen, zeide hij: mannen, gij weet dat wij uit dit gewin onze welvaart hebben;

26. En gij ziet en hoort, dat deze Paulus veel volk niet alleen van Efeze, maar ook bijna van geheel Azië overreed en afgekeerd heeft, zeggende dat het geene Goden zijn, die met handen gemaakt worden.

27. En wij zijn niet alleen in gevaar, dat dit deel in verachting komt, maar dat ook de Tempel van de groote Godin Diana als niets geacht zal worden, en dat ook hare majesteit zal ten onder gaan, aan welke gansch Azië, en de [geheele] wereld Godsdienst bewijst.

28. Als zij nu [dit] hoorden werden zij vol van toornigheid, en riepen, zeggende: groot is de Diana der Efezeren.

29. En de geheele stad werd vol verwarring; en zij liepen met een gedruisch eendragtelijk naar de schouwplaats, met zich trekkende Gajus en Aristarchus, Macedoniërs, Paulus medgezellen op de reis.

30. En als Paulus tot het volk wilde ingaan, lieten 't hem de discipelen niet toe.

31. En sommigen ook der Oversten van Azië, die hem vrienden waren, zonden tot hem, en baden dat hij zich zelve op de schouwplaats niet zoude begeven.

32. Zij riepen dan, [de eene dit,] de andere wat anders. Want de vergadering was verward, en het meerder[deel] wisten niet, om wat oorzaak zij te zamen gekomen waren.

33. En zij deden Alexander uit de schare voorkomen, alzoo hem de Joden voortstieten. En Alexander gewent hebbende met de hand, wilde bij het volk verantwoording doen.

34. Maar als zij verstonden dat hij een Jood was, werd er eene stem van allen, roepende omtrent twee uren lang: groot is de Diana der Efezeren.

35. En als de [stads]schrijver de schare gestild had, zeide hij: gij mannen van Efeze, wat mensch is er toch die niet weet, dat de stad der Efezeren zij de Kerkbewaarder van de groote Godin Di-

ana, en van [het beeld] dat uit den hemel gevallen is?

36. Dewijl dan deze dingen onwedersprekelijk zijn, zoo is het behoorlijk, dat gij stil zijt, en niets onbedachts doet.

37. Want gij hebt deze mannen [hier] gebragt, die noch kerkroovers zijn, noch uwe Godin lasteren.

38. Indien dan nu Demetrius, en die met hem van de kunst zijn, tegen iemand eenige zaak hebben, de regsdagen worden gehouden, en er zijn Stadhouders; laat hen elkander verklagen.

39. En indien gij iets van andere dingen verzoekt, dat zal in eene wettelijke vergadering beslecht worden.

40. Want wij staan in gevaar dat wij van oproer zullen verklaagd worden, om [den dag] van heden, alzoo er geene oorzaak is, waardoor wij reden zullen kunnen geven van dezen oploop. En dit gezegd hebbende, liet hij de vergadering gaan.

HOOFDSTUK 20.

1. Nadat nu het oproer gestild was, Paulus de discipelen tot zich geroepen en gegroet hebbende, ging uit om naar Macedonië te reizen.

2. En als hij die deelen doorgereisd, en hen met vele redenen vermaand had, kwam hij in Griekenland.

3. En als hij [aldaar] drie maanden overgebragt had, en hem van de Joden lagen gelegd werden, als hij naar Syrië zoude varen, zoo werd hij van zins weder te keeren door Macedonië.

4. En hem vergezelschapte tot in Azië Sopater van Berea; en van de Thessalonicensen Aristarchus, en Secundus, en Gajus van Derbe, en Timotheüs; en van die van Azië Tychikus en Trophimus.

5. Deze vooraf henengegaan zijnde, wachtten ons te Troas.

6. Wij nu scheepten af van Philippi na de dagen der ongehevelde [brooden], en kwamen in vijf dagen bij hen te Troas, alwaar wij ons zeven dagen onthielden.

7. En op den eersten [dag] der week, als de discipelen bijeen gekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen; en hij strekte [zijne] reden uit tot den middernacht.

8. En

8. En
in de op
gaderd v
9. En
net na
et vens
pen sla
alzo F
sprak,
stortend
zolderi
dood o
10. Do
zijnde
omvang
niet be
is in he
11. En
gegaan
ken, e
en lang
met he
trok hi
12. En
levend
vertroo
13. Ma
schip
af naar
zouden
het al
zoude
14. En
bij ons
wij he
Mityle
15. En
zijnde
genden
en des
wij aar
Trogyl
aan kv
16. W
nomen
opdat
in Az
spoed
hem
Pinkst
zijn.
17. M
naar l
Ouder
18. E
men v
gijlied
dag a
gekon
schen
19. I
alle
trane
mij o
lagen
20. I
den
was,
kond
ben,
huizen
21.

t. 19, 20.

eld] dat
n is?dingen
n, zoo
t gij stil
ts doet.
ze man-
ie noch
ch uweDemetri-
van de
iemand
e regts-
en, en
aat hents van
xt, dat
verga-in ge-
er zul-
n, om
, alzo
waar-
kunnen
pp. En
liet hij20.
oer ge-
disci-
en en
g uit
reizen.
door-
le re-
kwamdrie
had,
lagen
naar
werd
eerenhapte
a Be-
loni-
Se-
erbe,
die
Tro-gegaan
roas.
van
r on-
kwa-
en te
evendag]
elen
om
telde
des
en
t tot

En

8. En er waren vele lichten in de opperzaal, daar zij vergaderd waren.

9. En een zeker jongeling, met name Eutychus, zat in 't venster; en met eenen diepen slaap overvallen zijnde, alzo Paulus lang [tot hen] sprak, door den slaap nederstortende, viel van de derde zoldering nederwaarts, en werd dood opgenomen.

10. Doch Paulus afgekomen zijnde viel op hem; en [hem] omvangende, zeide hij: weest niet beroerd, want zijne ziel is in hem.

11. En als hij [weder] boven gegaan was, en brood gebroken, en [wat] gegeten had, en lang tot den dageraad toe met hen gesproken had, vertrok hij alzo.

12. En zij bragten den knecht levend, en waren bovenmate vertroost.

13. Maar wij vooruit naar het schip gegaan zijnde, voeren af naar Asson, waar wij Paulus zouden innemen. Want hij had het alzo bevolen, en hij zelf zoude te voet gaan.

14. En als hij zich te Asson bij ons gevoegd had, namen wij hem in, en kwamen te Mitylene.

15. En van daar afgescheept zijnde kwamen wij den volgende[n] [dag] tegen Chios over; en des anderen [daags] legden wij aan te Samos, en bleven te Trogyllion; en den [dag] daaraan kwamen wij te Milete.

16. Want Paulus had voorgenomen Efeze voorbij te varen, opdat hij niet zoude den tijd in Azië verslijten. Want hij spoedde zich, om (zoo het hem mogelijk ware) op den Pinksterdag te Jeruzalem te zijn.

17. Maar hij zond van Milete naar Efeze, en hij ontbood de Ouderlingen der gemeente.

18. En als zij tot hem gekomen waren, zeide hij tot hen: gijlieden weet, van den eersten dag af dat ik in Azië ben aangekomen, hoe ik bij u den ganschen tijd geweest ben,

19. Dienende den Heer met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoeking, die mij overgekomen zijn door de lagen der Joden;

20. Hoe ik niets achtergehouden heb van 't geen nuttig was, dat ik u niet zoude verkondigd, en u geleerd hebben, in 't openbaar en bij de huizen;

21. Betuigende beide Joden en

Grieken de bekeering tot God en het geloof in onzen Heer Jezus Christus.

22. En nu zie, ik gebonden zijnde door den Geest, reis naar Jeruzalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal;

23. Dan dat de Heilige Geest van stad tot stad betuigt, zeggende dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn.

24. Maar ik acht op geen ding, noch houd mijn leven niet dierbaar voor mij zelven, opdat ik mijnen loop met blijdschap moge volbrengen, en den dienst, welken ik van den Heer Jezus ontvangen heb, om te betuigen het Euangelium der genade Gods.

25. En nu zie, ik weet dat gij allen, waar ik doorgegaan ben predikende het Koninkrijk Gods, mijn aangezicht niet meer zien zult.

26. Daarom betuig ik ulieden op dezen huidigen dag, dat ik rein ben van het bloed van [u] allen.

27. Want ik heb niets achter gehouden dat ik u niet zoude verkondigd hebben al den raad Gods.

28. Zoo hebt dan acht op u zelven, en op de geheele kudde, over welke u de Heilige Geest tot Opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, welke hij verkregen heeft door zijn eigen bloed.

29. Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen;

30. En uit u zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.

31. Daarom waakt, en gedenkt dat ik drie jaren [lang] nacht en dag niet opgehouden heb eenen iegelijk met tranen te vermanen.

32. En nu, broeders, ik beveel u Gode, en den woorden zijner genade, die magtig is [u] op te bouwen, en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden.

33. Ik heb niemands zilver, of goud, of kleeding begeerd;

34. En gij zelven weet dat deze handen tot mijne nooddrift, en dengenen die met mij waren, gediend hebben.

35. Ik heb u in alles getoond, dat men alzo arbeidende de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden des Heeren Jezus, dat hij gezegd heeft: het is zaliger te

te geven dan te ontvangen.

36. En als hij dit gezegd had, heeft hij nederknielende met hen allen gebeden.

37. En er werd een groot gevee van [hen] allen; en zij vallende om den hals van Paulus kusten hem,

38. Zeer bedroefd zijnde, aldermeest over het woord dat hij gezegd had, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden; en zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK 21.

1. En als het geschiedde dat wij van hen gescheiden en afgevaren waren, zoo liepen wij regtuit en kwamen te Kos, en den [dag] daaraan te Rhodus, en van daar te Patara.

2. En een schip gevonden hebbende dat naar Phenicië overvoer, gingen wij daar in, en voeren af.

3. En als wij Cyprus in het gezigt gekregen, en dat aan de linker[hand] gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus: want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4. En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; welke tot Paulus zeiden door den Geest, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

5. Toen het nu geschiedde dat wij deze dagen overgebracht hadden, gingen wij uit, en reisden [voort]; en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad; en aan den oever nederknielende hebben wij gebeden.

6. En als wij elkander gegroet hadden, gingen wij in 't schip; maar zijlieden keerden wederom [elk] naar het zijne.

7. Wij nu de scheepvaart volbragt hebbende van Tyrus kwamen aan te Ptolemaïs; en de broeders gegroet hebbende, bleven eenen dag bij hen.

8. En des anderen [daags] Paulus en wij die met hem waren, gingen van daar en kwamen te Cesarea, en gegaan zijnde in 't huis van Philippus den Euangelist (die [een] was van de zeven) bleven wij bij hem.

9. Deze nu had vier dochters, [nog] maagden, die profeteerden.

10. En als wij [daar] vele dagen gebleven waren, kwam er een zeker Profeet af van Judea, met name Agabus.

11. En hij kwam tot ons, en nam den gordel van Paulus, en zijns zelfs handen en voeten gebonden hebbende, zeide: dit zegt de Heilige Geest: den man, wiens deze gordel is, zullen de Joden alzoo te Jeruzalem binden, en overleveren in de handen der Heidenen.

12. Als wij nu dit hoorden, baden beide wij en die van die plaats waren, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

13. Maar Paulus antwoordde: wat doet gij dat gij weent, en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den naam des Heeren Jezus.

14. En als hij zich niet liet afraden, hielden wij ons tevreden, zeggende: de wil des Heeren geschiede.

15. En na die dagen maakten wij ons gereed, en gingen op naar Jeruzalem.

16. En met ons gingen ook [sommigen] der discipelen van Cesarea, leidende [met zich] eenen zekeren Mnason van Cyprus, eenen ouden discipel, bij welken wij zouden t' huis liggen.

17. En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen ons de broeders blijdelijk.

18. En den volgenden [dag] ging Paulus met ons in tot Jacobus; en al de Ouderlingen waren daar gekomen.

19. En als hij hen gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de Heidenen door zijnen dienst gedaan had.

20. En zij [dat] gehoord hebbende, loofden den Heer, en zeiden tot hem: gij ziet, broeder, hoe vele duizenden van Joden er zijn die gelooven; en zij zijn allen ijveraars van de wet.

21. En zij zijn aangaande u berigt, dat gij al de Joden, die onder de Heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende dat zij de kinderen niet zouden besnijden, noch naar de wijzen [der wet] wandelen.

22. Wat is er dan [te doen]? Het is gansch noodig dat de menigte te zamen kome; want zij zullen hooren dat gij gekomen zijt.

23. Doe dan hetgeen wij u zeggen; wij hebben vier mannen die eene gelofte gedaan hebben;

24. Neem deze tot u, en heilig u met hen, en doe de on-

kos-

Hoofd

kosten
het h
en al
niets
zij aa
maar
dat g
houdt

25. I
die g
schrev
zij ni
derho
wach
goder
en va
hoere

26. T
nen r
aan r
ging
verko
heilig
rende
iegele
opge

27.
zoud
gen
den
het
den
28.
sche

Deze
het
plaa
en
Grie
en
onth

29.
Tro
hem
ken
in c

30.
in
zam
en
Ter
de

31.
te c
tot
dat
wa
32.
kne
ove

en
nu
kn
var

33.
en
me
zo
hij
ha
34.
[d

ons, en
Paulus,
en voeten
zeide: dit
den man,
zullen de
hem bin-
de han-

oorden,
van die
et zoude
n.

oorde:
ent, en
? Want
alleen
maar
ruzalem
Heeren

niet liet
us trev-
wil des

maakten
gen op

en ook
len van
t zich
van Cy-
scipel,
t' huis

ruzalem
gen ons

[dag]
in tot
lingen

regroet
n stuk
der de
dienst

d heb-
er, en
broe-
n van
en; en
van de

nde u
oden,
zijn,
zeg-
a niet
naar
delen.
doen]?
dat de
want
geko-

wij u
man-
daan

he-
e on-
kos-

kosten nevens hen, opdat zij het hoofd bescheren mogen; en allen mogen weten dat er niets is aan hetgeen waarvan zij aangaande u berigt zijn, maar [dat] gij [alzo] wandelt, dat gij ook zelf de wet onderhoudt.

25. Doch van de Heidenen die gelooven, hebben wij geschreven en goedgevonden, dat zij niets dergelijke zouden onderhouden, dan dat zij zich wachten van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoererij.

26. Toen nam Paulus de mannen met zich; en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde, ging hij in den Tempel, en verkondigde dat de dagen der heiliging vervuld waren, [blijvende daar] totdat voor een iegelijk van hen de offerande opgeofferd was.

27. Als nu de zeven dagen zouden voleindigd worden, zagen hem de Joden van Azië in den Tempel, en beroerden al het volk, en sloegen de handen aan hem;

28. Roepende: gij Israëlitische mannen, komt te hulp. Deze is de mensch die tegen het volk, en de wet, en deze plaats alle [man] overal leert, en bovendien heeft hij ook Grieken in den Tempel gebragt, en heeft deze heilige plaats ontheiligd.

29. Want zij hadden te voren Trophimus den Efeziër met hem in de stad gezien, welken zij meenden dat Paulus in den Tempel gebragt had.

30. En de geheele stad kwam in roer, en het volk liep te zamen; en zij grepen Paulus, en trokken hem buiten den Tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31. En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den Oversten der bende, dat geheel Jeruzalem in verwarring was;

32. Welke terstond krijgsknechten en Hoofdlieden over honderd tot zich nam, en liep af naar hen toe. Zij nu, den Oversten en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

33. Toen naderde de Overste, en greep hem, en beval dat men [hem] met twee ketenen zoude binden, en vraagde wie hij was, en wat hij gedaan had.

34. En onder de schare riep [de een dit,] de ander wat

anders; doch als hij de zekerheid niet konde weten van wege de beroerte, beval hij dat men hem in de legerplaats zoude brengen.

35. En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het dat hij van de krijgsknechten gedragen werd, van wege het geweld der schare.

36. Want de menigte des volks volgde al roepende: weg met hem.

37. En als Paulus [nu] in de legerplaats zoude geleid worden, zeide hij tot den Oversten: is het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: kent gij Grieksch?

38. Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die vóór deze dagen oproer verwekte, en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39. Maar Paulus zeide: ik ben een Joodsch man van Tarsen, een burger van geen onvermaarde stad in Cilicië; en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken.

40. En als hij het toegelaten had, Paulus staande op de trappen, wenkte met de hand tot het volk; en als er groote stilte geworden was, sprak hij hen aan in de Hebreeuwsche taal, zeggende:

HOOFDSTUK 22.

1. Mannen broeders en vaders, hoort mijne verantwoording, die ik tegenwoordiglijk tot u [doen zal].

2. (Als zij nu hoorden dat hij in de Hebreeuwsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide):

3. Ik ben een Joodsch man, en te Tarsen in Cilicië geboren, opgevoed in deze stad, aan de voeten van Gamaliël, onderwezen naar de bescheidenste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods, gelijkterwijs gij allen heden zijt;

4. Die dezen weg vervolgd heb tot den dood, bindende en in de gevangenissen overleverende beide mannen en vrouwen.

5. Gelijk mij ook de Hoogepriester getuige is, en de geheele Raad der Ouderlingen, van welke ik ook brieven genomen hebbende tot de broeders, ben naar Damascus gereisd, om ook degenen die daar waren, gebonden te brengen naar Jeruzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6. Maar het geschiedde mij, als ik reisde, en Damascus genaakte, omtrent den middag,

dag, dat snellijk uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen.

7. En ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stem tot mij zeggende: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

8. En ik antwoordde: wie zijt gij Heer? En hij zeide tot mij: ik ben Jezus de Nazarener, welchen gij vervolgt.

9. En die met mij waren zagen wel het licht, en werden zeer bevreesd; maar de stem desgenen die tot mij sprak, hoorden zij niet.

10. En ik zeide: Heer, wat zal ik doen? En de Heer zeide tot mij: sta op en ga henen naar Damascus; en aldaar zal met u gesproken worden van al hetgeen dat u geordineerd is te doen.

11. En als ik van wege de heerlijkheid deszelfs lichts niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degenen die met mij waren, en kwam te Damascus.

12. En een zekere Ananias, een godvruchtig man naar de wet, [goede] getuigenis hebbende van al de Joden die [daar] woonden,

13. Kwam tot mij, en bij [mij] staande zeide tot mij: Saul broeder, word weder ziende. En terzelfder ure werd ik ziende op hem.

14. En hij zeide: de God onzer vaderen heeft u te voren verordineerd om zijnen wil te kennen, en den Regtvaardigen te zien, en de stem uit zijnen mond te hooren.

15. Want gij zult hem getuige zijn bij alle menschen van hetgeen gij gezien en gehoord hebt.

16. En nu, wat vertoeft gij? Sta op, en laat u doopen, en uwe zonden afwassen, aanroepende den naam des Heeren.

17. En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was, en in den Tempel bad, dat ik in eene vertrekking van zinnen was;

18. En dat ik hem 'zag, en hij tot mij zeide: spoed u, en ga in der haast uit Jeruzalem, want zij zullen uwe getuigenis van mij niet aannemen.

19. En ik zeide: Heer, zij weten dat ik in de gevangenis wierp, en in de Synagogen geeselde die in u geloofden;

20. En toen het bloed van Stefanus uwen getuige ver-

vergoten werd, [dat] ik daar ook bij stond, en mede een welbehagen had in zijnen dood, en de kleederen bewaarde dergenen die hem dooddën.

21. En hij zeide tot mij: ga henen, want ik zal u ver tot de Heidenen afzenden.

22. Zij hoorden hem nu tot dit woord toe; en zij verhieven hunne stem, zeggende: weg van de aarde met zulk eenen; want het is niet beoorlijk, dat hij leeft.

23. En als zij riepen, en de kleederen van zich smeten, en stof in de lucht wierpen,

24. Zoo beval de Overste dat men hem in de legerplaats zoude brengen, en zeide, dat men hem met geeselen onderzoeken zoude, opdat hij verstaan mogt, om wat oorzaak zij alzoo over hem riepen.

25. En alzoo zij hem met de riemen uitrekten, zeide Paulus tot den Hoofdman over honderd, die daar stond: is het ulieden geoorloofd eenen Romeinschen mensch, en [dien] onveroordeeld, te geeselen?

26. Als nu de Hoofdman over honderd [dat] hoorde, ging hij toe, en boodschapte het den Oversten, zeggende: zie wat gij te doen hebt; want deze mensch is een Romein.

27. En de Overste kwam toe, en zeide tot hem: zeg mij, zijt gij een Romein? En hij zeide, ja.

28. En de Overste antwoordde: ik heb dit burgerregt voor eene groote som [gelds] verkregen. En Paulus zeide: maar ik ben ook [een burger] geboren.

29. Terstond dan lieten zij van hem af, die hem zouden onderzocht hebben. En de Overste werd ook bevreesd, toen hij verstond, dat hij een Romein was, en dat hij hem had gebonden.

30. En des anderen [daags] willende de zekerheid weten, waarom hij van de Joden beschuldigd werd, maakte hij hem los van de banden, en beval dat de Overpriesters en hun geheele Raad zouden komen; en Paulus afgebragt hebbende stelde hij [hem] voor hen.

HOOFDSTUK 23.

1. En Paulus de oogen op den Raad houdende, zeide: mannen broeders, ik heb met alle goede conscientie voor God gewandeld tot op dezen dag.

2. Maar

ik daar
de een
n dood,
n waarde
en.
nij: ga
ver tot

nu tot
verhie-
gende:
t zulk
niet be-

en de
nieten,
pen,
Overste
plaats
e, dat
onder-
rij ver-
zoeken

met de
e Pau-
over
d: is
eenen
, en
e gec-

n over
ging
het
: zie
want
ein.
toe,
mij,
n hij

oord-
voor
ver-
eide:
ger]

a zij
uden
de
esd,
een
hem

ags]
ten,
be-
hij
en
ters
den
ragt
em]

. op
de:
met
God
g.
aar

2. Maar de Hoogepriester Ananias beval dengenen die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.

3. Toen zeide Paulus tot hem: God zal u slaan, gij gewitte wand. Zit gij ook om mij te oordeelen naar de wet, en beveelt gij tegen de wet dat men mij zal slaan?

4. En die daarbij stonden zeiden: scheldt gij den Hoogepriester Gods?

5. En Paulus zeide: ik wist niet, broeders, dat het de Hoogepriester was. Want er is geschreven: den Oversten uws volks zult gij niet vloeken.

6. En Paulus wetende, dat het eene deel was van de Sadduceën, en het andere van de Farizeën, riep in den Raad: mannen broeders, ik ben een Farizeër, eens Farizeërs zoon; ik word over de hoop en opstanding der dooden geoordeeld.

7. En als hij dit gesproken had, ontstond er tweedragt tusschen de Farizeën en de Sadduceën, en de menigte werd verdeeld.

8. Want de Sadduceën zeggen dat er geene opstanding is, noch Engel, noch Geest; maar de Farizeën belijden het beide.

9. En er geschiedde een groot geroep; en de Schriftgeleerden van de zijde der Farizeën stonden op, en streden, zeggende: wij vinden geen kwaad in dezen mensch; en indien een Geest tot hem gesproken heeft, of een Engel, laat ons tegen God niet strijden.

10. En als er groote tweedragt ontstaan was, de Overste vreezende, dat Paulus van hen verscheurd mogt worden, gebod dat het krijgsvolk zoude afkomen, en hem uit het midden van hen wegrukken, en in de legerplaats brengen.

11. En den volgenden nacht stond de Heer bij hem, en zeide: heb goeden moed, Paulus. Want gelijk gij te Jeruzalem van mij betuigd hebt, alzoo moet gij ook te Rome getuigen.

12. En als het dag geworden was, maakten sommigen van de Joden eene samenrotting, en vervloekten zich zelven, zeggende dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben.

13. En zij waren meer dan veertig, die dezen eed te zamen gedaan hadden;

14. Welke gingen tot de Overpriesters en de Ouderlingen en zeiden: wij hebben ons zelve met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen totdat wij Paulus zullen gedood hebben;

15. Gij dan nu, laat den Oversten weten met den Raad, dat hij hem morgen tot u afbrengende, alsof gij nader kennis zoudt nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen eer hij bij [u] komt.

16. En als Paulus zusters zoon deze laag gehoord had, kwam hij daar, en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.

17. En Paulus riep tot zich eenen van de Hoofdmannen over honderd, en zeide: leid dezen jongeling henen tot den Oversten; want hij heeft hem wat te boodschappen.

18. Deze dan nam hem en bragt [hem] tot den Oversten, en zeide: Paulus de gevangene heeft mij tot zich geroepen, en begeerd dat ik dezen jongeling tot u zoude brengen, die u wat heeft te zeggen.

19. De Overste nu nam hem bij de hand, en bezijden gegaan zijnde vraagde hij: wat is 't dat gij mij hebt te boodschappen?

20. En hij zeide: de Joden zijn overeengekomen om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen zoudt in den Raad afbrengen, alsof zij iets van hem nader zouden onderzoeken.

21. Doch geloof hen niet. Want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zich zelve met eene vervloeking verbonden hebben noch te eten noch te drinken, totdat zij hem zullen omgebracht hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtede de toezegging van u.

22. De Overste dan liet den jongeling gaan, [hem] gebiedende: zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.

23. En zekere twee van de Hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: maakt twee honderd krijgsknechten gereed, opdat zij tot Cesarea trekken, en zeventig ruiters, en twee honderd schutters, tegen de derde ure des nachts;

24. En laat hen [zadel]beesten bestellen, opdat zij Paulus daar op zetten, en behouden overbrengen tot den Stadhouder Felix.

25. En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:

26. Claudius Lysias aan den magtigsten Stadhouder Felix, groetenis.

27. Alzoo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebragt zoude geworden zijn, ben ik daarover gekomen, met het krijgsvolk, en heb hem [hem] ontnomen, berigt zijnde dat hij een Romein is.

28. En willende de zaak weten, waarover zij hem beschuldigen, bragt ik hem af in hunnen Raad;

29. Welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner wet, maar geene beschuldiging tegen hem te zijn, die den dood of banden waardig is.

30. En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene laag tegen dezen man [geleed] zoude worden, zoo heb ik [hem] terstond aan u gezonden; gebiedende ook den beschuldigers voor u te zeggen hetgeen zij tegen hem hadden. Vaar wel.

31. De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus en bragten hem 's nachts tot Antipatris.

32. En des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken, keerden zij wederom naar de legerplaats.

33. Welke als zij te Cesarea gekomen waren, en den brief den Stadhouder overgeleverd hadden, hebben zij ook Paulus voor hem gesteld.

34. En de Stadhouder [den brief] gelezen hebbende, vraagde, uit wat Provincie hij was; en verstaande dat hij van Cilicië was.

35. Zeide hij: ik zal u hooren, als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval dat hij in het regthuis van Herodes zoude bewaard blijven.

HOOFDSTUK 24.

1. En vijf dagen daarna kwam de Hoogepriester Ananias af met de Ouderlingen, en eenen zekeren voorspraak [genaamd] Tertullus, welke verschenen voor den Stadhouder tegen Paulus.

2. En als hij geroepen was, begon Tertullus [hem] te beschuldigen, zeggende:

3. Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat [vele] loffelijke diensten dit volk geschieden door uwe voorzigtigheid, magtigste Felix,

nemen wij ganschelijk en overal met alle dankbaarheid aan.

4. Maar opdat ik u niet lang ophoude, bid ik [u], dat gij ons, naar uwe bescheidenheid, kortelijk hoort.

5. Want wij hebben dezen man bevonden te zijn een pest, en eenen die oproer verwekt onder al de Joden door de [gansche] wereld, en eenen oppersten voorstander van de sekte der Nazarenen.

6. Die ook gepoogd heeft den Tempel te ontheiligen; welken wij ook gegrepen hebben, en naar onze wet hebben willen oordeelen.

7. Maar Lysias de Overste daarover komende, heeft [hem] met groot geweld uit onze handen weggebragt;

8. Gebiedende zijne beschuldigers tot u te komen; van welken zij zelf [hem] onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen waarvan wij hem beschuldigen.

9. En ook de Joden stemden het toe, zeggende dat deze dingen alzoo waren.

10. Maar Paulus, als hem de Stadhouder gewenkt had dat hij zoude spreken, antwoordde: dewijl ik weet dat gij nu vele jaren over dit volk Regtér geweest zijt, zoo verantwoord ik mij zelve met [des] te beteren moed;

11. Alzoo gij kunt weten dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem.

12. En zij hebben mij noch in den Tempel gevonden tot iemand sprekende, of [eenige] zamenrotting van het volk makende, noch in de Synagogen, noch in de stad.

13. En zij kunnen niets bewijzen, waarvan zij mij nu beschuldigen.

14. Maar dit beken ik u, dat ik naar dien weg, welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo dien, geloovende alles wat in de wet, en in de Profeten geschreven is;

15. Hebbende hoop op God, welke dezen ook zelve verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beide der regtvaardigen en der onregtvaardigen.

16. En hierin oefen ik mij zelve, om altijd eene onergelijke conscientie te hebben bij God en de menschen.

17. Doch na vele jaren ben ik gekomen om aalmoezen te doen

doen aan mijn volk, en offeranden;

18. Waarover mij gevonden hebben geheiligd zijnde, in den Tempel, niet met volk, noch met beroerte, eenige Joden uit Azië;

19. Welke behoorden [*hier*] voor u tegenwoordig te zijn, en [*mij*] te beschuldigen, in dien zij iets hadden tegen mij.

20. Of dat deze zelfden zeggen of zij onrecht in mij gevonden hebben, als ik voor den Raad stond,

21. Dan van dit eenige woord hetwelk ik riep staande onder hen: over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld.

22. Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij hen uit, zeggende: als ik nader wetenschap van dezen weg zal hebben, wanneer Lysias de Overste zal afgekomen zijn, zoo zal ik u volle kennis nemen van uwe zaken.

23. En hij beval den Hoofdmann over honderd dat Paulus zoude bewaard worden, en verligting hebben, en dat hij niemand van de zijnen zoude beletten [*hem*] te dienen, of tot hem te komen.

24. En na sommige dagen Felix daar gekomen zijnde met Drusilla zijne vrouw, die eene Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25. En als hij handelde van rechtvaardigheid, en matigheid, en [*van*] het toekomende oordeel, Felix zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde: voor ditmaal ga henen; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen.

26. En te gelijk ook hopende dat hem van Paulus geld gegeven zoude worden, opdat hij hem losliete; waarom hij hem ook dikmaals ontbood, en sprak met hem.

27. Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

HOOFDSTUK 25.

1. Festus dan in de Provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesarea op naar Jeruzalem.

2. En de Hoogepriester, en de voornaamsten der Joden verschenen voor hem tegen Paulus, en baden hem,

3. Begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zoude doen komen te Jeruzalem, [*en*] leggende eene laag, om hem op den weg om te brengen.

4. Doch Festus antwoordde, dat Paulus te Cesarea bewaard werd, en dat hij zelf haast [*derwaarts*] zoude verreizen.

5. Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo er iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6. En als hij onder hen niet meer dan tien dagen overgebracht had, kwam hij af naar Cesarea; en des anderen daags op den regterstoel gezeten zijnde, beval hij dat Paulus zoude [*voor*]gebragt worden.

7. En als hij daar gekomen was, stonden de Joden, die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom [*hem*], vele en zware beschuldigingen tegen Paulus voortbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8. Dewijl hij verantwoordende zeide: ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den Tempel, noch tegen den Keizer iets gezondigd.

9. Maar Festus willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus en zeide: wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden?

10. En Paulus zeide: ik sta voor den regterstoel des Keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet:

11. Want indien ik onrecht doe en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven; maar indien er niets is van hetgeen waarvan dezen mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den Keizer.

12. Toen antwoordde Festus als hij met den Raad gesproken had: hebt gij u op den Keizer beroepen? Gij zult tot den Keizer gaan.

13. En als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de Koning Agrippa en Bernice te Cesarea, om Festus te begroeten.

14. En toen zij aldaar vele dagen overgebracht hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den Koning verhaald, zeggende: [*hier*] is een zeker man van Felix gevangen gelaten,

15. Om

15. Om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de Overpriesters en de Ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem;

16. Aan welke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben, eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

17. Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo ben ik, geen uitstel nemende, des [daags] daaraan op den regterstoel gezeten, en beval dat de man zoude [voor]gebragt worden;

18. Over welken, de beschuldigers [hier] staande, geene zaak hebben voortgebragt, waarvan ik vermoedde;

19. Maar hadden tegen hem eenige vragen van hunnen godsdienst, en van zekeren Jezus die gestorven was, welken Paulus zeide te leven.

20. En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik, of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldaar over deze dingen geoordeeld worden.

21. En als Paulus zich beriep, dat men hem tot de kennis des Keizers bewaren zoude, zoo heb ik bevolen, dat hij bevaard zoude worden ter tijd toe, dat ik hem tot den Keizer zenden zoude.

22. En Agrippa zeide tot Festus: ik wilde ook zelf dien mensch [wel] hooren. En hij zeide: morgen zult gij hem hooren.

23. Des anderen daags dan als Agrippa gekomen was, en Bernice met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het regthuis met de Oversten over duizend, en de mannen die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus door Festus bevel [voor]gebragt.

24. En Festus zeide: Agrippa Koning, en gij mannen alle die met ons [hier] tegenwoordig zijt; gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende dat hij niet meer behoort te leven.

25. Maar ik bevonden hebbende dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den Keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden;

26. Van welken ik niets zekers heb aan den Heer te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden voorgebragt, en meest voor u, Koning Agrippa, opdat ik, na gedane onderzoeking, wat heb te schrijven.

27. Want het dunkt mij tegen reden, eenen gevangenen te zenden, [en] niet ook de beschuldigingen die tegen hem zijn, te kennen te geven.

HOOFDSTUK 26.

1. En Agrippa zeide tot Paulus: het is u geoorloofd voor u zelve te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit; en antwoordde zich [aldus:]

2. Ik acht mij zelve gelukkig, o Koning Agrippa, dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles waarover ik van de Joden beschuldigd word;

3. Allermeeest dewijl ik weet, dat gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen, die onder de Joden zijn. Daarom bid ik u, dat gij mij lankmoediglijk hoort.

4. Mijn leven dan van der jongheid af, hetwelk van den beginne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten al de Joden;

5. Als die van over lang mij te voren gekend hebben (indien zij 't wilden getuigen) dat ik naar de bescheidenste sekte van onzen Godsdienst, [als] een Farizeër geleefd heb.

6. En nu sta ik en word geoordeeld over de hoop der belofte, die van God tot de vaderen geschied is;

7. Tot welke onze twaalf geslachten geduriglijk nacht en dag [God] dienende verhopende te komen; over welke hoop ik, o Koning Agrippa, van de Joden word beschuldigd.

8. Wat? Wordt het bij ulieden ongelooftelijk geoordeeld, dat God de dooden opwekt?

9. Ik meende waarlijk bij mij zelve, dat ik tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen;

10. Hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem; en ik heb velen van de heiligen in de gevangenschappen gesloten, de magt van de Overpriesters ontvangen hebbende; en als zij omgebragt werden, stemde ik het toe.

11. En door al de Synagogen heb ik hen dikmaals gestraft, en gedwongen te lasteren; en bovenmate tegen hen woeden-

de, heb tot in den.

12. Wa Damasc en las

Overpri

13. Za midden

weg een der zo

degener omschi

14. En nederge

ik eene en zeg

sche t vervolg

te slaan tegen d

15. En Heer?

Jezus d

16. Ma uwe vo

ik u ve

len to

tuige o

gij gezi u [nog]

17. Ve en [va

welke i

18. On en [he

duister [van]

God; zonden

deel c door h

19. Da pa, be

zigt n weest;

20. Ma die te

Jeruzal

land v

denen; zich z

God be

der bel

21. Ov ben mi

pel geg

te bre

22. D kregen

op dez

klein e

buiten

Mozes

geschie

23. [N

tus lij

de eer

der d

zoude v

en den

24. E

de, heb ik [hen] vervolgd ook tot in de buiten[landsche] steden.

12. Waarover ook als ik naar Damascus reisde, met magt en last, welke [ik] van de Overpriesters [had],

13. Zag ik, o Koning, in het midden van den dag op den weg een licht boven den glans der zon, van den hemel mij den genen die met mij reisden omschijnende.

14. En als wij allen ter aarde nedergevalen waren, hoorde ik eene stem tot mij sprekende, en zeggende in de Hebreuschsche taal: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij? Het is u hard tegen de prikkels de verzenen te slaan.

15. En ik zeide: wie zijt gij Heer? En hij zeide: ik ben Jezus dien gij vervolgt;

16. Maar rigt u op, en sta op uwe voeten: want hiertoe ben ik u verschenen om u te stellen tot eenen dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke ik u [nog] zal verschijnen;

17. Verlossende u van dit volk, en [van] de Heidenen, tot welke ik u nu zend,

18. Om hunne oogen te openen, en [hen] te bekeeren van de duisternis tot het licht, en [van] de magt des satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdel onder de geheiligden, door het geloof in mij.

19. Daarom o Koning Agrippa, ben ik dat hemelsche gezigt niet ongehoorzaam geweest;

20. Maar heb eerst dengenen die te Damascus waren, en te Jeruzalem, en in 't geheele land van Judea, en den Heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren, en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig.

21. Om dezer zaken wil hebben mij de Joden in den Tempel gegrepen, en gepoogd om te brengen.

22. Dan, hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beide klein en groot, niets zeggende buiten hetgeen de Profeten en Mozes gesproken hebben dat geschieden zoude.

23. [Namelijk], dat de Christus lijden moest, en dat hij de eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zoude verkondigen dezen volke, en den Heidenen.

24. En als hij deze dingen tot

verantwoording sprak, zeide Festus met groote stem: gij raast Paulus; de groote geleerdheid brengt u tot razernij.

25. Maar hij zeide: ik raas niet, magtigste Festus, maar ik spreek woorden van waarheid, en van een gezond verstand:

26. Want de Koning weet van deze dingen; tot welken ik ook vrijmoedigheid gebruikende spreek: want ik geloof niet dat hem iets van deze dingen verborgen is, want dit is in geenem hoek geschied.

27. Geloof gij, o Koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat gij ze geloof.

28. En Agrippa zeide tot Paulus: gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

29. En Paulus zeide: ik wenschte wel van God dat, en bijna en geheelijk, niet alleen gij, maar ook allen die mij heden hooren, zoodanig werden gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden.

30. En als hij dit gezegd had, stond de Koning op, en de Stadhouder, en Bernice, en die met hen gezeten waren;

31. En aan eene zijde gegaan zijnde, spraken zij tot elkander, zeggende: deze mensch doet niets des doods of der banden waardig.

32. En Agrippa zeide tot Festus: deze mensch konde losgelaten worden, indien hij zich op den Keizer niet had beroepen.

HOOFDSTUK 27.

1. En als het besloten was, dat wij naar Italië zouden afvaren, leverden zij Paulus en eenige andere gevangenen over aan eenen Hoofdman over honderd, met name Julius, van de Keizerlijke bende.

2. En wij in een Adramyttisch schip gegaan zijnde, alzo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus de Macedoniër van Thessalonika was met ons.

3. En des anderen[daags] kwamen wij aan te Sidon. En Julius vriendelijk met Paulus handelende, liet [hem] toe tot de vrienden te gaan, om [van hen] bezorgd te worden.

4. En van daar afgevaren zijnde, voeren wij onder Cyprus henen, omdat de winden [ons] tegen waren.

5. En de zee die langs Cilicië en Pamphylie is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6. En

6. En de Hoofdman aldaar een schip gevonden hebbende van Alexandrië, dat naar Italië voer, deed ons in hetzelfde overgaan.

7. En als wij vele dagen langzaamlijk voortvoeren, en naauwelijks tegenover Knidos gekomen waren, overmits het ons de wind niet toeliet, zoo voeren wij onder Kreta henen tegenover Salmone.

8. En hetzelfde naauwelijks voorbij zeilende, kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd Schoonehavens, waar de stad Lasea nabij was.

9. En als veel tijd verloopen, en de vaart nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu voorbij was, vermaande hen Paulus,

10. En zeide tot hen: mannen, ik zie dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

11. Doch de Hoofdman geloofde meer den stuurman en den schipper, dan hetgeen van Paulus gezegd werd.

12. En alzoo de haven ongetegen was om te overwinteren, vond het meerder[deel] geraden ook van daar te varen, of zij eenigzins te Phenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Kreta, strekkende tegen het zuidwesten en tegen het noordwesten.

13. En alzoo de zuidenwind zachtelijk waaide, meenden zij hun voornemen verkregen te hebben; en afgevaren zijnde zeilden zij dicht voorbij Kreta henen.

14. Maar niet lang daarna sloeg tegen hetzelfde een stormwind genaamd Euroclydon.

15. En als het schip daarmee weggerukt werd, en niet kondetegen den wind opzeilen, gaven wij het op, en dreven henen.

16. En loopende onder een zeker eilandje, genaamd Klauda, konden wij naauwelijks de boot magtig worden;

17. Welke opgehaald hebbende, gebruikten zij [alle] behulpzelen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden dat zij op de [droogte] Syrtis vervallen zouden, streken zij het zeil, en dreven alzoo henen.

18. En alzoo wij van 't onweder geweldiglijk geslingerd werden, deden zij den volgenden [dag] eenen uitworp,

19. En den derden [dag] wierpen wij met onze eigene handen des schipsgereedschap uit.

20. En als noch zon noch gesternten verschenen in vele dagen, en geen klein onweder [ons] drukte; zoo werd [ons] voorts alle hoop van behouden te worden, benomen.

21. En als men langen tijd zonder eten geweest was, toen stond Paulus [op] in het midden van hen, en zeide: o mannen, men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben, en van Kreta niet afgevaren te zijn, en dezen hinder, en deze schade verhoed te hebben;

22. Doch alsnu vermaan ik ulieden goeds moeds te zijn; want er zal geen verlies geschieden van [ienands] leven onder u, maar alleen van 't schip.

23. Want dezen zelfden nacht heeft bij mij gestaan een Engel Gods, wiens ik ben, welken ook ik dien;

24. Zeggende: vrees niet Paulus, gij moet voor den Keizer gesteld worden; en zie, God heeft u geschonken allen die met u varen.

25. Daarom zijt goeds moeds, mannen: want ik geloof God, dat het alzoo zijn zal, gelijk-kerwijs het mij gezegd is.

26. Doch wij moeten op een zeker eiland vervallen.

27. Als nu de veertiende nacht gekomen was, alzoo wij in de Adriatische zee herwaarts en derwaarts gedreven werden, omtrent het midden des nachts, vermoedden de scheepslieden dat hun eenig land naderde.

28. En het dieplood uitgeworpen hebbende, vonden zij twintig vadem; en een weinig voortgevaren zijnde, wierpen zij wederom het dieplood uit, en vonden vijftien vadem.

29. En vreezende dat zij ergens op harde plaatsen vervallen mogten, wierpen zij vier ankers van het achterschip uit, en wenschten dat het dag wierd.

30. Maar als de scheepslieden zochten uit het schip te vlieden, en de boot nederlieten in de zee, onder den schijn alsof zij uit het voorschip de ankers zouden uitbrengen,

31. Zeide Paulus tot den Hoofdman en tot de krijgs-knecht-

knecht
schip
niet
32.
knecht
boot
33.
het
maar
dat
en
veert
wach
en ni
34.
spijs
dient
want
haar
35.
en
dank
genw
gebro
te etc
36.
gewo
zelven
37.
in al
zeven
38.
zadig
schip
uit in
39.
kende
maar
ren
had,
den v
het se
40.
gehaa
[het
een d
de;
wind
hield
toe.
41.
eene
beide
het s
voors
onbew
tersch
der ba
42.
lieden
genen
niema
roude
43.
lende
lette
beval
men
den
komen
44.
gen o

knechten: indien dezen in 't schip niet blijven, kunt gij niet behouden worden.

32. Toen hieuwen de krijgs-knechten de touwen af van de boot en lieten haar afvallen.

33. En ondertusschen dat het dag zoude worden, vermaande Paulus [hen] allen, dat zij zouden spijs nemen, en zeide: het is heden de veertiende dag, dat gij verwachtende blijft zonder eten, en niets hebt genomen;

34. Daarom vermaan ik u, spijs te nemen; want dat dient tot uwe behouding; want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen.

35. En als hij dit gezegd en brood genomen had, dankte hij God in aller tegenwoordigheid; en [hetselve] gebroken hebbende begon hij te eten.

36. En zij allen goeds moeds geworden zijnde, namen ook zelve spijs.

37. Wij waren nu in 't schip in alles twee honderd zes en zeventig zielen.

38. En als zij met spijs verzadigd waren, ligtten zij het schip, en wierpen het koren uit in de zee.

39. En toen het dag werd kenden zij het land niet; maar zij merkten eenen zekeeren inham die eenen oever had, tegen welken zij geraaden vonden, zoo zij konden, het schip aan te zetten.

40. En als zij de ankers opgehaald hadden, gaven zij [het schip] de zee over, met een de roerbanden losmakende; en het razel naar den wind opgehaald hebbende, hielden zij het naar den oever toe.

41. Maar vervallende op eene plaats die de zee aan beide zijden had, zetten zij het schip daar op; en het voorschip vast zittende bleef onbewegelijk, maar het achterschip brak van het geweld der baren.

42. De raadslag nu der krijgslieden was, dat zij de gevangenen zouden dooden, opdat niemand ontzwommen zijnde zoude ontvlieden.

43. Maar de Hoofdman, wilkende Paulus behouden, bellette hun dat voornemen, en beval dat degenen die zwemen konden, zich eerst zouden afwerpen, en te lande komen;

44. En de anderen, sommi-
gen op planken, en sommi-

gen op eenige [stukken] van het schip. En alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn.

HOOFDSTUK 28.

1. En als zij ontkomen waren, toen verstonden zij dat het eiland Melite heette.

2. En de Barbaren bewezen ons geene gemeene vriendelijkheid. Want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen die over kwam, en omde koude.

3. En als Paulus eenen hoop rijzen bijeen geraapt en op 't vuur gelegd had, kwam er een adder uit door de hitte, en vatte zijne hand.

4. En als de Barbaren het beest zagen aan zijne hand hangen, zeiden zij tot elkander: deze mensch is gewisselijk een doodslager, welken de wraak niet laat leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

5. Maar hij schudde het beest af in het vuur, en leed niets kwaads.

6. En zij verwachtten dat hij zoude opzwellen, of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang verwacht hadden, en zagen dat geen ongemak over hem kwam, werden zij veranderd, en zeiden dat hij een God was.

7. En hier omtrent dezelfde plaats had de voornaamste van het eiland met name Publius [zijne] landhoeven; die ons ontving, en drie dagen vriendelijk herbergde.

8. En het geschiedde dat de vader van Publius, met koortsen en den roodenloop bevangen zijnde, te bed lag; tot welken Paulus inging, en als hij gebeden had, leide hij de handen op hem, en maakte hem gezond.

9. Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen die krankheden hadden in 't eiland, en werden genezen;

10. Die ons ook eerden met veel eer; en als wij vertrekken zouden, bestelden zij [ons] 't geen van noode was.

11. En na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrië, dat in 't eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken, Castor en Polux.

12. En als wij te Syracuse aangekomen waren, bleven wij [aldaar] drie dagen;

13. Van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Regium; en alzoo na eenen dag de wind zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Puteoli,

14. Alwaar wij broeders vonden, en werden gebeden zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15. En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons te gemoet tot Appiusmarkt en de Drie-tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God, en greep eenen moed.

16. En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de Hoofdman de gevangenen over aan den Oversten des legers; maar Paulus werd toegelaten op zich zelve te wonen met den krijgsknecht die hem bewaarde.

17. En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus te zamen riep degenen die de voornaamsten der Joden waren; en als zij te zamen gekomen waren, zeide hij tot hen: mannen broeders, ik die niets gedaan heb tegen het volk, of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen;

18. Welke mij onderzocht hebbende, wilden [mij] loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was.

19. Maar als de Joden [zulks] tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den Keizer te beroepen; [doch] niet alsof ik iets had mijn volk te beschuldigen.

20. Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om [u] te zien, en aan te spreken; want van wege de hope Israëls ben ik met deze keten omvangen.

21. Maar zij zeiden tot hem: wij hebben noch brieven aangaande u van Judea ontvangen, noch iemand van de broeders hier gekomen zijnde heeft van u iets kwaads gebodschapt of gesproken;

22. Maar wij begeeren wel van u te hooren wat zij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

23. En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in [zijne] woonplaats; welken hij het Koninkrijk Gods nitleide, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus, beide uit de wet van Mozes en de Profeten,

van 's morgens vroeg tot den avond toe.

24. En sommigen geloofden wel hetgeen dat gezegd werd, maar sommigen geloofden niet.

25. En tegen elkander oneens zijnde scheidden zij, als Paulus [dit] eene woord gezegd had, [namelijk:] wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesajas den Profeet tot onze vaderen,

26. Zeggende: ga henen tot dit volk, en zeg: met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.

27. Want het hart van dit volk is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan, opdat zij niet t' eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan; en zij zich bekeeren, en ik hen geneze.

28. Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den Heidenen gezonden is; en dezelve zullen hooren.

29. En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel twisting hebbende onder elkander.

30. En Paulus bleef twee geheele jaren in zijne eigene gehuurde woning, en ontving allen, die tot hem kwamen;

31. Predikende het Koninkrijk Gods, en leerende van den Heer Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, onverhinderd.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

ROMEINEN.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen Apostel, afgezonderd tot het Euangelium Gods,

2. (Hetwelk hij te voren beloofd had door zijne Profeten in de Heilige Schriften.)

3. Van zijnen Zoon (die ge worden is uit het zaad Davids, naar het vleesch;

4. Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon Gods, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der dooden),

[na-

[namelijk] Jezus Christus onzen Heer;

5. (Door welken wij hebben ontvangen genade, en het Apostelschap, tot gehoorzaamheid des geloofs onder al de Heidenen, voor zijnen naam;

6. Onder welken gij ook zijt, geroepen van Jezus Christus.)

7. Allen die te Rome zijt, geliefden Gods, [en] geroepene heiligen. Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

8. Eerstelijk dank ik mijnen God door Jezus Christus over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld.

9. Want God is mijn getuige, welken ik dien in mijnen geest, in het Euangelium zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenk,

10. Allen tijd in mijne gebeden biddende, of mogelijk mij nog t' eeniger tijd goede gelegenheid gegeven worde door den wil Gods om tot ulieden te komen.

11. Want ik verlang om u te zien, opdat ik u eenige geestelijke gave moge mededeelen, ten einde gij versterkt zoudt worden;

12. Dat is, om mede vertroost te worden onder u, door het onderlinge geloof, zoo het uwe als het mijne.

13. Doch ik wil niet dat u onbekend zij, broeders, dat ik menigmaal voorgenomen heb tot u te komen, (en ben tot nog toe verhinderd geweest) opdat ik ook onder u eenige vrucht zoude hebben, gelijk als ook onder de andere Heidenen.

14. Beiden Grieken en Barbaren, beiden wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar.

15. Alzoo 't geen in mij is, dat is volvaardig om u ook die te Rome zijt, het Euangelium te verkondigen.

16. Want ik schaam mij des Euangeliums van Christus niet; want het is eene kracht Gods tot zaligheid eenen iegelijk die gelooft, eerst den Jood, en [ook] den Griek.

17. Want de regtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: maar de regtvaardige zal uit het geloof leven.

18. Want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen,

[als] die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden;

19. Overmits hetgeen van God kennelijk is in hen openbaar is; want God heeft het hun geopenbaard;

20. Want zijne onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide zijne eeuwige kracht en goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn;

21. Omdat zij God kennende, [Hem] als God niet hebben verheerlijkt of gedankt, maar zijn vrijdeld geworden in hunne overleggingen; en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.

22. Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden;

23. En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en van gevogelte, en van viervoetige, en kruipende [gedierten].

24. Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hunne lichamen onder elkander te ont-eeren;

25. [Als] die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper, die te prijzen is in der eeuwigheid. Amen.

26. Daarom heeft hen God overgegeven tot oneerlijke bewegingen. Want ook hunne vrouwen hebben het natuurlijke gebruik veranderd in 't [gebruik] tegen natuur;

27. En insgelijks ook de mannen, nalatende het natuurlijke gebruik der vrouw, zijn verhit geworden in hunnen lust tegen elkander, mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende, en de vergelding van hunne dwaling, die [duartoe] behoorde, in zich zelve ontvangende.

28. En gelijk het hun niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden, zoo heeft hen God overgegeven in eenen verkeerden zin, om te doen dingen die niet betamen;

29. Vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid, vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid,

30. Oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders,

hoovaardigen, laatdunkenden, vinders van kwade dingen, den ouderen ongehoorzaam,

31. Onverstandigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen;

32. Welke daar zij het regt Gods weten, ([*namelijk*] dat degenen die zulke dingen doen, des doods waardig zijn), niet alleen dezelve doen, maar ook mede een welgevallen hebben in degenen die ze doen.

HOOFDSTUK 2.

1. Daarom zijt gij niet te verontschuldigen, o mensch, wie gij zijt, die [*anderen*] oordeelt. Want waarin gij eenen anderen oordeelt, veroordeelt gij u zelven; want gij die [*anderen*] oordeelt, doet dezelfde dingen.

2. En wij weten dat het oordeel Gods naar waarheid is, over degenen die zulke dingen doen.

3. En denkt gij dit, o mensch, die oordeelt degenen die zulke dingen doen, en dezelve doet, dat gij het oordeel Gods zult ontvlieden?

4. Of veracht gij den rijkdom zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt?

5. Maar naar uwe hardigheid en onbekeerlijk hart vergadert gij u zelven toorn als eenen schat, in den dag des toorns en der openbaring van het regtvaardig oordeel Gods;

6. Welke een iegelijk vergelden zal naar zijne werken;

7. Dengenen wel, die met volharding in goed doen, heerlijkheid, en eer, en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven;

8. Maar dengenen die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam, doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, [*zal*] verbolgenheid en toorn [*vergolden worden*].

9. Verdrukking en benaauwdheid over alle ziel des menschen die het kwade werkt, eerst des Joden, en [*ook*] des Grieken;

10. Maar heerlijkheid, en eer, en vrede eenen iegelijk die het goede werkt, eerst den Jood, en [*ook*] den Griek.

11. Want er is geene aanneeming des persoons bij God.

12. Want zoo velen als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren

gaan; en zoo velen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.

13. (Want de hoorders der wet zijn niet regtvaardig voor God, maar de daders der wet zullen geregtvaardigd worden;

14. Want wanneer de Heidenen die de wet niet hebben, van nature de dingen doen, die der wet zijn, deze de wet niet hebbende, zijn zich zelven eene wet,

15. [*Als*] die betoonen het werk der wet geschreven in hunne harten, hunne consciëntie mede getuigende, en de gedachten onder elkander [*ken*] beschuldigende, of ook ontschuldigende.)

16. In den dag wanneer God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, naar mijn Euangelium.

17. Zie, gij wordt een Jood genoemd, en rust op de wet, en roemt op God,

18. En gij weet [*zijsen*] wil, en beproeft de dingen, die [*daarvan*] verschillen, zijnde onderwezen uit de wet;

19. En gij betrouwt u zelven te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen die in duisternis zijn,

20. Een onderrigter der onwijzen, [*en*] een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de wet.

21. Die dan eenen anderen leert, leert gij u zelven niet? Die predikt dat men niet stelen zal, steelt gij?

22. Die zegt dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel? Die van de afgoden eenen gruwel hebt, berooft gij het heilige?

23. Die op de wet roemt, onteert gij God door de overtreding der wet?

24. Want de naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de Heidenen, gelijk geschreven is.

25. Want de besnijdenis is wel nuttig, indien gij de wet doet; maar indien gij een overtreder der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26. Indien dan de voorhuid de regten der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden?

27. En zal de voorhuid die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt, u [*niet*] oor-

dee-

deele
besn
wet
28.
die
die i
het i
is;
29.
het
besn
geest
de b
is u
God.

1.
deel
de
nis?
2. V
[dit
hun
toeb
3. V
somm
Zal
gelo
4. l
zij v
sche
gesc
regt
woo
neem
5. l
tigh
vest
gen
als
bren
men
6. l
hoe
len
7.
God
vloes
ne
ook
oor
8.
ver
wor
zeg
ons
het
wel
dig
9.
men
war
sch
Gri
de
10.
is
nie
11
sta
die

deelen die door de letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt?

28. Want die is niet een Jood, die het in 't openbaar is; en die is niet de besnijdenis, die het in 't openbaar in 't vleesch is;

29. Maar die is een Jood, die het in 't verborgene is, en de besnijdenis des harten, in den geest, niet [in de] letter [is de besnijdenis]; wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God.

HOOFDSTUK 3.

1. Welk is dan het voordeel des Joden? Of welke is de nuttigheid der besnijdenis?

2. Vele in alle manieren. Want [dit is] wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toeбетrouwd.

3. Want wat is 't, al zijn sommigen ongeloovig geweest? Zal hunne ongeloovigheid het geloof Gods te niet doen?

4. Dat zij verre; doch God zij waarachtig, maar alle menschen leugenachtig, gelijk als geschreven is: opdat gij regtvaardig wordet in uwe woorden, en overwint wanneer gij oordeelt.

5. Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij zeggen? Is God onregtvaardig, als hij toorn over [ons] brengt? (Ik spreek naar den mensch.)

6. Dat zij verre; anderzins hoe zal God de wereld oordeelen?

7. Want indien de waarheid Gods door mijne leugen overvloediger is geworden, tot zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld?

8. En [zeggen wij] niet [liever], (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen, dat wij zeggen:) laat ons het kwade doen, opdat het goede [daaruit] kome? welker verdoemenis regtvaardig is.

9. Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganschelijk niet; want wij hebben te voren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn;

10. Gelijk geschreven is: er is niemand regtvaardig, ook niet één;

11. Er is niemand die verstandig is; er is niemand die God zoekt;

12. Allen zijn zij afgeweken; te zamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet; er is [ook] niet tot één toe.

13. Hunne keel is een geopend graf; met hunne tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hunne lippen;

14. Welker mond is vol van vervloeking en bitterheid;

15. Hunne voeten zijn snel om bloed te vergieten;

16. Vernieling en ellendigheid is in hunne wegen;

17. En den weg des vredes hebben zij niet gekend;

18. Er is geene vrees Gods voor hunne oogen.

19. Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt worde, en de geheele wereld [voor] God verdoemelijk zij.

20. Daarom zal uit de werken der wet geen vleesch geregtvaardigd worden voor hem. Want door de wet is de kennis der zonde.

21. Maar nu is de regtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de Profeten;

22. Namelijk de regtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen die gelooven; want er is geen onderscheid.

23. Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods;

24. En worden om niet geregtvaardigd, uit zijne genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is;

25. Welken God voorgesteld heeft [tot] eene verzoening door het geloof in zijn bloed, tot eene betoening van zijne regtvaardigheid, door de vergaving der zonden die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods;

26. Tot eene betoening van zijne regtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd, opdat hij regtvaardig zij, en regtvaardigende dengenen, die uit het geloof van Jezus is.

27. Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.

28. Wij besluiten dan, dat de mensch door het geloof geregtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.

29. Is God [een God] der Joden

den alleen? En is hij 't niet ook der Heidenen? Ja, ook der Heidenen;

30. Nademaal hij een eenig God is die de Besnijdenis regtvaardigen zal uit het geloof, en de Voorhuid door het geloof.

31. Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.

HOOFDSTUK 4.

1. Wat zullen wij dan zeggen, dat Abraham onze vader verkregen heeft naar het vleesch?

2. Want indien Abraham uit de werken geregvaardigd is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God.

3. Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot regtvaardigheid.

4. Nu, dengenen die werkt wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld;

5. Doch dengenen die niet werkt, maar geloof in hem, die den goddeloozen regtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot regtvaardigheid;

6. Gelijk ook David den mensch zalig spreekt, welken God de regtvaardigheid toerekent zonder werken;

7. [Zeggende:] zalig zijn zij welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn.

8. Zalig is de man, welken de Heer de zonden niet toerekent.

9. Deze zaligspreking dan, is die [alleen] over de besnijdenis, of ook over de voorhuid? Want wij zeggen dat Abraham het geloof gerekend is tot regtvaardigheid.

10. Hoe is 't [hem] dan toegerekend? Als hij in de besnijdenis was, of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11. En hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen [tot] een zegel der regtvaardigheid des geloofs, die [hem] in de voorhuid [was toegerekend]; opdat hij zoude zijn een vader van allen die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de regtvaardigheid toegerekend worde;

12. En een vader der besnijdenis, dengenen [namelijk] die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des

geloofs onzes vaders Abrahams, hetwelk in de voorhuid was.

13. Want de belofte [is] niet door de wet aan Abraham of zijn zaad [geschied], namelijk dat hij een erfgenaam der wereld zoude zijn, maar door de regtvaardigheid des geloofs;

14. Want indien degenen die uit de wet zijn erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden, en de belofte is te niet gedaan.

15. Want de wet werkt toorn. Want waar geene wet is, [daar] is ook geene overtreding.

16. Daarom is zij uit het geloof, opdat zij zij naar genade, ten einde de belofte vast zij al het zaad, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, welke een vader is van ons allen;

17. (Gelijk geschreven staat: ik heb u tot een vader van vele volken gesteld,) voor hem aan welken hij geloofd heeft, [namelijk] God die de dooden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn alsof zij waren;

18. Welke tegen hope op hope geloofd heeft, dat hij zoude worden een vader van vele volken, volgens hetgeen gezegd was: alzoo zal uw zaad wezen.

19. En niet verzwakt zijnde in 't geloof, heeft hij zijn eigen ligchaam niet aangemerkt, dat alreeds verstorven was, alzoo hij ontrent honderd jaren oud was, [noch] ook dat de moeder in Sara verstorven was.

20. En hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer;

21. En ten volle verzekerd zijnde dat hetgeen beloofd was, hij ook magtig was te doen.

22. Daarom is het hem ook tot regtvaardigheid gerekend.

23. Nu is 't niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is,

24. Maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, [namelijk] dengenen die gelooven in hem die Jezus onzen Heer uit de dooden opgewekt heeft;

25. Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze regtvaardigmaking.

HOOFD.

HOOFDSTUK 5.

1. Wij dan geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer Jezus Christus;

2. Door welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hope der heerlijkheid Gods.

3. En niet alleenlijk [dit], maar wij roemen ook in de verdrukkingen; wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt,

4. En de lijdzaamheid bevindt, en de bevinding hope;

5. En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

6. Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.

7. Want naauwelijks zal iemand voor eenen regtvaardigen sterven: want voor den goeden zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven;

8. Maar God bevestigt zijne liefde tegen ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.

9. Veel meer dan, zijnde nu geregtvaardigd door zijn bloed, zullen wij door hem behouden worden van den toorn.

10. Want indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde behouden worden door zijn leven.

11. En niet alleenlijk [dit], maar wij roemen ook in God, door onzen Heer Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening gekregen hebben.

12. Daarom, gelijk door éénen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood; en alzoo de dood tot alle menschen doorgedaan is, in welken allen gezondigd hebben.

13. Want tot de wet was de zonde in de wereld; maar de zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is.

14. Maar de dood heeft geheerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding Adams, welke een voorbeeld is desgenen die komen zoude.

15. Doch niet gelijk de misdaad, alzoo is ook de genadegift. Want indien door de mis-

daad van éénen velen gestorven zijn, zoo is veel meer de genade Gods en de gave door de genade, die daar is één menschen Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.

16. En niet gelijk [de schuld was] door den éénen die gezondigd heeft, [alzo is] de gift. Want de schuld is wel uit éénen [misdaad] tot verdoemenis, maar de genadegift is uit vele misdaden tot regtvaardigmaking:

17. Want indien door de misdaad van éénen de dood overheerscht heeft door dien éénen, veel meer zullen degenen, die den overloed der genade en der gave der regtvaardigheid ontvangen, in 't leven heerschen door dien éénen [namelijk] Jezus Christus.

18. Zoo dan gelijk door éénen misdaad [de schuld gekomen is] over alle menschen tot verdoemenis, alzo ook door éénen regtvaardigheid [komt de genade] over alle menschen tot regtvaardigmaking des levens.

19. Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éénen mensch velen [tot] zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van éénen velen [tot] regtvaardigen gesteld worden.

20. Maar de wet is boven dien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde; en waar de zonde meerder geworden is, [daar] is de genade veel meer overvloedig geweest;

21. Opdat gelijk de zonde overheerscht heeft tot den dood, alzo ook de genade zoude heerschen door regtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heer.

HOOFDSTUK 6.

1. Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?

2. Dat zij verre; wij die de zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?

3. Of weet gij niet dat zo velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in zijnen dood gedoopt zijn?

4. Wij zijn dan met hem begraven door den doop in den dood, opdat gelijkewijs Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieu-

wigheid des levens wandelen zouden.

5. Want indien wij met hem ééne plant geworden zijn in de gelijkmaking zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn *[in de gelijkmaking zijner]* opstanding;

6. Dit wetende dat onze oude mensch met *[hem]* gekruisigd is, opdat het ligchaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen.

7. Want die gestorven is, die is geregtvaardigd van de zonde.

8. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij dat wij ook met hem zullen leven,

9. Wetende dat Christus opgewekt zijnde uit de dooden, niet meer sterft; de dood heerscht niet meer over hem.

10. Want dat hij gestorven is, dat is hij der zonde éénmaal gestorven; en dat hij leeft, dat leeft hij Gode.

11. Alzoo ook gijlieden houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levend zijt in Christus Jezus onzen Heer.

12. Dat dan de zonde niet heersche in uw sterfelijk ligchaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelfen *[ligchaams]*;

13. Noch stelt uwe leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt u zelve Gode, als uit de dooden levend *[geworden]* zijnde, en *[stelt]* uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.

14. Want de zonde zal over u niet heerschen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.

15. Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre.

16. Weet gij niet dat wien gij u zelve stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen dien gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood, of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?

17. Maar Gode zij dank, dat gij *[wel]* dienstknechten der zonde waart, maar *[dat]* gij *[nu]* van harte gehoorzaam geworden zijt den voorbeelde der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt;

18. En vrij gemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.

19. Ik spreek op menschelijke wijze, om der zwakheden uws vleesch wil. Want gelijk gij uwe leden gesteld hebt *[om]* dienstbaar *[te zijn]* der onreinigheid, en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid, alzoo stelt nu uwe leden *[om]* dienstbaar *[te zijn]* der gerechtigheid tot heiligmaking.

20. Want toen gij dienstknechten waart der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.

21. Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen waarover gij u nu schaamt? Want het einde derzelve is de dood.

22. Maar nu van de zonde vrij gemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven.

23. Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heer.

HOOFDSTUK 7.

1. Weet gij niet, broeders, (want ik spreek tot degenen die de wet verstaan) dat de wet heerscht over der mensch, zoo langen tijd als hij leeft?

2. Want eene vrouw die onder den man staat, is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij gemaakt van de wet des mans.

3. Daarom dan indien zij eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal zij eene overspeelster genoemd worden; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van de wet, alzoo dat zij geene overspeelster is, als zij eens anderen mans wordt.

4. Zoo dan, mijne broeders, gij zijt ook der wet gedood door het ligchaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, *[namelijk]* desgenen die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden.

5. Want toen wij in het vleesch waren, de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, wrochten in onze leden, om den dood vruchten te dragen;

6. Maar nu zijn wij vrij gemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; alzoo dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet *[in]* de oudheid der letter.

7. Wat zullen wij dan zeggen?

Is de wet zonde? Dat zij verre; ja ik ken de zonde niet, dan door de wet. Want ook had ik de begeerlijkheid niet, geweten [*zonde te zijn*], indien de wet niet zeide: gij zult niet begeeren.

8. Maar de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht. Want zonder de wet is de zonde dood.

9. En zonder de wet, zoo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven;

10. En het gebod dat ten leven was, hetzelfde is mij ten dood bevonden.

11. Want de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood.

12. Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig, en regtvaardig, en goed.

13. Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde [*is mij de dood geworden*], opdat zij zoude openbaar worden zonde [*te zijn*], werkende mij door het goede den dood, opdat de zonde bovenmate werd zondigende door 't gebod.

14. Want wij weten dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleeschelijk verkocht onder de zonde.

15. Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet. Want hetgeen ik wil dat doe ik niet; maar hetgeen ik haat dat doe ik.

16. En indien ik hetgeen doe dat ik niet wil, zoo stem ik de wet toe dat zij goed is.

17. Ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde die in mij woont.

18. Want ik weet dat in [mij], dat is in mijn vleesch geen goed woont: want het willen is [*wel*] bij mij, maar het goede te doen dat vind ik niet.

19. Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik.

20. Indien ik 't geen doe dat ik niet wil, zoo doe ik nu hetzelfde niet meer, maar de zonde die in mij woont.

21. Zoo vind ik dan deze wet [*in mij*], als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt.

22. Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch;

23. Maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke

strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is.

24. Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit 't ligchaam dezes doods?

25. Ik dank God door Jezus Christus onzen Heer.

26. Zoo dan ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK 8.

1. Zoo is er dan nu geene verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

2. Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrij gemaakt van de wet der zonde en des doods.

3. Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, zijnen Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleesch, en [*dat*] voor de zonde, de zonde veroordeeld in 't vleesch;

4. Opdat het regt der wet vervuld zoude worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

5. Want die naar het vleesch zijn, bedenken wat des vleesch is; maar die naar den Geest zijn, [*bedenken*] wat des Geestes is;

6. Want het bedenken des vleesch is de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7. Daarom dat het bedenken des vleesch vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet.

8. En die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.

9. Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont. Maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe.

10. En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het ligchaam dood om der zonde wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.

11. En indien de Geest degenen die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, zoo zal hij die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken

H 5 door

door zijnen Geest die in u woont.

12. Zoo dan, broeders, wij zijn schuldenaars niet den vleesche, om naar het vleesch te leven.

13. Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des ligchaams doodt, zoo zult gij leven.

14. Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.

15. Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader.

16. Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn.

17. En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen; erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus; zoo wij anders met [hem] lijden, opdat wij ook met [hem] verheerlijkt worden.

18. Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

19. Want het schepsel, [als] met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods.

20. Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om diens wil die het [der ijdelheid] onderworpen heeft;

21. Op hope, dat ook het schepsel zelf zal vrij gemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

22. Want wij weten dat het gansche schepsel t'zamen zucht, en t'zamen [als] in barensnood is tot nu toe.

23. En niet alleen [dit], maar ook wij zelve die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve [zeg ik] zuchten in ons zelve, verwachtende de aanneming tot kinderen, [namelijk] de verlossing onzes ligchaams.

24. Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu die gezien wordt is geene hoop: want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij 't ook hopen?

25. Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid.

26. En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort; maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen;

27. En die de harten doorzoekt weet welke de meening des Geestes zij, dewijl hij naar God voor de heiligen bidt.

28. En wij weten dat dengeenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, [namelijk] dengeenen die naar [zijn] voornemen geroepen zijn.

29. Want die hij te voren gekend heeft, die heeft hij ook te voren verordeneerd den beelde zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat hij de eerstgeborene zij onder vele broederen.

30. En die hij te voren verordeneerd heeft, dezen heeft hij ook geroepen; en die hij geroepen heeft, dezen heeft hij ook geregtvaardigd; en die hij geregtvaardigd heeft, dezen heeft hij ook verheerlijkt.

31. Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?

32. Die ook zijnen eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven; hoe zal hij ons ook met hem niet alle dingen schenken?

33. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is 't die regtvaardig maakt.

34. Wie is 't die verdoemt? Christus is 't die gestorven is; ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechter[hand] Gods is; die ook voor ons bidt.

35. Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benaauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

36. (Gelijk geschreven is: want om uwentwil worden wij den ganschen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slagting.)

37. Maar in deze allen zijn wij meer dan overwinnaars, door hem die ons liefgehad heeft.

3. Want

33. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch Engelen, noch Overheden, noch Magten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen,

39. Noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heer.

HOOFDSTUK 9.

1. Ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet (mijne conscientie mij mede getuigenis gevende door den Heiligen Geest),

2. Dat het mij eene groote droefheid, en mijn hart eene gedurige smart is;

3. Want ik zoude zelf [wel] wenschen, verbannen te zijn van Christus voor mijne broederen, die mijne maagschap zijn naar het vleesch;

4. Welke Israeliten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst [Gods], en de beloftenissen;

5. Welker zijn de vaders, en uit welke Christus is zoo veel het vleesch aangaat, welke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid. Amen.

6. Doch [ik zeg dit] niet alsof het woord Gods ware uitgevallen. Want die zijn niet allen Israel, die uit Israel zijn;

7. Noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen; maar: in Izaak zal u het zaad genoemd worden.

8. Dat is, niet de kinderen des vleesches, die zijn kinderen Gods, maar de kinderen der beloftenis worden voor het zaad gerekend.

9. Want dit is het woord der beloftenis: omtrent dezen tijd zal ik komen, en Sara zal eenen zoon hebben.

10. En niet alleenlijk [deze], maar ook Rebekka [is daarvan een bewijs], als zij uit eenen bevrucht was, [namelijk] Izaak onzen vader.

11. Want als [de kinderen] nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, [vast] bleve, niet uit de werken maar uit den roependen;

12. Zoo werd tot haar gezegd: de meerdere zal den minderen dienen;

13. Gelijk geschreven is: Ja-

kob heb ik lief gehad, en Esau heb ik gehaat.

14. Wat zullen wij dan zeggen? Is er onregtvaardigheid bij God? Dat zij verre.

15. Want hij zegt tot Mozes: ik zal mij ontfermen diens ik mij ontferm, en zal barmhartig zijn dien ik barmhartig ben.

16. Zoo [is 't] dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.

17. Want de Schrift zegt tot Pharao: tot ditzelve heb ik u verwekt, opdat ik in u mijne kracht bewijzen zoude, en opdat mijn naam verkondigd worde op de gansche aarde.

18. Zoo ontfermt hij zich dan diens hij wil, en verhardt dien hij wil.

19. Gij zult dan tot mij zeggen: wat klaagt hij [dan] nog? Want wie heeft zijnen wil wederstaan?

20. Maar toch, o mensch, wie zijt gij die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot degenen die het gemaakt heeft, zeggen: waarom hebt gij mij alzoo gemaakt?

21. Of heeft de pottbakker geene magt over 't leem, om uit denzelfden klomp te maken het eene een vat ter ere, en het andere ter oneere?

22. En of God willende [zijnen] toorn bewijzen en zijne magt bekend maken, met vele lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns tot het verderf toe bereid;

23. En opdat hij zoude bekend maken den rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?

24. Welken hij ook geroepen heeft [namelijk] ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de Heidenen:

25. Gelijk hij ook in Hosea zegt: ik zal hetgeen mijn volk niet was, mijn volk noemen, en die niet bemind was, [mijne] beminde.

26. En het zal zijn in de plaats, daar tot hen gezegd was: gijlieden zijt mijn volk niet; aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genoemd worden.

27. En Jesajas roept over Israel: al ware het getal der kinderen Israels gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden:

28. Want hij voleindt eene zaak, en snijdt ze af in regtvaardigheid; want de Heer zal

eene afgesnedene zaak doen op de aarde.

29. En gelijk Jesajas te voren gezegd heeft: indien de Heer Sebaoth ons geen zaad had overgelaten, zoo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

30. Wat zullen wij dan zeggen? Dat de Heidenen die de regtvaardigheid niet zochten, de regtvaardigheid verkregen hebben, doch de regtvaardigheid, die uit het geloof is.

31. Maar Israel, die de wet der regtvaardigheid zocht, is tot de wet der regtvaardigheid niet gekomen.

32. Waarom? Omdat zij [*die zochten*] niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet. Want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots;

33. Gelijk geschreven is: zie, ik leg in Sion eenen steen des aanstoots, en eene rots der ergenis; en een iegelijk die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

HOOFDSTUK 10.

1. Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed dat [*ik*] tot God voor Israel [*doe*], is tot [*hunne*] zaligheid.

2. Want ik geef hun getuigenis, dat zij eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand.

3. Want alzoo zij de regtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te rigten, zoo zijn zij der regtvaardigheid Gods niet onderworpen.

4. Want het einde der wet is Christus, tot regtvaardigheid eenen iegelijk die gelooft.

5. Want Mozes beschrijft de regtvaardigheid die uit de wet is, [*zeggende*:] de mensch die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

6. Maar de regtvaardigheid die uit het geloof is, spreekt aldus: zeg niet in uw hart: wie zal in den hemel opklimmen? Hetzelve is Christus [*van boven*] af brengen.

7. Of: wie zal in den afgrond nederdalen? Hetzelve is Christus uit de dooden opbrengen.

8. Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord in uwen mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs hetwelk wij prediken:

9. [*Namelijk*] indien gij met uwen mond zult belijden den Heer Jezus, en met uw hart

gelooven, dat hem God uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden;

10. Want met het hart gelooft men ter regtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11. Want de Schrift zegt: een iegelijk die in hem gelooft, die zal niet beschaamd worden.

12. Want er is geen onderscheid noch van Jood noch van Griek; want een zelfde is Heer van allen, rijk zijnde over allen die hem aanroepen.

13. Want een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

14. Hoe zullen zij dan [*hem*] aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij [*in hem*] gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij hooren, zonder die [*hun*] predikt?

15. En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is: hoe liefelijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen, dergenen die het goede verkondigen!

16. Doch zij zijn niet allen het Evangelium gehoorzaam geweest. Want Jesajas zegt: Heer, wie heeft onze prediking geloofd?

17. Zoo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods.

18. Maar ik zeg: hebben zij 't niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de eindten der wereld.

19. Maar ik zeg: heeft Israel het niet verstaan? Mozes zegt eerst: ik zal ulieden tot ja-loerschheid verwekken door [*degenen die*] geen volk [*zijn*]; door een onverstandig volk zal ik u tot toorn verwekken.

20. En Jesajas verstont zich, en zegt: ik ben gevonden van degenen die mij niet zochten; ik ben openbaar geworden dengenegen die naar mij niet vraagden.

21. Maar tegen Israel zegt hij: den geheelen dag heb ik mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.

HOOFDSTUK 11.

1. Ik zeg dan: heeft God zijn volk verstoot? Dat zij verre; want ik ben ook een

Israëliet, uit het zaad Abrahams, van den stam Benjamin.

2. God heeft zijn volk niet verstooten, 't welk hij te voren gekend heeft. Of weet gij niet wat de Schrift zegt van Elia? Hoe hij God aanspreekt tegen Israel, zeggende:

3. Heer, zij hebben uwe Profeten gedood, en uwe altaren omgeworpen; en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijne ziel.

4. Maar wat zegt tot hem het goddelijke antwoord? Ik heb mij zelve [nog] zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het [beeld] Baal niet gebogen hebben.

5. Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade.

6. En indien het door genade is, zoo is 't niet meer uit de werken; anderzins is de genade geene genade meer. En indien het is uit de werken, zoo is 't geene genade meer: anderzins is het werk geen werk meer.

7. Wat dan? Hetgeen Israel zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben 't verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.

8. (Gelijk geschreven is: God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps, oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren) tot op den huidigen dag.

9. En David zegt: hunne tafel worde tot eenen strik, en tot eenen val, en tot eenen aanstoot, en tot eene vergelding voor hen;

10. Dat hunne oogen verduisterd worden, om niet te zien, en verkrom hunnen rug allen tijd.

11. Zoo zeg ik dan: hebben zij gestruikeld opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val [is] de zaligheid den Heidenen [geworden], om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12. En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering de rijkdom der Heidenen, hoe veel te meer hunne volheid?

13. Want ik spreek tot u, Heidenen, voor zoo veel ik der Heidenen Apostel ben; ik maak mijne bediening heerlijk.

14. Of ik eenigzins mijn vleesch tot jaloerschheid ver-

wekken, en eenigen uit hen behouden mogt.

15. Want indien hunne verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneeming wezen, anders dan het leven uit de dooden?

16. En indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg [heilig]; en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken [heilig];

17. En zoo eenige der takken afgebroken zijn, en gij een wilde olijfboom zijnde in derzelver [plaats] zijt ingeënt, en des wortels en der vettigheid des olijfbooms mede deelachtig zijt geworden,

18. Zoo roem niet tegen de takken. En indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.

19. Gij zult dan zeggen: de takken zijn afgebroken, opdat ik zoude ingeënt worden.

20. 't Is wel; zij zijn door ongelooft afgebroken, en gij staat door het geloof. Zijt niet hooggevoelend, maar vrees.

21. Want is 't, dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, [zie toe] dat hij ook mogelijk u niet spare.

22. Zie dan de goedertierenheid en de strengheid Gods; de strengheid wel over degenen die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anderzins zult ook gij afgehouden worden.

23. Maar ook zij, indien zij in het ongelooft niet blijven, zullen ingeënt worden; want God is magtig, dezelve weder in te enten.

24. Want indien gij afgehouden zijt uit den olijfboom die van nature wild was, en tegen nature in den goeden olijfboom ingeënt, hoe veel te meer zullen deze, die natuurlijke [takken] zijn, in hunnen eigen olijfboom geënt worden?

25. Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij, (opdat gij niet wijs zijt bij u zelve) dat de verharding voor een deel over Israel gekomen is, tot dat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn;

26. En alzoo zal geheel Israel zalig worden, gelijk geschreven is: de Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob;

27. En dit is hun een verbond van mij, als ik hunne zonden zal wegnemen.

28. Zoo zijn zij wel vijanden aangaande het Euangelium, om uwentwil, maar aangaande de verkiezing zijn zij beminden om der vaderen wil:

29. Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk:

30. Want gelijkerwijs ook gijlieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid,

31. Alzoo zijn ook deze nu ongehoorzaam geweest, opdat ook zij door uwe barmhartigheid zouden barmhartigheid verkrijgen.

32. Want God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat hij hun allen zoude barmhartig zijn.

33. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen!

34. Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn raadsman geweest?

35. Of wie heeft hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergoeden worden?

36. Want uit hem, en door hem, en tot hem zijn alle dingen. Hem [zij] de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 12.

1. Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige, [en] Gode welbehagelijke offerande, [welke is] uw redelijke Godsdienst.

2. En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede, en welbehagende, en volmaakte wil Gods zij.

3. Want door de genade die mij gegeven is, zeg ik eenen iegelijk die onder u is, dat hij niet wijs zij boven hetgeen men behoort wijs te zijn; maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijk als God eenen iegelijk de mate des geloofs gedeeld heeft.

4. Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden allen niet dezelfde werking hebben,

5. Alzoo zijn wij velen één

lichaam in Christus, maar elk een zijn wij elkanders leden.

6. Hebbende nu verscheidene gaven, naar de genade die ons gegeven is,

7. [Zoo laat ons die gaven besteden] 't zij profetie, naar de mate des geloofs; 't zij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leeren;

8. Hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, in cenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid.

9. De liefde zij ongeveinsd. Hebt eenen afkeer van het booze, en hangt het goede aan.

10. Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde, met eere de een den anderen voorgaande.

11. Zijt niet traag in 't be-naarstigen. Zijt vurig van geest. Dien den Heer.

12. Verblijdt u in de hope. Zijt geduldig in de verdrukking. Volhardt in den gebede.

13. Deelt mede tot de behoeften der heiligen. Tracht naar herbergzaamheid.

14. Zegent hen die u vervolgen; zegent en vervloekt niet.

15. Verblijdt u met de blijden, en weent met de weenenden.

16. Weest eensgezind onder elkander. Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederigen. Zijt niet wijs bij u zelven.

17. Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen.

18. Indien het mogelijk is, zoo veel in u is, houdt vrede met alle menschen.

19. Wreekt u zelven niet, beminden, maar geeft den toorn plaats. Want er is geschreven: mij [komt] de wraak [toe], ik zal het vergelden, zegt de Heer.

20. Indien dan uw vijand hongert, zoo spijzigt hem; indien hem dorst, zoo geeft hem te drinken. Want dat doende zult gij kelen vuurs op zijn hoofd hoopen.

21. Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede.

HOOFDSTUK 13.

1. Alle ziele zij den Magten over [haar] gesteld onder-

derwe
Magt
Magt
van G

2. A
de M
Gods
weder
zelven

3. W
[tot]

werke
Wilt
zen?

4. W
u te
kwaad

zij d
verge

diena
straf

doet.

5. D
om d
der c

6. W
ook
naars

durig

7. Z
wat

ting,
dien

gij d
eer [

8. Z
dan

Want
heeft

vuld.

9. W
overs

dood

gij z

nis

geere

geboe

als i

pen,

zult

gelijk

10. I

geen

de li

wet.

11. I

wijl

tijds

dat

wake

ons

[eera

12.

gaan

kom

gen

en

licht

13.

eerli

maar
ers le-
eidene
le die
ven be-
naar
t zij
enen;
et lee-
t, in
deelt,
een
arstig-
igheid
einsd.
an het
goede
rtelijk
iefde,
anderen
t be-
van
hope.
druk-
ebede.
hoeft
naar
a ver-
vloekt
e blij-
wee-
onder
aar de
oegt u
et wijs
kwaad
etgeen
schen.
ijk is,
vrede
niet,
den
is ge-
de
et ver-
vijand
hem;
geeft
at dat
vuurs
kwade
over-
het
13.
Mag-
d on-
der-

derworpen. Want er is geene Magt dan van God; en de Magten die er zijn, die zijn van God geordineerd;
2. Alzoo dat die zich tegen de Magt stelt, de ordinantie Gods wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zich zelven een oordeel halen.
3. Want de Oversten zijn niet [tot] eene vrees den goeden werken, maar den kwaden. Wilt gij nu de Magt niet vreezen? Doe het goede, en gij zult lof van haar hebben.
4. Want zij is Gods dienaar, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs. Want zij is Gods dienaar, eene wreekster tot straf dengenen die kwaad doet.
5. Daarom is het noodig onderworpen te zijn, niet alleen om der straf, maar ook om der consciëntie wil.
6. Want daarom betaalt gij ook schatting; want zij dienars Gods zijn in ditzelve geduriglijk bezig zijnde.
7. Zoo geeft dan eenen iegelijk wat gij schuldig zijt; schatting, dien gij de schatting; tol, dien gij den tol; vrees, dien gij de vrees; eer, dien gij de eer [schuldig zijt].
8. Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben. Want die den anderen liefheeft, die heeft de wet vervuld.
9. Want dit: gij zult geen overspel doen; gij zult niet doden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsche getuigenis geven; gij zult niet begeeren; en zoo er eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, [namelijk] in dit: gij zult uwen naasten lief hebben gelijk u zelven.
10. De liefde doet den naasten geen kwaad. Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.
11. En dit [zeg ik te meer] dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken: want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij [eerst] geloofd hebben.
12. De nacht is voorbijgegaan, en de dag is rabijs gekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts.
13. Laat ons als in den dag eerlijk wandelen; niet in

brasserijen en dronkenschapen, niet in slaapkameren en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid;
14. Maar doet aan den Heer Jezus Christus, en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijkheden.

HOOFDSTUK 14.

1. Dengenen nu die zwak is in het geloof neemt aan, [maar] niet tot twistige zamensprekingen.
2. De eene gelooft wel dat men alles eten mag, maar die zwak is eet moeskruiden.
3. Die daar eet verachte hem niet die niet eet; en die niet eet, oordeele hem niet die daar eet; want God heeft hem aangenomen.
4. Wie zijt gij die eens anderen huisknecht oordeelt? Hij staat of valt zijnen eigenen heer; doch hij zal vastgesteld worden: want God is magtig hem vast te stellen.
5. De eene acht wel den [eenen] dag boven den [anderen] dag, maar de andere acht al de dagen [gelijk]. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.
6. Die den dag waarneemt, die neemt [hem] waar den Heer, en die den dag niet waarneemt, die neemt [hem] niet waar den Heer. Die daar eet, die eet [zulks] den Heer; want hij dankt God; en die niet eet, die eet [zulks] den Heer niet, en hij dankt God.
7. Want niemand van ons leeft zich zelven, en niemand sterft zich zelven;
8. Want hetzij dat wij leven, wij leven den Heer; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heer. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.
9. Want daartoe is Christus ook gestorven, en opgestaan, en weder levend geworden, opdat hij beide over doden en levenden heerschen zoude.
10. Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? Want wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden.
11. Want er is geschreven: ik leef, zegt de Heer; voor mij zal alle knie buigen, en alle tong zal God belijden.
12. Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zich zelven Gode rekenschap geven.
13. Laat ons dan elkander niet meer oordeelen, maar oor-

oordeelt dit liever, namelijk dat gij den broeder geen aanstoot of ergernis geeft.

14. Ik weet en ben verzekerd in den Heer Jezus, dat geen ding onrein is in zich zelven; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

15. Maar indien uw broeder om der spijs wil bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderf dien niet met uwe spijs, voor welken Christus gestorven is.

16. Dat dan uw goed niet gelasterd worde.

17. Want het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar regtvaardigheid, en vrede, en blijdschap door den Heiligen Geest.

18. Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehagelijk, en aangenaam den menschen.

19. Zoo laat ons najagen hetgeen tot den vrede, en 't geen tot de stichting onder elkander [dient].

20. Verbreek het werk Gods niet om der spijs wil. Alle dingen zijn wel rein, maar het is kwaad den mensch die met aanstoot eet.

21. Het is goed geen vleesch te eten, noch wijn te drinken, noch [iets] waaraan uw broeder zich stoot, of geërgerd wordt, of [waarin] hij zwak is.

22. Hebt gij geloof? Heb dat bij u zelven voor God. Zalig is hij die zich zelven niet oordeelt in hetgeen dat hij voor goed houdt;

23. Maar die twijfelt, indien hij eet, is veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof [eet]; en al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

HOOFDSTUK 15.

1. Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet ons zelven te behagen.

2. Dat dan een iegelijk van ons [zijn] naasten behagen goede, tot stichting.

3. Want ook Christus heeft zichzelf niet behaagd, maar gelijk geschreven is: de smaden dergenen die u smaden, zijn op mij gevallen.

4. Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hope hebben zouden;

5. Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, dat gij eensgezind zijt onder

elkander naar Christus Jezus;

6. Opdat gij eendragtelijk met éénen mond moogt verheerlijken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus.

7. Daarom neemt elkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods.

8. En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der besnijdenis van wege der waarheid Gods, opdat hij bevestigen zoude de beloftenissen der vaderen;

9. En de Heidenen God van wege de barmhartigheid zouden verheerlijken, gelijk geschreven is: daarom zal ik u belijden onder de Heidenen, en uwen naam lofszingen.

10. En wederom zegt hij: weest vrolijk gij Heidenen met zijn volk.

11. En wederom: looft den Heer alle gij Heidenen, en prijst hem alle gij volken.

12. En wederom zegt Jesajas: daar zal zijn de wortel van Jesse, en die opstaat om over de Heidenen te gebieden; op hem zullen de Heidenen hopen.

13. De God nu der hope vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hope, door de kracht des Heiligen Geestes.

14. Doch, mijne broeders, ook ik zelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelven vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, magtig om ook elkander te vermanen.

15. Maar ik heb u eensdeels te stouter geschreven, broeders, u als wederom [dit] indachtig makende, om de genade die mij van God gegeven is;

16. Opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de Heidenen, het Evangelium Gods bedienende, opdat de offerande der Heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.

17. Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in die dingen die God aangaan.

18. Want ik zoude niet durven iets zeggen, 't welk Christus door mij niet gewrocht heeft, tot gehoorzaamheid der Heidenen, met woorden en werken;

19. Door kracht van teekenen en wonderheden, [en] door de kracht des Geestes Gods, zoo dat ik van Jeruzalem aan, en rondom, tot Illyricum toe het Evangelium van Christus vervuld heb;

20. En alzo zeer begeerig geweest

weest b
te ver
Christu
ik niet
damen
21. Ma
is: we
gebood
zien; i
hoord
versta
22. W
verhin
te kon
23. M
hebben
en van
verlan
te kon
24. Zo
je reis
men;
doorre
u derv
als ik
genwo
zadigd
25. M
zalem
26. W
Maced
dacht
king
onder
zalem
27. V
goed
ne sc
de He
[goed
worde
dig he
deren
28. A
en h
zal h
ulied
kome
29. I
kome
des E
kome
30. I
onzer
door
gij m
den
31. I
denv
dea,
dien
aang
32. I
door
kom
wor
33. I
met

Jezus;
agtelijk
gt ver-
n Vader
Christus.
kander
tus ons
de heer-

s Chris-
rden is
ege de
hij be-
enissen

od van
zouden
eschre-
u belij-
en, en

t hij:
ridenen

ft den
en, en
en.

esajas:
el van
m over
en; op
hopen.
e ver-
blijd-
ooven,
moogt
kracht

eders,
rd van
ol zijt
et alle
elkan-

sdeels
eders,
achtig
de die

r van
er de
elium
at de
aan-
door

em in
ingen

urven
ristus
heeft,
heide-
rken,
tenen
or de
zoo-
n, en
e het
s ver-

ig ge-
weest

weest ben om het Euangelium te verkondigen, niet daar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anderen fondament zoude bouwen;

21. Maar, gelijk geschreven is: welken van hem niet was gebodschapt, die zullen het zien; en welke het niet gehoord hebben, die zullen 't verstaan.

22. Waarom ik ook menigmaal verhinderd geweest ben tot u te komen.

23. Maar nu geene plaats meer hebbende in deze gewesten, en van over vele jaren groot verlangen hebbende om tot u te komen;

24. Zoo wanneer ik naar Spanje reis, zoo zal ik tot u komen; want ik hoop in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder [*tegenwoordigheid*] eensdeels verzadigd zal zijn.

25. Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende de heiligen.

26. Want het heeft [*dien van*] Macedonië en Achaje goed gedacht eene gemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen die te Jeruzalem zijn.

27. Want het heeft hun [*zoo*] goed gedacht; ook zijn zij hunne schuldenaars. Want indien de Heidenen hunner geestelijke [*goederen*] deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig hen van lichamelijke [*goederen*] te dienen.

28. Als ik dan dit volbragt, en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door ulieder [*stad*] naar Spanje afkomen.

29. En ik weet dat ik tot u komende, met vollen zegen des Euangeliums van Christus komen zal.

30. En ik bid u, broeders, door onzen Heer Jezus Christus, en door de liefde des Geestes, dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij;

31. Opdat ik moge bevrijd worden vande ongehoorzamen in Judea, en dat deze mijnen dienst, dien [*ik*] aan Jeruzalem [*doe*], aangenaam zij den heiligen;

32. Opdat ik met blijdschap, door den wil Gods, tot u moge komen, en met u verkwikt worden.

33. En de God des vredes zij met u allen. Amen.

HOOFDSTUK 16.

1. En ik beveel u Phebe onze zuster, die eene dienaar

is der gemeente die te Kenchrea is;

2. Opdat gij haar ontvangt in den Heer, gelijk het den heiligen betaamt, en haar bijstaat in wat zaak zij u zoude mogen van doen hebben. Want zij is eene voorstandster geweest van velen, ook van mij zelven.

3. Groet Priscilla en Aquila, mijne medewerkers in Christus Jezus,

4. Die voor mijn leven hunnen hals gesteld hebben; welken niet alleen ik dank, maar ook al de gemeenten der Heidenen.

5. [*Groet*] ook de gemeente in hun huis. Groet Epenetus mijnen beminde, die de eersteling is van Achaje in Christus.

6. Groet Maria, die veel voor ons gearbeid heeft.

7. Groet Andronicus en Junias, mijne magen, en mijne mede-gevangenen, welke vermaard zijn onder de Apostelen, die ook voor mij in Christus geweest zijn.

8. Groet Amplias mijnen beminde in den Heer.

9. Groet Urbanus onzen medearbeider in Christus, en Stachys mijnen beminde.

10. Groet Apelles, die beproefd is in Christus. Groet hen die van Aristobulus [*huisgezin zijn*].

11. Groet Herodion, die van mijne maagschap is. Groet hen die van Narcissus [*huisgezin zijn*], degenen [*namelijk*] die in den Heer zijn.

12. Groet Tryfena en Tryfosa, [*vrouwen*] die in den Heer arbeiden. Groet Persis de beminde [*zuster*], die veel gearbeid heeft in den Heer.

13. Groet Rufus den uitverkorenen in den Heer, en zijne moeder en de mijne.

14. Groet Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders die met hen zijn.

15. Groet Philologus en Julia, Nereus, en zijne zuster, en Olympas, en al de heiligen, die met hen liden zijn.

16. Groet elkander met eenen heiligen kus. De gemeenten van Christus groeten ulieden.

17. En ik bid u, broeders, neemt acht op degenen die tweedragt en ergernissen aanrigten tegen de leer, die gij [*van ons*] geleerd hebt; en wijkt af van dezelve:

18. Want dezulken dienen onzen Heer Jezus Christus niet,

niet, maar hunnen buik, en verleiden door schoonspreken en prijzen de harten der eenvoudigen.

19. Want uwe gehoorzaamheid is tot [kennis van] allen gekomen. Ik verblijd mij dan uwenhalve, en ik wil dat gij wijs zijt in 't goede, doch onnoozel in 't kwade.

20. En de God des vredes zal den satan haast onder uwe voeten verpletteren. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

21. U groeten Timotheüs mijn mede-arbeider, en Lucius, en Jason, en Sosipater mijne bloedverwanten.

22. Ik Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in den Heer.

23. U groet Gajus mijn en der geheele gemeente huiswaard. U groet Erastus de Rentmeester der stad, en de broeder Quartus.

24. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

25. Hem nu die magtig is u te bevestigen, naar mijn Evangelium, en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring der verborgenheid, die [van] de tijden der eeuwen verzwegen is geweest;

26. Maar nu geopenbaard is, en door de Profetische Schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de Heidenen bekend is gemaakt;

27. Den [zelven] alleen wijzen God [zij] door Jezus Christus de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een geroepen Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, en Sosthenes de broeder,

2. Aan de gemeente Gods die te Korinthe is, den geheiligden in Christus Jezus, den geroepenen Heiligen, met allen die den naam onzes Heeren Jezus Christus aanroepen in

alle plaatsen, beide huns en onzes [Heeren];

3. Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

4. Ik dank mijnen God allen tijd over u, van wege de genade Gods die u gegeven is in Christus Jezus;

5. Dat gij in alles zijt rijk geworden in hem, in alle reden en alle kennis;

6. Gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u;

7. Alzoo dat het u aan geene gave ontbreekt, verwachtende de openbaring onzes Heeren Jezus Christus;

8. Welke [God] u ook zal bevestigen tot het einde toe, [om] onstraffelijk [te zijn] in den dag onzes Heeren Jezus Christus.

9. God is getrouw, door welken gij geroepen zijt tot de gemeenschap zijns Zoons Jezus Christus onzen Heer.

10. Maar ik bid u, broeders, door den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij allen hetzelfde spreekt, en [dat] onder u geene scheuringen zijn, maar [dat] gij te zamen gevoegd zijt in eenen zelfden zin, en in een zelfde gevoelen.

11. Want mij is van u bekend gemaakt, mijne broeders, door die van Chloës [huisgezin zijn], dat er twisten onder u zijn.

12. En dit zeg ik, dat een iegelijk van u zegt: ik ben van Paulus; en ik van Apollos; en ik van Cefas; en ik van Christus.

13. Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij in Paulus naam gedoopt?

14. Ik dank God, dat ik niemand van ulieden gedoopt heb, dan Crispus en Gajus;

15. Opdat niet iemand zegge, dat ik in mijnen naam gedoopt heb.

16. Doch ik heb ook het huisgezin van Stefanus gedoopt; voorts weet ik niet of ik iemand anders gedoopt heb.

17. Want Christus heeft mij niet gezonden om te doopen, maar om het Evangelium te verkondigen; niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde.

18. Want het woord des kruises is wel, dengenen die verloren gaan, dwaasheid; maar ons die behouden worden is 't eene kracht Gods.

19. Want er is geschreven: ik zal de wijsheid der wijzen doen

doen v
der ve
maken

20. W
is de S
de on
Heeft
wereld

21. W
heid C
heeft

zoo l
door
king

looven
22. O
teeken

ken v
23. I
tus d

den v
Griek

24. M
zijn,

[pred
krach
Gods

25. v
wijze
het z

de m
26. v
broe

wijze
niet
edele

27. h
heeft
hij d

en h
God
het

28. h
en h
verk

opda
te n
29. v
roer

30. C
Chr

wor
en m
mal

31. s
schu
in e

1. t
tot

gek
van
u v

Go
2. n

da
ge

3. z
zw
ve

oofdst. 1.
huns en
rede van
den Heer
od' allen
ge-
ven is in
zigt rijk
alle re-
nis van
is on-
en geene
achtende
Heeren
k zal be-
de, [om]
in den
s Chris-
or wel-
tot de
s Jezus
oeders,
Heeren
ijt allen
[at] on-
n zijn,
nen ge-
zin,
en.
bekend
s, door
u zijn],
zijn.
at een
en van
os; en
Chris-
d? Is
Of zijt
oopt?
k nie-
t heb,
egge,
doopt
huis-
doopt;
mand
t mij
open,
in te
wijs-
t het
verij-
krui-
ver-
naar
n is
ven:
ijzen
doen

Hoofdst. 1, 2. AAN DIE VAN KORINTHE.

137

doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken.

20. Waar is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

21. Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven;

22. Overmits de Joden een teeken begeeren, en de Grieken wijsheid zoeken.

23. Doch wij prediken Christus den gekruisigden, den Joden wel eene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid;

24. Maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, [prediken wij] Christus de kracht Gods, en de wijsheid Gods.

25. Want het dwaze Gods is wijzer dan de menschen, en het zwakke Gods is sterker dan de menschen.

26. Want gij ziet uwe roeping, broeders, dat [gij] niet vele wijzen [zijt] naar het vleesch, niet vele magtigen, niet vele edelen.

27. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat hij de wijzen beschamen zoude; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat hij het sterke zoude beschamen;

28. En het onedele der wereld, en het verachte, heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat hij hetgeen [iets] is te niete zoude maken;

29. Opdat geen vleesch zoude roemen voor hem.

30. Maar uit hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is wijsheid van God, en regtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing;

31. Opdat [t zij] gelijk geschreven is: die roemt, roeme in den Heer.

HOOFDSTUK 2.

1. En ik, broeders, als ik tot u gekomen ben, ben niet gekomen met uitnemendheid van woorden, of van wijsheid, u verkondigende de getuigenis Gods.

2. Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en dien gekruisigd.

3. En ik was bij ulieden in zwakheid, en in vrees, en in vele beving;

4. En mijne reden, en mijne prediking was niet in bewegelijke woorden der menscheijke wijsheid, maar in beetooning des geestes en der kracht;

5. Opdat uw geloof niet zoude zijn in wijsheid der menschen, maar in de kracht Gods.

6. En wij spreken wijsheid onder de volmaakten; doch eene wijsheid niet dezer wereld, noch der Oversten dezer wereld, die te niet worden.

7. Maar wij spreken de wijsheid Gods [bestaande] in verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordineerd heeft tot onze heerlijkheid eer de wereld was;

8. Welke niemand van de Oversten dezer wereld gekend heeft. Want indien zij haar gekend hadden, zoo zouden zij den Heer der heerlijkheid niet gekruist hebben.

9. Maar gelijk geschreven is: hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien die hem lief hebben.

10. Doch God heeft [het] ons geopenbaard door zijnen Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.

11. Want wie van de menschen weet hetgeen des menschen is, dan de geest des menschen die in hem is? Alzoo weet ook niemand hetgeen Gods is, dan de Geest Gods.

12. Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn;

13. Welke wij ook spreken, niet met woorden die de menscheijke wijsheid leert, maar met [woorden] die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke t' zamen voegende.

14. Maar de natuurliken mensch begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn. Want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.

15. Doch de geestelijke [mensch] onderscheidt wel alle dingen, maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden.

16. Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die hem zoude onderrigten? Maar wij hebben den zin van Christus.

HOOFD-

HOOFDSTUK 3.

1. En ik, broeders, konde tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleeschelijken, als tot jonge kinderen in Christus.

2. Ik heb u met melk gevoed, en niet met [vaste] spijs; want gij vermogt [toen] nog niet, ja gij vermoogt ook nu nog niet.

3. Want gij zijt nog vleeschelijk. Want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedragt, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt [gij niet] naar den mensch?

4. Want als de eene zegt: ik ben van Paulus; en een ander: ik [ben] van Apollos; zijt gij niet vleeschelijk?

5. Wie is dan Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars door welke gij geloofd hebt, en [dat] gelijk de Heer eenen iegelijk gegeven heeft?

6. Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft den wasdom gegeven.

7. Zoo is dan, noch hij die plant iets, noch hij die nat maakt, maar God die den wasdom geeft.

8. En die plant, en die nat maakt zijn één; maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijnen arbeid.

9. Want wij zijn Gods medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij.

10. Naar de genade Gods die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd, en een ander bouwt daar op. Maar een iegelijk zie toe hoe hij daarop bouwt.

11. Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, 't welk is Jezus Christus.

12. En indien iemand op dit fundament bouwt, goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppelen,

13. Eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is zal het vuur beproeven.

14. Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen.

15. Zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.

16. Weet gij niet dat gij Gods Tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?

17. Zoo iemand den Tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de Tempel Gods is heilig, welke gij zijt.

18. Niemand bedriege zich zelve; zoo iemand onder u dunkt dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden.

19. Want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God. Want er is geschreven: hij vat de wijzen in hunne arglistigheid.

20. En wederom: de Heer kent de overleggingen der wijzen dat zij ijdel zijn.

21. Niemand dan roeme op menschen; want alles is uwe.

22. Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, Letzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe;

23. Doch gij zijt van Christus, en Christus is van God.

HOOFDSTUK 4.

1. Alzoo houde ons een [ieder] mensch als dienaars van Christus, en uitdeelaars der verborgenheden Gods.

2. En voorts wordt in de uitdeelaars vereischt, dat elk getrouw bevonden worde.

3. Doch mij is voor het minste dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menschelijk oordeel; ja ik oordeel ook mij zelve niet:

4. Want ik ben mij zelve geens dings bewust; doch ik ben daardoor niet geregtvaardigd; maar die mij oordeelt, is de Heer.

5. Zoo dan oordeelt niets vóór den tijd, totdat de Heer zal gekomen zijn, welke ook in het licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen der harten; en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God.

6. En deze dingen, broeders, heb ik op mij zelve en Apollos bij gelijken's gepast, om uwentwil, opdat gij aan ons zoudt leeren riet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de een om eens anderen wil, opgeblazen wordt tegen den anderen.

7. Want wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? En zoo gij het ook ontvanger hebt, wat

roemt

Hoofds

roemt

ontvan

8. Al

alreeds

zonder

en o

opdat

schen

9. Wa

ons,

len z

steld

zen;

schou

reld,

den m

13. W

Christ

wijzen

zwakk

gij zij

verach

11. T

dige

en lij

naakt

ten ge

ne va

12. E

met o

worde

zegen

volgd

13. V

wij h

den

reld,

tot n

14. I

niet

maar

verm

15. V

duize

tus,

vele

tus J

Euan

16. Z

zijt n

17. I

us te

lieve

den

dacht

die i

wijs

leer.

18.

gebl

niet

19.

kome

ik z

de

opge

krac

20.

is ni

maa

21.

de r

roemt gij alsof gij het niet ontvangen hadt?

8. Alreeds zijt gij verzadigd; alreeds zijt gij rijk geworden; zonder ons hebt gij geheerscht; en och of gij heerschtet, opdat ook wij met u heerschen mogten.

9. Want ik acht dat God ons, die de laatste Apostelen zijn, ten toon heeft gesteld als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld, en den Engelen, en den menschen.

10. Wij [zijn] dwazen om Christus wil, maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn zwakken, maar gij sterken; gij zijt heerlijken, maar wij verachten.

11. Tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger, en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geene vaste woonplaats,

12. En arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden gescholden, en wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen;

13. Wij worden gelasterd, en wij bidden; wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld, [en] aller afschrapsel tot nu toe.

14. Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen; maar als mijne lieve kinderen vermaan ik [u].

15. Want al hadt gij tien duizend leermeesters in Christus, zoo [hebt gij] toch niet vele vaders. Want in Christus Jezus heb ik u door het Euangelium geteeld.

16. Zoo vermaan ik u dan, zijt mijne navolgers.

17. Daarom heb ik Timotheus tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in den Heer, welke u zal inachtig maken mijne wegen die in Christus zijn, gelijkerwijs ik alom in alle gemeenten leer.

18. Doch sommigen zijn opgeblazen, alsof ik tot ulieden niet komen zoude;

19. Maar ik zal haast tot u komen, zoo de Heer wil, en ik zal [dan] verstaan niet de woorden dergenen die opgeblazen zijn, maar de kracht.

20. Want het Koninkrijk Gods is niet [gelegen] in woorden, maar in kracht.

21. Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot u komen, of in

liefde en [in] den geest der zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK 5.

1. Men hoort ganschelijk [dat er] hoererij onder u is, en zoodanige hoererij die ook onder de Heidenen niet genoemd wordt, alzoo dat er een zijas vaders huisvrouw heeft.

2. En zijt gij [nog] opgeblazen, en hebt niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?

3. Doch ik, als wel met het ligchaam afwezende, maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreeds als [of ik] tegenwoordig [ware], den genen die dat alzoo bedreven heeft, besloten,

4. In den naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest [te zamen] vergaderd zullen zijn, met de kracht onzes Heeren Jezus Christus,

5. Denzulken over te geven den satan tot verderf des vleesches, opdat de geest behouden moge worden, in den dag des Heeren Jezus.

6. Uw roem is niet goed. Weet gij niet dat een weinig zuurdeesems het geheele deeg zuur maakt?

7. Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslagt, [namelijk] Christus.

8. Zoo dan laat ons feest houden, niet in den ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde [brooden] der opregtheid en der waarheid.

9. Ik heb u geschreven in den brief, dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders;

10. Doch niet geheellijk met de hoereerders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de roovers, of met de afgodendienaars: want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.

11. Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, [namelijk] indien iemand een broeder genoemd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover; dat gij met

zoodanig eenen ook niet zult eten.

12. Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet die binnen zijn?

13. Maar die buiten zijn oordeelt God. En doet gij dezen boozen uit ulieden weg.

HOOFDSTUK 6.

1. Durft iemand van ulieden die eene zaak heeft tegen eenen anderen, te regt gaan voor de onregtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2. Weet gij niet dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig der minste gerechtszaken?

3. Weet gij niet dat wij de Engelen oordeelen zullen? Hoe veel te meer de zaken die dit leven aangaan?

4. Zoo gij dan gerechtszaken hebt die dit leven aangaan, zet die [*daarover*] die in de gemeente minst geacht zijn;

5. Ik zeg u [*dit*] totschaamte. Is er [*dan*] alzo onder u geen die wijs is; ook niet één, die zoude kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6. Maar de [*eene*] broeder gaat met den [*anderen*] broeder te regt, en dat voor ongeloofigen.

7. Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander regtszaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?

8. Maar gijlieden doet ongelijk en doet schade, en dat den broederen.

9. Of weet gij niet dat de onregtvaardigen het Koningrijk Gods niet zullen beërven?

10. Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geene lasteraars, geene roovers, zullen het Koningrijk Gods beërven.

11. En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewaschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd in den naam des Heeren Jezus, en door den Geest onzes Gods.

12. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik

zal onder geens magt mij laten brengen.

13. De spijsen zijn voor den buik, en de buik voor de spijsen; maar God zal beide dezen en die te niete doen. Doch het ligchaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heer, en de Heer voor het ligchaam.

14. En God heeft ook den Heer opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15. Weet gij niet dat uwe lichamen Christus leden zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre.

16. Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt één ligchaam [*met haar*] is? Want die twee, zegt hij, zullen tot één vleesch wezen.

17. Maar die den Heer aanhangt, is één geest [*met hem*].

18. Vliedt de hoererij. Alle zonde die de mensch doet, is buiten het ligchaam; maar die hoererij bedrijft, die zondigt tegen zijn eigen ligchaam.

19. Of weet gij niet dat ulieder ligchaam een Tempel is des Heiligen Geestes, die in u is, dien gij van God hebt, en [*dat*] gij uws zelfs niet zijt?

20. Want gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in uw ligchaam en in uwen geest, welke Godes zijn.

HOOFDSTUK 7.

1. Aangaande nu de dingen waarvan gij mij geschreven hebt: het is eenen mensch goed geene vrouw aan te raken;

2. Maar om der hoererijen wil zal een iegelijk [*man*] zijne eigene vrouw hebben, en eene iegelijke [*vrouw*] zal haren eigen man hebben.

3. De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen, en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4. De vrouw heeft de magt niet over haar eigen ligchaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de magt niet over zijn eigen ligchaam, maar de vrouw.

5. Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met [*beider*] toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat u de satan niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden.

oor den
oor de
l beide
doen.
is niet
ar voor
ar voor

ik den
al ons
kracht.
at uwe
leden
en van
ken ze
dat zij

dat die
n lig-
Want
den tot

er aan-
t hem].
Alle
doet,
maar
e zon-
haam.
at dat
empel
s, die
s God
s zelfs

ur ge-
t dan
en in
s zijn.

7.
din-
schre-
ensch
te ra-

en wil
zijne
eene
haren

vrouw
gheid
ok de

magt
aam,
elijks
magt
aam,

niet,
toe-
tijd,
bid-
en
opdat
eke,
ont-

Doch

6. Doch dit zeg ik uit toela-
ting, niet uit bevel.

7. Want ik wilde dat alle
mensen waren, gelijk als ik
zelf [ben]; maar een iegelijk
heeft zijne eigene gave van
God, de een wel aldus, maar
de ander alzoo.

8. Doch ik zeg den ongetrouw-
den en de weduwen: het is
hun goed indien zij blijven
gelijk als ik;

9. Maar indien zij zich niet
kunnen onthouden, dat zij
trouwen; want het is beter
te trouwen dan te bran-
den.

10. Doch den getrouwen
gebied niet ik, maar de Heer,
dat de vrouw van den man
niet scheidt;

11. En indien zij ook scheidt,
dat zij ongetrouwd blijve, of
met den man verzoene; en
dat de man de vrouw niet
verlate.

12. Maar den anderen zeg ik,
niet de Heer: indien eenig
broeder eene ongelooovige
vrouw heeft, en dezelve te-
vreden is bij hem te wonen,
dat hij haar niet verlate;

13. En eene vrouw die eenen
ongelooven man heeft, en
hij tevreden is bij haar te
wonen, dat zij hem niet ver-
late.

14. Want de ongelooovige
man is geheiligd door de
vrouw, en de ongelooovige
vrouw is geheiligd door den
man. Want anders waren uwe
kinderen onrein; maar nu
zijn zij heilig.

15. Maar indien de ongeloo-
vige scheidt, dat hij scheidt.
De broeder of de zuster wordt
in zoodanige [gevallen] niet
dienstbaar gemaakt, [maar God
heeft ons tot vrede geroe-
pen.

16. Want wat weet gij vrouw,
of gij den man zult zalig ma-
ken? Of wat weet gij man, of
gij de vrouw zult zalig ma-
ken?

17. Doch gelijk God aan een
iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk
de Heer een iegelijk geroepen
heeft, dat hij alzoo wandele;
en alzoo ordineer ik in al
de gemeenten.

18. Is iemand besneden zijnde
geroepen? die late zich geene
[voorhuid] aantrekken. Is
iemand in de voorhuid zijnde
geroepen? die late zich niet
besnijden.

19. De besnijdenis is niets,
en de voorhuid is niets, maar
de onderhouding der geboden
Gods.

20. Een iegelijk blijve in die
beroeping, daar hij in geroe-
pen is.

21. Zijt gij een dienstknecht
zijnde geroepen? Laat u [dat]
niet bekommeren; maar indien
gij ook kondt vrij worden, ge-
bruik [dat] liever;

22. Want die in den Heer ge-
roepen is een dienstknecht
zijnde, die is een vrijgelatene
des Heeren; desgelijks ook
die vrij zijnde geroepen is,
die is een dienstknecht van
Christus.

23. Gij zijt duur gekocht;
wordt geene dienstknechten
der mensen.

24. Een iegelijk waarin hij
geroepen is, broeders, die
blijve in hetzelfde bij God.

25. Aangaande nu de maag-
den heb ik geen bevel des
Heeren; maar ik zeg [mijn]
gevoelen, als die barmhartig-
heid van den Heer gekregen
heb getrouwd te zijn.

26. Ik houd dan dit goed te
zijn om den aanstaanden nood,
dat het [zeg ik], goed is den
mensch alzoo te zijn.

27. Zijt gij aan eene vrouw
verbonden? zoek geene ontbin-
ding; zijt gij ongebonden van
eene vrouw? zoek geene vrouw.

28. Maar indien gij ook trouwt,
gij zondigt niet; en indien eene
maagd trouwt, zij zondigt
niet. Doch dezulken zullen
verdrinking hebben in het
vleesch. En ik spaar ulieden.

29. Maar dit zeg ik, broeders,
dat de tijd voorts kort is; op-
dat ook die vrouwen hebben,
zouden zijn als niet hebbende;

30. En die weenen, als niet
weenende; en die blijde zijn,
als niet blijde zijnde; en die
koopen, als niets bezittende;

31. En die deze wereld ge-
bruiken, als niet misbruiken-
de; want de gedaante dezer
wereld gaat voorbij.

32. En ik wil dat gij zonder
bekommernis zijt. De onge-
trouwde bekommert zich met
de dingen des Heeren, hoe hij
den Heer zal behagen;

33. Maar die getrouwd is, be-
kommert zich met de dingen
der wereld, hoe hij de vrouw
zal behagen.

34. Eene vrouw en eene maagd
zijn onderscheiden. De onge-
trouwde bekommert zich met
de dingen des Heeren, opdat
zij heilig zij beide aan ligchaam
en aan geest; maar die ge-
trouwd is bekommert zich met
de dingen der wereld, hoe zij
den man zal behagen.

35. En dit zeg ik tot uw eigen
voor-

voordeel; niet opdat ik eenen strik over u zoude werpen, maar [om u te leiden] tot hetgeen wel voegt, en bekwaam is om den Heer wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36. Maar zoo iemand acht dat hij ongevoegelijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzo moet geschieden, die doe wat hij wil; hij zondigt niet; dat zij trouwen.

37. Doch die vast staat in [zijn] hart, geene noodzaak hebbende, maar magt heeft over zijnen eigen wil, en dit in zijn hart besloten heeft, dat hij zijne maagd zal bewaren, die doet wel.

38. Alzoo dan, die [haar] ten huwelijk uitgeeft, die doet wel, en die [haar] ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39. Eene vrouw is door de wet verbonden zoolang den tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij, om te trouwen wien zij wil; alleenlijk in den Heer.

40. Maar zij is gelukkiger, indien zij alzo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook den Geest Gods te hebben.

HOOFDSTUK 8.

1. Aangaande nu de dingen die den afgoden geofferd zijn: wij weten dat wij allen te zamen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2. En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend, gelijk men behoort te kennen.

3. Maar zoo iemand God liefheeft, die is van Hem gekend.

4. Aangaande dan het eten der dingen die den afgoden geofferd zijn: wij weten, dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen andere God is dan één.

5. Want hoewel er ook zijn die Goden genoemd worden, 't zij in den hemel, 't zij op de aarde (gelijk er vele Goden en vele Heeren zijn).

6. Nogtans hebben wij [maar] éénen God, den Vader, uit welken alle dingen zijn, en wij tot Hem; en [maar] éénen Heer, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn, en wij door hem.

7. Doch in allen is de kennis niet; maar sommigen met eene consciëntie des afgods tot nog toe eten als [iets] dat den

afgoden geofferd is; en hunne consciëntie zwak zijnde wordt bevestigd.

8. De spijs nu maakt ons Gode niet aangenaam. Want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed; en hetzij dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek.

9. Maar ziet toe dat deze uwe magt niet eenigerwijze een aanstoot worde dengenen die zwak zijn;

10. Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in der afgoden Tempel aanzitten, zal de consciëntie deszelfs die zwak is, niet gestijfd worden om te eten de dingen die den afgoden geofferd zijn?

11. En zal de broeder die zwak is, door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12. Doch gijlieden, alzoo tegen de broeders zondigende, en hunne zwakke consciëntie kwetsende, zondigt tegen Christus.

13. Daarom indien de spijs mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK 9.

1. Ben ik niet een Apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus onzen Heer gezien? Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heer?

2. Zoo ik anderen geen Apostel ben, nogtans ben ik het ulieden. Want het zegel mijns Apostelschaps zijt gijlieden in den Heer.

3. Mijne verantwoording aan degenen die onderzoek over mij doen, is deze:

4. Hebben wij niet magt om te eten en te drinken?

5. Hebben wij niet magt om eene vrouw eene zuster zijnde [met ons] om te leiden, gelijk ook de andere Apostelen, en de broeders des Heeren, en Cefas?

6. Of hebben alleen ik en Barnabas geen magt van niet te werken?

7. Wie dient ooit in den krijg op eigene bezoldiging? Wie plant eenen wijngaard, en eet niet van zijne vrucht? Of wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?

8. Spreek ik dit naar den mensch? Of zegt ook de wet hetzelfde niet?

9. Want in de wet van Mozes is geschreven: gij zult eenen dorschenden os niet mulbanden.

Hoofds

den. Z

ossen?

10. Of

lijk om

onzent

overmi

moet p

dorsch

deela

11. In

geestel

het eer

het uw

maaijen

12. In

over u

om] ni

wij heb

bruikt;

al, op

hinder

angeliv

13. W

nen di

dienen

[Ea] d

zijn, c

14. Al

ordin

Euange

zij van

15. M

ze ding

dit nie

alzo a

want l

sterven

mijnen

16. W

gelium

geen r

anj op

dien ik

verkon

17. W

lig do

maar i

deeling

trouwd

18. W

[Namel

gelium

Euange

teloos

het Eu

bruiker

19. W

vrij wa

len die

dat ik

20. En

worden

ik de

lengen

ben ik

wet zij

die ond

zoude.

21. De

wet zij

zonder

nogtan

Hoofdst. 9, 10. AAN DIE VAN KORINTHE.

193

den. Zorgt ook God voor de ossen?

10. Of zegt hij [*dat*] ganschelijk om onzentwil? Want om onzentwil is [*dat*] geschreven; overmits die ploegt op hope moet ploegen, en die op hope dorscht, [*moet*] zijner hope deelachtig worden.

11. Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote [*zaak*] zoo wij het uwe dat ligchamelijk is, maaijen?

12. Indien anderen dezer magt over u deelachtig zijn, [*waarom*] niet veel meer wij? Doch wij hebben deze magt niet gebruikt; maar wij verdragen het al, opdat wij niet eenige verandering geven aan het Euangelium van Christus.

13. Weet gij niet, dat degenen die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten? [*En*] die het altaar steeds bij zijn, deelen met het altaar?

14. Alzoo heeft ook de Heer ordineerd, dengenen die het Euangelium verkondigen, dat zij van het Euangelium leven.

15. Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven, opdat 't alzoo aan mij geschieden zoude; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zoude ijdel maken.

16. Want indien ik het Euangelium verkondig, het is mij geen roem; want de nood is mij opgelegd. En wee mij indien ik het Euangelium niet verkondig.

17. Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij [*evenwel*] toegetrouwd.

18. Wat loon heb ik dan? [*Namelijk*] dat ik het Euangelium verkondigende het Euangelium van Christus kosteloos stel, om mijne magt in het Euangelium niet te misbruiken.

19. Want daar ik van allen vrij was, heb ik mij zelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zoude winnen.

20. En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zoude; dengenen die onder den wet zijn [*ben ik geworden*] als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn, winnen zoude.

21. Dengenen die zonder de wet zij, [*ben ik geworden*] als zonder de wet zijnde, (Gode [*nogtans*] zijnde niet zonder de

wet, maar Christus onder de wet) opdat ik degenen die zonder de wet zijn, winnen zoude.

22. Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zoude; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers eenigen behouden zoude;

23. En dit doe ik om des Euangeliums wil, opdat ik deszelfen mede deelachtig zoude worden.

24. Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar [*dat*] één den prijs ontvangt? Loopt alzoo dat gij [*dien*] moogt verkrijgen.

25. En een iegelijk die [*om prijs*] strijdt onthoudt zich in alles. Deze dan [*doen*] wel [*dit*] opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke.

26. Ik loop dan alzoo, niet als op het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande.

27. Maar ik bedwing mijn ligchaam, en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet eenigzins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK 10.

1. En ik wil niet, broeders, dat gij onwetend zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren. en allen door de zee doorgestaan zijn;

2. En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk, en in de zee;

3. En allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben;

4. En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben. Want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde; en de steenrots was Christus.

5. Maar in het meerder [*deel*] van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ter neder geslagen.

6. En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwade zouden hebben, gelijkkerwijs als zij lust gehad hebben.

7. En wordt geene afgodendienaars, gelijkkerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: het volk zat neder om te eten, en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.

8. En laat ons niet hoereeren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en vielen op éénen dag drie en twintig duizend.

9. En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.

10. En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.

11. En deze dingen alle zijn hunlieden overgekomen tot voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op welke de einden der eeuwen gekomen zijn.

12. Zoo dan die meent te staan, zie toe dat hij niet valle.

13. Ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch God is getrouw, welke u niet zal laten verzocht worden boven 't geen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

14. Daarom, mijne geliefden, vliedt van den afgodendienst.

15. Als tot verstandigen spreek ik; oordeelt gij hetgeen ik zeg.

16. De drinkbeker der dankzegging, dien wij [*dankzeggende*] zegenen, is die niet eene gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet eene gemeenschap des lichaams van Christus?

17. Want één brood [*is het, zoo*] zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn.

18. Ziet Israel dat naar het vleesch is; hebben niet degenen die de offeranden eten, gemeenschap met het altaar?

19. Wat zeg ik dan? dat een afgod iets is? of dat het afgoden-offer iets is?

20. Ja [*ik zeg*] dat hetgeen de Heidenen offeren, zij den duivelen offeren, en niet Gode. En ik wil niet dat gij met de duivelen gemeenschap hebt.

21. Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken, en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn der tafel des Heeren, en der tafel der duivelen.

22. Of tergen wij den Heer? Zijn wij sterker dan hij?

23. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen stichten niet.

24. Niemand zoek wat zijns zelfs is, maar een iegelijk [*zoek*] wat des anderen is.

25. Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets ondervragende om der consciëntie wil.

26. Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

27. En indien u iemand van de ongeloofigen noodigt, en gij [*daar*] gaan wilt, eet al wat ulieden voorgesteld wordt, niets ondervragende, om der consciëntie wil.

28. Maar zoo iemand tot ulieden zegt: dat is afgoden-offer, eet [*het*] niet om desgenen wil die [*u dat*] te kennen gegeven heeft, en [*om*] der consciëntie wil. Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

29. Doch ik zeg, [*om*] de consciëntie niet uws zelfs, maar des anderen. Want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van eene andere consciëntie?

30. En indien ik door genade [*der spijs*] deelachtig ben, waarom word ik gelasterd over hetgeen waarvoor ik dankzeg?

31. Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets [*anders*] doet, doet het al ter eere Gods.

32. Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken, en der gemeente Gods;

33. Gelijkerwijs ik ook in alles allen behaag, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het [*voordeel*] van velen, opdat zij mogten behouden worden.

HOOFDSTUK 11.

1. Weest mijne navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus.

2. En ik prijs u, broeders, dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en behoudt de inzettingen, gelijk ik [*die*] u overgegeven heb.

3. Doch ik wil dat gij weet, dat Christus het Hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw, en God het Hoofd van Christus.

4. Een iegelijk man die bidt of profeteert, hebbende [*iets*] op het hoofd, die onteert zijn eigen hoofd;

5. Maar eene iegelijke vrouw die bidt of profeteert met ongedekten hoofde, onteert haar eigen hoofd; want het is een en hetzelfde alsof [*haar*] het haar afgesneden ware.

6. Wan

vleesch-
t, niets
er con-

is des
eid der-

and van
ligt, en
eet al
d wordt,
om der

and tot
afgoden-
om des-
dat] te
en [om]
Want de
en de

[om] de
s zelfs,
nt waar-
heid ge-
lere con-

or gena-
tig ben-
gelasterd
voor ik

gijlieden
drinkt,
[anders]
ter eere

astoot te
, en den
gemeente

ook in
niet zo-
oordeel,
van ve-
a behou-

UK 11.
volgers,
n Chris-

broeders,
gedach-
de inzet-
u over-

gij weet.
id is eens
de man
, en God
us.

die bidt
de [iets]
leert zijn

e vrouw
met on-
leert haar
et is een
[haar] he-

6. Wan

6. Want indien eene vrouw niet gedekt is, dat zij ook geschoren worde; maar indien het leelijk is voor eene vrouw geschoren te zijn, of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke.

7. Want de man moet het hoofd niet dekken, overmits hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans.

8. Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit den man.

9. Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man.

10. Daarom moet de vrouw eene magt op het hoofd hebben, om der Engelen wil.

11. Nogtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heer.

12. Want gelijkerwijs de vrouw uit den man is, alzoo is ook de man door de vrouw; doch alle dingen [zijn] uit God.

13. Oordeelt gij onder u zelve; is het betamelijk dat de vrouw ongedekt God bidt?

14. Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hem eene oneer is?

15. Maar zoo eene vrouw lang haar draagt, dat het haar eene eer is? omdat het lange haar voor een deksel haar is gegeven.

16. Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods.

17. Dit nu [tgeen] ik [u] aanzeg, prijs ik niet, [namelijk] dat gij niet tot beter maar tot erger t'zamen komt.

18. Want eerstelijk als gij te zamen komt in de gemeente, zoo hoor ik dat er scheuringen zijn onder u; en ik geloof het ten deele.

19. Want er moeten ook ketterijen onder u zijn, opdat degenen die opregt zijn openbaar mogen worden onder u.

20. Als gij dan bijeen te zamen komt, [dat] is niet des Heeren Avondmaal eten.

21. Want in 't eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen Avondmaal; en deze is hongerig, en de ander is dronken.

22. Hebt gij dan geene hui-zen om jaar te eten en te drinken? of veracht gij de ge-

meente Gods, en beschaamt gij degenen die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? Zal ik u prijzen? In dezen prijs ik [u] niet.

23. Want ik heb van den Heer ontvangen hetgeen ik ook u overgegeven heb, dat de Heer Jezus, in den nacht in welken hij verraden werd, het brood nam;

24. En als hij gedankt had, brak hij het, en zeide: neemt, eet; dat is mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot mijner gedachte-nis.

25. Desgelijks [nam] hij ook den drinkbeker na het eten des Avondmaals, en zeide: deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in mijn bloed. Doet dat, zoo dikwijls als gij [dien] zult drinken, tot mijner gedachtenis.

26. Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, totdat hij komt.

27. Zoo dan wie onwaardiglijk dit brood eet, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan 't lichaam en bloed des Heeren.

28. Maar de mensch beproeve zich zelve, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker.

29. Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zich zelve een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

30. Daarom zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen.

31. Want indien wij ons zelve oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden.

32. Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heer getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.

33. Zoo dan, mijne broeders, als gij te zamen komt om te eten, verwacht elkander.

34. Doch zoo iemand hongert, dat hij t'huis ete, opdat gij niet tot een oordeel te zamen komt. De overige dingen nu zal ik ordineeren als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK 12.

1. En van de geestelijke [ga-ven], broeders, wil ik niet dat gij onwetende zijt.

2. Gij weet dat gij Heidenen waart, tot de stomme afgoden

henengetrokken, naardat gij geleid werdt.

3. Daarom maak ik u bekend, dat niemand die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene vervloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus de Heer [te zijn], dan door den Heiligen Geest.

4. En er is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest;

5. En er is verscheidenheid der bedieningen, en 't is dezelfde Heer;

6. En er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, die alles in allen werkt;

7. Maar eenen iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen dat oorbaar is.

8. Want dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en eenen anderen het woord der kennis, door denzelfden Geest;

9. En eenen anderen het geloof, door denzelfden Geest; en eenen anderen de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;

10. En eenen anderen de werkingen der krachten; en eenen anderen profetie; en eenen anderen onderscheidingen der geesten; en eenen anderen menigerlei talen; en eenen anderen uitlegging der talen.

11. Doch deze dingen alle werkt een en dezelfde Geest, deelende eenen iegelijk in het bijzonder gelijkerwijs hij wil.

12. Want gelijk het ligchaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ééne ligchaam, vele zijnde, [maar] één ligchaam zijn, alzoo ook Christus.

13. Want ook wij allen zijn door éenen Geest tot één ligchaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot éenen Geest gedrenkt.

14. Want ook het ligchaam niet is één lid, maar vele [leden].

15. Indien de voet zeide: dewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is die daarom niet van 't ligchaam?

16. En indien het oor zeide: dewijl ik het oog niet ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is het daarom niet van 't ligchaam?

17. Ware het geheele ligchaam

het oog, waar [zoude] het gehoor [zijn]? Ware het geheele [ligchaam] gehoor, waar [zoude] de reuk [zijn]?

18. Maar nu heeft God de leden gezet, een iegelijk van dezelve in het ligchaam, gelijk Hij gewild heeft.

19. Waren ze allen [maar] één lid, waar [zoude] het ligchaam [zijn]?

20. Maar nu zijn er wel vele leden, doch [maar] één ligchaam.

21. En het oog kan niet zeggen tot de hand: ik heb u niet van noode; of wederom het loofd tot de voeten: ik heb u niet van noode.

22. Ja veel eer, de leden die [ons] dunken de zwakste des ligchaams te zijn, die zijn noodig;

23. En die ons dunken de minst eerlijke [leden] des ligchaams te zijn, dezelve doen wij overvloediger eer aan, en onze onsierlijke [leden] hebben overvloediger versiering.

24. Doch onze sierlijke hebben het niet van noode; maar God heeft het ligchaam [alzo] t'zamen gevoegd, gevende overvloediger eer aan hetgeen [derzelve] gebrek heeft;

25. Opdat geene tweedragt in het ligchaam zij, maar de leden voor elkander gelijke zorg zouden dragen.

26. En hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden al de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, zoo verblijden zich al de leden mede.

27. En gijlieden zijt het ligchaam van Christus, en leden in 't bijzonder.

28. En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld, ten eerste Apostelen, ten tweede Profeten, ten derde Leeraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpzels, regeringen, menigerlei talen.

29. Zijn zij allen Apostelen? Zijn zij allen Profeten? Zijn zij allen Leeraars? Zijn zij allen krachten?

30. Hebben zij allen gaven der gezondmakingen? Spreken zij allen met [menigerlei] talen? Zijn zij allen uitleggers?

31. Doch ijvert raar de beste gaven. En ik wijs u eenen weg, die nog nitnemender is.

HOOFDSTUK 13.

1. **A**l ware 't dat ik de talen der menschen en der Engelen sprak, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend

Hoo

kend
gewo

2. E

[gav

wist
al de

't d

zood

en c

ware

3. E

mijn

[der

ware

over

de v

niet

nutti

4. I

zij is

niet

delt

niet

5. Z

telijk

niet;

zij d

6. Z

de c

verbl

7. Z

gelooc

alle

dinge

8. I

meer

zij z

den;

opho

zal t

9. V

le, e

10.

maak

zal

te ni

11.

sprak

gezin

ik a

neer

zoo

geen

12.

eener

reden

zien

nu k

dan

ik ge

13.

Hoop

doch

de L

1. e

ijvert

ren]

moos

2. V

taal

kend metaal, of fluidende schel geworden.

2. En al ware 't dat ik de [gave] der profetie had en wist al de verborgenheden en al de wetenschap, en al ware 't dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

3. En al ware 't dat ik al mijne goederen tot onderhoud [der armen] uitdeelde, en al ware 't dat ik mijn lichaam overgaf opdat ik verbrand zoude worden, en had de liefde niet, zoo zoude het mij geen nuttigheid geven.

4. De liefde is lankmoedig; zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet ligtvaardiglijk; zij is niet opgeblazen;

5. Zij handelt niet ongeschiktelijk; zij zoekt zich zelve niet; zij wordt niet verbitterd; zij denkt geen kwaad;

6. Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

7. Zij bedekt alle dingen; zij gelooft alle dingen; zij hoopt alle dingen; zij verdraagt alle dingen.

8. De liefde vergaat nimmermeer; maar hetzij profetien, zij zullen te niete gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal te niete gedaan worden.

9. Want wij kennen ten deele, en wij profeteren ten deele;

10. Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen dat ten deele is, te niete gedaan worden.

11. Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niete gedaan hetgeen eens kinds was.

12. Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere reden, maar alsdan [zullen wij zien] aangezigt tot aangezigt; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen gelijk ook ik gekend ben.

13. En nu blijft Geloof, Hoop [en] Liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de Liefde.

HOOFDSTUK 14.

1. Jaagt de liefde na, en ijvert om de geestelijke [gaven]; maar meest dat gij moogt profeteren.

2. Want die eene [vreemde] taal spreekt, s reekt niet den

menschen, maar Gode. Want niemand verstaat [het], doch met den geest spreekt hij verborgenheden.

3. Maar die profeteert, spreekt den menschen stichting, en vermaning, en vertroosting.

4. Die eene [vreemde] taal spreekt, die sticht zich zelve; maar die profeteert, die sticht de gemeente.

5. En ik wil [wel] dat gij allen in [vreemde] talen spreekt, maar meer dat gij profeteert. Want die profeteert is meerder dan die [vreemde] talen spreekt, tenzij dan dat hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.

6. En nu, broeders, indien ik tot u kwam, en sprak [vreemde] talen, wat nuttigheid zoude ik u doen, zoo ik tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leering?

7. Zelfs ook de levenlooze dingen die geluid geven, 't zij sluit, 't zij citer, zoo zij geen onderscheid met [hunnen] klank geven, hoe zal bekend worden 't geen gefloten of op de citer gespeeld wordt?

8. Want ook indien de bazuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den krijg bereiden?

9. Alzoo ook gijlieden indien gij niet door de taal eene duidelijke reden geeft, hoe zal verstaan worden hetgeen gesproken wordt? Want gij zult zijn [als] die in de lucht spreekt.

10. Er zijn, naar het voorvalt, zoo vele soorten van stemmen in de wereld, en geene derzelve is zonder stem.

11. Indien ik dan de kracht der stem niet weet, zoo zal ik hem die spreekt barbaarsch zijn; en hij die spreekt zal bij mij barbaarsch zijn.

12. Alzoo ook gij, dewijl gij ijverig zijt naar geestelijke gaven, zoo zoekt dat gij moogt overvloedig zijn tot stichting der gemeente.

13. Daarom die in eene [vreemde] taal spreekt, die bidde dat hij het moge uitleggen.

14. Want indien ik in eene [vreemde] taal bid, mijn geest bidt [wel], maar mijn verstand is vruchteloos.

15. Wat is 't dan? Ik zal [wel] met den geest bidden,

maar ik zal ook met het verstand bidden; ik zal [wel] met den geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen.

16. Anderzins indien gij dankzegt met den geest, hoe zal degene die de plaats eens ongeleerden vervult, Amen zeggen op uwe dankzegging? dewijl hij niet weet wat gij zegt.

17. Want gij dankzegt wel behoorlijk, maar de ander wordt niet gesticht.

18. Ik dank mijnen God dat ik meer [vreemde] talen spreek, dan gij allen;

19. Maar ik wil [liever] in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, opdat ik ook anderen moge onderwijzen, dan tien duizend woorden in eene [vreemde] taal.

20. Broeders, wordt geene kinderen in 't verstand; maar zijt kinderen in de boosheid, en wordt in 't verstand volwassen.

21. In de wet is geschreven: ik zal door lieden van andere talen, en door andere lippen tot dit volk spreken, en ook alzoo zullen zij mij niet hooren, zegt de Heer.

22. Zoo dan, de [vreemde] talen zijn tot een teeken niet dengenen die gelooven, maar den ongeloovigen; en de profetie niet den ongeloovigen, maar dengenen die gelooven.

23. Indien dan de geheele gemeente bijeen vergaderd was, en zij allen in [vreemde] talen spraken, en [eenige] ongeleerden of ongeloovigen inkwamen, zouden zij niet zeggen dat gij uitzinnig waart?

24. Maar indien zij allen profeteerden, en een ongeloovige, of ongeleerde inkwam, die wordt van allen overtuigd, [en] hij wordt van allen geoordeeld.

25. En alzoo worden de verborgene dingen zijns harten openbaar; en alzoo vallende op [zijn] aangezicht zal hij God aanbidden, en verkondigen dat God waarlijk onder u is.

26. Wat is 't dan, broeders? Wanneer gij te zamen komt, een iegelijk van u, heeft hij eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft hij eene [vreemde] taal, heeft hij eene opeubarigheid, heeft hij eene uitroeping: laat alle dingen geschieden tot stichting.

27. En zoo iemand eene [vreemde] taal spreekt, [dat] het door twee, of ten meeste drie [geschiede], en bij beurte; en dat één het uitlegge.

28. Maar indien er geen uitlegger is, dat hij zwijge in de gemeente, doch dat hij tot zich zelven spreke, en tot God;

29. En dat twee of drie Profeten spreken, en dat de anderen oordeelen.

30. Doch indien eenen anderen die er zit [iets] geopenbaard is, dat de eerste zwijge.

31. Want gij kunt allen de een na den ander profeteeren, opdat zij allen leeren, en allen getroost worden.

32. En de Geesten der Profeten zijn den Profeten onderworpen.

33. Want God is geen [God] van verwarring, maar van vrede, gelijk in al de gemeenten der heiligen.

34. Dat uwe vrouwen in de gemeenten zwijgen; want het is haar niet toegelaten te spreken, maar [bevolen] onderworpen te zijn, gelijk ook de wet zegt.

35. En zoo zij iets willen leeren, laat haar 't huis haren eigen mannen vragen. Want het staat leelijk voor de vrouwen dat zij in de gemeente spreken.

36. Is 't woord Gods van u uitgegaan? Of is het tot u alleen gekomen?

37. Indien iemand meent een Profet te zijn, of geestelijk, die erkenne dat hetgeen ik u schrijf des Heeren geboden zijn;

38. Maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39. Zoo dan, broeders, ijvert om te profeteren, en verhindert niet in [vreemde] talen te spreken.

40. Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

HOOFDSTUK 15.

1. Voorts, broeders, ik maak u bekend het Evangelium, dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat;

2. Door hetwelk gij ook zalig wordt, indien gij het behoudt op zoodanige wijze, als ik het u verkondigd heb; tenzij dan dat gij te vergeefs geloofd hebt.

3. Want ik heb ulieden ten eer-

eerste overgegeven 't geen ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften;

4. En dat hij is begraven, en dat hij is opgewekt ten derden dage, naar de Schriften;

5. En dat hij is van Cefas gezien, daarna van de twaalven.

6. Daarna is hij gezien van meer dan vijf honderd broederen op eenmaal, van welke het meerder[deel] nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen.

7. Daarna is hij gezien van Jacobus, daarna van al de Apostelen.

8. En ten laatste van allen is hij ook van mij, als van eenen ontijdig geboren en, gezien.

9. Want ik ben de minste van de Apostelen, die niet waardig ben een Apostel genoemd te worden, daarom dat ik de gemeente Gods vervolgd heb.

10. Doch door de genade Gods ben ik wat ik ben; en zijne genade die [aan] mij [bewezen is], is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeitet, dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is.

11. Hetzij dan ik, hetzij zijlieden, alzo prediken wij, en alzo hebt gij geloofd.

12. Indien nu Christus gepredikt wordt, dat hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u dat er geen opstanding der dooden is?

13. En indien er geen opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt;

14. En indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof,

15. En zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods; want wij hebben van God getuigd, dat Hij Christus opgewekt heeft; dien Hij niet heeft opgewekt, zoo namelijk de dooden niet opgewekt worden.

16. Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt;

17. En indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden;

18. Zoo zijt dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn.

19. Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn ho-

pende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen;

20. Maar nu, Christus is opgewekt uit de dooden, [en] is de eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn.

21. Want dewijl de dood door eenen mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door eenen mensch.

22. Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden;

23. Maar een iegelijk in zijne orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in zijne toekomst.

24. Daarna zal het einde zijn, wanneer hij het Koninkrijk Gode en den Vader zal overgegeven hebben; wanneer hij zal te niete gedaan hebben alle heerschappij, en alle magt, en kracht.

25. Want hij moet als Koning heerschen totdat hij al de vijanden onder zijne voeten zal gelegd hebben.

26. De laatste vijand, die te niete gedaan wordt, is de dood.

27. Want hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen. Doch wanneer hij zegt, dat [hem] alle dingen onderworpen zijn, zoo is 't openbaar, dat Hij uitgenomen wordt die hem alle dingen onderworpen heeft.

28. En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien die hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

29. Anders, wat zullen zij doen die voor de dooden gedoopt worden, indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden? Waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?

30. Waarom zijn wij ook alle ure in gevaar?

31. Ik sterf alle dagen, [t welk ik betuig] bij onzen roem dien ik heb in Christus Jezus onzen Heer.

32. Zoo ik, naar den mensch, tegen de beesten gevochten heb te Efeze, wat nuttigheid is het mij indien de dooden niet opgewekt worden? Laat ons eten en drinken; want morgen sterven wij.

33. Dwaalt niet. Kwade zamenprekingen verderven goede zeden.

34. Waakt op regtvaardiglijk, en zondigt niet. Want sommigen hebben de kennis Gods niet. Ik zeg het u tot schaamte.

35. Maar, zal iemand zeggen, hoe zullen de dooden opgewekt worden? En met hoedanig een ligchaam zullen zij komen?

36. Gij dwaas, hetgeen gij zaait wordt niet levend, tenzij dat het gestorven zij.

37. En hetgeen gij zaait, [daarvan] zaait gij het ligchaam niet dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorvalt, van tarwe, of van eenig der andere [graanen].

38. Maar God geeft hetzelfde een ligchaam gelijk Hij wil, en een iegelijk zaad zijne eigen ligchaam.

39. Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch, maar een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der visschen, en een ander der vogelen;

40. En er zijn hemelsche lichamen, en er zijn aardsche lichamen; maar eene andere is de heerlijkheid der hemelsche, en eene andere der aardsche.

41. Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want de [eene] ster verschilt in heerlijkheid van de [andere] ster.

42. Alzoo zal ook de opstanding der dooden zijn. Het [ligchaam] wordt gezaaid in verderfelijheid. 't wordt opgewekt in onverderfelijheid.

43. Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

44. Een natuurlijk ligchaam wordt er gezaaid, een geestelijk ligchaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk ligchaam, en er is een geestelijk ligchaam.

45. Alzoo is er ook geschreven: de eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziel; de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest.

46. Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

47. De eerste mensch is uit de aarde, aardsch; de tweede mensch is de Heer uit den hemel.

48. Hoedanig de aardsche [is], zoodanige zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche [is], zoodanige zijn ook de hemelschen.

49. En gelijkerwijs wij het

beeld des aardschen gedragen hebben, [alzoo] zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

50. Doch dit zeg ik, broeders, dat vleesch en bloed het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen, noch de verderfelijheid beërft de onverderfelijheid niet.

51. Zie, ik zeg u eene verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden;

52. In een punt des [tijds], in een oogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

53. Want dit verderfelijke moet onverderfelijheid aandoen, en dit sterfelijke [moet] onsterfelijheid aandoen.

54. En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijheid aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden dat geschreven is: de dood is verslonden tot overwinning.

55. Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uwe overwinning?

56. De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet.

57. Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heer Jezus Christus.

58. Zoo dan, mijne geliefde broeders, zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in 't werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in den Heer.

HOOFDSTUK 16.

1. Aangaande nu de verzameling die voor de heiligen [geschiedt], gelijk als ik den gemeenten in Galatië verordineerd heb, doet ook gij alzoo.

2. Op elken eersten [dag] der week legge een iegelijk van u [iets] bij zich zelven weg, vergaderende eenen schat, naardat hij welvaren verkregen heeft, opdat de verzamelingen alsdan niet [eerst] geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.

3. En wanneer ik daar zal gekomen zijn, die gij zult bekwaam achten door brieven, dezelve zal ik zenden om

u-

uwe
over t

4. Er
waard

[zelf]
len zi

5. De
wann

doorg
door

6. I
blijv

opdat

waar

7. W
zien i

ik ho

blijv

zal to

8. M
ven t

9. W
krach

zijn v

10. Z
ziet d

zij; v

des H

11. I
verac

vrede

me;

met d

12. E
den b

gebed

deren

maar

wil n

men;

neer

zijn.

13. V
loof,

sterk;

14. I
liefs

15. I
gij k

nas,

van A

zelve

ste h

16. I
nigen

iegeli

arbeid

17. I
aanko

Fortu

want

hetge

18. V
geest

uwen

nigen

19. U
van A

den l

la, m

hunn

20. U

uwe gaven naar Jeruzalem over te dragen;

4. En indien 't [*de moeite*] waardig mogt zijn dat ik ook [*zelf*] reizen zoude, zoo zullen zij met mij reizen.

5. Doch ik zal tot u komen wanneer ik Macedonië zal doorgaan zijn (want ik zal door Macedonië gaan);

6. En ik zal mogelijk bij u blijven, of ook overwinteren, opdat gij mij moogt geleiden waar ik zal henenreizen.

7. Want ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, maar ik hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien het de Heer zal toelaten.

8. Maar ik zal te Efeze blijven tot den Pinkster[*dag*].

9. Want mij is eene groote en krachtige deur geopend, en er zijn vele tegenstanders.

10. Zoo nu Timotheüs komt, ziet dat hij buiten vrees bij u zij; want hij werkt het werk des Heeren gelijk als ik.

11. Dat hem dan niemand verachte; maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot mij come; want ik verwacht hem met de broederen.

12. En wat aangaat Apollos den broeder, ik heb hem zeer gebeden dat hij met de broederen tot u komen zoude; maar het was ganschelijk [*zijn*] wil niet, dat hij nu zoude komen; doch hij zal komen wanneer het hem wel gelegen zal zijn.

13. Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk;

14. Dat al uwe dingen in de liefde geschieden.

15. En ik bid u, broeders, gij kent het huis van Stefanus, dat het is de eersteling van Achaje, en [*dat*] zij zich zelven den heiligen ten dienste hebben geschikt;

16. Dat gij ook u den zoodanigen onderwerpt, en eenen iegelijk die medewerkt en arbeidt.

17. En ik verblijd mij over de aankomst van Stefanus, en Fortunatus, en Achaïcus; want dezen hebben vervuld hetgeen [*mij*] aan u ontbrak.

18. Want zij hebben mijnen geest verkwikt, en [*ook*] den uwen. Erkent dan de zoodanigen.

19. U groeten de gemeenten van Azië. U groeten zeer in den Heer, Aquila en Priscilla, met de gemeente die te hunnen huize is.

20. U groeten al de broeders.

Groet elkander met eenen heiligen kus.

21. De groetenis met mijne hand: Paulus.

22. Indien iemand den Heer Jezus Christus niet liefheeft, die zij eene vervloeking, Maranatha.

23. De genade des Heeren Jezus Christus zij met u.

24. Mijne liefde zij met u allen in Christus Jezus. Amen.

DE TWEEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, en Timotheüs de broeder, aan de gemeente Gods die te Korinthe is, met al de heiligen die in geheel Achaje zijn.

2. Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3. Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden, en de God aller vertroosting;

4. Die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting met welke wij zelven van God vertroost worden.

5. Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6. Doch hetzij dat wij verdrukt worden, [*het is*] tot uwe vertroosting en zaligheid, die gewrocht wordt in de lijdzaamheid deszelfden lijdens, hetwelk wij ook lijden; hetzij dat wij vertroost worden, [*het is*] tot uwe vertroosting en zaligheid.

7. En onze hoop van u is vast, als die weten dat gelijk gij gemeenschap hebt aan 't lijden, [*gij*] ook alzoo [*gemeenschap hebt*] aan de vertroosting.

8. Want wij willen niet, broeders, dat gij onwetend

zijt van onze verdrukking, die ons in Azië overgekomen is, dat wij uitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven [onze] magt, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van 't leven;

9. Ja, wij hadden al zelfs in ons zelve 't vonnis des doods, opdat wij niet op ons zelve vertrouwen zouden, maar op God die de dooden verwekt;

10. Die ons uit zoo grooten dood verlost heeft, en [aog] verlost; op wien wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal.

11. Alzoo gijlieden ook mede arbeidt voor ons door het gebed, opdat over de gave, door vele personen aan ons te weeg gebragt, [ook] voor ons dankzegging door velen gedaan worde.

12. Want onze roem is deze, [namelijk] de getuigenis onzer consciëntie, dat wij in eenvoudigheid en opregtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods in de wereld verkeerd hebben, en allermeeft bij ulieden.

13. Want wij schrijven u geene andere dingen dan die gij kent, of ook erkent; en ik hoop dat gij ze ook tot het einde toe erkennen zult;

14. Gelijkerwijs gij ook ten deele ons erkend hebt, dat wij uw roem zijn, gelijk gij ook de onze zijt in den dag des Heeren Jezus.

15. En op dit betrouwen wilde ik te voren tot u komen, opdat gij eene tweede genade zoudt hebben;

16. En door uwe [stad] naar Macedonië gaan, en wederom van Macedonië tot u komen, en van ulieden naar Judea geleid worden.

17. Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook ligtvaardigheid gebruikt; of meer ik het naar het vleesch voor, hetgeen ik voorneem, opdat bij mij zoude wezen Ja, ja; en Neen, neen?

18. Doch God is getrouw, dat ons woord hetwelk tot u [is geschied], niet is geweest Ja en Neen.

19. Want de Zoon Gods Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, [namelijk] door mij, en Silvanus, en Timotheüs, was niet Ja en Neen, maar is geweest Ja in hem.

20. Want zoo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in hem Ja, en zijn in hem Amen,

Gode tot heerlijkheid door ons.

21. Maar die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft, is God;

22. Die ons ook heeft verzogeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

23. Doch ik aanroep God tot een getuige over mijne ziel, dat ik om u te sparen nog te Korinthe niet ben gekomen.

24. Niet dat wij heerschappij voeren over uw geloof, maar wij zijn medewerkers uwer blijdschap; want gij staat door het geloof.

HOOFDSTUK 2.

1. Maar ik heb dit bij mij zelve voorgenomen, dat ik niet wederom in droefheid tot u komen zoude.

2. Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch die mij zal vrolijk maken, dan degene die van mij bedroefd is geworden?

3. En ditzelfde heb ik u geschreven, opdat ik [daar] komende niet zoude droefheid hebben van degenen van welke ik moest verblijd worden, trouwende van u allen dat mijne blijdschap uwer aller [blijdschap] is.

4. Want ik heb ulieden uit vele verdrukking, en benaauwdheid des harten, met vele tranen geschreven, niet opdat gij zoudt bedroefd worden, maar opdat gij de liefde zoudt verstaan, die ik overvloediglijk tot u heb.

5. Doch indien iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik [hem] niet bezware) ulieden allen.

6. Den zoodanigen is deze bestraffing genoeg, die van velen [geschied is];

7. Alzoo dat gij daarentegen [hem] liever [moet] vergeven, en vertroosten, opdat de zoodanige door al te overvloedige droefheid niet eenigzins worde verslonden.

8. Daarom bid ik u dat gij de liefde aan hem bevestigt.

9. Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uwe beproeving mogt verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt.

10. Dien gij nu iets vergeeft, [dien vergeef] ik ook; want zoo ik ook iets vergeven heb, dien ik vergeven heb [heb ik het vergeven] om uwentwil, voor het aangezicht van Christus, opdat de satan over ons geen voordeel krijg;

11. Want

11. W
ons n
12. V
kwam
van C
als n
was i
geene
geest,
broed
13. M
genom
ik na
14. E
ons al
in Ch
ner k
maakt
15. V
goede
degen
in de
16. I
doods
een r
En w
kwa
17. V
lijk v
koop
maar
woor
het in

1. I
weder
Of b
somm
schrij
van v
2. G
gesch
beker
mens
3. A
word
Chris
diens
is ni
den C
niet
in vle
4. E
wen
bij G
5. N
ven
denke
maar
uit G
6. D
maak
naars
niet
tes.
maar
7. E
doods
en] i
heerl
dat

11. Want zijne gedachten zijn ons niet onbekend.

12. Voorts als ik te Troas kwam om het Euangelium van Christus [te prediken], en als mij eene deur geopend was in den Heer, zoo heb ik geene rust gehad voor mijnen geest, omdat ik Titus mijnen broeder niet vond;

13. Maar afscheid van hen genomen hebbende, vertrok ik naar Macedonië.

14. En Gode zij dank, die ons allen tijd doet triumfeeren in Christus, en den reuk zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen.

15. Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden, en in degenen die verloren gaan.

16. Dezen wel een reuk des doods ten doode, maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?

17. Want wij dragen niet, gelijk velen, het woord Gods te koop, maar als uit opregtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

HOOFDSTUK 3.

1. Beginnen wij ons zelven wederom [u] aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of [brieven] van voorschrijving van u?

2. Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen;

3. Als die openbaar zijt geworden; dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet in steenen tafelen, maar in vleeschen tafelen des harten.

4. En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.

5. Niet dat wij van ons zelven bekwaam zijn iets te denken, als uit ons zelven; maar onze bekwaamheid is uit God,

6. Die ons ook bekwaam gemaakt heeft [om te zijn] dien naars des Nieuwen Testaments, niet der Letter, maar des Geestes. Want de Letter doodt, maar de Geest maakt levend.

7. En indien de bediening des doods in letteren [bestaande, en] in steenen ingedrukt, in heerlijkheid is geweest, alzoo dat de kinderen Israels het

aangezigt van Mozes niet konden sterk aanzien, om de heerlijkheid zijns aangezigts, die te niete gedaan zoude worden;

8. Hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn?

9. Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.

10. Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dit deel, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.

11. Want indien hetgeen dat te niete gedaan wordt, in heerlijkheid was, veel meer [is] hetgeen dat blijft, in heerlijkheid.

12. Dewijl wij dan zoodanige hope hebben, zoo gebruiken wij veel vrijmoedigheid in 't spreken;

13. En [doen] niet gelijkerwijs Mozes, [die] een deksel op zijn aangezigt leide, opdat de kinderen Israels niet zouden sterk zien op het einde desgenen dat te niete gedaan wordt;

14. Maar hunne zinnen zijn verhard geworden. Want tot op [den dag] van heden blijft 't zelfde deksel in het lezen des Ouden Testaments, zonder ontdekt te worden; hetwelk door Christus te niete gedaan wordt.

15. Maar tot den huidigen [dag] toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart.

16. Doch zoo wanneer het tot den Heer zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen.

17. De Heer nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.

18. En wij allen met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren [als] in eenen spiegel aanschouwende, worden [naar] 't zelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.

HOOFDSTUK 4.

1. Daarom dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid die ons geschied is, zoo vertragen wij niet;

2. Maar wij hebben verworpen de bedekselen der schande, niet wandelende in arglistigheid, noch het woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid ons zelven aangenaam makende bij alle consciëntiënder menschen,

in de tegenwoordigheid Gods.

3. Doch indien ook ons Euangelium bedekt is, zoo is het bedekt in degenen die verloren gaan;

4. In welke de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, [*namelijk*] der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting des Euangeliums der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is.

5. Want wij prediken niet ons zelve, maar Christus Jezus den Heer; en ons zelve, [*dat wij*] uwe dienaren [*zijn*] om Jezus wil.

6. Want God die gezegd heeft dat 't licht uit de duisternis zoude schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft, om [*te geven*] verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in 't aangezicht van Jezus Christus.

7. Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Gods, en niet uit ons;

8. [*Als*] die in alles verdrukt worden, doch niet benaauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig;

9. Vervolgd, doch niet [*daar*] in verlaten; nedergeworpen, doch niet verdorven;

10. Altijd de dooding des Heeren Jezus in het ligchaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons ligchaam zoude geopenbaard worden.

11. Want wij die leven worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zoude geopenbaard worden.

12. Zoo dan, de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden.

13. Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is: ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken; zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook;

14. Wetende dat Hij die den Heer Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken, en met ulieden daar zal stellen.

15. Want al deze dingen zijn om uwentwil, opdat de vermenigvuldigde genade, door de dankzegging van velen, overvloedig worde ter heerlijkheid Gods.

16. Daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nogtans de inwendige

vernieuwd van dag tot dag.

17. Want onze ligte verdrukking, die zeer haast voorbij [*gaat*], werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewigt der heerlijkheid,

18. Dewijl wij niet aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet. Want de dingen die men ziet zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig.

HOOFDSTUK 5.

1. Want wij weten, dat zoo ons aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, [*maar*] eeuwig in de hemelen.

2. Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden.

3. Zoo wij ook bekleed, [*en*] niet naakt zullen gevonden worden.

4. Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde, nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde.

5. Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God, die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.

6. Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten dat wij inwonende in het ligchaam, uitwonen van den Heer;

7. (Want wij wandelen door geloof, [*en*] niet door aanschouwen.)

8. Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het ligchaam uit te wonen, en bij den Heer in te wonen.

9. Daarom zijn wij ook zeer begeerig, 't zij inwonende, 't zij uitwonende, om hem welbehagelijk te zijn.

10. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den regterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage 'tgeen door het ligchaam [*geschiedt*], naardat bij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

11. Wij dan wetende den schrik des Heerer, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uwe consciëntiën geopenbaard te zijn.

12. Want wij prijzen ons zelve

ot dag.
verdruk-
voorbij-
gansch
gewicht

anmer-
zen ziet,
ien niet
die men
maar de
ciet zijn

K 5.
n, dat
s dezes
wordt,
od heb-
anden
ig in de

uchten
t onze
hemel
n,
d, [en]
vonden

n dezen
en be-
aal wij
maar
dat het
en ver-

itzelve
die ons
Geestes

jd goe-
dat wij
chaam,
;
oor ge-
schou-

goeden
ehagen
uit te
r in te

eer be-
e, 't zij
welbe-

moeten
or den
as, op-
drage
m [ge-
gedaan
hetzij

e den
wegen
geloof,
gewor-
in uwe
rd te

as zel-
ven

ven u niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij [stor] zoudt hebben tegen degenen die in het aangezigt roemen, en niet [in] het hart.

13. Want hetzij dat wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode; hetzij dat wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.

14. Want de liefde van Christus dringt ons;

15. Als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En hij is voor allen gestorven, opdat degenen die leven, niet meer zich zelve zouden leven, maar dien die voor hen gestorven en opgewekt is.

16. Zoo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nogtans kennen wij [hem] nu niet meer [naar het vleesch].

17. Zoo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.

18. En al deze dingen [zijn uit God, die ons met zich zelve verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft.

19. Want God was in Christus de wereld met zich zelve verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

20. Zoo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bad; wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen.

21. Want dien die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardig Gods in hem.

HOOFDSTUK 6.

1. En wij [als] mede arbeidende bidden [u] ook dat gij de genade Gods niet te vergeefs moogt ontvangen hebben.

2. Want Hij zegt: in den aangenamen tijd heb ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb ik u geholpen. Zie, nu is 't de welaangename tijd; zie, nu is 't de dag der zaligheid.

3. Wij geven geen aanstoot in eenig ding, opdat de bediening niet gelasterd worde;

4. Maar wij als dienaars Gods, maken ons zelve in alles aangenaam, in vele verdraagzaamheid, in verdrukkingen, in nooden, in benaauwdheden,

5. In slagen, in gevangenis- sen, in beroerten, in arbeid, in waken, in vasten,

6. In reinigheid, in kennis, in lankmoedigheid, in goedertierenheid, in den Heiligen Geest, in ongeveinsde liefde,

7. In 't woord der waarheid, in de kracht Gods, door de wapenen der gerechtigheid aan de regter en aan de linker [zijde],

8. Door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders, en [nog- tans] waarachtigen;

9. Als onbekenden, en [nog- tans] bekend; als stervenden, en zie, wij leven; als getuchtigd, en niet gedood;

10. Als droevig zijnde, doch altijd blijde; als arm, doch velen rijk makende; als niets hebbende, en [nogtans] alles bezittende.

11. Onze mond is opengedaan tegen u, o Korinthiërs; ons hart is uitgebreid.

12. Gij zijt niet naauw in ons, maar gij zijt naauw in uwe ingewanden.

13. Nu [om] dezelfde vergelding [te doen] (ik spreek als tot [mijne] kinderen) zoo wordt gij ook uitgebreid.

14. Trekt niet een ander juk aan met de ongeloovigen. Want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15. En wat samenstemming heeft Christus met Belial? Of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovigen?

16. Of wat samenvoeging heeft de Tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de Tempel des levenden Gods, gelijk- wijs God gezegd heeft: ik zal in hen wonen, en ik zal onder [hen] wandelen; en ik zal hun God zijn, en zij zullen mij een volk zijn.

17. Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heer, en raakt niet aan 't geen onrein is, en ik zal ulieden aanne- men;

18. En ik zal u tot een Va- der zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heer de Almachtige.

HOOFDSTUK 7.

1. Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons ons zelve reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

2. Geeft ons plaats; wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3. Ik zeg [dit] niet tot [uwe] veroordeeling. Want ik heb tevoren gezegd, dat gij in onze harten zijt, om samen te sterfen en samen te leven.

4. Ik heb veel vrijmoedigheid in 't spreken tegen u; ik heb veel roems over u; ik ben vervuld met vertroosting; ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.

5. Want ook als wij in Macedonië gekomen zijn, zoo heeft ons vleesch geen rust gehad, maar wij waren in alles verdrukt: van buiten was strijd, van binnen vrees;

6. Doch God, die de nederigen vertroost, heeft ons getroost door de komst van Titus;

7. En niet alleen door zijne komst, maar ook door de vertroosting, met welke hij over u vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uwen ijver voor mij; alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.

8. Want hoewel ik u in den Zendbrief bedroefd heb, 't berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft; want ik zie dat dezelve Zendbrief, hoewel voor eenen kleinen tijd, u bedroefd heeft.

9. Nu verblijd ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekeering. Want gij zijt bedroefd geweest naar God, zoodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt.

10. Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood.

11. Want zie, dit zelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheid heeft het in u gewrocht? Ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak; in alles hebt gij u zelve bewezen rein te zijn in deze zaak.

12. Hoewel ik dan aan u geschreven heb, [dat] is niet om diens wil die onregt gedaan had, noch om diens wil dien onregt gedaan was, maar opdat onze vlijtigheid voor u zoude bij u openbaar worden, in de tegenwoordigheid Gods.

13. Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden.

14. Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar gelijk wij alles met waarheid tot u gesproken hebben, alzoo is ook onze roem dien [ik] bij Titus [geroemd heb], waarheid geworden.

15. En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij uwer, aller gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem met vrees en beven hebt ontvangen.

16. Ik verblijd mij dan, dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

HOOFDSTUK 8.

1. Voorts maken wij u bekend, broeders, de genade Gods die in de gemeenten van Macedonië gegeven is;

2. Dat in veel beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap en huane zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goeddadigheid.

3. Want zij zijn naar vermogen (ik betuig het) ja boven vermogen gewillig geweest,

4. Ons met veel vermaning biddende dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap dezer bediening, die voor de heiligen [geschiedt];

5. En [deden] niet [alleen] gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zich zelve eerst aan den Heer, en [daarna] aan ons, door den wil Gods;

6. Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat gelijk hij tevoren begonnen had, bij ook alzoo nog deze gave bij u voleindigen zoude.

7. Zoo dan gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof, en in woord, en in kennis, en in alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, [ziet] dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.

8. Ik

8. Ik zeg [*dit*] niet [*als*] gebiedende, maar [*als*] door de naastigheid van anderen ook de opregtheid uwer liefde beproevende.

9. Want gij weet de genade onzes Heeren Jezus Christus, dat hij om uwentwil is arm geworden, daar hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.

10. En ik zeg in dezen [*mijne*] meening. Want dit is u oorbaar, als die niet alleen het doen, maar ook het willen van over een jaar te voren hebt begonnen.

11. Maar nu voleindigt ook het doen, opdat gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgeen dat gij hebt.

12. Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds er is, zoo is iemand aange-naar naar 't geen dat hij heeft, niet naar hetgeen dat hij niet heeft.

13. Want [*dit zeg ik*] niet opdat anderen zouden verligting hebben, en gij verdrukking;

14. Maar [*opdat*] uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed [*zij*] om hun gebrek [*te vervullen*], opdat ook hun overvloed zij om uw gebrek [*te vervullen*], opdat er gelijkheid worde;

15. Gelijk geschreven is: die veel [*verzameld had*] had niet over, en die weinig [*verzameld had*] had niet te weinig.

16. Doch Gode zij dank, die dezelfde naastigheid voor u in het hart van Titus gegeven heeft,

17. Dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naarstig zijnde gewillig tot u gereisd is.

18. En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het Evangelium door al de gemeenten;

19. En dat niet alleen, maar hij is ook van de gemeenten verkoren om met ons te reizen met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren zelve, en de volvaardigheid uws gemoeds;

20. Dit verhoedende, dat ons niemand mag lasteren in dezen overvloed, die van ons wordt bediend;

21. Als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor

den Heer, maar ook voor de menschen.

22. Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, welken wij in vele dingen dikmaals beproefd hebben dat hij naarstig is; en nu veel naarstiger door het groote vertrouwen dat [*hij heeft*] tot ulieden.

23. Hetzij [*dan*] Titus, hij is mijn medgezel en mede-arbeider bij u; 't zij onze broeders, zij zijn afgezanten der gemeenten, [*en*] eene eer van Christus.

24. Bewijst dan aan hen de bewijzing uwer liefde, en onzes roems van u, ook voor 't aangezicht der gemeenten.

HOOFDSTUK 9.

1. Want van de bediening die voor de heiligen [*geschiedt*], is mij onnoodig aan u te schrijven;

2. Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, van welke ik roem over u bij de Macedoniërs, dat Achaje van over een jaar bereid is geweest; en de ijver van u [*begonnen*] heeft er velen verwekt.

3. Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem dien [*wij*] over u [*hebben*], niet zoude ijdel gemaakt worden in dit deel, opdat [*gelijk ik gezegd heb*] gij bereid moogt zijn;

4. [*En*] dat niet mogelijk, zoo de Macedoniërs met mij kwamen, en u onbereid vonden, wij [*opdat*] wij niet zeggen: gij] beschaamd worden in dezen vasten grond der roeming.

5. Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangedienden zegen, opdat die gereed zij, alzoo als een zegen, en niet als eene vrekheid.

6. En dit [*zeg ik*]: die spaarzaamlijk zaait, zal ook spaarzaamlijk maaijen; en die in zegeningen zaait, zal ook in zegeningen maaijen.

7. Een iegelijk [*doe*] gelijk hij in [*zijn*] hart voorneemt; niet uit droefheid of uit nooddwang. Want God heeft eenen blijmoedigen gever lief;

8. En God is magtig alle genade te doen overvloedig zijn in u, opdat gij in alles allen tijd, alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn;

9. Ge-

9. Gelijk er geschreven is: hij heeft gestrooid, hij heeft den armen gegeven; zijne gerechtigheid blijft in der eeuwigheid.

10. Doch die het zaad den zaaijer verleent, die verleene ook brood tot spijs, en vermenigvuldige uw gezaaisel, en vermeerdere de vruchten uwer gerechtigheid;

11. Dat gij in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, welke door ons werkt dankzegging tot God.

12. Want de bediening van dezen dienst vervult niet alleen 't gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God,

13. Dewijl zij door de beproeving dezer bediening God verheerlijken over de onderwerping uwer belijdenis onder het Euangelium van Christus, en [over] de goeddadigheid der mededeeling aan hen en aan allen,

14. En door hun gebed voor u, welke naar u verlangen, om de uitnemende genade Gods over u.

15. Doch Gode zij dank voor zijne onuitsprekelijke gave.

HOOFDSTUK 10.

1. Voorts ik Paulus zelf bid u door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus, die tegenwoordig zijnde wel gering ben onder u, maar afwezend stout ben tegen u;

2. Ik bid dan, dat ik tegenwoordig zijnde niet stout moge zijn met die vrijmoedigheid, waarmede ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten alsof wij naar het vleesch wandelden.

3. Want wandelende in het vleesch voeren wij den krijg niet naar het vleesch;

4. Want de wapenen onzes krijgs zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten;

5. Dewijl wij de overleggingen ter neder werpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus;

6. En gereed hebben [hetgeen dient] om te wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7. Ziet gij aan wat voor oogen is? Indien iemand bij zich zelve vertrouwt dat hij van

Christus is, die denke dit wederom uit zich zelve, dat gelijkerwijs hij van Christus is, alzoo wij ook van Christus zijn.

8. Want indien ik ook iets overvloediger zoude roemen van onze magt, welke de Heer ons gegeven heeft tot stichting, en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden.

9. Opdat ik niet zoude schijnen alsof ik u door de brieven wilde verschrikken.

10. Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewigtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de reden is verachtelijk.

11. Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen wij zijn in hetwoord door brieven, als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen zijn inderdaad, als wij tegenwoordig zijn.

12. Want wij durven ons zelve niet rekenen, of vergelijken met sommigen die zich zelve prijzen; maar deze verstaan niet dat zij zich zelve met zich zelve meten, en zich zelve met zich zelve vergelijken.

13. Doch wij zullen niet roemen buiten de maat; maar dat wij, naar de maat des regels, welke maat ons God toegegedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.

14. Want wij strekken ons zelve niet te wijd uit, als die tot u niet zouden komen; Want wij zijn ook gekomen tot u toe, in het Euangelium van Christus.

15. Niet roemende buiten de maat in anderer [lieden] arbeid, maar hebbende hope, als uw geloof zal gewassen zijn, dat wij onder ulieden overvloediglijk zullen vergroot worden naar onzen regel,

16. Om het Euangelium te verkondigen in de [plaatsen] die op gene zijde van u [gelegen] zijn; niet om te roemen in eens anderen regel over hetgeen dat [alreeds] bereid is.

17. Doch wie roemt, die roeme in den Heer.

18. Want niet die zich zelve prijst, maar dien de Heer prijst, die is beproefd.

HOOFDSTUK 11.

1. Och of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid; ja ook verdraagt mij.

2. Want ik ben ijverig over u met eenen ijver Gods. Want ik heb ulieden tebereid om

[u

[u al
aan é
len,

3. Do
eenigz
Eva d
bedrog
zinnen
af te
dighe

4. W
komt
predik
dikt
eenen
dien g
of een
gij nie
verdoo

5. W
gens
dan d
len.

6. Er
in wo
het ni
allezin
onder

7. H
ik mi
opdat
den?
geliun
digd

8. Ik
beroo
nemen
en al
was,
niema

9. W
de br
Mace
mij z
zonde
[mij

10. I
is in
gewes
niet z

11. V
ik u
het.

12. M
ik no
af te
oorza
dat z
bevor

13. V
telen
ders,
Apos

14. I
want
zich

15. Z
groot
naars
[war
tighe

dit we-
ristus
ristus

ik iets
oemen
e Heer
chting,
rping,
d wor-

schij-
rieven
eggen
krach-
igheid
en de

t, dat
woord
wezig
ijn in-
oordig

as zel-
gelij-
e zich
e ver-
zelve
n zich
verge-

t roe-
ar dat
egels,
edeeld
geko-

ns zel-
ls die
Want
tot u
n van

en de
[ar]-
hope,
rassen
ieden
groot

e ver-
[egen] die
egen] in
het-
is.

die

zel-
Heer

11.
wei-
wijs-
ij.

over
Want
l om
[u]

[u als] eene reine maagd
aan éenen man voor te stel-
len, [namelijk] aan Christus.

3. Doch ik vrees dat niet
eenigzins gelijk de slang
Eva door hare arglistigheid
bedrogen heeft, alzoo uwe
zinnen bedorven worden, [om
af te wijken] van de eenvou-
digheid die in Christus is.

4. Want indien degene die
komt eenen anderen Jezus
predikte, dien wij niet gepre-
dikt hebben, of [indien] gij
eenen anderen Geest ontvingt,
dien gij niet hebt ontvangen,
of een ander Evangelium, dat
gij niet hebt aangenomen, zoo
verdroegt gij [hem] met regt.

5. Want ik acht dat ik ner-
gens in minder ben geweest
dan de uitnemendste Aposte-
len.

6. En indien ik ook slecht ben
in woorden, nogtans ben ik
het niet in wetenschap; maar
allezins zijn wij in alle dingen
onder u openbaar geworden.

7. Heb ik zonde gedaan, als
ik mijzelven vernederd heb
omdat gij zoudt verhoogd wor-
den? overmits ik u het Euan-
gelium Gods om niet verkond-
digd heb?

8. Ik heb andere gemeenten
berooft, bezoldiging [van haar]
nemende om u te bedienen;
en als ik bij u tegenwoordig
was, en gebrek had, ben ik
niemand lastig gevallen.

9. Want mijn gebrek hebben
de broeders vervuld, die van
Macedonië kwamen, en ik heb
mijzelven in alles gehouden
zonder u te bezwaren, en zal
[mij nog alzo] houden.

10. De waarheid van Christus
is in mij, dat deze roem in de
gewesten van Achaje aan mij
niet zal verhindert worden.

11. Waarom? Is 't omdat
ik u niet liefheb? God weet
het.

12. Maar wat ik doe, dat zal
ik nog doen, om de oorzaak
af te snijden dengenen die
oorzaak [hebben] willen, op-
dat zij in 't geen zij roemen,
bevonden mogten worden ge-
lijk als wij.

13. Want zulke valsche Apos-
telen zijn bedriegelijke arbe-
iders, zich veranderende in
Apostelen van Christus.

14. En het is geen wonder;
want de satan zelf verandert
zich in eenen Engel des lichts.

15. Zoo is 't dan niets
groots, indien ook zijne di-
naars zich veranderen als
[waren zij] dienaars der gereg-
tigheid; van welke het einde

zal zijn naar hunne werken.

16. Ik zeg wederom, dat nie-
mand meene dat ik onwijs
ben; doch zoo niet, neemt mij
[dan] aan als eenen onwijzen,
opdat ik ook een weinig moge
roemen.

17. Dat ik spreek spreek ik
niet naar den Heer, maar als
in onwijsheid, in dezen vasten
grond der roeming.

18. Dewijl velen roemen naar
het vleesch, zoo zal ik ook
roemen.

19. Want gij verdraagt gaarne
de onwijzen, dewijl gij wijs
zijt.

20. Want gij verdraagt het
zoo u iemand dienstbaar
maakt, zoo [u] iemand op-
eet, zoo iemand [van u] neemt,
zoo zich iemand verheft, zoo u
iemand in 't aangezicht slaat,

21. Ik zeg [dit] naar oneer,
gelijk of wij zwak waren ge-
weest; maar waarin iemand
stout is (ik spreek in onwijs-
heid) [daarin] ben ik ook stout.

22. Zijn zij Hebreë? ik ook.
Zijn zij Israëlitën? ik ook.
Zijn zij het zaad Abrahams?
ik ook.

23. Zijn zij dienaars van Chris-
tus? (ik spreek onwijs zijnde)
ik ben boven [hen]: in arbeid
overvloediglijker, in slagen
uittnemender, in gevangenis-
sen overvloediglijker, in doods-
[gevaar] menigmaal.

24. Van de Joden heb ik veêr-
tig [slagen] min één, vijfmaal
ontvangen;

25. Driemaal ben ik met
roeden gegeeseld geweest, eens
ben ik gesterenigd, driemaal
heb ik schipbreuk geleden,
eenen [ganschen] nacht en
dag heb ik in de diepte over-
gebragt;

26. In 't reizen menigmaal,
in gevaren van rivieren, in
gevaren van moordenaars,
in gevaren van [mijn] ge-
slacht, in gevaren van de
Heidenen, in gevaren in de
stad, in gevaren in de
woestijn, in gevaren in de
zee, in gevaren onder de
valsche broeders;

27. In arbeid en moeite, in
waken menigmaal, in honger
en dorst, in vasten menig-
maal, in koude en naakt-
heid.

28. Zonder de dingen die
van buiten zijn, overvalt mij
dagelijks de zorg van al de
gemeenten.

29. Wie is er zwak, dat ik
niet zwak ben? Wie wordt
er geërgerd, dat ik niet brand?

30. Indien men moet roe-
men,

men, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakheid.

31. De God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.

32. De Stadhouder des Konings Aretas in Damascus bezette de stad der Damascusenen, willende mij vangen;

33. En ik werd door een venster in een mand over den muur nedergelaten, en ontvlood zijne handen.

HOOFDSTUK 12.

1. Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar. Want ik zal komen tot gezigten en openbaringen des Heeren.

2. Ik ken eenen mensch in Christus, vóór veertien jaren, (of het *[geschied zij]* in 't ligchaam, weet ik niet; of buiten het ligchaam, weet ik niet; God weet het) dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel.

3. En ik ken eenen zoodanigen mensch (of het in het ligchaam, of buiten het ligchaam *[geschied zij]* weet ik niet; God weet het),

4. Dat hij opgetrokken is geweest in 't paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die eenen mensch niet is geoorloofd te spreken.

5. Van den zoodanigen zal ik roemen, doch van mij zelve zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden.

6. Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwils zijn; want ik zal de waarheid zeggen; maar ik houd *[daarvan]* af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7. En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zoude verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, *[námelyk]* een Engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zoude verheffen.

8. Hierover heb ik den Heer driemaal gebeden, opdat hij van mij zoude wíjken.

9. En hij heeft tot mij gezegd: mijne genade is u genoeg; want mijne kracht wordt in zwakheid volbragt. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10. Daarom heb ik een wel-

behagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benaauwdheden, om Christus wil. Want als ik zwak ben, dan ben ik magtig.

11. Ik ben roemende onwils geworden; gij hebt mij genoodzaakt; want ik behoorde van u geprezen te zijn; want ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste Apostelen, hoewel ik niets ben.

12. De merkteekenen van eenen Apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met teekenen, en wonderen, en krachten.

13. Want wat is er, waarin gij minder geweest zijt dan de andere gemeenten, anders, dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest? vergeeft mij dit ongelijk.

14. Zie, ik ben ten derdenmaal gereed om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn. Want ik zoek niet het uwe, maar u. Want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

15. En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen te koste gegeven worden; hoewel ik u overvloediglijker beminde, weiniger bemind word.

16. Doch het zij zoo, ik heb u niet bezwaard; maar al-zoo ik listig was, heb ik u met bedrog gevangen.

17. Heb ik door iemand dergenen die ik tot u gezonden heb van u mijn voordeel gezocht?

18. Ik heb Titus gebeden, en den broeder mede gezonden; heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? hebben wij niet in denzelfden Geest gewandeld? *[hebben wij]* niet *[gewandeld]* in dezelfde voetstappen?

19. Meent gij wederom dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid Gods in Christus; en dit alles, geliefden, tot uwe stichting.

20. Want ik vrees dat als ik gekomen zal zijn, ik u niet eenigzins zal vinden zoodanigen als ik wil, en *[dat]* ik van u zal gevonden worden zoodanig als gij niet wilt; dat er niet eenigzins *[zijn]* twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblazingen, opgeblazenheden, be-roerten;

21. O zal g mij n ik ro die te ben, zullen nighe tucht hebbe

1. L

[dat] mond

gen z

2. Ik zegd,

tegen dema

afwez voren

aan a weder

zal sp

3. De proef mij s

zwak onder

4. W is do

hij n

Gods,

zwak met h

Gods

5. Or gij in u zel

ven n in u

zins v

6. De zult

verwe

7. Er dat gi

opdat

bevon

dat gi

en wi

den z

8. W tegen

de va

9. W wanne

sterk ook d

makir

10. D zend

tegen

de str

de ma

geven

en nie

11. V de, v

troost

in vre

en, in
len, in
aauw-
ds wil-
n, dan

onwijs
mij ge-
hoorde
; want
minder
eendste
ets ben.
n van
nder u
mheid,
nderen,

waarin
ijdt dan
anders,
t lastig
ft mij

derden-
te ko-
lastig
niet het
de kin-
chatten
ouders,
de kin-

arne de
or uwe
n wor-
ervloe-
weini-

ik heb
aar al-
b ik u

nd der-
zonden
eel ge-

beden,
gezon-
van u
? heb-
zelfden
[hebben
in de-

om dat
schuldi-
de te-
Chris-
iefden,

dat als
ik u
en zoo-
[dat] ik
worden
wilt;
[zijn]
toorn,
oorbla-
en, be-

21. Op-

21. Opdat wederom als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen die te voren gezondigd hebben, en die zich niet bekeerd zullen hebben van de onreinigheid, en hoererij, en on-tuchtigheid die zij gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

1. Dit is de derdemaal [dat] ik tot u kom; in den mond van twee of drie getui- gen zal alle woord bestaan.

2. Ik heb het te voren ge- zegd, en zeg het te voren als tegenwoordig zijnde de twee- demaal, en ik schrijf het nu afwezende, denegenen die te voren gezondigd hebben, en aan al de anderen, dat zoo ik wederom kom, ik [hen] niet zal sparen;

3. Dewijl gij zoekt eene proef van Christus die in mij spreekt, welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4. Want hoewel hij gekruist is door zwakheid, zoo leeft hij nogtans door de kracht Gods. Want ook wij zijn zwak in hem, maar zullen met hem leven door de kracht Gods in u.

5. Onderzoek u zelve of gij in het geloof zijt; beproeft u zelve. Of kent gij u zelve niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij dat gij eenig- zins verwerpelijk zijt.

6. Doch ik hoop dat gij zult verstaan, dat wij niet verwerpelijk zijn.

7. En ik wensch van God, dat gij geen kwaad doet; niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, maar opdat gij het goede zoudt doen, en wij als verwerpelijk zou- den zijn.

8. Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid.

9. Want wij verblijden ons wanneer wij zwak zijn, en gij sterk zijt. En wij wenschen ook dit, [namelyk] uwe vol- making.

10. Daarom schrijf ik afwe- zend deze dingen, opdat ik tegenwoordig zijnde niet zou- de strengheid gebruiken, naar de magt die mij de Heer ge- geven heeft tot opbouwning, en niet tot nederwerping.

11. Voorts, broeders, zijt blij- de, wordt volmaakt, zijt ge- troost, zijt eensgezind, leeft in vrede; en de God der liefde

en des vredes zal met u zijn. 12. Groet elkander met eenen heiligen kus. U groeten al de heiligen.

13. De genade des Heeren Je- zus Christus, en de liefde Gods, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u al- len. Amen.

DE ZENDBRIEF

VANDEN

APOSTELPAULUS

AAN DIE VAN

GALATIË.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een Apostel, ([ge- roepen] niet van menschen, noch door eenen mensch, maar door Jezus Christus, en God den Vader, die hem uit de doo- den opgewekt heeft.)

2. En al de broeders die met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië;

3. Genade zij u en vrede van God den Vader, en onzen Heer Jezus Christus,

4. Die zich zelve gegeven heeft voor onze zonden, opdat hij ons trekken zoude uit deze tegenwoordige booze wereld, naar den wil onzes Gods en Vaders,

5. Welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

6. Ik verwonder mij dat gij zoo haast [wijkende] van den- genen die u in de genade van Christus geroepen heeft, over- gebragt wordt tot een ander Euangelium;

7. Daar er geen ander is; maar er zijn sommigen die u ont- roeren, en het Euangelium van Christus willen verkeeren.

8. Doch al ware 't ook dat wij, of een Engel uit den hemel u een Euangelium verkondig- de buiten hetgeen wij u ver- kondigd hebben, die zij ver- vloekt.

9. Gelijk wij te voren gezegd hebben, [zoo] zeg ik ook nu wederom: indien u iemand een Euangelium verkondigt bui- ten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt.

10. Want predik ik nu de menschen, of God? Of zoek ik menschen te behagen? Want indien ik nog menschen be- haagde, zoo ware ik geen dienstknecht van Christus.

11. Maar

11. Maar ik maak u bekend, broeders, dat het Euangelium 't welk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.

12. Want ik heb ook hetzelfde niet van eenen mensch ontvangen, noch geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus.

13. Want gij hebt mijnen omgang gehoord, die eertijds in het Jodendom was, dat ik uitnemend zeer de gemeente Gods vervolgde, en dezelve verwoestte;

14. En [dat] ik in 't Jodendom toenam boven velen van mijnen ouderdom in mijn geslacht, zijnde overvloediglijk ijverig voor mijne vaderlijke inzettingen.

15. Maar wanneer het Gode behaagd heeft, die mij van mijner moeders lijf aan afgezonderd heeft, en geroepen door zijne genade,

16. Zijnen Zoon in mij te openbaren, opdat ik denzelven door het Euangelium onder de Heidenen zoude verkondigen, zoo ben ik terstond niet te rade gegaan met vleesch en bloed,

17. En ben niet wederom gegaan naar Jeruzalem tot degenen die vóór mij Apostelen waren; maar ik ging henen naar Arabië, en keerde wederom naar Damascus.

18. Daarna kwam ik na drie jaren wederom te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef bij hem vijftien dagen.

19. En zag geen anderen van de Apostelen dan Jacobus den broeder des Heeren.

20. Hetgeen nu ik u schrijf, zie, [ik getuig] voor God, dat ik niet lieg.

21. Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië;

22. En ik was van aangezigt onbekend den gemeenten in Judea, die in Christus zijn;

23. Maar zij hadden alleenlijk gehoord [dat men zeide]: degenen die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, 't welk hij eertijds verwoestte.

24. En zij verheerlijkten God in mij.

HOOFDSTUK 2.

1. Daarna ben ik, na veertien jaren, wederom naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, ook Titus medegenomen hebbende.

2. En ik ging op, door eene openbaring, en stelde hun het Euangelium voor, dat ik pre-

dik onder de Heidenen; en in het bijzonder dengenen die in achtging waren, opdat ik niet eenigzins te vergeefs zoude loopen, of geloopt hebben.

3. Maar ook Titus die met mij was, een Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden;

4. En [dat] om der ingekropene valsche broederen wil, die van bezijden ingekomen waren om te verspieden onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen;

5. Welken wij ook niet een uur hebben geweken met onderwerping, opdat de waarheid des Euangeliums bij u zoude verblijven.

6. En van degenen die geacht waren wat te zijn, hoedanigen zij eertijds waren, verschilt mij niet; God neemt den persoon des menschen niet aan; want die geacht waren hebben mij niets toegebracht.

7. Maar daarentegen als zij zagen dat mij het Euangelium der Voorhuid toebetrouwd was, gelijk Petrus der Besnijdenis;

8. (Want die in Petrus krachtiglijk wrocht tot het Apostelschap der Besnijdenis, die wrocht ook krachtiglijk in mij onder de Heidenen.)

9. En als Jacobus, en Cefas, en Johannes, die geacht waren pilaren te zijn, de genade die mij gegeven was bekend, gaven zij mij en Barnabas de regter[hand] der gemeenschap, opdat wij tot de Heidenen, en zij tot de Besnijdenis [zouden gaan];

10. Alleenlijk dat wij den armen zouden gedenken, 't welk zelf ik ook benaastigd heb te doen.

11. En toen Petrus te Antiochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezigt, omdat hij te bestraffen was;

12. Want eer sommigen van Jacobus gekomen waren, at hij mede met de Heidenen; maar toen zij gekomen waren onttrok hij [zich], en scheidde zich zelven af, vrezende degenen die uit de Besnijdenis waren.

13. En ook de andere Joden veinsden met hem; alzoo dat ook Barnabas mede afgetrokken werd door hunne veinzing.

14. Maar als ik zag dat zij niet regt wandelden naar de waarheid des Euangeliums, zeide ik tot Petrus in aller tegen-

Hoofds
genwo
die ee
densch
naar J
noodza
naar d
ven?
15. W
en ni
nen;
16. [A
mensch
wordt
maar c
Christ
in Ch
opdat
digd v
Christ
ken o
uit de
vleesch
worde
17. M
Christ
digd
zonda
is da
der zo
18. W
ik af
weder
mij ze
19. V
der v
Gode
20. I
kruist
meer
in mi
het v
door
Gods
en zi
gegeve
21. I
niet
regtv
is, zo
geefs

1. C
wie b
der v
hoorz
Christ
ren
onder
2. D
leeren
vange
of uit
3. Z
gij n
zijt,
vlees
4. E
geefs
ook
5. I
leent

; en in
die in
ik niet
zoude
bben.
ie met
zijnde,
xt zich

gekro-
n wil,
ekomen
en onze
Christus
zij ons
id bren-

niet een
niet on-
waar-
s bij u

geacht
danigen
erschilt
en per-
et aan;
n heb-

als zij
angeli-
trouw.
Besnij-

krach-
Apos-
is, die
in mij

Cefas,
ht wa-
genade
beken-
rnabas
emeen-
e Hei-
snijde-

ij den
en, 't
arstigd

Antio-
r stond
t, om-
s;
en van
n, at
lenen;
waren
heidde
de de-
ijdenis

Joden
oo dat
etrok-
nzing.
at zij
aar de
ums,
ler te-
gen-

Hoofdst. 2, 3. AAN DIE VAN GALATIË.

213

genwoordigheid: indien gij, die een Jood zijt, naar Heide-nsche wijze leeft, en niet naar Joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de Heidenen naar de Joodsche wijze te le-ven?

15. Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de Heide-nen;

16. [Doch] wetende dat de mensch niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaar-digd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de wer-ken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal gerechtvaardigd worden.

17. Maar indien wij, die in Christus zoeken gerechtvaar-digd te worden, ook zelven zondars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18. Want indien ik hetgeen ik afgebroken heb, datzelfde wederom opbouw, zoo stel ik mij zelven tot een overtreder. 19. Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zoude.

20. Ik ben met Christus gekruist. En ik leef, [doch] niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij liefgehad heeft, en zich zelven voor mij over-gegeven heeft.

21. Ik doe de genade Gods niet te niete. Want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus te ver-geefs gestorven.

HOOFDSTUK 3.

1. O gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betooverd, dat gij der waarheid niet zoudt ge-hoorzaam zijn; welken Jezus Christus voor de oogen te vo-ren geschilderd is geweest, onder u gekruist zijnde?

2. Dit alleen wil ik van u leeren: hebt gij den Geest ont-vangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs? 3. Zijt gij zoo uitzinnig? Daar gij met den Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vleesch?

4. Hebt gij zoo veel te ver-geefs geleden? Indien maar ook te vergeefs.

5. Die u dan den Geest ver-leent, en krachten onder u

werkt, [doet hij dat] uit de werken der wet, of uit de pre-dikatie des geloofs?

6. Gelijkerwijs Abraham Go-de geloofd heeft, en het is hem tot regtvaardigheid gere-kend;

7. Zoo verstaat gij dan, dat degenen die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

8. En de Schrift te voren ziende dat God de Heidenen uit het geloof zoude regtvaar-digen, heeft te voren aan Abra-ham het Euangelium verkon-digd, [zeggende:] in u zullen al de volken gezegd worden.

9. Zoo dan, die uit het ge-loof zijn, worden gezegd met den geloovigen Abraham.

10. Want zoo velen als eruit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek. Want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

11. En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

12. Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mensch die deze dingen doet zal door dezelve leven.

13. Christus heeft ons ver-lost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons. Want er is geschre-ven: vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt.

14. Opdat de zegening Abra-hams tot de Heidenen komen zoude in Christus Jezus, [en] opdat wij de belofte des Gees-tes verkrijgen zouden door het geloof.

15. Broeders, ik spreek naar den mensch; zelfs eens men-schen verbond dat bevestigd is, doet niemand te niete, of [niemand] doet daar toe.

16. Nu, zoo zijn de belofte-nissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: en den zaden, als van velen; maar als van één: en uwen zade; hetwelk is Christus.

17. En dit zeg ik: het verbond dat te voren van God beves-tigd is op Christus, wordt door de wet, die na vier honderd en dertig jaren gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de beloftenis te niete te doen.

18. Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is zij niet meer uit de beloftenis; maar God heeft ze Abraham door de be-loftenis genadiglijk gegeven.

19. Waar-

19. Waartoe is dan de wet? Zij is om der overtredingen wil daar bij gesteld, totdat het zaad zoude gekomen zijn, dien het beloofd was; en zij is door de Engelen besteld in de hand des middelaars.

20. En de middelaar is niet [middelaar] van éénen; maar God is één.

21. Is dan de wet tegen de beloftenissen Gods? Dat zij verre; want indien er eene wet gegeven ware die magtig was levend te maken, zoo zoude waarlijk de regtvaardigheid uit de wet zijn.

22. Maar de Schrift heeft het al onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus den geloovigen zoude gegeven worden.

23. Doch eer het geloof kwam waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof dat geopenbaard zoude worden.

24. Zoo dan de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden geregtvaardigd worden.

25. Maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

26. Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

27. Want zoo velen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.

28. Daarin is noch Jood, noch Griek; daarin is noch dienstbare, noch vrije; daarin is geen man en vrouw. Want gij allen zijt één in Christus Jezus.

29. En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenis erfgenamen.

HOOFDSTUK 4.

1. Doch ik zeg: zoo langen tijd als de erfgenaam een kind is, zoo verschilt hij niets van eenen dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles;

2. Maar bij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader te voren gesteld.

3. Alzoo wij ook, toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld.

4. Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet;

5. Opdat hij degenen die onder de wet waren verlossen

zoude, [en] opdat wij de aan-neming tot kinderen verkrijgen zouden.

6. En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader.

7. Zoo dan gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus.

8. Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen die van natuur geen goden zijn;

9. En nu, als gij God kent, ja, veel meer van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10. Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.

11. Ik vrees voor u, dat ik niet eenigzins te vergeefs aan u gearbeid heb.

12. Weest gij als ik; want ook ik ben als gij; broeders, ik bid u; gij hebt mij geen ongelijk gedaan.

13. En gij weet dat ik u door zwakheid des vleesch es het Euangelium eerstmaal verkondigd heb;

14. En mijne verzoeking, die in mijn vleesch [geschiedde], hebt gij niet veracht noch verfoeid, maar gij naamt mij aan als eenen Engel Gods, [ja] als Christus Jezus.

15. Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo 't mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven, en mij gegeven hebben.

16. Ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende?

17. Zij ijveren niet regt over u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren.

18. Doch in het goede allen tijd te ijveren, is goed, en niet alleenlijk als ik bij u tegenwoordig ben,

19. Mijne kinderken, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus eene gestalte in u krijgje.

20. Doch ik wille dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mogt veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21. Zegt mij, gij die onder de wet wilt zijn, hoort gij de wet niet?

22. Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had,

eenen uit de dienstmaagd, en eenen uit de vrije.

23. Maar gene die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch deze die uit de vrije was, door de beloftenis;

24. Hetwelk dingen zijn die andere beduiding hebben; want deze zijn de twee verbonden: het eene van den berg Sina, tot dienstbaarheid barend, hetwelk is Agar.

25. Want dit [namelijk] Agar is Sina, een berg in Arabië, en komt overeen met Jeruzalem dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26. Maar Jeruzalem dat boven is, dat is vrij, hetwelk is onzer aller moeder.

27. Want er is geschreven: zijt vrolijk gij onvruchtbare, die niet baart; breekt uit en roept gij die geenens barensoof hebt; want de kinderen der eenzame zijn veel meer dan dergene die den man heeft.

28. Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izaak was;

29. Doch gelijkwerijs toen, die naar het vleesch geboren was, vervolgde dengenen die naar den geest [geboren was], alzoo ook nu.

30. Maar wat zegt de Schrift? Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

31. Zoo dan, broeders, wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije.

HOOFDSTUK 5.

1. Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrij gemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.

2. Zie, ik Paulus zeg u, zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn.

3. En ik betuig wederom eenen iegelijk menschen die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de geheele wet te doen.

4. Christus is u ijdel geworden die door de wet geregtvaardigd [wilt] worden; gij zijt van de genade vervallen.

5. Want wij verwachten door den Geest uit het geloof de hope der regtvaardigheid.

6. Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende.

7. Gij liept wel; wie heeft u verhinderd de waarheid niet gehoorzaam te zijn?

8. Dit gevoelen is niet uit hem die u roept.

9. Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.

10. Ik vertrouw van u in den Heer, dat gij niet anders zult gevoelen; maar die u ontroert zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.

11. Maar ik, broeders, indien ik nog de besnijdenis predik, waarom word ik nog vervolgd? Zoo is dan de ergernis des kruises vernietigd.

12. Och of zij ook afgesneden werden, die u onrustig maken.

13. Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders; alleenlijk [gebruikt] de vrijheid niet tot eene oorzaak voor het vleesch; maar dient elkander door de liefde;

14. Want de geheele wet wordt in één woord vervuld, [namelijk] in dit: gij zult uwen naasten lief hebben, gelijk u zelve.

15. Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe dat gij van elkander niet verteerd wordt.

16. En ik zeg: wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleesches niet.

17. Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzoo dat gij niet doet hetgeen gij wildet.

18. Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19. De werken des vleesches nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid,

20. Afgoderij, venijnggeving, vijandschappen, twisten, argunstigheden, toorn, gekijf, tweedragt, ketterijen,

21. Nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; van welke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven.

22. Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

23. Tegen de zoodanigen is de wet niet.

24. Maar die van Christus zijn

zijn hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.

25. Indien wij door den Geest leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen.

26. Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, elkander tergende, elkander benijdende.

HOOFDSTUK 6.

1. Broeders, indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt den zondanigen te regt met den geest der zachtmoedigheid; ziende op u zelven, opdat ook gij niet verzocht wordt.

2. Draagt elkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus.

3. Want zoo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zich zelven in [zijn] gemoed.

4. Maar een iegelijk beproeve zijns zelfs werk; en alsdan zal hij aan zich zelven alleen roem hebben, en niet aan eenen anderen.

5. Want een iegelijk zal zijn eigen pak dragen.

6. En die onderwezen wordt in 't woord, deele mede van alle goederen dingen die [hem] onderwijst.

7. Dwaalt niet; God laat zich niet bespotten; want zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaijen.

8. Want die in zijns zelfs vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfenis maaijen; maar die in den geest zaait, zal uit den geest het eeuwige leven maaijen.

9. Doch laat ons goed doende niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaijen, zoo wij niet verslappen.

10. Zoo dan terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenooten des geloofs.

11. Ziet hoe grooten brief ik u geschreven heb met mijne hand.

12. Al degenen, die een schoon gelaat willen toonen naar het vleesch, die noodzaken u besneden te worden, alleenlijk opdat zij van wege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.

13. Want ook zij zelven die besneden worden, houden de wet niet; maar zij willen dat zij besneden wordt, opdat zij in uw vleesch roemen zouden.

14. Maar het zij verre van mij

dat ik zoude roemen anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.

15. Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw scheepsel.

16. En zoo velen als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve [zal zijn] vrede en barmhartigheid, en over het Israel Gods.

17. Voorts, niemand doe mij moeite aan. Want ik draag de lidteekenen des Heeren Jezus in mijn ligchaam.

18. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest, broeders. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

E F E Z E.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, den heiligen die te Efeze zijn, en geloovigen in Christus Jezus;

2. Genade zij u en vrede, van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3. Gezegend zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in den hemel in Christus.

4. Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in hem voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde;

5. Die ons te voren verordeneerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in zich zelven, naar het welbehagen zijns willens,

6. Tot prijs der heerlijkheid zijner genade, door welke hij ons begenadigd heeft in den Geliefden;

7. In welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, [namelijk] de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade,

8. Met welke hij overvloedig is geweest over ons in alle wijs-

Hoof

wijs

9. O

bend

wille

hetw

in zi

10. O

de v

om a

in Ch

heme

11. I

ook e

wij d

waren

desge

werkt

willen

12. O

prijs

wij e

hebbe

13. I

nadat

heid,

lium

hebt;

dat g

zegeld

ligen

14. D

onze e

verlos

heerlij

15. D

hebben

Heer

en de

gen,

16. H

danker

mijne

17. O

ren J

der h

geest o

baring

18. [

uws v

weten

zijne

rijkdom

van z

gen,

19. E

groothe

aan o

de wer

magt,

20. D

in Chr

heeft

regter

21. V

en mag

schapp

genoem

in deze

de toek

22. En

nen vo

wijsheid en voorzigtigheid; 9. Ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid zijns willens naar zijn welbehagen, hetwelk hij voorgenomen had in zich zelve;

10. Om in de bedeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is;

11. In hem, in welchen wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die te voren verordineerd waren naar 't voornemen desgenen, die alle dingen werkt naar den raad zijns willens;

12. Opdat wij zonden zijn tot prijs zijner heerlijkheid, die wij eerst in Christus gehoopt hebben;

13. In welchen ook gij [zijt], nadat gij het woord der waarheid, [namelijk] het Euangelium uwer zaligheid gehoord hebt; in welchen gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte,

14. Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregene verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.

15. Daarom ook ik gehoord hebbende het geloof in den Heer Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen,

16. Houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden;

17. Opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den geest der wijsheid en der openbaring, in zijne kennis;

18. [Namelijk] verlichte oogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke zij de hoop van zijne roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van zijne erfenis in de heiligen,

19. En welke de uitnemende grootheid zijner kracht zij, aan ons die gelooven, naar de werking der sterkte zijner magt,

20. Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij hem uit de dooden heeft opgewekt; en heeft [hem] gezet tot zijne regter[hand] in den hemel,

21. Ver boven alle Overheid, en magt, en kracht, en heerschappij, en allen naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstende;

22. En heeft alle dingen zijner voeten onderworpen, en

heeft hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen;

23. Welke zijn ligchaam is, [en] de vervulling desgenen die alles in allen vervult.

HOOFDSTUK 2.

1. En u [heeft hij mede levend gemaakt] daar gij dood waart door de misdaden ende zonden,

2. In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den Oversten der magt der lucht, des geestes die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid;

3. Onder welke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleesch, doende den wil des vleesch en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.

4. Maar God die rijk is in barmhartigheid, door zijne groote liefde waarmede Hij ons liefgehad heeft,

5. Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft [ons] levend gemaakt met Christus; (uit genade zijt gij zalig geworden.)

6. En heeft ons mede opgewekt, en heeft [ons] mede gezet in den hemel in Christus Jezus;

7. Opdat Hij zoude betoonen in de toekomstende eeuwen den uitnemenden rijkdom zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

8. Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u: het is Gods gave;

9. Niet uit de werken, opdat niemand roeme.

10. Want wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

11. Daarom gedenkt dat gij die eertijds Heidenen waart in 't vleesch, en die Voorhuid genoemd werdte van degenen die genoemd zijn Besnijdenis in het vleesch, die met hand en geschiedt;

12. Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israels, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hope hebbende, en zonder God in de wereld;

13. Maar nu in Christus Je-

zus, gij die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus.

14. Want hij is onze vrede, die deze beide één gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende,

15. Heeft hij de vijandschap in zijn vleesch te niete gemaakt, [namelijk] de wet der geboden in inzettingen [bestaande], opdat hij die twee zoude in zich zelve tot éénen nieuwen mensch scheppen, vrede makende;

16. En [opdat] hij die beiden met God zoude in één ligchaam verzoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelfde gedood hebbende.

17. En komende heeft hij door het Euangelium vrede verkondigd u die verre waart, en dien die nabij waren.

18. Want door hem hebben wij beiden den toegang door éénen Geest tot den Vader.

19. Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen, en huisgenooten Gods,

20. Gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen;

21. Op welken het geheele gebouw bekwamelijk zamen gevoegd zijnde, opwast tot eenen heiligen Tempel in den Heer;

22. Op welken ook gij mede gebouwd wordt tot eene woonstede Gods in den Geest.

HOOFDSTUK 3.

1. Om deze oorzaak [ben] ik Paulus de gevangene van Christus Jezus voor u die gij Heidenen zijt;

2. Indien gij maar gehoord hebt van de bedeeling der genade Gods, die mij gegeven is aan u;

3. Dat hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige [woorden] te voren geschreven heb;

4. Waaraan gij [dit] lezen kunt bemerken mijne wetenschap in deze verborgenheid van Christus.)

5. Welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekend gemaakt, gelijk zij nu is geopenbaard zijnen heiligen Apostelen en Profeten, door den Geest;

6. [Namelijk] dat de Heidenen zijn mede-erfgenamen, en van hetzelfde ligchaam, en

mede-deelgenooten zijner belofte in Christus door het Euangelium,

7. Waarvan ik een dienaar geworden ben naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is naar de werking zijner kracht.

8. Mij den allerminsten van al de heiligen is deze genade gegeven, om onder de Heidenen door 't Euangelium te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus,

9. En allen te verlichten, [dat zij mogen verstaan] welke de gemeenschap der verborgenheid zij die van [alle] eeuwen verborgen is geweest in God, welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus;

10. Opdat nu door de gemeente bekend gemaakt worde den Overheden en den Magten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods;

11. Naar het eeuwige voorneemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus onzen Heer,

12. In welken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen door het geloof aan hem.

13. Daarom bid ik, dat gij niet vertraagt in mijne verdrukkingen voor u, 't welk is uwe heerlijkheid.

14. Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader onzes Heeren Jezus Christus,

15. Uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

16. Opdat hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch;

17. Opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde geworteld, en gegrond zijt;

18. Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij,

19. En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

20. Hem nu die magtig is, meer dan overvloediglijk te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt,

21. Hem, [zeg ik,] zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus in alle geslachten tot alle eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 4.

1. Zoo bid ik u dan, ik de gevangene in den Heer, dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt;

2. Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkan- der in liefde;

3. U benaarstigende te be- houden de eenigheid des Gees- tes door den band des vrede- ses.

4. Eén ligchaam is het, en één Geest, gelijkterwijs gij ook geroepen zijt tot ééne hope uwer beroeping;

5. Eén Heer, één Geloof, één Doop,

6. Eén God en Vader van al- len, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.

7. Maar elkeen van ons is de genade gegeven naar de maat der gave van Christus.

8. Daarom zegt Hij: als hij opgevaren is in de hoogte, heeft hij de gevangenis gevan- gen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven.

9. Nu dit: hij is opgevaren, wat is het, dan dat hij ook eerst is nedergedaald in de ne- derste deelen der aarde?

10. Die nedergedaald is, is dezelfde ook die opgevaren is ver boven al de hemelen, op- dat hij alle dingen vervullen zoude.

11. En dezelfde heeft gegeven sommigen tot Apostelen, en sommigen tot Profeten, en sommigen tot Evangelisten, en sommigen tot Herders en Leeraars;

12. Tot de volmaking der heil- igen, tot het werk der be- diening, tot opbouwung des ligchaams van Christus;

13. Totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des ge- loofs en der kennis des Zoons Gods, tot eenen volkomenen man, tot de maat der grootte der volheid van Christus;

14. Opdat wij niet meer kin- deren zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid om listiglijk tot dwaling te brengen;

15. Maar de waarheid be- trachtende in liefde, allezins zouden opwassen in hem die het Hoofd is, [namelijk] Chris- tus;

16. Uit welke het geheele lig- chaam bekwamelijk samen ge-

voegd en zamen vast ge- maakt zijnde, door alle voeg- selen der toebrengring, naar de werking van een iegelijk deel in [zijne] maat, den wasdom des ligchaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwung in de liefde.

17. Ik zeg dan dit, en betuig het in den Heer, dat gij niet meer wandelt gelijk als de andere Heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds.

18. Verduisterd in 't ver- stand, vervreemd zijnde van 't leven Gods, door de on- wetendheid die in hen is, door de verharding huns har- ten;

19. Welke ongevoelig gewor- den zijnde, hebben zich zelven overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven.

20. Doch gij hebt Christus alzoo niet geleerd;

21. Indien gij maar hem ge- hoord hebt, en door hem ge- leerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is,

22. [Te weten], dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding;

23. En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws ge- moeds,

24. En den nieuwen mensch aandoen, die naar God gescha- pen is in ware regtvaardigheid en heiligheid.

25. Daarom legt af de leugen, en spreekt de waarheid een iegelijk met zijnen naasten; want wij zijn elkanders leden.

26. Wordt toornig, en zondigt niet: de zon ga niet onder over uwe toornigheid;

27. Noch geeft den duivel geen plaats.

28. Die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide lie- ver, werkende dat goed is met de handen, opdat hij hebbe mede te deelen dengenen die nood heeft.

29. Geene vuile reden ga uit uwen mond; maar zoo er eeni- ge goede [reden] is tot nuttige stichting, opdat zij genade ge- ve dien ze hooren.

30. En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing.

31. Alle bitterheid, en toorn- igheid, en gramschap, en ge- roep, en lastering, zij van u geweerd, met alle boosheid;

32. Maar zijt tegen elkander goedertieren, barmhartig, ver- ge-

gevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft.

HOOFDSTUK 5.

1. Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen;
2. En wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft, en zich zelven voor ons heeft overgegeven tot eene offerande en een slagtoffer Gode, tot eenen welriekenden reuk.

3. Maar hoererij en alle onreinigheid, of gierigheid, laat ook onder u niet genoemd worden, gelijkerwijs het den heiligen betaamt;

4. Noch oneerbaarheid, noch zot geklap, of gekkernij, welke niet betamen; maar veel meer dankzegging.

5. Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in 't Koninkrijk van Christus en God.

6. Dat u niemand verleide met ijdele woorden; want om deze dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.

7. Zoo zijt dan hunne medegenooten niet.

8. Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heer; wandelt als kinderen des lichts,

9. (Want de vrucht des Geestes is in alle goedigheid, en regtvaardigheid, en waarheid.)

10. Beproevende wat den Heer welbehagelijk zij.

11. En hebt geene gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer;

12. Want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen.

13. Maar al deze dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar. Want al wat openbaar maakt, is licht.

14. Daarom zegt hij: ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de dooden, en Christus zal over u lichten.

15. Ziet dan hoe gij voorzigtiglijk wandelt, niet als onwijken, maar als wijzen;

16. Den tijd uitkoopende, dewijl de dagen boos zijn.

17. Daarom zijt niet onverstandig, maar verstaat welke de wil des Heeren zij.

18. En wordt niet dronken in wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest,

19. Sprekende onder elkander met psalmen, en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende en psalmende den Heer in uw hart.

20. Dankende allen tijd over alle dingen God en den Vader, in den naam onzes Heeren Jezus Christus;

21. Elkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.

22. Gij vrouwen, weest uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk den Heer;

23. Want de man is het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het Hoofd der gemeente is; en hij is de behouder des ligchaams.

24. Daarom gelijk de gemeente Christus onderdanig is, alzoo ook de vrouwen haren eigenen mannen in alles.

25. Gij mannen, hebt uwe eigene vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en zich zelven voor haar heeft overgegeven,

26. Opdat hij haar heiligen zoude, [haar] geresingd hebbende met het bad des waters door het woord;

27. Opdat hij haar zich zelven zoude heerlijk voorstellen, eene gemeente die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zoude heilig zijn en onberispelijk.

28. Alzoo zijn de mannen schuldig hunne eigene vrouwen lief te hebben, gelijk hunne eigene lichamen. Die zijne eigene vrouw lief heeft, die heeft zich zelven lief.

29. Want niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat, maar hij voedt het, en onderhoudt het, gelijkerwijs ook de Heer de gemeente.

30. Want wij zijn leden zijns ligchaams, van zijn vleesch, en van zijne beenen.

31. Daarom zal een mensch zijnen vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen; en zij twee zullen tot één vleesch wezen.

32. Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg [dit, ziende] op Christus, en op de gemeente.

33. Zoo dan ook gijlieden elk in 't bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigene vrouw zoo lief als zich zelven; en de vrouw [zie] dat zij den man vreeze.

HOOFDSTUK 6.

1. Gij kinderen, zijt uwen ouderen gehoorzaam in den Heer; want dat is regt.

2. Eert

Hoofd

2. Eder, is me
3. Op [dat] aarde
4. E uwe maar ring
5. G gehoo naar en be uws tus;
6. N mensc dienst doend harte
7. D heid mensc
8. W goed hebbe Heer dienst
9. E zelfde dreig ook t melen aanne hem i
10. V word en in
11. I penru kunt omlei
12. V strijd bloed den, de gev der tegen den in
13. L geheel opdat den b rigt l ven.
14. S omgo waarb bende regtig
15. E hebbe Evang
16. B bende met h pijlen uitblu
17. F zaligh

kander
ngen,
ingen-
eer in

l over
Vader,
Heeren

g zijn-

t uwen
danig,

t hoofd
Chris-
meente
er des

emeen-
is, al-
haren
s.

t uwe
ijk ook
lieffe-
en voor

eiligen
d heb-
waters

zelve
tellen,
n vlek
derge-
le hei-

nannen
vrou-
gelijk
n. Die
heeft,
ef.

ft ooit
ehaat,
onder-
ook de

n zijns
eesch,

nensch
verla-
w aan-
len tot

eid is
, zien-
de ge-

len elk
egelijk
w zoo
en de
n man

6.
t uwen
n den

2. Eert

2. Eert uwen vader, en moeder, ('twelk het eerste gebod is met eene belofte)

3. Opdat het u wel ga, en [dat] gij lang leeft op de aarde.

4. En gij vaders, verwekt uwe kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de leer- en vermaning des Heeren.

5. Gij dienstknechten, zijt gehoorzaam [uwen] heeren naar het vleesch, met vrees en beven, in eenvoudigheid uws harten, gelijk als Christus;

6. Niet naar oogendienst als menschen-behagers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wil Gods van harte;

7. Dienende met goedwilligheid den Heer, en niet de menschen;

8. Wetende dat zoo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben, hij dat zelfde vanden Heer zal ontvangen, hetzij dienstknecht, hetzij vrije.

9. En gij heeren, doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging, als die weet dat ook uws zelfs Heer in de hemelen is, en [dat] geene aanneming des persoons bij hem is.

10. Voorts, mijne broeders, wordt krachtig in den Heer, en in de sterkte zijner magt.

11. Doet aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.

12. Want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de Overheden, tegen de Magten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.

13. Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verrijt hebbende, staande blijven.

14. Staat dan, uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid,

15. En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid des Euangeliums des vredes,

16. Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des boozen zult kunnen uitblusschen;

17. En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des

Geestes, hetwelk is Gods woord;

18. Met alle biddende en smeeking, biddende tot allen tijd in den geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeeking voor al de heiligen;

19. En voor mij, opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Euangeliums bekend te maken;

20. Waarover ik een gezant ben in eene keten, opdat ik in 't zelve vrijmoedelijk moge spreken, gelijk mij betaamt te spreken.

21. En opdat ook gij moogt weten hetgeen mij aangaat, [en] wat ik doe, [dat] alles zal u Tychikus de geliefde broeder en getrouwe dienaar in den Heer bekend maken;

22. Welken ik tot dat zelfde einde tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken zoudt weten, en hij uwe harten zoude vertroosten.

23. Vrede zij den broederen, en liefde met geloof, van God den Vader, en den Heer Jezus Christus.

24. De genade [zij] met al degenen die onzen Heer Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

PHILIPPENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus en Timotheüs, dienstknechten van Jezus Christus, al den heiligen in Christus Jezus die te Philippi zijn, met de Opzieners en Diakenen;

2. Genade zij u en vrede van God onzer Vader, en den Heer Jezus Christus.

3. Ik dank mijnen God zoo dikwijls als ik uwer gedenk,

4. (Allen tijd in al mijn gebed voor u allen, met blijdschap het gebed doende)

5. Over uwe gemeenschap aan het Euangelium, van den eersten dag af tot nu toe;

6. Vertrouwende ditzelve, dat

dat hij die in u een goed werk begonnen heeft, [*dat*] voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus;

7. Gelijk het bij mij regt is, dat ik van u allen dit gevoel, omdat ik in [*mijn*] hart houd, dat gij, beide in mijne banden, en [*in mijne*] verantwoording, en bevestiging des Euangeliums, gij allen [*zeg ik*] mijner genade mede deelachtig zijt.

8. Want God is mijn getuige, hoezeer ik begeerig ben naar u allen, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus;

9. En dit bid ik [*God*] dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkentenis en alle gevoelens;

10. Opdat gij beproevert de dingen die [*daarvan*] verschillen, opdat gij opregt zijt, en zonder aanstoot te geven, tot den dag van Christus;

11. Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs Gods.

12. En ik wil dat gij weet, broeders, dat hetgeen aan mij [*is geschied*] meer tot bevordering des Euangeliums gekomen is;

13. Alzoo dat mijne banden in Christus openbaar geworden zijn in 't gansche regthuis, en allen anderen;

14. En [*dat*] het meerder [*deel*] der broeders in den Heer door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediglijker het woord onbevreesd durven spreken.

15. Sommigen prediken ook wel Christus door nijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid.

16. Gene verkondigen wel Christus uit twisting, niet zuiverlijk, meenende mijne banden verdrukking toe te brengen;

17. Doch deze uit liefde, dewijl zij weten dat ik tot verantwoording des Euangeliums gezet ben.

18. Wat dan? Nogtans wordt Christus op allerlei wijzen, hetzij onder een deksel, hetzij in waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja ik zal mij ook verblijden.

19. Want ik weet dat dit mij ter zaligheid gedijen zal door uw gebed, en toebrengring des Geestes van Jezus Christus,

20. Volgens mijne ernstige verwachting en hope, dat ik in geene zaak zal beschaamd worden; maar [*dat*] in alle vrij-

moedigheid, gelijk allen tijd, alzoo ook nu Christus zal groot gemaakt worden in mijn ligchaam, hetzij door het leven, hetzij door den dood.

21. Want het leven is mij Christus, en het sterven is [*mij*] gewin.

22. Maar of te leven in het vleesch, hetzelve mij oorbaarlijk zij, en wat ik verkiezen zal weet ik niet;

23. Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden, en met Christus te zijn. Want [*dat*] is zeer verre het beste;

24. Maar in het vleesch te blijven, is noodiger om uwentwil.

25. En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal blijven, en met u allen zal verblijven tot uwe bevordering, en blijdschap des geloofs;

26. Opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.

27. Alleenlijk wandelt waardiglijk het Euangelium van Christus, opdat hetzij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe zaken moge hooren, dat gij staat in éenen geest, met éen gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Euangeliums;

28. En dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen die tegenstaan, 't welk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.

29. Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in hem te gelooven, maar ook voor hem te lijden;

30. Denzelfden strijd hebbende, hoedanigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

HOOFDSTUK 2.

1. Indien er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige troost is der liefde, indien er eenige gemeenschap is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn;

2. Zoo vervult mijne blijdschap, dat gij moogt eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van éen gemoed [*en*] van éen gevoelens zijnde.

3. [*Doet*] geen ding door twisting, of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den anderen uitnemender dan zich zelve.

tijd,
s zal
n mijn
n het le-
od.
s mij
en is

in het
rbaar-
kiezen

a deze
ade be-
e wor-
e zijn.
re het

sch te
uwent-

n weet
en met
ot uwe
ap des

Chris-
zij aan
oordig-

waar-
m van
zij ik
ik af-
zaken
staat in
gemoed
e door
iums;
en ding
tegenen
ik hun
verderfs,
en dat

ade ge-
Chris-
n te ge-
or hem

hebben-
mij ge-
j hoort.

2.
ge ver-
us, in-
is der
ge ge-
tes, in-
e bewe-
n zijn;
e blijd-
eenge-
de heb-
ed [en].
e.
or twis-
ar door
de een
der dan

4. Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk [zie] ook op hetgeen dat der anderen is.

5. Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was;

6. Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roef geacht heeft Gode evengelijk te zijn;

7. Maar heeft zich zelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8. En in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zich zelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.

9. Daarom heeft hem ook God uitermate verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;

10. Opdat in den naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11. En alle tong zoude belijden dat Jezus Christus de Heer zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders.

12. Alzoo dan, mijne geliefden, gelijk zij allen tijd gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezen, werkt uws zelfs zaligheid met vrees en beven;

13. Want het is God die in u werkt beide het willen en het werken, naar [zijn] welbehagen.

14. Doet alle dingen zonder murmureeren en tegenspreken,

15. Opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn. kinderen Gods zijnde onstraffelijk in 't midden van een krom en verdraaid geslacht, onder hetwelk gij schijnt als lichten in de wereld;

16. Voorhoudende het woord des levens, mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet te vergeefs heb geloopt, noch te vergeefs gearbeid.

17. Ja indien ik ook tot een drankoffer geofferd word over de offerande en bediening uws geloofs, zoo verblijd ik mij, en verblijd mij met u allen.

18. En om dat zelfde verblijdt gij u ook, en verblijdt ook ulieden met mij.

19. En ik hoop in den Heer Jezus, Timotheüs haast tot u te zenden, opdat ik ook welgemoed moge zijn, als ik uwe zaken zal verstaan hebben.

20. Want ik heb niemand die even alzoo gemoed is, welke opregtelijk uwe zaken zal bezorgen;

21. Want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.

22. En gij weet zijne beproeving, dat hij als een kind [zijn] vader, met mij gediend heeft in het Euangelium.

23. Ik hoop dan wel dezen van stonden aan te zenden, zoo [haast] als ik in mijne zaken zal voorzien hebben;

24. Doch ik vertrouw in den Heer, dat ik ook zelf haast [tot u] komen zal.

25. Maar ik heb noodig geacht, tot u te zenden Epafroditus mijnen broeder, en mede-arbeider, en mede-strijder, en uwen afgezonden, en bedienaar mijns nooddrifts,

26. Dewijl hij zeer begeerig was naar u allen, en zeer bangst was, omdat gij gehoord hadt dat hij krank was.

27. En hij is ook krank geweest tot nabij den dood; maar God heeft zich zijner ontfermd; en niet alleen zijner, maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zoude hebben.

28. Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat gij hem ziende wederom u zoudt verblijden, en ik te min zoude droefig zijn.

29. Ontvangt hem dan in den Heer, met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde;

30. Want om het werk van Christus was hij tot nabij den dood gekomen, [zijn] leven niet achtende, opdat hij 't gebrek uwer bediening aan mij vervullen zoude.

HOOFDSTUK 3.

1. Voorts, mijne broeders, verblijdt u in den Heer. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is u zeker.

2. Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijding.

3. Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen;

4. Hoewel ik heb, dat ik ook in het vleesch betrouwen mogt; indien iemand anders meent te betrouwen in het vleesch, ik nog meer:

5. Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht Israels, van den stam Benjamin, een

Hebreër uit de Hebreëen, naar de wet een Farizeër,

6. Naar den ijver een vervolger der gemeente, naar de regtvaardigheid die in de wet is, zijnde onberispelijk.

7. Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht.

8. Ja gewisselijk ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijnen Heer; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen,

9. En in hem gevonden worde, niet hebbende mijne regtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, [niet] de regtvaardigheid die uit God is door het geloof;

10. Opdat ik hem kenne, en de kracht zijner opstanding, en de gemeenschap zijns lijdens, zijnen dood gelijkvormig wordende;

11. Of ik eenigzins moge komen tot de wederopstanding der dooden.

12. Niet dat ik het alreeds gekregen heb, of alreeds volmaakt ben; maar ik jaag daarnaar, of ik het ook grijpen mogt, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13. Broeders, ik acht niet dat ik zelf het gegrepen heb;

14. Maar één ding [doe ik], vergetende 't geen dat achter is, en strekkende mij tot hetgeen dat voor is, jaag ik naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15. Zoo velen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16. Doch daar wij toe gekomen zijn, laat ons [daarin] naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17. Weest mede mijne navolgers, broeders, en merkt op degenen die alzoo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18. Want velen wandelen [anders], van welke ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook weenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn;

19. Welker einde is het verderf, welker God is de buik, en [welker] heerlijkheid is in hunne schande, welke aardache dingen bedenken.

20. Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, [namelijk] den Heer Jezus Christus,

21. Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde zijn heerlijk lichaam, naar de werking ligchaam door hij ook alle dingen zich zelven kan onderwerpen.

HOOFDSTUK 4.

1. Zoo dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap en kroon, staat alzoo in den Heer, geliefden.

2. Ik vermaan Euodia, en ik vermaan Syntyche, dat zij eensgezind zijn in den Heer.

3. En ik bid ook u, gij [mijn] opregte medgezel, zijt deze [vrouwen] behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Euangelium, ook met Clemens, en de andere mijne mede-arbeiders, welker namen zijn in 't boek des levens.

4. Verblijdt u in den Heer allen tijd; wederom zeg ik: verblijdt u.

5. Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. De Heer is nabij.

6. Weest in geen ding bezorgd; maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God.

7. En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

8. Voorts, broeders, al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat regtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, datzelve bedenkt.

9. Hetgeen gij ook geleerd, en ontvangen, en gehoord, en in mij gezien hebt, dat doet; en de God des vredes zal met u zijn.

10. En ik bengrootelijks verblijd geweest in den Heer, dat gij nu eenmaal wederom verwakkerd zijt om aan mij te gedenken; waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad.

11. Niet dat ik [dit] zeg van wege gebrek; want ik heb geleerd vergenoegd te zijn in 't geen ik ben.

12. En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; allezins en in alles ben ik onderwezen, beide ver-

za-

zadigd te zijn, en honger te lijden; beide overvloed te hebben, en gebrek te lijden.

13. Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft.

14. Nogtans hebt gij wel gedaan, dat gij met mijne verdrukking gemeenschap gehad hebt.

15. En ook gij Philippenzen weet, dat in het begin des Euangeliums, toen ik van Macedonië vertrokken ben, geene gemeente mij [iets] medegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen.

16. Want ook in Thessalonika hebt gij mij eenmaal en andermaal gezonden tot nooddrift.

17. Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht die overvloedig is tot uwe rekening.

18. Maar ik heb alles ontvangen, en ik heb overvloed; ik ben vervuld geworden, als ik van Epafroditus ontvangen heb, dat van u [gezonden was, als] eenen welriekenden reuk, eene aangename offerande, Gode welbehagelijk.

19. Doch mijn God zal naar zijnen rijkdom vervullen al uwe nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.

20. Onzen God nu en Vader zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

21. Groet alle heiligen in Christus Jezus. U groeten de broeders die met mij zijn.

22. Al de heiligen groeten u, en meest die van 't huis des Keizers zijn.

23. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

KOLOSSENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, en Timotheüs de broeder.

2. Den heiligen en geloovigen broederen in Christus, die te Kolosse zijn; genade zij u en vrede van God onzen Va-

der, en den Heer Jezus Christus.

3. Wij danken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, altijd voor u bidde;

4. Alzoo wij van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben, en van de liefde die [gij hebt] tot al de heiligen;

5. Om de hope die u weggelegd is in de hemelen, van welke gij te voren gehoord hebt, door het woord der waarheid [namelijk] des Euangeliums,

6. Hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in de geheele wereld; en het brengt vruchten voort, gelijk ook onder u, van dien dag af dat gij gehoord hebt, en de genade Gods in waarheid bekend hebt;

7. Gelijk gij ook geleerd hebt van Epafras onzen geliefden mede-dienstknecht, welke een getrouwe dienaar van Christus is voor u;

8. Die ons ook verklaard heeft uwe liefde in den Geest.

9. Daarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden, en te begeren dat gij moogt vervuld worden met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand;

10. Opdat gij moogt wandelen waardiglijk den Heer tot alle behagelijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis Gods;

11. Met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid met blijdschap;

12. Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel [te hebben] in de erve der heiligen in het licht;

13. Die ons getrokken heeft uit de magt der duisternis en overgezet heeft in het Koninkrijk des Zoons zijner liefde,

14. In welken wij de verlossing hebben door zijn bloed, [namelijk] de vergeving der zonden.

15. Welke is het beeld des onzienlijken Gods, de eerstgeborene aller creature;

16. Want door hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij Troonen, hetzij Heerschappijen, hetzij

Overheden, hetzij Magten: alle dingen zijn door hem en tot hem geschapen.

17. En hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te zamen door hem.

18. En hij is het Hoofd des lichaams, [namelijk] der gemeente, hij die het begin is, de eerstgeborene uit de dooden, opdat hij in allen de eerste zoude zijn;

19. Want het is [des Vaders] welbehagen geweest, dat in hem al de volheid wonen zoude;

20. En dat Hij door hem vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, door hem [zeg ik] alle dingen verzoenen zoude tot zich zelve, 't zij de dingen die op de aarde, 't zij de dingen die in de hemelen zijn.

21. En hij heeft u die eertijds vervreemd waart, en vijanden door het verstand, in de booze werken, nu ook verzoend,

22. In het ligchaam zijns vleesch, door den dood, opdat hij u zoude heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk voor zich stellen;

23. Indien gij maar blijft in het geloof gefondeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Euangeliums, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de creature, die onder den hemel is; van 't welk ik Paulus een dienaar geworden ben,

24. Die mij nu verblijd in mijn lijden voor u, en vervul in mijn vleesch de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus, voor zijn ligchaam, 't welk is de gemeente;

25. Welker dienaar ik geworden ben naar de bedeeling Gods, die mij gegeven is aan u, om te vervullen het woord Gods.

26. [Namelijk] de verborgenheid die verborgen is geweest van [alle] eeuwen en van [alle] geslachten, maar nu geopenbaard is aan zijne heiligen,

27. Aan wie God heeft willen bekend maken, welke daar zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de Heidenen, welke is Christus onder u, de hoop der heerlijkheid;

28. Welken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mensch, en leerende een iegelijk mensch in alle wijsheid,

opdat wij zouden een iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus;

29. Waartoe ik ook arbeid, strijdende naar zijne werking die in mij werkt met kracht.

HOOFDSTUK 2.

1. Want ik wil dat gij weet hoe grooten strijd ik voor u heb, en [voor] degenen die te Laodicea zijn, en zoo velen als er mijn aangezicht in het vleesch niet hebben gezien;

2. Opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij te zamen gevoegd zijn in de liefde, en [dat] tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid Gods en des Vaders en van Christus.

3. In welchen al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.

4. En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen die eenen schijn hebben.

5. Want hoewel ik met het vleesch van [u] ben, nogtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe ordening, en de vastigheid uws geloofs in Christus.

6. Gelijk gij dan Christus Jezus den Heer hebt aangenomen, wandelt [alzo] in hem,

7. Geworteld en opgebouwd in hem, en bevestigd in 't geloof, gelijkerwijs gij geleerd zijt, overvloedig zijnde in 't zelve met dankzegging.

8. Ziet toe dat niemand u als eenen roof vervoere door de filosofie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der menschen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus.

9. Want in hem woont al de volheid der Godheid lichaamelijk;

10. En gij zijt in hem volmaakt, die het Hoofd is van alle Overheid en Magt;

11. In welchen gij ook besneden zijt met eene besnijdenis die zonder handen geschiedt, in de uittrekking des lichaams der zonden des vleesch, door de besnijdenis van Christus;

12. Zijnde met hem begraven in den Doop, in welchen gij ook met [hem] opgewekt zijt door het geloof der werking

Gods,

Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.

13. En hij heeft u als gij dood waart in de misdaden, en [in] de voorhuid uws vleesches, mede levend gemaakt met hem, al [uwe] misdaden u vergevende,

14. Uitgewischt hebbende het handschrift dat tegen ons was in inzettingen [bestaan- de], hetwelk [zeg ik] eenigerwijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende;

15. [En] de Overheden en de Magten uitgetogen hebbende, heeft hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.

16. Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in het stuk des Feest[dags], of der nieuwe maan, of der Sabbaten;

17. Welke zijn eene schaduw der toekomstige dingen; maar 't ligchaam is van Christus.

18. Dat [dan] niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der Engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, te vergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleesches;

19. En het hoofd niet behoudende, nit hetwelk het geheele ligchaam door de zamenvoegselen en zamenbindingen voorzien en zamen gevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom.

20. Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, gelijk of gij in de wereld leeftet, met inzettingen belast?

21. [Namelijk] raakt niet, noch smaakt niet, noch roert niet aan.

22. Welke dingen alle verderven door het gebruik, [ingevoerd] naar de geboden en leeringen der menschen;

23. Welke wel hebben eene [schijn]reden van wijsheid in eigenwilligen [Gods] dienst, en nederigheid, en [in] het ligchaam niet te sparen, [doch] zijn niet in eenige waarde, [maar] tot verzadiging des vleesches.

de dingen die boven zijn, daar Christus is zittende aan de regter[hand] Gods.

2. Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

3. Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christ verborgen in God.

4. Wanneer [nu] Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

5. Doodt dan uwe leden die op de aarde zijn, [namelijk] hoererij, onreinigheid, [schandelijke] beweging, kwaade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst;

6. Om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid;

7. In welke ook gij eertijds hebt gewandeld, toen gij in dezelve leefdet.

8. Maar nu legt ook gij dit alles af, [namelijk] granschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.

9. Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken,

10. En aangedaan hebt den nieuwen [mensch] die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen die hem geschapen heeft;

11. Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, Barbaar [en] Scyth, dienstknecht [en] vrije, maar Christus is alles, en in allen.

12. Zoo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid;

13. Verdragende elkander, en vergevende de een den anderen, zoo iemand tegen iemand [eenige] klagt heeft; gelijkewijs als Christus u vergeven heeft, [doet] ook gij alzoo.

14. En boven dit alles [doet aan] de liefde, welke is de band der volmaaktheid.

15. En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in één ligchaam; en weest dankbaar.

16. Het woord van Christus wone rijkelijk in u in alle wijsheid; leert en vermaant elkander, met psalmen, en lofzangen, en geestelijke lie-

HOOFDSTUK 3.

1. Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt

deren, zingende den Heer met aangenaamheid in uw hart.

17. En al wat gij doet met woorden of met werken, [*doet*] het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door hem.

18. Gij vrouwen, zijt uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heer.

19. Gij mannen, hebt uwe vrouwen lief, en wordt niet verbittert tegen haar.

20. Gij kinderen, zijt [*uwen*] ouderen gehoorzaam in alles; want dat is den Heer welbehagelijk.

21. Gij vaders, tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

22. Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam [*uwen*] heeren naar het vleesch, niet met oogendiensten als menschen-behagers, maar met eenvoudigheid des harten, vreeze de God.

23. En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heer, en niet den menschen;

24. Wetende dat gij van den Heer zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heer Christus.

25. Maar die onrecht doet, die zal het onrecht dragen dat hij gedaan heeft; en er is geene uitneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

1. Gij heeren, doet [*uwen*] dienstknechten regt en gelijk, wetende dat ook gij eenen Heer hebt in de hemelen.

2. Houdt sterk aan in 't gebed, er vaakt in 't zelve met dankzegging;

3. Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben;

4. Opdat ik dezelve moge openbaren gelijk ik moet spreken.

5. Wandelt met wijsheid bij degenen die buiten zijn, den bekwamen tijd uitkoope.

6. Uw woord zij allen tijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten hoe gij eenen iegelijk moet antwoorden.

7. Al mijne zaken zal u bekend maken Tychikus de geliefde broeder, en getrouwe dienaar, en mede-dienstknecht in den Heer;

8. Welken ik tot hetzelfde

einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete, en uwe harten vertrooste;

9. Met Onesimus den getrouwen en geliefden broeder, welke uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken wat hier is.

10. U groet Aristarchus mijn mede-gevangene; en Markus de neef van Barnabas, welken aangaarde gij bevelen ontvangen hebt; zoo hij tot u komt ontvangt hem;

11. En Jezus gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn; deze alleen zijn [*mijne*] medearbeiders in het Koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12. U groet Epafras, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, allen tijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en volkomen in al den wil Gods.

13. Want ik geef hem getuigenis dat hij grooten ijver heeft over u, en degenen die in Laodicea zijn, en degenen die in Hierapolis zijn.

14. U groet Lukas de Medicijnmeester, de geliefde, en Demas.

15. Groet de broederen die in Laodicea zijn, en Nymphas, en de gemeente die in zijn huis is.

16. En wanneer deze Zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt dat hij ook in de gemeente der Laodicensen gelezen worde, en dat ook gij dien leest die uit Laodicea [*geschreven is*].

17. En zegt aan Archippus: zie op de bediening die gij aangenomen hebt in den Heer, dat gij die vervult.

18. De groetenis met mijne hand: Paulus. Gedenkt mijne banden. De genade zij met u. Amen.

DE EERSTE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus en Silvanus en Timotheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, [*wel-*

ke

ke is] in God den Vader, en den Heer Jezus Christus; genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

2. Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

3. Zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hope op onzen Heer Jezus Christus, voor onzen God en Vader;

4. Wetende, geliefde broeders, uwe verkiezing van God.

5. Want ons Euangelium is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in veel verzekerdheid; gelijk gij weet hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil.

6. En gij zijt onze navolgers geworden, en des Heeren, het woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes;

7. Alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt al den geloovigen in Macedonië en Achaje.

8. Want van u is het woord des Heeren luidbaar geworden niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat [gij] op God [hebt], uitgegaan, zoodat wij niet noodig hebben iets [daarvan] te spreken.

9. Want zij zelve verkondigen van ons hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen.

10. En zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, welken Hij uit de dooden verwekt heeft, [namelijk] Jezus, die ons verlost van den toekomenden toorn.

HOOFDSTUK 2.

1. Want gij weet zelve, broeders, onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest;

2. Maar hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, te Philippi, zoo hebben wij [nochtans] vrijmoedigheid gebruikt in onzen God om het Euangelium Gods tot u te spreken in veel strijds.

3. Want onze vermaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog;

4. Maar gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het Euangelium zoude toebetrouwd worden, alzoo spreken

wij, niet als menschen behagende, maar Gode die onze harten beproeft.

5. Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden omgegaan, gelijk gij weet, noch met [eenig] bedeksel van gierigheid; God is getuige.

6. Noch zoekende eer uit menschen, noch van u, noch van anderen; hoewel wij [u] tot last konden zijn als Christus Apostelen;

7. Maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u, gelijk als eene voedster hare kinderen koestert;

8. Alzoo wij, tot u zeer genegen zijnde, hebben u gaarne willen mededeelen niet alleen het Euangelium Gods, maar ook onze eigene zielen, daarom dat gij ons lief geworden waart.

9. Want gij gedenkt, broeders, onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het Euangelium Gods onder u gepredikt.

10. Gij zijt getuigen, en God, hoe heiliglijk, en regtvaardiglijk, en onberispelijk wij u, die gelooft, geweest zijn;

11. Gelijk gij weet hoe wij een iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroostten,

12. En betuigden dat gij zoudt wandelen waardiglijk Gode, die u roept tot zijn Koninkrijk en heerlijkheid.

13. Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat als gij het woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet [als] der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) [als] Gods woord, dat ook werkt in u die geloof.

14. Want gij, broeders, zijt navolgers geworden der gemeenten Gods, die in Judea zijn, in Christus Jezus; dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden;

15. Welke ook gedood hebben den Heer Jezus, en hunne eigene Profeten; en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en allen menschen tegen zijn,

16. En verhinderen ons te spreken tot de Heidenen, dat zij zalig mogten worden, opdat zij allen tijd hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

17. Maar wij, broeders, van u beroofd geweest zijnde voor eene kleine wyltjds, naar het aangezigt, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger benaarsstigd om uw aangezigt te zien met groote begeerte.

18. Daarom hebben wij willen tot u komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de satanas heeft ons belet;

19. Want welke is onze hoop, of blijdschap, of kroon des roems? Zijt gij die ook niet voor onzen Heer Jezus Christus in zijne toekomst?

20. Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK 3.

1. Daarom [*deze begeerte*] niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne willen te Athene alleen gelaten worden;

2. En hebben gezonden Timotheüs onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen mede-arbeider in het Euangelium van Christus, om u te versterken, en u te vermanen van uw geloof;

3. Opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen. Want gij weet zelven, dat wij hiertoe gesteld zijn.

4. Want ook toen wij bij u waren, voorzienen wij u, dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet het.

5. Daarom ook [*deze begeerte*] niet langer kunnende verdragen, heb ik [*hem*] gezonden om uw geloof te verstaan, of niet misschien de verzoeker u zoude verzocht hebben, en onze arbeid ijdel zoude wezen.

6. Maar als Timotheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begeerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden;

7. Zoo zijn wij daarom, broeders, over u in al onze verdrukking en nood vertroost geworden door uw geloof;

8. Want nu leven wij, indien gij [*vast*] staat in den Heer.

9. Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, van wege al de blijdschap, waarmee wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God,

10. Nacht en dag zeer overvloediglijk biddende om uw aangezigt te mogen zien, en

te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt?

11. Doch onze God en Vader zelf, en onze Heer Jezus Christus rigte onzen weg tot u.

12. En de Heer vermeerdere u, en make [*u*] overvloedig in de liefde jegens elkander, en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u;

13. Opdat hij uwe harten versterke om onberispelijk te zijn in heiligmaking, voor onzen God en Vader, in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus met al zijne heiligen.

HOOFDSTUK 4.

1. Voorts dan, broeders, wij bidden en vermanen u in den Heer Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt, hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij [*daarin*] meer overvloedig wordt.

2. Want gij weet wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heer Jezus.

3. Want dit is de wil Gods, uwe heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoererij;

4. Dat een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en eer;

5. Niet in [*kwade*] beweging der begeerlijkheid, gelijk als de Heidenen die God niet kennen.

6. Dat niemand zinen broeder vertrede, noch bedriege in [*zijne*] handeling; want de Heer is een wreker over al deze, gelijk wij u ook te voren gezegd, en betuigd hebben.

7. Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, maar tot heiligmaking.

8. Zoo dan die [*dit*] verwerpt, die verwerpt geen mensch, maar God, die ook zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

9. Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van noode dat ik u schrijf; want gij zelven zijt van God geleerd om elkander lief te hebben.

10. Want gij doet ook hetzelfde aan al de broeders, die in geheel Macedonië zijn. Maar wij vermanen u, broeders, dat gij meer overvloedig wordt,

11. En dat gij u benaarsstigt stil te zijn, en uwe eigene dingen te doen, en te verken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevolen hebben;

12. Opdat gij eerlijk wandelt bij degenen die buiten zijn, en geens dings van noode hebt.

13. Doch, broeders, ik wil niet dat gij onwetend zijt van de-

dege
opda
gelij
hope
14.
dat
gesta
dege
Jezu
hem.
15.
door
dat v
zulle
Heer
dege
16.
een
Arch
Gods
mel
ven
17.
over
zame
word
Heer
en a
den
18.
der m

1.
geleg
gij m
schri
2. V
wel,
alzo
dief
3. V
zegge
der
tig
gelij
vruc
het
4. M
zijt
die
vang
5. G
licht
wij z
der
6. Z
pen
maa
terer
7. V
des
zijn
8. M
zijn
aang
wape
de.
hope
9. V
geste
verk

1.
geleg
gij m
schri
2. V
wel,
alzo
dief
3. V
zegge
der
tig
gelij
vruc
het
4. M
zijt
die
vang
5. G
licht
wij z
der
6. Z
pen
maa
terer
7. V
des
zijn
8. M
zijn
aang
wape
de.
hope
9. V
geste
verk

degenen die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen die geene hope hebben.

14. Want indien wij gelooven dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen die ontslapen zijn in Jezus, [weder] brengen met hem.

15. Want dat zeggen wij u door het woord des Heeren, dat wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen die ontslapen zijn.

16. Want de Heer zelf zal met een geroep, met de stem des Archangels en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;

17. Daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heer te gemoet, in de lucht; en alzoo zullen wij altijd met den Heer wezen.

18. Zoo dan, vertroost elkan-

onzen Heer Jezus Christus,

10. Die voor ons gestorven is, opdat wij hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen, te zamen met hem leven zouden.

11. Daarom vermaant elkander, en sticht de een den anderen, gelijk gij ook doet.

12. En wij bidden u, broeders, erkent degenen die onder u arbeiden, en uwe voorstanders zij in den Heer, en u vermanen;

13. En acht hen zeer veel in liefde, om huns werks wil. Zijt vreedzaam onder elkander.

14. En wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelden, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt lankmoedig jegens allen.

15. Ziet dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergelde; maar jaagt allen tijd het goede na, zoo jegens elkander als jegens allen.

16. Verblijdt u allen tijd.

17. Bidt zonder ophouden.

18. Dankt [God] in alles. Want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.

19. Bluscht den Geest niet uit.

20. Veracht de profetiën niet.

21. Beproeft alle dingen; behoudt het goede.

22. Onthoudt u van allen schijn des kwaads.

23. En de God des vredes zelf heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest, en ziel, en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus.

24. Hij die u roept is getrouw, die het ook doen zal.

25. Broeders, bidt voor ons.

26. Groet al de broeders met eenen heiligen kus.

27. Ik bezweer ulieden bij den Heer, dat deze Zendbrief al den heiligen broederen gelezen worde.

28. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

DE TWEEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der

1. Maar van de tijden en de gelegenheden, broeders, hebt gij niet van noode dat men u schrijft;

2. Want gij weet zelven zeer wel, dat de dag des Heeren alzoo zal komen gelijk een dief in den nacht.

3. Want wanneer zij zullen zeggen: het is vrede, en zonder gevaar; dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensnood eene bevruchte [vrouw]; en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4. Maar gij, broeders, gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zoude bevangen.

5. Gij zijt allen kinderen des lichts, en kinderen des daags; wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.

6. Zoo laat ons dan niet slapen, gelijk als de anderen, maar laat ons waken en nuchteren zijn.

7. Want die slapen, slapen des nachts; en die dronken zijn, zijn des nachts dronken;

8. Maar wij die des daags zijn, laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs, en der liefde, en [tot] eenen helm de hope der zaligheid.

9. Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid door

der Thessalonicensen, [*welke is*] in God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus;

2. Genade zij u, en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3. Wij moeten God allen tijd danken over u, broeders, gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en [*dat*] de liefde eens iegelijks van u allen, jegens elkander overvloedig wordt;

4. Alzoo dat wij'zelven van u roemen in de gemeenten Gods over uwe lijdzaamheid en geloof, in al uwe vervolgingen en verdrukkingen die gij verdraagt;

5. Een bewijs van Gods regtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt des Koninkrijks Gods, voor hetwelk gij ook lijdt;

6. Alzoo het regt is bij God verdrukking te vergelden den genen die u verdrukken;

7. En u die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring des Heeren Jezus van den hemel met de Engelen zijner kracht;

8. Met vlamvend vuur, wraak doende over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Euangelium onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9. Welke zullen [*tot*] straflijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid zijner sterkte;

10. Wanneer hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen die gelooven (overmits onze getuigenis onder u is geloofd geworden) in dien dag.

11. Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen [*zijner*] goedigheid, en het werk des geloofs met kracht;

12. Opdat de naam onzes Heeren Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in hem, naar de genade onzes Gods, en des Heeren Jezus Christus.

HOOFDSTUK 2.

1. En wij bidden u, broeders, door de toekomst onzes Heeren Jezus Christus, en onze toevergadering tot hem,

2. Dat gij niet haastiglijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt, noch door geest, noch door woord, noch door Zendbrief als van ons [*geschre-*

ven], alsof de dag van Christus aanstaande ware.

3. Dat u niemand verleide in eenigerlei wijze; want [*die komt niet*] tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en [*dat*] geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs,

4. Die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genoemd, of [*als God*] geëerd wordt, alzoo dat hij in den Tempel Gods als een God zal zitten, zich zelven vertoonende dat hij God is.

5. Gedenkt gij niet, dat ik nog bij u zijnde u deze dingen gezegd heb?

6. En nu wat [*hem*] wederhoudt weet gij; opdat hij geopenbaard worde te zijner eigener tijd.

7. Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreeds gewrocht; alleenlijk die hem nu wederhoudt, [*die zal hem wederhouden*] totdat hij uit het midden zal [*weggedaan*] worden.

8. En alsdan zal de ongerechte geopenbaard worden, welken de Heer verdoen zal door den Geest zijnsmonds, en te niete maken door de verschijning zijner toekomst;

9. [*Hem, zeg ik,*] wiens toekomst is naar de werking des satans, in alle kracht en teekenen, en wonderen der leugenen,

10. En in alle verleiding der onregtvaardigheid in degenen die verloren gaan; daarvoor dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen heoben, om zalig te worden.

11. En daarom zal hun God zenden eene kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden gelooven;

12. Opdat zij allen veroordeeld worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.

13. Maar wij zijn schuldig altijd God te danken over u, broeders, die van den Heer bemind zijt, dat u God van den beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid;

14. Waartoe Hij u geroepen heeft door ons Euangelium, tot verkrijging der heerlijkheid onzes Heeren Jezus Christus.

15. Zoo dan, broeders, staat [*vast*], en houdt de inzettingen die u geleerd zijn, 't zij door [*ons*] woord, 't zij door onzen Zendbrief.

16. En

16. En onze Heer Jezus Christus zelf, en onze God en Vader die ons heeft liefgehad, en gegeven heeft eene eeuwige vertroosting, en goede hope in genade,

17. Vertrouste uwe harten, en versterke u in alle goed woord en werk.

HOOFDSTUK 3.

1. Voorts, broeders, bidt voor ons, opdat het woord des Heeren [zijn] loop hebbe, en verheerlijkt worde gelijk ook bij u;

2. En opdat wij mogen verlost worden van de ongeschikte en booze menschen; want het geloof is niet aller.

3. Maar de Heer is getrouw, die u zal versterken, en bewaren van den boozen.

4. En wij vertrouwen van u in den Heer, dat gij hetgeen wij u bevelen ook doet, en doen zult.

5. Doch de Heer rigte uwe harten tot de liefde Gods, en tot de lijdzaamheid van Christus.

6. En wij bevelen u, broeders, in den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij u onttrekt van een iegelijk broeder die ongeregeld wandelt, en niet naar de inzetting die hij van ons ontvangen heeft.

7. Want gij zelven weet hoe men ons behoort na te volgen; want wij hebben ons niet ongeregeld gedragen onder u;

8. Noch wij hebben geen brood bij iemand gegeten voor niet, maar in arbeid en moeite, nacht en dag werkende, opdat wij niet iemand van u zouden lastig zijn.

9. Niet dat wij de magt niet hebben, maar opdat wij ons zelven u geven zouden [tot] een voorbeeld, om ons na te volgen.

10. Want ook toen wij bij u waren, heuben wij u dit bevelen, dat zoo iemand niet wil werken, hij ook niet etc.

11. Want wij hooren dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende.

12. Doch de zoodanigen bevelen en vermanen wij door onzen Heer Jezus Christus, dat zij met stilheid werken de hun eigen brood eten.

13. En gij, broeders, vertraagt niet in goed te doen.

14. Maar indien iemand ons woord door dezen brief [ge-

schreven,] niet gehoorzaam is, teekent dien; en vermengt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde;

15. En houdt [hem] niet als een vijand, maar vermaant [hem] als eenen broeder.

16. De Heer nu des vredes zelf geve u vrede allen tijd, in allerlei wijze. De Heer zij met u allen.

17. De groetenis met mijne hand: Paulus, 't welk is een teeken in iederen Zendbrief; alzoo schrijf ik.

18. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

DE EERSTE ZENDBRIEF

V A N D E N

APOSTEL PAULUS

A A N

TIMOTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een Apostel van Jezus Christus, naar het bevel Gods onzes Zaligmakers, en des Heeren Jezus Christus, [die] onze hoop [is],

2. Aan Timotheüs [mijnen] opregten zoon in 't geloof; genade, barmhartigheid, vrede zij u van God onzen Vader, en Christus Jezus onzen Heer.

3. Gelijk ik u vermaand heb, dat gij te Efeze zoudt blijven, als ik naar Macedonië reisde, [zoo vermaan ik het u nog,] opdat gij sommigen beveelt geene andere leer te leeren,

4. Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslacht-rekeningen, welke meer [twist] vragen voortbrengen dan stichting Gods die in 't geloof is.

5. Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en [uit] eene goede consciëntie, en [uit] een ongeveinsd geloof,

6. Van welke sommigen afgeweken zijnde hebben zich gewent tot ijdel spreking;

7. Willende Leeraars der wet zijn, niet verstaande noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8. Doch wij weten dat de wet goed is, zoo iemand die wettiglijk gebruikt,

9. En

9. En hij dit weet dat den regtvaardigen de wet niet is gezet, maar den ongerechten en den halstarrigen, den goddeloozen en den zondaren, den onheiligen en den ongodelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers,

10. Den hoereerders, dien die bij mannen liggen, den menschen-dieven, den leugenaars, den meenedigen, en zoo er iets anders de gezonde leer tegen is,

11. Naar het Euangelium der heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is.

12. En ik dank hem, die mij bekrachtigd heeft, [namelijk] Christus Jezus onzen Heer, dat hij mij getrouw geacht heeft, [mij] in de bediening gesteld hebbende;

13. Die ik tevorenen [Gods-] lasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb in [mijne] ongeloofigheid:

14. Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die daar is in Christus Jezus.

15. Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.

16. Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al [zijne] lankmoedigheid zoude betoonen, tot een voorbeeld dergenen die in hem gelooven zullen ten eeuwigen leven.

17. Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

18. Dit gebod beveel ik u, [mijn] zoon Timotheüs, dat gij naar de profetiën die van u voorgegaan zijn, in dezelve den goeden strijd strijdt,

19. Houdende het geloof, en eene goede consciëntie, welke sommigen verstooten hebbende van het geloof schipbreuk geleden hebben;

20. Onder welke is Hymeneus en Alexander, die ik den satan overgegeven heb, opdat zij zouden leeren niet [meer] te lasteren.

HOOFDSTUK 2.

1. Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smeekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen, voor alle menschen,

2. Voor Koningen, en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle Godzaligheid, en eerbaarheid.

3. Want dat is goed en aangenaam voor God onzen Zaligmaker,

4. Welke wil dat alle menschen zalig worden, en tot kennis der waarheid komen.

5. Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus,

6. Die zich zelven gegeven heeft [tot] een rantsoen voor allen, [zijnde] de getuigenis tot zijnen tijd;

7. Waartoe ik gesteld ben een Prediker en Apostel, (ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet) een Leeraar der Heidenen, in geloof en waarheid.

8. Ik wil dan dat de mannen bidden in alle plaatsen, opheffende heilige handen, zonder toorn en twistig.

9. Desgelijks ook dat de vrouwen in een eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid zich zelve versieren, niet in vlechtingen [des haars], of goud, of paarlen, of kostelijke kleeding;

10. Maar (hetwelk de vrouwen betaamt die de godvruchtigheid belijden) door goede werken.

11. Eene vrouw late zich leeren in stilheid, in alle onderdanigheid.

12. Doch ik laat de vrouw niet toe dat zij leere, noch over den man heersche, maar [wil] dat zij in stilheid zij.

13. Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.

14. En Adam is niet verleid geworden, maar de vrouw verleid zijnde is in overtreding geweest.

15. Doch zij zal zalig worden in kinderen te baren, zoo zij blijft in het geloof, en liefde, en heiligmaking, met matigheid.

HOOFDSTUK 3.

1. Dit is een getrouw woord: zoo iemand tot eens Opziens ambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk.

2. Een Opziener dan moet onbe-

berispelijk zijn, ééner vrouwe man, wakker, matig, eerbaar, gaarne herbergende, bekwaam om te leeren;

3. Niet negenig tot den wijn, geen smijter, geen vuilgewinzoeker, maar bescheiden, geen vechter, niet geldgierig;

4. Die zijn eigen huis wel regeert, [zijne] kinderen in onderdanigheid houdende, met alle stemmigheid;

5. (Want zoo iemand zijn eigen huis niet weet te regeren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorg dragen?)

6. Geen nieuweling, opdat hij niet opgeblazen worde, en in het oordeel des duivels valle.

7. En hij moet ook eene goede getuigenis hebben van degenen die buiten zijn, opdat hij niet valle in smaadheid, en [in] den strik des duivels.

8. De Diakenen insgelijks [moeten] eerbaar zijn, niet tweetonig, niet die zich tot veel wijn begeven, geen vuilgewinzoekers.

9. Houdende de verborgenheid des geloofs in eene reine consciëntie.

10. En dat deze ook eerst beproefd worden, [en] dat zij daarna dienen, zoo zij onbestraffelijk zijn.

11. De vrouwen insgelijks [moeten] eerbaar [zijn], geene lasteraarsters, wakker, getrouw in alles.

12. Dat de Diakenen ééner vrouwe mannen zijn, die [hunne] kinderen en hunne eigene huizen wel regeren.

13. Want die wel gediend hebben verkrijgen zich zelve eenen goeden opgang, en veel vrijmoedigheid in 't geloof, hetwelk is in Christus Jezus.

14. Deze dingen schrijf ik u, hopende zeer haast tot u te komen;

15. Maar zoo ik vertoef, opdat gij moogt weten hoe men in 't Huis Gods moet verkeeren, hetwelk is de gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

16. En buiten allen twijfel de verborgenheid der Godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vleesch, is geregtvaardigd in den Geest, is gezien van de Engelen, is gepredikt onder de Heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten, en leerlingen der duivelen.

2. Door geveinsdheid der leugensprekers, hebbende hunne eigene consciëntie [als] met een brandijzer toegeschroeid.

3. Verbiedende te huwen, [gebedende] van spijzen te onthouden die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging, voor de geloovigen, en die de waarheid hebben bekend.

4. Want alle schepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde;

5. Want het wordt geheiligd door het woord Gods en [door] het gebed.

6. Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, welke gij achtervolgd hebt.

7. Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfsche fabelen, en oefen u zelve tot Godzaligheid;

8. Want deligchamelijke oefening is tot weinig nut; maar de Godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstenden levens.

9. Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig.

10. Want hiertoe arbeiden wij ook, en worden gesmaad omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behouder is aller menschen, [maar] allermeeest der geloovigen.

11. Beveel deze dingen, en leer ze.

12. Niemand verachte uwe jongheid; maar zijt een voorbeeld der geloovigen, in het woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinigheid.

13. Houd aan in 't lezen, in 't vermanen, in 't leeren, tot dat ik kom.

14. Verzuim de gave niet die in u is, die u gegeven is door de profetie, met oplegging der handen des Ouderling-schaps.

15. Bedenk deze dingen, wees hierin [bezig], opdat uw toemenen openbaar zij in allen.

16. Heb acht op u zelve, en op de leer; volhard in deze. Want dat doende zult gij en u zelve behouden, en die u hooren.

HOOFDSTUK 4.

1. Doch de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden

HOOFD-

HOOFDSTUK 5.

1. Een en ouden [man] bestraf niet hardelijk, maar vermaan [hem] als eenen vader; de jongen, als broeders;

2. De oude [vrouwen], als moeders; de jonge, als zusters, in alle reinigheid.

3. Eer de weduwen, die waarlijk weduwen zijn;

4. Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft, of kindskinderen, dat die leeren eerst aan haar eigen huis Godzaligheid oefenen, en den voorouderen wedervergelding doen. Want dat is goed en aange-naam voor God.

5. Die nu waarlijk weduwe is, en alleen gelaten, die hoopt op God, en blijft in smeekingen en gebeden nacht en dag;

6. Maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.

7. En beveel dit, opdat zij onberispelijk zijn.

8. Doch zoo iemand de zijnen, en voornamelijk [zijne] huisgenooten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongeloofige.

9. Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke ééns mans vrouw geweest zij.

10. Getuigenis hebbende van goede werken: zoo zij kinderen opgevoed heeft, zoo zij [gaarne] heeft geherbergd, zoo zij der heiligen voeten heeft gewassen, zoo zij den verdrukten genoegzame hulp gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nagetracht heeft.

11. Maar de jonge weduwen neem niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwen;

12. Hebbende [haar] oordeel, omdat zij [haar] eerste geloof hebben te niet gedaan.

13. En meteen ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen; en zijn niet alleen ledig, maar ook klapachtig, en ijdele dingen doende, sprekende 't geen niet betaamt.

14. Ik wil dan dat de jonge [weduwen] huwen, kinderen telen, het huis regeren, geene oorzaak van lastering aan de wederpartij geven;

15. Want eenige hebben zich alreeds afgewend achter den satan.

16. Zoo eenig geloovig [man]

of geloovige [vrouw] weduwen heeft, dat die haar genoegzame hulp doe, en dat de gemeente niet bezwaard worde, opdat zij degenen die waarlijk weduwen zijn genoegzame hulp doen moge.

17. Dat de Ouderlingen die wel regeren dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in woord en leer.

18. Want de Schrift zegt: eenen dorschenden os zult gij niet muilbanden. En: de arbeider is zijn loon waardig.

19. Tegen eenen Ouderling neem geene beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen.

20. Die zondigen, bestraf in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vrees mogen hebben.

21. Ik betuig voor God, en den Heer Jezus Christus, en de uitverkorene Engelen, dat gij deze dingen onderhoudt zonder vooroordeel, niets doende naar toegenegenheid.

22. Leg niemand haastiglijk de handen op, noch heb geene gemeenschap aan ander zonden; bewaar u zelven rein.

23. Drink niet langer water [alleen], maar gebruik een weinig wijns, om uwe maag en uwe menigvuldige zwakheden.

24. Van sommige menschen zijn de zonden te voren openbaar, en gaan vóór tot [hunne] veroordeeling, er in sommigen ook volgen zij na.

25. Desgelijks ook de goede werken zijn te voren openbaar, en daar het anders mede gelegen is, kunnen niet verborgen worden.

HOOFDSTUK 6.

1. De dienstknechten, zoo velen als er onder het juk zijn, zullen hunne heeren alle eer waardig achten, opdat de naam Gods en de leer niet gelasterd worde.

2. En die geloovige heeren hebben, zullen hen niet verachten, omdat zij broeders zijn; maar zullen hen te meer dienen, omdat zij geloovig en geliefd zijn, als die dezer weldaad mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3. Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden onzes Heeren Jezus Christus, en met de leer die naar de Godzaligheid is,

4. Die

4. Die is opgeblazen, en weet niets, maar hij raast omtrent [*twist*] vragen en woordenstrijd, uit welke komt nijd, twist, lasteringen, kwadenadenkingen.

5. Verkeerde krakeelingen van menschen die een verdorven verstand hebben, en van de waarheid beroofd zijn, meenende dat de Godzaligheid een gewin zij. Wijk af van de zulken.

6. Doch de Godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging.

7. Want wij hebben niets in de wereld gebragt, 't is openbaar dat wij ook niet kunnen iets daar uit dragen;

8. Maar als wij voedsel en deksel hebben, wij zullen daarmede vergenoegd zijn.

9. Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking en [*in*] den strik, en [*in*] vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

10. Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zich zelve met vele smarten doorstoken.

11. Maar gij, o mensch Gods, vlied deze dingen, en jaag naar gerechtigheid, Godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid.

12. Strijd den goeden strijd des geloofs; grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen.

13. Ik beveel u voor God, die alle ding levend maakt, en [*voor*] Christus Jezus, die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft,

14. Dat gij dit gebod houdt, onbevlekt [*en*] onberispelijk, tot op de verschijning onzes Heeren Jezus Christus,

15. Welke te zijner tijd vertoonen zal de zalige en alleen magtige Heer, de Koning der koningen, en Heer der heeren,

16. Die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont; welken geen mensch gezien heeft, noch zien kan; welken zij eer en eeuwige kracht. Amen.

17. Den rijken in deze tegenwoordige wereld beveel dat zij niet hoogmoedig zijn, noch [*hunne*] hope stellen op de on-

gestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God, die ons alle dingen rijkelijk verleent om te gerieten;

18. Dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn, [*en*] gemeenzaam;

19. Leggende zich zelve weg tot eenen schat een goed fundament tegen het toekomende, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen.

20. O Timotheüs, bewaar het pand [*u*] toebetrouwd, eenen afkeer bebbende van het ongoddelijk ijdel roepen, en van de tegenstellingen der valsche-lijk genoemde wetenschap;

21. Welke sommigen voorgewende, zijn van het geloof afgeweken. De genade zij met u. Amen.

DE TWEEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN

TIMOTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, naar de belofte des levens dat in Christus Jezus is,

2. Aan Timotheüs, [*mijnen*] geliefden zoon; genade, barmhartigheid, vrede zij [*u*], van God den Vader, en Christus Jezus onzen Heer.

3. Ik dank God, dien ik dien van [*mijne*] voorouderen aan in eene reine consciëntie, gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig ben in mijne gebeden nacht en dag;

4. Zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik moge met blijdschap vervuld worden;

5. Als ik mij in gedachtenis breng het ongeveinsde geloof dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Lois, en uwe moeder Eunice; en ik ben verzekerd dat het ook in u [*wooont*].

6. Om welke oorzaak ik u indachtig maak dat gij opwekt de gave Gods, die in u is door de oplegging mijner handen.

7. Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vreesachtigheid, maar der kracht, en

en der liefde, en der gematigdheid.

8. Schaam u dan niet der getuigenis onzes Heeren, noch mijns, die zijn gevangenen; maar lijd verdrukkingen met het Euangelium naar de kracht Gods.

9. Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met eene heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen;

10. Doch nu geopenbaard is door de verschijning onzes Zaligmakers Jezus Christus, die den dood heeft te niete gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebragt door het Euangelium;

11. Waartoe ik gesteld ben een Prediker, en een Apostel, en een Leeraar der Heidenen;

12. Om welke oorzaak ik ook deze dingen lijd, maar word niet beschaamd. Want ik weet wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat hij magtig is mijn pand bij [hem] weggelegd te bewaren tot dien dag.

13. Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is.

14. Het goede pand dat [u] toebetrouwd is, bewaar door den Heiligen Geest, die in ons woont.

15. Gij weet dit dat allen die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben; onder welke is Phygellus en Hermogenes.

16. De Heer geve het huis van Onesiphorus barmhartigheid; want hij heeft mij dikmaals verkwikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd;

17. Maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht, en heeft [mij] gevonden.

18. De Heer geve hem dat hij barmhartigheid vinde bij den Heer, in dien dag; en hoe veel hij mij te Efeze gediend heeft weet gij zeer wel.

HOOFDSTUK 2.

1. Gij dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade die in Christus Jezus is.

2. En 't geen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe menschen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren.

3. Gij dan, lijd verdrukkingen, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.

4. Niemand die in den krijg dient wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftogts, opdat hij dien moge behagen die [hem] tot den krijg aangenomen heeft;

5. En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zoo hij niet wettiglijk heeft gestreden.

6. De landman als hij arbeidt, moet alzoo eerst de vruchten genieten.

7. Merk hetgeen ik zeg; doch de Heer geve u verstand in alle dingen.

8. Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, welke is uit het zaad Davids, naar mijn Euangelium,

9. Om hetwelk ik verdrukkingen lijd tot de banden toe, als een kwaaddoener; maar het woord Gods is niet gebonden.

10. Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen, die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

11. Dit is een getrouw woord; want indien wij met [hem] gestorven zijn, zoo zullen wij ook met [hem] leven;

12. Indien wij verdragen, wij zullen ook met [hem] heerschen; indien wij [hem] verloochenen, hij zal ons ook verloochenen;

13. Indien wij ontrouw zijn, hij blijft getrouw; hij kan zich zelven niet verloochenen.

14. Breng deze dingen in gedachtenis, en betuig voor den Heer, dat zij geen en woordenstrijd voeren. [t welk] tot geen ding nut [is, dan] tot verkeerung der toehoorders.

15. Benaarstig u om u zelven Gode beproefd voor te stellen, eenen arbeider die niet beschaamd wordt, die het woord der waarheid regt snijdt.

16. Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel roepen; want zij zullen in meerdere goddeloosheid toenemen,

17. En hun woord zal voorteten gelijk de karker; onder welke is Hymenetus en Philetus,

18. Die van de waarheid zijn afgeweken, zeggende dat de opstanding alreeds geschied is; en verkeerren sommiger geloof.

19. Evenwel het vaste fondament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heer kent degenen die de zijnen zijn; en: een iegelijk die den naam van Christus noemt, sta af van ongeretigheid.

20. Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden [vaten], en sommige ter eere, maar sommige ter oneere.

21. Indien dan iemand zich zelven van dezen reinigt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toebereid.

22. Maar vlied de begeerlijkheden der jongheid, en jaag na regtvaardigheid, geloof, liefde, vrede met degenen die den Heer aanroepen uit een rein hart.

23. En verwerp de vragen die dwaas en zonder leering zijn, wetende dat zij twistingen voortbrengen.

24. En een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leeren, [en] die de kwaden kan verdragen;

25. Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan, of hun God t'eeniger tijd bekeering gawe tot erkenenis der waarheid,

26. En zij wederom ontwaken mogten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

zijn, en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden;

7. [Vrouwkens] die altijd leeren, en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

8. Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzoo staan ook deze de waarheid tegen; menschen verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof;

9. Maar zij zullen niet meerder toenemen; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook gener geworden is.

10. Maar gij hebt achtervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, lankmoedigheid, liefde, lijdzaamheid,

11. [Mijne] vervolgingen, [mijn] lijden, zulks als mij overgekomen is in Antiochië, in Ikonie, [en] in Lystre; hoedanige vervolgingen ik geleden heb, en de Heer heeft mij uit alle verlost.

12. En ook allen die Godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden;

13. Doch de booze menschen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, verleidende en wordende verleid.

14. Maar blijf gij in 't geen gij geleerd hebt, en [waaraan] u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt,

15. En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is.

16. Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de regtvaardigheid is;

17. Opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

HOOFDSTUK 4.

1. Ik betuig dan voor God en den Heer Jezus Christus, die de levenden en dooden oordeelen zal in zijne verschijning en in zijn Koningrijk;

2. Predik het woord; houd aan tijdelijk, ontijdelijk; wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid, en leer.

3. Want er zal een tijd zijn, wan-

wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar ketelachtig zijnde van gehoor zullen zij zich zelve leeraars opgaderen naar hunne eigene begeerlijkheden.

4. En zullen [hun] gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

5. Maar gij wees wakker in alles, lijd verdrukkingen, doe het werk van een Evangelist, maak dat men van uwen dienst ten volle verzekerd zij.

6. Want ik word nu tot een drank-offer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.

7. Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden;

8. Voorts is mij weggelegd de kroon der regtvaardigheid, welke mij de Heer, de regtvaardige Regter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die zijne verschijning liefgehad hebben.

9. Benaarstig u haastiglijk tot mij te komen;

10. Want Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen, en is naar Thessalonika gereisd; Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

11. Lukas is alleen met mij. Neem Markus mede, en breng [hem] met u, want hij is mij zeer nuttig tot den dienst.

12. Maar Tychikus heb ik naar Efeze gezonden.

13. Den reismantel dien ik te Troas bij Karpus gelaten heb, breng mede als gij komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.

14. Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaads betoond; de Heer vergelde hem naar zijne werken;

15. Van welken wacht u gij ook; want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

16. In mijne eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend.

17. Maar de Heer heeft mij bijgestaan, en heeft mij bekrachtigd, opdat men door mij ten volle zoude verzekerd zijn van de prediking, en alle Heidenen [dezelve] zouden hooren; en ik ben uit den muil des leeuws verlost;

18. En de Heer zal mij ver-

lossen van alle boos werk, en bewaren tot zijn hemelsch Koninkrijk; welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

19. Groet Prisca en Aquilla, en het huis van Onesiphorus.

20. Erastus is te Korinthe gebleven, en Trofimius heb ik te Milete krank gelaten.

21. Benaarstig u om vóór den winter te komen. U groet Eubulus, en Pudens, en Linus, en Claudia, en al de broeders.

22. De Heer Jezus Christus zij met uwen geest. De genade zij met ulieden. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN

T I T U S.

HOOFDSTUK 1.

1. Paulus een dienstknecht Gods en een Apostel van Jezus Christus, naar het geloof der uitverkorenen Gods, en de kennis der waarheid die naar de Godzaligheid is,

2. In de hope des eeuwigen levens, welke God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen, maar geopenbaard heeft te zijner tijd;

3. [Namelijk] zijn woord, door de prediking die mij toebetrouwd is, naar het bevel Gods onzes Zaligmakers; aan Titus [mijnen] oprechten zoon naar het gemeene geloof;

4. Genade, barmhartigheid, vrede zij [u], van God den Vader, en den Heer Jezus Christus, onzen Zaligmaker.

5. Om die oorzaak heb ik u in Kreta gelaten, opdat gij hetgeen dat [nog] ontbrak voorts zoudt te regt brengen, en [dat] gij van stad tot stad zoudt Ouderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb.

6. Indien iemand onberispelijk is, ééner vrouwe man, geloovige kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, of ongehoorzaam zijn.

7. Want een Opziener moet onberispelijk zijn, als een huisverzorger Gods, niet eigenzinnig, niet genegen tot toornigheid, niet genegen tot den

Hoc
den
vuil
8. J
die d
regt
9. J
trou
leer
heid
gez
spre
10.
gere
en v
zond
deni
11.
mon
huiz
niet
wil.
12.
eigen
de K
acht
buik
13.
Daar
lijk,
zijn
14.
Jood
der u
de w
15.
den r
en o
rein
en co
16. Z
kenn
[Hem
zij gr
zaam
ondeu
1. I
de ge
2. D
tere
tig,
de lie
3. D
dat z
gelijk
dat z
zijn,
begev
zijn v
4. Op
wen]
hare
bare l
5. Ma
zijn,
te zijn
ondero
woord
worde
6. De
vermaa

den wijn, geen smijter, geen vuilgewinzoeker;

8. Maar die gaarne herbergt, die de goeden lief heeft, matig, regtvaardig, heilig, kuisch,

9. Die vasthoudt aan het getrouwe woord dat naar de leer is, opdat hij magtig zij beide om te vermanen door de gezonde leer, en om de tegensprekers te wederleggen.

10. Want er zijn ook vele ongeregelde, ijdelheidsprekers, en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de Besnidenis zijn;

11. Welken men moet den mond stoppen; die geheele huizen verkeerren, leerende wat niet behoort, om vuil gewins wil.

12. Een uit hen, zijnde hun eigen Profeet, heeft gezegd: de Kretensen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13. Deze getuigenis is waar. Daarom bestraf hen scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in 't geloof,

14. En zich niet begeven tot Joodsche fabelen, en geboden der menschen die [hen] van de waarheid afkeerren.

15. Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevlekten en ongeloovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en consciëntie zijn bevlakt.

16. Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen [Hem] met de werken, alzoo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugende.

HOOFDSTUK 2.

1. Doch gij, spreek hetgeen de gezonde leer betaamt:

2. Dat de oude mannen nuchteren zijn, stemmig, voorzigtig, gezond in 't geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3. De oude vrouwen insgelijks dat zij in [hare] dragt zijn gelijk den heiligen betaamt, dat zij geene lasteraarsters zijn, zich niet tot veel wijns begevende, [maar] leeraren zijn van het goede;

4. Opdat zij de jonge [vrouwen] leeren voorzigtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben,

5. Matig te zijn, kuisch te zijn, 't huis te bewaren, goed te zijn, haren eigenen mannen onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

6. De jonge [monnen] insgelijks vermaan dat zij matig zijn.

7. Betoon u zelve in alles een voorbeeld van goede werken; in de leer [betoon] onvervalscheit, deftigheid, opregtheid;

8. Het woord gezond, [en] onverwerpelijk, opdat degene die daar tegen is beschaamd worde, en niets kwaads hebbe van ulieden te zeggen.

9. De dienstknechten [vermaan] dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende,

10. Niet onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer Gods onzes Zaligmakers in alles mogen versieren.

11. Want de zaligmakende genade Gods is verschenen allen menschen,

12. En onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matiglijk, en regtvaardiglijk, en Godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld;

13. Verwachtede de zalige hope, en verschijning der heerlijkheid des grooten Gods en onzes Zaligmakers Jezus Christus,

14. Die zich zelve voor ons gegeven heeft, opdat hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid, en zich zelve een eigen volk zoude reinigen, ijverig in goede werken.

15. Spreek dit, en vermaan, en bestraf met allen ernst. Dat niemand u verachte.

HOOFDSTUK 3.

1. Vermaan hen dat zij den Overheden en Magten onderdanig zijn, dat zij [hun] gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn,

2. Dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, [maar] bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

3. Want ook wij waren eertijds onwils, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde [en] elkander hatende.

4. Maar wanneer de goeder-tierenheid Gods onzes Zaligmakers, en [zijne] liefde tot de menschen, verschenen is,

5. Heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der regtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der

wedergeboorte, en vernieuwing des Heiligen Geestes,

6. Welken Hij over ons rijkelyk heeft uitgegoten door Jezus Christus onzen Zaligmaker,

7. Opdat wij geregtvaardigd zijnde door zijne genade, erfgenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens.

8. Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God gelooven, zorg dragen om goede werken voor te staan; deze dingen zijn het die goed en nuttig zijn den menschen.

9. Maar wedersta de dwaze vragen en geslacht-rekeningen, en twistingen, en strijdningen over de wet; want zij zijn onnut en ijdel.

10. Eenen ketterschen mensch verwerp na de eerste en tweede vermaning,

11. Wetende dat de zoodanige verkeerd is, en zondigt, zijnde bij zich zelven veroordeeld.

12. Als ik Artemas tot u zal zenden, of Tychikus, zoo beaartig u tot mij te komen te Nikopolis; want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren.

13. Zenas den Wetgeleerden, en Apollos geleid zorgvuldig, opdat hun niets ontbreke.

14. En dat ook de onzen leeren goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

15. Die met mij zijn groeten u allen. Groet hen die ons liefhebben in 't geloof. De genade zij met u allen. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN

PHILEMON.

1. Paulus een gevangene van Christus Jezus, en Timotheüs de broeder, aan Philemon den geliefden, en onzen mede-arbeider,

2. En aan Appia de geliefde, en aan Archippus onzen medestrijder, en aan de gemeente die ten uwen huize is;

3. Genade zij ulieden en vrede, van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

4. Ik dank mijnen God, uwer

altijd gedachtig zijnde in mijne gebeden;

5. Alzoo ik hoor uwe liefde, en geloof, welke gij hebt aan den Heer Jezus, en jegens al de heiligen;

6. Opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking alles goeds, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.

7. Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder.

8. Daarom hoewel ik groote vrijmoedigheid heb in Christus om u te bevelen hetgeen betamelijk is,

9. Zoo bid ik [*nogtans*] liever door de liefde, daar ik zoodanig een ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus.

10. Ik bid u [*dan*] voor mijnen zoon, welken ik in mijne banden heb geteeld, [*namelijk*] Onesimus,

11. Die eertijds u onnut was, maar nu u en mij zeer nuttig; welken ik wedergezonden heb.

12. Doch gij, neem hem, dat is, mijne ingewanden, [*weder*] aan;

13. Welken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zoude in de banden des Euangeliums;

14. Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zoude zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.

15. Want veelligt is hij daarom voor eenen kleinen tijd [*van u*] gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben;

16. [*Nu*] voortaan niet als een dienstknecht, maar meer dan een dienstknecht, [*namelijk*] een geliefden broeder, inzonderheid mij, hoe veel meer dan u, beide in het vleesch, en in den Heer?

17. Indien gij mij dan houdt voor eenen medgezel, zoo neem hem aan gelijk als mij.

18. En indien hij u iets verongelijkt heeft, of schuldig is, reken mij dat toe.

19. Ik Paulus heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal 't betalen; opdat ik u niet zegge, dat gij ook u zelve mij daartoe schuldig zijt.

20. Ja, broeder, laat mij uwer [*hierin*] genieten in den Heer; verkwik mijne ingewanden in den Heer.

21. Ik heb aan u geschreven, ver-

vertrouwende op uwe gehoorzaamheid; en ik weet dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

22. En bereid mij ook te gelijk eene herberg; want ik hoop dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden.

23. U groeten Epafraas mijn mede-gevangene in Christus Jezus.

24. Markus, Aristarchus, Demas, Lukas, mijne mede-arbeiders.

25. De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREËN.

HOOFDSTUK 1.

1. God voortijds veelmaal, en op velerlei wijze, tot de vaders gesproken hebbende door de Profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon,

2. Welken Hij gesteld heeft tot een erfgenaam van alles, door welken Hij ook de wereld gemaakt heeft.

3. Welke alzoo hij is het afschijnsel [zijner] heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord zijner kracht, nadat hij de reinigmaking onzer zonden door zich zelven te weeg gebragt heeft, is gezeten aan de regter[hand] der Majesteit in de hoogste [hemelen];

4. Zoo veel treffelijker geworden dan de Engelen, als hij uitnemender naam boven hen geërfd heeft.

5. Want tot wien van de Engelen heeft Hij ooit gezegd: gij mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd? En wederom: Ik zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een Zoon zijn?

6. En als Hij wederom den eerstgeborenen inbrengt in de wereld, zegt Hij: en dat alle Engelen Gods hem aanbidden.

7. En tot de Engelen zegt Hij wel: die zijne Engelen maakt geesten, en zijne dienaars eene vlam des vuurs;

8. Maar tot den Zoon [zegt Hij]: uw troon, o God, is in alle eeuwigheid; de scepter uws Koninkrijks is een regte scepter.

9. Gij hebt regtvaardigheid liefgehad, en ongerechtigheid gehaat; daarom heeft u, o God, uw God gezalfd met olie der vreugde boven uwe medegenooten.

10. En: Gij Heer, hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken uwer handen.

11. Dezelve zullen vergaan, maar Gij blijft altijd; en zij zullen alle als een kleed verouden,

12. En als een dekkleed zult Gij hen ineen rollen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet ophouden.

13. En tot welken der Engelen heeft Hij ooit gezegd: zit aan mijne regter[hand], totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten?

14. Zijn zij niet allen gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beerven zullen?

HOOFDSTUK 2.

1. Daarom moeten wij ons te meer houden aan hetgeen [van ons] gehoord is, opdat wij niet t' eeniger tijd doorvloeijen.

2. Want indien het woord door de Engelen gesproken vast is geweest, en alle overtreding en ongehoorzaamheid regtvaardige vergelding ontvangen heeft,

3. Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen? welke begonnen zijnde verkondigd te worden door den Heer, aan ons bevestigd is geworden van degenen die [hem] gehoord hebben,

4. God bovendien mede geëtuigende door teekenen en wonderen, en menigerlei krachten, en bedelingen des Heiligen Geestes, naar zijnen wil.

5. Want Hij heeft den Engelen niet ouderworpen de toekomstige wereld, van welke wij spreken.

6. Maar er heeft iemand ergens betuigd, zeggende: wat is de mensch dat Gij zijner gedenkt? of des menschen Zoon dat Gij hem bezoekt?

7. Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de En-

gelen; met heerlijkheid en eer hebt Gij hem gekroond, en Gij hebt hem gesteld over de werken uwer handen.

8. Alle dingen hebt Gij onder zijne voeten onderworpen. Want daarin dat Hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten dat hem niet onderworpen zij; doch nu zien wij nog niet dat hem alle dingen onderworpen zijn;

9. Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, die een weinig minder dan de Engelen geworden was, van wege 't lijden des doods; opdat hij door de genade Gods voor allen den dood smaken zoude.

10. Want het betaamde Hem, om welken alle dingen zijn, en door welken alle dingen zijn, dat Hij vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, den Oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zoude heiligen.

11. Want en hij die heiligt, en zij die geheiligt worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak hij zich niet schaamt hen broeders te noemen,

12. Zeggende: ik zal uwen naam mijnen broederen verkondigen; in het midden der gemeente zal ik U lofszingen.

13. En wederom: ik zal mijn vertrouwen op Hem stellen. En wederom: zie daar, ik en de kinderen die mij God gegeven heeft.

14. Overmits dan de kinderen des vleesches en bloeds deelachtig zijn, zoo is hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat hij door den dood te niete doen zoude den genen die het geweld des doods had, dat is, den duivel;

15. En verlossen zoude al den genen die met vrees des doods door al [*hun*] leven der dienstbaarheid onderworpen waren.

16. Want waarlijk Hij neemt de Engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan;

17. Daarom hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat hij een barmhartig en een getrouwe Hoogepriester zoude zijn in de dingen die bij God [*te doen waren*], om de zonden des volks te verzoenen.

18. Want in hetgeen hij zelf verzocht zijnde geleden heeft, kan hij degenen die verzocht worden, te hulp komen.

ping deelachtig zijt, aanmerkt den Apostel en Hoogepriester onzer belijdenis Christus Jezus,

2. Die getrouw is dengenen die hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was.

3. Want deze is zoo veel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene die het huis gebouwd heeft, meerder eer heeft dan het huis.

4. Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd; maar die dit alles gebouwd heeft, is God.

5. En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis, als een dienaar, tot getuiging der dingen die [*daarna*] gesproken zouden worden;

6. Maar Christus als de Zoon over zijn eigen huis; wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid, en den roem der hope tot het einde toe vast behouden.

7. Daarom gelijk de Heilige Geest zegt: heden indien gij zijne stem hoort,

8. Zoo verhardt uwe harten niet, gelijk [*het geschied is*] in de verbittering, ten dage der verzoeking, in de woestijn;

9. Alwaar Mij uwe vaders verzocht hebben; zij hebben Mij beproefd, en hebben mijne werken gezien veertig jaren lang.

10. Daarom was Ik vertoornd over dat geslacht, en sprak: altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben mijne wegen niet gekend.

11. Zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: indien zij in mijne rust zullen ingaan.

12. Ziet toe, broeders, dat niet t' eeniger tijd in iemand van u zij een boos ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13. Maar vermaant elkander alle dagen, zoo lang als het Heden genoemd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.

14. Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zoo wij anders het beginsel dezes vasten gronds tot het einde toe vast behouden,

15. Terwijl er gezegd wordt: Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet, gelijk in de verbittering [*geschied is*].

16. Want sommigen als zij die gehoord hadden, hebben [*Hem*] verbitterd, doch niet allen die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.

HOOFDSTUK 3.
1. Hierom, heilige broeders, die der hemelsche roe-

17. Over

17. Over welke nu is Hij vertoornd geweest veertig jaren? Was 't niet over degenen die gezondigd hadden, welker lichamen gevallen zijn in de woestijn?

18. En welken heeft Hij gezworen, dat zij in zijne rust niet zouden ingaan, anders dan dengenen die ongehoorzaam geweest waren?

19. En wij zien dat zij niet hebben kunnen ingaan van wege [hun] ongeloof.

HOOFDSTUK 4.

1. Laat ons dan vreezen, dat niet t' eeniger tijd, de belofte van in zijne rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

2. Want ook ons is het Evangelium verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben.

3. Want wij die geloofd hebben gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: indien zij zullen ingaan in mijne rust; hoewel [zijne] werken van de grondlegging der wereld af al volbragt waren.

4. Want Hij heeft ergens van den zevenden [dag] aldus gesproken: en God heeft op den zevenden dag van al zijne werken gerust.

5. En in deze [plaats] wederom: indien zij in mijne rust zullen ingaan.

6. Dewijl dan blijft, dat sommigen in deze [rust] ingaan, en degenen dien het Evangelium eerst verkondigd was, niet ingegaan zijn van wege de ongehoorzaamheid.

7. Zoo bepaalt Hij wederom eenen zekeren dag, [namelijk] Heden, door David zeggende zoo langen tijd daarna (gelijkerwijs gezegd is): Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet.

8. Want indien Jozua hen in de rust gebragt heeft, zoo had hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.

9. Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

10. Want die ingaan is in zijne rust, die heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de zijne.

11. Laat ons dan ons benaastigen om in die rust in te gaan; opdat niet iemand in

datzelfde exempel der ongehoorzaamheid valle.

12. Want het woord Gods is levend en krachtig, en scherp-snijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat doortot de verdeeling der ziel en des geestes, en der zamenvoegselen, en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der oordeelingen des harten;

13. En er is geen scheepsel onzichtbaar voor Hem; maar alle dingen zijn naakt en geopenend, voor de oogen desgenen met welken wij te doen hebben.

14. Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgegaan is, [namelijk] Jezus den Zoon Gods, zoo laat ons deze belijdenis vasthouden.

15. Want wij hebben geen Hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, [doch] zonder zonde.

16. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwarmer tijd.

HOOFDSTUK 5.

1. Want alle Hoogepriester uit de menschen genomen wordt gesteld voor de menschen in de zaken die bij God [te doen zijn], opdat hij offere gaven en slagt-offeren voor de zonden;

2. Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is;

3. En om dezelve [zwakheid] wil moet hij, gelijk voor het volk, alzoo ook voor zich zelve, offeren voor de zonden.

4. En niemand neemt zich zelve die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkerwijs als Aäron.

5. Alzoo ook Christus heeft zich zelve niet verheerlijkt om Hoogepriester te worden, maar die tot hem gesproken heeft: gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneerd.

6. Gelijk Hij ook in eene andere [plaats] zegt: gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizedeks.

7. Die in de dagen zijns vleesch es gebeden en smee-kingen tot dengenen die hem uit den dood konde verlossen met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en

verhoord zijnde uit de vrees,

8. Hoewel hij de Zoon was, [nogtans] gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen hij heeft geleden;

9. En geheiligd zijnde is hij allen die hem gehoorzaam zijn eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden;

10. En is van God genoemd een Hoogepriester naar de ordening Melchizedeks.

11. Van welken wij hebben vele dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen; dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.

12. Want gij, daar gij Leerars behoortet te zijn van wege den tijd, hebt wederom noodig dat men u leere welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden [als] die melk noodig hebben, en niet vaste spijs.

13. Want een iegelijk die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid; want hij is een kind.

14. Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewooneheid de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

HOOFDSTUK 6.

1. Daarom nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fundament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God,

2. Van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der dooden, en van het eeuwig oordeel.

3. En dit zullen wij [ook] doen, indien het God toelaat.

4. Want het is onmogelijk degenen die eens verlicht geweest zijn, en de hemelsche gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,

5. En gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachtender toekomstende eeuw,

6. En afvallig worden, [die, zeg ik,] wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zich zelf den Zoon Gods wederom kruisigen en openlijk te schande maken.

7. Want de aarde die den regen menigmaal op haar komende indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;

8. Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

9. Maar, geliefden, wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzoo spreken.

10. Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zoude vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan zijnen naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en [nog] dient;

11. Maar wij begeeren dat een iegelijk van u dezelfde naastigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hope, tot het einde toe;

12. Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven.

13. Want als God aan Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand die meerder was had te zweren, zoo zwoer Hij bij zich zelf,

14. Zeggende: waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen.

15. En alzoo lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

16. Want de menschen zweren wel bij den meerderen [dan zij zijn], en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreking.

17. Waarin God willende den erfgenamen der beloftenis overvloediglijk bewijzen de onveranderlijkheid zijns raads, is met eenen eed daartusschen gekomen,

18. Opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, eene sterke vertroosting zouden hebben, [wij namelijk] die de toevlugt genomen hebben, om de voorgestelde hope vast te houden,

19. Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste des voorhangsels,

20. Daar de voorlooper, voor ons, is ingegaan, [namelijk] Jezus, naar de ordening Melchizedeks een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.

HOOFDSTUK 7.

1. Want deze Melchizedek was Koning van Salem, een Priester des Allerhoogsten Gods, die Abraham te gemoet ging

ging als hij wederkeerde van het slaan der Koningen, en hem zeggende;

2. Aan welken ook Abraham van alles de tiende deelde; die vooreerst overgezet wordt. Koning der gerechtigheid, en daarna ook was een Koning van Salem, hetwelk is een Koning des vredes;

3. Zonder vader, zonder moeder, zonder geslacht-rekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zoon Gods gelijk geworden zijnde, blijft een Priester in eeuwigheid.

4. Aanmerkt nu hoe groot deze geweest zij, aan welken ook Abraham de Patriarch tiende gegeven heeft uit den buit.

5. En die uit de kinderen van Levi het Priesterdom ontvingen, hebben wel bevel om tiende te nemen van het volk, naar de wet, dat is, van hunne broederen, hoewel die uit de lendenen Abrahams voortgekomen zijn;

6. Maar hij die [zijne] geslacht-rekening uit hen niet heeft, die heeft van Abraham tiende genomen, en hem die de belofte had heeft hij gezegend.

7. Nu zonder eenig tegenspreken, hetgeen minder is wordt gezegend van hetgeen meerder is.

8. En hier nemen wel tienden de menschen die sterven, maar aldaar [neemt ze] die van welken getuigd wordt dat hij leeft;

9. En, om zoo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tiende gegeven;

10. Want hij was nog in de lendenen des vaders, als hem Melchizedek te gemoet ging.

11. Indien dan nu de volkomenheid door 't Levitische Priesterschap ware, (want onder hetzelfde heeft het volk de wet ontvangen) wat nood was het nog, dat een andere Priester naar de ordening Melchizedeks zoude opstaan, en die niet zoude gezegd worden te zijn naar de ordening Aärons?

12. Want het Priesterschap veranderd zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der wet.

13. Want hij, op wien deze dingen gezegd worden, behoort tot eenen anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeben heeft.

14. Want het is openbaar,

dat onze Heer uit Judæ gesproten is, op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het Priesterschap.

15. En [dit] is nog veel meer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizedek een ander Priester opstaat,

16. Die [dit] niet naar de wet des vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.

17. Want Hij getuigt: gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizedeks.

18. Want de vernietiging des voorgaanden gebods geschiedt om deszelfs zwakheids en onprofitelijks wils;

19. Want de wet heeft geen ding volmaakt, maar de aanleiding van eene betere hope, door welke wij tot God genaken;

20. En voor zoo veel het niet zondereedzwering [is geschied]; (want genen zijn wel zonder eedzwering Priesters geworden;

21. Maar deze met eedzwering, door dien die tot hem gezegd heeft: de Heer heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizedeks.)

22. Van een zoo veel beter verbond is Jezus borg geworden;

23. En genen zijn wel vele Priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;

24. Maar deze, omdat hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap;

25. Waarom hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen die door hem tot God gaan, alzoo hij altijd leeft om voor hen te bidden.

26. Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;

27. Dien het niet alle dagen noodig was, gelijk den Hoogepriesters, eerst voor zijne eigene zonden slagt-offeren op te offeren, daarna [voor de zonden] des volks; want dat heeft hij éénmaal gedaan, als hij zich zelven opgeofferd heeft.

28. Want de wet stelt tot Hoogepriesters menschen die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die naar de wet is [gevolgd, stelt] den Zoon, die in der eeuwigheid geheiligd is.

HOOFDSTUK 8.

1. De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken is, [dat] wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de regter[hand] des troons der Majesteit in de hemelen;

2. Een bedienaar des Heiligdoms, en des waren Tabernakels, welken de Heer heeft opgerigt, en geen mensch.

3. Want een iegelijk Hoogepriester wordt gesteld om gaven en slagt-offeren te offeren; waarom het noodzakelijk was dat ook deze wat had, dat hij zoude offeren.

4. Want indien hij op aarde ware, zoo zoude hij zelfs geen Priester zijn, dewijl er Priesters zijn die naar de wet gaven offeren.

5. Welke het voorbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, als hij den Tabernakel volmaken zoude. Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding die u op den berg getoond is.

6. En nu heeft hij zoo veel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

7. Want indien dat eerste [verbond] onberispelijk geweest ware, zoo zoude voor het tweede geen plaats gezocht geweest zijn.

8. Want [hen] berispende zegt Hij tot hen: zie de dagen komen, spreekt de Heer, en Ik zal over het huis van Israel en over het huis van Juda een nieuw verbond oprigten,

9. Niet naar het verbond dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb ten dage als Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij zijn in dat mijn verbond niet gebleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heer.

10. Want dit is het verbond, dat Ik met het huis Israels maken zal na die dagen. zegt de Heer: Ik zal mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

11. En zij zullen niet leeren een iegelijk zijnen naasten, en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: ken den Heer; want zij zullen Mij allen kennen van den kleinen onder hen

tot den grooten onder hen.

12. Want Ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

13. Als Hij zegt: een nieuw [verbond], zoo heeft Hij het eerste oud gemaakt; dat nu oud gemaakt is en veroudert, is nabij de verdwijning.

HOOFDSTUK 9.

1. Zoo had dan wel ook het eerste [verbond] regten van den [Gods] dienst, en het werkelijk heiligdom.

2. Want de Tabernakel was toebereid, [namelijk] de eerste, in welken was de kandelaar, en de tafel, en de toonbrooden, welke genoemd wordt het Heilige;

3. Maar achter het tweede voorhangsel was de Tabernakel, genoemd het Heilige der heiligen,

4. Hebbende een gouden wieroekvat, en de Ark des verbonds alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik, daar het Manna in was, en de staf Aärons, die gebloeid had, en de tafelen des verbonds;

5. En boven over deze [Ark] waren de Cherubinen der heerlijkheid, die het verzoendeksel beschaduwden; van welke dingen wij nu van stuk tot stuk zullen zeggen.

6. Deze dingen nu aldus toebereid zijnde, zoo gingen wel de Priesters in den eersten Tabernakel t' allen tijde, om de [Gods] diensten te volbrengen;

7. Maar in den tweeden [Tabernakel ging] alleen de Hoogepriester éénmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zich zelven en [voor] des volks misdaden;

8. [Waarmede] de Heilige Geest dit beduidde, dat de weg des Heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was, zoo lang de eerste Tabernakel nog stand had.

9. Welke was ene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd; in welken gaven en slagt-offeren geofferd werden die den genen die den dienst pleegde, niet konden heiligen naar de consciëntie;

10. [Bestaande] alleen in spijzen, en dranken, en verscheidene wasschingen, en regtvaardigmakingen des vleesches tot op den tijd der verbetering opgelegd.

11. Maar Christus de Hoogepriester der toekomstige goederen gekomen zijnde, is door den

den meerderen en volmaakteren Tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel.

12. Noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door zijn eigen bloed, éénmaal ingegaan in het Heiligdom, eene eeuwige verlossing te weeg gebragt hebbende.

13. Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe besprengende de onreinen, [hen] heiligt tot de reinigheid des vleeschcs,

14. Hoe veel te meer zal het bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zich zelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uwe conscientie reinigen van doode werken, om den levenden God te dienen?

15. En daarom is hij de Middelaar des Nieuwen Testaments, opdat de dood [daartusschen] gekomen zijnde, tot verzoening der overtredingen die onder het eerste Testament waren, degenen die geroepen zijn de belofte van de eeuwige erva ontvangen zouden.

16. Want waar een testament is, daar is het noodzaak dat de dood des testamentmakers [tusschen] kome.

17. Want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geene kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft;

18. Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19. Want als al de geboden naar de wet van Mozes tot al 't volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water, en purperen wcl, en hyzop, besprengde beide het boek zelf, en al het volk,

20. Zeggende: dit is het bloed des Testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden.

21. En hij besprengde desgelijks ook den Tabernakel, en al de vaten van den dienst met het bloed.

22. En alle dingen worden bijna door bloed gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23. Zoo was het dan noodzaak dat wel de voorbeeldingen der dingen die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigd werden; maar de hemelsche dingen zelve door betere offeranden dan deze.

24. Want Christus is niet ingegaan in het Heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld des waren, maar in den hemel zelve,

om nu te verschijnen voor het aangezigt Gods voor ons;

25. Noch ook opdat hij zich zelven dikmaals zoude opofferen, gelijk de Hoogepriester alle jaar in het Heiligdom ingaat met vreemd bloed;

26. (Anders had hij dikmaals moeten lijden van de grondlegging der wereld af) maar nu is hij éénmal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niete te doen door zijns zelfs offerande.

27. En gelijk het den menschen gezet is éénmaal te sterven, en daarna het oordeel,

28. Alzoo ook Christus éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen maal zonder zonde gezien worden van degenen die hem verwachten tot zaligheid.

HOOFDSTUK 10.

1. Want de wet, hebbende eene schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld zelf der zaken, kan met dezelfde offeranden, die zij alle jaar geduriglijk opofferen, nimmer meer heiligen degenen die daa toegaan.

2. Anderzins zouden zij opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen die den dienst pleegden geene conscientie meer zouden hebben der zonden, éénmaal gereinigd geweest zijnde.

3. Maar [nu geschiedt] in de zelve alle jaren weder godachtentis der zonden.

4. Want het is onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme.

5. Daarom komende in de wereld zegt hij: slagt-offer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt mij het ligchaam toebereid;

6. Brand-offeren en [offer] voor de zonde hebben U niet behaagd.

7. Toen sprak ik: zie ik kom, (in het begin des boeks is van mij geschreven) om uwen wil te doen, o God.

8. Als hij te voren gezegd had: slagt-offer, en offerande, en brand-offers, en [offer] voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch hebben U niet behaagd (welke naar de wet geofferd worden).

9. Toen sprak hij: zie ik kom om uwen wil te doen, o God. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen.

10. In welken wil wij geheiligd zijn door de offerande des ligchaams van Jezus Christus éénmaal [geschiedt].

11. En een iegelijk Priester stond wel alle dagen dienen- de, en dezelfde slagtofferen dikmaals offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;

12. Maar deze een slagtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de regter[hand] Gods;

13. Voorts verwachtende tot- dat zijne vijanden gesteld wor- den tot eene voetbank zijner voeten.

14. Want met ééne offerande heeft hij in eeuwigheid vol- maakt degenen die geheiligd worden.

15. En de Heilige Geest ge- tuigt het ons ook.

16. Want nadat hij te voren ge- zegd had: dit is het verbond dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heer: Ik zal mijne wetten geven in hun- ne harten, en Ik zal die in- schrijven in hunne verstanden;

17. En hunner zonden en hunner onregtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.

18. Waar nu vergeving derzel- ve is, daar is geene offerande meer voor de zonde.

19. Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in 't Heiligdom door het bloed van Jezus,

20. Op eenen verschen en le- venden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het voor- hangsel, dat is [door] zijn vleesch;

21. En [dewijl wij hebben] eenen grooten Priester over 't Huis Gods,

22. Zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, [on- ze] harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie, en het ligchaam gewasschen zijnde met rein water;

23. Laat ons de onwankelbare belijdenis der hope [vast] hou- den; (want die 't beloofd heeft is getrouw)

24. En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede wer- ken;

25. En laat ons onze onder- linge bijeenkomst niet nala- ten, gelijk sommigen de ge- woonte hebben, maar [elkan- der] vermanen; en [dat] zoo- veel te meer als gij ziet dat de dag nadert.

26. Want zoo wij willens zon- digen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft er geen slagtoffer meer over voor de zonden;

27. Maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs dat de tegen- standers zal verslinden.

28. Als iemand de wet van Mozes heeft te niete gedaan, die sterft zonder barmhartig- heid onder twee of drie getui- gen:

29. Hoe veel te zwaardere straf meent gij zal hij waar- dig geacht worden, die den Zoon Gods vertreden heeft, en het bloed des Testaments on- rein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangeleerd?

30. Want wij kennen Hem die gezegd heeft: mijne is de wraak, Ik zal 't vergelden, spreekt de Heer. En weder- om: de Heer zal zijn volk oor- deelen.

31. Vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.

32. Doch gedenkt der vorige dagen, in welke nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt ver- dragen;

33. Ten deele, als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt; en ten deele, als gij gemeen- schap gehad hebt met dege- nen die alzo gehandeld wer- den.

34. Want gij hebt ook over mijne banden medelijden ge- had, en de rooving uwer goe- deren met blijdschap aangenomen, wetende dat gij hebt in u zelven een beter en blijvend goed in de hemelen.

35. Werpt dan uwe vrijmoe- digheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36. Want gij hebt lijdzzaam- heid noodig, opdat gij den wil Gods gedaan hebbende, de be- loftenis moogt wegdragen.

37. Want nog een zeer wei- nig [tijds, en] hij die te ko- men staat zal komen, en niet vertoeven.

38. Maar de regtvaardige zal uit het geloof leven; en zoo [iemand] zich onttrekt, mijne ziel heeft in hem geen be- hagen.

39. Maar wij zijn niet van degenen die zich onttrekken ten verderve, maar van dege- nen die gelooven tot behou- ding der ziel.

HOOFDSTUK 11.

1. Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men

men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.

2. Want door hetzelfde hebben de Ouden getuigenis bekomen.

3. Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het woord Gods is toebereid; alzoo dat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit de dingen die gezien worden.

4. Door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kain, door welke hij getuigenis bekomen heeft dat hij regtvaardig was, alzoo God over zijne gaven getuigenis gaf; en door hetzelfde [geloof] spreekt hij nog nadat hij gestorven is.

5. Door het geloof is Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zoude zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had; want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde.

6. Maar zonder geloof is het onmogelijk [Gode] te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven dat Hij is, en een belooner is dergenen die Hem zoeken.

7. Door het geloof heeft Noach door goddeijlike aanspraak vermaand zijnde van de dingen die nog niet gezien werden, [en] bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot zijns huisgezins behoudenis; door welke [ark] hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der regtvaardigheid die naar het geloof is.

8. Door het geloof is Abraham geroepen zijnde, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zoude; en hij is uitgegaan niet wetende waar hij komen zoude.

9. Door het geloof is hij een inwoner geweest in 't land der belofte, als in een vreemd [land], en heeft in tabernakelen gewoond met Izaak en Jakob, die mede-erfgenamen waren derzelfde belofte;

10. Want hij verwachtte de stad die fondamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

11. Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen om zaad te geven, en boven den tijd [haars] ouderdoms heeft zij gebaard, overmits zij Hem getrouw heeft geacht die het beloofd had.

12. Daarom zijn ook van

éenen, en dat eenen verstorvenen, [zoo velen] in menigte geboren als de sterren des hemels, en als het zand dat aan den oever de zee is, hetwelk ontallijk is.

13. Deze allen zijn in 't geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

14. Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk dat zij een vaderland zoeken.

15. En indien zij aan dat [vaderland] gedacht hadden van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben om weder te keeren:

16. Maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt zich God hunner niet, om hun God genoemd te worden; want Hij had hun eene stad bereid.

17. Door het geloof heeft Abraham als hij verzocht werd, Izaak geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft [zijnen] eeniggeborenen geofferd,

18. (Tot welken gezegd was: in Izaak zal u het zaad genoemd worden) overleggende dat God magtig was [hem] ook uit de dooden te verwekken;

19. Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

20. Door het geloof heeft Izaak [zijne zonen] Jakob en Esau gezegend aangaande toekomstige dingen.

21. Door het geloof heeft Jakob stervende een iegelijk der zonen Jozefs gezegend, en heeft aangebeden [leunende] op het opperste van zijnen staf.

22. Door het geloof heeft Jozef stervende gemeld van den uitgang der kinderen Israels, en heeft bevel gegeven van zijne gebeenten.

23. Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des Konings niet.

24. Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Pharaos dochter genoemd te worden;

25. Verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben;

26. Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27. Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vreezende den toorn des Konings. Want hij hield zich vast, als ziende den onzienlijken.

28. Door het geloof heeft hij 't Pascha uitgerigt, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zoude.

29. Door 't geloof zijn zij de roode zee doorgestaan, als door het drooge; hetwelk de Egyptenaars [ook] verzoekende, zijn verdronken.

30. Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als zij tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31. Door het geloof is Rachab de hoer niet omgekomen met de ongehoorzamen, als zij de verspieders met vrede had ontvangen.

32. En wat zal ik nog [meer] zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken, zoude ik verhalen van Gideon, en Barak, en Samson, en Jeftha, en David, en Samuel, en de Profeten;

33. Welke door het geloof Koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt.

34. De kracht des vuurs hebben uitgebluscht, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, hebben heirlegers der vreemden op devlugt gebragt;

35. De vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding [weeder] gekregen; en anderen zijn uitgerekt geworden, de [aangebodene] verlossing niet aannemende, opdat zij eene betere opstanding verkrijgen zouden;

36. En anderen hebben bespottingen en geeselen beproefd, en ook banden en gevangenis,

37. Zijn gesteenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebragt, hebben gewandeld in schaapsvellen [en] in geitevelen, verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde,

38. (Welke der wereld niet waardig was) hebben in woestijnen gedood, en [op] bergen, en [in] spelonken, en [in] de hollen der aarde.

39. En deze allen hebbende

door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen;

40. Alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

HOOFDSTUK 12.

1. Daarom dan ook, alzoo wij zoo groot eene wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last, en de zonde die [ons] ligtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan die ons voorgesteld is;

2. Ziende op den Oversten Leidsman, en voleinder des geloofs Jezus, welke voor de vreugd die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de regter[hand] des troons Gods.

3. Want aanmerkt dezen die zoodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uwe zielen.

4. Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde;

5. En gij hebt vergeten de vermaning, die tot u als tot zonen spreekt: mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, noch bezwijk niet als gij van Hem bestraft wordt.

6. Want dien de Heer lief heeft, kastijdt Hij, en Hij geeselt eenen iegelijken zoon dien Hij aanneemt.

7. Indien gij de kastijding verdraagt, zoo d aagt zich God jegens u als zonen; (want wat zoon is er dien de vader niet kastijdt?)

8. Maar indien gij zonder kastijding zijt, welker allen deelachtig zijn geworden, zoo zijt gij dan bastaarden, en niet zonen.

9. Voorts wij hebben de vaders onzes vleesch es wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen; zullen wij [dan] niet veel meer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven?

10. Want gene hebben [ons] wel voor eenen korten tijd, naardat het hun goed dacht, gekastijd; maar deze kastijdt [ons] tot [ons] nut, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

11. En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene [zaak] van vreugde, maar van droefheid te zijn; loch daarna geeft zij van zich eene

vreed-

vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen die door dezelfde geoeftend zijn.

12. Daarom rigt weder op de trage handen en de slappe kniën;

13. En maakt regte paden voor uwe voeten, opdat hetgeen kreupel is niet verdraaid worde, maar dat het veel meer genezen worde.

14. Jaagt den vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heer zien zal;

15. Toeziende dat niet iemand verachtte van de genade Gods; dat niet eenige wortel der bitterheid opwaarts spruitende, beroerte make, en door dezelfde velen ontreinigd worden.

16. Dat niet iemand zij een hoereeder, of een onheilige, gelijk Esau, die om ééne spijs het regt van zijne eerstgeboorte weggaf.

17. Want gij weet dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd. Want hij vond geene plaats des berouws, hoewel hij dezelfde met tranen zocht.

18. Want gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder,

19. En tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden; welke, die ze hoorden, baden dat het woord tot hen niet meer zoude gedaan worden.

20. (Want zij konden niet dragen hetgeen daar geboden werd: indien ook eengedierte den berg aanraakt, het zal gesteentigd, of met eenen pijl doorschoten worden.)

21. En Mozes, zoo vreeselijk was het gezigt, zeide: ik ben gansch bevreesd en bevende.)

22. Maar gij zijt gekomen tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelsche Jeruzalem, en de vele duizenden der Engelen,

23. Tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God den Regter over allen, en de geesten der volmaakte regtvaardigen,

24. En tot den Middelaar des Nieuwen Testaments Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.

25. Ziet toe dat gij dien die spreekt niet verwerpt; want indien deze niet zijn ontvlooden, die dengenen verwierpen welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veel

meer [zullen] wij niet [ontvlieden], zoo wij ons van dien afkeeren die van de hemelen [is];

26. Wiens stem toen de aarde bewoog; maar nu heeft Hij verkondigd, zeggende: nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook den hemel.

27. En dit [woord]: nog eenmaal, wijst aan de verandering der bewegelijke dingen, als welke gemaakt waren, opdat blijven zouden de dingen die niet bewegelijk zijn.

28. Daarom alzoo wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade [vast-] houden, door welke wij welbehagelijk God moge dienen, met eerbiediging en Godvruchtigheid.

29. Want onze God is een verterend vuur.

HOOFDSTUK 13.

1. Dat de broederlijke liefde blijve.

2. Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend Engelen geherbergd.

3. Gedenkt den gevangenen alsof gij medegevangen waart, [en] degenen die kwalijk gehandeld worden, alsof gij ook zelven in 't ligchaam [kwalijk gehandeld] waart.

4. Het huwelijk [is] eerlijk onder allen, en het bed onbevlekt; maar hoereersders en overspelers zal God oordeelen.

5. [W] wandel zij zonder geldgierigheid; en zijt vergenoegd met het tegenwoordige. Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven, noch Ik zal u niet verlaten.

6. Zoodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: de Heer is mij een helper, en ik zal niet vreezen wat mij een mensch zal doen.

7. Gedenk uwen voorgangers, die u het woord Gods gesproken hebben, [en] volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst [huur] wandeling.

8. Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid.

9. Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leeringen. Want het is goed dat het hart gesterkt worde door genade, niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben die [daarin] gewandeld hebben.

10. Wij hebben een altaar, van hetwelk geen magt heb-

ben te eten die den Tabernakel dienen;

11. Want welker dieren bloed voor de zonden gedragen werd in 't Heiligdom door den Hoogepriester, derzelver ligchamen werden verbrand buiten de legerplaats.

12. Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zoude heiligen, buiten de poort geleden.

13. Zoo laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende;

14. Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.

15. Laat ons dan door hem altijd Gode opofferen eene offerande des lofs, dat is, de vrucht der lippen die zijnen naam belijden.

16. En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.

17. Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig. Want zij waken voor uwe zielen, als die rekenschap geven zullen; opdat zij dat doen mogen met vreugde, en niet al zuchtende. Want dat is u niet nuttig.

18. Bidt voor ons; want wij vertrouwen dat wij eene goede consciëntie hebben, als die in alles willen eerlijk wandelen.

19. En ik bid [u] te meer dat gij dit doet, opdat ik te eerder ulieden moge wedergegeven worden.

20. De God nu des vredes, die den grooten Herder der schapen door het bloed des eeuwigen Testaments uit de dooden heeft wedergebracht, [namelijk] onzen Heer Jezus Christus,

21. Die volmake u in alle goed werk, opdat gij zijnen wil moogt doen, werkende in u betgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus, welke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

22. Doch ik bid u, broeders, verdraagt het woord dezer vermaning; want ik heb u in 't kort geschreven.

23. Weet dat de broeder Timotheüs losgelaten is, met welken (zoo hij haast komt) ik u zal zien.

24. Groet al uwe voorgangeren, en al de heiligen. Ugroeten die van Italië zijn.

25. De genade zij met u allen. Amen.

DE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VANDEN

APOSTEL

JACOBUS.

HOOFDSTUK 1.

1. Jacobus een dienstknecht Gods en des Heeren Jezus Christus, den twaalfstammen die in de verstrooiing zijn, zaligheid.

2. Acht het voor groote vreugde, mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt;

3. Wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.

4. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel opregt, in geen ding gebrekkelijk.

5. En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.

6. Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt is eene baar der zee gelijk, die van den wind gedreven en op en neder geworpen wordt.

7. Want die mensch meene niet dat hij iets ontvangen zal van den Heer.

8. Een dubbelhartig man [is] ongestadig in al zijne wegen;

9. Maar de broeder die nederig is, roeme in zijne hoogheid,

10. En de rijke in zijne vernedering; want hij zal als eene bloem des gras voorbijgaan.

11. Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijne bloem is afgevallen, en de schoone gedaante haars aanschijns is vergaan; alzoo zal ook de rijke in zijne wegen verweiken.

12. Zalig is de man die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zoo zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heer beloofd heeft dengenen die hem lief hebben.

13. Niemand als hij verzocht wordt, zegge: ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt niemand,

14. Maar

14. Maar een iegelijk wordt verzocht als hij van zijne eigene begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt.

15. Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart den dood.

16. Dwaalt niet, mijne geliefde broeders.

17. Alle goede gave, en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij welken geen verandering is, of schaduw van omkeering.

18. Naar zijnen wil heeft Hij ons geaard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn [als] eerstelingen zijner schepselen.

19. Zoo dan, mijne geliefde broeders, een iegelijk mensch zij ras om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn;

20. Want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.

21. Daarom afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt niet zachtmoedigheid het woord dat in [u] geplant wordt, hetwelk uwe zielen kan zalig maken.

22. En zijt daders des woords, en niet alleen hoorders, u zelve met valsche overleggingen bedriegende.

23. Want zoo iemand een hoorder is des woords, en niet een dader, die is een man gelijk, welke zijn aangeboren aangezicht bemerkt in eenen spiegel.

24. Want hij heeft zich zelve bemerkt, en is weggegaan, en heeft terstond vergeten hoedanig hij was.

25. Maar die inzielt in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze geen vergetelijk hoorder geworden zijnde, maar een dader des werks, deze [zeg ik] zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.

26. Indien iemand onder u dunkt dat hij Godsdienstig is, en zijne tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezès Godsdienst is ijdel.

27. De zuivere en onbevleete Godsdienst voor God en den Vader is deze: weezen en weduwen bezoeken in hunne verdrukking, [en] zich zelve onbesmet bewaren van de wereld.

2. Want zoo in uwe vergadering kwamen man met eenen gouden ring aan den vinger, in eene sierlijke kleeding, en er kwam ook een arm man in met eene slechte kleeding;

3. En gij zoudt aanzien dengenen die de sierlijke kleeding draagt, en tot hem zeggen: zit gij hier op eene eerlijke plaats; en zoudt zeggen tot den armen: sta gij daar; of: zit hier onder mijne voetbank:

4. Hebt gij dan niet in u zelve een onderscheid gemaakt, en zijt regters geworden van kwade overleggingen?

5. Hoort mijne geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, [om] rijk [te zijn] in het geloof, en erigenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft dengenen die Hem liefhebben?

6. Maar gij hebt den armen oneer aangedaan. Overveldigen u niet de rijken, en trekken zij u [niet] tot de regterstoelen?

7. Lasteren zij niet den goeden naam die over u aangeroepen is?

8. Indien gij dan de Koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelve, zoo doet gij wel;

9. Maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

10. Want wie de geheele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen.

11. Want die gezegd heeft: gij zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: gij zult niet dooden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreders der wet geworden.

12. Spreekt alzoo, en doet alzoo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

13. Want een onbarmhartig oordeel [zal gaan] over dengenen die geene barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.

14. Wat nuttigheid is het, mijne broeders, indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zalig maken?

15. Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben van dagelijksch voedsel,

16. En iemand van u tot hen zoude zeggen: gaat henen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddructighe-

HOOFDSTUK 2.

1. Mijne broeders, hebt niet het geloof onzes Heeren Jezus Christus, [des Heeren] der heerlijkheid, met aannemingen des persoons.

heden des ligchaams, wat nuttigheid is dat?

17. Alzoo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zich zelve dood.

18. Maar zal iemand zeggen: gij hebt het geloof, en ik heb de werken; toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.

19. Gij geloof dat God een eenig [God] is: gij doet wel; de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.

20. Maar wilt gij weten, ijdel mensch, dat het geloof zonder de werken dood is?

21. Abraham onze vader is hij niet uit de werken geregtvaardigd, als hij Izaak zijnen zoon geofferd heeft op het altaar?

22. Ziet gij wel dat het geloof medegewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

23. En de Schrift is vervuld geworden, die zegt: en Abraham geloofde God, en het is hem tot regtvaardigheid gerekend; en hij is een vriend Gods genoemd geweest.

24. Ziet gij dan nu dat een mensch uit de werken geregtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

25. En desgelijks ook Rachab de hoer, is zij niet uit de werken geregtvaardigd geweest als zij de gezondenen heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten?

26. Want gelijk het ligchaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK 3.

1. Zijt niet vele meesters, mijne broeders, wetende dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.

2. Want wij struikelen allen in vele. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, magtig om ook het geheele ligchaam in den toom te houden.

3. Zie, wij leggen den paarden toomen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden [daarmede] hun geheele ligchaam om;

4. Zie ook de schepen, hoe wel zij zoo groot zijn, en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarhenen ook de begeerte des stuurders wil;

5. Alzoo ook de tong is een klein lid, en roemt [nogtans]

groote dingen. Zie, een klein vuur hoe grooten hoop houts het aansteekt.

6. De tong is ook een vuur, eene wereld der ongerechtigheid; alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele ligchaam besmet, en ontsteekt het rad [onzer] geboorte, en wordt ontstoken van de hel.

7. Want alle natuur beide der wilde dieren, en der vogelen, beide der kruipende en der zeedieren, wordt getemd en is getemd geweest van de menschelijke natuur;

8. Maar de tong kan geen mensch temmen. Zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn.

9. Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn.

10. Uit denzelfden mond komt voort zegeningen en vervloeking. Dit moet, mijne broeders, alzoo niet geschieden.

11. Welt ook eene fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter?

12. Kan ook, mijne broeders, een vijgeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzoo [kan] geene fontein zout en zoet water voortbrengen.

13. Wie is wijs en verstandig onder u? Die bewijze uit [zijn] goeden wandel zijne werken in zachtmoedige wijsheid.

14. Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

15. Deze is de wijsheid niet die van boven af komt, maar is aardsch, natuurlijk, duivelsch.

16. Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring, en alle boozehandel.

17. Maar de wijsheid die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdiglijk oordeelende, en ongeveinsd.

18. En de vrucht der regtvaardigheid wordt in vrede gezaaid, voor degenen die vrede maken.

HOOFDSTUK 4.

1. Van waar [komen] krijgen en vechterijen onder u? [Komen ze] niet hiervan, [namelijk] uit uwe wellusten die in uwe leden strijd voeren?

2. Gij begeert, en hebt niet;

gij benijdt en ijvert [naar dingen], en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3. Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.

4. Overspelers en overspeelsters, weet gij niet dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld.

5. Of meent gij dat de Schrift te vergeefs zegt: de geest die in ons woont heeft die lust tot nijdigheid?

6. Ja hij geeft meerder genade. Daarom zegt [de Schrift]: God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

7. Zoo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden;

8. Naakt tot God, en Hij zal tot u naken. Reinigt de handen gij zondaars, en zuivert de harten gij dubbelhartigen.

9. Draagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lagchen worde veranderd in treuren, en [uwe] blijdschap in bedroefdheid.

10. Vernedert u voor den Heer, en Hij zal u verhoogen.

11. Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander. Die van [zijnen] broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter.

12. Er is één eenig Wetgever, die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij die eenen anderen oordeelt?

13. Welaan nu gij die daar zegt: wij zullen heden of morgen naar zulke stad reizen, en aldaar een jaar overbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen;

14. Die gij niet weet wat morgen [geschieden zal]; want hoedanig is uw leven? Want het is een damp die voor een weinig [tijds] gezien wordt, en daarna verdwijnt.

15. In plaats dat gij zoudt zeggen: indien de Heer wil, en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.

16. Maar nu roemt gij in uwen hoogmoed; alle zoodanige roem is boots.

17. Wie dan weet goed te doen,

en niet doet, dien is het zonde.

HOOFDSTUK 5.

1. Welaan nu gij rijken, weent en huilt over uwe ellendigheden die over u komen.

2. Uw rijkdom is verrot, en uwe kleederen zijn van de motten gegeten geworden;

3. Uw goud en zilver is verroest, en hun roest zal u zijn tot eene getuigenis, en zal uw vleesch als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.

4. Zie, het loon der werklieden die uwe landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept; en het geschrei der genen die geooft hebben is gekomen tot in de ooren des Heeren Zabaoth.

5. Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uwe harten gevoed als in eenen dag der slagting.

6. Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den regtvaardigen; [en] hij wederstaat u niet.

7. Zoo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen.

8. Weest gij ook lankmoedig, versterkt uwe harten; want de toekomst des Heeren genaakt.

9. Zucht niet tegen elkander, broeders, opdat gij niet veroordeeld wordt. Zie, de Regter staat voor de deur.

10. Mijne broeders, neemt tot een exempel des lijdens der lankmoedigheid de Profeten, die [in] den naam des Heeren gesproken hebben.

11. Zie, wij houden hen gelukzalig die verdragen. Gij hebt de verdraagzaamheid Jobs gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heer zeer barmhartig is en een ontfermer.

12. Doch voor alle dingen, mijne broeders, zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed; maar uw Ja, zij ja, en het Neen, neen; opdat gij in geen oordeel valt.

13. Is iemand onder u in lijden? dat hij bidde; is iemand goeds moeds? dat hij psalmzingt;

14. Is iemand krank onder u? dat hij tot zich roepe de Ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in den naam des Heeren;

15. En het gebed des geloofs zal

zal den zieken behouden, en de Heer zal hem oprigten; en zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.

16. Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt. Een krachtig gebed des regtvaardigen vermag veel.

17. Elias was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed dat het niet zoude regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden;

18. En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bragt hare vrucht voort.

19. Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert,

20. Die wete, dat degene, die eenen zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, zal eene ziel van den dood behouden, en zal menigte der zonden bedekken.

DE EERSTE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

P E T R U S.

HOOFDSTUK 1.

1. Petrus een Apostel van Jezus Christus, den vreemdelingen verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië, en Bithynië;

2. Den uitverkorenen naar de voorkennis Gods des Vaders, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus; genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

3. Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die naar zijne groote barmhertigheid ons heeft wedergeboren, tot eene levende hope, door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden,

4. Tot eene onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u,

5. Die gij in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

6. In welken gij u verheugt, nu een weinig [tijds] (zoo het

noodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken;

7. Opdat de beproefing uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus,

8. Welken gij niet gezien hebt, en [nogtans] liefhebt; in welken gij nu, hoewel [hem] niet ziende, maar geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde,

9. Verkrijgende het einde uws geloofs, [namelyk] de zaligheid der zielen.

10. Van welke zaligheid ondervraagd en onderzocht hebben de Profeten, die geprofeetd hebben van de genade aan u [geschied];

11. Onderzoekende op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden [dat] op Christus [komen zoude,] en de heerlijkheid daarna [volgende].

12. Welken geopenbaard is, dat zij niet zich zelven maar ons bedienden deze dingen, die u nu aangediend zijn bij degenen die u het Euangelium verkondigd hebben door den Heiligen Geest die van den hemel gezonden is, in welke dingen de Engelen begerig zijn in te zien.

13. Daarom opschortende de lendenen uws verstands, [en] nuchteren zijnde, hoopt volkomenlijk op de genade die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus.

14. Als gehoorzame kinderen, wordt niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die te voren in uwe onwetendheid waren.

15. Maar gelijk Hij die u geroepen heeft heilig is, [zoo] wordt ook gij zelven heilig in al [uwen] wandel,

16. Daarom dat er geschreven is: zijt heilig, want Ik ben heilig.

17. En indien gij tot eenen Vader aanroept dengenen die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk, zoo wandelt in vrees den tijd uwer inwoning;

18. Wetende dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, die [u] van de vaderen overgeleverd [is],

19. Maar door het dierbaar bloed van Christus, als eens

on-

de door
;
g uws
lijker
etwelk
ur be-
a wor-
er, en
menba-
hebt,
n wel-
] niet
u ver-
ekelij-
einde
] de
id on-
t heb-
profe-
enade
elken
st van
s, be-
de het
s [ko-
erlijk-
d is,
maar
ngen,
jn bij
ngeli-
door
e van
s. in
n be-
de de
[en]
t vol-
e die
open-
us.
eren,
an de
voren
aren.
ie u
[zoo]
aellig
chre-
nt Ik
eenen
enen
des
eens
ndelt
nwo-
door
ver of
jden
n de
,
baar
eens
on-

onbestraffelijken en onbevle-
ten Lams;

20. Welke wel voorgekend is
gewest voor de grondlegging
der wereld, maar geopenbaard
is in deze laatste tijden om
uwentwil,

21. Die gij door hem gelooft
in God, welke hem opgewekt
heeft uit de dooden, en hem
heerlijkheid gegeven heeft,
opdat uw geloof en hoop op
God zijn zoude.

22. Hebbende [dan] uwe zie-
len gereinigt in de gehoor-
zaamheid der waarheid, door
den Geest, tot ongeveinsde
broederlijke liefde, zoo hebt
elkander vuriglijk lief uit een
rein hart.

23. Die gij wedergeboren zijt
niet uit vergankelijk, maar
[uit] onvergankelijk zaad,
door het levende en eeuwig
blijvende woord Gods.

24. Want alle vleesch is als
gras, en alle heerlijkheid des
mensen is als een bloem des
gras. Het gras is verdord, en
zijne bloem is afgevallen,

25. Maar het woord des Hee-
ren blijft in der eeuwigheid;
en dit is het woord dat onder
u verkondigd is.

HOOFDSTUK 2.

1. Zoo legt dan af alle
kwaadheid, en alle bedrog,
en geveinsdheid, en nijdig-
heid, en alle achterklappingen,

2. En als nieuwgeborene kin-
derkens, zijt zeer begeerig naar
de redelijke onvervalschte
melk, opdat gij door dezelve
moogt opwassen;

3. Indien gij anders gesmaakt
hebt dat de Heer goedertie-
ren is.

4. Tot welken komende [als
tot] eenen levenden steen, van
de menschen wel verworpen,
maar bij God uitverkoren [en]
dierbaar:

5. Zoo wordt gij ook zelven,
als levende steenen, gebouwd
[tot] een geestelijk huis, [tot]
een heilig Priesterschap, om
geestelijke offeranden op te
offeren, die Gode aangenaam
zijn door Jezus Christus.

6. Daarom is ook vervat in
de Schrift: zie Ik leg in Sion
eenen uitersten hoeksteen, die
uitverkoren [en] dierbaar is;
en: die in Hem gelooft zal
niet beschaamd worden.

7. U dan die gij gelooft is hij
dierbaar; maar den ongehoor-
zamen [wordt gezegd]: de steen
dien de bouwlieden verworpen
hebben, deze is geworden tot
een hoofd des hoeks, en een

steen des aanstoots, en eene
rots der ergernis,

8. Dengenen [namelijk] die
zich aan het woord stooten,
ongehoorzaam zijnde, waartoe
zij ook gezet zijn.

9. Maar gij zijt een uitverko-
ren geslacht, een Koninklijk
Priesterdom, een heilig volk,
een verkregen volk; opdat gij
zoudt verkondigen de deugden
desgenen die u uit de duister-
nis geroepen heeft tot zijn
wonderbaar licht;

10. Die gij eertijds geen volk
waart, maar nu Gods volk zijt;
die [eertijds] niet ontfermd
waart, maar nu ontfermd zijt
geworden.

11. Geliefden, ik vermaan [u]
als inwoners en vreemdelingen,
dat gij u onthoudt van de vlee-
schelijke begeerlijkheden, wel-
ke krijg voeren tegen de ziel;

12. En houdt uwen wandel
eerlijk onder de Heidenen, op-
dat in 'tgeen zij kwalijk van
u spreken, als van kwaaddoe-
ners, zij uit de goede werken
die zij in [u] zien, God ver-
heerlijken mogen in den dag
der bezoeking.

13. Zijt dan alle menschelijke
ordering onderdanig, om des
Heeren wil; hetzij den Kon-
ing, als de opperste magt
hebbende,

14. Hetzij den Stadhouderen,
als die van hem gezonden wor-
den, tot straf wel der kwaad-
doeners, maar [tot] prijs der-
genen die goed doen.

15. Want alzoo is 't de wil
Gods, dat gij wel doende den
mond stopt aan de onwetend-
heid der dwaze menschen;

16. Als vrijen, en niet de
vrijheid hebbende als een dek-
sel der boosheid, maar als
dienstknechten Gods.

17. Eert een iegelijk; hebt de
broederschap lief; vreest God;
eert den Koning.

18. Gij huisknechten, zijt met
alle vrees onderdanig den hee-
ren, niet alleen den goeden
en bescheidenen, maar ook
den harden;

19. Want dat is genade, in-
dien iemand, om de consciën-
tie voor God, zwaarigheid ver-
draagt, lijdende ten onregte.

20. Want wat lof is het in-
dien gij verdraagt als gij zon-
digt, en [daarover] geslagen
wordt? Maar indien gij ver-
draagt als gij wel doet, en
[daarover] lijdt, dat is genade
bij God.

21. Want hiertoe zijt gij geroe-
pen, dewijl ook Christus voor
ons geleden heeft, ons een exem-
pel

pel nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen;

22. Die geen zonde gedaan heeft, noch er is geen bedrog in zijnen mond gevonden;

23. Die als hij geschilden werd, niet weder schold, en als hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan dien die regtvaardiglijk oordeelt;

24. Die zelf onze zonden in zijn ligchaam gedragen heeft op het hout, opdat wij de zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden; door wiens striemen gij genezen zijt.

25. Want gij waart als dwalende schapen; maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.

HOOFDSTUK 3.

1. Desgelijks gij vrouwen, zijt uwen eigenen mannen onderdanig, opdat ook zoo eenigen den woorden ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen zonder woord mogen gewonnen worden,

2. Als zij zullen ingezien hebben uwen kuischen wandel in vrees;

3. Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, [*bestaande*] in 't vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken;

4. Maar de verborgen mensch des harten, in 't onverderfelijke [*versiersel*] eens zachtaemoedigen en stillen geestes, die kostelijk is voor God.

5. Want alzoo versierden zich zelve eertijds ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en waren haren eigenen mannen onderdanig;

6. Gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer, welker dochters gij geworden zijt, als gij wel doet, en niet vreest voor eenige verschrikking.

7. Gij mannen insgelijks, woont bij [*haar*] met verstand, het vrouwelijke vat, als het zwakste, eere gerende, als die ook mede-erfgenamen der genade des levens [*met haar*] zijt; opdat uwe gebeden niet verhinderd worden.

8. En eindelijk, zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

9. Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden; maar zegent daarentegen, wetende dat gij daartoe geroepen zijt, opdat gij zegening zoudt beerven.

10. Want wie het leven wil liefhebben, en goede dagen zien, die stille zijne tong van 't kwade, en zijne lippen dat zij geen bedrog spreken;

11. Die wijke af van het kwade, en doe het goede; die zoeken vrede en jagen denzelven na.

12. Want de oogen des Heeren zijn over de regtvaardigen, en zijne ooren tot hun gebed; maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen die kwaad doen.

13. En wie is 't die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van 't goede?

14. Maar indien gij ook lijdt om der gerechtigheid wil zoo zijt gij zalig; en vreest niet uit vrees van hen, noch wordt niet ontroerd;

15. Maar heiligt God den Heer in uwe harten, en zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afeischt van de hope die in u is, met zachtaemoedigheid en vrees.

16. En hebt eene goede consciëntie, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners, zij beschaamd mogen worden die uwen goeden wandel in Christus lasteren.

17. Want het is beter dat gij wel doende (indien het de wil Gods wil) lijdt, dan kwaad doende.

18. Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, hij regtvaardig voor de onregtvaardigen, opdat hij ons tot God zoude brengen; die wel is gedood in 't vleesch, maar levend gemaakt door den Geest,

19. In welken hij ook, henen-gegaan zijnde den geesten die in de gevangenis [*zijn*] gepredikt heeft;

20. Die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd, waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door 't water;

21. Waarvan het tegenbeeld de doop, ons nu ook behoudt, niet die eene aflegging is der vuilheid des ligchaams, maar die eene vraag is eener goede consciëntie tot God door de opstanding van Jezus Christus;

22. Welke is aan de rechter [*hand*] Gods, opgevaard ten hemel, de Engelen, de Magten, en krachten hem onderdanig gemaakt zijnde.

HOOFD-

1. I
ons
heeft
met o
lijk]
leden
houde
2. G
begee
maar
tijd
vlees
3. W
wij d
leven
bragt
hebbe
geerli
brass
gruwe
4. W
den,
dezel
digne
5. W
geven
staat
vende
6. W
dooede
kondi
wel z
naar
maar
in der
7. E
is na
en wa
8. M
liefde
liefde
den b
9. Zi
kande
10. E
ontva
diene
ren,
menig
11. I
spreke
indier
ne] al
leent;
prezen
tus, v
lijkhe
eeuw
12. G
vreem
drukke
schied
u [*iet*]
13. M
schap
Christ
opdat
zijner
verblij
14. I

HOOFDSTUK 4.

1. Dewijl dan Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, zoo wapent gij u ook met dezelfde gedachte, [*namelijk*] dat wie in 't vleesch geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde.

2. Om nu niet meer naar de begeerlijkheden der menschen, maar naar den wil Gods den tijd die overig is in het vleesch, te leven.

3. Want het is ons genoeg dat wij den voorgaanden tijd des levens der Heidenen wil volbragt hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen;

4. Waarin zij zich vreemd houden, als gij niet mede loopt tot dezelfde uitgieting der overdadigheid, en [*u*] lasteren;

5. Welke zullen rekenschap geven dengenen die bereid staat om te oordeelen de levenden en de dooden.

6. Want daartoe is ook den dooden het Evangelium verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in 't vleesch, maar leven zouden naar God in den geest.

7. En het einde aller dingen is nabij; zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden.

8. Maar vooral hebt vurige liefde tot elkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken.

9. Zijt herbergzaam jegens elkander, zonder murmureeren.

10. Een iegelijk gelijk hij gave ontvangen heeft, [*alzo*] bediene hij dezelve aan de anderen, als goede uitdeelaars der menigerlei genade Gods.

11. Indien iemand spreekt, [*die spreke*] als de woorden Gods; indien iemand dient, [*die diene*] als uit kracht die God verleent; opdat God in allen geprezen worde door Jezus Christus, welken toekomt de heerlijkheid en de kracht, in alle eeuwigheid. Amen.

12. Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte [*der verdrukking*] onder u, die u geschiedt tot verzoening, alsof u [*iets*] vreemds overkwam.

13. Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, [*alzo*] verblijdt u, opdat gij ook in de openbaring zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen.

14. Indien gij gesmaad wordt

om den naam van Christus, zoo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid, en [*de Geest*] Gods rust op u; wat hen aangaat, hij wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, hij wordt verheerlijkt.

15. Doch dat niemand van u lijde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een die zich met eens anderen doen bemoeit;

16. Maar indien [*iemand lijdt*] als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dit deel.

17. Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van 't Huis Gods; en indien 't eerst van ons [*begint*], welk zal het einde zijn dergenen die het Evangelium Gods ongehoorzaam zijn?

18. En, indien de regtvaardige naauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?

19. Zoo dan ook die lijden naar den wil Gods, dat zij hunne zielen [*Hem*] als den getrouwen Schepper, bevelen met weldoen.

HOOFDSTUK 5.

1. De Ouderlingen die onder u zijn, vermaan ik die een Mede-ouderling, en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid die geopenbaard zal worden:

2. Weidt de kudde Gods die onder u is, hebbende opzigt [*daarover*] niet uit bedwang, maar gewilliglijk; noch om vuil gewin, maar met een volvaardig gemoed;

3. Noch als heerschappij voerende over het erfdeel [*des Heeren*], maar [*als*] voorbeelden der kudde geworden zijnde.

4. En als de Overste Herder verschenen zal zijn, zoo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.

5. Desgelijks gij jongen, zijt den ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hoogvaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

6. Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhooge te zijner tijd.

7. Werpt al uwe bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.

8. Zijt nuchteren, [*en*] waakt; want uwe tegenpartij de duivel gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zoude morven verslinden.

9. Wel-

9. Welken wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uwe broederschap die in de wereld is, volbragt wordt.

10. De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig [tijds] zullen geleden hebben; dezelve volmake, bevestigte, versterke, [en] fondeere ulieden.

11. Hem zij de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

12. Door Silvanus, die u een getrouw broeder is, zoo ik acht, heb ik met weinige [woorden] geschreven, vermanende en betuigende dat deze is de waarachtige genade Gods in welke gij staat.

13. U groet de mede-uitverkorene [gemeente] die in Babylon is, en Markus mijn zoon.

14. Groet elkander met eenen kus der liefde. Vrede zij u allen die in Christus Jezus zijt. Amen.

DE TWEEDE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

1. Simeon Petrus, een dienstknecht en Apostel van Jezus Christus, dengenen die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, door de rechtvaardigheid onzes Gods en Zaligmakers Jezus Christus;

2. Genade en vrede zij u vernieuwvuldigd door de kennis Gods, en van Jezus onzen Heer;

3. Gelijk ons zijne Goddelijke kracht alles wat tot het leven en de Godzaligheid [behoort] geschonken heeft, door de kennis desgenen die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd;

4. Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloten zijt het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheid.

5. En gij tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrengende,

voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis.

6. En bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid Godzaligheid.

7. En bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde [jegens allen].

8. Want zoo deze dingen bij u zijn, en [in u] overvloedig zijn, zij zullen [u] niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis onzes Heeren Jezus Christus.

9. Want bij welken deze dingen niet zijn, die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden.

10. Daarom, broeders, benaastigt u te meer om uwe roeping en verkiezing vast te maken. Want dat doende zult gij nimmermeer struikelen.

11. Want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwige Koninkrijk onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus.

12. Daarom zal ik niet verzuimen u altijd daarvan te vermanen, hoewel gij het weet, en in de tegenwoordige waarheid versterkt zijt.

13. En ik acht het regt te zijn zoo lang ik in dezen tabernakel ben, dat ik u opwek door vermaning;

14. Alzoo ik weet dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal, gelijkterwijs ook onze Heer Jezus Christus mij heeft geopenbaard.

15. Doch ik zal ook naarstigheid doen bij alle gelegenheid, dat gij na mijnen uitgang moogt van deze dingen gedachtenis hebben.

16. Want wij zijn geene kunstig verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst onzes Heeren Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van zijne majesteit.

17. Want hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zoodanig eene stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot hem gebragt werd: deze is mijn geliefde Zoon, in welken Ik mijn welbehagen heb.

18. En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebragt is geweest, toen wij met hem op den heiligen berg waren.

19. En wij hebben het profeti-

tische woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in eene duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uwe harten;

20. Dit eerst wetende, dat geene profetie der Schrift is van eigene uitlegging;

21. Want de profetie is voortijds niet voortgebragt door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.

HOOFDSTUK 2.

1. En er zijn ook valsche profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valsche leeraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen; ook den Heer die hen gekocht heeft, verloochenende, [en] een haastig verderf over zich zelve brengende.

2. En velen zullen hunne verderfissen navolgen, door welken de weg der waarheid zal gelasterd worden.

3. En zij zullen door gierigheid, met gemaakte woorden van u eene koopmanschap maken; over welken het oordeel van over lang niet ledig is, en hun verderf sluimert niet.

4. Want indien God de Engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar die in de hel geworpen hebbende overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden;

5. En de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach den Prediker der gerechtigheid zijn achten bewaard heeft, als hij den zondvloed over de wereld der goddeloozen heeft gebragt;

6. En de steden van Sodom en Gomorra tot asch verbrandende met omkeering veroordeeld heeft, en tot een exempel gezet dengenen die goddelooslijk zouden leven;

7. En den regtvaardigen Lot, die vermoeid was van den onuchtigen wandel der gruwelijke menschen, [daaruit] verlost heeft.

8. (Want deze regtvaardige [man] wonende onder hen, heeft dag op dag [zijne] regtvaardige ziel gekweld door het zien en hooren van [hunne] ongerechte werken)

9. Zoo weet de Heer de Godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onregtva-

digen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden.

10. Maar allermeeest degenen die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen, en de heerschappij verachten; die stout zijn, zich zelve behagen, en die de heerlijkheden niet schromen te lasteren;

11. Daar de Engelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor den Heer voortbrengen.

12. Maar dezen, als onredelijke dieren, die de natuur volgen, en voortgebragt zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hunne verdorvenheid verdorven worden;

13. En zullen verkrijgen het loon der ongerechtigheid, als die de dagelijksche weelde [hun] vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hunne bedriegeryen, als zij in de maaltijden met u zijn;

14. Hebbende de oogten vol overspel, en die niet ophouden van zondigen, verlokken de onvaste zielen, hebbende het hart goeifend in gierigheid; kinderen der vervloeking.

15. Die den regten weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en volgen den weg van Balaam den [soon] van Bosor, die het loon der ongerechtigheid liefgehad heeft;

16. Maar hij heeft de bestrafing zijner ongerechtigheid gehad; [want] het jukdragende stomme [dier], sprekende met menschenstem, heeft des Profeten dwaasheid verhinderd.

17. Dezen zijn waterlooze fonteynen, wolken van eenen draaiwind gedreven, welken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

18. Want zij zeer opgeblazene ijdelheid sprekende, verlokken door de begeerlijkheden des vleesches, [en] door ontuchtigheden, degenen die waarlijk ontvloten waren van degenen die in dwaling wandelen;

19. Belovende hun vrijheid, daar zij zelve dienstknechten zijn der verdorvenheid. Want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.

20. Want indien zij, nadat zij door de kennis des Heeren en Zaligmakers Jezus Christus de besmettingen der wereld ontvloten zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde

[van

[van dezelve] overwonnen worden, zoo is hun het laatste erger geworden dan het eerste.

21. Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij [dien] gekend hebbende, [weder] afkeeren van het heilig gebod dat hun overgegeven was.

22. Maar hun is overgekomen hetgeen met een waar spreekwoord [gezegd wordt]: de hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel; en de gewasschene zeug tot de wenteling in het slijk.

HOOFDSTUK 3.

1. Dezen tweeden Zendbrief, geliefden, schrijf ik nu aan u, in welke [beide] ik door vermaning uw opregt gemoed opwek,

2. Opdat gij gedachtig zijt aan de woorden die van de heilige Profeten te voren gesproken zijn, en aan ons gebod, die wij des Heeren en Zaligmakers Apostelen zijn;

3. Dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen, die naar hunne eigene begeerlijkheden zullen wandelen,

4. En zeggen: waar is de belofte zijner toekomst? Want van dien [dag] dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo [gelijk] van het begin der schepping.

5. Want willens is dit hun onbekend, dat door het woord Gods de hemelen van over lang geweest zijn, en de aarde uit het water en in het water bestaande;

6. Door welke de wereld, die toen was, met het water des zondvloeds bedekt zijnde vergaan is,

7. Maar de hemelen die nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde woord als een schat weggelegd, en worden ten vure bewaard tegen den dag des oordeels, en der verderving der goddelooze menschen.

8. Doch deze eene zaak zij u niet onbekend, geliefden, dat één dag bij den Heer is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag.

9. De Heer vertraagt de belofte niet (gelijk eenigen [dat] traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekeering komen.

10. Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in den

nacht, in welchen de hemelen met een gedruisch zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die er in zijn, zullen verbranden.

11. Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanig behoort gij te zijn in heiligen wandel en Godzaligheid?

12. Verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, in welchen de hemelen door vuur ontstoken zijnde zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten?

13. Maar wij verwachten, naar zijne belofte nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont.

14. Daarom, geliefden, verwachtende deze dingen, be-naarstigt u dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede;

15. En acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid; gelijkterwijs ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft;

16. Gelijk ook in alle 'Zendbrieven daarin van deze dingen sprekende; in welke dingen sommige zwaar zijn omte verstaan, die de ongeleerde en onvaste [menschen] verdraaijen, gelijk ook de andere schriften, tot hun eigen verderf.

17. Gij dan, geliefden, [zulks] te voren wetende, wacht u dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;

18. Maar wast op in de genade en kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu, en in den dag der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

1. Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben, van het woord des levens:

2. (Want

2. (Want het Leven is geopenbaard, en wij hebben 't gezien, en wij getuigen, en verkondigen ulieden het eeuwige Leven, hetwelk bij den Vader was en ons is geopenbaard)

3. Hetgeen wij [*dan*] gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onzegemeenschap ook [*zij*] met den Vader, en met zijnen Zoon Jezus Christus.

4. En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

5. En dit is de verkondiging, die wij van hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, dat God een licht is, en gansch geene duisternis in Hem is.

6. Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet;

7. Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus zijnen Zoon reinigt ons van alle zonde.

8. Indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zoo verleiden wij ons zelve, en de waarheid is in ons niet,

9. Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.

10. Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij Hem tot een leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

HOOFDSTUK 2.

1. **Mijne** kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eenen Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den rechtvaardigen.

2. En hij is eene verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor [*de zonden*] der geheele wereld.

3. En hieraan kennen wij dat wij hem gekend hebben, zoo wij zijne geboden bewaren.

4. Die daar zegt: ik ken hem, en zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet.

5. Maar zoo wie zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt ge-

worden; hieraan kennen wij dat wij in hem zijn.

6. Die zegt dat hij in hem blijft, moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk hij gewandeld heeft.

7. Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt. Dit oud gebod is het woord dat gij van den beginne gehoord hebt.

8. Wederom schrijf ik u een nieuw gebod: 't geen waarachtig is in hem, zij ook in u [*waarachtig*]; want de duisternis gaat voorbij, en het waarachtige licht schijnt nu.

9. Die zegt dat hij in 't licht is, en zijnen broeder haat, die is in de duisternis tot nog toe.

10. Die zijnen broeder liefheeft, blijft in 't licht, en geen ergernis is in hem.

11. Maar die zijnen broeder haat, is in de duisternis, en wandelt in de duisternis, en weet niet waar hij hengaat; want de duisternis heeft zijne oogen verblind.

12. Ik schrijf u, kinderkens, want de zonden zijn u vergeven om zijns naams wil.

13. Ik schrijf u, vaders, want gij hebt [*hem*] gekend, die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt den boozen overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, want gij hebt den Vader gekend.

14. Ik heb u geschreven, vaders, want gij hebt [*hem*] gekend, die van den beginne is. Ik heb u geschreven, jongelingen, want gij zijt sterk, en het woord Gods blijft in u, en gij hebt den boozen overwonnen.

15. Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zoo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

16. Want al wat in de wereld is, [*namelijk*] de begeerlijkheid des vleesch, en de begeerlijkheid der oogen, en de grootschheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

17. En de wereld gaat voorbij, en hare begeerlijkheid; maar die den wil Gods doet, blijft in der eeuwigheid.

18. Kinderkens, het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt dat de Antichrist komt, [*zoo*] zijn ook nu velen Antichristen geworden; waaruit wij kennen dat het de laatste ure is.

19. Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons

geweest waren, zoo zouden zij met ons gebleven zijn; maar *[dit is geschied]* opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn.

20. Doch gij hebt de zalving van den heiligen, en gij weet alle dingen.

21. Ik heb u niet geschreven omdat gij de waarheid niet weet; maar omdat gij die weet, en omdat geen leugen uit de waarheid is.

22. Wie is de leugenaar, dan die loochent dat Jezus is de Christus? Deze is de Antichrist, die den Vader en den Zoon loochent.

23. Een iegelijk die den Zoon loochent, heeft ook den Vader niet.

24. Hetgeen gijlieden dan van den beginne gehoord hebt, dat blijve in u. Indien in u blijft wat gij van den beginne gehoord hebt, zoo zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven.

25. En dit is de belofte, die hij ons beloofd heeft, *[namelijk]* het eeuwige leven.

26. Dit heb ik u geschreven van degenen die u verleiden.

27. En de zalving die gijlieden van hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van noode dat iemand u leere; maar gelijk dezelve zalving u leert van alle dingen, *[zoo]* is zij ook waarachtig, en is geen leugen; en gelijk zij u geleerd heeft, *[zoo]* zult gij in hem blijven.

28. En nu, kinderen, blijft in hem, opdat wanneer hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van hem niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

29. Indien gij weet dat hij regtvaardig is, zoo weet gij dat een iegelijk die de regtvaardigheid doet, uit hem geboren is.

HOOFDSTUK 3.

1. Zie hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, *[namelijk]* dat wij kinderen Gods genoemd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent.

2. Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als *[hij]* zal geopenbaard zijn, wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien gelijk hij is.

3. En een iegelijk die deze hope op hem heeft, reinigt zich zelven, gelijk hij rein is.

4. Een iegelijk die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid; want de zonde is de ongerechtigheid.

5. En gij weet dat hij geopenbaard is, opdat hij onze zonden zoude wegnemen; en geen zonde is in hem.

6. Een iegelijk die in hem blijft, die zondigt niet; een iegelijk die zondigt, die heeft hem niet gezien, noch heeft hem niet gekend.

7. Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de regtvaardigheid doet, die is regtvaardig, gelijk hij regtvaardig is.

8. Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon Gods geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreken zoude.

9. Een iegelijk die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.

10. Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk die de regtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijnen broeder niet liefheeft.

11. Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben;

12. Niet gelijk Kain *[die]* uit den boozen was, en zijnen broeder dood sloeg. En om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijne werken boos waren, en zijns broeders, regtvaardig.

13. Verwondert u niet, mijne broeders, zoo u de wereld haat.

14. Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Die *[zijn]* broeder niet liefheeft, blijft in den dood.

15. Een iegelijk die zijnen broeder haat, is een doodslager. En gij weet dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in hem blijvende.

16. Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het lever te stellen.

17. Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?

18. Mijne kinderen, laat ons niet lief hebben met het woord, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.

19. En hieraan kennen wij dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzekeren voor hem.

20. Want indien ons hart [ons] veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.

21. Geliefden, indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God;

22. En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behaagelijk is voor Hem.

23. En dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den naam zijns Zoons Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk hij ons een gebod gegeven heeft.

24. En die zijne geboden bewaart, blijft in hem, en hij in denzelven. En hieraan kennen wij dat hij in ons blijft, [namelijk] uit den Geest dien hij ons gegeven heeft.

HOOFDSTUK 4.

1. Geliefden, geloof niet eenen iegelijkten geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn; want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld.

2. Hieraan kent gij den Geest Gods: alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is; die is uit God;

3. En alle geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is [de geest] des Antichrists, welken [geest] gij gehoord hebt dat komen zal, en is nu alreeds in de wereld.

4. Kinderkens, gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen; want hij is meerder die in u is, dan die in de wereld is.

5. Zij zijn uit de wereld; daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.

6. Wij zijn uit God. Die God kent hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieruit kennen wij den geest der waarheid, en den geest der dwaling.

7. Geliefden, laat ons elkander liefhebben; want de liefde is uit God, en een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren, en kent God:

8. Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend; want God is liefde.

9. Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eeniggeboren Zoon ge-

zonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door hem.

10. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en zijnen Zoon gezonden heeft [tot] eene verzoening voor onze zonden.

11. Geliefden, indien God ons alzo lief heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben.

12. Niemand heeft ooit God aanschouwd; indien wij elkander liefhebben, zoo blijft God in ons, en zijne liefde is in ons volmaakt.

13. Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons van zijnen Geest gegeven heeft.

14. En wij hebben het aanschouwd, en getuigen dat de Vader [zijnen] Zoon gezonden heeft [tot] eenen Zaligmaker der wereld.

15. Zoo wie beleden zal hebben dat Jezus de Zoon Gods is, God blijft in hem, en hij in God.

16. En wij hebben gekend en geloofd de liefde die God tot ons heeft. God is liefde, en die in de liefde blijft, die blijft in God, en God in hem.

17. Hierin is de liefde bij ons volmaakt, opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben in den dag des oordeels, [namelijk] dat gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld.

18. Er is in de liefde geene vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, en die vreest, is niet volmaakt in de liefde.

19. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

20. Indien iemand zegt: ik heb God lief, en haat zijnen broeder, die is een leugenaar. Want die zijnen broeder niet liefheeft dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben dien hij niet gezien heeft?

21. En dit gebod hebben wij van hem, [namelijk] dat die God lief heeft, ook zijnen broeder liefhebbe.

HOOFDSTUK 5.

1. Een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk die liefheeft dengenen die geboren heeft, die heeft ook lief dengenen die uit Hem geboren is.

2. Hieraan kennen wij dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben, en zijne geboden bewaren;

3. Want dit is de liefste Gods, dat wij zijne geboden bewaren; en zijne geboden zijn niet zwaar.

4. Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, [namelijk] ons geloof.

5. Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon Gods?

6. Deze is het die gekomen is door water en bloed, [namelijk] Jezus de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het die getuigt, dat de Geest de waarheid is.

7. Want drie zijn er die getuigen in den hemel: de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.

8. En drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één.

9. Indien wij de getuigenis der mensen aannemen, de getuigenis Gods is meerder; want deze is de getuigenis Gods, welke Hij van zijnen Zoon getuigd heeft.

10. Die in den Zoon Gods gelooft, heeft de getuigenis in zich zelve; die God niet gelooft, heeft Hem tot eenen leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van zijnen Zoon.

11. En deze is de getuigenis, [namelijk] dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en dit zelve leven is in zijnen Zoon.

12. Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, die heeft het leven niet.

13. Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in den naam des Zoons Gods; opdat gij weet dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den naam des Zoons Gods.

14. En deze is de vrijmoedigheid die wij tot Hem hebben, dat zoo wij iets bidden naar zijnen wil, Hij ons verhoort;

15. En indien wij weten dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten wij, dat wij de bedden verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben.

16. Indien iemand zijnen broeder ziet zondigen eene zonde niet tot den dood, die zal [God] bidden, en Hij zal hem het leven geven, dengenen [zeg ik] die zondigen niet tot den dood. Er is eene zonde tot den

dood; voor dezelve [zonde] zeg ik niet dat hij zal bidden.

17. Alle ongerechtigheid is zonde; en er is zonde niet tot den dood.

18. Wij weten dat een iegelijk die uit God geboren is, niet zondigt, maar die uit God geboren is, bewaart zich zelve, en de booze vat hem niet.

19. Wij weten dat wij uit God zijn, en dat de geheele wereld ligt in het booze;

20. Doch wij weten dat de Zoon Gods gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtigen kennen; en wij zijn in den Waarachtigen, [namelijk] in zijnen Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God, en het eeuwige leven.

21. Kinderkens, bewaart u zelve van de afgoden. Amen.

DE TWEEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

JOHANNES.

1. De Ouderling aan de uitverkorene Vrouw, en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen die de waarheid gekend hebben;

2. Om der waarheid wil die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid;

3. Genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden, van God den Vader, en van den Heer Jezus Christus den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.

4. Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5. En nu bid ik u, [uitverkorene] Vrouw, niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hetgeen wij gehad hebben van den beginne, [namelijk] dat wij elkander liefhebben.

6. En dit is de liefde, dat wij wandelen naar zijne geboden. Dit is het gebod, gelijk gijlieden van den beginne gehoord hebt, dat gij in hetzelfde zoudt wandelen.

7. Want er zijn vele verleiders in de wereld gekomen, die niet belijden dat Jezus

Chris-

Christus in het vleesch gekomen is. Deze is de verleider en de Antichrist.

8. Ziet toe voor u zelve, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar een vol loon mogen ontvangen.

9. Een iegelijk die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide den Vader en den Zoon.

10. Indien iemand tot ulieden komt, en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis, en zegt tot hem niet: zijt gegroet.

11. Want die tot hem zegt: zijt gegroet, die heeft gemeenschap aan zijne booze werken.

12. Ik heb veel aan ulieden te schrijven; doch ik heb niet gewild door papier en inkt, maar ik hoop tot ulieden te komen, en mond tot mond [met u] te spreken, opdat onze blijdschap volkomen moge zijn.

13. U groeten de kinderen van uwe zuster de uitverkorene. Amen.

DE DERDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

1. De Ouderling aan den geliefden Gajus, welke ik in waarheid liefheb.

2. Geliefde, vóór alle dingen wensch ik dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe ziel welvaart.

3. Want ik ben zeer verblijd geweest, als de broeders kwamen, en getuigen van uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid wandelt.

4. Ik heb geen meerder blijdschap dan hierin, dat ik hoor dat mijne kinderen in de waarheid wandelen.

5. Geliefde, gij doet trouwe-lijk, in al hetgeen gij doet aan de broederen, en aan de vreemdelingen,

6. Die getuigd hebben van uwe liefde, in de tegenwoordigheid der gemeente; welken indien gij geleide doet, gelijk het Gode waardig is, zoo zult gij wel doen.

7. Want zij zijn voor zijnen naam uitgegaan, niets nemende van de Heidenen.

8. Wij dan zijn schuldig de zoodanigen te ontvangen, opdat wij mede-arbeiders mogen worden der waarheid.

9. Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diotrefes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan.

10. Daarom, indien ik kom, zoo zal ik ingedachtenis brengen zijne werken die hij doet, met booze woorden snaterende tegen ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde, zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en verhindert degenen die het willen [doen], en werpt hen uit de gemeente.

11. Geliefde, volg het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

12. Aan Demetrius wordt getuigenis gegeven van allen, en van de waarheid zelve; en wij getuigen ook, en gij weet dat onze getuigenis waarachtig is.

13. Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen.

14. Maar ik hoop u haast te zien, en wij zullen mond tot mond spreken.

15. Vrede zij u. De vrienden goeten u. Groet de vrienden met name.

D E

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL JUDAS.

1. Judas een dienstknecht van Jezus Christus, en Jacobus' broeder, aan de geroepenen, die door God den Vader geheiligd zijn, en [door] Jezus Christus bewaard;

2. Barmhartigheid, en vrede, en liefde zij [u] vermenigvuldigd.

3. Geliefden, alzoo ik alle naarstigheid doe om u te schrijven van de gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven, en [u] te vermanen, dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgелеverd is.

4. Want er zijn sommige menschen ingeslopen, die eertijds tot dit zelfde oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods

M 3

ver-

veranderen in ontuchtigheid, en den eenigen Heerscher God en onzen Heer Jezus Christus verloochen.

5. Maar ik wil u indachtig maken, als die gij dit eenmaal weet, dat de Heer het volk uit Egypteland verlost hebbende, wederom degenen die niet geloofden verdorven heeft.

6. En de Engelen die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hunne eigene woonsteden verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard.

7. Gelijk Sodom en Gomorra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze gehooreerd hebben, en ander vleesch zijn nagegaan, tot een exempel voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs.

8. Desgelijks evenwel ook dezen in slaap gebragt zijnde, verontreinigen het vleesch, en verwerpen de Heerschappij, en lasteren de Heerlijkheden.

9. Maar Michael de Archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van 't ligchaam van Mozes, durfde geen oordeel van lastering tegen [hem] voortbrengen, maar zeide: de Heer bestraffe u.

10. Maar dezen, hetgeen zij niet weten, dat lasteren zij; en hetgeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren, weten, in hetzelfde verderven zij zich.

11. Wee hun, want zij zijn den weg Kains ingegaan, en door de verleiding des loons Balaams zijn zij henengestort, en zijn door de tegenspreking Korachs vergaan.

12. Deze zijn vlekken in uwe liefde-maaltijden, [en] als zij met u ter maaltijd zijn, weiden zij zich zelve zonder vrees; zij zijn waterlooze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als boomen in 't afgaan van den herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven, [en] ontworteld;

13. Wilde baren der zee, hunne eigene schande opschuimende; dwalende sterren, welken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

14. En van deze heeft ook Enoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: zie, de Heer is gekomen met zijne veel duizend heiligen.

15. Om gerigt te houden tegen allen, en te straffen alle goddeloozen onder hen, van

wege al hunne goddelooze werken, die zij goddelooslijk gedaan hebben, en van wege al de harde [woorden] die de goddelooze zondaars tegen Hem gesproken hebben.

16. Dezen zijn murmureerders, klagers over hunnen staat, wandelende naar hunne begeerlijkheden; en hun mond spreekt zeer opgeblazene dingen, verwonderende zich over de personen om des voordeels wil.

17. Maar geliefden, gedenkt gij der woorden die voorzeggd zijn van de Apostelen onzes Heeren Jezus Christus;

18. Dat zij u gezegd hebben, dat in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

19. Dezen zijn het die zich zelve afscheiden, natuurlijke [menschen], den Geest niet hebbende.

20. Maar geliefden, bouwt gij u zelve op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21. Bewaart u zelve in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22. En ontfermt u wel eeniger, onderscheid makende;

23. Maar behoudt anderen door vrees, en grijpt hen uit het vuur; en haat ook den rok die van 't vleesch bekleet is.

24. Hem nu die magtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor zijne heerlijkheid in vreugde.

25. Den alleen wijzen God onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en magt, beide nu en in alle eeuwigheid. Amen.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

1. De Openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven heeft om zijnen dienstknechten te toonen de dingen die haast geschieden moeten, en die hij door zijnen Engel gezonden, en zijnen dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft;

2. Welke het woord Gods bezeugd heeft, en de getuigenis

van

van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.

3. Zalig is hij die leest, en zijn zij die hooren de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.

4. Johannes den zeven gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van hem Die is, en Die was, en Die komen zal; en van de zeven Geesten die voor zijnen troon zijn;

5. En van Jezus Christus, die de getrouwe getuige is, de eerstgeborene uit de dooden, en de Overste der Koningen deraarde. Hem die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in zijn bloed,

6. En die ons gemaakt heeft tot Koningen en Priesters Gode en zijnen Vader; hem [zeg ik] zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

7. Zie, hij komt met de wolken, en alle oog zal hem zien, ook degenen die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven; ja, Amen.

8. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heer, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almagtige.

9. Ik Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk, en [in] de lijdzzaamheid van Jezus Christus, was in het eiland genaamd Patmos, om het woord Gods, en om de getuigenis van Jezus Christus.

10. [En] ik was in den geest op den dag des Heeren; en ik hoorde achter mij eene groote stem, als eener bazuin,

11. Zeggende: ik ben de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste; en: hetgeen gij ziet schrijf dat in een boek, en zend het den zeven gemeenten die in Azië zijn, [namelijk] te Efeze, en te Smyrna, en te Pergamus, en te Thyatira, en te Sardis, en te Philadelphia, en te Laodicea.

12. En ik keerde mij om, om te zien de stem die met mij gesproken had; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren;

13. En in het midden van de zeven kandelaren een den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met eenen gouden gordel;

14. En zijn hoofd en haar was

wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw; en zijne oogen gelijk eene vlam vuurs,

15. En zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en zijne stem als eene stem van vele wateren.

16. En hij had zeven sterren in zijne regter[hand]; en uit zijnen mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in hare kracht.

17. En toen ik hem zag viel ik als dood aan zijne voeten; en hij leide zijne regter[hand] op mij, zeggende tot mij: vrees niet; ik ben de eerste en de laatste;

18. En die leef, en ik ben dood geweest; en zie ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En ik heb de sleutels der hel en des doods.

19. Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is, en hetgeen geschieden zal na dezen.

20. De verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in mijne regter[hand], en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn de Engelen der zeven gemeenten; en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

HOOFDSTUK 2.

1. Schrijf aan den Engel der gemeente van Efeze: dit zegt hij die de zeven sterren in zijne regter[hand] houdt, die in het midden der zeven gouden kandelaren wandelt:

2. Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, en uw lijdzzaamheid, en dat gij de kwaden niet kunt dragen, en [dat] gij beproefd hebt degenen die uitgeven dat zij Apostelen zijn, en zij zijn 't niet, en hebt hen leugenaars bevonden;

3. En gij hebt verdragen, en hebt geduld; en gij hebt om mijns naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.

4. Maar ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.

5. Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zoo niet, ik zal u haastiglijk [bij]komen, en zal uwen kandelaaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.

6. Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nicolaiten haat, welke ik ook haat.

7. Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint ik zal hem

geven te eten van den boom des levens, die in 't midden van het paradijs Gods is.

8. En schrijf aan den Engel der gemeente van die van Smyrna: dit zegt de Eerste en de Laatste, die dood geweest is, en [weder] levend is geworden:

9. Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede (doch gij zijt rijk) en de lastering dergenen die zeggen dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar zijn eene Synagoge des satans.

10. Vrees geen der dingen die gij lijden zult. Zie, de duivel zal [eenigen] van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt; en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Zijt getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens.

11. Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint zal van den tweeden dood niet beschadigd worden.

12. En schrijf aan den Engel der gemeente die in Pergamus is: dit zegt hij die het tweesnijdende scherpe zwaard heeft:

13. Ik weet uwe werken, en waar gij woont, [namelijk] daar de troon des satans is; en gij houdt mijnen naam, en hebt mijn geloof niet verloochend, ook in die dagen, in welke Antipas mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij ulieden, daar de satan woont.

14. Maar ik heb [eenige] weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt die de leering Balaams houden, die Balak leerde den kinderen Israels eenen aanstoot voorwerpen, opdat zij zouden afgoden-offer eten, en hoereeren.

15. Alzoo hebt ook gij die de leering der Nicolaiten houden; hetwelk ik haat.

16. Bekeer u; en zoo niet, ik zal u haastiglijk [bij] komen, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard mijns monds.

17. Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van het Manna dat verborgen is, en ik zal hem geven eenen witten keursteen, en op den keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt.

18. En schrijf aan den Engel der gemeente te Thyatira: dit zegt de Zoon Gods, die zijne oogen heeft als eene vlam vuurs, en zijne voeten zijn blinkend koper gelijk:

19. Ik weet uwe werken, en liefde, en dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid, en uwe werken, en [dat] de laatste meer [zijn] dan de eerste.

20. Maar ik heb [eenige] weinige dingen tegen u, dat gij de vrouw Jezabel, die zich zelve zegt eene profetes te zijn, laat leeren, en mijne dienstknechten verleiden, dat zij hoereeren, en afgoden-offer eten.

21. En ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich zoude bekeeren van hare hoererij, en zij heeft zich niet bekeerd.

22. Zie, ik werp haar te bed, en die met haar overspel bedrijven, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van hunne werken;

23. En hare kinderen zal ik door den dood ombrengen; en al de gemeenten zullen weten, dat ik ben die nieren en harten onderzoek. En ik zal ulieden geven een iegelijk naar uwe werken.

24. Doch ik zeg tot ulieden, en tot de anderen die te Thyatira zijn, zoo velen als er deze leer niet hebben, en die de diepten des satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: ik zal u geen anderen last opleggen.

25. Maar hetgeen gij hebt, houdt dat totdat ik zal komen.

26. En die overwint, en die mijne werken tot het einde toe bewaart, ik zal hem magt geven over de Heidenen;

27. En hij zal hen hoeden met eenen ijzeren staf; zij zullen als pottbakkers-vaten vermorzeld worden, gelijk ook ik van mijnen Vader ontvangen heb.

28. En ik zal hem de morgenster geven.

29. Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 3.

1. En schrijf aan den Engel der gemeente die te Sardis is: dit zegt die zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren: ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt dat gij leeft, en gij zijt dood.

2. Zijt wakende, en versterk het overige dat sterfenzonde; want ik heb uwe werken niet vol gevonden voor God.

3. Gedenk dan hoe gij het ontvangen en gehoord hebt, en bewaar het, en bekeer u. Indien gij dan niet waakt, zoo zal ik over u komen als een dief, en gij zult niet weten op wat ure ik over u komen zal.

4. Doch

4. Doch gij hebt [eenige] weinige namen ook te Sardis, die hunne kleederen niet bevelekt hebben; en zij zullen met mij wandelen in witte [kleederen], overmits zij het waardig zijn.

5. Die overwint, die zal bekleed worden met witte kleederen, en ik zal zijnen naam geenszins uitdoen uit het boek des levens; en ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader, en voor zijne Engelen.

6. Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

7. En schrijf aan den Engel der gemeente die in Philadelphia is: dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die den sleutel Davids heeft; die opent, en niemand sluit; en hij sluit, en niemand opent:

8. Ik weet uwe werken; zie, ik heb eene geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn woord bewaard, en hebt mijnen naam niet verloochend.

9. Zie, ik geef [u eenigen] uit de Synagoge des satans, dergenen die zeggen dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen; zie, ik zal maken, dat zij zullen komen, en aanbidden voor uwe voeten, en bekenne dat ik u liefheb.

10. Omdat gij het woord mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zoo zal ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de geheele wereld komen zal, om te verzoeken die op de aarde wonen.

11. Zie, ik kom haastiglijk; houd wat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.

12. Die overwint, ik zal hem maken tot een pilaar in den Tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daar uit gaan; en ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods, en den naam der stad mijns Gods, [namelijk] des nieuwen Jeruzalems, dat uit den hemel van mijnen God afdaalt, en [ook] mijnen nieuwen naam.

13. Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

14. En schrijf aan den Engel van de gemeente der Laodicensen: dit zegt de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige, het begin der schepping Gods:

15. Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt, noch heet; och, of gij koud waart, of heet!

16. Zoo dan, omdat gij laauw zijt, en noch koud noch heet,

ik zal u uit mijnen mond spuwen.

17. Want gij zegt: ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt.

18. Ik raad u dat gij van mij koopt goud beproeft komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; en zelf uwe oogen met oogenzalf, opdat gij zien moogt.

19. Zoo wie ik liefheb, dien bestraf en kastijd ik; wees dan ijverig, en bekeer u.

20. Zie, ik sta aan de deur, en ik klop; indien iemand mijne stem zal hooren, en de deur opendoen, ik zal tot hem inkommen, en ik zal met hem avondsmaal houden, en hij met mij.

21. Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.

22. Wie ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 4.

1. Na dezen zag ik, en zie, eene deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als eener bazuin met mij sprekende, zeide: kom hier op, en ik zal u toonen hetgeen na dezen geschieden moet.

2. En terstond werd ik in den geest; en zie, er was een troon gezet in den hemel, en er zat een op den troon.

3. En die er op zat, was in het aanzien den steen Jaspis, en Sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in 't aanzien den steen Smaragdus gelijk.

4. En rondom den troon waren vier en twintig troonen; en op de troonen zag ik de vier en twintig Ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen; en zij hadden gouden kroonen op hunne hoofden.

5. En van den troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor den troon, welke zijn de zeven Geesten Gods.

6. En voor den troon was eene glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier Dieren,

zijnde vol oogen van voren en van achteren.

7. En het eerste Dier was eenen leeuw gelijk, en het tweede Dier een kalf gelijk, en het derde Dier had een aanzigt als een mensch, en het vierde Dier was eenen vliegende arend gelijk.

8. En de vier Dieren hadden elkeen voor zich zelven zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol oogen; en hebben geen rust dag en nacht, zeggende: heilig, heilig, heilig is de Heer God, de Almagtige, Die was, en Die is, en Die komen zal.

9. En wanneer de Dieren heerlijkheid, en eer, en dankzegging gaven Hem die op den troon zat, die in alle eeuwigheid leeft,

10. Zoo vielen de vier en twintig Ouderlingen voor Hem die op den troon zat, en aanbaden Hem die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hunne kroonen voor den troon, zeggende:

11. Gij Heer zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil zijn zij, en zijn zij geschapen.

HOOFDSTUK 5.

1. En ik zag in de register-*[hand]* desgenen die op den troon zat, een boek geschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen.

2. En ik zag eenen sterken Engel uitroepende met eene groote stem: wie is waardig het boek te openen, en zijne zegelen op te breken?

3. En niemand in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde konde het boek openen, noch hetzelfde *[in]* zien.

4. En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was, om dat boek te openen, en te lezen, noch hetzelfde *[in]* te zien.

5. En een van de Ouderlingen zeide tot mij: ween niet; zie, de leeuw die uit den stam Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijne zeven zegelen op te breken.

6. En ik zag, en zie, in het midden van den troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderlingen, een Lam staande als geslagt, hebbende zeven horens, en zeven oogen; welke zijn de zeven Geesten Gods die uitgezonden zij in alle landen.

7. En het kwam, en heeft het boek genomen uit de register-

[hand] desgenen die op den troon zat.

8. En als het het boek genomen had, vielen de vier Dieren en de vier en twintig Ouderlingen voor het Lam *[neder]*, hebbende elk citeren en gouden fioelen zijnde vol reukwerks, welke zijn de gebeden der heiligen.

9. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: gij zijt waardig het boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want gij zijt geslagt, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie;

10. En gij hebt ons onzen God gemaakt tot Koningen en Priesteren; en wij zullen als Koningen heerschen op de aarde.

11. En ik zag, en ik hoorde eene stem veler Engelen rondom den troon, en de Dieren, en de Ouderlingen; en hun getal was tien duizend maal tien duizenden, en duizend maal duizenden;

12. Zeggende met eene groote stem: het Lam dat geslagt is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.

13. En alle schepsel dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem die op den troon zit, en het Lam zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid.

14. En de vier Dieren zeiden: Amen. En de vier en twintig Ouderlingen vielen *[neder]*, en aanbaden dengenen die leeft in alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK 6.

1. En ik zag, toen het Lam een van de zegelen geopend had, en ik hoorde een uit de vier Dieren zeggen, als eene stem van eenen donderslag: kom en zie.

2. En ik zag, en zie, een wit paard; en die daar op zat had eenen boog; en hem is eene kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende, en opdat hij overwonne.

3. En toen het het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede Dier zeggen: kom en zie.

4. En een ander paard ging uit dat rood was; en dien die daar op zat werd *[magt]* gegeven, den vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander zouden doo-

dooden; en hem werd een groot zwaard gegeven.

5. En toen het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde Dier zeggen: kom en zie. En ik zag, en zie, een zwart paard; en die daar op zat had eene weegschaal in zijne hand.

6. En ik hoorde eene stem in 't midden van de vier Dieren, die zeide: een maatje tarwe voor eenen penning, en drie maatjes gerst voor eenen penning; en de olie en den wijn beschadigt niet.

7. En toen het het vierde zegel geopend had, hoorde ik eene stem des vierden Diers, die zeide: kom en zie.

8. En ik zag, en zie, een vaal paard; en die daar op zat, zijn naam was de Dood; en de Hel volgde hem na. En hun werd magt gegeven om te dooden tot het vierde [deel] der aarde, met zwaard, en met honger, en met den dood, en door de wilde beesten der aarde.

9. En toen het het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen die gedood waren om het woord Gods, en om de getuigenis die zij hadden.

10. En zij riepen met groote stem, zeggende: hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher, cordeelt en wreekt gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?

11. En aan een iegelijk werden lange witte kleederen gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog eenen kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hunne mededienstknechten, en hunne broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij.

12. En ik zag, toen het zesde zegel geopend had, en zie, er werd eene groote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed.

13. En de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe vijgen afwerpt, als hij van eenen grooten wind geschud wordt.

14. En de hemel is weggeweken, als een boek dat toegeroeld wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen.

15. En de Koningen der aarde, en de Grooten, en de rijken, en de Oversten over duizend, en de Magtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verborgen zich zelve in de spelonken, en in de steenrotsen der bergen,

16. En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht desgenen die op den troon zit, en van den toorn des Lams. 17. Want de groote dag zijns toorns is gekomen; en wie kan bestaan?

HOOFDSTUK 7.

1. En na dezen zag ik vier Engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zoude waaijen op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2. En ik zag eenen anderen Engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met eene groote stem tot de vier Engelen, welken [magt] gegeven was de aarde en de zee te beschadigen,

3. Zeggende: beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hunne voorhoofden.

4. En ik hoorde het getal dergenen die verzegeld waren: honderd en vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israels;

5. Uit het geslacht Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Gad waren twaalf duizend verzegeld;

6. Uit het geslacht Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Nefthali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Manasse waren twaalf duizend verzegeld;

7. Uit het geslacht Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Issaschar waren twaalf duizend verzegeld;

8. Uit het geslacht Zabulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Benjamin waren twaalf duizend verzegeld.

9. Na dezen zag ik, en zie, eene groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natiën, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palm[takken] waren in hunne handen.

10. En zij riepen met groote stem, zeggende: de zaligheid zij onzen God, die op

den troon zit, en het Lam.

11. En al de Engelen stonden rondom den troon, en [rondom] de Ouderlingen en de vier Dieren, en vielen voor den troon [neder] op hun aangezicht, en aanbaden God,

12. Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13. En een uit de Ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: dezen die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14. En ik sprak tot hem: Heer gij weet het. En hij zeide tot mij: dezen zijn 't die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen, en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15. Daarom zijn zij voor den troon Gods, en dienen Hem dag en nacht in zijnen Tempel; en die op den troon zit zal hen overschaduwen.

16. Zij zullen niet meer hongeren, noch zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte.

17. Want het Lam dat in 't midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren; en God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen.

HOOFDSTUK 8.

1. En toen het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in den hemel. omtrent van een half uur.

2. En ik zag de zeven Engelen, die voor God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven.

3. En er kwam een andere Engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het [met] de gebeden aller heiligen zoude leggen op het gouden altaar dat voor den troon is.

4. En de rook des reukwerks [met] de gebeden der heiligen, ging op van de hand des Engels voor God.

5. En de Engel nam het wierookvat, en vulde het met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschieden stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbeving.

6. En de zeven Engelen, die de zeven bazuinen hadden, be-

reidden zich om te bazuinen.

7. En de eerste Engel heeft gebazuind; en er is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde [deel] der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8. En de tweede Engel heeft gebazuind; en er werd [iets] als een groote berg van vuur brandende in de zee geworpen; en het derde [deel] der zee is bloed geworden;

9. En het derde [deel] der schepselen in de zee, die leven hebben, is gestorven; en het derde [deel] der schepen is vergaan.

10. En de derde Engel heeft gebazuind; en er is eene groote ster, brandende als een fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde [deel] der rivieren, en op de fonteynen der wateren.

11. En de naam der ster wordt genoemd Alsem; en het derde [deel] der wateren werd tot alsem; en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12. En de vierde Engel heeft gebazuind; en het derde [deel] der zon werd geslagen, en het derde [deel] der maan, en het derde [deel] der sterren; opdat het derde [deel] derzelve zoude verduisterd worden, en dat het derde [deel] van den dag niet zoude lichten, en van den nacht desgelijks.

13. En ik zag, en ik hoorde eenen Engel vliegen in 't midden des hemels, zeggende met groote stem: wee, wee, ween, den genen die op de aarde wonen, van de overige stemmen der bazuin der drie Engelen die [nog] bazuinen zullen.

HOOFDSTUK 9.

1. En de vijfde Engel heeft gebazuind; en ik zag eene ster gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.

2. En zij heeft den put des afgronds geopend; en er is rook opgegaan uit den put, als rook eens grooten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.

3. En uit den rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd magt gegeven gelijk de schorpioenen der aarde magt hebben.

4. En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zou-

zouden beschadigen, noch eenige groente, noch eenigen boom, dan de menschen alleen die het zegel Gods aan hunne voorhoofden niet hebben.

5. En hun werd [magt] gegeven, niet dat zij hen zouden dooden, maar dat zij zouden [van hen] gepijnigd worden vijf maanden; en hunne pijniging was als de pijniging van eenen scorpioen wanneer hij eenen mensch gestoken heeft.

6. En in die dagen zullen de menschen den dood zoeken, en zullen dien niet vinden; en zij zullen begeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden.

7. En de gedaanten der sprinkhanen waren den paarden gelijk, die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kroonen het goud gelijk, en hunne aangezichten als aangezichten van menschen;

8. En zij hadden haar als haar der vrouwen, en hunne tanden waren als [tanden] der leeuwen;

9. En zij hadden borstwapenen als ijzeren borstwapenen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch der wagenen, wanneer vele paarden naar den strijd loopen;

10. En zij hadden staarten den scorpioenen gelijk, en er waren angels in hunne staarten; en hunne magt was de menschen te beschadigen vijf maanden.

11. En zij hadden over zich tot eenen Koning den Engel des afgronds; zijn naam was in 't Hebreewsch Abaddon, en in de Grieksche [taal] had hij den naam Apollyon.

12. Het eene wee is weggegaan; zie, er komen nog twee ween na dit.

13. En de zesde Engel heeft gebazuind, en ik hoorde eene stem uit de vier horens des gouden altaars, dat voor God was.

14. Zeggende tot den zesden Engel, die de bazuin had: ontbind de vier Engelen, die gebonden zijn bij de groote rivier Eufrat.

15. En de vier Engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure, en dag, en maand, en jaar, opdat zij het derde [deel] der menschen zouden dooden.

16. En het getal van de heirlegers der ruitrij was twee maal tien duizenden der tien duizenden; en ik hoorde hun getal.

17. En ik zag alzoo de paarden in dit gezigt, en die daar op zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe, en sulferver-

wige borstwapenen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hunne monden ging uit vuur, en rook, en sulfer.

18. Door deze drie werd het derde [deel] der menschen gedood, [namelijk] door het vuur, en door den rook, en door het sulfer, dat uit hunne monden uitging.

19. Want hunne magt is in hunnen mond, en in hunne staarten. Want hunne staarten zijn den slangen gelijk, en hebben hoofden, en beschadigen met dezelve.

20. En de overige menschen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivelen, en de gouden, en zilveren, en koperen, en steenen, en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch hooren, noch wandelen;

21. En hebben zich [ook] niet bekeerd van hunne doodslagen, noch van hunne venijgingen, noch van hunne hoererij, noch van hunne dieverijen.

HOOFDSTUK 10.

1. En ik zag eenen anderen sterken Engel afkomende van den hemel, die bekleed was met eene wolk; en een regenboog was boven [zijn] hoofd; en zijn aangezicht was als de zon, en zijne voeten waren als pilaren van vuur;

2. En hij had in zijne hand een boekken dat geopend was; en hij zette zijnen regtervoet op de zee, en den linker op de aarde.

3. En hij riep met eene groote stem, gelijkterwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hunne stemmen.

4. En toen de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoo zoude ik ze geschreven hebben; en ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.

5. En de Engel dien ik zag staan op de zee, en op de aarde, hief zijne hand op naar den hemel,

6. En hij zwoer bij Dien die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel geschapen heeft en hetgeen daar in is, en de aarde en hetgeen daar in is, en de zee en hetgeen daar in is, dat er geen tijd meer zal zijn;

7. Maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk hij zijnen dienstknechten den Profeten verkondigd heeft.

8. En de stem die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij, en zeide: ga henen, neem het boekken, dat geopend [en] in de hand is des Engels die op de zee en op de aarde staat.

9. En ik ging henen tot den Engel, zeggende tot hem: geef mij dat boekken. En hij zeide tot mij: neem het en eet het op; en het zal uwen buik bitter maken, maar in uwen mond zal 't zoet zijn als honig.

10. En ik nam het boekken uit de hand des Engels, en ik at het op; en het was in mijnen mond zoet als honig, en als ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.

11. En hij zeide tot mij: gij moet wederom profeteren voor vele volken, en natien, en talen, en Koningen.

HOOFDSTUK 11.

1. En mij werd een rietstok gegeven, eene [meet]roede gelijk; en de Engel stond, en zeide: sta op, en meet den Tempel Gods en het altaar, en degenen die daar in aanbidden.

2. En het voorhof dat van buiten den Tempel is, laat uit, en meet dat niet; want het is den Heidenen gegeven, en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.

3. En ik zal mijnen twee getuigen [magt] geven, en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, met zakken bekleed;

4. Deze zijn de twee olijfboomen, en de twee kandelaars, die voor den God der aarde staan.

5. En zoo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hunnen mond uitgaan, en zal hunne vijanden verslinden; en zoo iemand hen wil beschadigen, die moet alzoo gedood worden.

6. Dezen hebben magt den hemel te sluiten, opdat geen regen regene in de dagen hunner profetering; en zij hebben magt over de wateren, om die in bloed te verkeerren, en de aarde te slaan met allerlei plagen, zoo menigmaal als zij zullen willen.

7. En als zij hunne getuigenis

zullen geëindigd hebben, zal het Beest dat uit den afgrond opkomt, hun krijg aandoen, en het zal hen overwinnen, en zal hen doodden;

8. En hunne doode lichamen [zullen liggen] op de straat der groote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodoma en Egypte, alwaar ook onze Heer gekruist is.

9. En [de menschen] uit devolken, en geslachten, en talen, en natien, zullen hunne doode lichamen zien drie dagen en eenen halven, en zullen niet toelaten dat hunne doode lichamen in graven gelegd worden.

10. En die op de aarde wonen die zullen verblijd zijn over hen, en zullen vreugde bedrijven, en zullen elkander geschenken zenden, omdat deze twee Profeten degenen die op de aarde wonen, gepijnigd hadden.

11. En na die drie dagen en eenen halven, is een geest des levens uit God in hen gegaan, en zij stonden op hunne voeten, en er is groote vrees gevallen op degenen die hen aanschouwden.

12. En zij hoorden eene groote stem uit den hemel, die tot hen zeide: komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk, en hunne vijanden aanschouwden hen.

13. En in die zelfde ure geschiedde eene groote aardbeving, en het tiende [deel] der stad is gevallen, en er zijn in de aardbeving gedood zeven duizend namen van menschen; en de overigen zijn zeer bevreesd geworden, en hebben den God des hemels heerlijkheid gegeven.

14. Het tweede wee is weggegaan; zie, het derde wee komt haast.

15. En de zevende Engel heeft gebazuind; en er geschieden groote stemmen in den hemel, zeggende: de Koningrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren, en zijns Christus, en hij zal als Koning heerschen in alle eeuwigheid.

16. En de vier en twintig Ouderlingen, die voor God zitten op hunne troonen, vielen [neder] op hunne aangezichten, en aanbaden God,

17. Zeggende: wij danken U Heer God almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal, dat Gij uwe groote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerscht;

18. En de volkeren waren toor-

Hoo
toor
is g
dood
den
uwer
feten
gene
den
en o
die
19.
den
den,
is g
en
stem
en a

1.
teek
[na
klees
maa
en
van
2. l
riep
en z
3. l
ken
zie,
de
hoo
op
nint
4.
der
hem
aard
voor
de,
vers
zou
5.
nel
den
ijze
wer
zijn
6.
de
pla
ber
zou
hor
7.
her
gel
en
zijn
8.
mo
me
9.
wo
Sla
Du
hee
[ze
de
her

toornig geworden, en uw toorn is gekomen, en de tijd der dooden om geoordeeld te worden, en om het loon te geven uwen dienstknechten den Profeten, en den heiligen, en den genen die uwen naam vreezen, den kleinen en den grooten, en om te verderven degenen die de aarde verdorven.

19. En de Tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de Ark zijns verbonds is gezien in zijnen Tempel; en er werden bliksemen, en stemmen, en donderslagen, en aardbeving, en groote hagel.

HOOFDSTUK 12.

1. En er werd een groot teeken gezien in den hemel, [namelijk] eene Vrouw bekleed met de zon; en de maan was onder hare voeten, en op haar hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2. En zij was zwanger, en riep barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.

3. En er werd een ander teeken gezien in den hemel; en zie, er was een groote roode Draak, hebbende zeven hoofden, en tien horens, en op zijne hoofden zeven Koninklijke hoeden;

4. En zijn staart trok het derde [deel] der sterren des hemels, en wierp die op de aarde; en de Draak stond voor de Vrouw die baren zoude, opdat hij haar kind zoude verslinden, wanneer zij het zoude gebaard hebben.

5. En zij baarde eenen mannelijken zoon, die al de Heidenen zoude hoeden met eene ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en zijnen troon.

6. En de Vrouw vlugtte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had [haar] van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend twee honderd zestig dagen.

7. En er werd krijg in den hemel; Michael en zijne Engelen krijgden tegen den Draak, en de Draak krijgde [ook] en zijne Engelen;

8. En zij hebben niet vermogt, noch hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel.

9. En de groote Draak is geworpen, [namelijk] de oude Slang, welke genoemd wordt Duivel en Satanas, die de geheele wereld verleidt, hij is [zeg ik] geworpen op de aarde, en zijne Engelen zijn met hem geworpen.

10. En ik hoorde eene groote stem zeggende in den hemel: nu is de zaligheid, en de kracht, en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de magt zijns Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nedergeworpen.

11. En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis; en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12. Hierom bedriift vreugde zij hemelen, en zij die daar in woont. Wee den genen die de aarde en de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13. En toen de Draak zag dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de Vrouw vervolgd die het manneken gebaard had.

14. En de Vrouw zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zoude vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt eenen tijd, en tijden, en eenen halven tijd, buiten het gezigt der Slang.

15. En de Slang wierp uit haren mond achter de Vrouw water als eene rivier, opdat hij haar door de rivier zoude doen wegvoeren.

16. En de aarde kwam de Vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond, en verzwolg de rivier, welke de Draak uit zijnen mond had geworpen.

17. En de Draak vergrimde op de Vrouw, en ging henen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben.

18. En ik stond op het zand der zee;

HOOFDSTUK 13.

1. En ik zag uit de zee een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien horens, en op zijne horens waren tien Koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van [Gods] lastering.

2. En het Beest dat ik zag, was eenen pardel gelijk, en zijne voeten, als eens beers [voeten], en zijn mond als de mond eens leeuws; en de Draak gaf hem zijne kracht, en zijnen troon, en groote magt.

3. En ik zag een van zijne hoof-

hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wond werd genezen. en de geheele aarde verwonderde zich achter het Beest.

4. En zij aanbaden den Draak, die het Beest magt gegeven had; en zij aanbaden het Beest, zeggende: wie is dit Beest gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelfde?

5. En hetzelfde werd een mond gegeven, om groote dingen en [Gods] lasteringen te spreken; en hetzelfde werd magt gegeven om [zulks] te doen, twee en veertig maanden.

6. En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om zijn naam te lasteren, en zijnen Tabernakel, en die in den hemel wonen.

7. En hetzelfde werd [magt] gegeven om krijg den heiligen aan te doen, en om diete overwinnen; en hetzelfde werd magt gegeven over alle geslacht, en taal, en volk.

8. En allen die op de aarde wonen zullen 't zelve aanbidden, welker namen niet zijn geschreven in 't boek des levens, des Lams dat geslagt is, van de grondlegging der wereld.

9. Indien iemand ooren heeft, die hoore.

10. Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat [zelf] in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal doden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.

11. En ik zag een ander Beest uit de aarde opkomen; en het had twee horens, des Lams [horens] gelijk, en het sprak als de Draak.

12. En het oefent al de magt van het eerste Beest in tegenwoordigheid van hetzelfde, en het maakt dat de aarde en die er in wonen, het eerste Beest aanbidden, wiens doodelijke wond genezen was.

13. En het doet groot teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde, voor de menschen;

14. En verleidt degenen die op de aarde wonen, door de teekenen die hetzelfde te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het Beest, zeggende tot degenen die op de aarde wonen, dat zij het Beest, dat de wond des zwaards had, en [weeder] leefde, een beeld zouden maken.

15. En hetzelfde werd [magt]

gegeven om den beelde des Beestes eenen geest te geven, opdat het beeld des Beestes ook zoude spreken, en maken dat allen die het beeld des Beestes niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.

16. En het maakt dat het aan allen, kleinen en grooten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteken geve aan hunne regterhand, of aan hunne voorhoofden;

17. En dat niemand mag kopen of verkoopen, dan die dat merkteken heeft, of den naam des Beestes, of het getal zijns naams.

18. Hier is de wijsheid: die het verstand heeft rekene het getal des Beestes; want het is een getal eens menschen, en zijn getal is zes honderd zes en zestig.

HOOFDSTUK 14.

1. En ik zag, en zie, het Lam stond op den berg Sion, en met hem honderd vier en veertig duizend, hebbende den naam zijns Vaders geschreven aan hunne voorhoofden.

2. En ik hoorde eene stem uit den hemel, als eene stem veler wateren, en als eene stem van eenen grooten donderslag. En ik hoorde eene stem van citerspellers, spelende op hunne citers;

3. En zij zongen als een nieuw gezang voor den troon, en voor de vier Dieren, en de Ouderlingen; en niemand konde dat gezang leeren, dan de honderd vier en veertig duizend, die van de aarde gekocht waren.

4. Dezen zijn 't die met vrouwen niet bevlekt zijn; want zij zijn maagden. Dezen zijn 't die het Lam volgen waar het ook henegaat. Dezen zijn gekocht uit de menschen, [tot] eerstelingen Gode en het Lam.

5. En in hunnen mond is geen bedrog gevonden; want zij zijn onberispelijk voor den troon Gods.

6. En ik zag eenen anderen Engel vliegende in 't midden des hemels, en hij had het eeuwig Euangelium, om te verkondigen dengenen die op de aarde wonen, en allenatie, en geslacht, en taal, en volk;

7. Zeggende met eene groote stem: vreest God, en geef Hem heerlijkheid; want de ure zijns oordeels is gekomen. En aanbidt Hem die den hemel, en de aarde, en de zee, en de fonteinen der wateren gemaakt heeft.

8. En er is een andere Engel ge-

gevolgd, zeggende: zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die groote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.

9. En een derde Engel is hen gevolgd, zeggende met eene groote stem: indien iemand het Beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteeken aan zijn voorhoofd, of aan zijne hand,

10. Die zal ook drinken uit den wijn des toorns Gods, die ongemengd ingeschonken is in den drinkbeker zijns toorns, en zal gepijnigd worden met vuur en sulfer, voor de heilige Engelen, en voor het Lam.

11. En de rook van hunne pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geen rust dag en nacht die 't Beest aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand het merkteeken zijns naams ontvangt.

12. Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus.

13. En ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: schrijf: zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven, van nu aan; ja zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen.

14. En ik zag, en zie eene witte wolk, en op de wolk was een gezeten des menschen Zoon gelijk, hebbende op zijn hoofd eene gouden kroon, en in zijne hand eene scherpe sikkel.

15. En een andere Engel kwam uit den Tempel, roepende met eene groote stem tot dengenen die op de wolk zat: zend uwe sikkel, en maai; want de ure om te maaijen is u gekomen, dewijl de oogst der aarde is rijp geworden.

16. En die op de wolk zat zond zijne sikkel op de aarde; en de aarde werd gemaaid.

17. En een andere Engel kwam uit den Tempel die in den hemel is, hebbende ook zelf eene scherpe sikkel.

18. En een andere Engel kwam uit van het altaar, die magt had over het vuur; en hij riep met een groot geroep tot dengenen die de scherpe sikkel had, zeggende: zend uwe scherpe sikkel, en snijd af de druifstakken van den wijngaard der aarde, want zijne druiven zijn rijp.

19. En de Engel zond zijne sikkel op de aarde, en sneed [de druiven] af van den wijngaard der aarde, en wierp ze

in den grooten wijnpers-bak des toorns Gods.

20. En de wijnpers-bak werd buiten de stad getreden, en er is bloed uit den wijnpers-bak gekomen, tot aan de toomen der paarden, duizend zes honderd stadiën ver.

HOOFDSTUK 15.

1. En ik zag een ander groot en wonderlijk teeken in den hemel, [namelijk] zeven Engelen, hebbende de zeven laatste plagen; want in deze is de toorn Gods geëindigd.

2. En ik zag als eene glazen zee met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het Beest, en van zijn beeld, en van zijn merkteeken, [en] van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers-Gods;

3. En zij zongen het gezang van Mozes den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: groot en wonderlijk zijn uwe werken, Heer, gij almachtige God; regtvaardig en waarachtig zijn uwe wegen, gij Koning der heiligen.

4. Wie zoude u niet vreezen, Heer, en uwen naam [niet] verheerlijken? Want gij zijt alleen heilig; want alle volkeren zullen komen, en voor U aanbidden; want uwe oordeelen zijn openbaar geworden.

5. En na dezen zag ik, en zie, de Tempel des Tabernakels der getuigenis in den hemel werd geopend.

6. En de zeven Engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit den Tempel, bekleed met rein en blinkend lijnwaad, en omgord om de borst met gouden gordels.

7. En een van de vier Dieren gaf den zeven Engelen zeven gouden fiolen vol des toorns Gods, die in alle eeuwigheid leeft.

8. En de Tempel werd vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit zijne kracht; en niemand konde in den Tempel ingaan totdat de zeven plagen der zeven Engelen geëindigd waren.

HOOFDSTUK 16.

1. En ik hoorde eene groote stem uit den Tempel, zeggende tot de zeven Engelen: gaat henen, en giet de [zeven] fiolen des toorns Gods uit op de aarde.

2. En de eerste ging henen, en goot zijne fiool uit op de aarde; en er werd een kwaad en boos gezweer aan de menschen, die het merkteeken des

des Beestes hadden, en die zijn beeld aanbadten.

3. En de tweede Engel goot zijne fiool uit in de zee, en zij werd bloed als eens dooden; en alle levende ziel is gestorven in de zee.

4. En de derde Engel goot zijne fiool uit in de rivieren, en in de fonteynen der wateren; en [de wateren] werden bloed.

5. En ik hoorde den Engel der wateren zeggen: Gij zijt regtvaardig, Heer, Die is, en Die was, en Die zijn zal, dat Gij dit geoordeeld hebt.

6. Dewijl zij het bloed der heiligen en der Profeter vergoten hebben, zoo hebt Gij hun ook bloed te drinken gegeven. Want zij zijn 't waardig.

7. En ik hoorde eenen anderen van het altaar zeggen: ja, Heer zij almachtig God, uwe oordeelen zijn waarachtig en regtvaardig.

8. En de vierde Engel goot zijne fiool uit op de zon; en haar is [magt] gegeven, de menschen te verhitten door vuur.

9. En de menschen werden verhit met groote hitte, en lasterden den naam Gods, die magt heeft over deze plagen; en zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid te geven.

10. En de vijfde Engel goot zijne fiool uit op den troon des Beestes; en zijn rijk is verduisterd geworden; en zij kaauden hunne tongen van pijn;

11. En zij lasterden den God des hemels van wege hunne pijnen, en van wege hunne gezweren; en zij bekeerden zich niet van hunne werken.

12. En de zesde Engel goot zijne fiool uit op de groote rivier Eufraat, en zijn water is uitgedroogd, opdat bereid zoude worden de weg der Koningen, die van den opgang der zon [komen zullen].

13. En ik zag uit den mond des Draaks, en uit den mond des Beestes, en uit den mond des valschen Profeten, drie onreine geesten [gaan], den vorschen gelijk.

14. Want het zijn geesten der duivelen, en doen teekenen, welke uitgaan tot de Koningen der aarde, en der geheele wereld, om die te vergaderen tot den krijg van dien grooten dag des Almagtigen Gods.

15. Zie, ik kom als een dief. Zalig is hij die waakt, en zijne kleederen bewaart, opdat hij niet naakt wandelee, en men zijne schaamte [niet] zie.

16. En zij hebben hen verga-

derd in de plaats, welke in 't Hebreeuwsch genaamd wordt Armageddon.

17. En de zevende Engel goot zijne fiool uit in de lucht; en er kwam eene groote stem uit den Tempel des hemels, van den troon, zeggende: het is geschied.

18. En er geschiedden stemmen, en donderslagen, en bliksemen; en er geschiedde eene groote aardbeving, hoedanige niet is geschied van dat demenschen op de aarde geweest zijn, [namelijk] eene zoodanige aardbeving, [en] zoo groot.

19. En de groote stad is in drie deelen gescheurd, en de steden der Heidenen zijn gevallen; en de groote Babylon is gedacht geworden voor God, om haar te geven den drinkbeker van den wijn des toorns zijner gramschap;

20. En alle eiland is gevloden, en de bergen zijn niet gevonden.

21. En een groote hagel, [elk] als een talent [pond] zwaar, viel neder uit den hemel op de menschen; en de menschen lasterden God van wege de plaag des hagels; want deszelfs plaag was zeer groot.

HOOFDSTUK 17.

1. En een uit de zeven Engelen, die de zeven fioelen hadden, kwam en sprak met mij, en zeide tot mij: kom herwaarts, ik zal u toonen het oordeel der groote Hoer, die daar zit op vele wateren;

2. Met welke de Koningen der aarde gehoereerd hebben, en die de aarde bewonen zijn dronken geworden van den wijn harer hoererijs.

3. En hij bragt mij weg in eene woestijn, in den geest; en ik zag eene Vrouw zittende op een scharlakenrood beest, dat vol was van namen der [Gods-] lastering, en had zeven hoofden, en tien horens.

4. En de Vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud en kostelijk gesteente, en paarlen, en had in hare hand eenen gouden drinkbeker vol van gruwelen, en van onreinigheid harer hoererijs.

5. En op haar voorhoofd was een naam geschreven, [namelijk] Verborgeneid, de groote Babylon, de moeder der hoererijs en der gruwelen der aarde.

6. En ik zag dat de Vrouw dronken was van het bloed der heiligen, en van het bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde mij, als ik haar zag, met groote verwondering.

7. En

7. En de Engel zeide tot mij: waarom verwondert gij u? Ik zal u zeggen de verborgenheid der Vrouw, en des Beestes dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden heeft, en de tien horens.

8. Het Beest, dat gij gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen zullen verwonderd zijn (welker namen niet zijn geschreven in 't boek des levens van de grondlegging der wereld) ziende het Beest, dat was, en niet is, hoewel het is.

9. Hier is het verstand dat wijsheid heeft. De zeven hoofden zijn zeven bergen, op welke de Vrouw zit,

10. En zijn [ook] zeven Koningen; de vijf zijn gevallen, en de een is; de ander is nog niet gekomen, en wanneer hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig [tijds] blijven;

11. En 't Beest dat was, en niet is, die is ook de achtste [Koning], en is uit de zeven, en gaat ten verderve.

12. En de tien horens die gij gezien hebt, zijn tien Koningen, die het Koninkrijk nog niet hebben ontvangen, maar als Koningen magt ontvangen op ééne ure met het Beest.

13. Dezen hebben eenerlei meening, en zullen hunne kracht en inagt het Beest overgeven.

14. Dezen zullen tegen het Lam krijgen, en het Lam zal hen overwinnen. (want het is een Heer der heeren, en een Koning der koningen) en die met hem zijn, de geroepenen, en uitverkorenen, en geloovigen.

15. En hij zeide tot mij: de wateren die gij gezien hebt, daar de Hoer zit, zijn volken, en scharen, en natien, en tongen.

16. En de tien horens die gij gezien hebt op het Beest, die zullen de Hoer haten, en zullen haar woest maken, en naakt; en zij zullen haar vleesch eten, en zullen haar met vuur verbranden.

17. Want God heeft [hun] in hunne harten gegeven dat zij zijne meening doen, en dat zij eenerlei meening doen, en dat zij hun Koninkrijk het Beest geven totdat de woorden Gods voleindigd zullen zijn.

18. En de Vrouw die gij gezien hebt, is de groote stad, die het Koninkrijk heeft over de Koningen der aarde.

HOOFDSTUK 18.

1. En na dezen zag ik eenen anderen Engel afkomen uit den hemel, hebbende groote magt; en de aarde is verlicht geworden van zijne heerlijkheid.

2. En hij riep krachtiglijk met eene groote stem zeggende: zij is gevallen, zij is gevallen, de groote Babylon, en is geworden eene woonstede der duivelen, en eene bewaarplaats van alle onreine geesten, en eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte;

3. Dewijl uit den wijn des toorns harer hoererij alle volkeren gedronken hebben, en de Koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der aarde rijk zijn geworden uit de kracht harer weelde.

4. En ik hoorde eene andere stem uit den hemel, zeggende: gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij aan hare zonden geene gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt.

5. Want hare zonden zijn [de eene op de andere] gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongerechtigheden gedachtig geworden.

6. Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, en verdubbelt haar dubbel naar hare werken; in den drinkbeker waarin zij geschonken heeft, schenkt haar dubbel.

7. Zoo veel als zij zich zelve verheerlijkt heeft, en weelde gehad heeft, zoo groote pijniging en rouw doet haar aan. Want zij zegt in haar hart: ik zit [als] eene Koningin, en ben geen weduwe, en zal geen rouw zien.

8. Daarom zullen hare plagen op éénen dag komen, [namelijk] dood, en rouw, en honger, en zij zal met vuur verbrand worden; want sterk is de Heer God, die haar oordeelt.

9. En de Koningen der aarde, die met haar gehoereerd, en weelde gehad hebben, zullen haar beweenen, en rouw over haar bedrijven, wanneer zij den rook haars brands zullen zien;

10. Van verre staande uit vrees van hare pijniging, zeggende: wee, wee, de groote stad Babylon, de sterke stad! want nu oordeel is in ééne ure gekomen.

11. En de kooplieden der aarde zullen weenen, en rouw maken over haar, omdat niemand hunne waar meer koopt;

12. Waar van goud, en van zilver, en van kostelijk gesteente, en van paarden, en van fijn lijnwaad, en van purper, en van zijde, en van scharlaken; en allerlei welriekend hout, en allerlei ivooren vaten, en allerlei vaten van het kostelijkste hout, en van koper, en van ijzer, en van marmersteen,

13. En kaneel, en reukwerk, en welriekende zalf, en wierook, en wijn, en olie, en meelbloem, en tarwe, en lastbeesten, en schapen; en van paarden, en van koetswaggen, en van lichamen, en de zielen der menschen.

14. En de vrucht der begeerlijkheid uwer ziel is van u weggegaan; en al wat lekker, en wat heerlijk was is van u weggegaan, en gij zult datzelfde niet meer vinden.

15. De kooplieden dezer dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan uit vrees van hare pijniging, weenende, en rouw makende,

16. En zeggende: wee, wee, de groote stad, die bekleed was met fijn lijnwaad, en purper, en scharlaken, en versierd met goud, en [met] kostelijk gesteente, en [met] paarden; want in ééne ure is zoo groote rijkdom verwoest.

17. En alle stuurlieden, en al het volk op de schepen, en bootsgezellen, en allen die ter zee handelen, stonden van verre,

18. En riepen, ziende den rook van haren brand, [en] zeggende: wat [stad] was deze groote stad gelijk?

19. En zij wierpen stof op hunne hoofden, en riepen, weenende, en rouw bedrijvende, zeggende: wee, wee, de groote stad, in welke allen, die schepen in de zee hadden, van hare kostelijkheid rijk geworden zijn; want zij is in ééne ure verwoest geworden.

20. Bedrijft vreugde over haar, gij hemel, en gij heilige Apostelen en gij Profeten; want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld.

21. En een sterke Engel hief eenen steen op alsoenen grooten molensteen, en wierp [dien] in de zee, zeggende: aldus zal de groote stad Babylon met geweld geworpen worden, en zal

niet meer worden gevonden.

22. En de stem der citerspelers, en der zangers, en der fluiters, en der bazuïners, zal niet meer in u gehoord worden; en geen kunstenaar van eenige kunst zal meer in u gevonden worden; en geen geluid des molens zal in u meer gehoord worden;

23. En het licht der kaars zal in u niet meer schijnen; en de stem eens Bruidegoms en eener Bruid zal in u niet meer gehoord worden; want uwe kooplieden waren de Grootten der aarde, want door uwe tooverij zijn alle volken verleid geweest;

24. En in dezelve is gevonden het bloed der Profeten, en der heiligen, en aller dergenen die gedood zijn op de aarde.

HOOFDSTUK 19.

1. En na dezen hoorde ik als eene groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: Halleluja; de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eer, en de kracht zij den Heer onzen God.

2. Want zijne oordeelen zijn waarachtig en regtvaardig, dewijl Hij de groote Hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met hare hoererij, en Hij het bloed zijner dienaren van hare hand gewroken heeft.

3. En zij zeiden ten tweeden maal: Halleluja. En haar rook gaat op in alle eeuwigheid.

4. En de vier en twintig Ouderlingen, en de vier Dieren vielen [neder], en aanbaden God, die op den troon zat, zeggende: Amen, Halleluja.

5. En eene stem kwam uit den troon, zeggende: looft onzen God, gij al zijne dienstknechten, en gij die Hem vreest, beide klein en groot.

6. En ik hoorde als eene stem eener groote schare, en als eene stem veler wateren, en als eene stem van sterke donderslagen, zeggende: Halleluja; want de Heer de Almagtige God heeft als Koning geheerscht.

7. Laat ons blijde zijn, en vreugd bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de Bruiloft des Lams is gekomen, en zijne vrouw heeft zich zelve bereid,

8. En haar is gegeven, dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad; want dit fijne lijnwaad zijn de regt-

vaar-

vaardig
9. En
schrijf
pen zij
de Bru
zeide
waara
10. En
zijne v
bidden
zie da
ben u
en uwe
tuigen
Aanbid
nis van
profetie
11. En
opend
en die
genoem
tig; en
krijg i
12. En
eene v
hoofd
hoeder
geschr
dan hi
13. En
een kl
verwd
genoem
14. En
hemel
paarde
rein fi
15. En
een sc
daarm
zoude.
met ee
treedt
wijn e
schap
16. E
en op
schrev
gen, e
17. E
staand
met ee
de tot
't mic
komt
u tot
ten G
18. O
der K
der O
het v
het v
dergen
en he
en die
en gro
19. E
de Ko
hunne
krijg
op h
zijn h

vaardigmakingen der heiligen.

9. En hij zeide tot mij: schrijf: zalig zijn zij die geroepen zijn tot het Avondmaal van de Bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: deze zijn de waarachtige woorden Gods.

10. En ik viel [neder] voor zijne voeten om hem te aanbidden; en hij zeide tot mij: zie dat gij dat niet [doet]; ik ben uwe mede-dienstkneccht, en uwer broederen, die de getuigenis van Jezus hebben. Aanbid God. Want de getuigenis van Jezus is de geest der profetie.

11. En ik zag den hemel geopend; en zie, een wit paard; en die op hetzelfde zat, was genoemd Getrouw en Waarachtig; en hij ordeelt en voert krijg in gerechtigheid.

12. En zijne oogen waren als eene vlam vuurs, en op zijn hoofd waren vele Koninklijke hoeden, en hij had eenen naam geschreven, dien niemand wist dan hij zelf.

13. En hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverwd was; en zijn naam wordt genoemd het Woord Gods.

14. En de heirlegers in den hemel volgden hem op witte paarden, gekleed met wit en rein sijn lijnwaad.

15. En uit zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat hij daarmede de Heidenen slaan zoude. En hij zal hen hoeden met eene ijzeren roede; en hij treedt den wijpers-bak vanden wijn des toorns en der gramschap des Almachtigen Gods.

16. En hij heeft op [zijn] kleed en op zijne dij dezen naam geschreven: Koning der koningen, en Heer der heeren.

17. En ik zag eenen Engel, staande in de zon; en hij riep met eene groote stem, zeggende tot al de vogelen, die in 't midden des hemels vlogen: komt herwaarts, een vergadert u tot het Avondmaal des grooten Gods.

18. Opdat gij eet het vleesch der Koningen, en het vleesch der Oversten over duizend, en het vleesch der sterken, en het vleesch der paarden, en dergenen die daarop zitten, en het vleesch van alle vrijen en dienstknecchten, en kleinen en grooten.

19. En ik zag het Beest, en de Koningen der aarde, en hunne heirlegers vergaderd om krijg te voeren tegen hem die op het paard zat, en tegen sijn heirleger.

20. En het Beest werd gegrepen, en met hetzelfde valsche Profeet, die de teekenen in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had die het merkteken des Beestes ontvangen hadden, en die deszelfs Beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs die met sulfer brandt.

21. En de overigen werden gedood met het zwaard desgeuen die op het paard zat, hetwelk uit zijnen mond ging; en al de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

HOOFDSTUK 20.

1. En ik zag eenen Engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds, en eene groote keten in zijne hand;

2. En hij greep den Draak, de oude Slang, welke is de Duivel en Satanas, en bond hem duizend jaren,

3. En wierp hem in den afgrond, en sloot hem daar in, en verzegelde [dien] boven hem, opdat hij de volkeren niet meer verleiden zoude, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij eenen kleinen tijd ontbonden worden.

4. En ik zag troonen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en [ik zag] de zielen dergenen die ontbonden waren om de getuigenis van Jezus, en om het woord Gods, en die het Beest noch deszelfs beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd, en aan hunne hand; en zij leefden, en heerschten als Koningen met Christus de duizend jaren.

5. Maar de overigen der doden werden niet wederlevend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6. Zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding; over dezen heeft de tweede dood geene magt, maar zij zullen Priesters Gods en van Christus zijn, en zij zullen met hem als Koningen heerschen duizend jaren.

7. En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de Satanas uit zijne gevangenis ontbonden worden,

8. En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, den

den Gog en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.

9. En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen, en de geliefde stad; en er kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft hen verslonden.

10. En de duivel die hen verleide, werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar het Beest en de valsche Profeet is; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

11. En ik zag eenen grooten vitten troon, en dengenen die daar op zat, van wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvlood, en geene plaats is voor die gevonden.

12. En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend dat des levens is, en de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken;

13. En de zee gaf de dooden die in haar waren; en de dood en de hel gaven de dooden die in hen waren; en zij werden geoordeeld een iegelijk naar hunne werken.

14. En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood.

15. En zoo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

HOOFDSTUK 21.

1. En ik zag eenen nieuwen hemel, en eene nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

2. En ik Johannes zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als eene bruid die haren man versierd is.

3. En ik hoorde eene groote stem uit den hemel, zeggende: zie, de Tabernakel Gods is bij de menschen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen, [en] hun God zijn.

4. En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen; en de dood zal niet meer

zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.

5. En die op den troon zat, zeide: zie, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.

6. En Hij sprak tot mij: het is geschied; Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den dorstigen geven uit de fontein van het water des levens voor niet.

7. Die overwint zal alles beerven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.

8. Maar den vreesachtigen, en ongeloovigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoereers, en toovenaars, en afgodendienaars, en al den leugenaars is hun deel in den poel die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

9. En tot mij kwam een van de zeven Engelen, die de zeven fiolen hadden, welke waren vol geweest van de zeven laatste plagen, en sprak met mij, zeggende: kom herwaarts; ik zal u toonen de Bruid, de vrouw des Lams.

10. En hij voerde mij weg in den geest op eenen grooten en hoogen berg; en hij toonde mij de groote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God;

11. En zij had de heerlijkheid Gods; en haar licht was den allerkostelijksten steen gelijk, [namelijk] als den steen Jaspis, blinkende gelijk Kristal;

12. En had eenen grooten en hoogen muur, en had twaalf poorten, en in de poorten twaalf Engelen, en namen daar op geschreven, welke zijn [de namen] der twaalf geslachten der kinderen Israels.

13. Van 't Oosten waren drie poorten, van 't Noorden drie poorten, van 't Zuiden drie poorten, van 't Westen drie poorten;

14. En de muur der stad had twaalf fondamenten, en in dezelve de namen der twaalf Apostelen des Lams.

15. En hij die met mij sprak, had eenen gouden rietstok, opdat hij de stad zoude meten, en hare poorten, en haren muur.

16. En de stad lag vierkant, en

ch ge-
leer
dingen

on zat,
le din-
ide tot
woor-
en ge-

mij: het
Alpha
n en het
rstigen
van het
niet.

alles be-
een God
en zoon

htigen,
ruwelij-
hoe-
ars, en
al den
in den
an vuur
de twee-

een van
de ze-
ke wa-
zeven
ak met
waarts;
uid, de

weg in
noten en
toonde
te heili-
dalende

heerlijk-
cht was
steen
den
e gelijk

grooten
en had
in de
en, en
brevan,
m] der
kinde-

en drie
en drie
en drie
en drie

stad had
n in de-
twaalf

et mij
gouden
de stad
e poor-

erkant,
en

en hare lengte was zoo groot als [Aare] breedte. En hij mat de stad met den rietstok op twaalf duizend stadiën; de lengte, en de breedte, en de hoogte derzelve waren even-gelijk.

17. En hij mat haren muur op honderd vier en veertig ellen, [naar] de maat eens menschen, welke des Engels was.

18. En het gebouw haars muurs was Jaspis; en de stad was zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk.

19. En de fondamenten des muurs der stad waren met allerlei kostelijk gesteente versierd. Het eerste fundament was Jaspis, het tweede Saffier, het derde Chalcedon, het vierde Smaragd.

20. Het vijfde Sardonix, het zesde Sardius, het zevende Chrysoliet, het achtste Beryl, het negende Topaas, het tiende Chrysopaas, het elfde Hyacinth, het twaalfde Amethyst.

21. En de twaalf poorten waren twaalf paaren, een iegelijke poort was elk uit ééne paarl; en de straat der stad was zuiver goud, gelijk doorluchtig glas.

22. En ik zag geen Tempel in dezelve; want de Heer, de Almachtige God, is haar Tempel, en het Lam.

23. En de stad behoeft de zon noch de maan niet, dat zij in dezelve zoude schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is hare kaars.

24. En de volkeren, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de Koningen der aarde brengen hunne heerlijkheid en eer in dezelve.

25. En hare poorten zullen niet gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn.

26. En zij zullen de heerlijkheid en de eer der volkeren daar in brengen.

27. En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen [spreekt]; maar die geschreven zijn in 't boek des levens des Lams.

andere zijde der rivier was de boom des levens. voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der Heidenen.

3. En geen vervloeking zal er meer tegen [iemand] zijn; en de troon Gods en des Lams zal daar in zijn; en zijne dienstknechten zullen Hem dienen,

4. En zullen zijn aangezigt zien; en zijn naam zal op hunne voorhoofden zijn.

5. En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van noode hebben; want de Heer God verlicht hen; en zij zullen als Koningen heerschen in alle eeuwigheid.

6. En hij zeide tot mij: deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heer de God der heilige Profeten heeft zijnen Engel gezonden, om zijnen dienstknechten te toonen hetgeen haar moet geschieden.

7. Zie, ik kom haastiglijk; zalig is hij die de woorden der profetie dezes boeks bewaart.

8. En ik Johannes ben degene die deze dingen gezien en gehoord heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik [neder] om aan te bidden voor de voeten des Engels, die mij deze dingen toonde.

9. En hij zeide tot mij: zie dat gij het niet [doet]; want ik ben uw mede-dienstknecht, en uwer broederen de Profeten, en dergenen die de woorden dezes boeks bewaren. Aanbid God.

10. En hij zeide tot mij: verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet; want de tijd is nabij.

11. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die regtvaardig is, dat hij nog geregtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.

12. En zie, ik kom haastiglijk; en mijn loon is met mij. om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.

13. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, de eerste en de laatste.

14. Zalig zijn zij die zijne geboden doen, opdat hunne magt zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

HOOFDSTUK 22.

1. En hij toonde mij eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal voortkomende uit den troon Gods, en des Lams.

2. In 't midden van hare straat, en op de eene en de

15. Maar buiten zullen zijn de honden, en de toovenaars, en de hoereerders, en de doodslagers, en de afgodendienaars, en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet.

16. Ik Jezus heb mijnen Engel gezonden, om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten. Ik ben de wortel en het geslacht Davids, de blinkende morgenster.

17. En de Geest en de Bruid zeggen: kom. En die het hoort, zegge: kom. En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.

18. Want ik betuig aan een iegelijk die de woorden der

profetie dezès boeks hoort: indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn;

19. En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezèr profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en [uit] hetgeen in dit boek geschreven is.

20. Die deze dingen getuigt, zegt: ja ik kom haastiglijk. Amen. Ja kom Heer Jezus.

21. De genade onzes Heeren Jezus Christus [zij] met u allen. Amen.

EINDE VAN HET NIEUWE TESTAMENT.

